This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Google

Jest to cyfrowa wersja książki, która przez pokolenia przechowywana byla na bibliotecznych pólkach, zanim zostala troskliwie zeskanowana przez Google w ramach projektu światowej biblioteki sieciowej.

Prawa autorskie do niej zdążyly już wygasnąć i książka stala się częścią powszechnego dziedzictwa. Książka należąca do powszechnego dziedzictwa to książka nigdy nie objęta prawami autorskimi lub do której prawa te wygasly. Zaliczenie książki do powszechnego dziedzictwa zależy od kraju. Książki należące do powszechnego dziedzictwa to nasze wrota do przeszlości. Stanowią nieoceniony dorobek historyczny i kulturowy oraz źródlo cennej wiedzy.

Uwagi, notatki i inne zapisy na marginesach, obecne w oryginalnym wolumenie, znajdują się również w tym pliku – przypominając dlugą podróż tej książki od wydawcy do biblioteki, a wreszcie do Ciebie.

Zasady użytkowania

Google szczyci się wspólpracą z bibliotekami w ramach projektu digitalizacji materialów będących powszechnym dziedzictwem oraz ich upubliczniania. Książki będące takim dziedzictwem stanowią wlasność publiczną, a my po prostu staramy się je zachować dla przyszlych pokoleń. Niemniej jednak, prace takie są kosztowne. W związku z tym, aby nadal móc dostarczać te materialy, podjęliśmy środki, takie jak np. ograniczenia techniczne zapobiegające automatyzacji zapytań po to, aby zapobiegać nadużyciom ze strony podmiotów komercyjnych.

Prosimy również o:

- Wykorzystywanie tych plików jedynie w celach niekomercyjnych
  Google Book Search to usluga przeznaczona dla osób prywatnych, prosimy o korzystanie z tych plików jedynie w niekomercyjnych celach prywatnych.
- Nieautomatyzowanie zapytań
  Prosimy o niewysylanie zautomatyzowanych zapytań jakiegokolwiek rodzaju do systemu Google. W przypadku prowadzenia badań nad tlumaczeniami maszynowymi, optycznym rozpoznawaniem znaków lub innymi dziedzinami, w których przydatny jest dostęp do dużych ilości tekstu, prosimy o kontakt z nami. Zachęcamy do korzystania z materialów będących powszechnym dziedzictwem do takich celów. Możemy być w tym pomocni.
- Zachowywanie przypisań
  Źnak wodny"Google w każdym pliku jest niezbędny do informowania o tym projekcie i ulatwiania znajdowania dodatkowych materialów za pośrednictwem Google Book Search. Prosimy go nie usuwać.
- Przestrzeganie prawa
  W każdym przypadku użytkownik ponosi odpowiedzialność za zgodność swoich działań z prawem. Nie wolno przyjmować, że skoro dana książka zostala uznana za część powszechnego dziedzictwa w Stanach Zjednoczonych, to dzielo to jest w ten sam sposób traktowane w innych krajach. Ochrona praw autorskich do danej książki zależy od przepisów poszczególnych krajów, a my nie możemy ręczyć, czy dany sposób użytkowania którejkolwiek książki jest dozwolony. Prosimy nie przyjmować, że dostępność jakiejkolwiek książki w Google Book Search oznacza, że można jej używać w dowolny sposób, w każdym miejscu świata. Kary za naruszenie praw autorskich mogą być bardzo dotkliwe.

Informacje o usłudze Google Book Search

Misją Google jest uporządkowanie światowych zasobów informacji, aby staly się powszechnie dostępne i użyteczne. Google Book Search ulatwia czytelnikom znajdowanie książek z calego świata, a autorom i wydawcom dotarcie do nowych czytelników. Caly tekst tej książki można przeszukiwać w internecie pod adresem `http://books.google.com/`

B 1,231,787

PROPERTY OF
University of Michigan Library
1817
ARTES SCIENTIA VERITAS

ROCZNIK ZARZĄDU
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

Rok 1874.

W KRAKOWIE.
W Drukarni Uniwersyteckiej
pod zarządem Ignacego Szulca
1875.

ROCZNIK ZARZĄDU

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

Rok 1874.

W KRAKOWIE.
W Drukarni Uniwersyteckiej
pod zarządem Ignacego Stricla.
1875.

ROCZNIK ZARZĄDU

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

Rok 1874.

W KRAKOWIE.

NAKŁADEM AKADEMII.

W DRUKARNI C. K. UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Ign. Stelcla.

1875.

AS
142
.K92
1874

Dir.
Perlstein
10.5.54
89161

Treść.

Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe . . 1
Ogłoszenia konkursów 32
Skład Akademii 35
Zarząd Akademii 35
Poczet Członków 36
Biuro Akademii 106
Wykaz stałych komisyj akademickich 107
Wykaz zakładów naukowych, z któremi Akademija wymienia publikacyje 121
Dzieła wydane przez Akademiję od inauguracyi w r. 1873 po koniec 1874 124
Dzieła pozostałe po b. Tow. nauk. krak. 126
Wykaz stanu i użycia funduszów Akad. w r. 1874 . 130
Głos Dra J. Majera, Prezesa Akademii na dorocznem posiedzeniu publiczném r. 1875 140
Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii Umiej. od 4go maja 1874 przez Sekretarza jeneralnego 153

Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe.

I.

W przedmiocie wyborów i wewnętrznego urządzenia.

1. Jego Ces. Wys. Arcyks. Karol Ludwik do Prezesa Akademii Dra J. Majera d. 28 Stycznia 1874.

Jego Ces. i Król. Apost. Mość raczył najwyższém postanowieniem z dnia 22 Grudnia 1873 r. najłaskawiéj zamianować Prof. Uniw. Krak. Dra Józ. Szujskiego jeneralnym Sekretarzem Akademii umiejętn. w Krakowie na sześć lat.

2. Jego Ces. Wys. Arcyks. Karol Ludwik do Prezesa Akad. d. 8 Maja 1874.

Jego Cesarska i Król. Apostolska Mość raczył najwyższém postanowieniem z d. 30 Kwietnia b. r. następu-

jące wybory Członków zagranicznych Akademii umiejętn. w Krakowie najłaskawiéj zatwierdzić: Wice-Prezesa Tow. prz. nauk w Poznaniu Stanisława Koźmiana, literata Józ. Ign. Kraszewskiego w Dreźnie i ks. Franc. Malinowskiego w Komorniku na rzeczywistych Członków Wydziału filologicznego;— Aug. hr. Cieszkowskiego b. Prez. Tow. prz. nauk w Poznaniu, Wice-Prezesa Tow. historyczno-literack. w Paryżu Teodora Morawskiego, Prof. Uniw. w Wrocławiu Dra Ryszarda Roeplla, ks. Aug. Theinera w Rzymie i Czł. Akademii w Paryżu Ludw. Wołowskiego na rzeczywistych Czł. Wydz. historyczno-filozoficznego; — Rektora Uniw. w Sant-Yago w Chili Ign. Domeykę na rzeczyw. Czł. Wydz. matematyczno-przyrodniczego;— b. Prof. Uniw. w Paryżu Alex. Chodźkę, przełożonego muzeum germańskiego w Norymberdze Dra Aug. Essenweina, Prof. Uniw. w Wrocławiu Wład. Nehringa i Adwokata w Petersburgu Włodz. Spasowicza na Członków korespond. Wydz. filologicznego; — historyka Kar. Hoffmanna w Dreznie, kustosza zakładu Ossolińskich we Lwowie Wojc. Kętrzyńskiego, Eman. Margrabiego de Noailles i Sekr. Tow. hist. literackiego w Paryżu Bronisł. Zaleskiego na Czł. koresp. Wydz. historyczno-filozoficznego;— Prof. Uniw. w Jenie Edw. Strasburgera i Józ. Tetmajera w Paryżu na Czł. koresp. Wydz. matematyczno-przyrodniczego.

3. Wyciąg z protokółu posiedzenia walnego w d. 31 Paźdz. 1874.

Sekretarze wydziałowi zawiadamiają o kandydatach na Członków, przez Wydziały proponowanych. Wybranymi

zostali przez Akademiją na Członków korespondentów: Dr. Henryk Zeissberg Prof. histor. w Wiedniu, tudzież hr. Alexy Uwarow Prezes Tow. archeol. w Moskwie do Wydz. historyczno-filozoficznego; — Dr. Bronisław Radziszewski Prof. Chemii w Uniw. lwowskim do Wydz. matematyczno-przyrodniczego.

4. Do Jego Ces. Wys. Arcyks. Karola Ludwika Prezes Akad. d. 11 Listopada 1874.

Zawiadomienie o dokonanych wyborach z prośbą o wyjednanie Najwyższego zatwierdzenia wyboru hr. Al. Uwarowa jako zagranicznego.

5. Wyciąg z protokółów posiedzenia Wydziału filologicznego (d. 29 Grudn.), Wydz. historyczno-filoz. (d. 23 Grud.), Wydz. matem.-przyrodn. (d. 21 Grudnia 1874).

Po upływie dwulecia urzędowania Dyrektorów (§. 22 Stat. 54 Regul.), Wydziały na wezwanie Prezesa przystępują do ich wyboru na następujące dwulecie. W Wydziale 2gim i 3cim zatrzymano tych samych: Dra J. Kremera i Dra J. Dietla, w Wydz. 1szym po oświadczeniu Dra Mecherzyńskiego, iż nadal nie mógłby wypełniać obowiązku Dyrektora, wybór padł na P. L. Siemieńskiego. W Wydziale 3cim skutkiem złożenia urzędu Sekretarza przez Prof. Biesiadeckiego, powierzono to stanowisko Prof. Kuczyńskiemu.

6. Treść podania Zarządu Akad. do Jego Excel. Wiceprotektora d. 21 Styczn. 1874.

Prośba o wyjednanie zatwierdzenia projektu pieczęci akademickiéj. — Wywód jéj znaczenia: Byłe Tow. naukowe krak. jako połączone z Uniwersytetem Jagiellońskim, używało herbu Uniwersytetu. Po rozłączeniu się z Uniwersytetem w r. 1852, zachowało Towarzystwo herb Uniwersytetu, dla odróżnienia przybrało jednak dwie gałązki laurowe, otaczające skrzyżowane berła. Wyniesiona najwyższą łaską Jego Ces. i Król. Ap. Mości do godności Akademii instytucyja uważała za rzecz trafną i sprawiedliwą, aby w projektowanéj pieczęci połączyć przeszłość z symboliczném przedstawieniem dzisiejszego stanu, w którym tyle zawdzięcza początkowaniu Monarchy. W tym celu przyjęliśmy jako tło herb Najdostojniejszego austryjackiego Cesarskiego Domu (poprzeczny pas biały w czerwoném polu), a wśród niego umieściliśmy dawny herb Towarzystwa naukowego krakowskiego. Tarczę ozdobiliśmy austryjacką koroną césarską. Napis w otoku brzmi: *Sigillum Academiae literarum. Cracoviae.*

7. Jego Exc. hr. Alfred Potocki do Prezesa Akad. d. 13 Marca 1874.

Jego Ces. i Król. Apost. Mość raczył najwyższém postanowieniem z dnia 2 Mara b. r. projekt pieczęci dla Akademii umiejętności w Krakowie najłaskawiéj zatwierdzić.

II.

W przedmiocie pomocy naukowéj udzielanéj na żądanie Władz i Instytucyj publicznych.

---

a) Statut zdrojowisk.

8. Wydział matematyczno-przyrodniczy do Prezesa Akad. d. 8 Lutego 1874.

Wydział mat. - przyrodn. Akademii um. w Krakowie czyniąc zadosyć żądaniu Wys. Wydziału krajow. z d. 30 Paźdz. 1873 r. L. 15,182, wybrał na posiedzeniu swém w d. 20 Stycznia b. r. Komisyją składającą się z Przewodniczącego Dyr. Dietla i z Członków Prof. Kuczyńskiego, Altha, Aleksandrowicza, Lutostańskiego i Ściborowskiego, celem wypracowania żądanego projektu Statutu zdrojowisk krajowych.

9. Zarząd Akademii do Wys. Wydziału krajowego d. 31 Lipca 1874.

W zadosyć uczynieniu Odezwie Wys. Wydziału krajowego z d. 30 Paźdz. 1873 r. L. 15182, Zarząd Akademii umiejętności w Krakowie ma zaszczyt przesłać wypracowanie, dokonane przez Komisyją akademicką z grona Wydziału matematyczno-przyrodniczego w tym celu wysadzoną.

Zarząd Akademii widzi się spowodowanym polegać na opinii Członków, z przedmiotem wypracowania bliżéj obeznanych a w znacznéj części bogatych w odpowiednie doświadczenie, bo nietylko świadków, lecz gorliwych uczest-

ników w sprawie podnoszenia krajowych zdrojowisk lekarskich. Ze swéj strony tylko nadmienia, iż oprócz opracowania, które przy niniejszém przesyła, złożono mu jeszcze bardzo wyczerpujące wypracowanie Członka Komisyi Dra Lutostańskiego. Wypracowanie to nie znalazło w Komisyi dla siebie większości i dlatego nie może być wyrazem zdania Akademii; mimo to przecież, pragnąc, ażeby przez nastręczenie możności porównania niezgodnych z sobą zapatrywań, obrady Wys. Wydziału zyskały najobszerniejszą podstawę, Zarząd Akademii przesyła je obok tego, które jako wypadek narad Komisyi akademickiéj uważa za własne.

b) Pomoc w polskim przekładzie oznaczeń geograficznych.

10. Dyrekcyja c. k. wojskowego geograficznego Instytutu d. 28 Lutego 1874.

Dokładność napisów na wydać się mających mapach polskich części krajów, wymaga ze strony Instytutu wiadomości równie co do poprawnego wypisania wyrazów technicznych, jak nie mniéj doboru skróceń, które nie dawałyby powodu do omyłek w języku krajowym.— Aczkolwiek nie brak Instytutowi nowych i za dobre uznanych Słowników, to przecież znawcy nierzadko nie zgadzają się z niemi. Żeby zatém wszelką usunąć wątpliwość, Dyrekcyja Instytutu, przesyłając spis wyrazów, uprasza Akad. umiejętn., ażeby przytoczone w nim pojęcia równie dokładnie przełożyć i wypisać, jak i odpowiednie temu skrócenia, najwięcéj w 4ch głoskach podać uprzejmie raczyła.

(Żądaniu temu uczyniono zadosyć w d. 28 Marca 1874).

c) Pomoc w poszukiwaniach historycznych.

11. Treść odezwy c. k. Komendy wojskowéj w Krakowie d. 25 Maja 1874.

Celem wyszukania nowych źródeł do dziejów, a mianowicie historyi wojen z czasu księcia Eugeniusza Sabaudzkiego, któréj opracowaniem zajmuje się Biuro Sztabu jeneralnego do historyi wojennéj, zażądano od Akademii wiadomości o archiwach i biblijotekach w Krakowie i zachodniéj Galicyi, któreby do dziejów wojennych w ogólności, a do epoki księcia Eugeniusza Sabaudzkiego w szczególności nowych materyjałów dostarczyć mogły.

12. Treść odezwy c. k. Komendy wojskowéj w Krakowie d. 27 Maja 1874.

Dodatkowo do L. poprzedzającéj wskazano P. kapitana Jelitę Żelawskiego, jako znosić się mającego z wyznaczonym w tym celu od Zarządu Akademii Prof. Szujskim.

d) Sprawa polskiego przekładu ustaw.

13. Wyciąg z odezwy Przełożonego Biura redakcyi Dziennika ustaw Państwa w Wiedniu d. 8 Czerwca 1874.

Gdy już wielokrotnie Akademija umiejętn. w sposób godny wdzięcznego uznania była pomocną biuru redakcyjnemu, przez zbadanie i poprawę polskiego przekładu ustaw ważniejszych, zwracam się przeto do niéj o dalszą pomoc. Tym sposobem odpowiedziałoby się i uchwale Wys. Sejmu galicyjskiego z d. 12 Stycznia 1874, mocą któréj

zażądano od Wys. Ministerstwa spraw wewn. porozumiewanie się z Akademiją w przedmiocie polskiego przekładu ustaw.

14. Treść odezwy tegóż Przełożonego z d. 14 Czerwca 1874.

Podziękowanie za przyrzeczoną pomoc; zawiadomienie, iż przedmiot uchwały sejmowéj (zob. L. 13) traktuje się już w Ministerstwie spraw wewnętrznych.

15. Odezwa Wys. c. k. Ministerstwa spraw wewn. do Prezesa Akad. d. 28 Czerwca 1874.

Na podanie Towarzystwa prawników lwowsk. Sejm galicyjski uchwalił w d. 12 Stycznia b. r., co następuje: „Sejm wzywa Rząd, ażeby tenże, względem obmyślenia środków zmierzających do poprawniejszego polskiego przekładu Dziennika ustaw Państwa, porozumiał się z Akademiją umiejętn. w Krakowie.“

Zamiar Sejmu galicyjskiego, ażeby za wpływem Akademii umiejętn. dojść do poprawniejszego ogłaszania ustaw Państwa w języku polskim, odpowiada najzupełniéj życzeniu Rządu i dotychczasowemu postępowaniu Biura redakcyjnego. Redaktor polskiego wydania Dziennika ustaw już od kilku lat znosi się z Komisyją językową Akademii, Naczelnik biura zwracał się od początku tego roku do JW. Pana kilkakrotnie z prośbą o poddanie pod ocenę i poprawę Akademii polskiego tłumaczenia większych i ważniejszych ustaw, któremu téż życzeniu, jak np. pod względem zaprowadzenia miar i wag metrycznych i w wielu innych razach, uczyniono zadosyć. . . .

Za ten uprzejmy udział w czuwaniu nad poprawnością polskiego wydania Dziennika ustaw Państwa wyrażając Akademii uznanie i podziękowanie Rządu, mam zaszczyt prosić JWPana, ażebyś dla zapewnienia nadal, w myśl uchwały Sejmu galicyjskiego, tego skutecznego udziału, zechciał mię zawiadomić, czy Akademija byłaby gotową, za pośrednictwem wyznaczonego w tym celu Komitetu z Członków Komisyi językowéj i prawniczéj, poddawać rewizyi i poprawie nadsyłane jéj polskie przekłady wszelkich ważnych i obszerniejszych publikacyj Dziennika ustaw....

16. Do Jego Excel. Ministra Spraw wewnętrznych Prezes Akad. d. 1 Sierpnia 1874.

.... Akademija każdemu wezwaniu Wys. Rządu w przedmiocie nadzoru i poprawy polskiego przekładu ustaw odpowié według możności, tak, jak zresztą dotąd to czyniła, a do czego nową dla niéj podnietą bydźby mogło niewątpliwie, pozyskane uznanie Wys. Rządu.

O ile jednak chodziłoby tu o stałe zobowiązanie się Akademii, a tém samém o jéj odpowiedzialność za poprawność polskiego przekładu ustaw, ośmielam się przedstawić ocenieniu Wasz. Excelencyi co następuje:

Komisyja, która stale zajmowaćby się miała powyższém zadaniem, wymagałaby od Członków takiego sił i czasu poświęcenia, że to zgoła odwrócićby ich musiało od ich właściwego naukowego zajęcia, a to tém bardziéj, gdy nieraz sprawdzenie i poprawienie tłumaczeń więcéj wymaga czasu i mozołu, niż samo dokonanie przekładu. Dodać do tego należy, że przy niektórych ustawach i rozporzą-

dzeniach, jak to było np. z urządzeniem probierczém wag i miar, Komisyja przyzywać musi do narady techników lub innych znawców, na których bezpłatny udział trwale liczyć ona nie może.

Co do odpowiedzialności, jaką wobec Wys. Rządu jak niemniéj i kraju, Akademija przy tego rodzaju trwałém zobowiązaniu się przyjąćby na siebie musiała, to zdaje się rzeczą jasną, że mogłaby to uczynić, gdyby miała pewność, że Wys. Rząd tylko przez Akademiję uznane przekłady publikować będzie.

Wszakże dotychczasowy stosunek między Akademiją a biurem redakcyjnym D. U. P. jest niejako czysto prywatnym, a z powodu odległości staje się rzeczą trudną, jeśli nie niepodobną wprost się z nim porozumiewać co do pojedynczych wyrażeń lub ustępów. Zdarzało się też, że mimo poczynionych tu uwag przez osoby właściwego zawodu, ogłaszano przekłady z niewłaściwemi wyrażeniami, lub pod względem języka wadliwemi zwrotami; co z resztą z powodu nieuporządkowanych stosunków łatwo się tłumaczy i bynajmniéj zarzutu stanowić nie może.

Gdyby zatém być mogło, ażeby Biuro polskich tłumaczeń ustaw tu w Krakowie ustanowioném zostało, i miało poleconém trzymanie się skazówek od Akademii udzielonych; usunęłyby się przez to te wszystkie trudności, a przy łatwości znoszenia się z biurem, łatwiéj byłoby i Akademii przyjąć odpowiedzialność za dobroć tłumaczeń.

17. Wyciąg z odezwy c. k. Ministra spraw wewn. Jego Excel. Lassera do Prezesa d. 9 Paźdz. 1874.

Wyrażając Akademii umiejętn. podziękowanie Rządu, upoważniam zarazem Naczelnika Biura redakcyi D. U. P.

Radcę sekcyjnego Fr. Wagnera, ażeby, ilekroć, zgodnie z oświadczeniem uczynioném z taką gotowością, zajdzie tego potrzeba, znosił się z Akademiją bezpośrednio . . . . . Na załączone przez JW. Pana uwagi mam zaszczyt odpowiedzieć, jak następuje:

Zdaniem mojém zobowiązanie Akademii jedynie o tyle i na tak długo nastąpićby mogło, o ile sama czułaby się spowodowaną podjąć się wpływu na poprawność polskiego przekładu D. U. P. tyle od Rządu pożądanego, a w tak wysokim stopniu szacownego.

W razie potrzeby przybrania do Komisyi techników i innych znawców zawodowych, o ile udział ich nie mógłby być bezpłatnym, gotów jestem przyznawać im wynagrodzenie, co do którego wysokości zechcesz JW. Pan w razie potrzeby udzielić mi poprzednio swoich światłych uwag.

Co się tyczy żądania, ażeby tylko za dobre przez Akademiję uznane tłumaczenia ogłaszane były, wskazałem już Redaktorowi polskiego wydawnictwa D. U. P., iż nie wolno mu w żadnym razie czynić nawet najmniejszéj zmiany w przejrzanych przez Akademiję tłumaczeniach.

Wszystko to zresztą odnosi się tylko do tłumaczenia ustaw obszerniejszych i ważniejszych; równie bowiem jestem przekonany, że zajęcie Komisyi wszelkiemi polskiemi publikacyjami D. U. P. byłoby zbytecznem przeciążeniem jéj Członków.

Przeniesienie do Krakowa biura redakcyi polskiego wydania D. U. P., wchodzącego organicznie w skład Biura redakcyi tegoż Dziennika w ogólności, z uwagi na jego cel i urządzenie wykonać się nie da.

18. Wyciąg z protokołu Komisyi prawniczéj d. 22 Paźdz. 1874.

W skutek reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewn. uchwaliła Komisyja do rewizyi polskich przekładów ustaw wybrać Komitet złożony: z Jego Exc. Dra Kopffa jako Przewodniczącego, a jako stałych Członków: PP. Prof. Bojarskiego i Skobla, tudzież Sekretarza Komisyi Prof. Zatorskiego. Komitet ten prace tłumacza rządowego przydzielać będzie do referatu Członkom z poza swego grona zaproszonym, zakreśli termin, w którym referat ma być wygotowany i na posiedzeniu swojém względnie niego orzecze.

e) Badanie węgli krajowych.

19. Treść odezwy c. k. Urzędu górniczego okręgu w Krak. d. 30 Listop. 1874.

Starostwo górnicze w Krakowie przesłało Komisyi fizyjogr. okazy węgla kamiennego swego okręgu, dla dokonania chemicznego rozbioru, uprasza obecnie o udzielenie wypadków téj pracy.

(Rozbioru dokonał P. Giermański, wykaz wypadków jego pracy przesłano w d. 21 Grudnia 1874).

III.

W przedmiocie majątku i funduszów Akademii własnych i depozytowych.

a) Ustalenie płac.

20. Odezwa Jego Ces. Wys. Arcyks. Karola Ladwika do Prezesa d. 17 Lutego 1874.

Jego Ces. i Król. Apost. Mość raczył najwyższém postanowieniem z dnia 19 Stycznia b. r. najłaskawiéj potwierdzić uchwałę Akademii umiejętn. w Krakowie, mocą któréj ustanowiono płacę roczną Prezesa w kwocie 2000 Złr. i Sekretarza jeneralnego 1500 Złr., oraz powziąć najłaskawiéj do wiadomości, że najwyższy dar w sumie 20000 Złr. do funduszu zakładowego Akademii wcielony, i w galicyjskim zakładzie kredytowym ziemskim w Krakowie na procent złożony został.

b) Dary.

21. Odezwa Sądu obwod. w Gnieznie z d. 12 Lutego 1874.

Przesyłamy niniejszém wyciąg z testamentu ś. p. ks. kanonika i prałata Jana Zienkiewicza z d. 24 Lipca r. z.

„Niepewny godziny śmierci, postanowiłem zdrów na ciele i umyśle spisać testament i zebranym z łaski bożéj majątkiem tak rozporządzić, żeby tenże po mojéj śmierci nie rozpłynął się lub nie dał powodu do zamięszań, lecz owszem uiścił zamiar, który mu przeznaczam.“

27. List Dra Estreichera z d. 23 Września 1874.

Nieznajomy Dawca przesłał na ręce moje 300 Rubli papierami, przeznaczając je na ogłoszenie nagrody akademickiéj, za najlepszy opis któréjbądź części kraju dawnych ziem polskich. Nagroda ma być przysądzoną w lat 2 od ogłoszenia konkursu. Doliczą się do niéj odsetki w tym przeciągu narosłe.

28. Wyciąg z protokółu walnego posiedzenia Akad. w d. 31 Paźdz. 1874.

Akademija ofiarę przyjmuje; treść prac określa bliżéj w ten sposób, że przez część ziemi dawnéj Polski rozumieć się ma województwo, powiat lub ziemia, jako historyczno-topograficzne jednostki.

29. Zawiadomienie od Dra Estreichera z d. 12 Grudn. 1874.

Składam niniejszém w kasie Akademii 125 Rsr. (192 Złr. 50 cent.), które ś. p. M. Bleszyński rychło przed śmiercią swoją nadesłał, z przeznaczeniem na drugą nagrodę za opis jakiéj części kraju (zob. L. 27).

c) Sprawy odstąpione Expozyturze c. k. Prokuratoryi skarbowéj w Krakowie.

30. Odezwa Prezesa Akademii z d. 15 Lipca 1874.

Na zasadzie zawiadomienia z d. 17 Paźdz. 1873 r. Nr. 1811, upraszam Szan. Prokuratoryję Skarb. w Krakowie, ażeby w sprawach legatów ś. p. Cywińskiego i X. Pę-

kalskiego (zob. L. 25 i 26) pomocną być raczyła Akademii i skutek ich o ile można rychło wyjednała.

31. Treść listu Prezesa Akademii do ks. Karoliny Lubomirskiéj z d. 10 Grudnia 1874.

Zawiadomienie, iż z powodu wstrzymanych wypłat po śmierci kcia Adama Lubomirskiego od masy jego należnych, Akademija nie będzie mogła udzielić przypadających na ten rok nagród. Prośba o informacyję, na jakiém stanowisku znajduje się pertraktacyja spadkowa. Uwaga względem konieczności wniesienia sprawy do Prokuratoryi skarbowéj.

d) Fundusze depozytowe.

32. Odezwa c. k. Dyrekcyi dóbr kameralnych w Bolechowie d. 24 Stycznia 1874.

Lekarz zakładu zdrojowego w Krynicy doniósł w sprawozdaniu, że znajdują się od r. 1870 w przechowaniu kasy tamtejszéj obligi indemnizacyjne w kwocie 1700 Złr. z przeznaczeniem do budowy szpitalu zdrojowego w Krynicy. — Dyrekcyja uprasza o wyszczególnienie tych obligów i o uprzejme oznajmienie, czy Świetna Akademija gotową jest na tutejszą odezwę odesłać obligi te do c. k. Zarządu zdrojowego w Krynicy, i pod jakiemi formalnościami, poczém wyda się stósowne polecenie do Zarządu zdrojowego.

33. Odpowiedź Prezesa Akademii d. 30 Styczn. 1874.

.... Kwota, o któréj mowa, oddaną została do kasy Akademii, a ówczesnego Tow. nauk. krak. przez Prze-

wodniczącego b. Komisyi balneologicznéj Dra Dietla, łącznie z aktem fundacyjnym téj treści: 1) Aż do użycia kapitału na budowę szpitalu, mogą być z odsetek udzielane wsparcia ubogim udającym się do Krynicy; 2) dzieje się to przez Przewodniczącego Komisyi balneologicznéj; 3) gdyby Komisyja balneol. istnieć przestała, fundusz przechodzi pod zarząd c. k. Towarzystwa nauk. krak. obecnie Akademii.

Że wobec takiego aktu, życzeniu Świetnéj Dyrekcyi zadosyć stać się nie może, wynika to z saméj natury rzeczy. (Por. Rocznik z r. 1873. str. 88. 89).

---

34. Treść dokumentów w sprawie legatu ś. p. M. Konarskiego na wsparcie uczniów Uniwers. krak. doręczonych osobiście przez egzekutora testamentu Wgo Korejwę w d. 7 Lipca 1874.

Zarząd konkursu do majątku po ś. p. K. Kaczkowskim zawiadamia pod d. 16 Stycznia 1871 v. s., że należytość wypłaconą będzie w stosunku 35 1/3 za sto.— Pokwitowanie wydane przez W. Korejwę o jéj odebraniu z d. 17 Stycznia 1872 r. v. s.

35. Kwit wystawiony przez Akademiję dla W. Korejwy d. 7 Lipca 1874.

Ś. p. Konarski §. 6ym testamentu swojego zapisał należące mu się od ś. p. Dra Karola Kaczkowskiego 5000 Rubli dla niezamożnéj młodzieży Uniwersytetu Jagiell., oddając w tym celu nadmienioną kwotę pod

rozporządzenie Tow. nauk. krak. Z legatu tego PP. Egzekutorowie testamentu z otrzymanych przez nich 2000 Rubli, po strąceniu 3% (§. 16 test.) pozostałe 1940 R. nadesłali Tow. nauk. pod d. $^{18}/_{30}$ Kwietnia 1862 r. i na tak nadesłaną sumę otrzymali stósowne pokwitowanie.

Co się tyczy pozostałéj sumy 3000 Rubli, takowa uległa konkursowi, skutkiem którego należytość, przypadająca wierzycielom po ś. p. Kaczkowskim, zredukowaną została w stosunku $35^1/_3$ za sto, według czego w miejsce 3000 przyznano Towarzystwu tylko 1060 Rubli.

Po dokonaném następnie poszukiwaniu na wszelkich jakie się jeszcze mogły znaleźć funduszach, przybyło jeszcze do powyższéj kwoty 50 Rubli, razem przeto 1110 Rubli. Doliczając do tego procent od téj sumy, od czasu ukończonéj pertraktacyi konkursowéj aż do wręczenia należytości Towarzystwu naukowemu, czyli za 3 lata i 6 miesięcy rocznie po 6%, a zatém 333 Rubli i 10 kop., kwota w całkowitości dla Tow. nauk. przypadająca, wynosi 1443 Rubli 10 kop.

Sumę tę obok urzędowych dokumentów, z których jeden świadczy o nadmienionéj wyżéj redukcyi na $35^1/_3$%, drugi o przybytku 50 Rubli wynikłym z poszukiwań późniejszych, Akademija umiejętn. w Krakowie, która na mocy statutu swojego, przez N. Pana pod d. 16 Lutego 1872 potwierdzonego, we wszystkie prawa Towarzystwa naukowego weszła, z rąk Wielmożnego Wiktora Korejwy, egzekutora testamentu otrzymała, i z otrzymanéj niniejszém kwituje.

36. Wyciąg z protokółu walnego posiedzenia Akademii z d. 31 Paźdz. 1874.

Akademija zgadza się na przedstawienie Zarządu, ażeby z legatu ś. p. Konarskiego, o ile tenże ostatecznie mógł być zrealizowanym, utworzyć fundusz, z którego rok rocznie pobierałoby wsparcie 2ch uczniów Uniw. krak. w sposób wskazany w ogłoszeniu zamieszczoném poniżéj (zob. L. 37).

37. Ogłoszenie o stypendyjach imienia Konarskiego z d. 10 Listopada 1874.

W moc uchwały Akademii umiejętności w Krakowie z d. 31 Października r. b. podajemy do wiadomości interesowanych, iż z kwoty pochodzącéj z daru niegdyś ś. p. M. Konarskiego, ustanowione zostały pod jego imieniem dwa stypendyja, każde po 180 Złr. w. a. rocznie, których przyznanie zostawiono dalszemu zarządzeniu Prezesa Akademii.

Ubiegać się o nie mogą w myśl fundacyi uczniowie Uniwersytetu krakowskiego, a mianowicie:

Uczeń Wydziału filozoficznego lub prawniczego, pracujący w kierunku historycznym, o jedno;

Uczeń Wydziału filozoficznego lub lekarskiego, pracujący w kierunku przyrodniczym, o drugie.

Ubiegający się o stypendyjum pierwsze, mają, oprócz świadectwa ubóstwa i książki frekwentacyjnéj, załączyć świadectwo jednego z Profesorów historyi, że udział biorą w Seminaryjum historyczném i poczynili postępy w paleografii.

Ubiegający się o stypendyjum drugie, obok świadectwa ubóstwa i książki frekwentacyjnéj, okażą poświad-

czenie jednego z Profesorów, że przykładają się do nauki z zakresu fizyjografii.

Stypendyści biorą na siebie obowiązek: pierwszy, pracowania przez sześć godzin tygodniowo w dogodnym dla siebie czasie w biurze Komisyi historycznéj akademickiéj;

drugi, tyleż godzin w muzeum fizyjograficznem; obadwa z wyjątkiem feryj.

Wypłata stypendyjum następuje w ratach miesięcznych.

Życzący sobie ubiegać się o te stypendyja, mają wnieść podania swoje do biura Akademii umiejętności najdaléj do dnia 1 Grudnia r. b.

W Krakowie d. 10 Listopada 1874 r.

38. Treść uchwał Komitetów powołanych do przyznania wsparć z funduszu M. Konarskiego.

Stypendyjum pierwsze (zob. L. 37) przyznano na rok 1875 uchwałą z d. 31 Grudnia P. Leonowi Kozłowskiemu, uczniowi Wydziału filozof. oddającemu się historyi; stypendyjum drugie na tenże rok uchwałą z dnia 13 Grudnia przyznano P. Władysławowi Kulczyńskiemu, uczniowi Wydz. filozof. w kierunku nauk przyrodniczych.

e) Nabycie domu sąsiedniego.

39. Treść oświadczenia P. Józ. Kozłowskiego z Sanoka d. 19 Lipca 1874.

Jako właściciel domu pod L. 283 dz. I w Krakowie przy ulicy Sławkowskiéj, oświadcza gotowość sprzedania go Akademii w teraźniejszym stanie za cenę 14.400 Złr.

40. Wyciąg z protokółu walnego posiedzenia Akademii w d. 31 Paźdz. 1874.

Akademija zgadza się na zawarcie z P. Kozłowskim kontraktu w myśl przeprowadzonéj z nim przez Prezesa korespondencyi, a mianowicie:

1) Zgadza się na cenę 14.400 Złr. w. a.

2) Z kwoty téj zaraz po załatwieniu formalności urzędowych, a mianowicie wyextabulowaniu ciążących na domu 1208 Złr., własnością małoletniego Stanisława Żuchowicza będących, spłaci gotówką 10192 Złr.

3) Kwotę 1208 Złr., odpowiednią wyextabulować się mającéj, Akademija złoży w depozycie notaryjalnym.

4) Zostawi przy domu należność Arcybractwa Miłosierdzia w ilości 500 Złr.

5) Resztę do ceny kupna w ilości 2500 Złr. na domu zahipotekuje i od niéj opłacać będzie procent po 5%.

6) Kwota zahipotekowana spłaconą być będzie mogła każdego czasu za kwartalném zawiadomieniem.

41. Do Jego Ces. Wys. Arcyksięcia Karola Ludwika Zarząd Akademii d. 11 Listop. 1874.

Jeszcze za czasu Towarzystwa naukowego, przy mnożących się zbiorach i czynnościach, mocno dawała się uczuwać niedogodność wynikająca ze szczupłości lokalu. Niedogodność ta stała się tém dotkliwszą, gdy obecnie za wysadzeniem z grona Akademii Komisyj w pewnych szczegółowych naukowych kierunkach, jak np. Komisyi historycznéj, archeologicznéj, fizyjograficznéj, antropologicznéj, poszła potrzeba obmyślenia im miejsca na posiedzenia i na

zbiory tymże odpowiednie. Właśnie z powodu braku miejsca posiedzenia nie mogą być zarządzane z taką swobodą, jakiéj potrzeba ich wymaga, zbiory zaś odpowiednie, jak archeologiczny, antropologiczny, fizyjograficzny, w stanie swoim obecnym przedstawiają raczéj magazyn, niż systematyczne, potrzebą nauki wskazane uporządkowanie.

Ten stan rzeczy zdawna już robił pożądaném rozszérzenie domu Akademii przez nabycie domu sąsiedniego. Szczęśliwym trafem właściciel jego, wydaliwszy się w Krakowa, sam zgłosił się z tą propozycyją. Korzystanie z niéj w miarę możności, już z tego względu stało się konieczném, iż w razie przejścia téj posiadłości w ręce inne, nabycie jéj późniejsze byłoby wiele kosztowniejszém.

Po zbadaniu zatém przez biegłych i rozpatrzeniu się w funduszach, zgodzono się nabyć ten dom za 14,400 Złr. w ten sposób, że Akademija wypłaci zaraz 11,400 Złr., reszta zaś w ilości 3,000 Złr. pozostanie przy domu za opłatą 5% procentu.

Ponieważ, jak na teraz, najważniejszém jest dla Akademii rozszérzenie jéj domu od tyłów, przeto budynek frontowy będzie mógł przez wynajęcie mieszkań zwracać opłatę procentu, aż do czasu, w którym wzmożone fundusze Akademii, dozwoliłyby i tę część domu obrócić na jéj własny użytek.

Fakt ten Zarząd Akademii uważa sobie za obowiązek udzielić do wiadomości Waszéj Ces. Wysokości, jako Najdostojniejszego Protektora. Przy czém to jeszcze dodaje, iż kupno w mowie będące nie narusza funduszu żelaznego o tyle, żeby zaliczone do niego najłaskawiéj ofiarowane Akademii dary Najjaśniej. Pana, Waszéj Ces. Wysokości i Jego Excell. Wice-Protektora, w czémkolwiek u-

szczuplone być miały. Wypłata bowiem 11,400 Złr. nastąpi z téj części funduszu żelaznego, którą stanowią ofiary tak z czasu Tow. nauk., jak i późniejsze, złożone do dowolnego użycia Akademii. Nie cierpi téż przez to nabycie i dotacyja ze Skarbu Państwa i funduszu krajowego, ile że te w całości wpłynęły do kwoty przeszło 20,000 Złr., jakiéj wymagać będą tegoroczne publikacyje Akademii.

IV.

W przedmiocie przysparzania środków naukowych.

---

a) Zbiór ptaków krajowych.

42. Wyjątki z podania Prof. Nowickiego do Akademii d. 16 Marca 1874.

Z daru hr. Kazimiérza Wodzickiego posiada tutejsza katedra Zologii bardzo cenny zbiór ptaków krajowych, składający się z tysiąca kilkuset okazów, umieszczonych w 10 szafach oszklonych, tudzież z jaj ptasich wypełniających szafę osobną.

Z uwagi, że okazy do nauki potrzebne znajdują się w ogólnym gabinecie zoologicznym, że umieszczenie go teraźniejsze nie chroni go dostatecznie, że nadewszystko nie równie właściwszém dla niego miejscem byłaby Akademija, jako mająca osobną Komisyję, zajmującą się badaniem kraju fizyjograficznem; zapytałem hr. Wodzickiego, czy nie zgodziłby się na odstąpienie go Akademii.— Odpowiedź

była przychylna.— Dalszy przebieg téj sprawy zależeć będzie od Senatu akademickiego a ostatecznie od zezwolenia Wys. Ministerstwa oświecenia.

43. C. k. Namiestnictwo we Lwowie do Senatu akad. Uniwersyt. krak. d. 8 Września 1874.

Rozporządzeniem z dnia 31 Sierpnia b. r. L. 9954 przyzwoliło Wys. Ministerstwo oświecenia, na odstąpienie zbioru ornitologicznego hr. Kaz. Wodzickiego na rzecz i własność Akademii umiejętności w Krakowie.

44. Prezes Akademii do Przewodniczącego w Komisyi fizyjograf. Prof. Kuczyńskiego, ze Lwowa d. 24 Wrześ. 1874.

Wzywam najuprzejmiéj Wgo Pana, ażebyś zechciał jako Przewodniczący Komisyi fizyjogr., łącznie z jéj Sekretarzem, zająć się odbiorem od Uniwersytetu zbioru ptaków krajowych; dopilnować zanotowania ich stanu obecnego w protokóle, wygotować się mającym przez kancelaryję uniwersytecką w 2ch egzempl., z których jeden ma być oddany Uniwersytetowi, drugi zaś zachowany w aktach Akademii; wreszcie przejąć od Uniwersytetu inwentarz, i takowy, przez obie strony interesowane, a mianowicie przez Wgo Pana w imieniu Akademii podpisany, złożyć również do akt Akademii.

45. Zarząd Akademii do hr. Kaz. Wodzickiego w Olejowie d. 22 Paźdz. 1874.

Zbiór ptaków krajowych, ofiarowany niegdyś przez JW. Hrabiego Uniwersytetowi krakowskiemu, z wiedzą i

wolą Jego odstąpiony Akademii umiejętn. w Krakowie, obecnie znajduje się już w jéj posiadaniu, stanowiąc nader pożądany nabytek dla Komisyi fizyjogr.

Donosząc o tém JW. Hrabiemu, miło nam wynurzyć imieniem Akademii szczére podziękowanie, za uznania godną gotowość w poparciu jednego z jéj zadań, okazaną chętném zezwoleniem na urzeczywistnienie zamiaru przez Uniwersytet powziętego, a przez Akademiję z wdzięcznością przyjętego.

Obok tego oświadczenia, mamy sobie za obowiązek upewnić JW. Hrabiego, iż zbiór od Niego pochodzący zachowa stale nazwisko Czcigodnego Dawcy, i będzie miał w Akademii zapewnioną troskliwą opiekę.

b) Użytkowanie ze zbiorów księcia Wład. Czartoryskiego.

46. Treść odezwy Zarządu z d. 28 Maja 1874 r.

Z uwagi na nader cenny zbiór rękopismów i zabytków historycznych, w posiadaniu Księcia będących, co do zamożności i wartości nie mający sobie na ziemi polskiéj równego, a następnie na pomoc, jaką stałby się mógł dla prac Komisyi historycznéj, tém zaś samém dla nauki dziejów ojczystych, zaniesiona prośba o uczynienie zbioru tego dostępnym Akademii, bądź przez sprowadzenie go do Krakowa, jako do miejsca dla prac Akademii najwłaściwszego, bądź przez częściowe użyczanie go w miarę potrzeby do użycia w Komisyi hist.

47. List księcia Wład. Czartoryskiego do Prezesa Akad. z d. 20 Czerwca 1874.

Odebrałem pismo JW. Pana w imieniu Akademii umiejętności, wzywające mnie, abym zbiory moje przeniósł do Krakowa.

Odezwa Akademii odpowiada najzupełniéj życzeniom serca mojego. Właściciel i stróż zarazem gromadzonych przez kilka pokoleń zabytków, oddawna pragnąłem, aby te zbiory przystępnemi się stały polskiéj publiczności i o tyle przyczynić się mogły do lepszego poznania naszéj przeszłości i gorętszego umiłowania sprawy narodowéj. — Bardziéj odpowiedniego dla nich miejsca znaleźćbym nie mógł, nad dawny nasz gród stółeczny, którego każdy prawie kamień wiąże się z wielkiém wspomnieniem, i który sam jest najkosztowniejszym przeszłości naszéj zabytkiem. Z podwójną zaś radością umieściłbym je w Krakowie teraz, kiedy, dzięki troskliwości dostojnego Monarchy Austryi, stanęła tam tak poważna instytucyja, jaką jest polska Akademija umiejętności, tak wiele rokująca dla postępu nauk i oświaty w ojczyznie naszéj.

Dziękując Akademii za jéj odezwę, z niecierpliwością wyglądać będę możności uskutecznienia jéj żądań i żywionych oddawna pragnień własnego serca mojego.

V.

Udział przy uroczystości w Zagrzebiu.

---

48. Zaproszenie Akademii na uroczystość założenia Uniwersytetu w Zagrzebiu z d. 1 Września 1874.

A. d. XIV Kal. Novembr. (die XIX Octobr.) litterarum Universitas Francisco-Josephina Zagrabiensis, quae pri-

ma est Croatarum, aperietur; quam diem quum celebrari omni apparatu atque honore par sit, nos, qui has litteras suscripsimus, venerabile Praesidium Academiae scientiarum humanissime invitamus, ut ad diem constitutam, qui vicem suam implentes solennibus intersint, Zagrabiam mittere velit.

49. Adres Akademii do Uniwersytetu w Zagrzebiu z d. 13 Paźdz. 1874 (po polsku i po łacinie).

Ornatissimis solennium aperiundae universitatis Francisco-Josephinae Zagrabiensis Curatoribus.

Humanissimae invitationi Vestrae, Illustrissimi viri, ut Zagrabiam mittamus, qui solennibus aperiundae universitatis Francisco-Josephinae intersint, et voluntati nostrae, id quod valde dolet, quum obsequi non potuerimus, dedimus ad Vos hasce literas, quae testentur, nos absentes festum illum diem, communi omnium laetitia dignissimum, pio animo concelebraturos esse. Laetitiam enim, qua omnes boni per omnes terras, quas Slavi incolunt, moventur et afficiuntur, multis de causis putavimus ad nos quoque pertinere. Nam in magnis externarum rerum iniquitatibus, quibus genus mortalium perpetuo conflictatur, quod majus esse rerum adversarum solatium, quod firmius adversus iniuriam et barbariem praesidium esse potest, quam ingenii cultus literarumque studium? Profecto ejus rei effectrices et altrices, academiae, saluberrima ad publicam salutem instituta ac prorsus unica humanitatis instrumenta haberi debent. Jam quum necessitudo vetus nobis cum Vestra terra Vobisque intercedat: quum secundis votis magnaque laetitia semper Vos prosequemur, quotiescumque

boni aliquid Vobis est oblatum: maximo nos nunc quoque cumulari gaudio facile intelligetis, quum contigisse Vobis sciamus, ut ad liberalem literarum cultum habeatis universitatem; gaudio eo penitiori, quum Universitas haec Ejusdem Augustissimi Imperatoris nomine ornetur, quem prima etiam in terris Polonorum Academia literarum, auctorem fautoremque suum benevolentissimum gratissima mente agnoscit. Ut haec Universitas Vestra recte dici possit arx veritatis, libertatis ingeniique propugnaculum, formido tenebrionum, deliciae ingenuorum hominum, et, quum sanae doctrinae humanitatisque laude inclaruerit, ut non solum urbi sed etiam toti terrae Vestrae nomen et dignitatem apud externas remotasque addat nationes; id ardentissime cupimus, congratulantesque Vobis optata impetrata Deum Optimum Maximum precamur.

Dat. Cracoviae a. d. II Nonas Octobris a MDCCCLXXIV.

VI.

Protokół publicznego posiedzenia Akademii w d. 4 Maja 1874.

Jego Excell. hr. Alfred Potocki, Wiceprotektor Akademii, zagaja posiedzenie następującą przemową:

„Zaszczycony poleceniem i w zastępstwie Jego Cesarskiéj Wysokości Najdostojniejszego Protektora, mam honor dzisiejsze posiedzenie Akademii umiejętności zagaić.

Wypełniając ten zaszczytny obowiązek, witam Was Panowie, którzy wspólną pracą chlubnie przyczyniacie się do wzrostu i rozwoju Akademii.

Gdy z prawdziwém zadowolnieniem spojrzymy na ubiegłe czynności Akademii, od czasu jéj krótkiego istnienia, możemy mieć niezachwianą nadzieję, że znalazłszy się w warunkach przyjaznych coraz dalszemu rozwojowi, odpowié ona zaszczytnie wzniosłym zamiarom Najjaśniejszego Pana i naszym wspólnym życzeniom, wypełniając chlubne zadanie na polu nauki i umiejętności, przy wspólnéj pracy coraz bardziéj wzrastać będzie dla dobra, którego kraj od niéj oczekuje."

b) Odpowiedź Prezesa: „Zanim z kolei dzisiejszego programu przystąpię do ogólnego poglądu na warunki, wpośród których rozwijała się nasza działalność w tym pierwszym roku naszego istnienia, winienem przedewszystkiém złożyć Ci, dostojny Zastępco Protektora naszego, serdeczne podziękowanie, za życzliwe wyrazy, które Ci podyktowała nie tyle zapewne nasza mała dotychczas zasługa, ile rzetelna miłość téj Instytucyi, którą, nie bez Twojego udziału, łaska Najjaśniejszego Pana powołała do życia.

Życzliwość ta nie w samych tylko objawia się słowach; — dowiodłeś jéj, składając Akademii znakomitą ofiarę, dowodzisz, co większa, gorliwém orędownictwem u najwyższych Władz rządowych, ilekroć sprawy nasze tego wymagają.

Gdyby więc kiedyś Akademija nasza mogła zdobyć sobie uznanie, uwity dla niéj wieniec byłby i Twoją własnością".

c) Prezes odczytuje: Ogólny pogląd na stan Akademii w r. 1873; (zob. Rocznik z r. 1873, str. 131).

d) Sekretarz jeneralny zdaje sprawę z ruchu

naukowego Akademii w roku 1873, (zob. Rocznik z r. 1873, str. 144).

e) Członek Akademii Prof. Małecki czyta Ustęp z dziejów Uniwersytetu krakow. (zob. Rozprawy i Sprawozdania Wydziału hist.-filoz. Tom II, 1874, str. 63).

f) Sekretarz odczytuje listę kandydatów przedstawionych przez Wydziały na Członków, którzy na posiedzeniu walném październikowém mieli być poddani stanowczemu wyborowi (zob. wyżéj L. 3).

Ogłoszenia konkursów.

I.

Akademija umiejętności w Krakowie otrzymała od niewiadomego Dawcy z Warszawy 3000 Złp. (695 Złr. w. a.) z przeznaczeniem na nagrody za najlepszy wynalazek lub dzieło ogłoszone drukiem, lub w rękopismie Akademii nadesłane w ciągu bieżącego i przyszłego roku, w przedmiocie: 1) rolnictwa i gospodarstwa wiejskiego; 2) leczenia chorób epidemicznych i zaraźliwych ludzi lub zwierząt domowych.

Donosząc o téj ofierze, nadmieniamy zarazem, że nagroda mająca uwieńczyć pracę z każdego z wyżéj wskazanych zakresów, wynosić będzie połowę całkowitéj na to przeznaczonéj kwoty, t. j. 347 Złr. 50 cent.

Prace nadsyłane być mają pod adresem: Akademija umiejętn. w Krakowie, do biura lub na ręce Sekretarza téjże, najpóźniéj po koniec roku przyszłego. W razie nadesłania jéj w rękopismie, autor zaopatrzy go godłem, które powtórzy na osobnéj kopercie, zawiérającéj w sobie jego nazwisko i dokładny adres.

Przyznanie nagrody ogłoszone będzie z początkiem Maja r. 1876 na publicznem posiedzeniu Akademii, poczém wypłata nastąpi niezwłocznie.

W Krakowie dnia 6 Maja 1874 r.

II.

Ofiarodawca niechcący być wymienionym, ten sam wszakże, który już w r. p. dał fundusz 3000 Złp. na nagrody za 2 prace, nadesłał z Warszawy sumę 300 rub. sr. przyznać się mającą po dwu latach od niniejszego ogłoszenia, razem z procentami, które do tego czasu przyniesie, za najlepszy Opis jakiéjkolwiek części dawnéj Polski, w manuskrypcie nadesłać się mający.

Wchodząc w myśl szlachetnego Dawcy, określamy ją w ten sposób, że przez część ziemi dawnéj Polski, rozumieć się ma Województwo, Powiat lub Ziemia jako historyczno-topograficzne jednostki.

Rękopism przesłany być winien najdaléj do 1 Sierpnia 1876 r. (w formie jak wyżéj). Nagroda przyznaną zostanie na posiedzeniu walném d. 31 Października 1876 r., poczém rękopism wraca do Autora jako jego wyłączna własność.

W Krakowie d. 4 Listopada 1874 r.

III.

Po ogłoszeniu przez Akademiję umiejętn. w Krakowie konkursu, w moc którego przyznaną być ma nagroda 300 rubli sr. z dwuletniemi procentami, za najlepszy opis jakiegobądź Województwa, Ziemi lub Powiatu dawnéj Polski; ś. p. Michał Błeszyński, rychło przed śmiercią swoją, nadesłał 125 rubli sr. (192 Złr. 50 c.) z przeznaczeniem ich na drugą nagrodę, gdyby, jak się spodziewać należy, więcéj prac nadesłanych zostało.

Zawiadamiając o tém interesowanych, przypominamy, że prace nadesłane być winny najdaléj do d. 1 Sierpnia 1876 r.

W Krakowie d. 18 Grudnia 1874 r.

UWAGA. W następującym tu wykazie Członków Akademii, zamieszczeni są jedynie zwyczajni; co do nadzwyczajnych, w ich gronie nic się nie zmieniło, oprócz dwóch przypadków śmierci, o których będzie wzmianka przy końcu wykazu.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

PROTEKTOR

JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ ARCYKSIĄŻE

KAROL LUDWIK.

ZASTĘPCA PROTEKTORA

Jego Exc. hr. ALFRED POTOCKI

Kawaler Orderu Złotego runa, Tajny Radzca Dworu, Podkomorzy Jego Ces. Mci, b. Prezes Ministerstwa.

ZARZĄD AKADEMII

(z końcem roku 1874).

Prezes Prof. Dr. J. **Majer.**
Zastępca Prezesa Dr. J. **Dietl.**
Sekretarz jeneralny Prof. Dr. J. **Szujski.**
Dyrektor Wydz. filolog. **Ł. Siemieński.**
Wydz. hist. filoz. Prof. Dr. J. **Kremer.**
Wydz. mat. przyrodn. Dr. J. **Dietl.**

POCZET CZŁONKÓW.

Tytuły urzędowe i naukowe podane były w Roczniku za rok 1873, tu więc zamieszczają się jedynie przy tych Członkach, których nazwiska weszły nowo w ten poczet Natomiast podaje się wykaz prac drukiem ogłoszonych, przez każdego Członka Zarządowi udzielony, z pominięciem czasopism, w których zamieszczane były, jeśli następnie wydane zostały oddzielnie; w ogólności w widoku więcéj bijograficznym, niż biblijograficznym.

A. Czynni.

a) Krajowi.

1. Wydział filologiczny.

Dzieduszycki hr. Maurycy.

A. Prace w osobnych dziełach lub broszurach:

1. Krótki rys dziejów i spraw Lisowczyków. Lwów, 2 tomy, 1843—1844.

2. *Die staatsrechtlichen Verhältnisse der Herzogthümer Oświęcim (Auschwitz) und Zator, geschichtlich und urkundlich dargestellt.* Wien 1848 (bezimiennie).

3. Piotr Skarga i jego wiek (pod pseudonimem: M. J. A. Rychcicki). Kraków 1850, tomów 2. Wydanie drugie powiększone. Kraków, T. I 1868, T. II 1869 z wyrażeniem autora.

4. Zbigniew Oleśnicki. Kraków, T. I. 1853, T. II. 1854.

5. Hymn o św. Krzyżu *(Crux fidelis inter omnes)*, przełożył z mszału wierszem, (z tekstem obok łacińskim i muzyką). Lwów, 1854.

6. Żywot Wacława Hieronima Sierakowskiego, arcybiskupa lwowskiego. W Krakowie, 1868.

7. Co się komu należy, słowo o P. Kornelu Ujejskim i o P. Winc. Polu. Lwów, 1860.

8. Mapa Palestyny i niektórych ziem okolicznych, (z przypiskami i objaśnieniami odnoszącemi się do zdarzeń w Ewanieliach opisanych). Lwów, 1862.

9. Kronika domowa Dzieduszyckich. Lwów, 1865. (W 200 egzempl. dla użytku familii).

10. Święty Stanisław, biskup krak., w obec dzisiejszéj dziejowéj krytyki. Lwów, 1865.

11. Ojczyzna. Lwów, 1867.

12. Powieść z dawnych czasów. Lwów, 1868.

13. Instrukcya wydana w r. 1869 przez Władze krajowe, z powodu zaprowadzenia języka polskiego, jako urzędowego, (bezimiennie).

14. Pieśń o dziejach polskich. Poznań, 1873.

15. Kościół katedralny lwowski obrządku łacińskiego. Lwów, 1872.

16. Studium o Papieżach. Lwów, 1872.

B. Artykuły zamieszczane w różnych pismach zbiorowych i dziennikach.

a) *W Przyjacielu ludu* (Leszno, 1843): 1. Tadeusz Dzieduszycki i początki konfederacyi barskiéj, N. 29, 30; 2. O wydawaniu pism peryjodycznych; 3. Rozmyślania Spleenisty N. 8.

b) *W bibliotece nauk. Zakł. Ossolińskich*, T. 8 z r. 1843: 4. Wspomnienie Józefa hr. Dunina Borkowskiego.

c) *W dodatku do Gazety lwowskiéj* Nr. 48 z r. 1844: 5. Wspomnienie pośmiertne Władysława hr. Tarnowskiego.

d) *W Dzienniku literackim* z r. 1852, Nr. 22 do 25: 6. Zbiory numizmatyczne we Lwowie.

e) *W Czasie krakowskim:* 7. Wspomnienie pośmiertne Kazim. Badeniego r. 1854. N. 87; 8. Dążności moralne dzisiejszego teatru, N. 234—236; 9. Niektóre historyczne odkrycia, r. 1855. N. 55; 10. Wspomnienie pośmiertne X. Samuela Stefanowicza, arcybiskupa lwowsk. obrz. ormian. r. 1858. N. 297.

f) *W dodatku do Czasu:* 11. Opinia publiczna r. 1856; 12. Szachy w Polsce; 13. Pojedynki w Polsce, r. 1857; 14. Kalejdoskop czyli dramat na Łyséj górze (wierszem); 15. Rzut oka na stan religijno-obyczajowy Polski w XVIII wieku.

g) *W Wieńcu* wydanym na cześć Stan. Jachowicza. Warszawa r. 1858, T. 3: 16. Galeryja konkurentów (wierszem).

h) *W Czasie krakowskim* z r. 1870—1872: 17. Ciekawa jedna awantura (wierszem); 18. Nożyczki (bajka); 19. Sroga istota (historya prawdziwa); 20. Postęp (bajka); 21. Nowy dziennik (historya prawdziwa).

i) *W Unii*, dzienniku lwowskim z r. 1871: 22. Starostowie ruscy i lwowscy; 23. Obrachunek z Francyją; 24. O statystyce Galicyi.

k) *W Przeglądzie lwowskim* z r. 1871: 25. Ballada Mickiewicza o zaklętym młodzieńcu; 26. Wyznanie wiary św. Atanazego, przekład wierszem; 27. O statystyce w dawnéj Polsce; 28. Staropolska wiara w nieomylność Papieża; r. 1872: 29. Słowo o oświacie ludu; r. 1873: 30. Krystyna królowa szwedzka; 31. Z wycieczki do Krakowa; 32. Cześć polskiemu patronowi.

l) *W Przewodniku naukowym i literackim lwowskim.*

R. 1873. T. 1: 33. Dwie polityczne Unie (kolmarska i lubelska).

m) *W Pamiętniku Akademii umiejętn. krak.* Wydz. 1. 2. r. 1874: Rys dziejów kościoła katolickiego w Szwecyi (początek).

C. Pisma odnoszące się wyłącznie do Zarządu Zakładem Nar. Im. Ossolińskich.

1. Zakład imienia Ossolińskich (w dodatku tygodniowym do gazety lwowskiéj, N. 32 z r. 1851); 2. Sprawozdania z czynności Zakładu od 1 Lipca 1851 do 12 Października 1868 r.; 3. Instrukcya dla urzędników i służby Zakładu z dnia 19 Listopada 1864 r.

Estreicher Karol.

1. Biblijografija polska XIX stólecia. Tom I i II. Kraków, 1869—1874.

2. Adam Mickiewicz, rys bijograficzny. Wiedeń, 1863.

3. Biblijografija polska. 3000 druków od 1871 roku. Kraków, 1873.

4. O biblijografii, przemówienie dnia 22 Marca 1865. Warszawa, 1865.

5. Grabowski Ambroży. Lwów, 1860.

6. Günter Zainer i Świętopełk Fiol. Rozprawa. Warszawa, 1867.

7. Gwara złoczyńców. Warszawa, 1867.

8. Jan Daniel Janocki. Kraków, 1869.

9. Jan Nep. Kamiński. Wiedeń, 1860.

10. Józef Ignacy Kraszewski. Kraków, 1874.

11. Młocki Włodzimierz. Lwów, 1862.

12. Müller Maks. Umiejętność języka (streszczenie). Kraków, 1865.

13. 1400 pism peryjodycznych. Kraków 1871.

14. Repertoar sceny polskiéj od r. 1750 — 1871. Kraków, 1871.

15. Spis abecadłowy do dzieła A. Jochera. Kraków, 1873.

16. Jan Kanty Szlachtowski. Rzecz czytana dnia 5 Lutego 1872. Kraków, 1872.

17. Teatra w Polsce. Tomów 2. Kraków, 1874—75.

18. Tomasz Kaj. Węgierski. Kraków, 1869.

19. Systematyczny spis przedmiotów zawartych w Bibliotece warsz. Kraków, 1875.

Fredro hr. Alexander.

Komedyje, wydawane z osobna w różnym czasie, następnie w zbiorze całkowitym obejmującym 5 tomów, wydanym kilkakrotnie we Lwowie i Warszawie.

Klaczko Julijan.

1. *Die deutschen Hegemonen. Offenes Sendschreiben an* H. Gervinus. Berlin, 1849.

2. Sztuka polska. Paryż, 1858.

3. *Les préliminaires de Sadova.* 1868. *(Revue des deux Mondes).*

4. Katechizm nierycerski. Paryż, 1859.

5. *L'agitation unitaire en Allemagne et le régime constitutionnel en Prusse.* Paryż, 1862.

6. *Étude sur A. Mickiewicz.* Paryż, 1862.

7. *La poésie polonaise au dix-neuvième siècle et le poëte anonyme.* Paryż, 1862. *(Revue des deux mondes).*

8. *Études de diplomatie contemporaine. Les cabinets de l'Europe 1863—1864.* Paryż, 1866.

9. *Le congrès de Moscou et la propagande panslaviste.* Par. 1867.

Łepkowski Józef.

1. Tajne listy Zygmunta Augusta do St. Hozyjusza (kryptografije odczytane). Wiedeń, 1850.
2. Kalwaryja Zebrzydowska i jéj okolice, pod względem dziejowym i archeologicznym. Kraków, 1850.
3. Ikonografija (z Archeologii ogólnéj). Warsz. 1857.
4. Broń sieczna w ogóle i w Polsce uważana archeologicznie. Kraków, 1857.
5. Przegląd zabytków przeszłości z okolic Krakowa. Warszawa, 1863.
6. Przegląd krakowskich tradycyj, legend, zwyczajów, przysłów i właściwości. Kraków, 1866.
7. Starożytności i pomniki Krakowa. Zeszytów 7. Kraków 1846—1851.
8. O tradycyjach narodowych. Kraków, 1861.
9. Galicyja pod względem geograficznym, statystycznym, politycznym i topograficznym (wspólnie z Drem F. Berdauem). Kraków, 1861.
10. O czytaniu runów słowiańskich. Warsz., 1851.
11. Listy z Galicyi (podróż archeologiczna). Krak. 1851.
12. Wiadomości o Szląsku. Warsz., 1849.
13. Ułamek z podróży archeologicznéj po Galicyi — okolica podkarpacka — obwód sądecki (wspólnie z J. Jerzmanowskim). Warsz. 1850.
14. Sprawozdania z czynności wydawnictwa dzieł Długosza, 1—5, od 1859 do 1866.
15. Opis Krakowa (w Encyklop. powsz.) Warsz. T. XV.
16. Nowa Gigantomachia, przekład Pamiętnika oblężenia Częstochowy X. Kordeckiego. Wydań 4. Warsz. 1859, Par. 1867, 1869, 1872.

17. Zbiór ś. p. Tomasza Zielińskiego w Kielcach. (Oddział starożytności). Warsz. 1860.
18. Wspomnienie o Alexandrze hr. Przeździeckim. Kraków 1872.
19. Gniezno i Trzemeszno. Krak. 1863.
20. Sztuka (zarys jéj dziejów). Krak. 1872.
21. O zabytkach Kruszwicy, Gniezna i Krakowa. Sprawozdania i studyja. Krak. 1866.
22. Z Przeszłości. Szkice i obrazy. Krak. 1862.
23. Liczne nie wydane osobno rozprawy w różnych Czasopismach polskich i niemieckich w latach od 1846 do 1861 (wymienione w dziele pod L. 22).

Łuszczkiewicz Władysław.

1. Zabytki dawnego budownictwa w Krakowskiém. Kraków 1865—1868.
2. O treści i znaczeniu artystyczném rzeźb Wita Stwosza w ołtarzu wielkim kościoła P. Maryi w Krakowie. Kraków 1868.
3. Wskazówka do utrzymania kościołów, cerkwi i przechowanych tamże zabytków przeszłości. Krak. 1869.
4. Zabytki sztuk pięknych Krakowa. Część 1. Pomniki architektury od XI. do XVIII. wieku. Krak. 1872.

Małecki Antoni.

1. *De Academia vetere.* Berolini 1844.
2. Prelekcyje o Filologii klasycznéj i jéj Encyklopedyi. Kraków 1851.
3. List Żelazny, tragedyja. Poznań 1854. — II. wydanie. Poznań 1856.
4. Elektra, tragedyja Sofoklesa (przekład). Pozn. 1854.
5. Wieniec grochowy, komedyja. Poznań 1855.
6. Wybór mów staropolskich świeckich. Krak. 1860.

7. Gramatyka języka polskiego (większa), dzieło przez krajowy Wydział sejmowy uwieńczone nagrodą. Lwów 1863.
8. Gramatyka języka polskiego (szkolna). Lwów 1863,— ostatnie IV. wydanie 1872.
9. Andrzéj Frycz Modrzewski. Lwów 1864.
10. Juliusz Słowacki, jego życie i dzieła w stosunku do współczesnéj epoki. 2 tomy. Lwów 1866 i 1867.
11. O naturze spółgłoski j i praktycznych ztąd następstwach. Lwów 1868.
12. Biblija królowéj Zofii — z kodexu Szaroszpatackiego. Lwów 1871.
13. Co rozumieć o Runach słowiańskich i o autentyczności napisów na Mikorzyńskich kamieniach? Poznań 1872.
14. Kartka z dziejów Uniwersytetu krak. (odbitka z Rozpraw Wydz. II. Akad. um. w Krak.) T. II. 1874.

Mecherzyński Karol.

a) Prace w osobném wydaniu.

1. Historyja języka łacińskiego w Polsce. W Krak. 1833.
2. Historyja języka niemieckiego w Polsce. Kraków 1846. (Przełożona na niemieckie).
3. O Magistratach miast polskich, a w szczególności miasta Krakowa. Krak. 1845.
4. Historyja wymowy w Polsce, w 3 tomach. Kraków 1856—1860.
5. Przekład kroniki Długosza ksiąg XII. Tomów 5. Kraków 1859—1864.
6. O reformie Akademii krakowskiéj, zaprowadzonéj w r. 1780 przez Kołłątaja. Kraków 1864. (Wydane na uczczenie 500-letniéj rocznicy założenia Akademii krak.)

7. O szkole P. Maryi w Krakowie, kolebce Uniwersytetu (wyd. w dziele zbiorowém „Zakłady uniwersyteckie w Krakowie," podobnież na obchód 500-letniéj rocznicy założenia Akad. krak.)
8. Świadectwa uczonych krajowych i postronnych o kwitnącym stanie nauk w Polsce w wiekach dawniejszych. Kraków 1828.
9. Przegląd literatury ludów wschodnich, poezyi greckiéj, średniowiecznéj, i t. d. Krak. 1852.
10. Prawidła pisania. Krak. 1841.

b) Prace naukowe zamieszczane w różnych czasopismach.

11. O poezyjach Hieronima Morsztyna, znalezionych w rękopismie i dotąd nie wydanych (w Bibl. warsz.)
12. O Wetach Parnaskich Wacława Potockiego, w rękop. bezimien. zalezionym w Bibl. Uniw. Jagiell. (w Roczn. Tow. nauk. krak.)
13. O poezyjach Stefana Garczyńskiego, znalezionych w rękopismie w Bibl. Uniw. Jagiell. (w Bibl. Warsz.)
14. O fantazyi i humorystyce w pismiennictwie polskiém (w Bibl. Warsz.)
15. O poetach czasów Stanisława Augsta (w Roczn. Tow. nauk. krak.)
16. O poezyjach satyrycznych Klonowicza (w Roczn. Tow. nauk. krak.)
17. O poemacie „Wojna Chocimska" Wacł. Potockiego (w Bibl. Warsz.)
18. O pismach Kazim. Brodzińskiego (w Bibl. Warsz.)
19. O stanowisku poetyczném Danta i znaczeniu Boskiéj komedyi (w Wieńcu wyd. na cześć Jachowicza).
20. Filozoficzne pojęcie historyi literatury polskiéj (w Kwartal. nauk. krak.)

21. O duchu i dążności literatury polskiéj XVI wieku (w Roczn. Tow. nauk. krak.)
22. Rozbiór dramatu „Odprawa posłów greckich“ Jana Kochanowskiego (w Bibl. Warsz.)
23. Wiadomość historyczna o mieście Lelowie, wyjęta z dyplomatów archiwalnych tego miasta (w Tygodn. liter. pozn.)
24. O rękopismach Stan. Bieżanowskiego, historyografa Akademii krak. (w Bibl. Warsz.)

Pietruszewicz ks. Antoni.

1. Zbiorowy Halicko-Ruski Latopisiec od 1600—1700 roku. Lwów 1874.
   W latach 1853 — 1854 — 1860 wydała Matyca ruska w trzech zeszytach moją rozprawę
2. O katedralnéj cerkwi Matki Boskiéj i biskupach w Haliczu z XII wieku. Lwów 1853—1860. (Część pierwsza wydana w polskiém tłumaczeniu w Skarbcu Polskim J. A. Kamińskiego. Lwów 1859).
3. Obszczestwennyj Dnewnik cerkownich, narodnych, semejnych prazdników i chozjajstwennych zanjatyj, primjet i hadanij. Lwów 1866.
4. Chołmskaja Eparchia i Swiatiteli jeja. Lw. 1867.
5. Akta otnosjaszczyech k istoryi južnoj Rusi. Lw. 1868.
6. Lwowskaja Letopis r. 1438—1649 hoda. Lw. 1868.
7. Sobornoje posłanije ruskoho duchoweństwa i mirian k rimskomu Papje Sikstu IV. pisannoje iz Wilny 14 Marta 1476. Lwów 1870.
8. Wołynsko-Halickaja Litopis (1205—1292). Zeszyt I. Lwów 1871.

Siemieński Lucyjan.

1. Królodworski rękopis. Krak. 1836.
2. Piosennik ludów (Bretońskie i Skandynawskie). Poznań 1842.
3. Muzameryt. Tom II. Poznań 1843.
4. Pamiętnik o Samuelu Zborowskim. Pozn. 1844.
5. Legendy i podania polskie i ruskie. Pozn. 1845.
6. Rady patroniuszowe Don Juana Manuela. T. 2. Poznań 1846.
7. O harmonii społecznéj. Pozn. 1845.
8. Wieczory pod Lipą. Pozn. 1846. (10 wydań).
9. Przewodnik myśliwca. Leszno 1847.
10. Czytanie postępowe. Leszno 1847.
11. Machiawelli i jego system polityczny. Krak. 1850.
12. Żywot Kaź. Brodzińskiego. Krak. 1851.
13. Żywot i pamiętniki Stanisł. Małachowskiego. Kraków 1853.
14. Przegląd Lit. powszechnéj (Literatura starożytna). Kraków 1855.
15. Kilka Rysów z literatury i społeczeństwa. Warszawa 1859.
16. Kartka z dziejów sztuki. Żytomierz 1860.
17. Poezye Michała Anioła Bounarottego (przekład). Krak. i Cieszyn 1861.
18. Ostatni rok życia Stanisł. Augusta. Krak. 1862.
19. Poezye. Lipsk. 1863.
20. Portrety literackie. Poznań. Tomów 4.
21. Ody Horacyusza (przekład). Krak. 1869.
22. Odysseja Homera (przekład). Krak. 1873.

Skobel Fryderyk.

a) W przedmiotach lekarskich.

1. O pojęciu choroby, ze stanowiska filozofii natury. Kraków, 1837.
2. Rzecz o działaniu i skutkach zimna. Krak. 1862.
3. Projekt do farmakopei dla szpitalów krakowskich. Kraków, 1842.
4. Wykład Farmakomorfiki i Katagrafologii. Krak. 1851.
5. Sprawa rozmnażania kinowców i jéj koleje. Krak. 1866.

---

6. O użyciu lekarskiém wody morskiéj. Krak. 1840.
7. Porównanie wód lekarskich robionych z rodzimemi. Kraków, 1844.
8. Obrazki wód podgórskich. Kraków, 1857.
9. Chudoba (Kudowa). Wspomnienie z podróży, odbytéj do zdrojowisk szlązkich. Warszawa, 1857.
10. Obraz czynności komisyi balneologicznéj, dokonanych w r. 1858.
11. Krótka wiadomość o wodach lekarskich w Rabce. Kraków 1859.
12. Jaszczurówka, cieplica w Tatrach. Krak. 1859.
13. O równoważnikach farmakodynamicznych, dla głównych składników wód lekarskich. Kraków, 1861.
14. Wiadomość o wodach lekarskich cygieleckich. Kraków, 1862.
15. Gleichenberg w lecie 1863 r. Kraków 1864.
16. Wody lekarskie w Szlązku rakuskim w r. 1864. Kraków, 1865.
17. Jaworze w r. 1871. Kraków, 1872.

---

18. Wykład Terapii fizyjologicznéj dra H. E. Richtera, (na język polski przełożony i uzupełniony) 2 tomy. Kraków 1855—56.
19. Projekt zaprowadzenia Statystyki lekarskiéj w kraju naszym. Kraków, 1870.

b) W przedmiocie Historyi Medycyny w Polsce.

20. Wspomnienie o życiu i pracach R. I. Czerwiakowskiego, niegdyś profesora nauk lekarskich w szkole głównéj krakowskiéj. Kraków, 1838.
21. Wiadomość o stanie Wydziału lekarskiego w szkole głównéj krakowskiéj, za rządu austryjackiego. Krak. 1842.
22. Wiadomość o stanie Wydziału lekarskiego w szkole głównéj krakowskiéj, od r. 1809 aż do r. 1817. Krak. 1843.
23. Wiadomość o życiu Frederyka Hechla, profesora wydziału lekarskiego w uniwersytecie Jagielońskim. Kraków, 1852.
24. Towarzystwo lekarzy polskich w Paryżu. Kraków, 1862 (w „Przeglądzie lekarskim“ N. 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27.)
25. Gabinet farmakognostyczny opisany przez prof. dra F. K. S. (w dziele „Zakłady uniwersyteckie w Krakowie.“ Tamże, 1864.
26. Nekrolog dra Józefa Kwaśniewskiego, profesora położnictwa w uniwersytecie Jagielońskim. Kraków, 1868 (w „Przeglądzie lekarskim“ N. 1).
27. Towarzystwo lekarzy polskich w Paryżu. Część druga. Kraków, 1868 (w „Przeglądzie lekarskim.“ N. 34, 35, 36, 37).
28. Żywot Sebastyjana Girtlera, profesora wydziału lekarskiego, a później rektora szkoły głównéj krakowskiéj. Kraków, 1869.

29. Dr. Franciszek Kostecki. drugi z kolei profesor kliniki lekarskiéj w szkole głównéj krakowskiéj; 30. Dr. Jerzy Chrystyjan Arnold; 31. Dr. Ludwik Gąsiorowski; 32. Dr. Józef Jakubowski; 33. Dr. Ludwik Bierkowski (Szkice bijograficzne zamieszczone w Przeglądzie lekarskim z r. 1874).

c) W przedmiocie Słownictwa lekarskiego

34. Uwagi nad niektóremi wyrazami lekarsk. Krak. 1835.
35. Objaśnienia spostrzeżeń nad wyrazami lekarskiemi. Krak. 1836.
36. Słownik anatomiczno-fizyjologiczny. Krak. 1838.
37. Niemiecko-polski słownik wyrazów lekarskich. Krak. 1842. (Pisma pod l. 34—37 były wspólną pracą prof. Majera i Skobla).
38. Słownik łacińsko-polski wyrazów lekarskich (z udziałem Dra Al. Kremera). Krak. 1868.

d) W przedmiocie języka polskiego

39. O skażeniu języka polskiego w dziennikach i mowie potocznéj, osobliwie w Galicyi. Krak. 1870; wydanie 2gie powiększone 1871; 3cie 1872.
40. O skażeniu języka polskiego w dziennikach i w innych pismach, osobliwie w Galicyi. Poczet drugi. Krak. 1874.

Tarnowski hr. Stanisław.

1. Rozprawa o Juliuszu Słowackim. 1867.
2. O Fryczu Modrzewskim. 1867.
3. O Łukaszu Górnickim. 1868.
4. O Piotrze Grabowskim. 1869.
5. O Romansie w Polsce. 1869.
6. O korrespondencyi Mickiewicza. 1870.
7. O Dworzaninie Górnickiego. 1870.
8. O Wacławie Garczyńskim. 1872.

9. O Wereszczyńskim Bisk. kijowskim. 1871.
10. O księdzu Kaysiewiczu. 1873.
11. O Krzysztofie Warszewickim (w Rozpr. Akad. Wydz. filol. I.) 1874.
12. Nekrologi (Adama Potockiego, L. Rzewuskiego, Leona Kaplińskiego etc.)
13. Rzecz o Chopinie i o Grottgerze.

Węclewski Zygmunt.

1. Słownik łacińsko-polski do autorów klasycznych zwykle w gimnazyum czytywanych. Poznań 1852.
2. *De rebus Epidauriorum* (w programie gimnaz. Pozn. rok 185$^3/_4$).
3. *Choëphoris ex graeco translatis de studio, quod proximis quatuor superioribus saeculis in Graecis legendis Poloni consumpserint et de tragoediis e graeco in linguam polonicam conversis, brevissimam disputatiunculam praemisit Posnaniae* (w programie gimn. Pozn. rok 185$^6/_7$).
4. *Solemnia dedicationis novi gymnasii regii ad S. Mariam Posnaniensis.* (Wiersz saficzny). Pozn. 1858.
5. *De Clementis Janicii scriptis et editionibus nonnullisque locis emendandis, atque carmen peregrini advenae cuiusdam in laudem Janicii compositum. (Index lectionum in Univers. liter. Vars.)* 1864.
6. Eurypidesa Hekabe. Przekład w Bibliotece warszawskiéj na r. 1864. Tom I.
7. O niewiastach w starożytnéj Grecyi. Warsz. 1865.
8. Historya literatury greckiéj. Warsz. 1867.
9. Słownik łacińsko-polski do autorów klasycznych. (Wydanie drugie). Krak. 1868.

10. Wiadomość o życiu, pismach, wydaniach i przekładach poezyj Klemensa Janickiego. Warsz. 1869.
11. O bajce greckiéj i Bajki Babriosa. Poznań 1861.
12. Słownik grecko-polski. Warsz. 1869.
13. Tragedye Eschylosa. Przekład. Poznań 1873. (Osobno poprzednio wyszły: Agamemnon 1857; Choefory 1858).
14. O poezyjach Andrzeja Krzyckiego. (W Pam. Ak. um. Wydz. 1. 2. T. I.) 1874.
15. Rozprawy w rozmaitych czasopismach:
    a) *W Dodatku do Czasu* na r. 1857 — 60: Trachińskie dziewice Sofoklesa. Przekład. — Trachińskie dziewice i Herkules Ojtejski Seneki.— Babrios.
    b) *W Bibliotece Warszawskiéj:* Ajas, tragedya Sofoklesa.— Arystofanesa Eirene.— O bukolicznéj poezyi w Grecyi.— Sztuka dziejopisarska starożytnych Greków i Rzymian.
    c) *W Gazecie polskiéj:* O romansie starożytnym. — Rzymianka.
    d) *W Tygodniku illustrowanym:* O sztuce greckiéj i chrześciańskiéj.— Pomnik Augusta, cesarza rzymskiego — Jan Wolfram.— Teofil Berwiński.
    e) *W Wieńcu:* Filologia klasyczna.— Józef Hall i jego fantastyczne podróże po ziemi.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Bielowski August.

1. Wstęp krytyczny do dziejów Polski. Lwów 1850.
2. *Pompei Trogi fragmenta.* Lwów 1853.
3. Pisma Stanisława Żółkiewskiego, kanclerza koronnego i hetmana. Lwów 1861.

8. Listy z Krakowa. T. I. w Krak. 1843, II. III. z powtórzeniem Igo w Wilnie 1855, w Naumburgu 1869.
9. Kilka słów o epoce, w któréj rozkwitła sztuka bizantyńska. (Dodatek do Czasu). 1856.
10. O Tryptyku z wystawy archeologicznéj r. 1859 i kilka z tego powodu uwag nad architekturą i rzeźbą gotyckiego stylu. Wilno 1860.
11. Podróż do Włoch. 5 tomów, 6 wolum. Wilno 1859 do 1864. (treścią: Historyja sztuki wykazana na zabytkach przechowanych we Włoszech).
12. Grecyja starożytna i jéj sztuka zwłaszcza rzeźba. Poznań 1868.

Oprócz tego pomniejsze rozprawy po pismach peryjodycznych, jako Historyja sztuki u Rzymian, o przenośniach, o wdzięku i t. d.

Pawłowski ks. Franciszek.

1. *Premislia sacra, sive: Series et gesta Episcoporum r. l. Premisliensium, e fontibus domesticis et extraneis congesta. Cracoviae 1869.*
2. Psałterz, czyli księga Psalmów, z przydatkiem pieśni biblijnych, w brewiarzu rzymskim przychodzących i trenów Jeremiaszowych, krótkim kommentarzem objaśniony. T. I.—III. Kraków 1872; T. IV. w druku.

Stadniki hr. Kazimierz.

1. Piasty. Paryż 1842 r.
2. O piérwszych zaborach Waregów na ziemi Lachów (fragment z dziejów Rusi Czerwonéj). W Czasop. zakł. Ossol. 1842—44.
3. Synowie Gedymina. Lwów T. I. II. 1849 i 1853.
4. Rodowody domu Stadnickich (folio, z 11 tablicami genealogicznemi, z wiadomościami co do wielu rodzin

polskich wszystkich jéj części, sądownictwa polskiego dawnego, oraz topografii dawnego Krakowa i okolic jego). Lwów 1857 i 1861.

5. Bracia Władysława Jagiełły. Lwów 1867.
6. Olgierd i Kejstut. Lwów 1869.
7. Pomniejsze rozprawy po różnych Dziennikach.

Supiński Józef.

1. Myśl ogólna Fizyologii powszechnéj. Lwów 1860.
2. Szkoła polska gospodarstwa społecznego. Lwów 1862.
3. Kilka szczegółów treści społecznéj. Lwów 1867.
4. Siedm wieczorów, opowiadanie z życia społecznego. Lwów 1871.
5. Dwie trajedyje (Tatary i Arcez). Lwów 1861.

Razem wszystkie prace, wyd. J. Welichowskiego w 5 Tom. Lwów 1872.

Szaraniewiz Izydor.

1. Starodawny Halicz. Lwów 1860.
2. Starodawny Lwów. Lwów 1860.
3. Historya Halicko-Włodzimerskiéj Rusi. Lwów 1863. (te 3 dzieła po rusku).
4. Rys wewnętrznych stósunków Galicyi wschodniéj w drugiéj połowie wieku XV. Lwów 1869.
5. O starodawnych historycznych przejściach przez Karpaty i przez San. Lwów 1869 (po rusku).
6. *Kritische Blicke in die Geschichte der Karpathen-Völker in Alterthum. Lemberg 1871.*
7. *Die Hypatios-Chronik als Quellenbeitrag zur österreichischen Geschichte. Lemberg 1872.*
8. O źródłach służących do głębszego poznania kraju ojczystego. Lwów 1870.

9. Początki Słowiańskie u stoków Karpat. Lwów 1870 (po rusku i po polsku).
10. Rozprawy w różnych Czasopismach, jak między innemi:
    a) Najnowsze podróże i zdobycze na polu geografii ze stanowiska nauki i szkoły. 1869.
    b) Sprawy kościelne na Rusi za Kazimierza W. 1863.
    c) Rządy Władysława księcia Opolskiego na Rusi. 1864.
    d) Ruś i Podole od r. 1450—1500. 1868.
    e) Książe Jerzy Bełzki (po rusku). 1862.
    f) Ormianie na Rusi i Podolu. 1868.
    g) Kijów i Nowgorod w r. 1470, 1471. Historyczna paralela (po rusku). 1869.
    h) O Pleśnisku blisko źródłowisk Styru (po rusku). 1870.
    i) Bitwa pod Podhajcami w Galicyi w r. 1667 (po rusku). 1870.

Szujski Józef.

a) W przedmiocie historyi.

1. Dzieje Polski podług ostatnich badań. Tomów IV. Lwów 1861—1866.
2. Dzieje literatury świata niechrześciańskiego. Krak. 1867.
3. Kilka prawd z dziejów naszych. Krak. 1867.
4. *Scriptores rerum polonicarum.* T. I. 1872.
5. *Scriptores rerum polonicarum.* T. II. 1874.
6. Rozprawy i krytyki historycznéj treści z lat 1866 do 1872. Kraków 1875.

b) Dramaty.

7. Halszka z Ostroga, dramat historyczny. (Dodatek do Czasu). 1858.
8. Dzierzanowski, dramat historyczny. Lwów 1859.
9. Jerzy Lubomirski, dramat historyczny. Lwów 1861.

10. Agamemnon, tragedyja Aischylosa, tłumaczona. Kraków 1865.
11. Promoteusz w okowach, tragedyja Aischylosa tłum. Lwów 1867.
12. Dramata. Seryja pierwsza. Kraków 1870.
13. Kopernik, dramat. Warszawa 1873.
14. Rycerze, komedyja Arystofanesa tłumaczona. Warszawa 1875.

Walewski Antoni.

1. *De la diplomatie de la République vis-à-vis les puissances.* Paris 1848.
2. Pogląd na sprawę Polski ze stanowiska monarchii i historyi. Lwów 1848. 1849. Tom jeden.
3. *Geschichte der heiligen Ligue und Leopold's I.* Krakau 1857, 1859.
4. *Geschichte Leopold's I.* Krak. 1861.
5. Historyja wyzwolenia Polski za panowania Jana Kazimiérza. T. I. II. Krak. 1866, 1868.
6. Historyja wyzwolonéj Rzeczypospolitéj. T. I. II. Kraków 1870, 1872.
7. Dzieje bezkrólewia po skonie Jana III. T. I. Kraków 1874.
8. O filozofii dziejów polskich (pod prasą).

Zielonacki Jozafat.

1. *Kritische Erörterungen über die Servitutenlehre nebst einem Anhang über das Interdictum Uti possidetis.* 1848.
2. *Die Besitzeslehre nach dem Römischen Rechte.* 1854.
3. *Drei Abhandlungen aus dem Römischen Rechte.* 1858.
4. Kilka rozpraw w Kwartalniku Haimerla.
5. Nauka o posiadaniu i o zasiedzeniu własności. 1860.
6. Pandekta. T. I, II. Wyd. 1sze 1862, 2gie 1871.

7. Kilka rozpraw w Czasopismie b. Towarzystwa nauk. w Krakowie i w Czasopismie prawniczém tamże.

Zoll Fryderyk.

1. O skardze przeczącéj w prawie rzymskiém. Krak. 1862.
2. O cesyi wekslu (w Czasopismie prawn.) Krak. 1868.
3. Kilka uwag nad interpretacyą §. 773 austr. kodeksu cywilnego. Krak. 1869.
4. O krytycznych badaniach tekstu instrukcyj Justyniańskich. Krak. 1872 (stanowi 1szy Zeszyt dzieła o krytycznych badaniach tekstu zbiorów Justyniańskich).
5. O wykładach prawa rzymskiego i obowiązującego prawa cywilnego w Uniwersytetach austryjackich. 1873.
6. *Über die verbindliche Kraft des Gewohnheitsrechts im Justinianischen Recht, mit Bezugnahme auf die heutigen Gesetzbücher, insbesondere das allgemeine deutsche Handelsgesetzbuch.* Jena (Roczn. Iheringa, T. XIII).
7. O pojęciu zobowiązania, z szczególném uwzględnieniem nowéj teoryi Brinza. Krak. 1874.
8. Liczne artykuły drobniejsze o ruchu literatury prawniczéj, w krakowskiém Czasopismie prawniczém, tudzież krytyczne rozbiory, jak Pandektów Prof. Zielonackiego i i.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Alth Alojzy.

1. *Geognostisch-palaeont. Beschreibung der nächsten Umgebung von Lemberg.* Wien 1849.
2. *Ein Ausflug in die Marmaroszer Karpathen.* Wien 1855.
3. Rzut oka na kształt powierzchni Galicyi i Bukowiny. Kraków 1861.

4. Rzecz o bryłach kulistych z okolic Kalusza i Ładawy. Kraków 1864.
5. Zasady Mineralogii. Krak. 1869.
6. Rzecz o ropie i wosku ziemnym w Galicyi. Krak. 1870.
7. *Ueber die palaeozoischen Gebilde Podoliens. 1te Abth.* Wien 1874.

Biesiadecki Alfred.

1. *Die verschiedenen Formen der quergestreiften Muskelfasern*, (z Herzigem). Wied. 1858.
2. *Über das Chiasma nervorum opticorum des Menschen und der Thiere.* 1860.
3. *Untersuchungen über die Gallen- Lymphgefässe der Menschenleber in pathologischen Zuständen.* 1867.
4. *Ein Fall von Uterus bicornis mit Überwanderung des Eies aus dem linken Ovarium in das rechte Horn.* 1867.
5. *Beiträge zur physiologischen und pathologischen Anatomie der Haut.* 1867.
6. *Über Blasenbildung bei Verbrennung der Haut.* 1868.
7. *Über Tuberkelbildung in Blutcoagulis.* 1868.
8. *Zottenenchondrom des Darmbeins*; *enchondromatöse Thromben der Beckenvenen und Lungenarterien.* 1868.
9. *Haut, Haare und Nägel.* (Stricker's *Gewebelehre*). Leipzig 1870.
10. *Untersuchungen über Blasenbildung und Epithelregeneration an der Schwimmhaut des Frosches.* Wien 1870.
11. O wrzodach dwunastnicy. Krak. (Przegl. lek.)
12. Badanie co do sposobu, jak tworzą się pęcherzyki i jak odradza się przybłonek na płetwie żaby.
13. Przyczynek do Anatomii patologicznéj kiły w jelitach.
14. O nowéj zatoce otrzewnéj, w któréj mogą powstawać

przepukliny wewnętrzne, tudzież o torbielach, które uchodzić mogą za przepukliny pachwinowe.

15. Przyczynek do Anatomii pierzchnicy wypocinowéj. (*Lichen exsudativus ruber. Hebra*).
16. Przyczynek do Anatomii fizyjologicznéj i patologicznéj naczyń chłoniczych skóry.
17. Dwa przypadki wad utworowych serca. (Nr. 12—17 w Roczn. Tow. nauk. krak. XIX. 1871).
18. Anatomija patologiczna gruczołów skóry.
19. Dwa przypadki bielicy (*leukämia*), jeden z guzami bielicowemi skóry, drugi z guzami w jelicie, z uwagami nad bielicą.
20. O sposobie przyrastania przeszczepionéj skóry na dno wrzodów. (18—20 w Pismach Ak. um. w Krak. 1874).

Rozprawy pod przewodnictwem Dra Biesiadeckiego wykonane, a przez uczniów jego ogłoszone:

21. *Über die Entwickelung der Epithelien bei chronischen Hautkrankheiten und dem Epithelcarcinom v.* Dr. Pagenstecher. Wien 1868.
22. *Zur Anatomie der indurativen Pneumonie von* Dr. Woronichin. 1868.
23. *Über Keloid.* (Dr. Collins-Warren). 1868.
24. *Zur Anatomie der Variola haemorrhagica* (Dr. Erisman). 1868.
25. *Über Blasenbildung bei einigen Hautkrankheiten.* (Dr. Haight). 1868.
26. *Zur Anatomie der oedematösen Haut.* (Dr. William Young). 1868.
27. *Zur Anatomie des Lupus erythematosus.* (Dr. Geddings). 1868.
28. *Über Lichen scrophulosorum Hebra's.* Dr. M. Kohn. 1868.

29. *Zur Anatomie von Prurigo.* (*Dr.* Richard Duby). 1869.
30. *Über Ohrpolypen.* (Dr. J. Kessel).
31. *Drei Fälle von Enteritis syphilitica.* (Dr. Oser). 1871.
32. Uwagi nad przypadkiem zadziergnienia (*strangulatio*) jelit w worku przepuklinowym. (Dr. Longin Feigel). Kraków 1872.
33. O budowie i przeznaczeniu szpiku kostnego. (Dr. Longin Feigel). 1872.
34. O wrzodach przewodu pokarmowego skutkiem zatoru powstających. (Dr. St. Pareński). 1872.
35. Pasorzyty roślinne w durze jelitowym. (Dr. T. Browicz). 1874.
36. Przypadek tętniaka groniastego. (Dr. Obaliński i Browicz). 1874.
37. Kilka przypadków nowotworów mięsakowych (*sarcoma*) i przerzutów tychże. (Przem. Pieniążek). 1874.
38. Przyczynek do Anatomii zaćmy stożkowatéj (*cataracta pyramidalis*). (Fr. Eberhard); w druku.

Czerwiakowski Ignacy.

1. Botanika ogólna roślin jawnopłciowych. T. I. II. Kraków 1841. (Atlas z 800 rycin).
2. Botanika szczegółowa, czyli opisanie roślin lekarskich przemysłowych i lekarskich. Tomów 6. Kraków od 1849 do 1863 r.
3. Botanika lekarska do wykładów dla lekarzów i aptekarzów. Krak. 1861.
4. *Catalogus plantarum, quae in c. r. horto botanico cracoviensi, anno 1864 educantur.* Crac. 1864. (Opracowanie krytyczne na pamiątkę 500-letniéj rocznicy założenia Uniw. krak.)
5. Rys historyczno-statystyczny ogrodu botanicznego kra-

kowskiego, od jego pierwszego zawiązku aż do r. b. Kraków 1864.

6. Pomniejsze rozprawki w różnych Czasopismach naukowych.

Czyrniański Emil.

1. *Ueber die nicht flüchtigen Säuren der Wurzel von Valeriana officinalis.* Leipzig 1849.
2. Słownictwo polskie chemiczne. Krak. 1853.
3. Rozbiór chemiczny wody Krynickiéj. 1856.
4. Wykład Chemii nieorganicznéj zastósowanéj do przemysłu, rolnictwa i medycyny. Warsz. 1857.
5. Dwie rozprawy: O słownictwie polskiém chemiczném. Poznań 1858.
6. Sposób wyrabiania ługów i soli z wód Iwonickich. Kraków 1860.
7. Rozbiór chemiczny wód siarczanych Lubieńskiéj i Swoszowickiéj. 1860.
8. Teorya tworzenia się połączeń chemicznych na podstawie ruchu wirowego atomów. 1862.
9. Dalsze rozwinięcie teoryi tworzenia się połączeń chemicznych na podstawie ruchu wirowego atomów. 1862.
10. *Theorie der chemischen Verbindungen auf der rotirenden Bewegung der Atome basirt.* Krak. 1863.
11. *Theorie der chemischen Verbindungen auf der rotirenden Bewegung der Atome basirt, auf organische Verbindungen angewandt.* 1863.
12. *Neue chemische Theorie durchgeführt durch alle unorganischen Verbindungen in allgemeinen Formeln.* 1864.
13. Teoryja chemiczna oparta na ruchach wirowych niedziałek. 1865.

14 Chemija nieorganiczna, zastósowana do przemysłu, rolnictwa i lekarstwa. (Wydanie 2gie przerobione). 1866.
15. Chemija organiczna zastósowana do przemysłu, rolnictwa i lekarstwa. 1867.
16. Niektóre uwagi nad teoryją chemiczną opartą na ruchach wirowych niedziałek. 1867.
17. Rozwinięcie krytyczne teoryi chemicznéj opartéj na ruchach wirowych niedziałek; oraz odparcie zarzutów przez Prof. Dra Kuczyńskiego téjże uczynionych. 1868.
18. *Chemische Theorie auf der rotirenden Bewegung der Atome basirt, kritisch entwickelt.* (Wyd. 2gie 1870, 3cie 1873).
19. Odpowiedź na ocenę teoryi chemicznéj opartéj na ruchach wirowych niedziałek przez Dra B. Radziszewskiego. 1871.
20. *Chemische Theorie auf der rotirenden Bewegung der Atome basirt. Dritte vermehrte Auflage* w r. 1872.
21. Chemija nieorganiczna ułożona dla Uniwersytetów i Akademij technicznych. 1874.
22. Chemija nieorganiczna mniejsza ułożona dla szkół realnych. 1874.
23. Przewodnik przy rozbiorach jakościowych ciał nieorganicznych. 1874.

Dietl Józef.

a) W przedmiotach lekarskich:

1. *Anatom. Klinik der Gehirnkr.* Wien 1846.
2. *Der Aderlass in den Lungenentzündungen klinisch u. physiol. erörtert.* Wien 1849.
3. O upuście krwi w zapaleniu płuc z nowemi spostrzeż. i wykazami statyst. Krak. 1852.

4. *Kritische Darstellung europäischer Krankenhäuser.* Wien 1853.
5. *Klinische Vorträge über die Cholera.* Wien 1855. Krak. 1856.
6. Krynica w Karpatach galic. Krak. 1857.
7. *Die Heilquellen von Bartfeld in Ungarn.* Krak. 1858.
8. Uwagi nad zdrojowiskami krajowemi. Cz. I. Krak. 1858.
9. Obecny stan Akademii lek. w Warsz. Krak. 1859.
10. O zużytkowaniu wód mineralnych. Krak. 1860.
11. O znaczeniu i przeznaczeniu Spółki zdrojowisk krajowych. Krak. 1860.
12. Kołtun, badania oparte na doświadcz. klinicznych i fizycznych. Krak. 1862.
13. O leczeniu gośćca stawowego. Krak. 1863.
14. O cholerze, wykł. klin. Krak. 1865.
15. O durzycy, wykł. klin. Krak. 1866.
16. Zdroje Iwonickie po powtórnym rozbiorze chemicznem. Krak. 1866.
17. W Czasopismach: O śledzionie wędrującéj, jéj zapaleniu i uwięzieniu, o jąkaniu i jego leczeniu.

b) W innych przedmiotach:

18. Obecne wewnętrzne urządzenie Uniwersytetu krakow. Krak. 1862.
19. O reformie szkół krajowych. Zesz. I. II. Krak. 1865.66.

Karliński Franciszek.

a) W przedmiocie meteorologii i magnetyzmu ziemskiego:

1. *Magnetische und meteorologische Beobachtungen zu Prag.* T. I.—IX. Prag 1856—1862.
2. *Resultate aus den magnetischen Declinationsbeobachtungen zu Krakau.* Prag 1861.

3. *Über die mittlere Temperatur zu Krakau nach 40-jährigen Beobachtungen.* Wien 1868.
4. Materyały do Klimatografii Galicyi zebrane przez sekcyę meteorol. Komisyi fizyograf. Rok 1867—74. Kraków 1868—74.
5. Spostrzeżenia meteorologiczne w obs. astr. krakowskiém. Kraków 1862—67.
6. *Meteorologische Beobachtungen angestellt an der k. k. Sternwarte in Krakau im Jahre 1871—1874.* Krak. 1871—74.
7. Drobniejsze artykuły w *Zeitschrift der österr. Gesellschaft für Meteorologie.*

b) W przedmiocie Astronomii:

8. *O zatmění slunce dne 18 cervence 1860.* Praga 1860.
9. *Verbesserung der Bahn des Planeten Hestia.* Prag 1861.
10. *Über das Keppler'sche Problem.* Altona 1862.
11. *Nachweisungen für die kleinen Planeten (5) — (72).* Berlin 1862.
12. *Hestiae Planetae minoris elementa nova.* Crac. 1865.
13. Spostrzeżenia planet mniejszych Klio i Jo. Krak. 1866.
14. Spostrzeżenia i rachunki w pismach astronomicznych.

c) W przedmiocie Historyi umiejętności:

15. Rys dziejów obserwatoryum astronomicznego Uniwersytetu krakowskiego. Krak. 1864.
16. Przegląd czynności Komisyi fizyograficznéj od chwili jéj pierwszych zawiązków po koniec r. 1866.
17. Sprawozdania sekcyi meteor. za r. 1866, 1869—1873.
18. *Vita Magistri Alberti de Brudzevo (Hiplera Spicilegium Copernicanum).* Brunsw. 1873.
19. Żywot Kopernika i jego naukowe zasługi. Krak. 1873.
20. Ruch gwiazd stałych. 8vo. Krak. 1873.

Kuczyński Stefan Ludwik.

1. *Anleitung zur Construirung und Conservirung der Blitzableiter.* (Bote von und für Tyrol). 1838.
2. O undulacyach światła. Kraków 1842.
3. O magnetyzmie ziemi. Krak. 1846.
4. Wypadki z obserwacyj meteorologicznych w kąpielach bardyjowskich w Sierpniu 1862 r. (*Gyogyaszat az Orvostudomany*). Pest 1863.
5. Gabinet fizyczny w Krakowie (w dziele zbiorowém „Zakłady uniwersyteckie w Krakowie"). 1864.
6. O nowym ciepłomierzu metalowym, będącym oraz samopisem. Krak. 1865.
7. O niezgodności ciepłomierzy z powodu różnéj a oraz zmiennéj rozszerzalności ich naczyń szklanych. Kraków 1865.
8. Plan prac sekcyi meteorologicznéj. Krak. 1867.
9. Instrukcyja dla współpracowników sekcyi meteorologicznéj Komisyi fizyjograficznéj. 1867.
10. Wzniesienia nad powierzchnią morza niektórych miejsc w Galicyi zachodniéj wymierzone w r. 1867. Krak. 1868.
11. Wzniesienia nad powierzchnię morza pomierzone w r. 1862. Krak. 1868.
12. Pomiary barometryczne wzniesień nad powierzchnię morza niektórych miejsc w Galicyi zachodniéj wykonane w miesiącu Sierpniu i Wrześniu 1868 r. Kraków 1869.
13. Pierwiastki siły magnetycznéj ziemskiéj w Krakowie, obliczone ze spostrzeżeń robionych w ciągu 24 lat od r. 1846 do 1869. Krak. 1870.
14. Niektóre uwagi nad teoryją chemiczną Prof. Dra Czyr-

niańskiego opartą na ruchach wirowych niedziałek. Krak. 1868.

15. Przyczynek do teoryi soczewek. Krak. 1872.
16. O sposobie użycia soczewek dwuwypukłych grubych, zamiast szkieł jednobarwnych. Krak. 1872.
17. Przyrząd do unaocznienia linij falistych złożonych, powstałych w skutek interferencyi fal poprzecznych. Krak. 1872.
18. Zorza północna dnia 4 Lutego 1872 r. Krak. 1872.

Majer Józef.

a) W przedmiocie Anatomii i Fizyjologii:

1. Przegląd potworów rybich. Krak. 1841.
2. Sposób obliczania ilości krwi u człowieka żywego (Roczn. Wydz. lek.) Krak. 1843.
3. Skutki ciśnienia powietrza pod względem fizyjol. i patol. Krak. 1844.
4. Doświadczenia w przedmiocie chłonienia i wydzieleń. Krak. 1845.
5. Doświadczenia dla wyjaśnienia na krwi powłoki zwanéj zapalną. Krak. 1849.
6. Szczegół historyczny w przedmicie budowy nerwów. Krak. 1850.
7. Rozbiór fizyjolog. wprawy przyzwyczajenia i nałogu. Krak. 1850.
8. O zębie jeżowca (*echin. sax.*), przyczynek do porównawczéj histiol. zębów. Krak. 1852.
9. Sposób obliczania ilości ciałek krwi (z akt Tow. nauk. z r. 1852 publik. w Fizyjol. prof. Piotrowskiego) 1865.
10. Fizyjologia układu nerwowego. Krak. 1854.
11. Fizyjologia zmysłów. Krak. 1857.
12. Badanie plam krwawych. Krak. 1859.

13. Dostrzeganie wielkości przedmiotów za pomocą wzroku. Kraków 1860.
14. Przyczynek do Optometryi. Krak. 1864.

b) W przedmiocie Antropologii:

15. Objawy żywotne w związku ze sprawą wychowania u człowieka i zwierząt. Krak. 1837.
16. Rzecz o temperamentach. Krak. 1838; wyd. 2gie całkiem przerobione 1867.
17. Wpływ stanu meteorologiczn. na śmiertelność, według 10-letnich spostrzeżeń w Krak. 1845.
18. Długość życia człowieka (Tyg. nauk. lwowski). 1866.
19. Charakterystyka kobiety jako literatki i artystki (z wykł. publ. w Herveta *l'Etnographie de la Pol.*) Par. 1869.
20. Postać Kazimierza Wgo, według rozmiaru niektórych kości i czaszki. Krak. 1869.

c) W przedmiocie historyi nauki i zakładów lekarskich w Polsce.

21. Ustawy Wydz. lek. w Uniw. krak. z lat 1433, 1525, 1536, 1724 (z rękop. 1szy raz ogłosz.) 1838—1845.
22. Wiadomości z dziejów Wydz. lek. (z ksiąg Archiw. uniw.) 1839.
23. Obraz postępu nauki lek. za udziałem polskich pracown. w latach 1837—1839. Krak. 1840. (Ripelli przetłum. na niem. w Wied. 1842).
24. Obraz, jak wyżéj, z lat 1840—1842. Krak. 1843.
25. Wojc. Nowopolski (*Novicampianus*); tożsamość lekarza i teologa. Krak. 1840.
26. Wiadomość o życiu i pracach nauk. J. I. Petrycego. Krak. 1841.
27. Wiadomość historyczna o urządzeniach policyjno-weter. w Polsce a w szczególności w W. M. Krak. 1842.
28. Zawód lekarski J. Brosciusa. Krak. 1842.

29. Żywot Prof. Wojc. Boduszyńskiego. Krak. 1843.
30. Wspomnienie o Krz. Najmanowiczu. Krak. 1844.
31. Kilka wiadomości o Wal. z Lublina i Wal. Fontanie. Krak. 1845.
32. Poczet Drów med. i chir. promowow. w Krakowie od 1800—1845 r. z niektóremi szczegółami bijograficzn. Krak. 1845.
33. Stan Wydziału lek. w Krakowie od jego początku do r. 1847. Krak. 1849.
34. Wiadomości bijogr. o Profesorach Wydz. lek. w Uniw. krak. zaczerpnięte z Arch. uniw. i rękop. biblijot. uniwersyteckiéj. Wilno 1862.
35. Literatura fizyjografii ziemi polskiéj. Krak. 1862.
36. Zakłady uniwersyteckie w Krakowie (redakcyja całego dzieła zbiorowego; wstęp i rzecz o klinikach). Kraków 1864.
37. Pamiętnik pierwszego zjazdu lekarzy i przyrodników odbytego w Krakowie r. 1869. Krak. 1870.

d) W przedmiocie terminologii lekarsko-polskiéj.

38—41. Cztéry prace dokonane spólnie z Prof. Skoblem (zob. pod tymże L. 34—37).
42. Uwagi w przedmiocie zasad słownictwa lekarskiego. Krak. 1849.

e) Pisma w związku z Tow. nauk. krak.

43. Głos wykazujący znaczenie i urządzenie zreorganizowanego Tow. nauk. krak. Krak. 1848.
44. Zjawiska napowietrzne (w myśl wykładu nauk. dla ludu). Krak. 1849. Wyd. 2gie 1862. Przetłum. na chorwackie w Zagrzebiu 1860.
45. Stósunek Uniwersytetu do Państwa i innych naukowych zakładów. Krak. 1850.

46. Pogląd historyczny na Tow. nauk. krak. z czasu jego związku z Uniwersytetem. Krak. 1858.
47. Stanowisko Tow. nauk. krak. w obec nauki i kraju. Krak. 1868.
48. Historyczny przegląd Towarzystw naukowych w Polsce aż do założenia Akademii umiejętn. w Krak. 1873.

Nowicki Maxymilijan.

1. *Coleopterologisches über Ostgalizien.* S[illegible] r 1858.
2. *Enumeratio lepidopterorum Halicia[illegible]s.* Leopoli 1860.
3. Projekt polskiéj nomenklatury motylów krajowych. Krak. 1864.
4. Przyczynek do owadniczéj fauny Galicyi. Krak. 1864.
5. *Microlepidopterorum species novae.* Cracoviae 1864.
6. *Beitrag zur Lepidopteren-Fauna Galiziens.* Wien 1865.
7. Motyle Galicyi Lwów 1865.
8. Przegląd prac dotychczasowych o kręgowcach galicyjskich. Krak. 1865.
9. O świstaku *(Arctomys marmotta).* Krak. 1866.
10. Zapiski o rybach z rzéki Skawy pod Makowem. Ryby i płazy z pod Czernichowa. Krak. 1867.
11. Spisy chrząszczów z Drohobyczy, Bochni, Tarnopola. 1867.
12. Zapiski z fauny tatrzańskiéj. 1867.
13. *Bericht über die bisherigen Schritte wegen Schonung der Gemsen und Murmelthiere in der Tatra.* Wien 1867.
14. *Bericht über den Heerwurm in den Karpathen und der Tatra.* Wien 1867.
15. *Beschreibung neuer Dipteren.* Wien, 1867.
16. Kozica *(Antilope rupicapra).* Krak. 1868.

17. Zapiski z fauny tarzańskiéj. Krak. 1868.
18. Wykaz pluskwówek (*Rhynchota*). Krak. 1868.
19. Wykaz motylów tatrzańskich według ich ponownego rozsiedlenia. Krak. 1868.
20. Wiadomostki faunicze z Galicyi zachodniéj i wschodniéj. Krak. 1868.
21. Nowe owady. Krak. 1868. To samo po niemiecku. Brünn 1868.
22. O pleniu kopalińskim i lęgnącéj się z niego pleniówce (*Sciara militaris n. sp.*). Krak. 1868. To samo po niemiecku. Brünn 1868.
23. Zoologija dla szkół niższych gimnazyjalnych i realnych. Krak. 1868.
24. Zapiski faunicze. Krak. 1870.
28. Wiadomostki faunicze. Krak. 1870.
29. O szkodach wyrządzonych 1869 r. w plonach polnych przez zwierzęta szkodliwe. Krak. 1870.
30. Dodatek do wykazu pluskwiaków. Krak. 1870.
31. Opis nowych członkonogów (*Arthropoda*). Krak. 1871.
32. *Ueber die Waizenverwüsterin Chlorops taeniopus und die Mittel zu ihrer Bekämpfung.* Wien 1871.
33. *Beschreibung einer neuen Käferart nebst Ausweis der Literatur über die Käferfauna Galiziens.* Krak. 1872.
34. Spostrzeżenia nad sposobem życia i przeobrażeniem owadów. (Przyrodnik). 1873.
35. Szkodniki gospodarcze spostrzegane w r. 1872. (Bibl. przyrod.) 1873.
36. *Beschreibung neuer Käferarten aus Calabrien.* Krak. 1873.
37. *Beiträge zur Kenntniss der Dipterenfauna Galiziens.* Krak. 1873.

38. *Beiträge zur Insectenfauna Galiziens.* Krak. 1873.
39. Spostrzeżenia nad szkodnikami zbożowemi i stanem plonów. Krak. 1873.
40. Dodatek do fauny pajęczaków Galicyi. Krak. 1874.
41. *Beobachtungen über der Landwirthschaft schädliche Thiere in Galizien im Jahre 1873.* Wien 1873.
42. Zoologija obrazowa dla klas wyższych szkół średnich. Krak. 1874.
43. Przyczynek do fauny much nowéj Zelandyi (w druku) 1875.

Piotrowski Gustaw.

1. *Eine neue Reaktion auf Eiweisskörper und ihre näheren Abkömmlinge. (Sitzungsb. d. Wien. Akad.)* 1857.
2. *Über die Anzahl und Dauer der Ventrikelkontraktionen des ausgeschnittenen Kaninchenherzens* (wspólnie z Czermakiem). 1857.
3. *Über Reibung tropfbarer Flüssigkeiten* (wspólnie z Helmholtzem). 1860.
4. Sposób uskuteczniania rozbiorów ilościowych za pomocą piknometrów. Krak. 1861.— *Über Bestimmung des spezifischen und absoluten Gewichtes frisch gefällter Niederschläge.* (Poggendorff's *Ann.*) 1861.
5. O wykazywaniu cukru gronowego w moczu prawidłowym. Krak. 1862.
6. Kilka uwag nad stosunkami krążenia soków w wątrobie. 1862.
7. Rozkład białka na części składowe już dawniéj otrzymane z tłuszczów. 1862.
8. O przyczynach krzepnienia krwi (wspólnie z Widmanem). 1862.

9. O drażnieniu nerwów za pomocą prądu elektrycznego pochodniego (wspólnie z Widmanem). 1862.
10. O oznaczaniu ilościowém ciałek krwi. 1863.
11. O chyżości z jaką się stan czynny w nerwach udziela (z Widmanem). 1863.
12. Uwagi nad pojemnością komórek sercowych i równowagą krążenia krwi. 1863.
13. Przyczynek do nauki o trawieniu skrobi. 1864.
14. O miejscu, w którém prąd elektryczny łańcuchowy zamykany i otwierany stan czynny w nerwach ruchu wznieca. 1865.
15. Fizyjologia ludzka w zarysie. Tom I. Czynności odżywcze. Krak. 1865.
16. O wpływie nerwu błędnego na serce. Krak. 1867.
17. Przyczynek teoretyczny do nauki o stosowaniu oka. 1867.
18. Przyczynek do achromatopsyi. 1868.
19. O mikroskopach i teleskopach odmiennéj nieco od dotychczas używanéj budowy. 1870.
20. O chyżości rozchodzenia się światła w solach. Pamiętnik Akad. um. w Krakowie (nauki matem.-przyrodn.) Tom I. 1874.

Strzelecki Feliks.

1. Teorya eliminacyi Kramera. Lwów 1853.
2. Badania fizykalne. Lwów 1861.
3. *Theorie der Schwingungscurven, denen zwei elementare Schwingungen zu Grunde liegen.* Lwów 1867.
4. *Theorie der Schwingungscurven* (*Sitzungsb. d. Akad. d. Wissensch.*) Wien 1872.
5. O czystości powietrza. Rzecz oparta na analizie matematycznéj. Krak. 1874.

Teichmann Ludwik.

a) Dzieło:

1. *Das Saugadersystem vom anatomischen Standpunkte.* Leipzig 1861.

b) Rozprawy:

2. *Ueber die Krystallisation der organischen Bestandtheile des Blutes. (Zeitschr. für ration. Medicin).* 1853.
3. *Ueber das Haematin.* ib. 1857.
4. *Zur Lehre von den Ganglien.* (*Ueberbein*). Göttingen 1856.
5. Zakład anatomiczno-patologiczny. W piśmie zbiorowém Zakłady uniwersyteckie w Krakowie. Krak. 1864.
6. Badania anatomiczne w przedmiocie objętości komórek sercowych. Krak. 1864.
7. O wartości niektórych nowszych badań chłonie, tudzież o naczyniach limfatycznych krtani. Krak. 1871.
8. *Die Lymphgefässe des Kehlkopfes.* (Ustęp opracowany do dzieła Luszki „*der Kehlkopf des Menschen*"). Tübing. 1871.

Żebrawski Teofil.

1. O moście wiszącym. Krak. 1841.
2. Dopełnienia bibliografii polskiéj. Krak. 1837.
3. Kilka zadań z Geometryi wykreślnéj. Krak. 1847.
4. Początkowe wiadomości z Geometryi. Krak. 1849.
5. Wiadomość o bożyszczu słowiańskiém znalezioném w Zbruczu. Krak. 1851.
6. M. Wiszniewskiego Hist. Lit. Pol. Tom IXty i X. Kraków 1857.
7. Wiadomości numizmatyczne. Krak. 1857.
8. Spis cząstkowy rycin polskich. Krak. 1858.
9. Owady łuskoskrzydłe z okolic Krakowa. Krak. 1860.

10. Nowe rozwiązanie podziału kąta na trzy równe części. Krak. 1862.
11. *Nouvelle solution du problème de la trisection d'un angle.* Cracovie (Leipzig) 1862.
12. Wiadomość o Adamie Kochańskim i pismach jego matematycznych. Krak. 1862.
13. *Index nominum personarum, locorum etc. in Libro Beneficiorum (Joa. Długosz) occurrentium.* Cracoviae 1864.
14. Kilka słów z powodu recenzyi (Maciejowskiego) dotyczącéj wydania dzieła Długosza *Liber Beneficiorum.* W Krakowie 1864.
15. O bobrach. Krak. 1865.
16. Nasze zabytki. W Krakowie 1865 i 1871.
17. Spis owadów łuskoskrzydłych z okolic Krakowa. Kraków 1867.
18. Wiadomość o ołtarzu ś. Jana Chrzc. dziele Wita Stwosza. W Cieszynie 1870.
19. Bibliografija piśmienniotwa polskiego z działu Matematyki i Fizyki. Krak. 1873.

Żmurko Wawrzyniec.

1. *Beitrag zur Integral-Calcul.* Wien 1849.
2. *Drei Aufsätze aus dem Gebiethe der Mathematik* (*litografirt*). Lemberg 1858.
3. *Uiber die Flächen zweiter Ordnung mit Zugrundelegung eines mit beliebigen Axenwinkeln versehenen Coordinatensystems, nebst einer vorbereitenden Einleitung aus der analat. Geometrie.* (*Denkschriften d. Akad. der Wissensch. XXVI*).
4. *Beitrag zur Theorie des Grössten und Kleinsten der*

Functionen mehrerer Variablen, nebst einigen Erörterungen über die combinatorische Determinante. XXVII.

5. *Uiber die Bestimmung des Rauminhaltes von Körperschichten, welche von parallelen Grundflächen und Umflächen zweiter Ordnung eingeschlossen sind.* Lemberg 1866.
6. O styczności kół i kul. Krak. 1869.
7. *Studien im Gebiethe numerischer Gleichungen mit Zugrundelegung der analytisch-geometrischen Anschauung im Raume — nebst einem Anhange „Uiber erweiterte Fundamental - Constructionsmittel der Geometrie.“ (Denkschr. d. Akademie d. Wissensch. XXX.)*
8. Wykład Matematyki na podstawie ilości o dowolnych kierunkach. T. I. II. Lwów 1864.

b) Zakrajowi.

(W obrębie Monarchii austryjackiéj).

1. Wydział filologiczny.

Jireček Józef.

1. Národopisná mappa království českého. S pomocí Českého Musea. 1850.
2. Národopisný přehled království českého roku 1850. V Praze 1850.
3. Petra Hubáčka Kolinského o věcech rybářskych, ptáčnických a štěpařských. Ve Vídni 1857. (Vydáno od J. Radwańského).
4. Štítného překlad zjevení sv. Brigity. (Světozor Slovenských Novin 1857).
5. Jana Blahoslava Grammatika česká, dokonana l. 1571,

do níž vložen text grammatiky B. Optáta, P. Gzella a V. Philomatesa dle vydání 1543. Ve Vídni 1857.

6. Jana Blahoslava naučení potřebná těm, kteříž písně skládati chtějí. Z Musiky 1560. Při Grammatice.
7. Viléma hraběte Slavaty Děje království uherského za panování Ferdinanda I. Ve Vídni 1857.
8. O našem názvosloví náboženském (Světozor Slov. Novin 1858).
9. Kuchařské knihy staročeské. (ib.).
10. Deník Heřmana hraběte Černína o druhé poselské cestě do Constantinopole 1644 — 1645. W Miklosich i Fiedler: *Slavische Bibliothek.* Tom II. Wien 1858.
11. Anthologie z literatury české doby střední. V Praze 1858, 1869.
12. O českém prvotním překladu sv. evangelií. V Praze 1859. (*Abhandlungen der k. böhm. Gesellschaft der Wissenschaften*).
13. *Ueber den Vorschlag, das Ruthenische mit lateinischen Schriftzeichen zu schreiben.* Wien 1859.
14. K starší historii literatury slovenské. (Světozor Slov. Novin. 1859).
15. Postilla Žernowcova v biblithece Jagelloňské (ibidem).
16. Legenda o sv. Dorotě z rukopisu universitní bibliotheky ve Lvově. (Časopis Českého Museum 1859).
17. Kdy sepsána Alexandreis česká. (Světozor Sl. Novin 1859).
18. Staročeský Otčenáš (ibid.).
19. O některých zvláštnostech staročeské prosodie. (ibid.).
20. Anthologie ze staré literatury české. V Praze 1860, 1870.

21. Rozpravy z oboru historie, filologie a literatury. Ve Vídni 1860. V nich od J. Jirečka:
Paměti turecké Michala Konstantinovice z Ostrovice, polsky zvané: Pamiętniki jańczara.
Dědictví sv. Václava.
Štítného traktát o korábu Noemově.
Matěje Prostějovského překlad Hugonova spisu *de praeparatione cordis.*
O účincích přídechův a zvláště joty v řeči české.
Překladatelé čeští kroniky trojanské.
Rituál Klarissek Olomouckých 1421.
Staročeské duchovní romány.
Píseň od l. 1588 o vyvolení Maximiliana arcikníže te na království polské.
Příspěvky k syntaxi staročeské.
Některé listy Viléma hraběte Slavaty.
22. *Aktenmässige Darstellung der Verhältnisse der gr. n. u. Hierarchie, dann der illyrischen Nationalkongresse und Verhandlungssynoden.* Wien 1861.
23. Časoměrné překlady žalmův Dr. J. A. Komenského, Dr. Jana Blahoslava, Matouše Benešovského a Mr. Vavřince Benedikta Nudožerského. S historickým úvodem o prosodii časoměrné. Ve Vídni 1861.
24. Dr. Jana Jaffeta krátká zpráva o biskupích a starších Jednoty bratrské. (Časopis Českého Museum 1861).
25. Štítného řeči nedělní a sváteční. (ibidem).
26. Kriteria jazykoslovná k ustanovení věku staročeských památek (ibidem).
27. Nejstarší sbírka staročeských kázaní. (ibidem).
28. O stáří českého Tristrama. (ibidem).
29. České rukopisy bibliotheky Olomoucké. (ibidem).

30. Staročeská prosodie a její zvláštnosti. (ibidem).
31. Dědky u Dalimila (ibidem).
32. Hlava sv. Klementa v Kyjově. Časopis katolického duchovenstva 1861).
33. Anthologie z novočeské literatury. V Praze 1861, 1865, 1872.
34. *Die Aechtheit der königinhofer Handschrift kritisch nachgewiesen.* Prag 1862. (Mimo oddíl „*VII. Geschichtliches*“, jejž vypracoval Dr. Herm. Jireček).
35. Přestoupení Viléma hraběte Slavaty k církvi katolické. (Čas. katol. duch. 1862).
36. Kancionál bratrský. (Čas. Čes. Museum 1862).
37. Leryova cesta do Brasilie v českém překladu. (ibid.).
38. Staroslovanské životy sv. Lidmíly a sv. Ivana. (ibid.).
39. České sbírky staročeských rozprávek pod názvem *Gesta Romanorum* známých. (ibidem).
40. P. J. Šafařík's *Bruchstük des Niebelungen-Liedes in Pfeifer's Germania.* VIII, 1863.
41. *Memoiren des Grafen Hermann Černín aus den Jahren 1644—1645. (Oesterr. Revue* 1863).
42. Studia z oboru mythologie české. (Čas. česk. Mus. 1863).
43. Podřečí východních Čech. (ibidem).
44. Tomáš Bavorovský a jeho věk. (Časopis katol. duch. 1864).
45. Miličova Postilla. (ibidem).
46. Zprávy některé o mravech českých XVI. věku. (Čas. Česk. Museum 1864).
47. Rozbor prvotního českého překladu starého zákona. (ibidem).
48. O složených číslovkách staročeských. (ibidem).

50. *Der österreichische Schulbücherverlag.* (Oesterr. Revue 1864).
51. *Die serbischen Privilegien, Verhandlungs-Congresse und Synoden.* (ibidem).
52. *Das Museum des Königreichs Böhmen.* (ibidem).
53. P. J. Šafaříks *Geschichte der südslavischen Literatur.* Prag 1864 (slovenisch), 1865 (serbisch, kroatisch und illyrisch).
54. *Der bukowinaer griechisch-orientalische Religionsfond.* (Oesterr. Revue 1865).
55. Paul Joseph Šafařík. *Ein biographisches Denkmal.* (ibidem).
56. *Im zweiten Bande der österreichischen Geschichte für das Volk: „Entstehen christlicher Reiche im Gebiete des heutigen österreichischen Kaiserstaats".* (Wien 1865): *Charakteristik der alten Slaven, Ungarn und Rumänen.*
57. Bartoloměj Paprocký z Hlohol a z Paprocké Vůle. Životopis. (Časopis Českého Museum 1866).
58. Postup obecného školstva českého od l. 1850. (ibid.).
59. *Der ruthenische Literaturverein Halicko-Ruska Matica in Lemberg.* (Oesterr. Revue 1866).
60. *Der slovakische Literaturverein Matica Slovenska.* (ibidem).
61. Paměti Viléma hraběte Slavaty od 1608 do 1610. V Praze I. 1866, II. 1868.
62. Razvitak jugoslavenskoga narodnoga školstva sa osobitom obzirom na Dalmaciju. (Magazin dalmatinski 1867).
63. Celnictví české za šestnáctého věku. (Čas. Česk. Museum 1867).
64. Rozličná povaha hlásky *ł* a *l* v češtině. (ibidem).

65. *Handbuch des Unterrichts- und Prüfungswesens in Oesterreich.* Wien 1868.
66. Nákres mluvnice staročeské. V Praze 1870.
67. K rozboru staročeského překladu starého zákona. (Čas. Česk. Museum 1872).
68. Biblí staropolská. (ibidem).
69. O vyvinutí historické prosy české za XVI a XVII věku (ibidem 1873).
70. Druhé rozmnožené vydání díla Šafaříkova: Památky dřewního písemnictví Jihoslovanův. V Praze 1873.
71. Literatura exulantův českých. (Časopis Česk. Museum 1874).
72. Rukověť k dějinám literatury české do konce XVIII. věku ve spůsobě slowníka životopisného a knihoslovného. Díl I. (*A—L*). V Praze 1874—5.
73. České pamflety za šmalkaldské války. (Časopis Česk. Museum 1875).

Miklosich Franciszek.

1. *Slavische Bibliothek.* T. I. i II. Wien 1851, 1858.
2. *Monumenta linguae Palaeoslavicae.* Vind. 1851.
3. *Vergleichende Grammatik der slavischen Sprache.* Wien 1852.
4. *Apostolus e codice monast.* Šišatovac. Vind. 1853.
5. *Monumenta serbica.* Wien 1858.
6. *Chronica Nestoris* (text russo-slov.). Wien 1860.
7. *Die Rusalien, ein Beitrag zur slav. Mythologie.* Wien 1864.
8. *Die Verba impersonalia im Slavischen.* Wien 1865.
9. (z Theinerem). *Monumenta spectantia ad unionem ecclesiarum graecae et romanae.* Vind. 1872.

10. *Altslovenische Formenlehre aus glagol. Quellen.* Wien 1874.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Palacky Franciszek.

1. Archiv český. T. I—V. Praga 1840—60.
2. Dějiny národu českého. T. IV. Praga 1848—60.
3. *Die ältesten Denkmäler der böhmischen Sprache.* Prag 1840.
4. *Geschichte von Böhmen.* T. IV. Prag 1836, 1871.
5. Josef Dobrowský's *Leben.* Prag 1833.
6. Popis království českého, čili podrobné poznamenáni všech krajův. Praga 1848.
7. Přehled současný nejvyšších důstojniků zemských i dvorských w království českém. Praga 1832.
8. Staři letopisové češti od r. 1378 do 1527. Praga 1829.
9. *Würdigung der alten böhmischen Geschichtscheiber.* Prag, 1830.
10. *Zeugenverhör über den Tod König Ladislav's von Ungarn im Jahre 1457.* Prag 1856.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Hyrtl Józef.

1. *Das vergleichend-anatomische Museum an d. Wien. med. Facult.* Wien 1865.
2. *Cryptobranchus japonicus. Schediasma anatomicum.* Vind. 1865.
3. *Vergangenheit und Gegenwart des Museums für menschl. Anatomie.* Wien 1869.
4. *Die Blutgefässe der menschl. Nachgeburt.* Wien 1870.
5. *Topographische Anatomie.* 6te Auflage. Wien 1871.

6. *Anatomie des Menschen.* 12te Auflage. Wien 1873.
7. *Die Corrosions-Anatomie und ihre Ergebnisse.* Wien 1873.
8. Rozprawy akademickie w liczbie 70, zamieszczone w Pismach Akademii wiedeńskiéj od jéj założenia do r. 1873.

Rokitansky Karol.

1. *Handb. der pathol. Anatomie.* T. I—III. Wyd. 3. 1861.
2. *Die Conformität der Universitäten.* Wied. 1863.
3. *Zeitfragen, betreffend die Universität.* Wied. 1863.
4. *Der selbsständige Werth des Wissens.* Wied. 1861.
5. *Die Solidarität alles Thierlebens.* Wied. 1869.

(Z Pamiętników Akad. wied.):

6—8. *Zur Anatomie des Kopfes*; — *Ueber einige der wichtigsten Krankheiten der Arterien*; — *Ueber die Entwickelung der Krebsgerüste mit Hinblick auf das Wesen und Entwickelung anderer Maschenwerke.*

(W Sprawozd. z posiedz. Akad. wied.):

9—13. *Ueber den Zottenkrebs*; — *Ueber den Gallertkrebs, mit Hinblick auf die gutartigen Gallertgeschwülste*; — *Ueber die pathologische Neubildung von Brustdrüsentextur*; — *Ueber das Auswachsen der Bindegewebssubstanzen*; — *Ueber Bindegewebswucherung im Nerven-System.*

(W Roczn. lekarsk. Państwa austr.):

14—29. *Leistungen der pathol.-anatom. Lehranstalt an d. Wiener Univ. im J.* $185^{0}/_{1}$, $185^{1}/_{2}$, $185^{3}/_{4}$, $185^{4}/_{5}$, $185^{5}/_{6}$; — *Ueber innere Darmeinschnürungen*; — *Ueber Darmeinschiebung*; — *Ueber die Knochenbildung auf der inneren Schädelfläche Schwangerer*; — *Ueber Spontane Zerreissungen der Aorta*; — *Ueber die so-*

genannten Verdoppelungen des Uterus; — *Ueber Combination und wechselseitige Ausschliessung verschiedener Krankheitsprocesse nach Beobachtungen an der Leiche*; — *Ueber Stricturen des Darmkanals und andere der Obstipation und dem Ileus zum Grunde liegende Krankheitszustände*; — *Ueber das perforirende Magengeschwür*; — *Zur Kenntniss der Rückgratskrümmungen und der mit denselben zusammentreffenden Abweichungen des Brustkorbes und Beckens*; — *Beitrag zur Charakteristik dyskrasischer Entzündung und Vereiterung am macerirten Knochen*; — *Der dysenterische Prozess auf dem Dickdarme und der ihm gleiche am Uterus, vom anatomischen Gesichtspunkte beleuchtet*; — *Skizze der Grösse und Formabweichungen der Leber*; — *Drei merkwürdige Fälle von Erkrankung des Pharynx und Oesophagus*; — *Bemerkungen und Zusätze, betreffend der faserstoffigen Gerinnungen in den Herzhöhlen, die Verknöcherung der Klappen und die fettige Entartung des Herzfleisches.*

(W Czasop. Tow. lek w Wied):

30—32. *Beiträge zur Kenntniss der Verknöcherungsprocesse*; — *Pathologisch-anatomische Beobachtungen*; — *Ueber die dendritischen Vegetationen auf Synovialhäuten.*

c) Zagraniczni:

1. Wydział filologiczny.

Kożmian Stanisław (wybr. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwietnia 1874); urodz. w Wronowie, dawném wojew. lubelsk. 21 Kwiet. 1811 r., mieszk. w Poznaniu.

1. Anglija i Polska. T. I, II. Poznań 1862.

2. Przekłady z Szekspira. T. I. II. ib.
3. Pisma wierszem i prozą. T. I. II. ib. 1870—72.
4. Część czysto literacka w „Przeglądzie poznańskim“, w ciągu 21 lat.

Kraszewski Józ. Ignacy (wybrany 7. Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwiet. 1874); urodz. w Warszawie d. 26 Lipca 1812. W r. 1833 w skutek rozprawy konkursowéj powołany przez Uniw. kijowski na lektora języka i literatury polskiéj; Redaktor „Athenaeum“ i Gaz. polsk. w Warsz.; z wyboru szlachty wołyńskiéj, b. Kurator honor. zakładów nauk. gubernii wołyńskiéj; Czł. Tow. starożytników w Kopenhadze, Tow. hist. i starożytności w Odessie, Korespondent Biblijoteki ces. w Petersb., Tow. przyjac. nauk w Pozn., Tow. histor.-liter. w Paryżu, Tow. roln. w Warsz. (Drezno).

1. Wspomnienia Wołynia, Polesia i Litwy. T. I. II. Wilno 1840.
2. Historya miasta Wilna, ze źródeł archiwalnych. Tom I—IV. Wilno 1840—42.
3. Anafielas, pieśni z podań Litwy: 1) Witolorauda. Wilno, 2 wyd. 1840 i 1846; 2) Mindows. 1843; 3) Witoldowe boje 1845.
4. Studya literackie. Wilno, 1842.
5. Pomniki do historyi obyczajów w Polsce. Warsz. 1843.
6. Nowe studya literackie. T. I. II. Warsz. 1843.
7. Wspomnienia Odessy, Jedyssanu i Budżaku. T. I—III. Wilno 1845, 46.
8. System Trentowskiego treścią i rozbiorem analityki loicznéj okazany. Lipsk 1847.
9. Litwa starożytna. T. I. II. Warsz. 1847, 1850.
10. O sztuce u Słowian. Wilno 1860.
11. Podróże i poselstwo polskie do Turcyi. Krak. 1860.

12. Władysław Syrokomla. **Warsz. 1863.**
13. Kartki z podróży po Europie. **T. I. II. Warsz. 1866. 74.**
14. Studya nad komedyą boską **Dantego. Pozn. 1869.**
15. Polska w czasie trzech rozbiorów. **Poznań 1873.**
16. *Congrès international d'Antrop. et d'Archéol. préhistoriques à Stockholm.* **Par. 1874.**

Malinowski Franciszek Ksaw. (wybr. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwiet. 1874); **urodz. w miasteczku Golubiu nad Drwęcą 23 Listop. 1807; b. Pleban w Czarcu, Proboszcz Wałdowski, Dziekan w dekanacie Tucholskim, Penitencyjarz i fiskus przy katedrze Poznań., obecnie Pleban w probostwie Poznańskiém. (Poznań).**

1. Krytyka rozp. **Hip. Cegielskiego o Słowie polskiém (Bibl. warsz.) 1854.**
2. O urządzeniu nowego wyd. Słownika **Lindego** i Słownika wileńsk. nakładu Orgelbranda. ib.
3. Krytyczno-porównawcza Gramatyka języka polskiego. Pozn. 1869—70.
4. Dodatek uzupełniający do Gram. Pozn. 1873.
5. Krytyka pisowni Prof. **Małeckiego. Pozn. 1873.**
6. Krytyka rozpr. Prof. Małeckiego o spółgłosce **j.** Poznań 1868.
7. W druku Gramatyka sanskrycka.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Cieszkowski hr. August (wybr. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwiet. 1874); urodz. d. 14 Września 1814 na starém Podlasiu; b. Poseł na sejm pruski i Prezes Tow. przyjac. nauk poznańskiego. **(Poznań).**

1. *Prolegomena zur Historiosophie.* **Berlin 1838.**
2. *Du crédit et de la circulation.* **Paris, 1839.**

3. *Die Persönlichkeit Gottes und die Unsterblichkeit der Seele in einem Sendschreiben an Michelet.* Berl. 1841.
4. *Gott und Palingenesie.* Berlin 1842.
5. *De la Pairie et de l'Aristocratie moderne.* Paris 1844.
6. Ojcze nasz. Tom I. Paryż 1848.
7. Drobniejsze rozprawy w Bibl. warsz.

Morawski Teodor (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. d. 30 Kwiet. 1874); urodz. we wsi Mikołajewicach nad Wartą d. 18 Listop. 1796 r.; Magister obojga prawa, b. urzędnik w Min. spraw wewn., komisarz nadzw. w Województwie kaliskiém, deputowany na sejm, w r. 1831 Minister spraw zagraniczn., następnie uczestnik w założeniu Tow. literack. w Paryżu. (Paryż).

1. *Quelques mots sur l'état des paysans en Pologne.* Par. 1832.
2. Rozmowy tuleckie. Par. 1843.
3. Dzieje narodu polskiego. T. I—VI. Pozn. 1871—72.
4. Kilkadziesiąt artykułów historycznych w *Encyclopédie des gens du monde.* Par. 1834.

Roeppel Ryszard (wybr. 9 Lipca 1873, potwierdzony dn. 30 Kwietnia 1874); urodz. 4 Listop. 1808 w Gdańsku, Dr. Filozofii, Profesor historyi w Uniwersytecie wrocławskim, b. Rektor tegoż Uniw. i Prezes Tow. hist. i Staroż. szlązkich, poseł na sejm niem. (Wrocław).

1. *Geschichte Polens.* T. I. Hamburg 1840.
2. *Chronica domus Sarensis, aus der Handschrift herausgegeben und erläutert.* Breslau 1854.
3. *Die orientalische Frage in ihrer geschichtlichen Entwickelung.* Breslau 1854.
4. *Ueber die Verbreitung des Magdeburger Stadtrechtes im Gebiete des alten polnischen Reichs ostwärts der Weichsel.* Breslau 1857.

5. *Annales Poloniae* (w Pertza Monumentach z udziałem Dra Arndta).

Wołowski Ludwik (wybr. 7 Lipca 1873, potwierdz. dn. 30 Kwietn. 1874); urodz. w Warszawie d. 31 Sierp. 1810 r.; urzędnik *(officier)* legii honorowéj, wielki urzędn. ord. włosk. Śgo Maurycego i Łazarza, komandor ord. austr. Franc. Józ., portug. ord. Chryst., belg. ord. Leopolda, brazyl. ord. Róży, kawal. bawarsk. ord. Ś. Michała, niderl. ord. Lwa; — Członek francuzkiéj Ak. nauk moral. i polit., takiéjże hiszp., Ak. belgijskiéj, Ak. umiej. w Turynie, w Medyjolanie, de Pontoniano w Neapolu, przyjac. geografii w Florencyi, Ak. w Wicency, Genewie, Kazaniu, prawodawczéj w Tuluzie, Tow. przyjac. nauk w Poznaniu, statystyczn. w Londynie, Komis. statyst. w Belgii, Czł. Rady Tow. zachęty przemysłu we Francyi, Prezes Tow. statyst. i głównego rolnicz. we Francyi, Zast. Prez. Tow. ekon. polit. w Paryżu; — Prof. ustawod. przemysł. i ekon. polit. w konserw. sztuk i rzemiosł w Paryżu; — b. Deputowany Sekwany na Zgromadz. konstyt., ustawodawcze i narodowe. (Paryż).

1. *Revue de législation et de Jurisprudence.* Tomów 45. Par. 1834—1852.
2. *Des sociétés par actions.* 1837.
3. *De la mobilisation du crédit foncier.* 1839.
4. *Cours de législation industrielle.* 1840.
5. *Des fraudes commerciales.* 1842.
6. *De l'organisation du travail.* 1843.
7. *Organisation du crédit foncier.* 1848.
8. *Études d'économie politique et de statistique.* 1848.

9. *Henri IV Économiste.* 1856.
10. *Le grand dessein de Henri IV.* 1860.
11. *Principes d'économie politique de Roseler, Introduction.* 1857.
12. *Économie politique du moyen âge (Italie).* 1859.
13. *Mazarin.* 1862.
14. *La Monnaie.* 1863.
15. *Les Brevets d'invention.* 1860.
16. *La propiété des mines.* 1860.
17. *La question des Banques.* 1864.
18. *Traité de la première invention des Monnairies par Nicole Oresme et Traité de la Monnaie de Copernic.* 1864.
19. *Les finances de la Russie.* 1864.
20. *Déposition dans l'enquête de la circulation.* 1866.
21. *La Banque d'Angleterre et les Banques d'Écosse.* 1867.
22. *La liberté commerciale.* 1869.
23. *Notions générales d'Économie politique.* 1868.
24. *Le Travail des Enfants.* 1868.
25. *Le Change et la Circulation.* 1869.
26. *La Question monnétaire.* 1869.
27. *L'Enquête monnétaire.* 1870.
28. *L'Or et l'Argent.* 1870.
29. *La Liquidation sociale.* 1870.
30. *De l'utilité pour les ouvriers d'étudier l'Économie politique.* 1872.
31. *L'Impôt sur le revenu.* 1872.
32. *L'Exposition universelle de Vienne.* 1873.
33. *L'Impôt sur le sel.* 1874.
34. *Discussion sur la Banque de France.* 1874.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Domeyko Ignacy (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwietn. 1874); urodz. w Niedźwiadce w pow. Nowogrodz. w Lipcu 1802 r.; Mag. Filoz. Uniw. Wileńsk., Rekt. Uniw. Chilijsk. i Prezes Rady Uniw. w Santiago, Prof. Docymazyi, Mineral. Geolog. i Fzyki tamże, Czł. Tow. literack. w Paryżu, Tow. nauk. ścisł. tamże, przyrodniczych w Mexyku, w Bogota, Buenos Aires i Norymberdze, geograf w Berlinie. (Santiago w Rzeczyposp. Chili).

1. Liczne rozprawy w przedmiotach Mineral. i Geolog. w Paryskich *Annales des Mines*, z których obszerniejsze: *Notices sur les minerais de cuivre et d'argent du Chili, et sur les procédés qui sont employés pour leur traitement*, 1840, 41; — *Mémoire sur les mines d'amalgame natif d'Arqueros; description d'une nouvelle espèce*, 1841; — *Mém. sur la constitution géol. du Chili.* 4 serie, T. IX; — *sur les lignes d'ancien niveau de l'Océan du Sud.* T. XIII;— *sur la composition géol. du Chili à la latitude de Concepcion*; *descrip. du volcan d'Antuco*, T. XIV;— *Notices sur divers minéraux de Chili; espèces nouvelles* 1843, 44, 48, 64, 74;— *Mém. sur les solfatares latérales dans les Andes* 1874.
2. *Elementos de Fisica* (przekład Pouilleta zastósowany do użytku w Liceach i Uniw.) Tom I, II. Santiago 1848.
3. *Tratado de ensayes etc.* (traktat probierczy), ib. 3 wyd. 1845, 58, 73; 4te w Par. 1874.
4. Mineralogia 2 wyd. w Serena 1845, Santiago 1860;

z 4ma dodatkami opisu nowych gatunków odkrytych w Chili, Peruwii, Boliwii itd. 1860, 67, 71, 74.

5. *Sobre el Solevantamento de la Costa de Chile.* Santiago 1857.
6. *Viages geologicos* (w Roczn. tameczn. Uniw.) Kordyliery Copiapo 1843; Talca 1848; San Fernando, Tinguiririca 1861 i i.
7. Meteorologia stolicy Santiago 1851 i rozm. stref Chili 1861; tudzież Instr. dla liceów do spostrz. meteor. po całéj Rzpltéj Chili. 1868.
8. *Datos recojidos sobre el terremoto i las ajitaciones del mar del 13 del agosto 1868.*
9. *Estudio sobre las aguas minerales de Chile.* Santiago 1871.
10. *Araucania i sus habitantes.* Santiago 1845. Przełożone między innemi na język polski w Wilnie 1860.
11. *Introducion al estudio de Ciencias naturales 1847, literatura i Bellas-Artes 1867.*
12. W *Anales de la Universidad* 1843—1874 liczne rozprawy i opisy szczegółowe z zakresu docym., metalurg., geol. i mineral.

B. Korespondenci.

I. Wydział filologiczny.

Chodźko Alexander (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. d. 30 Kwiet. 1874); urodz. d. 18 Sierp. 1806 w Krzywiczce w guber. Mińskiéj; Prof. języków słowiańsk. w *Collège de France*, b. Dyrektor szkoły młodych Persów we Francyi, b. tłumacz przy poselstwie rosyjsk.

w Persyi, posiadacz perskiéj gwiazdy lwa i słońca Iranu, kawaler legii honorowéj, obywatel francuzki. (P a r y ż).

1. *Une excursion de Teheran au Pyles Caspiennes.* Paris 1835.
2. *Le Ghilan, ou les Marais Caspiens, description historique et géographique du pays qui borde au sud de la mer Caspienne.* Par. 1850.
3. *Grammaire persanne ou principes de l'Iranien moderne.* Par. 1852.
4. *Le drogman turc donnant les mots et les phrases les plus nécessaires pour la conversation.* Par. 1854.
5. *Études philologiques sur la langue Kurd.* Par. 1857.
6. *Légendes slaves du moyen âge 1169—1237.* Par. 1858.
7. *Pend Namé. La lettre de conseils adressé en 1854 par le général Hassan Ali-Khan à son fils Jahya-Khan.* Par. 1861.
8. *Grammaire paléoslave suivie de textes paléoslaves.* Par. 1869.
9. Pomniejsze artykuły w Czasopismach, jak: *Le Korâçan et son héros populaire Buniad Hézaré;— Industrie séricole en Perse;— Le Deçatir code religieux de Mahabadiens;* — Hasan Sebbah i jego zwolennicy legitymiści perscy.

Essenwein August Ottmar (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. d. 30 Kwiet. 1874); urodz. d. 2 Listop. 1831 w Karlsruhe; honor. Dr. filozofii, Koresp. Akad. umiejętn. w Monach., Muzeum sztuk i przemysłu w Wiedniu, Tow. portugalskich Architekt. w Lizbonie, do popierania sztuk i przemysłu w Gracu, sztuki chrześcijańskiéj tamże i w Cincinati, Muz. czesk. w Pradze,

pomorsk. Tow. starożytn. w Szczecinie i Gryfii, Tow. histor. dolnego Renu, takiegoż w Wircburgu i Regensburgu, Tow. starożytników północnych w Kopenhadze. (Wiedeń).

1. *Norddeutschlands Backsteinbau im Mittelalter.* Karlsruhe 1854—55.
2. *Die innere Ausstattung der Kirche Gross St. Martin in Cöln.* 1866.
3. *Die mittelalterlichen Kunstdenkmale der Stadt Krakau.* Nürnb. 1866.
4. *Quellen zur Geschichte der Feuerwaffen.* Leipz. 1872.
5. *Die Holzschnitte des 14. und 15. Jahrh. im germanischen Museum.* Nürnb. 1874.
6. *Atlas der Architektur im Bilderatlas von F. A. Brockhaus.* Lepzig 1870—74.
7. *Die Kunst- und Culturgeschichtlichen Sammlungen des germanischen Museums.* (Przygotowane do druku w 2ch Tomach).
8. Liczne artykuły w Czasopismach poświęconych historyi sztuki.

Nehring Władysław (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. d. 30 Kwiet. 1874); urodz. w Klecku W. Ks. Pozn. d. 23 Paźdz. 1830; Prof. p. z. języków słowiańskich w Uniw. wrocławsk., Czł. komisyi egzamin., Tow. hist. i starożytn. Szląskich w Wrocławiu, Muz. starożytn. Szląskich, Tow. medyjolańsk. historyi i starożytności. (Wrocław).

1. *De vita et scriptis Reinholdi Heidensteinii, dissertatio inauguralis.* Vratisl. 1856.
2. O historykach polskich szesnastego wieku:
   a) O życiu i pismach Joachima Bielskiego. Pozn. 1860.

b) O życiu i pismach Reinh. Heidensteina. Pozn. 1862.
c) O życiu i pismach J Dym. Solikowskiego. Pozn. 1862.

3. Kurs literatury Polskiéj. Pozn. 1866.
4. *Iter Florianense*. O Psałterzu łać. - polsko - niemieck. Pozn. 1871.
5. Drobne artykuły i recenzye drukowane w Tygodn. Poznańsk. (1862, 1863), w Bibl. Warsz., *Göttinger Gelehrt. Anz.* i t. d.
6. Wydanie Nauki Poezyi H. Cegielskiego. Pozn. 1869.
7. Wydanie przejrzane Poplińskiego: *Grammatik der polnischen Sprache*. Toruń 1873.

Spasowicz Włodzimierz (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwiet. 1874); urodz. w Rzeczycy nad Dnieprem d. 16 Stycznia 1829 r.; Dr. prawa karnego, przysięgły adwokat Sądowéj Izby Petersb., b. n. Prof. prawa karn. w Uniw., następnie w Szkole prawa w Petersburgu. (Petersburg).

1. O prawach neutralnych bandery i ładunku. 1851.
2. O majątkowych stosunkach małżonków podług dawnego prawa polskiego. 1857.
3. O teoryi dowodów w procesie kryminalnym. 1861.
4. Podręcznik prawa karnego. 1863.
5. Zbiór rozpraw, krytyk, artykułów i mów sądowych. 1873. (W tym: Rys historyi literatury polskiéj, Przegląd historyi literatur słowiańskich itd.). N. 1—5 w języku ros.
6. Spółwydawca Czasop. „*Słowo*“ w Petersb. 1859.
7. Przekład polski Świętosł. z Bożejowic Orzelskiego Bezkrólewia (1572—1576). T. I — IV. Petersb. 1856—58.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Hoffmann Karol (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. d, 30 Kwiet. 1874); urodz. na Mazowszu r. 1798; Magister obojga praw, b. Asesor trybunału, Radzca prawny, następnie Dyrektor banku w Warsz.; Członek Tow. histor. w Paryżu, b. Tow. nauk. krak., Tow. przyjac. nauk. pozn., Członek honor. Rady administr. szkoły polsk. w Par. (D r e z n o).

1. Wielki tydzień Polaków. Warsz. 1830.
2. *Coup d'oeil sur l'état politique de la Pologne sous la domination russe.* Paris 1832.
3. *Le nationalité polonaise détruite.* Paris 1832.
4. *Commercial relations between England and Poland.* London 1838. .
5. Cztéry powstania: Grecyi, Holandyi, Portugalii i Polski. Paryż 1837.
6. Noworocznik emigracyi z rozprawą: Historyja dawnych finansów polskich. Paryż 1846.
7. Król wygnaniec. Powieść historyczna. Tomów II. Lipsk 1856.
8. Historyja o dynastyi Sobieskich. Warsz. 1862. (Wyd. 2gie pomnożone, opatrzone dokumentami, na ukończeniu).
9. Historyja reform politycznych w dawnéj Polsce. Lipsk 1867.
10. O panslawizmie zachodnim. Studium historyczne. Poznań i Berlin 1868.
11. O podziale monarchii polskiéj po Bolesławie Krzywoustym w XII. wieku. Kraków 1872.

12. O najdawniejszych grobowcach królów polskich. Poznań 1872.

Kalinka ks. Waleryjan.

1. Żywot Tadeusza Tyszkiewicza. Poznań 1853.
2. Ostatnie lata Stanisława Augusta i dokumenta do historyi drugiego i trzeciego podziału. Poznań i Paryż 1868.
3. Przegrana Francyi i przyszłość Europy. Krak. 1871.
4. Polityka dworu austryackiego w sprawie konstytucyi 3go Maja. Krak. 1873.

Kętrzyński Wojciech.

1. *De bello a Boleslao Magno cum Henrico rege Germaniae gesto a 1002—1005.* Regiom. 1866.
2. *Die Lygier. Ein Beitrag zur Urgeschichte der Westslaven und Germanen.* Poznań 1868.
3. *Hat der heilige Adalbert seinen Tod im Culmerlande gefunden?* Królewiec 1869.
4. O paryzkim rękopiśmie Pułkawy. Poznań 1869.
5. *Ueber eine neue Handschrift des Cassiodorius.* Królewiec 1871.
6. O Stanisławie Górskim kanoniku płockim i krakowskim i jego dziełach. Poznań 1871 (toż po niemiecku w Królewcu).
7. Regestr poboru podwoynego dnia 25 Juny 1648 r. w Malborku na seymiku generalnym ziem pruskich uchwalonego. Poznań 1869.
8. *Ueber einige die Provinz Preussen betreffende Handschriften der Bibliothek des Fürsten Władysław Czartoryski.* Królewiec 1872.
9. O Mazurach i zbiór pieśni gminnych ludu mazurskiego. Poznań 1872.

10. Pamiętnik o rewolucyi w Polsce roku 1794 Jerzego Kalksteina. Poznań 1873.
11. O podrobionym przywileju kardynała Idziego z roku 1105. Lwów 1854.
12. Podrobione dyplomata tynieckie. ib.
13. Tynecya X. Stanisława Szczygielskiego. ib.
14. O narodowości polskiéj w Prusiech zachodnich za czasów krzyżackich. Kraków 1874.
15. X. Doktor Paterek. Kraków 1874.

Liske Ksawery (urodz. dn. 18 Paźdz. 1838 r. — inne szczegóły w Roczn. za r. 1873).

(W języku polskim):

1. Studia z dziejów wieku XVI. Poznań 1867.
2. Przyczynki do historyi wojny moskiewskiéj z lat 1633—1634. Lwów.
3. Dyplomacya polska w r. 1527. (Biblioteka Ossol. XII. str. 1—59).
4. Relacye rezydenta toruńskiego na dworze polskim Dra L. S. Gereta 1765—1772. Części 3. (w Dzienn. pozn., literack. i Przewodn. nauk.) r. 1868, 69, 70, 74.
5. Marcin Kromer, biskup warmiński, dziejopis wieku XVI. Poznań 1869.
6. Jana Tieffena pobyt i śmierć w Polsce w roku 1497. Pozn. 1868.
7. Palackiego dzieje Czech. Lwów 1868.
8. Stanisława Żółkiewskiego klęska i zgon na polach cecorskich. Lwów 1869.
9. Bolesław Chrobry i Otto III. w Gnieźnie. Lwów 1869.
10. Hugo Kołłątaj na posiedzeniu Rady królewskiéj z d. 23 Lipca 1792. Lwów 1869.

11. Przyczynki do historyi panowania Zygmunta I. Lwów 1869.
12. Austryja wobec trzeciego podziału Polski. Lwów 1870.
13. Szczerbiec i złote wrota kijowskie (w „Kraju"). Krak. 1869.
14. Kroniki królewieckie. Krak. 1869.
15. Konrad Celtes w Krakowie. Krak. 1869.
16. Przyczynek do krytyki Tomicyanów. (Przegląd lwowski. III.).
17. Konstytucyja 3go Maja i mocarstwa niemieckie. Lwów 1873.
18. Modele archeologiczne. Lwów 1873.
19. Po grecku czy po łacinie? Kwestya historyczno-pedagogiczna. ib.
20. Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitéj polskiéj i t. d. T. II—V. Lwów 1870, 72, 73, 75.

(W języku niemieckim):

1. *Des polnischen Hofes Verhältniss zur Wahl Kaiser Karls V.* (Sybel's Zeitschrift XVI.).
2. *Uebersicht der polnischen historischen Literatur der letzten Jahre.* (ib. XVIII.).
3. *Zur Geschichte der letzten Jahre der Republik Polen.* (ib. XXI.).
4. *Zur polnischen Politik Katharina II. 1791.* (ib. XXX.)
5. *Der Congress zu Wien im Jahre 1515.* (Forsch. zur deutsch. Gesch. herausg. von der k. bayer. Akad. VII.).
6. *Zwei Beiträge zur Wahlgeschichte Karls V.* (ib. VIII.).
7. *Zwei weitere Beiträge zur Wahlgeschichte Karls V.* (ib. IX.).
8. *Der türkisch-polnische Feldzug im J. 1621.* (Arch. f. österr. Gesch. Wien XLI.).

9. *Polnische Diplomatie im J. 1526.* Leipz. 1867.
10. *Graf Bismark's Rede gehalten am 18 März 1867, vom Standpunkte der Geschichte beleuchtet.* Berlin 1867.

Prócz tego od r. 1867 stałe sprawozdania z historycznéj literatury polskiéj, do Czasop. Sybla i Litterarisches Centralblatt.

Noailles (de) **Henryk**, Margr., (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwiet. 1874); ur. 1830; syn księcia Pawła de Noailles, czł. Akad. franc., b. poseł franc. w Stanach Zjednoczonych, obecnie w Rzymie. (Rzym).

1. Henri de Valois *et la Pologne en 1572.* T. I—III. Paris 1867.
2. *Un Minimum de Constitution.* Par. 1872.
3. W Przeglądach naukowych i osobnych odbitkach: *Pologne et ses frontières*; — *la Poésie polonaise*; — Próba przekładu poematu „Anhelli" Słowackiego.

Zaleski Bronisław (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwietnia 1874); urodz. w Raczkiewiczach w powiecie Słuckim na Litwie d. 9 Lipca 1820 r.; Sekretarz Tow. historyczno-literack. i Dyrektor biblijoteki polsk. w Paryżu. (Paryż).

1. Kilka słów z powodu listu z kraju. Paryż, 1862.
2. Michał Bakunin i jego odezwa do przyjaciół. Paryż 1862. (brosz).
3. *La vie des steppes Kirghizes.* (description et eaux-fortes). Paris 1865.
4. *Chefs-d'oeuvre de Jacob Ruysdael* (notice et eaux-fortes). Paris 1868.
5. Redakcyja Rocznika Towarzystwa historyczno-literackiego w Paryżu. T. I—V., w Par. i Pozn. 1866—72. W tym oprócz nekrologów i sprawozdań następujące

obszerniejsze prace: Karol Kniaziewicz (1762—1842); — Wygnańcy polscy w Orenburgu; — Akta męczeńskie Unii; — Zniesienie poddaństwa na Litwie; — Szerzenie się Rosyi w Azyi środkowéj; — Jenerał Władysław Zamoyski; — Stosunki Polski z Portą Ottomańską w piérwszych latach panowania Zygmunta Augusta; — Korespondencyja krajowa Stanisława Augusta z lat 1784 — 1792.

6. Pamiętniki Stanisława Augusta, przekład z oryginału francuzkiego (w Zbiorze pamiętników o Polsce Kraszewskiego).
7. Rzym jako stolica królestwa włoskiego. Kraków 1871.

Zeissberg Henryk (wybr. d. 31 Paźdz. 1874); urodz. w Wiedniu dn. 8 Lipca 1839; Dr. filozofii, Prof. p. z. historyi w Uniw. lwowsk., późniéj w Insbruku, obecnie w Wiedniu; Koresp. Akad. umiejętn. w Wiedniu i Tow. badacz. historyi i staroż. szląskich w Wrocławiu, Czł. centraln. komis. zabytków histor. i artyst. w Wied.; posiadacz złotego medalu za sztukę i naukę, kawal. orderu korony żelaznéj III. kl. (Wiedeń).

1. *Alkuin und Arno* (Zeitschrift f. d. österr. Gymnasien 1862).
2. *Arno, Ersbischof von Salzburg* (785—821). (Sitzungsb. d. phil.-hist. Cl. d. Akad. d. Wiss. zu Wien. XLIII. 1863).
3. *Oesterreichische Geschichte für das Volk. III. Blüthe der nationalen Dynastien.* (Babenberger Přemysliden-Arpaden). Wien 1866.
4. *Ueber die Zusammenkunft Kaiser Otto's III. mit Herzog Bolesław I. von Polen zu Gnesen.* (Zeitschrift f. d. österr. Gymn. 1867).

5. *Die öffentliche Meinung im XI. Jahrhundert über Deutschlands Politik gegen Polen.* (ib. 1868).
6. *Miseco I. (Mieczysław), der erste christliche Beherrscher der Polen.* Wien 1867. (Archiv f. Kunde österr. Geschichtsquellen. XXXVIII).
7. *Die Kriege Kaiser Heinrichs II. mit Herzog Bolesław I. von Polen.* Wien 1868. (Sitzungsb. Akad. d. Wissen. in Wien. LVII).
8. *Hieb und Wurf als Rechtssymbole in der Sage.* Wien 1868. (Pfeiffer's Germania. XIII.).

9 — 10. *Analekten zur Geschichte des XV. Jahrhunderts. I. Aus einem Rechnungsbuche am Hofe des Königs Władysław II. Jagiełło von Polen* (1418—20). *II. Erinnerungen an die Schlacht bei Warna* (1444). (Zeitschrift f. d. österr. Gymn. 1870—71).

11. *Zwei Gedichte über den unverrichteten Abzug der Polen von den Mauern Breslau's* (1471). (Zeitschrift des Ver. f. Gesch. u. Alterthum Schlesiens. X.) ib. Fragmentum annalium Coprziwnicensium.
12. *Das älteste Matrikelbuch der Universität Krakau.* Insbruck 1873.
13. *Die polnische Geschichtsschreibung des Mittelalters.* Leipzig 1873.
14. *Ueber eine Handschrift zur älteren Geschichte Preussens und Livlands.* Königsberg 1871.
15. *Johannis de Komorowo Tractatus cronice fratrum minorum obseruancie.* Wien 1873. (Archiv f. österr. Geschichte. XLIX.).
16. *Johannes Łaski, Erzbischof von Gnesen* (1510—1531) *und sein Testament.* Wien 1874. (Sitzungsberichte der kais. Ak. d. Wiss. zu Wien. T. LXXVII.).

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Radziszewski Bronisław (wybrany d. 31 Paźdz. 1874 r.); urodz. w Warszawie d. 6 List. 1838 r.; Dr. nauk. przyrodnicz., p. z. Prof. Chemii ogóln. i farmaceut. w Uniw. lwowsk., Czł. cz. Tow. przyrodników imienia Kopernika we Lwowie, tameczn. Tow. rolniczego i pedagogicznego, Tow. chemiczn. w Berlinie. (Lwów).

1. *Ueber einige Umwandlungen der Mandelsäure* (Zeitschr. f. Chemie, Neue Folge. Tom IV).
2. *Recherches sur les dérivés de l'acide phényl-acétique.* (Bulletin de l'Acad. de Belgique 2 série. T. XXVI, XXVII).

   Toż samo znaczenie rozszerzone, uzupełnione i przerobione znajduje się w XXXIX. Roczniku Tow. nauk. krak.
3. O równokształtności i wielokształtności połączeń chemicznych. ib.
4. O nowéj chlorotoluidinie. ib.
5. Ocena teoryi wirowania niedziałek. ib.
6. *Zur Geschichte der Phenylessigsäure* (Berichte der Chem. Gesellschaft zu Berlin 1870).
7. *Ueber die Nitroderivate der Phenylessigsäure.* ib.
8. *Ueber das Wachs in Getreidestroh.* ib. 1869.
9. *Ueber eine neue Bildungsweise der Stilben.* ib.
10. *Ueber die Einwirkung von Brom auf siedendes Aethylbenzol.* ib.
11. *Ueber die chemische Natur des Desoxybenzoin und verwandter Körper.* ib.
12. *Ueber die relative Stellung der Seitenkette in Zinke's Kohlenwasserstoffe.* ib.

13. *Bemerkungen über die Constitution der aromatischen Kohlenwasserstoffe.* ib.
14. *Ueber die Constitution des Phenylbromäthyls und der von ihm abgeleiteten Kohlenwasserstoffe.* ib.
15. *Ueber die Einwirkung von Schwefel auf benzoësaures Barium.* ib.
16. *Sur le phénylallyle* (Comptes rendus de l'Acad. des Scienc. de Paris, 1874).
17. Redakcyja odpowiedzialna Czasop. Tow. aptek. we Lwowie, w którém znajdują się też po polsku prace pod 9—16.

Skiba Edward.

1. Teoryja zjawisk włoskowatości. Krak. 1869.
2. Średni bieg roczny zboczenia magnetycznego w Krakowie. Krak. 1870.
3. Przyczynek do teoryi sprężystości. Krak. 1871.
4. Współczynniki załamania promieni świętlnych w różnych mięszaninach wyskoku z wodą i zależność ich od temperatury. Krak. 1872.
5. Nowa teoryja rozszczepiania się światła. Krak. 1872.
6. Teoryja elektryczności promienistéj. Krak. 1874.
7. Teoryja matematyczna pochłaniania światła. Krak. 1874.
8. Wpływ temperatury na przewodnictwo galwaniczne wody. Krak. 1874.

Strassburger Edward (wybr. d. 9 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwiet. 1874); urodz. w Warszawie 1 Lutego 1844 r., Dr. Filozofii, Prof. zw. Botaniki, Dyrek. ogrodu i instyt. botan. w Jenie, Czł. Tow. zool. botan. w Wiedniu, Tow. lek. i nauk. przyrodn., tudzież mineral. w Jenie, Koresp. Tow. botan. w Edymburgu, Członek Acad. Leopold. Carol. (Jena).

1. Krótki rys historyi rozwoju szparek u roślin. Warszawa 1867 r.
2. O istocie i zadaniu nauk przyrodzonych. (Biblioteka Warsz.) 1867.
3. O bezpośredniém powstawaniu istót. (Pamiętnik. naukowy) 1868.
4. *Beiträge zur Entwicklungsgeschichte der Spaltöffnungen.* (Jahr. f. wiss. Bot.) 1866—67.
5. *Die Befruchtung bei den Farnkräutern.* (Mém. de l'Acad. de St. Petersb.) 1868. (Jahrb. f. wiss. Bot.) 1869—70.
6. *Die Geschlechtsorgane und die Befruchtung bei Marchantia polymorpha.* (Jahrb. f. w. B.)) 1869—70.
7. *Zur Mechanik der Befruchtung* (Bot. Zeitung). 1868.
8. *Die Befruchtung bei den Coniferen.* Jena 1869.
9. *Die Bestäubung bei den Gymnospermen.* (Jen. Zeitsch. f. Med. u. Naturwiss.) 1871.
10. *Ueber Sciadopitys und Phyllocladus.* ib. 1873.
11. *Die Coniferen und die Gnetaceen. Eine morphologische Studie.* Jena 1872.
12. *Zur Kenntniss der Archispermenwurzel.* (Bot. Zeitung). 1872.
13. *Ueber Azolla.* Jena 1873.
14. *Einige Bemerkungen über Lycopodiaceen.* (Botan. Zeit.) 1873.
15. *Sind die Coniferen Gymnosperm oder nicht?* Flora 1873.
16. Czułek. (Bibl. Warsz.) 1873.
17. *Ueber die Bedeutung phytogenetischer Methoden für die Erforschung lebender Wesen.* (Jen. Zeitschr. f. Naturwiss.) 1874.

18. *Ueber Scolecopteris elegans.* ib. 1874.
19. Liczne artykuły w Jenajsk. gaz. liter. 1874.

Tetmajer Józef (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwiet. 1874 r.); urodz. w Czermny, obwodzie Jasielsk. d. 15 Marca 1804; b. oficer sztabu główn. Wojska polsk., budown. 1széj klasy dróg wielkiéj komunik. depart. Sekwany. (Kraków).

1. *Solutions relatives au tracé curviligne des voies de Communication.* Par. 1847.
2. *Formules pour le développement des fonctions implicites.* 1853.
3. *Principes fondamentaux du Calcul transcendant.* 1857.
4. *Theorème genéral sur la convergence des séries.* 1858.
5. *Intégration des fonctions geniométriques.* 1861.
6. *Resolution générale des equations trinomes.* 1872.

Zajączkowski Władysław.

1. Stosunki barometryczne Krakowa.
2. Teorya największości i najmniejszości funkcyj ilukolwiek zmiennych.
3. O całkach osobliwych równań różniczkowych rzędu 1go.
4. Teorya równań linijowych o pochodnych cząstkowych rzędu 1go jednéj funkcyi. (W Roczn. Tow. nauk. krak.)
5. Teorya funkcyi potencyalnéj. Kraków 1864.
6. Teorya równań różniczkowych o pochodnych cząstkowych rzędu 1go. Warszawa 1867.
7. O całkach osobliwych równań różniczkowych zwyczajnych rzędu jakiegokolwiek. Krak. 1874.
8. *Über Rotation fester Körper* (*Grunert's Archiv* T. 45).
9. *Beweis eines die Pfaff'sche Integrationsmethode betreffenden Lehrsatzes.* ib. 46.

10. *Ob integrowanii sistemy sowokupnych differencijalnych urawnienij s czastnych proiswodnych pierwago poriadka.* Warszawskija Uniwersiteckija Izwiestija za 1872 god. — Toż po niemiecku w Grunerta Archiv.

---

†

ZMARLI
w ciągu roku 1874.

Z pomiędzy Czł. zwyczajnych:

Theiner Augustyn ze Zgrom. Oratoryjanów, wybr. na Czł. czynn. w Wydz. hist.-filoz. d. 7 Lipca 1873, zatwierdz. 30 Kwietnia 1874 r. † 10 Sierpnia.

Z pomiędzy Czł. nadzw.:

Seredyński Hipolit † 17 Kwietnia.
Zamojski hr. Jędrzéj † 29 Października.

BIURO
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE.

Zostaje pod wyższym nadzorem Prezesa, a bezpośrednim zarządem Sekretarza jeneralnego.

Skład.

Kustosz Muz. i Biblijotekarz Dr. Wł. Seredyński.
Podskarbi Prof. Dr. Stan. Janikowski.

Pomocnik kancelaryjny Nap. Ekielski.
Pomocnik czasowy w Komisyi historycznéj Zarewicz Ludwik.
Pomocnik czasowy w Komisyi fizyjograficznéj Zaręczny Stanisław.
Woźny zarazem gospodarz domu Jak. Kałuziński.

WYKAZ
STAŁYCH KOMISYJ AKADEMICKICH.

A) W Wydziale filologicznym.

I.

Komisyja biblijograficzna.

Przewodniczący.
Estreicher Karol *).

Dyrektor Wydawnictwa.
Nowakowski Franciszek.

Sekretarz.
Bełcikowski Adam.

Członkowie Akademii czynni.
Mecherzyński Karol.
Szujski Józef.

*) Gdzie przy nazwisku Członka téj i następnych Komisyj nie wymieniono miejsca pobytu, miejscem tém jest Kraków.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Hoszowski Konstanty.
Janikowski Stanisław.
Jawornicki Marceli.
Kremer Aleksander.
Krzyżanowski Stanisław.
Oettinger Józef.
Seredyński Władysław.
Witte Karol.
Zatorski Maksymilijan.

Członkowie przybrani.

Celichowski Zygmunt w Kornikach.
Wisłocki Władysław.

II.

Komisyja dla historyi sztuki.

Przewodniczący.

Siemieński Łucyjan.

Sekretarz.

Łuszczkiewicz Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Kremer Józef.
Łepkowski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Górczyński Adam.
Kossak Julijusz.
Popiel Paweł (sen).
Pokutyński Filip.
Paszkowski Franciszek.

Członkowie przybrani.

Gąsiorowski Wilhelm.
Gebauer Aleksander.
Gujski Marceli.
Sokołowski Maryjan.
Tomkowicz Stanisław.

III.

Komisyja językowa.

Przewodniczący.

Skobel Fryderyk Kaz.

Sekretarz.

Bełcikowski Adam.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Aleksander.
Estreicher Karol.
Kremer Józef.
Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Brandowski Alfred.
Janikowski Stanisław.
Kremer Aleksander.
Nowakowski Franciszek.
Oettinger Józef.
Seredyński Władysław.
Warschauer Jonatan.
Witte Karol.

Członek przybrany.

Wisłocki Władysław.

B) W Wydziale historyczno-filozoficznym.

I.

Komisyja dla Filozofii.

Przewodniczący.

Kremer Józef.

Sekretarz.

Straszewski Maurycy.

Członek Akademii zwyczajny.

Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Serwatowski Waleryjan.
Seredyński Władysław.

Członkowie przybrani.

Kasparek Franciszek.
Siedlecki Aleksander.
Sokołowski Maryjan.
Wojciechowski Tadeusz.
Ziemba Teofil.

II.

Komisyja historyczna.

Przewodniczący.

Walewski Antoni.

Dyrektor Wydawnictwa.

Szujski Józef.

Sekretarz.

Seredyński Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bielowski August,
Dzieduszycki Maurycy,
Kętrzyński Wojciech,
Liske Fr. Ksawery,
Małecki Antoni,
Pietruszewicz Antoni,
Szaraniewicz Izydor,
Węclewski Zygmunt.
Żebrawski Teofil.
} we Lwowie.

Zaleski Bronisław, Czł. kor. w Paryżu.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon.
Kirkor Adam.
Krzyżanowski Stanisław.
Popiel Paweł (sen.)
Mieroszowski hr. Sobiesław.
Scipio del Campo ks. kan.

Członkowie przybrani.

Bobrzyński Michał.
Bukowski ks.
Celichowski Zygmunt, bibl. w Korniku.
Czerny Franciszek.
Doleżan Wiktoryn.
Glogier Z. w Jeżowie.
Hirszberg Leopold we Lwowie.
Kalicki Bernard we Lwowie.

Kmieciński Franciszek w Krzeszowicach.
Kubala Ludwik we Lwowie.
Leksycki.
Link Henryk we Lwowie.
Laszczyński Bogdan.
Maciszewski Maurycy.
Miłowicz ks.
Partycki Emilijan we Lwowie.
Piekosiński Franciszek.
Pietrzykowski ks.
Pilat Roman we Lwowie.
Polkowski Ignacy ks. w Lubostroniu.
Popiel Paweł (jun.).
Przeździecki hr. Konst. w Warszawie.
Pulaski Kazimierz.
Reifenkugel we Lwowie.
Smolka Stanisław we Lwowie.
Stoeger Eug. w Bochni.
Sokołowski August.
Wisłocki Wł.
Wojciechowski Tad.
Wolański Franciszek w Tarnowie.
Zakrzewski Ignacy w Poznaniu.
Zakrzewski Wincenty.
Zaleski Bronisław w Paryżu.
Zarewicz Ludwik.

Komisyja ta rozdziela się na trzy Sekcyje: 1) *paleograficzną* pod kierunkiem Dra Fr. Piekosińskiego; 2) *do Akt publicznych* od 1507—1795 pod kierunkiem Dr. Szujskiego; 3) *do historyczno-geograficznego opisu Dyjecezyi*

krakowskiéj pod kierunkiem ks. kanonika hr. Scipiona del Campo.

III.

Komisyja archeologiczna.

Przewodniczący.

Łepkowski Józef.

Sekretarz.

Umiński Piotr.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Kremer Józef.
Żebrawski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon.
Droździewicz Jan ks. kan.
Gorczyński Adam.
Hoszowski Konstanty.
Jawornicki Marceli.
Kirkor Adam H.
Kremer Aleksander.
Kossak Julijusz.
Paszkowski Franciszek.
Pokutyński Filip.
Popiel Paweł (sen.).
Seredyński Władysław.
Serwatowski W. ks.
Witte Karol.

Członkowie przybrani.

Böhm Ignacy.
Kolberg Oskar.
Kopernicki Izydor.
Mieroszowski hr. Stan.
Morawski Szczęsny w St. Sączu.
Sadowski J. N.
Schneider Antoni we Lwowie.
Sołtan hr. Michał.
Strutyński hr. Julijusz.

Komisyja ta rozdziela się na trzy Sekcyje: 1) *Wykopalisk*, pod kierunkiem p. A. H. Kirkora; 2) *Encyklopedyi starożytności polskich*, pod kierunkiem Dra Aleks. Kremera; 3) *Muzealną*, pod kierunkiem Dra Wł. Seredyńskiego.

IV.

Komisyja prawnicza.

Przewodniczący.

Dunajewski Julijan.

Sekretarz.

Zatorski Maksymilijan.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Aleksander.
Burzyński Piotr.
Heyzmann Udalryk.
Zoll Fryderyk.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Boroński Franciszek.
Fierich Edward.

Hoszowski Konstanty.
Kański Mikołaj.
Kopff Wiktor.
Kurtz Aleksander.
Langie Karol.
Szlachtowski Feliks.
Wodzicki hr. Henryk.
Zyblikiewicz Mikołaj.

Co do wysadzonego z téj Komisyi Komitetu do nadoru polskiego przekładu Ustaw Państwa, zob. wyżéj str. 12.

C) W Wydziale matematyczno-przyrodniczym.

I.
Komisyja fizyjograficzna.

Przewodniczący.

Kuczyński Stefan.

Sekretarz.

Kremer Aleksander.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.
Czerwiakowski Ignacy.
Czyrniański Emil.
Karliński Franciszek.
Radziszewski Bronisław we Lwowie.
Nowicki Maksymilijan.
Skiba Edward.
Żebrawski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Aleksandrowicz Adolf.
Baraniecki Adryjan.

Langie Karol.
Lutostański Bolesław.
Nowakowski Franciszek.
Ściborowski Władysław.
Zieleniewski Michał.

Członkowie przybrani.

Alth Tytus w Serecie na Bukowinie.
Andrzejowski Antoni w Skale obw. Czortkowsk.
Böhm Ignacy.
Buchwald ks. Kan. w Dobrzechowie.
Buszak Jan w Gródku.
Ciesielski Teofil we Lwowie.
Claus Edward we Wieprzu obw. Wadowicki.
Czerkawski Julian we Lwowie.
Czarnecki Jan w Kaczanówce.
Czermak Edward w Drohobyczu.
Dzieduszycki hr. Włodzimiérz we Lwowie.
Dzięddzielewicz Józef w Kołomyi.
Freund August we Lwowie.
Godlewski Emilijan.
Graczyński Adolf w Wadowicach.
Habeni Franc. Ksaw. ks. w Staréj wsi pow. Brzozowskim.
Hahn Franciszek w Bochni.
Hankiewicz Włodzimiérz w Przemyślu.
Hoff Teodor.
Hückel Edward we Lwowie.
Jachno Jan w Stanisławowie.
Janczewski Edward.
Janota Eugenijusz we Lwowie.

Jabłoński Wincenty.
Karo Ferdynand w Łosicach (Król. Polskie).
Kolbenheyer Karol w Bilsku.
Konopka Józef w Mogilanach.
Kopernicki Izydor.
Kotowicz Antoni w Bieczu.
Kotula Bolesław.
Kreutz Szczęsny we Lwowie.
Król Żegota.
Krziż Aloizy w Złoczowie.
Kurowski Mateusz w Brzeżanach.
Leigert Józef w Krządce.
Lenz Herman w Niwrze w Czortkowskiém.
Łomnicki Maryjan w Stanisławowie.
Majewski Edward w Krzeszowicach.
Mayer Emanuel w Makowie.
Michałowski Ludwik.
Niedźwiedzki Julijan we Lwowie.
Olszewski Karol.
Olszewski Stanisław.
Podhorecki Franciszek w Jarosławiu.
Reichenberg Ferdynand w Tenczynku.
Rehman Antoni.
Romer Konstanty obecnie w Krakowie.
Rostafiński Józef obecnie w Strasburgu.
Roszek ks. prob. w Poroninie.
Roziński Karol w Żółkwi.
Sadowski Jan Nep.
Sławiński Marcelli w Kołomyi.
Stanecki Tomasz we Lwowie.

Stengel Ireneusz.
Strzelecki Henryk we Lwowie.
Strzelecki Stanisław w Wieliczce.
Suszycki Zenon w Dawiniaczu.
Taczanowski Władysław w Warszawie.
Textorys Leopold ks. prob. w Kołaczycach.
Tyniecki Władysław w Dublanach.
Turczyński Emeryk w Drohobyczu.
Uznański Adam w Poroninie.
Wachtel Fryderyk w Sopotni.
Wachtel Henryk.
Waga Antoni w Warszawie.
Waigl Leopold w Kołomyi.
Walter Henryk.
Wałecki Antoni w Warszawie.
Werhratski Jan we Lwowie.
Wierzbicki Daniel.
Wierzejski Antoni.
Windakiewicz Edward we Lwowie.
Wodzicki hr. Kazimierz w Olejowie.
Zaręczny Stanisław.
Zimmermann Jan w Rzeszowie.

Prace téj Komisyi rozdzielone są na 5 Sekcyj pod kierunkiem: 1) *meterologiczna* Prof. Karlińskiego, 2) *geologiczno-orograficzna* Prof. Altha, 3) *botaniczna* Prof. Czerwiakowskiego, 4) *zoologiczna* Prof. Nowickiego, 5) *chemiczna* Prof. Czyrniańskiego.

II.

Komisyja antropologiczna.

Przewodniczący.

Majer Józef.

Sekretarz.

Kopernicki Izydor (Zastępca).

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.
Biesiadecki Alfred.
Kuczyński Stefan.
Łepkowski Józef.
Nowicki Maksymilijan.
Szujski Józef.
Teichmann Ludwik.
Żebrawski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Baraniecki Adryjan.
Blumenstok Leon.
Kirkor Adam. Hon.
Kossak Julijusz.
Kremer Aleksander.
Lutostański Bolesław.
Ściborowski Wł.

Członkowie przybrani.

Kolberg Oskar.
Sadowski Nep.
Umiński Piotr.

Komisyja ta rozdziela się na 3 Sekcyje: 1) *Archeologiczno-antropologiczną* pod kierunkiem Prof. Altha; 2) *Antropologii w rozumieniu ściślejszém* pod kierunkiem Prof. Teichmanna; 3) *Etnologii* pod kierunkiem P. O. Kolberga.

III.

Komisyja balneologiczna.

Przewodniczący.

Dietl Józef.

Sekretarz.

Ściborowski Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Aloizy.
Czyrniański Emil.
Kuczyński Stefan.
Piotrowski Gustaw.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Aleksandrowicz Adolf.
Lutostański Bolesław.
Zieleniewski Ludwik.

WYKAZ
ZAKŁADÓW NAUKOWYCH
z któremi Akademija wymienia publikacyje.

(*W*) oznacza przesyłanie wszystkich druków Akademii; (*1. 2*) publikacyj Wydziału filolog. i histor.-filoz.; (*3*) Wydziału matematyczne-przyrodniczego; (*Kh*) Komisyi historycznéj; (*Kf*) Komisyi fizyjograficznéj.

Belgrad. Serbske uczeno Drużstwo. *W.*

Bern. Schweizerische Gesellschaft für die gesammte Naturwissenschaft. *3.*

Berno. Matica Morawska. *W.*

„ Naturhistorischer Verein. *3.*

„ Mährisch-Schlesische Gesellschaft des Ackerbaues. (Oddz. histor.). *1. 2.*

Bordeaux. Société des sciences physiques et naturelles. *3.*

Braiła. Bulgarskie Kniżewne Drużestwo. *W.*

Brunsberga. Histor. Verein für Ermeland. *Kh.*

Bruxella. Académie Royale des lettres, des sciences et des beaux-arts. *W.*

Cherbourg. Société des sciences naturelles. *3. Kf.*

Chrystiania. Król. Uniwersytet *W.*

Dijon. Académie des sciences, arts et belles-lettres. *W.*

Dorpat. Gelehrte Gesellschaft. *1. 2.*

Drezno. Academia Caes. Leopoldino-Carolina germanica naturae curiosorum. *3. Kf.*

Gdańsk. Naturforschende Gesellschaft. *3. Kf.*

Getynga. Kön. Gesellschaft der Wissenschaften. *W.*

Grodziec (Gratz). Historischer Verein f. Steuermark. *1.*
Kopenhaga. Société R. des Antiquaires du Nord. *1.*
Kórnik. Biblijoteka. *W.*
Lizbona. Acad. real das Sciencias. *W.*
Londyn. Anthropological Society. *Kf. 2. 3.* (Sprawo
„ Geographical R. Society. *Kf.*
„ Geological Society. *Kf.*
„ Zoological Society. *Kf.*
„ Royal Museum. *W.*
Lubeka. Hanseatischer Geschichts-Verein. *Kh.*
Lwów. Biblijoteka uniwersytecka. *W.*
„ Zakład narodowy imienia Ossolińskich. *W.*
St. Martin turczański. Matica Slovenska. *W.*
Monachium. Königl. Akademie der Wissenschaften.
Montpellier. Académie des sciences et lettres. *W.*
Moskwa. Société Imp. des Naturalistes. *3. Kf.*
Norymberga. Germanisches Nationalmuseum. *1. 2.*
Padwa. Societa Veneto-Trentina. *3.*
Paryż. Société botanique de France. *3. Kf.*
„ Société géologique de France. *Kf.*
„ Société entomologique de France. *Kf.*
„ Institut de France. *W.*
„ Ministerstwo oświécenia francuzkie.
„ Towarzystwo nauk ścisłych. *3.*
„ Towarzystwo historyczne. *1. 2.*
Peszt. Akademija umiejętności. *W.*
Petersburg. Biblijoteka Cesarska. *W.*
„ Ces. Akademija umiejętności. *W.*
„ Archeograficzeskoje Obszczestwo. *1. 2.*
Poznań. Towarzystwo przyjaciół nauk. *W.*
Praga. Böhmisches Landesarchiv. *Kh.*

Praga. Česka Společnost nauk. *W.*
Rapperswyl. Muzeum. *W.*
Reichenberg. Verein der Naturfreunde. *3.*
Ryga. Gelehrte Gesellschaft. *W.*
Rzym. Academia reale dei Lincei. *1. 2.*
Santiago (w Chili). Biblijoteka Uniwersytetu.
Sieniawa. Biblijoteka i zbiory Księcia Wł. Czartoryskiego. *W.*
Stockholm. Król. Akademija umiejętności. *W.*
Szweryn. Verein für Meklemburgische Geschichte und Alterthumkunde. *Kh.*
Warszawa. Biblijoteka Uniwersytetu. *W.*
„ Towarzystwo lekarskie. *3.*
„ Redakcyja Biblijoteki warsz. *W.*
Washington. Surgeon General office. *3.*
„ Smithsonian Institution. *W.*
Wiedeń. Direction des k. k. Haus- u. Staatsarchives. *Kh.*
„ Institut für österr. Geschichtsforschung. *Kh.*
„ Geologische Anstalt. *3. Kf.*
„ Central-Commis. f. Erhalt. der Baudenkmäler. *1. 2.*
„ K. Akademie der Wissenschaften. *W.*
Wiesbaden. Nassauischer Verein für Naturkunde. *3. Kf.*
Wrocław. Verein für Geschichte Schlesiens. *1. 2.*
Zagrzeb. Jugoslovenska Akademija znanosti i umietnosti. *W.*
Zgorzelec. Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften. *1. 2.*

DZIEŁA
WYDANE PRZEZ AKADEMIJĘ
od inauguracyi w r. 1873, po koniec r. 1874.

A) Własném staraniem i nakładem.

1. **Dwa piérwsze publiczne posiedzenia Akademii.** (1. Na cześć Kopernika; 2. na inauguracyję Akademii).
2. **Rocznik Zarządu Akademii** za rok 1873.
3. **Pamiętnik Akad. um. w Krak.** (Wydz. filolog., tudzież hist. filoz.) T. I.
4. **Pamiętnik Akad. um. w Krak.** (Wydz. matem.-przyrod.) Tom I.
5. **Rozprawy i Sprawozd. z posiedzeń Wydz. filologicznego** T. I.
6. **Rozprawy i Sprawozd. z posiedzeń Wydz. histor.-filozof.** T. I. II.
7. **Rozprawy i Sprawozd. z posiedzeń Wydz. matem.-przyr.** T. I.
8. **Monumenta medii aevi historica, res gestas Poloniae illustrantia.** Tom I. Cathedralis ad S. Venceslaum ecclesiae cracov. Diplomatici codicis Pars I. 1166—1366. (Opracował Dr. Franc. Piekosiński).
9. Scriptores rerum polonicarum. Tom II. Chronicorum Bernardi Vapovii Pars poster. 1480—1535; opra-

cował, objaśnił i życiorysem Wapowskiego pomnożył J. Szujski r. 1874. (T. I. należy do czasu Tow. nauk. krak.).

10. **Correctura Statutorum et Consuetudinum Regni Poloniae** a. 1532 decreto publico per Nic. Taszycki, Bern. Maciejowski, Georg. Myszkowski, Bened. Izdbiński, Alb. Policki et Nic. Koczanowski confecta et Conventioni generali Regni a. 1534 proposita; ex rariss. edit. authent. opera Mich. Bobrzyński nunc iterum edita. (Stanowi T. 3ci Ant. Zygm. Helcla Starodawnych Prawa polsk. Pomników).

12. **A. Z. Helcla Pism pozostałych wydanie pośmiertne.** T. I. Dawnego Prawa prywatnego polskiego Część I.

13. **Niemiecko-polski Słownik wyrazów prawniczych i administracyjnych.** Wyd. 2gie pomnożone.

14. **Sprawozdania Komisyi fizyjograficznéj,** obejmujące materyjały do Fizyjografii Galicyi. T. VII. VIII. 1873, 1874. (Poprzednie tomy należą do czasu Tow. nauk. krak.).

B) **Z pomocą lub całkowitym nakładem Akademii.**

(Własność Autorów).

14. **Biblijografija polska XIX Stólecia,** przez K. Estreichera. Tom II. (T. 1szy wydany z udziałem b. Tow. nauk. krak.).

15. **Dzieje bezkrólewia po śmierci Jana III.** przez Profes. A. Walewskiego. T. I.

16. **Lud, jego zwyczaje, sposób życia, mowa itd., przedstawił Osk. Kolberg. Krakowskie.** Część 2ga, 3cia, 4ta.

W składzie Akademii znajdują się jeszcze następujące dzieła pozostałe po Towarzystwie naukowém krakowskiém:

1. Pisma zbiorowe i peryjodyczne.

1. **Miscellanea cracoviensia nova.** 4to. Fasc. I. r. 1829.
2. **Rozmaitości naukowe.** 4to. Zeszytów 3. r. 1830.
3. **Rocznik Towarzystwa naukowego:** Poczet 1szy od r. 1817 do r. 1833, razem Tomów 15 in 8vo. — Poczet 2gi od roku 1841 do r. 1852, tomów 8, (XVI—XXIII). — Poczet 3ci od r. 1857 do r. 1872, tomów 21 (XXIV—XLIV).
4. **Rocznik Wydziału lekarskiego w Uniwersytecie Jagiellońskim.** Tom I—VIII. 1839—1846.
5. **Sprawozdania roczne Komisyi fizyjograficznéj** Towarzystwa naukowego krakowskiego, obejmujące pogląd na czynności i materyjały do fizyjografii Galicyi. Tom II—VI.
6. **Przegląd lekarski** wydawany przez oddział nauk przyrodniczych i lekarskich Tow. nauk. krak. pod redakcyją Prof. Janikowskiego, Madurowicza,

Majera, Skobla, Drów Oettingera, Rydla i Zieleniewskiego. T. I—X.

2. Zabytki z dziejów oświaty i sztuk pięknych, wydawane staraniem Towarz. nauk. krak.

7. **Wierne odbicie papieru egipskiego**, znalezionego w mumii, oprawne w zwitek 8mio łokciowy z pismem hieroglifowém.
8. **Statuta nec non liber promotionum philosophorum ordinis** in Universitate Jagiellonica ab anno 1402 ad a. 1849, edidit J. Muczkowski. Cracoviae 1849, 8vo.
9. **Jakóba Michałowskiego księga pamiętnicza**, z rękopismu hr. L. Morsztyna, wydana przez Tow., pod redakcyją Z. A. Helcla r. 1864, 8vo.
10. **Monumenta antiquae artis Cracoviensia.** 1872. Zeszyt I. Tab. 5, fotodruk.
11. A. Z. Helcla **Starodawne prawa polskiego pomniki.** T. II. 4to, z wizerunkiem autora, 1870.

3. Bibliojoteka naukowa.

(Dzieła podręczne do nauki uniwersyteckiéj lub obszerniejsze wykłady).

12. **Botanika szczególna** J. R. Czerwiakowskiego Prof. Uniwersytetu jag., 8vo. T. II—VI.
13. **Wykład matematyki elementarnéj** J. K. Steczkowskiego, Prof. uniw. I — V. (Arytmetyka, Algebra, Planimetryja i Stereometryja, Trygonometryja prosta i sferyczna, Geometryja analityczna).

14. **Wykład farmakomorfiki i katagrafologii Dra Prof.** F. K. Skobla.
15. **Prelekcyje o filologii klasycznéj i jéj encyklopedyi** Prof. A. Małeckiego 1854.
16. **Opisanie najużywańszych roślin lekarskich r. 1850,** in 4to, z 13 tabl.

4. Wykład nauk dla ludu.

17. **Zjawiska napowietrzne,** (wydanie 2gie).
18. **Zbiór wierszy ku nauce i zabawie ludu, 1850.**
19. **Nauka rolnictwa dla ludu, 1850.**

5. Dzieła osobne w różnych przedmiotach.

20. **Monografija Opactwa Cystersów we wsi Mogile.** — Dzieło w 2ch częściach z 8 drzeworytami i tabl. autogr., 4to, 1867.
21. **Dzieje Zakładów Uniwersyteckich w Krakowie.** Przyczynek do dziejów oświaty krajowéj, poświęcony pamięci 500letniego istnienia Uniwersytetu krakowskiego r. 1864.
22. **Mapa zdrojowisk lekarskich w Galicyi i Bukowinie** sporządzona p. Teofila Żebrawskiego, oraz wykaz zdrojowisk abecadłowy.
23. **Wskazówka poszukiwań i badań starożytności,** wydana przez Oddział archeologii i sztuk. Wydanie 2gie.
24. **Wskazówka do utrzymania kościołów, cerkwi i przechowanych tamże zabytków przeszłości,** opracowana przez Wł. Łuszczkiewicza, z 40 drzeworytami, r. 1869.

25. **Pamiątka obchodu 50téj rocznicy zawiązania Tow. nauk. krak.** w r. 1868.

7. Osobne odbitki.

26. **Literatura fizyjografii ziemi polskiéj** p. Prof. Dra J. Majera (Z XXX. tomu Rocznika Towarzystwa naukowego).
27. **Zbiór dyplomów klasztoru Mogilskiego przy Krakowie.** (Z monografii Mogiły).
28. **Historyja wyzwolenia Polski za panowania Jana Kazimierza,** Prof. Antoniego Walewskiego. T. Ilgi (z XXXVI. Tomu Rocznika).
29. **Rękopismy Towarzystwa naukowego** systematycznie zestawione p. Dra Wł. Seredyńskiego, (z XL. tomu Rocznika).

Skład główny publikacyj Akademii i dzieł po Tow. nauk. pozostałych mają powierzony:

D. E. Friedlein w Krakowie.
K. Wild we Lwowie.
Gebethner i Wolff w Warszawie.

WYKAZ

Stanu i użycia funduszów Akademii

w r. 1874.

I.

Fundusz żelazny.

zł. a. ct

A) *W papiérach publicznych:*

1. Remanent z r. 1873 (zob. Rocznik Zarządu Akademii z r. 1873, str. 82): W obligacyi drogi żel. Warsz. Bydgoskiéj 500 rs.; w obligacyjach długu Państwa austr. 250 zł. a.; w listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 4-proc. 2,000 zł. a., w obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich 600 zł. a.; w listach zastawnych gal. Zakładu kred. ziemskiego 13,700 zł. a.; w listach dłużnych galic. Zakładu kredyt. ziemsk. 13,000 zł. a.;

   Razem w papiérach 500 Rs., 29,550 –

2. Przybyło w r. 1874:

   a) Z zapisu ś. p. Prałata Zienkiewicza z Poznania dwa listy zastawne Tow. kred. ziemsk. poznańsk. po 200 tal.;

zł. a. ct.

b) W miejsce gotówki złożonéj w kasie oszczędności zakupiono listów zastawnych galicyjskich (stanowych) 5-proc., wartości nomin. 18,800 zł. a.;

Z końcem r. 1874 pozostało w papiérach publicznych: Tal. 400, Rs. 500. . 48,350 —

B) W gotówce:

1. Remanent z r. 1873 wynosił . . . 27,774 18½
2. Wydatki w r. 1874:
   a) Kupno wyżéj wymienionych listów zastawnych galicyjsk. (stanowych) 5-proc., wartości nom. 18,800 zł. a. 16,328 ct. 10½
   b) Kupno domu, Nr. 283 przy Ul. Sławkowskiéj 11,400 —

Razem wydatki 27,728 10½

Pozostało z końcem r. 1874 w gotówce (w kasie oszczędności) 46 8

II.

Fundusz spólny na wydatki coroczne.

A) Dochody.

1. Pozostałość z r. 1873 (zob. Rocznik z roku 1873, str. 84) 9,888 11
2. Odsetki od funduszu żelaznego . . . 3,856 19 (*)
3. Uposażenie ze Skarbu Państwa za r. 1874 12,000 —

	Zł. a.	ct.
4. Subwencyja z funduszów krajowych na Komisyję fizyjograficzną za II. półr. 1873 r.	750	—(**)
5. Uposażenie ogólne z funduszów krajowych za r. 1874	10,000	—
6. Uposażenie od m. Krakowa za r. 1873 i 1874	1,000	—
7. Dar Rady powiatowéj Tarnowskiéj .	100	—
8. Ofiara Wgo Popiela z Kotowéj Woli na Komisyję fizyjograficzną	50	—
9. Ofiara na Komisyję biblijograficzną: Hr. L. Krasińskiego 100; „ Konst. Branickiego 43.75; „ Wład. Branickiego mł. 43.75	187	50
10. Dochód ze sprzedaży dzieł wydanych przez Towarzystwo naukowe	377	53
11. Dochód z najmu piwnic i t. d. . .	75	—
Suma dochodu .	38,284	33

*) Kwota ta jest mniejszą od podanéj z tego tytułu za r. 1873 z tego powodu, że do téj ostatniéj doliczoną została część procentów z roku poprzedniego 1872, z którego, jako nie użyta, weszła do następującego.

**) Subwencyja ta ustała przy wyznaczeniu dla Akad. ryczałtowéj kwoty wskazanéj pozycyją 5tą.

B) Wydatki.

a) Administracyjne:

1. Płace (Prezesa, Sekretarza, Kustosza, Podskarbiego, Kancelisty i Woźnego . .	5,390	78
2. Diety Członków zamiejscowych krajowych	540	—

	zł. a.	ct.
3. Odsetki od ciężarów domowych	213	10
4. Potrzeby kancelaryjne (doliczają się tu koszta przesyłek publikacyj Członkom i Zakładom zagran.)	202	52
5. Porządki domowe (sprzęty do sali posiedzeń publicznych, szafy biblijoteczne, sprzęty gospodarskie, reparacyje)	2,827	37
6. Opał i oświetlenie	121	88
7. Wydatki nieprzewidziane (prasa autograficzna, marki stemplowe, podatek zaległy za r. 1873, oprawy ozdobniejsze, i t. d.) .	491	77
Razem . . .	9,787	42

b) Naukowe:

α) Wspólne.

8. Zbiory biblijoteczne i muzealne i Rocznik Zarządu	772	70

β) Wydział Iszy i 2gi.

9. Wydatki ogólne: na Pamiętnik, Rozprawy i Sprawozdania; Helcla Prawo prywatne, Walewskiego Bezkrólewie po Janie III; Słownik wyrazów prawniczych	4,962	60
10. Wynagrodzenie Sekretarzy Wydziałów za Sprawozdania z posiedzeń	300	—
11. Komisyja biblijograficzna	649	75
12. Komisyja historyi sztuki	400	—
13. Komisyja historyczna	4,574	75
14. Komisyja archeologicznna	675	—

	zł. a.	ct.
γ) **Wydział 3ci.**		
15. Wydatki spólne: na Pamiętnik, tudzież na Rozprawy i Sprawozdania	2,796	86
16. Wynagrodzenie Sekretarza Wydziału za Sprawozdania z posiedzeń	150	—
17. Komisyja fizyjograficzna	4,449	22
18. Komisyja antropologiczna	180	—
Razem . . .	19,910	88
Suma wydatków .	29,698	30

Porównanie dochodu i wydatku z funduszu na potrzeby coroczne.

Dochód	38,284	33
Wydatki	29,698	30
Pozostaje na r. 1875 nadwyżka, którą pokryją się w ciągu będące nakłady zeszłoroczne	8,586	3

III.

Fundusze do użycia w pewnych terminach.

A) Fundusz ks. J. K. Lubomirskiego na nagrody i popęd wydawnictw naukowych.

Dochód.

Remanent

a) W papiérach publicznych wartości nominalnéj: W obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich 1,500 zł. a.; w obligacyjach kre-

	zł. a.	ct.
dytowych ziemskich węgierskich 1,000 zł. a.		
Razem 2,500 zł. a.		
b) W kasie oszczędności krakowskiéj . . .	961	23
Odsetki w r. 1874	206	68
Razem . . .	1,167	91

Wydatek.

Zasiłek na dzieło Osk. Kolberga: Lud krakowski (Ser. VII i VIII) 800 zł. a.; zasiłek na wydawnictwo Gramatyki sanskryckiéj Fr. Malinowskiego: 163 zł. a. 75 ct.		
Razem . . .	963	75

Stan tego funduszu z końcem r. 1873 w papierach publiczn. 2,500 zł. a., w kasie oszczędności 204 zł. a. 16 ct.

Uwaga. Fundusz ten od kilku lat nie powiększa się należnym dochodem, wypłaty bowiem obu kwot z legatu kcia Jerz. R. Lubomirskiego Akademii przypadające, a przez ś. p. ks. Adama Lubomirskiego ściśle uiszczane, po śmierci tegoż przez jego spadkobierców wstrzymane zostały. Do tych kwot, oprócz 1000 zł. a. rocznie przypadających ze wskazanego tu tytułu, należy jeszcze drugi 1000 przeznaczony na zbiory naukowe.

B) Fundusz Konarskiego.

Dochód.

Remanent.		
a) W listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 4-proc. wartości nom. zł. a. 4,700;		
b) W kasie oszczędności krak.	587	13
Wpłynęło d. 27 Lipca 1874 rs. 1,443 kop. 10 czyli	2,107	97

	zł. a.	ct.	
Odsetki w r. 1874	315	81	(*)
Razem . .	3,010	91	(**)

Wydatków nie poczyniono.

(*) Większe w r. 1873 odsetki stąd pochodziły, że wliczone w nich były odsetki z Kasy oszczędności z dwóch lat poprzednich.
(**) Co do zarządzenia tym funduszem, zob. wyżéj str. 18, L. 34—38.

C) Fundusz Jana Radwańskiego.

Dochód.

Pozostałość z r. 1873	80	86
Odsetki od niéj	5	72
Wkładka z r. 1874	13	10
Stan tego funduszu z końcem r. 1874 . .	99	68

D) Fundusz imienia Kopernika.

Dochód.

Pozostałość z r. 1873	101	78
Rata za r. 1874	100	—
Odsetki z r. 1874	12	70
Stan tego funduszu z końcem r. 1874 . .	214	48

E) Fundusz Niewiadomego na nagrody za dzieła *).

Dochód.

Złożone na cel powyższy w dniu 4 Kwietnia 1874 rs. 450	695	25
Odsetki z Kasy oszczędności	29	77
Stan tego funduszu z końcem r. 1874 . .	725	2

(*) Zob. co do tego funduszu wyjaśnienie wyżéj, str. 14, L. 23. 24.

F) Fundusz Nieznajomego na nagrody za opis ziem polskich *).

Dochód.

	zł. a.	ct.
Złożone na cel powyższy w dniu 23 Września 1874 rs. 300	456	—
Złożone na tenże cel w dniu 1 Listopada 1874 rs. 125	192	50
Odsetki z Kasy oszczędności	4	56
Stan tego funduszu z końcem r. 1874 . :	653	6

(*) Zob. jak wyżéj, str. 16, L. 27—29.

IV.

KWOTY DEPOZYTOWE.

A) Fundusz na pomnik Bolesława Wstydliwego

(pod zarządem osobnéj Komisyi z Członków Oddziału sztuk i archeologii b. Tow. nauk. krak.)

Remanent z r. 1873:		
W obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich nominalnéj wartości zł. a. 200		
W Kasie oszczędności krak.	195	29
Odsetki z r. 1874	23	2
Stan tego funduszu z końcem r. 1874	218	31

w pap. publ. 200 zł. a.; w gotówce 218 zł. a. 29 ct.

B) Fundusz restauracyi sarkofagu Kazimierza Wgo

(pod zarządem delegowanych b. Towarzystwa nauk. i Rady miejskiéj).

	zł. a.	ct.
Remanent z r. 1873	247	20
Odsetki z r. 1874	17	55
Stan tego funduszu z końcem r. 1874 . .	264	75

C) Fundusz na restauracyję grobów królewskich

(pod zarządem delegowanych z b. Tow. nauk., Rady miejskiéj i Kapituły, obecnie pod przewodnictwem Prezesa Akademii).

Remanent z r. 1873	2,628	66
Odsetki z r. 1874	180	89
Stan tego funduszu z końcem r. 1874 . .	2,809	55

D) Fundusz Komisyi balneologicznéj

(na teraz pod zarządem Akademii).

Remanent z r. 1874:		
a) W obligacyjach indemnizac. galic. wartości nomin. zł. a. 1,700;		
b) W Kasie oszczędności	58	3
Odsetki w r. 1874	78	72
Zysk z wylosowanéj Obligacyi indemnizac. . . .	65	25
Suma	202	—
Wydano za asygnacyją Przewodniczącego Komisyi balneologicznéj	50	—
Stan tego funduszu z końcem r. 1874, w oblig.		

indemn. 1,700 zł. a., w Kasie oszczędności 152 zł. a.

E) Depozyt JW. Senatora Franciszka Brzozowskiego

(pod zarządem Wgo Karola Estreichera, Członka zwyczajnego Akademii umiejętności).

Fundusz ten wynosi w obligacyjach indemnizacyjnych galic. bez kuponów wartości nomin. zł. a. 3,000.

GŁOS

Dr. **J. Majera**, prezesa Akademii

na dorocznem posiedzeniu publicznem

r. 1875.

Jak w historyi politycznéj zmieniają się godła, gromadzące około siebie siły pochopne do spełniania odpowiednich im zamiarów: tak w historyi nauk od czasu do czasu występują hasła, nęcące, jeśli nie blaskiem prawdy, to przynajmniéj urokiem nowości; jeśli nie rzeczywistéj, to przynajmniéj pozornéj; dzielące pracowników na obozy, wrogie, bo przekonane że każdy zdobył dla siebie wyłączny przywiléj prawdy, w moc tego przekonania postępujące z czołem wysoko wzniesioném, i dlatego nie zdolne dostrzedz tego, co obóz drugi mógłby mieć w sobie rzeczywiście dobrego.

Takiemi dziś jeszcze do przesytu powtarzanemi hasłami, stał się experymentalizm rozbujały w nowéj formie pozytywizmu, i w porównaniu z dawniejszym, zeskromniały metafizycyzm. Zaciekłość stronnicza, tłumiąc trzeźwiejsze z obu stron poglądy, doprowadzała do tego, że z jednéj strony, dosyć było ująć w rękę mikroskop, zajmować się doświadczeniami, sprawdzaniem dawnych, dostarczaniem nowych faktów, choćby najwięcéj dla nauki przydatnych, żeby być zgoła odsądzonym od czci naukowéj, jeśli tylko nie było

zarazem zagłębień przechodzących zakres doświadczalny, bo sięgających aż po ostateczną przyczynę. Z drugiéj znowu strony, dosyć było przyznać jakieś prawa apriorystycznym badaniom rozumu, a nawet pokusić się tylko o uogólnianie zdobytych już faktów celem docierania do ich pierwotnego źródła, ażeby zjednać sobie pogardliwe nazwisko metafizycznego marzyciela.

A cóż mówić o prawdzie wśród tych sprzecznych obozów? — O nie lękajmy się o nię! Jednostronność musi doprowadzać do tego, że idącym jéj śladem grunt chwiać się zaczyna pod nogami, i chcący niechcący po daremnych wysileniach, zmusza oglądać się za inną pomocą. Tak wobec stwierdzonych faktów, metafizycy ujrzéć musieli konieczność liczenia się z niemi, i ograniczania przez to samopas wybujałych zapędów rozumu; zwolennicy przeciwnego obozu uderzą czołem, jeśli zdobyta rozumem ogólna zasada rozświeci pojedyncze fakta, i światłem z téj wysokości rzuconém, jaśniéj stawi przed oczy cel i kierunek dalszych usiłowań.

Powiedział niegdyś Szyller o przyrodnikach i metafizykach:

Słusznie się nienawidzicie!
Na związek jeszcze za rano;
Prawda, gdy się rozdzielicie,
Dopiéro będzie poznaną.

Czyli wielki poeta dziś jeszcze orzeczenie to uważałby za słuszne, powiedzieć nie umiem; samo jednak uznanie owego związku za przedwczesny, dowodzi, że widział on jego możność, jeżeli nie konieczność w przyszłości.

Stosując to do naszych obozów, mamy przekonanie, że już nie od dziś objawu tego zaprzeczyć nie można. Padają

systematy poczęte i wylęgłe z czystéj rozumowéj abstrakcyi, dumnie lekceważące wypadki drogą ścisłych doświadczeń i spostrzeżeń zdobyte; gdy znowu z drugiéj strony, pracownicy na polu doświadczeń szukają światła uogólniającego rozumu, przekonani, że szczegółowe wypadki ich badań, dostarczają koniecznego materyjału, lecz w swém odosobnieniu prawdziwéj umiejętności stworzyć nie zdołają.

Na témto skrzętném uwzględnianiu a oględném kojarzeniu kierunków, sprzecznych na pozór, bo różnych w metodzie, zmierzających wszelako do jednego celu, polega konieczna swoboda umiejętnego badania i pożądana na tém polu harmonija działania.

Taką to cechę, tuszymy sobie, miała i mieć będzie praca naszéj Akademii. Żeby ją jednak zrobić wydatniejszą, dłuższego potrzeba czasu, niż na to zezwala jéj dotychczasowe istnienie. Jaką była ostatecznie w roku upłynionym, nauczy pogląd, którego skréślenie było zadaniem kolegi Sekretarza jeneralnego. Uwagi powyższe niech posłużą za tło do tego obrazu; do nich się téż ograniczam, zmuszony zajmować się nie tyle dokonaną pracą, ile raczéj warunkami mającemi wpływ na jéj rozciągłość i postęp.

Warunkami témi są: siły wewnętrzne i środki zewnętrzne.

Co do ostatnich; — ze strony Państwa doszedł nas w roku przeszłym zasiłek, odpowiedni stale tym tytułem wprowadzonéj do budżetu pozycyi.

Toż samo rozumieć o rocznym zasiłku ze strony Gminy Miasta Krakowa.

Ze strony kraju; uchwała Sejmu z r. 1873, przyznająca Akademii roczny zasiłek w ilości 10000 złp., w roku ubiegłym pierwszy raz w wykonanie wprowadzona, posłu-

żyła do takiego podwyższenia pozycyi naszego budżetu, iż przy téj jedynie pomocy Akademija była w stanie dokonać tylu publikacyj, ile ich w roku zeszłym dostarczyła, nie bez wielkiego nakładu i pracy i kosztów.

Ze strony obywatelstwa obu części Galicyi, z wyjątkiem jedynego objawu, dowodzącego najżyczliwszéj chęci, w skutku jednak dotąd wątpliwego, środki nasze nietylko że nie przymnożone, ale, boleśnie wyznać, przynajmniéj do jakiegoś czasu uszczuplone zostały. Życzliwość ową zawdzięczamy ś. p. ks. P. Pękalskiemu, który kodycylem swoim z dnia 9 Stycz. 1873 r. zapisał na fundusz Akademii wierzytelności swoje, wynoszące razem przeszło 3000 zła., o które jednak spór sądowy jeszcze przez testatora rozpoczęty, dotąd ukończonym nie został.

O fakcie przeciwnym, w skutku którego wstrzymać się musimy od przypadającego w tym właśnie roku przyznania nagród, za najlepsze prace naukowe ogłoszone w ciągu ubiegłego pięciolecia, w tém miejscu zamilczam, w nadziei, że przerwa ta długo trwać nie będzie!

Rzucając więc na ten fakt tymczasem zasłonę, szczęśliwy jestem, że mogę podzielić się innym, dającym lepszą otuchę na przyszłość. Zadatkiem tego jest ofiara świeżo otrzymana z najbliższego otoczenia naszego; są zasiłki nadesłane w roku zeszłym z innych krain polskich, pamiętnych, że Instytucyja nasza jest wprawdzie w Krakowie, ale nie krakowską; jest w Galicyi, lecz nie galicyjską; że jest jak być powinna jedném z ognisk naukowych świata, wyrażającém z natury rzeczy zasób wiedzy polskiéj i temu téż narodowi przeważnie służącém. Że tak na to ognisko zapatrywali się rodacy pogranicznych krajów, dowodem ich życzliwość okazana czynem. W dowodzie tym widzimy i tę

pocieszającę stronę, iż budzi się coraz więcéj mało dotąd objawiana świadomość, że obok podawania pomocnéj ręki garnącéj się do nauki młodzieży, jest jeszcze obywatelski obowiązek myślenia i o potrzebach tych ognisk, z których światła ma ona korzystać.

Wierny obraz życzliwych tego rodzaju objawów znajduje się w wydanym właśnie drugim z kolei Roczniku Zarządu; tu w hołdzie wdzięczności wspominam w krótkości ofiarę 400 tal. przekazaną testamentem ś. p. ks. Jana Zienkiewicza kan. gnieźnieńskiego; ofiarę 3000 złp. na nagrodę konkursową od niewiadomego dawcy z Warszawy; z tegoż samego źródła i w podobnym celu ofiarę 300 i dodatkowo 225 rubli sr.; ofiarę wreszcie 750 rubli sr. z legatu ś. p. Henryka Cywińskiego, dziedzica dóbr w powiecie pinczowskim, gubernii kieleckiéj, któréj rychłe uiszczenie zapowiada nam tutejsza prokuratoryja skarbowa.

W myśli wspiérania niezamożnéj młodzieży tutejszego Uniwersytetu, doszła nas w roku zeszłym po długich przewodach prawnych uzyskana i prawie o $^1/_8$ obniżona, reszta sumy 5000 rub. sr. legatem ś. p. M. Konarskiego z Odesy na powyższy cel przeznaczonéj. Jednę część téj należytości spłacił dłużnik bez jéj uszczuplenia jeszcze przed 13tu laty ówczesnemu Tow. nauk. Wolno temu było podówczas otrzymaną kwotę rozdać według własnego uznania; tego jednak nie uczyniło, w słusznem przekonaniu, że myśli testatora lepszym będzie tłumaczem, gdy po otrzymaniu reszty należytości, łącznie z kwotą dawniejszą powiększoną odsetkami, utworzy stały fundusz, z którego według możności jednemu lub dwom uczniom rokrocznie zasiłek byłby udzielany. Zamiar ten Akademija w roku zeszłym przywiodła do skutku, ustanawiając pod imieniem Konar

skiego stypendyja dla 2ch uczniów, każde w ilości 180 zła. Zasilek ten złączyła z obowiązkiem pracowania kilka godzin tygodniowo w Komisyi historycznéj i Muzeum fizyjograficznem, w miarę kierunku nauk, jakim się oddaje stypendysta. W ustanowieniu tego warunku nie miała ona na myśli własnéj dogodności, lecz niezaprzeczoną korzyść pobiérających zasiłek, przez nastręczanie im sposobności bliższego zaznajamiania się z obranym przedmiotem, przez wdrażanie ich do pracy, a wreszcie, przez odjęcie tym sposobem udzielanemu zasiłkowi cechy prostéj jałmużny, a przez to samo wszczepienie w młodociane umysły poczucia osobistéj godności, uzacniającéj charakter, a zdobywanéj jedynie trudem i sumienną pracą w obranym społecznym zawodzie.

Środki i pomoce naukowe Akademii wzmogły się w roku zeszłym znakomicie w zbiorach fizyjograficznych i w biblijotece, gdy tymczasem przybytki do zbioru starożytności bardzo były nieznaczne. Na piérwszém miejscu wspomnieć nam tu przychodzi o wzbogaceniu Muzeum fizyjograficznego znakomitym, bo przeszło 1000 okazów obejmującym zbiorem ptaków krajowych i zamożniejszym jeszcze oologicznym, pochodzącemi ze zbioru niegdyś hr. Kaz. Wodzickiego.

Biblijoteka Akademii, prócz nie wielu nabytków z własnego funduszu, jako niezbędnéj pomocy w przedsięwziętych pracach, otrzymała przeszło 1000 dzieł z ofiar prywatnych, między któremi kilka set z daru p. Waltera kupca i obywatela tutejszego. Podniosło to liczbę dzieł, które dotychczas posiada, blisko do 13000. Ten naukowy zasób, jeżeli najbliżéj staje się pomocnym Członkom Akademii, to przecież nie zamyka się dla innych pracowników, przez co staje się niepoślednim środkiem podniesienia naukowego poziomu.

Akademija pomna, że bez oparcia się na tych zdobytych wszechstronną pracą naukowych owocach, postęp byłby niepodobnym, zwróciła uwagę na źródło, które, aczkolwiek własnego jéj zbioru wzbogacićby nie mogło, niemniéj przecież, stawszy się dla niéj dostępném, byłoby nader wielką pomocą dla nauki dziejów ojczystych. Źródłem tém, znakomite i w swym rodzaju jedyne w Polsce zbiory ks. Wład. Czartoryskiego. Do niegoto udał się Zarząd Akademii z prośbą o sprowadzenie ich do Krakowa, a przynajmniéj o częściowe użyczanie do użycia w miarę zachodzącéj potrzeby. Dosyć jest przeczytać odpowiedź księcia, zamieszczoną w całéj obszerności w Roczniku, ażeby uznać, jak dalece z gorącą miłością kraju umié on łączyć świadomość znaczenia nauki. Zbiory księcia sprowadzone będą do Krakowa, nad który, według własnych jego wyrazów, nie mógłby znaleźć miejsca odpowiedniejszego.

W końcu nie zapomniał Zarząd Akad. o jedném jeszcze źródle, z którego uzyskaćby się dały nabytki dla uzupełnienia naszych środków naukowych wielce pożądane, a mianowicie, o zawięzywaniu coraz obszerniejszych stosunków z naukowemi Towarzystwami i Akademijami celem wzajemnéj wymiany publikacyj. Z myślą tą łączyła się inna; myśl zwracania uwagi obcych na spółudział polskiego ducha w pracy około uprawy nauk i stawienia im przed oczy świadectwa, że duch ten nie zamarł, lecz w miarę sił i środków zdąża pospołu z innymi do postępu wiadomości; myśl wejścia tym sposobem w międzynarodowy związek naukowy. W stosunki takie weszła Akademija w roku przeszłym z 26 Towarzystwami i Akademijami, do których dodając dawniejsze, liczba ich wynosi obecnie 70.

Kończąc ten pogląd na zasoby naukowe i materyjalne środki Akademii, nadmienić winienem, że brak miejsca przy rozszerzającym się zakresie czynności i wzrastających naukowych zbiorach, których obecne umieszczenie ma z konieczności raczéj pozór składu, niż systematycznego uporządkowania, od dawna uczuwać się dawał. Gdy więc dom dotychczasowy, z którym zawsze łączyć się będzie wdzięczne wspomnienie trudu, poświęcenia i ofiary ś. p. Kasztelana Wężyka, potrzebie wystarczyć nie mógł; Akademija zmuszoną była nabyć dom sąsiedni. Nie pomału przyczyniło się do tego przekonanie, że bez niego obejść się nie potrafi, że zaś nie dokonawszy tego gdy się zdarzała sposobność, po przejściu téj posiadłości w inne ręce, warunki jéj nabycia stałyby się daleko uciążliwszemi. Użyła ona w tym celu swojego żelaznego funduszu; nie mogąc naruszać reszty, przebudowanie całego nabytego domu w sposób odpowiedni potrzebie, widzi się zniewoloną odłożyć na późniéj, w błogiéj nadziei, że pomoc kraju długo na ową chwilę oczekiwać nie dozwoli.

Otóż treściwy pogląd na jednę stronę warunków naszéj działalności. Drugą stronę stanowią, jak się wyżéj wyraziłem, własne siły wewnętrzne, przedstawiane przez Członków powołanych do grona Akademii. W zeszłorocznem sprawozdaniu nadmieniłem, z jakiém upragnieniem oczekiwała Akademija zatwierdzenia Członków zagranicznych. Nastąpiło to rzeczywiście dekretem N. Pana z d. 30 Kwietnia 1874 r. wszakże nie w téj zupełności, w jakiéj przedstawiła ich Akademija. Trudności co do zatwierdzenia Członków z Królestwa kongresowego, dotąd nieszczęściem usunięte być nie mogły. Snać nie w braku życzliwości ze strony naszego Najdostojniejszego Monarchy trudności tych

poszukiwać należy, bo Twórca naszéj Akademii dowiódł jéj wielokrotnie, a dowiódł i w tym właśnie razie, skoro niemal wszystkich innych Członków przez Akademiję proponowanych, gdziebądź poza granicami Monarchii zamieszkałych, łaskawie potwierdzić raczył.

W moc tego potwierdzenia weszli odtąd do naszego grona: z kategoryi Członków czynnych pp. Stan. Koźmian, hr. Aug. Cieszkowski w Poznaniu, J. I. Kraszewski w Dreznie, ks. Fr. Malinowski w Komorniku, Teod. Morawski, Ludw. Wołowski w Paryżu, Prof. Rysz. Roepell w Wrocławiu, ks. Aug. Theiner w Rzymie, Ign. Domeyko w Santiago w Chili: — z kategoryi Członków korespondentów, pp.: Alex. Chodźko, Bron. Zaleski w Paryżu, Dr. Aug. Essenwein w Norymberdze, Wład. Nehring w Wrocławiu, Włod. Spasowicz w Petersburgu, Kar. Hoffmann w Dreznie, Margrabia Eman. de Noailles w Rzymie, Edw. Strasburger w Jenie, Józef Tetmajer obecnie w Krakowie, Wojc. Kętrzyński obecnie we Lwowie.

Wyborem Akademii dokonanym w roku zeszłym d. 31 Paźdz. przybrani zostali na Członków korespondentów: Dr. Henr. Zeissberg Prof. histor. w Wiedniu, Dr. Bron. Radziszewski Prof. Chemii we Lwowie, hr. Alexy Uwarów Prez. Tow. arch. w Moskwie.

Natomiast nie obeszło się w roku zeszłym bez bolesnéj straty w gronie Akademii. Kiedy z kolei o niéj mówić mi przychodzi, pomny obecnego zadania, do tego jedynie okresu ograniczyćbym się powinien. Jakże wszelako nakazać sercu milczenie, gdy boleśnie dotknięte świeżemi razami, szuka ulgi w objawie uczucia, które je przepełnia? Jakże nie wspomnieć o świéżéj mogile, która pokryła zwłoki

Józ. Kremera, jednego z piérwszych powołanych do naszego grona, Dyrektora Wydziału, założyciela i przewodniczącego Komisyi filozoficznéj, wytrwałego pracownika na polu nauki, którego prawie już zastygająca ręka dzierżyła jeszcze pióro, jednoczące z wytwornością głębokość, a niech mi wolno będzie powiedzieć, życzliwego kolegę z czasu ławy szkolnéj i życia w obozie, w zawodzie nauczycielskim i akademickim? Jakże nie wydać westchnienia na wiadomość o ledwie zastygłych zwłokach Kar. Libelta, filozofa, estetyka, polityka, obywatela w pełném wyrazu tego znaczeniu, do głębi serca dobrem kraju przejętego, równie z Kremerem niezmordowanego pracownika na polu nauki i równie z nim rozgłośnego imienia, bo wdzięcznie odbrzmiewającego jak daleko sięga zakres polskiéj mowy? Dwieto zaiste gwiazdy znikłe tak spółcześnie z horyzontu nauki, jak téj saméj godziny nikną jedna po drugiéj spadające gwiazdy. Nie weszło imię Libelta w poczet naszych Członków; niemniéj jednakże był on nim moralnie, bo wybór ominąć go nie mógł i nie ominął w istocie; — zatwierdzenie nieszczęściem uległo przewłoce. Jakże wreszcie nie wspomnieć o cichym w zawodzie swym pracowniku Ad. Alexandrowiczu, nadzwyczajnym członku Akademii?— Komu daném będzie w roku przyszłym z miejsca tego przemawiać, znajdzie on sposobność złożenia zasłużonych wieńców na tych świeżych mogiłach; ja po téj wzmiance, wyrwanéj świéżo doznaném wrażeniem, zanim przejdę do straty poniesionéj w naszém gronie w roku upłynionym, nie mogę pominąć jeszcze wspomnienia męża podniosłego ducha, żarliwego we wszelkiéj obywatelskiéj posłudze, zmarłego przed dwoma laty hr. Ad. Potockiego, za którego dobrze zasłużony spokój dziś właśnie rodzina z przyjaciołmi

modły błagalne przesyła. Niechaj się z niemi połączy i nasze westchnienie!

Z pomiędzy Członków czynnych zmarłych w roku zeszłym, zakończył pracowity żywot ks. Augustyn Theiner, członek Zgromadzenia Oratoryjanów w Rzymie. Postawiony na straży najważniejszych źródeł do dziejów kościoła, gromadził on wiadomości z wytrwałością, jaka mimo woli przywodzi na myśl słynną w swoim czasie skrzętność i pracowitość oratoryjan i benedyktynów. Poświęcając swą pracę różnym gałęziom historyi, pozostawił też źródła, które na długo zasilać będą uprawiających różne jéj epoki. Jak dalece źródła te zlewają się też z naszego kraju historyją, dopomagając do jéj rozjaśnienia i uzupełnienia; poświadczą obecni na tém polu pracownicy, poświadczą i ich następcy w dalekiéj przyszłości. Myśl ta kierowała przeważnie wyborem Akademii; nie mamy jednak nawet téj pocieszającéj pewności, że dowód jéj uznania doszedł przeznaczenia swego, zaledwie bowiem kilka tygodni przedzieliło go od śmierci Theinera. Jeżeli zatém nie doszedł żywego, niechaj przynajmniéj będzie dla zmarłego wieńcem pogrobowym.

Z kategoryi Członków nadzwyczajnych straciliśmy Hipolita Seredyńskiego i hr. Jędrzeja Zamojskiego. Imię piérwszego nie rozgłośne w szérokim świecie, żyje w dwu pokoleniach licznie rozsianych po kraju jego wychowańców, owych pracowników, których zadaniem trud całego życia, zasługą wszczepianie zasad cnoty i rzucanie pierwszych promieni światła w spowite dziecięctwem umysły. W gronie naszém z innego względu zapisał on się w pamięci. Gdy Tow. nauk., które dało nam początek, odłączone od Uniwersytetu, opędzając najistotniejsze potrzeby

własnemi składkami, pozbawione funduszu liczyć musiało jedynie na bezpłatną pracę, wówczasto mąż podeszłego wieku krzątał się z młodzieńczym zapałem wpośród przyrastającego zasobu książek i muzealnych przedmiotów, tysiące ich zestawił, uporządkował i w ciągu kilku tygodni skatalogowane, uczynił dla każdego przystępnemi; a obok tego z skromnością, daleką od wszelkiéj chluby z wyświadczonych przysług, był prawą ręką w całym gospodarczym zarządzie. Mężem tym był Hip. Seredyński; jemu też, pomni naszego początku, poświęcamy to wdzięczne wspomnienie.

Cóż powiedzieć mi wypada o Jędrzeju Zamojskim, działającym na inném polu, na szérokiéj arenie życia polityczno-społecznego, w zakresie równie obywatelskim jak i literackim? Są zasługi przez się tak wydatne, tak powszechnie w kraju i za krajem znane i uznane, tak stapiające jednostkę z ogółem, że dosyć wspomnieć nazwisko tego, który je położył, ażeby przywołać je w pełnym blasku i świéżości przed oczy całego narodu. Wspomnienie nazwiska Jędrzeja Zamojskiego, ma, i na długo zachowa ten magiczny skutek, na niém też poprzestać mi wypada, nie chcąc potokiem wyrazów ściemniać samego przez się jasnego obrazu. Gdybym wszelako pokusił się jednym rysem scharakteryzować żywot tego męża, nie mógłbym uczynić tego wierniéj i dosadniéj, jak stósując do niego w całéj zapełności cztérowiersz Szylera:

„Dwojaką drogą człowiek do cnoty się wzbija:
Cierpliwością w nieszczęściu, czynem gdy los sprzyja;
Na jednéj gdy się mroczy, to na drugiéj dnieje —
Błogo, przebyć z miłością obiedwie koleje.“

Tak przebył Jędrzej Zamojski równie pogodne dnie życia, wypełniane pracą ducha i czynem na polu szé-

roko pojmowanych obywatelskich obowiązków; jak i bolesne lata wydalenia z kraju, w których mimo nawału nieszczęść, oddał się jeszcze cichéj naukowéj pracy, około rozbudzania moralności i wdrażania zamiłowania pracy, w najwięcéj podupadłe moralnie warstwy społeczeństwa. Jeźli zatém są groby z poza których promienieje życie, tą pozagrobową jasnością żyje on i żyć będzie w wspomnieniu narodu. Nie był on dumnym w szczęściu, nie poniżył się w nieszczęściu; przebył z miłością sprzeczne koleje żywota; — miłość téż zostawił po sobie.

Oto jest obraz błogich i bolesnych zdarzeń dla Akademii w ciągu ubiegłego roku. Dopełni go z innéj i ważniejszéj strony szan. Kolega jeneralny Sekretarz, do czego zapraszam go obecnie. Ja zaś kończąc rzecz moję, wyrażam serdeczną podziękę Tobie zacna Publiczności, za życzliwy udział okazany nam zgromadzeniem się w tym naszym przybytku. Sąd publiczny nie może nam być obojętnym, nie w osobistym lecz publicznym interesie; — przychylny, zrodzi błogie poczucie dopełnienia obowiązku; nieprzychylny, uczyni nas oględnymi, ale nie chwiejnymi na drodze, jaką przed sobą widzimy. Wytrwałość będzie naszym hasłem, a za nią, da Bóg, pójdzie i uznanie.

ZDANIE SPRAWY
z ruchu naukowego Akademii Umiejętności
od 4go maja 1874
podane przez
Sekretarza jeneralnego.

Roczne sprawozdanie z ruchu naukowego Akademii na jéj posiedzeniu publiczném, do którego Statut Sekretarza jeneralnego obowiązuje, powstaje z sprawozdań Wydziałów i Komisyj, dostarczanych temuż Sekretarzowi. W bieżącym roku przyjdzie nam téż rozpocząć od Wydziału matematyczno-przyrodniczego, który piérwszy dostarczył przez Sekretarza Dra Stef. Kuczyńskiego swojego zdania sprawy. Przejdziemy następnie do Wydziału filologicznego, a zakończymy historyczno-filozoficznym, bez szkody — ile mniemam — dla całości obrazu naszych czynności tegorocznych.

I.

Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Zdając sprawę z naukowych nabytków, dostarczonych w roku przeszłym przez Wydział matematyczno-przyrodni-

czy, mówić będziemy najprzód o pracach pojedynczych badaczy przedstawionych i rozbieranych na posiedzeniach wydziałowych, a po większéj części już ogłoszonych w wydanym piérwszym tomie Rozpraw i Sprawozdań, tudzież w piérwszym tomie Pamiętników tego Wydziału, następnie wspomnimy o pracach zbiorowych, dokonanych przez Komisyje fizyjograficzną i antropologiczną. Trzecia albowiem Komisyja w tym Wydziale, t. j. balneologiczna, została zawiązaną dopiéro d. 21 grudnia 1874 r., ukonstytuowała się zaś d. 27 stycznia 1875, więc nie była jeszcze czynną w r. 1874.

A. Prace pojedynczych badaczy są następujące:

a) Z zakresu Matematyki i Mechaniki.

P. Wł. Gosiewski nadesłał dwie rozprawy: *Przyczynek do teoryi równowagi i ruchu ciała sztywnego* i *Sposób całkowania równania* $\frac{d^2u}{dxdy} = u$. W piérwszéj Autor zajmuje się zadaniem, które wprawdzie dzięki pracom d'Alemberta, Eulera i Poinsota zostało zupełnie rozwiązaném, wszakże traktuje go z innego punktu widzenia, oznaczając warunki równowagi i ruchu w każdym punkcie ciała oddzielnie.

b) Z zakresu Fizyki.

Prof. Dr. Piotrowski, Członek czynny Akademii Umiejętności przedstawił rozprawę: *O chyżości rozchodzenia się światła w solach.*

Praca ta zmierza ku bliższemu poznaniu układu drobinowego ciał, przez zbadania zależności współczynników załamania się światła w solach od ich składu chemicznego.

Doświadczalną podstawę téj rozprawy stanowią dokładne pomiary, t. j. dokładne oznaczenia współczynników załamania się światła sodowego i litowego dla trzydziestu trzech różnych rozczynów solnych, tudzież dla kilku mięszanin wodnistego wyskoku z olejkiem terpentynowym i glicerynu z wodą. Autor łącząc obliczone wypadki tych pomiarów z przyjętą przez siebie hipotezą o budowie drobin, znajduje objętości drobinowe dla 33 różnych soli, a następnie dla 36 główniejszych pierwiastków. Nakoniec podaje Autor zasady i wzory, według których obliczyć można współczynnik załamania się światła dla soli z jéj składu chemicznego i ze znanéj jéj gęstości czyli ciężaru gatunkowego.

Prof. Dr. Skiba, Człon. koresp. Akad. i Dr. Karol Olszewski, Asystent przy katedrze Chemii w Uniwers. jagiell., przełożyli prace: *Wpływ temperatury na przewodnictwo galwaniczne wody.*

Autorowie za pomocą przyrządów własnego pomysłu i doświadczeń dokonanych według własnéj metody, przy ciepłotach od 0° aż do 160° C, otrzymali wypadki, które zestawiając, doszli do wniosku: że prawdopodobnie każda przekroplona woda nie jest idealnie chemicznie czystą, lecz zawsze jest zanieczyszczoną małemi ilościami ciał obcych. Opór więc galwaniczny wody przekroplonéj (Δk) jakichkolwiek wymiarów i gatunku da się oznaczyć ze wzoru:

$$\Delta k = A \left\{ 1375 \frac{t}{27+t} + 500 \frac{t}{80+t} - 120 \frac{t}{1+t} \right\},$$

którego jeden czynnik jest zależnym tylko od stopnia ciepłoty, drugi zaś jest wprawdzie dla téj saméj wody ilością stałą, wszakże dla różnych łączników wodnych jest on ilością zmienną, nietylko zależną od wymiarów wody, lecz

także od jéj większego lub mniejszego zbliżenia się do wody idealnie czystéj. Autorowie znaleźli, że opór galwaniczny wody przekroplonéj, przez nich używanéj w jedném doświadczeniu, przy ciepłocie 11° C. był przeszło 664 milijonów razy większym, niż opór rtęci przy ciepłocie 0°.

Dr. Strzelecki Feliks, Członek czynny Akademii Umiej., Prof. Fzyki w Akad. techn. we Lwowie przysłał rozprawę: *O czystości powietrza.*

Praca ta stanowi przyczynek do usiłowań we względzie obliczenia téj objętości powietrza w miejscu zamkniętém, która mimo psucia się przez przewiew i oddech człowieka, przy pomocy przewietrzania, zabezpiecza jego względną czystość, a tém samém nieszkodliwość. Sposób przeprowadzenia rachunku, którym Autor rozwiązuje zadanie pomienione, jest nowy. Autor wyprowadza wzory matematyczne, wykazujące wzajemną zależność następujących ilości: objętości powietrza w miejscu zamkniętém; ilości gazu szkodliwego, wywiązującego się w jednostce czasu; ilości wymieniającego się w jednostce czasu powietrza zawartego w przestrzeni zamkniętéj, z powietrzem zewnętrznem; przeciągu czasu przewietrzania i stopnia zepsucia powietrza. Za pomocą wzorów przez Autora wyprowadzonych, obliczyć można każdą z pomienionych wielkości, jeżeli są dane niezależnie zmienne inne ilości. Nakoniec Autor przechodzi do zastósowań praktycznych i rozwiązuje bardzo ważne zadania.

c) Z zakresu Zoologii.

Prof. Dr. Nowicki, Członek czynny Akad. Umiej., przedstawił rozprawę: *Dodatek do fauny much Nowéj Zelandyi.*

W piérwszéj części téj pracy zestawia Autor krytycznie wszystko, co dotąd ogłoszono o faunie dypterów Nowéj Zelandyi i sąsiednich wysp Chatam i Auckland, przytém daje porównanie fauniczne tych trzech obszarów. W drugiéj części rozprawy opisuje on dwanaście nowych gatunków much, pochodzących z Nowéj Zelandyi, nabytych dla gabinetu zoologicznego tutejszego Uniwersytetu od podróżnika p. Edwardsa.

d) Z zakresu Botaniki.

Dr. Janczewski Edward, Docent botaniki w Uniwersytecie jagiellońskim, przedstawił trzy rozprawy: 1. *Poszukiwania nad wzrostem wierzchołkowym korzeni roślin okrytozіarnowych*; 2. *O rurkach sitkowych w korzeniu roślin okrytozіarnowych*; 3. *O poszukiwaniach nad rozwojem korzonków u roślin ziarnowych.*

W piérwszéj rozprawie przytacza Autor we wstępie kilka prac w tym samym lub podobnym celu wykonanych i znajduje, że one nie odpowiadają obecnym wymogom nauki. Nie zgadza on się także ze zdaniem Reinkego, według którego korzenie okrytoziarnowych roślin mają wzrastać podług jednego i tego samego wzoru; przeciwnie wykazuje, że powinny być uwzględnione cztéry odmienne wzory. Autor rozbiéra szczegółowo wzrost korzeni i rozwój tkanek pierwotnych w każdym wzorze, opisując z każdego po kilka roślin; poczém wylicza rośliny badane i rozmieszcza je podług wzrostu korzenia.

W drugiéj rozprawie ogłasza Autor, iż przy badaniach korzeni roślin okrytoziarnowych, dostrzegł rurki sitkowe w pierwotnéj tkance walca środkowego. Tych rurek jedni badacze dotychczas nie dostrzegli, inni opisywali je jako włókna łykowe, Autor dostrzegł, iż u wielu roślin są

te rurki jedynym elementem określonym w wiązkach odpowiadających łykowym. Opisuje ich kształt i podaje, gdzie i w jakiéj liczbie się znajdują. A gdy je dostrzegał tylko w korzeniach okrytoziarnowych roślin, nigdy zaś w nagoziarnowych, poczytuje to za jedną ze stałych cech anatomicznych, rozróżniający te dwa działy roślin ziarnowych.

W trzeciéj, wyżpomienionéj pracy Autor, postanowił rozwiązać zadanie, czy rzeczywiście korzonki roślin ziarnowych powstają w sposób jednostajny, a w tym razie, jaki jest ten sposób? Badania Autora wykazały bezzasadność szematu ogólnego, gdyż każdy typ wzrostu wierzchołkowego, ma także osobną cechę w samym rozwoju korzonków. Autor podaje pięć różnych wzorów, według których ten rozwój się odbywa i wyprowadza jako jedyne prawidło, że walec środkowy korzonków roślin ziarnowych zawsze powstaje z warstwy korzonkorodnéj korzenia macierzystego. Zwykle z téj warstwy powstają: walec, kora i warstwa czapeczkorodna; rzadziéj tylko walec i kora, a najrzadziéj sam tylko walec.

Dr. Godlewski Emil, Docent Botaniki i były Asystent przy katedrze botaniki w Uniw. jagiell., przełożył Wydziałowi dwie prace: 1. *O metodzie oznaczania szybkości przyswajania za pomocą obliczania pęcherzyków gazowych, wydobywających się z rośliny pod wodą*; 2. *Doświadczenia nad oddychaniem porostów.*

W piérwszéj rozprawie, Autor rozbiérając wspomnioną metodę Sachsa i rozważając czynności towarzyszące przyswajaniu roślin wodnych, przy użyciu téj metody, okazuje, że rachowanie pęcherzyków gazowych może dać ścisłe wypadki tylko przy pewném daném nasyceniu wody przez kwas węglowy; że te wypadki są za wielkie, gdy

woda jest tym kwasem wysycona, za małe zaś w stósunku do rzeczywistego przyswajania przy małéj ilości kwasu węglowego i powietrza w wodzie, zwłaszcza, jeżeli przyswajanie jest słabém, tak dalece, że wydzielanie pęcherzyków w tych warunkach może ustać zupełnie, chociaż przyswajanie jeszcze się odbywa. Autor wyjaśnia daléj, że liczenie pęcherzyków nie może być zastósowaném do badania wpływu na przyswajanie, tudzież, że nieuwzględnianie wpływu gazów zawartych w wodzie używanéj przy doświadczeniach, tłumaczy najzupełniéj niezgodność wypadków otrzymanych przy rozbiorach gazów wydzielających się z roślin.

W drugiéj rozprawie opisuje Autor doświadczenia swoje robione nad oddychaniem Borrery rzęsowanéj. Wypadki otrzymane dadzą się streścić w następujących punktach: Porost Borrera umieszczony w ciemności w naczyniu zamkniętém, pochłania tlen i zużywa go do wytworzenia gazu kwasu węglowego. Prócz tego kwasu żadne inne gazy nie wydzielają się przy oddychanin Berrery. Szybkość pochłaniania tlenu wzrasta z ciepłotą. Przy ciepłocie 17° C. pochłania ten porost w ciągu doby równą własnéj obiętość tlenu. Ciśnienie tlenu, byle nie było zbyt małém, zdaje się bardzo niewiele, albo wcale nie wpływać na oddychanie.

e) Z zakresu Fizyjologii.

Dr. Julijusz Zawilski Asystent przy zakładzie fizyjologicznym Uniw. Jagiel. nadesłał rozprawę: *O trawieniu wodnika węgla.*

Autor opisuje doświadczenia, dokonane w celu przekonania się o rzeczywistym wpływie wykazanych przez Brücke go rodzajów dekstryny, tudzież téj, którą sam Au-

tor wytworzył, poddając ugotowaną skrobię pod działanie śliny. Wypadek poszukiwań Autora jest następujący: Ślina przy ciepłocie ciała, żadnéj dekstryny nie zamieni w cukier gronowy, pepsyna tylko taką, na którą już poprzednio działała ślina; sok trzustkowy przemienia wprawdzie każdą dekstrynę w cukier, ale bardzo słabo, jeżeli nie poprzedziło działanie śliny, sok zaś jelitowy przemienia dekstrynę w cukier najszybciéj i najobficiéj, bez względu na to, czy i jakim wpływom takowa poprzednio uległa. Ze względu na rodzaje dekstryny, jednéj tylko różnicy mógł się Autor dopatrzéć, mianowicie téj, że erytrodekstryna łatwiéj przemienia się pod względem soków trawiących w cukier gronowy, niż achroodekstryna.

f) Z zakresu Anatomii patologicznéj.

Prof. Dr. Biesiadecki Alfred, Członek czynny Akad. Umiej., przedstawił dalszy ciąg swéj pracy, któréj część pierwszą już w r. 1873 Wydziałowi przełożył, t. j. podaje *dalszy wynik badań swych nad przyrastaniem przeszczepionych kawałków skóry do dna wrzodów.*

W téj pracy opisuje Autor zmiany, jakie następują na dnie wrzodu w miejscu przeszczepionéj skóry i we właściwéj skórze (*corium*) przeszczepionego kawałka.

Dr. Browicz Tadeusz, Asystent przy zakładzie patologiczno-anatomicznym w Krakowie, przedstawił rozprawę: *O tętniaku groniastym odnogi górnéj.*

Autor opisuje wypadek tętniaka groniastego u kobiéty 35-letniéj, który bez znanéj przyczyny w ciągu lat ośmiu, począwszy od dłoni rozszérzył się na całe przedramię. Po odjęciu téj odnogi, badanie mikroskopowe ścian tętnic, wykazało zanik warstwy mięsnéj i zgrubienie warstwy wewnętrznéj w częściach pierwotnie zajętych na dłoni

i nad przydłonkiem, w górnéj zaś części tętnic liczne bardzo ziarnka tłuszczu w zwyrodniałéj warstwie środkowéj. Warstwa zewnętrzna była prawidłowa. Zmiany te w warstwie środkowéj uważa Autor jako przyczynę tętniaka.

Dr. Eberhardt Franciszek nadesłał rozprawę: *Przyczynek do patologicznéj Anatomii zaćmy stożkowéj*

Autor zajmuje się w téj pracy rozstrzygnięciem pytania, względem którego zdania badaczy były podzielone: czy zaćma stożkowa wytwarza się na torebce soczewkowéj czy pod nią. W przypadku badanym przez Autora mikroskop nietylko okazał dokładnie, iż zaćma utworzyła się pod torebką, co przyłączone rysunki uwidoczniają; lecz nadto Autor był w stanie dowieść z obrazu drobnowidowego, że zaćma stożkowa powstaje z bujania przybłonka znajdującego się na tylnéj powierzchni torebki przodkowéj.

B) Skréśliwszy w krótkości prace pojedynczych badaczy, przystępujemy do zdania sprawy z prac zbiorowych, dokonanych w Komisyjach w r. 1874.

α. Komisyja fizyjograficzna.

Najważniejszém zadaniem téj Komisyi jest obecnie zbieranie materyjałów do fizyjografii krajowéj, ich cząstkowe obrabianie i ogłaszanie. Dlatego téż w roku przeszłym wydała Komisyja tom VIII. swych Sprawozdań, w którym zamieszczono materyjały zebrane i w części obrobione w r. 1873. Redakcyją i korektą tego tomu, również jak tomu siódmego, wydanego w roku przeszłym, zajmował się Przewodniczący Komisyi Prof. Dr. Kuczyński, wyjąwszy działu należącego do sekcyi meteorologicznéj.

W celu zebrania nowych materyjałów dokonały sekcyje Komisyi następujące prace w r. 1874.

a) Sekcyja meteorologiczna.

W roku 1874 obserwowano ciepłotę powietrza na 21 miejscach, t. j. na 20 stacyjach meteorologicznych, z których było 14 na zachód, a 6 na wschód od Sanu i w porze kąpielowéj w Rabce, ciśnienie powietrza obserwowano na 17, wiatr na 19, zachmurzenie nieba na 20, ilość opadu atmosferycznego na 19 miejscach. Stan wody na rzékach krajowych dostrzegano na 30 stacyjach. Spostrzeżenia pojawów w świecie roślinnym robił w Krakowie bardzo dokładnie P. Ignacy Böhm, oprócz tego nadesłano je ze sześciu innych miejscowości. Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym nadesłano Komisyi z dwóch miejsc. Spostrzeżenia magnetyczne robił w przeszłym roku w Krakowie Dr. Wierzbicki. Oprócz tego rozpoczął z dniem 1 grudnia 1874 spostrzeżenia meteorologiczne P. Rudzki w Przewłoce pod Sandomierzem, a Dr. Aloizy Kriż, zajmujący się od lat wielu bardzo gorliwie spostrzeżeniami meteorologicznemi w kraju naszym, nadesłał Komisyi zestawienie dziesięcioletnich swych spostrzeżeń meteorologicznych (1864—1873), dokonanych w Złoczowie.

Korespondencyją Sekcyi, redukcyją, obliczeniem, przysposobieniem do druku i kontrolą całego przez nią zebranego mataryjału zajmował się Przewodniczący Sekcyi meteorologicznéj Prof. Dr. Karliński, używając do pomocy P. Jana Dziurzyńskiego słuchacza tutejszego Uniwersytetu.

Do druku przygotowano:

1. *Wypadki spostrzeżeń meteorologicznych wykonanych w Galicyi w r. 1874.*

2. *Wiadomości o gradobiciach zaszłych w Galicyi w r. 1874.*
3. *Wykaz stanu wody na rzékach galicyjskich w r. 1874 i uzupełnienie tego wykazu za r. 1873.*
4. *Spostrzeżenia fenologiczne z r. 1874.*
5. *Wypadki spostrzeżeń magnetycznych w Krakowie, otrzymane w r. 1874.*

b) Sekcyja botaniczna.

W roku 1874 Członkowie Komisyi badali florę krajową w różnych okolicach: Dr. Rehman na północ od linii Tarnopol-Podwołoczyska w obwodzie tarnopolskim i złoczowskim, aż po rosyjską granicę; Prof. Turczyński w okolicach Stanisławowa; P. Antoni Kotowicz w okolicy Biecza; P. Śleńdziński w obwodzie kołomyjskim, a Prof. Król Żegota w okolicy Janowa.

Do druku przygotowano:

1. *Przegląd roślin zebranych w obwodach tarnopolskim i złoczowskim w roku 1874*, przez Dra Rehmana.
2. *Dodatek do spisu roślin z okolicy Stanisławowa*, przez Prof. Emeryka Turczyńskiego.
3. *Spis roślin jawnopłciowych zbieranych w okolicy Biecza, w r. 1874*, przez Antoniego Kotowicza.
4. *Przyczynek do flory obwodu kołomyjskiego*, przez Aleksandra Śleńdzińskiego.
5. *Sprawozdanie z wycieczki w okolice Janowa pod Lwowem, odbytéj w czasie wakacyi r. 1874*, przez Prof. Żegotę Króla.

c) Sekcyja zoologiczna.

Sekcya w r. 1874 udzieliła zasiłku na wycieczki entomologiczne Prof. Łomnickiemu, Prof. Królowi i P. Kotuli.

drugi 2408 okazów. Zbiory te, wraz ze szafami odpowiedniemi na ich pomieszczenie darował JW. hr. Kaźmierz Wodzicki Uniwersytetowi jagiellońskiemu, piérwszy w r. 1862, drugi w r. 1865. W październiku zaś 1874 r. Uniwersytet odstąpił je Akademii Umiejętności za przyzwoleniem Wysokiego Ministerstwa oświécenia i JW. hr. Kazimierza Wodzickiego.

Za pośrednictwem P. Kamińskiego Ludwika nabyła Komisyja znaczny zbiór skamielin z Rogoźnika, Maruszyny i Szaflar, obejmujący 291 okazów należących do 46 gatunków. W. Władysław Przybysławski przysłał okazy siedmiu pokładów, dobytych przy kopaniu studni 21·49 metrów głębokiéj w Czortowcu, podając oraz głębokość każdego pokładu. Członek nadzw. Akad. W. A. H. Kirkor, darował do zbiorów Komisyi fizyjogr. dwa piryty, jejen zlepieniec żelezisty i ośm kul fosforytu. W. Ign. Böhm ofiarował kilka okazów geologicznych z okolic Krakowa. W. Walter Henryk okaz piaskowca karpackiego ze Swoszowic z pięknymi kryształami gipsu; P. Giermański dziewięć okazów rud cynkowych, ze Sierszy i Lgoty. Dr. Rehman złożył zielnik zebrany na wycieczce odbytéj w r. 1874 na Podolu galicyjskiém, zawierający 150 gatunków. W. Kotowicz Antoni nadesłał zielnik roślin zebranych w okolicach Biécza, zawiérający 42 gatunków. Prof. Król Żegota ofiarował zielnik roślin zebranych w okolicach Janowa, obejmujący 200 gatunków; P. Ślendziński złożył zielnik zebrany w r. 1874 w obwodzie kołomyjskim, zawiérający 230 gatunków. Prof. Waigl Leopold nadesłał 13 gatunków rybek z Prutu z tamtejszemi nazwiskami ludowemi, a P. Prysak 220 gatunków chrząszczów z okolicy Wadowic. Oprócz tego przesłał p. Franciszek Po-

piel z Kotowéj Woli gotówką 50 zł. w. a. na poparcie celów Komisyi fizyjograficznéj. Uporządkowaniem zbiorów po byłéj Komisyi fizyjograficznéj b. Towarzystwa Naukowego krak. pozostałych i ciągle przez nowe dary i nabytki się powiększających, kierował głównie Przewodniczący Komisyi Prof. Dr. Kuczyński, którego swą radą wspierali, równie jak przy redakcyi rocznika, Przewodniczący sekcyi orograficzno-geologicznéj, botanicznéj i zoologicznéj Profesorowie Alth, Czerwiakowski i Nowicki. Bezpośrednio jednak zajmowali się tą pracą pp. Dr. Zaręczny Stanisław, Prohaska Teofil i Kulczyński Władysław.

Dr. Zaręczny wykonał następujące prace:

a) ułożył dokładne spisy siedmnastu zielników, będących własnością Komisyi, z których szesnaście, mianowicie zielniki z daru Witwickiego, Zipsera, Jachny, cztéry Rehmana z r. 1867, 1869, 1870 i 73, Władysława Jabłońskiego, lekarza sztabowego wojsk tureckich, Sieradzkiego, Kolbenheyera, Śleńdzińskiego z r. 1872 i 1873, Rabla, Zaręcznego, Kotowicza, Herbicha i Łomnickiego zawiérały rośliny krajowe z różnych okolic, jeden zaś zielnik Schütza zawiérał 523 okazów roślin obcokrajowych, przeważnie węgierskich i styryjskich, pomiędzy któremi 79 gatunków ze szczytów tatrzańskich po stronie węgierskiéj.

b) Z pomienionych szesnastu krajowych zbiorów ułożył i uporządkował zbiór ogólny systematyczny roślin krajowych, obejmujący 3121 okazów, a 1267 gatunków pomiędzy temi skrytopłciowych 108, jawnopłciowych 1159. W tym zbiorze, każdy okaz zaopatrzył

kartką, na któréj oznaczył oprócz nazwy okazu, gdzie, kiedy i przez kogo był zebrany, tudzież zielnik do którego pierwotnie należał.

c) Następnie spisał katalog kartkowy tego ogólnego zbioru w dwóch egzemplarzach, z których jeden ułożył w porządku alfabetycznym, drugi w porządku systematycznym według Knappa: *Spis roślin galicyjskich i bukowińskich.*

d) Również sporządził spis zbioru motylów, daru Dra Żebrawskiego.

e) Daléj oznaczył 126 okazów skamielin z Inwałdu i Roczyn, a 382 okazów skamielin z Rogoźnika, Maroszyny i Szaflar, z czego się okazało, że piérwszy zbiór skamielin zawiera gatunków 20, drugi 60.

f) Nakoniec uporządkował znaczną część zbioru geologicznego, t. j. zbiór skał i skamielin tatrzańskich, tudzież z okolic Krakowa i Biały.

P. Teofil Prochaska oczyścił, uporządkował i ustawił w miesiącu październiku zbiory pochodzące z daru hr. Wodzickiego, t. j. ornitologiczny i zoologiczny.

P. Kulczyński Władysław oczyścił i od zniszczenia zabezpieczył zbiór motyli, pochodzący z daru Dra Żebrawskiego, tudzież rozpoczął uporządkowanie zbioru entomologicznego.

Oprócz powyższych czynności, Komisyja, w skutek otrzymanych odezw dała żądane wyjaśnienia następującym władzom i towarzystwom: Najprzód, Wydziałowi powiatowemu w Nowym Targu w sprawie odnoszącéj się do założenia Towarzystwa tatrzańskiego; następnie Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, co do pod-

stawy geologicznéj i botanicznéj podziału Galicyi wschodniéj na strefy gospodarcze; nakoniec c. k. Urzędowi górniczemu okręgowemu w Krakowie, co do wypadków rozbioru chemicznego węgli kopalnych krajowych przez p. Giermańskiego.

Komisyja antropologiczna.

Komisyja działała pod kierunkiem Prof. Dra Majera, powołanego do jéj przewodnictwa wyborem w d. 23 marca, w którym dawniéjszy zamiar urządzenia téjże, w wykonanie wprowadzonym został.

Komisyja zadanie swoje pojmowała w myśl innych stałych komisyj akademickich; mianowicie zaś, nie wyłączając z zakresu swych czynności prac zmierzających do wzbogacenia Antropologii w powszechności, jakich dostarczyćby mogli pojedynczy Członkowie, główne swoje zajęcie widziała w antroplogicznem zbadaniu kraju, dokonać się mającém ich zbiorową siłą.

W tymto kierunku pracy czynność Komisyi antropologicznéj w kilkomiesięcznem przeciągu czasu, nie mogła być inną jak przygotowawczą. Należało przedewszystkiém ustalić jéj stósunek do Komisyj innych, mogących mieć po części to samo zadanie; należało następnie w jéj własném gronie rozdzielić pracę w ten sposób, ażeby wybitniejsze jéj kierunki powierzyć osobnym gronom pracowników, zabezpieczyć przez to każdemu z nich odpowiednie siły i zapobiedz zużyciu środków ku jednemu przedmiotowi z pozbawieniem ich dla innych.

W téj myśli Komisyja wygotowała wyczerpujący program swych wszechstronnych czynności, a mając go na widoku, rozdzieliła swe prace ostatecznie między trzy Sek-

cyje: 1) do badań odpowiednich zabytków przedhistorycznych, czyli archeo-antropologicznych; 2) poszukiwań antropologicznych w ściślejszém znaczeniu, odnoszących się do osób żyjących; 3) do poszukiwań antropologiczno-etnologicznych.

Ponieważ badania takie rozciągać się mają do całego kraju i dlatego miejscowemi siłami dokonane być nie mogą, wymagają zatém udziału licznych pracowników w różnych jego stronach. Wszakże udział ten nie byłby przydatny nauce, gdyby każdy z współpracowników nie wykonywał go w jednéj myśli, w sposób i ze ścisłością, dozwalającą zestawić zebrane posiedzenia w jednę całość, z któréj wywieśćby się dały naukowe wnioski. Drugiém przeto zadaniem Komisyi było wygotowanie odpowiednich téj potrzebie szczegółowych instrukcyj, dla udzielenia ich każdemu, kto oceniając jéj zamiar, zechciałby go popierać życzliwie. W téj myśli została już wygotowaną i ogłoszoną Instrukcyja do badań antropologiczno-etnologicznych, tudzież antropologicznych w ściślejszém rozumieniu, odnoszących się do osób uważanych pojedynczo. Druga część téj ostatniéj, uważająca ludność zbiorowo, czyli pod względem statystyczno-antropologicznym, jest właśnie na ukończeniu.

Trzeciém zadaniem zbiorowego działania Komisyi, było zgłoszenie się do władz rządowych i autonomicznych, niemniéj do Dyrekcyj odpowiednich zakładów, mianowicie kolejowych, tak o udzielanie gotowych w ich ręku materyjałów, przesyłanie znalezionych zabytków, jak równie o zawiadamianie o przedsiębrać się mających robotach grabarskich przy wznoszeniu większych budynków lub trasach

kolei żelaznych, ażeby w miarę potrzeby Komisyja mogła mieć przytém własnych wysłanników.

Obok tych zajęć Komisyja miała dotąd sposobność poddania bliższému badaniu jedynie czaszki lub całkowite skielety, które, wysłany jeszcze przez Sekcyję wykopalisk Komisyi archeologicznéj, p. Kirkor, nadesłał z Pokucia. Wypadek tych badań, przedsięwziętych przez Dra Kopernickiego ogłoszonym będzie dopiéro w roku bieżącym.

Czynności wprawione w ruch tym sposobem, już w roku bieżącym zaczynają przynosić owoce, o czém wszelako sprawozdanie należeć będzie do roku przyszłego.

II.

Wydział dla filologii, historyi literatury i historyi sztuki.

Gdy przed dwoma laty organizowano Wydziały akademickie, były obawy, czyli Wydział dla filologii, historyi literatury i historyi sztuki, ograniczony do tych trzech przedmiotów, dostateczny ma zakres działania, czy nienależałoby go może złączyć z Wydziałem historyczno-filozoficznym. Sprawozdanie, które złożę, okazać powinno, że obawy te były płonnemi. Tak pod względem napływu rozpraw, jak pod względem nasuwających się coraz nowych kierunków pracy, Wydział ten odpowiedział już dzisiaj odrębnemu stanowisku, jakie zajął, a nie mogło być inaczéj, skoro głównem jego zadaniem jest badanie języka, literatury i sztuki ojczystéj, zarówno niezbędne, jak ściśle związane z celem Akademii naszéj.

Pozostawiając prace z dziedziny lingwistyki polskiéj i słowiańskiéj do chwili, gdy będzie mowa o komisyi językowéj podniosę tylko, że z filologii starożytnéj dostarczono w tym roku jednéj rozprawy: *O Paeaniuszu, tłumaczu Eutropiusza: Epitome rerum romanarum*, rzecz prof. Alfreda Brandowskiego; z filologii oryjentalnéj i greckiéj jednéj: *O setnym wierszu komedyi Arystofanesa: Acharnejczycy, mieszczącém w sobie tekst staroperski*, rzecz p. Wł. Chodźkiewicza z Paryża, przedstawiona w treści Akademii des inscriptions et belles lettres a drukująca się w naszych rozprawach filologicznych w całości.

Z zakresu historyi literatury i biblijografii dostarczyli: Czł. Akad. A. Bielowski bijografiję Szymona Szymonowica, zbogaconą mnóstwem niewydanych jego poezyj i listów, a wydrukowaną już w II tomie Pamiętnika Wydziału I i II; Czł. Dr. Stanisław Tarnowski monografiję o pismach Andrzeja Maksymilijana Fredry, które po raz pierwszy doczekały się tutaj szczegółowego sprawozdania i ocenienia. Dr. Celichowski z Kórnika dostarczył wiadomości *o dwóch rzadkościach biblijograficznych* biblijoteki tamtejszéj.

Przeważna ilość nadsyłanych rozpraw i materyjałów wchodziła w zakres *komisyi językowéj* pod przewodnictwem Dr. Fr. Skobla, która téż powoływaną bywała przez Wydział do ich ocenienia. Obszerną pracę Dr. Jana Karłowicza: *O języku litewskim* zdającą sprawę z stanu naukowego językoznawstwa litewskiego w Polsce i zagranicą a podającą zarazem ważne przyczynki do znajomości narzecza górno-litewskiego, podał już tom IIgi Rozpraw filologicznych. P. Aleksander Petrow przesłał pracę „*o Głosowni górno-łużyckiego języka*“. Dr. Kopernicki:

Spostrzeżenia nad właściwościami językowemi, w mowie górali beskidowych; Dr. Emil Ogonowski obszerną rozprawę: *O przyimkach w języku staroświańskim*. Zabytki staréj polszczyzny nadesłali Wł. Chomętowski z rękopismów biblijoteki Krasińskich w Warszawie, Dr. Wł. Wisłocki z rękopismu *Glossa super epistolas*, XV w. własności p. A. Bielowskiego, z biblijograficznym dokładnym opisem i objaśnieniami lingwistycznemi, hr. Jerzy Szembek: *Psałterz rękopiśmienny z pierwszéj połowy XVIgo wieku*. Z opisem biblijograficznym i okazami tekstu zwrócił się ks. kan. Polkowski do Akademii, odnalazłszy rękopism wieku XVIgo: *Żywot św. Amandusa* mieszczący. Z spuścizny wreszcie po ś. p. Henryku Suchockim, przekazanéj Komisyi językowéj przez syna nieboszczyka, p. Mirosława Suchockiego, przeznaczono téż do druku: *Dwa zabytki polszczyzny XVgo wieku*, ze zbioru Dra Wojciecha Kętrzyńskiego.

Wśród tych dowodów coraz powszechniejszego interesu w uczonym świecie, przyszło komisyi językowéj kończyć roboty przygotowawcze około wielkiego przedsięwzięcia, słownika polskiego języka. Wygotowawszy ogólny program, zamieszczony w sprawozdaniach z jéj posiedzeń, zwróciła Komisyja uwagę na wyszukanie najpraktyczniejszéj drogi, ku kolejnemu dopięciu zamierzonego celu. Wydało się jéj rzeczą najstósowniejszą, aby przedewszystkiém, zająć się słownikiem staréj polszczyzny, z drukowanych dotąd i rękopiśmiennych zabytków, obejmujących epokę wyprzedzającą rozwój języka literackiego w XVI wieku. Kresom tego zdania nie wydała się jéj granica formalna piérwszéj drukowanéj w Polsce książki polskiéj, mało odbiegającéj od najbliższych rękopiśmiennych pomników; kre-

sem tym naturalnym wydała jéj się działalność pierwszego pisarza polskiego, po którym liczniejsze pozostały dzieła, działalność Mikołaja Reja. W granicach téż od najdawniejszych zabytków do pism Mikołaja Reja, rozpoczęła pracę nad leksykowaniem drukowanych i zbieraniem niedrukowanych pomników, a nie będzie może rzeczą zbyteczną, jeżeli tu wyrażę, jak pożądaném dla niéj byłoby użytkowanie wedle danych skazówek, lub przesyłanie rękopismów, gdzie się takowe znajdą, albo przynajmniéj podawanie o nich wiadomości.

Równocześnie z tą pracą zbiéra komisyja materyjały do słownika prowincyjonalizmów, do słownika mowy ludowéj polskiéj. I tutaj zbiory wedle danych wskazówek przygotowane, zbiory uwzględniające tak osobliwe i pewnym stronom kraju właściwe wyrażenia, jak odcienia w wymawianiu, przysłowia nareszcie, bardzo dla niéj pożądaną byłyby rzeczą. Powodzenie pracy tak znacznéj, nie zależy niezawodnie od kilku lub kilkunastu, chociażby najgorliwszych ludzi: zależeć ono będzie od współdziałania znawców i miłośników mowy ojczystéj, którzyby nie poskąpili pomocy, zbiorów i poszukiwań własnych.

Co do słownika samegoż piśmienniczego języka naszego, a to od XVIgo wieku po najnowsze czasy, komisyja porozumiewała się na licznych posiedzeniach nad rozkładem i kierunkiem téj olbrzymiéj pracy, nad rozdziałem jéj między ludzi zdolnych do niéj, a w skutek oświadczenia sił zamiejscowych, mianowicie akademickiego grona lwowskiego, tuszy, że zdoła nadać téj pracy rozmiary, zbliżające oddalony i na dziesiątki lat rozrachowany jéj kres, czego tylko wobec niebezpieczeństw, grożących wielostronnie językowi naszemu, gorąco pragnąćby należało.

Zanim też kres ten, z pomocą boską i przywiązanych do ojczystego języka ludzi, osiągniętym będzie, ważną byłoby rzeczą, aby zabytki rękopiśmienne języka polskiego, celniejsze zbiory prowincyjonalizmów, postrzeżenia tyczące się języka, ortografii, gramatyki i jéj zboczeń, miały swój stały organ akademicki, utrzymujący na widoku pracę komisyi: aby komisyja językowa drukowała swoje sprawozdania. Niestety, życzenie to, jak wiele innych pożytecznych i koniecznych rzeczy, nie może się urzeczywistnić, dla braku funduszów, czuć się dającego wobec najżywotniejszych zadań, dla których spełnienia mija często czas i przyjazne okoliczności niepowrotnie, nie dostrzeżone okiem społeczeństwa!

Z kolei mówić mi przychodzi o drugiéj Wydziału tego komisyi, Komisyi biblijograficznéj. Dostarczyła ona w tym roku pracy, która bardzo wdzięcznie przywitaną została przez każdego, zajmującego się bądź historyją literatury, bądź też historyją samą, bądź historyją nauk w Polsce. Czł. Karol Estreicher wydał chronologicznie i abecadłowo uporządkowany, skrócony katalog druków XVIgo wieku, zebrany z kilkunastu biblijotek, dogadzający na razie gorącéj potrzebie, a przygotowujący zarazem specyjalne dzieło o biblijografii polskiéj XVIgo wieku. W ślad za nim idzie praca około biblijografii XVIIgo wieku, tak bogatéj a tak niedostatecznie dotąd znanéj. Postępuje też związane dzisiaj z wydawnictwami Akademii dzieło p. K. Estreichera: *Biblijografija wieku XIXgo*. To wyraźne dążenie Prezesa komisyi p. Estreichera, aby ile możności robić za nią całą, skłoniło też komisyję do utworzenia osobnéj sekcyi filologiczno-literackiéj, która w przyszłym już zapewne roku wystąpi z po-

krewnemi pracami, a mianowicie z zakréśleniém w programie Czł. A. Małeckiego, wydawnictwem zabytków piśmiennictwa polskiego.

Komisyja historyi sztuki, pod przewodnictwem Członka Akad. Lucyjana Siemieńskiego, zwróciła fundusze swoje przeszłoroczne ku wycieczce naukowéj, celem zbadania zabytków budownictwa romańskiego w Wielkopolsce, w szczególności zaś tajemniczéj budowy na wyspie Lednicy pod Kruszwicą, którą się tak żywo zajmował nieodżałowany A. hr. Przezdziecki. Wydelegowała ona członka Akad. Wł. Łuszczkiewicza i p. Maryjana Sokołowskiego w tym celu do Wielkopolski, á niebawem zapewne będziemy mogli podać publiczności sprawozdanie, licz nemi rysunkami zaopatrzone z téj naukowéj wycieczki, pojaśniające tak właściwe przeznaczenie pierwotne ruin lednickich, jak i dzieje Romańszczyzny w najdawniejszych dzielnicach Polski.

Prace z zakresu historyi sztuki w Polsce, wymagające rycin i rysunków, a dla wygodniejszego ich umieszczenia, formatu, większego od Sprawozdań, ukazywać się téż będą w przyszłości w osobnym wydaniu in quarto, staraniem Komisyi. Przy wydaniach tych znajdą pomieszczenie *Monumenta artis cracoviensis*, z funduszu nieodżałowanego księcia Jerzego Lubomirskiego, opatrzone objaśniającym tekstem, którego brakło piérwszemu zeszytowi. Komisyja historyczna Wydziału IIgo przystąpiła do tego wydawnictwa z przedmiotami, z zakresu nauk pomocniczych historyi jak numizmatyki, sfragistyki, heraldyki, a nie tracimy nadziei, że przy zwiększonych funduszach, wydawnictwo takie objąć będzie mogło w ogóle wszystkie te, z historyją i z historyją sztuki w związku zostające rozprawy, które wymagają ilustracyi, stając się z czasem dla naszego kraju tém,

czém dla Niemiec jest *Anzeiger für die Kunde der deutschen Vorzeit*, dla Austryi *Mittheilungen der Centralkommission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmäler*. Jeżeli też nie możemy sobie tuszyć, aby pisma Akademii bez wyjątku liczyć mogły na odbyt u szérokiéj publiczności, to wydawnictwo tego rodzaju, poświęcone zabytkom sztuki i ciekawościom przeszłości naszéj, wydawnictwo opatrzone rysunkami, ułatwionémby miało życie i wzrost, gdyby jako powszechnie dostępne i interesujące każdego, co do estetycznego wykształcenia rości sobie pretensyję, znalazło się w rękach lubowników sztuki i światłego ogółu naszego.

W zakończeniu wiadomości o Wydziale filologiczno-literackim, winien jestem donieść, że przy wyborach przeszłorocznych, za ustąpieniem Dra K. Mecherzyńskiego, który wymówił się od tego ciężaru na czas dalszy, objął Czł. Lucyjan Siemieński z wyboru przewodnictwo tego Wydziału.

III.

Wydział historyczno-filozoficzny.

Przechodząc do prac i zajęć Wydziału historyczno-filozoficznego, nie byłbym dobrym tłumaczem grona, którego jestem wydziałowym Sekretarzem, gdybym na czele mego zdania sprawy, nie poświęcił słowa najwdzięczniejszéj pamięci temu, który jako Dyrektor, najżywszy brał udział w naszych pracach, który, dotknięty już śmiertelną chorobą, dobywał sił ostatnich, aby przewodniczyć naszym posiedzeniom, pamięci obejmującego szeroko umysłu i żywą miłością dla wszystkiego, co piękne, dobre i prawdziwie bijącego serca, ś. p. Józefa Kremera. Jeżeli też

zdaniem sprawy zdołam przekonać, że Wydział ten nie próżnował, pozwolę sobie zarazem jako Sekretarz zmarłego Dyrektora zapewnić, że wszyscy jego członkowie i współpracownicy, z podziwem i wzruszeniem patrzyli na ten umysł, walczący z przygniatającym ciężarem cierpienia i choroby, aby się oddawać temu, co kochał całe życie; że ten umysł mógł dla nich być pięknym wzorem wytrwałości i miłości nauki.

Dwa tomy Sprawozdań i rozpraw wydziałowych, tom pierwszy *Kodeksu dyplomatycznego kapituły krakowskiéj*, wydanego przez Dra Franciszka Piekosińskiego, pierwszy tom pism pośmiertnych Helcla, wyszły jako owoce funduszów szczupłych i starań Wydziału od ostatniego mego Sprawozdania. Do 1go kwietnia b. r., a więc z końcem pierwszego kwartału budżetu, fundusze na dalszy druk nadesłanych i nadsyłanych rozpraw były już wyczerpane, a jeżeli drukujemy dalsze tomy, czynić to musimy z ujmą funduszów komisyjnych, o ile te dotąd użytemi nie zostały.

Z rozpraw, które w ciągu roku były przedmiotem posiedzeń wydziałowych, najliczniejsze były prawne i historyczne. Czł. Zoll czytał rzecz z prawa rzymskiego: *O pojęciu zobowiązania z szczególném uwzględnieniem nowéj teoryi Brinza*, Czł. J. Zielonacki z tegoż prawa rzymskiego: *O zastósowaniu ustaw pod względem czasu*, W. A. Maciejowski dostarczył obszernéj pracy o Zygmuncie A. Helclu, prawniku i historyku, zużytkowując w szczególności drugi tom *Starodawnych prawa polskiego pomników*, jako podający uzupełnienia do jego historyi prawodawstw słowiańskich, Dziejów obyczajów i Dziejów literatury. Członek komisyi historycznéj Dr. Bobrzyński o-

parł na księgach rękopiśmiennych Archiwów tutejszych rozprawę: *O sądach wyższéj instancyi prawa niemieckiego w Krakowie*, Dr. Wł. Wisłocki ogłosił: *Kodeks pilzneński ortylów magdeburskich*, pracę paleograficzną, należącą jednak przedmiotem, w zakres historyi prawa niemieckiego w Polsce.

Z prac historycznych przedstawiono Wydziałowi: Członka kor. Dra X. Liskego: *Zjazd w Poznaniu roku 1510*, historyję kongresu tego i nieznany dotąd protokół jego mieszczącą, Dra Semkowicza: *Rozbiór IX. księgi Długosza*, p. Maurera: *Itinerarium Vladislai Jagiellonis*, Dra Anatola Lewickiego: *Monografiję o Mieczysławie II.*, ks. A. Moszyńskiego: *Przyczynki do życiorysu Kościuszki*, Dra Bylickiego: *Wiadomość o księgach konsularyjów krakowskich*. Z spuścizny po hr. Aleksandrze Przezdzieckim przekazał Konstanty hr. Przezdziecki: Dalszy ciąg wiadomości biblijograficznéj o źródłach do historyi polskiéj, mieszczących się w archiwach krajowych i zagranicznych, stanowić mający drugi tom wyszłego przed laty kilkunastu cennego zbioru. Obszerny ten manuskrypt acz niejednostajny w opracowaniu i ostatniéj wymagający ręki, jako spuścizna, któréj uczony dziejopis odumarł, stanowi nieocenioną skazówkę, do poszukiwań historycznych w kraju i za granicą, mianowicie zaś w Niemczech, Francyi, Szwecyi i Włoszech, które nieboszczykowi możebnemi czyniła zamożność z hojną dla sprawy dziejów ofiarnością i rzadką pracowitością połączona.

Wspomnieć tu musimy o innéj spuściźnie po ś. p. J. Muczkowskim, ofiarowanéj do i pod warunkiem użytku Akademii przez jego syna p. Stefana Muczkowskiego. Oprócz cennych a nie wydanych pomników histo-

rycznych, mieści ona przygotowawcze prace do dziejów Uniwersytetu jagiellońskiego i szkół w Polsce, do bijografii profesorów *Almae matris* i inne w związku z dziejami oświaty u nas połączone notaty. Tak Akademija trzeci już po znakomitych uczonych naszych otrzymuje fideikomis, którym wedle możności zadosyćuczynić będzie jéj staraniem, że tu zwróci uwagę na to, co już w myśl ostatniéj woli Z. A. Helcla uczyniła i czyni.

Historyi i etnografii, a zarazem filozofii historyi, dotykała rzecz na posiedzeniach Wydziałowych, wyłuszczona przez p. Duchińskiego, wprowadzonego na też posiedzenia w myśl § 8go Statutu Akademii w charakterze gościa. P. Duchiński przedstawiwszy dzieje swoich prac i zabiegów naukowych, zakréślił przed Wydziałem zarys nowego systemu dla historyi i historyjozofii, polegającego na dualizmie aryzmu i anaryzmu. Ani treść wykładu, ani metoda, nie były téj natury, aby dopuszczały walną o samąż zasadę dyskusyję; gościnność skłoniła wszakże Wydział do rozprawy nad przedstawionym przedmiotem, która ograniczała się do podniesienia téj lub owéj wątpliwości, wykluczała zaś z góry wszelką kwestyję przystąpienia lub przyjmowania zasad, przedstawionych jéj w formie i metodzie, do któréj, jako nie dosyć ścisłéj, przedmiotowéj i spokojnéj, nie przywykła.

Z zakresu filozofii jedna tylko praca wychodzi właśnie staraniem Akademii, praca tém milsza, że przypadła w setną rocznicę osiągnięcia stopnia doktora filozofii na Uniwersytecie jagiellońskim, Jana Śniadeckiego, którego kierunek filozoficzny i fizyjonomiję umysłową nakréśla. Dokonał jéj Członek Komisyi dla filozofii Dr. Maurycy Straszewski, docent filozofii na Uniwersytecie, a to na

podstawie niewydanych dotąd Śniadeckiego listów i badania wpływów naukowych i filozoficznych, które działały na rozwój téj zdrowéj, trzeźwéj, pożytecznéj w pracach swoich a wzniosłéj umysłowości, jaką był jubilat tegoroczny wśród pokoleń niedawno minionych.

Przechodząc z kolei do prac komisyjnych Wydziału, uzupełnimy najprzód, że zawiązana przez ś. p. Józefa Kremera Komisyja dla filozofii, prowadziła daléj zbiorowe studyja swoje nad biblijografiją druków i manuskryptów filozoficznéj treści tutejszéj Biblijoteki uniwersyteckiéj, wypełniała zaś posiedzenia swoje częścią rozpatrywaniem płodów nowoczesnéj litaratury filozoficznéj, mianowicie angielskiéj, częścią recenzyjami nadesłanych prac. Sam Przewodniczący jéj, udzielał na kilku posiedzeniach głównych rysów ostatniéj pracy swojéj, któréj przed śmiercią dokonał, traktującéj o zasadach logiki, a niebawem w druku pojawić się mającéj.

Komisyja archeologiczna pod przewodnictwem Czł. Dra J. Łepkowskiego, może wykazać w tym roku znakomite rezultaty pracy, które szczególniéj na polu zestawienia i porządkowania wiadomości o wykopaliskach naszych osiągnięte zostały. Zamożniejsza od naszéj instytucyja, nie wachałaby się, tego materyjału, zbieranego staraniem pp. Kirkora, Sadowskiego i Umińskiego ogłosić drzeworytami i drukiem; nasza musi pozostawić go na składzie do dalszego użytku, a poprzestać na wydaniu opartéj na nim rozprawy Czł. kom. arch. p. Jana Nep. Sadowskiego: *O drogach handlowych południowych ludów do Bałtyku*, rozprawy opartéj na świadectwie naszych prastarych grobów pogańskich i pisarzy starożytnych. Poszukiwania wykopalisk, przedsięwzięte w ostatnim roku z polecenia

Komisyi w Galicyi wschodniéj, przez A. H. Kirkora, dostarczyły przedewszystkiém przedmiotów badania pokrewnéj nauce etnografii, a rezultata ich ogłoszone będą w pismach Wydziału matematyczno-przyrodniczego, przy którym istnieje Komisyja antropologiczna.

Do działu archeologii dostarczył p. Marcinkowski autor dzieła „Lud Ukraiński“ pracy: *O ichnolitach, czyli odciskach stóp ludzkich.* Niezmordowany a wielostronny J. I. Kraszewski przedstawił wypracowany przez siebie *Program Słownika archeologicznego*, mającego objąć nasz dotychczasowy kapitał wiedzy archeologicznéj, na którym w przyszłości daléj budować wypadnie. Komisyja podjęła się téj pracy, uwzględniającéj obok przedhistorycznéj, archeologiję naszą historyczną we wszystkich jéj działach. Świeżo nareszcie uchwaliła ona zbadanie naukowe okolic Krakowa pod względem archeologicznym w sześciomilowym promieniu od miasta.

Na czele prac Komisyi historycznéj, postawić winienem pracę lwowskiego grona jéj członków, pod przewodnictwem Czł. Akademii Augusta Bielowskiego nad trzecim tomem pomnikowego dzieła: *Monumenta Poloniae historica.* Prace przygotowawcze do wydania tego tomu wedle ostatnich naszych wiadomości, są już na ukończeniu, wzięli zaś w nich udział, obok głównego wydawcy, Członkowie Akademii: Małecki, Węclewski, Kętrzyński, Liske, Członkowie komisyi: Dr. Hirszberg i Dr. Smolka. Ten ostatni przedsięwziął téż kosztem Akademii podróż naukową do Prus i Wielkopolski, celem gromadzenia materyjału do pomnikowego wydania Monumentów, a podjął się zarazem dla Komisyi historycznéj zdania sprawy z archiwów tamecznych, uwzględniając wedle polecenia Ko-

misyi czasy po rok 1572. Jeżeli żniwo dla Monumentów przyniosło zużytkowanie kilku nieznanych kodeksów, to przegląd archiwów przyniósł pracę znacznéj dla badaczy dziejów ceny, bo szczegółowe, a nawet w wielu miejscach z obszernemi wypisami połączone zdanie sprawy z Archiwów poznańskich, gnieźnieńskiego, trzemeszeńskiego, toruńskiego, gdańskiego, elbląskiego i innych, które z druku wyjdzie i niemało nieznanych dotąd skarbów dla dziejów naszych wskaże. Szczędząc w ogóle pochwał dla osób, musimy tutaj przecie podnieść zasługę wielkiéj pracowitości i gorliwość, z jaką się Dr. Smolka z podjętego wywiązał zadania.

Czynności Komisyi w Krakowie, pod przewodnictwem Czł. Akademii A. Walewskiego, a dyrekcyją Członka J. Szujskiego, zwracały się, jak w latach poprzednich, głównie ku trzem kierunkom pracy: porządkowaniu źródłowych zabytków istniejących, przysparzaniu przez odpisy nowych, wydawnictwa.

Repertoryjum aktów i listów historycznych, prowadzone daléj, za żywym współudziałem lwowskiego grona członków, postąpiło o tyle, że po wyczerpaniu największych zbiorów drukowanych, z wyjątkiem kilku, znacznie zbliżyła się chwila, gdy do wydrukowania go, jako niezbędnéj skazówki dla każdego badacza dziejów myśleć można będzie. Pracę główną objął p. Ludwik Zarewicz, Czł. Komisyi. Nad Regestami dyplomatycznemi Rusi, pracowali we Lwowie pp. Czł. Akad. Szaraniewicz i Czł. Kom. Dr. Reifenkugel, nad Małopolskiemi Dr. Fr. Piekosiński.

Fundacyja stypendyjum akedemickiego z spadku po ś. p. Konarskim, zapewniła Komisyi na ten rok stałego

paleografa, ucznia Uniwersytetu p. Leona Kozłowskiego. Rozszerzyła się też znacznie czynność około przygotowania materyjału za pomocą odpisów, a to tém bardziéj, że otrzymaliśmy od księcia Władysława Czartoryskiego „Teki Naruszewicza“ do użytku, ów olbrzymi zbiór kopij, sporządzonych z rozkazu Stanisława Augusta dla biskupa historyka, w pewnéj części przez niego kolacyjonowanych. Z przyjemnością podnieść należy, że i po za pracą dla Akademii, nie brakło młodych a gorliwych ludzi, którzy prawie codziennie z nich korzystają. Dzięki tym ułatwieniom, dzięki chętnemu dostarczaniu najcenniejszych nawet kodeksów rękopiśmiennych, gdziekolwiék o nie zapukać przyszło, urósł nasz zbiór do XVgo wieku tak znacznie, że o podziale jego na dwa tomy myśleć przychodzi i temu to nadzwyczajnemu wzrostowi przypisać należy, że wydawnictwe Analektów tego wieku, zapowiedziane w zeszłym roku, pod redakcyją Dra A. Sokołowskiego i Członka J. Szujskiego, dopiéro w najbliższych miesiącach rozpoczętym być może.

Z tąż samą gotowością, otrzymaliśmy od Towarzystwa historyczno-literackiego w Paryżu i za pośrednictwem Towarzystwa przyjaciół nauk w Poznaniu, znaczne materyjały do zamierzonego wydawnictwa Aktów Jana IIIgo, któremi trudni się Czł. Komisyi p. Fr. Kluczycki. Z najżywszą téż wdzięcznością podnieść musimy starania, jakie łożył książę Władysław Czartoryski w wyjednaniu nam wstępu do archiwów zagranicznych, celem czerpania z nich w wspomnianym kierunku, tém bardziéj, że nie jedynyto dowód jego gorliwości dla instytucyi naszéj.

W trafnéj, jak mniemam, myśli, aby objęte w I. tomie Dyplomataryjusza kapituły katedry krakowskiéj, czasy,

pojaśnić równoczesnemi dyplomatami małopolskiemi z innych czerpanemi źródeł, Dr. Fr. Piekosiński przygotowuje wydanie Kodeksu małopolskiego, które uprzedzi drugi tom Kodeksu kapituły. Dostarczył do tego zbioru między innemi odpisów dyplomatycznych Czł. Komisyi p. Bogdan Łuszczyński z archiwum akt grodzkich i ziemskich w Krakowie, które nabyła Kemisyja, jak niemniéj indeks oblat od r. 1572 do 1796, znacznéj wartości dla każdego, któryby w Archiwum tutejszém chciał historyczne czynić poszukiwania.

Co do wydawnictwa, ograniczyć się Komisyja musiała w bieżącym roku do IIIgo tomu Pisarzy dziejów polskich, który wypełni: Księga pamiętnicza Franciszka Medekszy, podająca nowe i cenne szczegóły do dziejów litewskich w końcu panowania Jana Kazimierza, staraniem Czł. kom. Dra Wł. Seredyńskiego; i IV tomu Starodawnych prawa polskiego pomników, który w myśl Z. A. Helcla mieścić będzie Synodyki krakowskie i inne pomniki ustawodawstwa kościelnego w Polsce. Wydaniem krytycznem Synodyków zajął się czł. Akademii Dr. U. Heyzman, Prof. prawa kanonicznego w Uniwersytecie Jagiellońskim a pracę jego i z téj przyczyny podnieść musimy, że usunął naprzód wszelkie za nią wynagrodzenie.

W ogóle nagromadzone w komisyi zasoby przechodzą o wiele fundusze jéj i to wyposażenie, którego się w przyszłych latach od Akademii spodziewać może. Gotowym do druku jest Zbiór aktów do panowań Jana Olbrachta i Aleksandra, zebrany staraniem Dra. J. Szujskiego za współudziałem Dra A. Pawińskiego, oczekuje go Wielewickiego: „Historia domus professae ad Sanctam Barbaram“, powierzona nam przez p. Stefana Muczkowskiego, IIgi tom dy-

plomataryjusza kapituły krakowskiéj, zbiór dekretów sądu magdeburskiego w Krakowie zebrany przez Dra Bobrzyńskiego, dwa dyjaryjusze kongresu wiedeńskiego Dra Fr. Ks. Liskiego, dalsze tomy pism pośmiertnych Z. A. Helcla wydanie geograficzno-historycznego opisu dyjecezyi krakowskiéj, że tu przemilczymy o licznych dostarczanych nam rękopismach w odpisach lub oryginałach, które zasługują na ogłoszenie drukiem. Z ochotą też odstępuje Komisyja historyczna dalsze wydawnictwo Starodawnych prawa polskiego pomników komisyi prawniczéj Wydziału, w przekonaniu, że podział pracy i zwrócenie się sił fachowych do części wydawnictwa przez nią tymczasowo objętego, przyspieszy tylko dalszą publikacyją w kierunku żywo ją obchodzącym.

Z dzieł funduszem Akademii wydanych pojawił się w roku przeszłym piérwszy tom „Dziejów bezkrólewia po Janie III, czł. Antoniego Walewskiego, rzucający nowe z zagranicznych archiwów czerpane światło na tę smutną epokę historyi naszéj, jak niemniéj tom ostatni materyjałów etnograficznych p. Oskara Kolberga p. t. Lud, obejmujący dalszy ciąg monografii ludu krakowskiego.

Jak w roku przeszłym pracowała Akademija chętnie, ilekroć władze rządowe lub krajowe zawezwały jéj naukowéj pomocy, bądź to w sprawie tłumaczenia ustaw na poprawną polszczyznę, zajmujących Komisyję prawniczą, bądź w sprawach tyczących się przyrodnictwa krajowego lub historyi. Miłym też dowodem zaufania obdarzyła ją ostatnia sesyja sejmu krajowego, wyznaczając fundusz na badania górnicze staraniem i pod kierunkiem komisyi fizyjografi-

cznéj podjąć się mające. Odezwy nasze do zagranicznych Akademij i Towarzystw, które z. b. Tow. nauk. krak. w stósunku niestały, wystósowane z początkiem tego roku, gdy już mieliśmy poważną liczbę książek do wysłania, znalazły i znajdują wszędzie uprzejme przyjęcie i wzajemność w nadsyłkach. Do związków nowych z Akademiją Monachijską, Göttyngską, z Biblijoteką Petersburską, z licznémi Towarzystwami historycznémi i przyrodniczémi, niemieckiémi, francuzkiémi, angielskiémi i rosyjskiémi przybył w ostatnich dniach stósunek z Instytutem Francyi, przeznaczającym dla nas wszystkie wydane od r. 1865, wielkiéj dla nas ceny, stósunek, w którego zapośredniczeniu wdzięcznie uznać powinniśmy starania Księcia Ks. Wł. Czartoryskiego, pp. Bronisława Zaleskiego i Wład. Chodźkiewicza.

Jeżeli w tém zgłaszaniu się do zagranicy, ostrożnie wyczekiwaliśmy chwili, w któréj nie z gołém słowem ale już z dowodami pracy w ręku odezwać się było można do pełnych zasług i zasobu instytucyj narodów europejskich, aby nie doznać odmowy, na którą polskiego imienia Akademii narażać się nie godziło; to ostrożniéj jeszcze wypadło nam poczynać z wchodzącémi dzisiaj w zwyczaj kongresami naukowémi, już to ze względu na szczupłe nasze fundusze, już ze względu na świeżość i wielorako trudne położenie instytucyi naszéj. Pracuj w domu i staraj się, aby praca twoja zjednała ci obywatelstwo, było naszém hasłem. Na kongresie też tylko archeologicznym w Sztokholmie zasiadał w charakterze delegata Akademii czł. J. I. Kraszewski, podjąwszy się tego trudu i kosztów wyprawy, z któréj zdał sprawę w języku francuzkim, za co serdeczną wdzięczność publicznie mu oświadczamy. Niewzięcia udziału w kongresie archeologicznym kijowskim, za które nas ga-

niono i chwalono po dziennikach i znowu szczeréj naszéj chęci zawiązania pożytecznego stósunku z naukowym ruchem rosyjskim, tak bliskim sprawami badania dziejów, zabytków archeologii i przyrody, chęci objawionéj między innémi powołaniem na członka hr. Aleksego Uwarowa: nie będziemy tłumaczyć przed témi, którzy nie chcieli pojąć dotąd, że istotą i zasadą naszego bytu, warunkiem naszego pożytecznego działania jest postępowanie stałe i niewzruszone ku celom nauki, wolnéj od przymieszki jakichkolwiek politycznych dążeń, którzy téż mogą być pewni, że żadna pochwała i żadna nagana nie odwróci nas od trzeźwo i jak mniemamy, właśnie dla tego i patryjotycznie i po obywatelsku pojętego celu. W obec drogi naszéj, dążącéj spokojnie ku zadosyć uczynieniu zadaniom naukowym polskim i zespoleniu sił naukowych polskich, mogła podróż do Kijowa być mniéj właściwą, gdy dążenie do spotkania się z rosyjskiémi pracami i pracownikami naukowémi na polu wymiany publikacyj i pomocy naukowéj jest dla nas zawsze tak samo koniecznem, jak dążenie do innych z uczonym światem zagranicznym stósunków.

Najchętniéj pochwalilibyśmy się w końcu naszego zdania sprawy dowodami gorliwości i życzliwości ze strony powszechności krajowéj, którą w skreśleniu naszych stósunków do zagranicy podnieść musieliśmy. Nie brakło nam jéj wprawdzie ani ze strony uczonych różnych dzielnic dawnéj Polski i prowincyi naszéj, którzy chętnie garnęli się do nas z pracami swemi, ani ze strony Towarzystw naukowych polskich, między którémi najserdeczniejsze wyrazy wdzięczności należą się Towarzystwu historyczno-literackiemu w Paryżu i jego sekretarzowi p. Bronisławowi Zaleskiemu, jak niemniéj zbiorom naukowym zakładu Osso-

lińskich, ks. Wł. Czartoryskiego, hr. Tarnowskich w Dzikowie, hr. Działyńskiego w Kórniku, Przew. Kapituły i Biblijotece Uniwersyteckiéj w Krakowie. Nie brakło nam jéj ze strony pism, przez dojrzałych i sumiennych prowadzonych ludzi, którzy pojmują obowiązek zwracania uwagi ogółu na wszystko, co obiecuje temu ogółowi pożytek, a nie wykluczamy tu bynajmniéj surowéj i ostréj krytyki naszych prac, byle odznaczała się znajomością rzeczy, dobrą wolą i wyrozumieniem trudnego początku! Ale spokojna i niepochlebiająca sobie świadomość nie pozwoliła nam dotąd czuć koło siebie téj ciepłéj atmosfery, która dodaje sił i otuchy, która brzmi przychylném słowem żywego interesu: Co się u was dzieje? jak wam się powodzi? jaki stósunek środków waszych do waszéj pracy? Charakterystyczny fakt, że konkursowe fundusze przysyłano nam z Warszawy, zbiory znaczne książek przeważnie z wychodźtwa, wyrazy ciepłego uznania z zagranicy, że książki nasze prawie wyłącznie rozchodziły się w Królestwie Polskiém i zagranicą; jak nas z jednéj strony napełniał otuchą, że umieliśmy przemówić słowem polskiém do serc polskich, interesem nauki polskiéj do tych, co doniosłość tego interesu czują, tak z drugiéj niemógł nas niepouczać o właściwym naszym do najbliższego społeczeństwa stósunku. Jeżeli téż dalecy jesteśmy od składania tutaj winy na to społeczeństwo, tyloma zadaniami i trudnościami obciążone, a pochopni do upatrywania przyczyny w sobie samych i usuwania jéj przez coraz większą i szczerszą usilność w pracy naszéj, aż do uwidocznienia pożytecznych celów naszéj instytucyi — to wyrazić to uczucie nakazywało tylekroć powtarzające się doświadczenie w dziejach narodu naszego! Doświadczenie to nakazuje, aby korzystać z spo-

sobności podanej przez Opatrzność, aby chwytać złotego ptaka sprzyjających okoliczności, aby nieodkładać na jutro pełnego rozwoju życia, bo korzystaniem z tego, co dzisiaj daném jest i dozwoloném, żyją i mocnieją zdrowe społeczeństwa! Niestając téż w sprzeczności i antagonizmie z żadną z żywotnych dźwigni społecznych, żyjąc przeważną liczbą krajowych członków swoich wśród najgorętszego udziału dla zadań jego natury religijnéj, politycznéj i społecznéj, musi wszakże Akademija windykować słowem, popartém przykładem pracy wedle sił i możności, niezmierną ważność i doniosłość celu i rozwoju naukowego narodu, a czując pewien chłód w usposobieniu społeczeństwa dla tego celu, przestrzedz przed niebezpieczeństwem, grożącém zarówno pięknym tradycyjom przeszłości, jak i lepszym widokom naszym na przyszłość, gdyby się ten chłód stawał trwałém jego usposobieniem.

Oddanie się wyłączne praktycznym celom życia, w celu podniesienia bytu materyjalnego, cenienie nauki o tyle, o ile ona do tych praktycznych celów prowadzi, a więc zniżanie na służebnicę bytu téj córy niebios, która szuka prawdy i mądrości, podporządkowanie jéj i ujarzmienie, aby służyła potrzebom chwili, adwokatowała namiętnościom politycznym i społecznym, w końcu podejrzywanie, że z wyznawczyni prawdy, może stać się strąconym aniołem pychy rozumu ludzkiego, a więc unikaną i najściśléj strzeżoną być winna; wszystkie te pojęcia chorobliwe, gorączką czasów, znikczemnieniem ducha, lub obawami małodusznemi sprowadzone, za granicą coraz powszechniejsze, ostatnie mianowicie objawami wielkich obłędów, jeżeli nie usprawiedliwić to tłumaczyć się dające, dla nas, dla społeczeństwa, które się tyle uczyć musi, aby wiedzą, doświad-

czeniem, metodą i szkołą dorównać zagranicy, byłyby i byćby musiały zabójczemi, bo wiodłyby za sobą w nieuniknionéj kolei cynizm, upadek ducha i wiedzy, wyparcie się wzniosłych dążeń, a co za tém idzie, skarłowaciałość pokolenia. Nie dopuścić tego, było i jest staraniem instytucyi, przez wspaniałomyślnego Monarchę do życia powołanéj, obdarzonéj wolnością swobodnego rozwoju nauki w języku narodowym — dla potrzeb i czci narodowéj — współdziałać jest także zadaniem społeczeństwa, które znalazło pomoc i zachętę na polu, niegdyś tylko własnémi siłami szlachetnych jego synów uprawianém. Jeżeli też uprawa nauk w ogóle, w Akademii naszéj może stanąć na zapewnionéj dla niéj podstawie z wyżyn, gdzie cel ten ogólny nauki miano na względzie — to najbliższym życia społeczeństwa zakresom badania: dziejom naszym i piśmiennictwu, pamiątkom naszym i przyrodoznawstwu krajowemu stósowniéjby oprzéć się o czynną społeczeństwa sympatyję, która dotąd wspiérała prace i badania rzeczy polskich!

Publiczne doroczne posiedzenie Akademii, jest jedyną chwilą, gdzie się spotykamy z łaskawą na nas, a żywym udziałem dla instytucyi natchnioną miasta naszego publicznością, w obec niéj téż, obowiązkiem naszym zdać sprawę, nietylko z rejestru naszych prac, ale i tętna serca, które te spokojne mury ożywia, z myśli, które nigdy nie straciły związku z położeniem i zadaniami społeczeństwa naszego. Dlatego téż, niech mi wolno będzie mieć nadzieję, że jak sprawozdanie samo, tak i uwagi przy końcu, poczytanemi mi będą za wywiązanie się z tego obowiązku służby publicznéj.

ROCZNIK ZARZĄDU

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

Rok 1875.

W KRAKOWIE.

NAKŁADEM AKADEMII.

W DRUKARNI C. K. UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Ign. Stelcla.

1876.

AS
142
.K92
1875

Dir.
Perlstein
10.5.54
89161

Treść.

Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe . . 1
Skład Akademii 23
Zarząd Akademii 23
Poczet Członków zwyczajnych 24
Poczet członków nadzwyczajnych 28
Wykaz stałych komisyj akademickich 56
Biuro Akademii 137
Wykaz stanu i użycia funduszów Akademii . . . 70
Dary złożone Akademii w r. 1875 79
Dzieła wydane przez Akademiję od inauguracyi w r. 1873, po koniec 1875 98
Głos Dra J. Majera, Prezesa Akademii na dorocznem posiedzeniu publicznem d. 3 Maja r. 1876 102
Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii Umiejętności od 3go Maja 1875 r. przez Sekretarza jeneralnego 114
Dodatki do wykazu Członków nadzwyczajnych . . . 134

Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe.

I.

Wybory Zarządu i Członków.

1. Wyciąg z protokółu posiedzenia walnego dnia 30 Października 1875 r.

Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego przedstawia imieniem tegoż Wydziału Prof. Jana Frankego we Lwowie na Członka korespondenta. Akademija propozycyję Wydziału zatwierdza.

2. Wyciąg z protokółu jak wyżéj.

Z powodu kończącego się z końcem roku urzędowania dotychczasowego Prezesa, Akademija pod przewodnictwem Dyrektora Wydz. filolog. przystępuje do wyboru Prezesa na trzy lata następne, t. j. od 1 Stycznia r. 1876 do Grudnia r. 1878. Jak okazało tajne głosowanie, wybór jednomyślnie padł na dotychczasowego Prezesa Dra Józefa Majera.

Wybór ten N. Pan zatwierdził d. 27 Grudnia 1875.

3. Wyciąg z protokółu posiedzenia Wydz. historyczno-filoz. (d. 30 Października), tudzież Wydz. matematyczno-przyrodniczego (d. 20 Listop. 1875).

Stanowiska Dyrektorów w tych 2ch Wydziałach opróżnione zostały, w piérwszym przez śmierć ś. p. Prof. Kremera, w drugim przez zrzeczenie się dla nadwątlonego zdrowia Prof. Dietla. Wyborem przez te Wydziały dokonanym, powołani zostali w ich miejsce: w Wydz. historyczno-filoz. Dr. b. Prof. Zielonacki, w Wydziale matematyczno-przyrodn. Prof. Czerwiakowski. W tym ostatnim zarazem, w miejsce ustępującego dla podupadłego zdrowia, Prof. Teichmanna, wybrano Zastępcą Dyrektora Prof. Piotrowskiego.

4. Wyciąg z protokółu posiedzenia Zarządu Akademii d. 29 Grudnia 1875 r.

Ponieważ urząd Zastępcy Prezesa przywiązany jest do jednego z Dyrektorów wydziałowych, gdy zatém Zastępca Prezesa Dr. Dietl zrzekł się stanowiska Dyrektora, Zarząd w myśl §. 22 Stat. dokonał wyboru z pośród obecnych Dyrektorów. Wybrany tym sposobem Zastępcą Prezesa Dr. Czerwiakowski oczekuje Najwyższego zatwierdzenia.

II.

Wyjaśnienia udzielone na żądanie Władz i Instytucyj publicznych.

A. Na żądanie Wydziału Krajowego.

a) *W sprawie zaprowadzenia biura górniczego przy Wydziale krajowym.*

5. Odezwa Wys. Wydziału krajowego z dnia 19 Stycznia 1875 r.

Zob. Rozpr. i Sprawozd. Wydz. III. T. II. str. XIV.

6. Odpowiedź wypracowana przez Komisyję fizyjograf. z dnia 12 Marca 1875 r.

Zob. jak wyżéj str. XLII.

b) *W sprawie badania kraju i stypendystów górniczych.*

7. Odezwa Wys. Wydziału krajowego z d. 18 Czerwca 1875 r.

Zob. jak wyżéj str. LXXI.

8. Odpowiedź na zasadzie wypracowania Komisyi fizyjogr. co do stypendystów d. 15 Paźdz.

Zob. jak wyżéj str. LXXXVII.

9. Odezwa Wys. Wydziału krajowego w odpowiedzi na wyjaśnienia powyższe z d. 7 Listop. 1875 r.

Zawiadomienie, iż, z jednym tylko wyjątkiem, ogłoszenie konkursu ułożone zostało według wskazówek Komisyi. Zob. jak wyżéj str. XCVI. Brzmienie samego konkursu następujące:

L. 24351. Ogłoszenie konkursu.

Celem nadania dwóch stypendyjów o rocznych 1000 zł. w. a. przeznaczonych dla ukończonych uczniów akademij górniczych, którzy zamierzają się wykształcić w zawodach przemysłu z górnictwem się stykających, na czas trzyletni, począwszy od 1 Kwietnia 1876 r. ogłasza się niniejszém konkurs.

Chcący ubiegać się o takowe, winni wnieść podania swoje do Wydziału krajowego najdaléj do 1 Lutego 1876.

Do podań należy dołączyć:

1. metrykę urodzenia;

2. świadectwo o stósunkach majątkowych kandydata i rodziców jego;

3. wszystkie świadectwa uzyskane w akademii górniczéj, którą kandydat ukończył;

3. oświadczenie kandydata, jakiemu kierunkowi przemysłu zamierza się poświęcić; nakoniec

5. własnoręczny rewers kandydata, w którym tenże ma się zobowiązać, że w ciągu pobierania stypendyjum, składać będzie Wydziałowi krajowemu co kwartał raporta o miejscu pobytu i zajęciach swoich, po ukończeniu zaś studyjów trzechletnich, złoży Wydziałowi krajowemu wyczerpujące sprawozdanie ogólne, tudzież będzie się starał

nabyte wiadomości zużytkować w obrębie królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiém.

Z Wydziału krajowego król. Galicyi i Lodomeryi i W. Ks. Krakowskiego we Lwowie dnia 7 Listopada 1875.

(podpis.) Gros.

c) *W sprawie ochrony ziemiopłodów.*

10. Treść odezwy Wys. Wydziału krajowego z d. 3 Listopada 1874 r.

Żądane objawienie zdania względem sprawozdania sejmowéj Komisyi kultury krajowéj, o wniosku rządowym, co do ochrony ziemiopłodów od niszczących je owadów. Mianowicie zaś: 1) czy postanowienia wnioskiem rządowym objęte, a zdaniem Komisyi niewykonalne, nie dałyby się zastąpić innemi? 2) w przeciwnym razie, czy byłoby odpowiedniém wydawać ustawę co do ochrony od owadów jedynie ogrodów, gdy takowe wylęgając się swobodnie po polach, łąkach i lasach, każdéj chwili przenosićby się mogły do ogrodów.

11. Odpowiedź na zasadzie wypracowania Komisyi fizyjograficznéj d. 1 Lutego 1875 r.

Zob. Rozpr. i Sprawozd. jak wyżéj str. XV.

d) *W sprawie wydawnictwa Encyklopedyi krajoznawstwa Galicyi.*

12. Wyciąg z odezwy Wys. Wydziału krajowego z dnia 27 Sierpnia 1875 r.

W wykonanin uchwały W. Sejmu krajowego z dnia 26 Maja 1875 r. polecającéj Wydziałowi krajowemu, aby

wydawnictwo Encyklopedyi krajoznawstwa Galicyi z W. Ks. Krakowskiém pozostało w właściwych, celem wydawnictwa zakréślonych granicach, bez przybierania rozmiarów temu nieodpowiednich; Wydział krajowy wziął pod ścisłą krytykę Encyklopedyję krajoznawstwa Galicyi wydawaną przez p. Ant. Sznejdra, a przyszedłszy do przekonania, że rozmiary nadane dziełu i rozkład artykułów, nietylko nie odpowiadają celowi, ale wprost wykończenie dzieła czynią niemożliwém, postarał się o wypracowanie przez fachowych dokładnego planu, którego się Encyklopedyja trzymać ma i przesyła go Akademii umiejętności do ocenienia.

Plan ten obejmuje następujące działy: I. meteorologiczny; II. geognostyczny; III. mineralogiczny i górniczy; IV. botaniczny; V. zoologiczny; VI. orograficzny; VII. hydrograficzny; VIII. statystyczny; IX. administracyjny; X. etnograficzny; XI. archeologiczno-artystyczny; XII. biblijograficzny; XIII. hygieniczno-humanitarny; XIV. ekonomiczny; XV. topograficzny.

13. Wyciąg z odpowiedzi Akademii z d. 7 Stycznia 1876.

Grono Członków, którym poruczono rozpatrzenie się w planie przedstawionym, uznało w zupełnosci trafność uwag co do fałszywéj drogi, na którą weszła Encyklopedyja, jak niemniéj niemożność wykonania jéj w rozmiarach i rozkładzie dotąd zastósowanym. Plan téż uznało za odpowiadający dzisiejszym wymaganiom nauki i najlepszym wzorom encyklopedyj zagranicznych. Wątpi wszakże o możności wykonania z przyczyny, że w znacznéj części wyżéj przytoczonych działów, badania nie postąpiły tak daleko, aby na zagadnienia pojedynczych tytułów tych działów naukowo odpowiedzieć można, zebranie zaś wiadomości bardzo

różnéj wartości badawczéj, jakie się znaleść mogą, nie prowadziłoby do żadnego celu. Oświadcza się zatém przeciw specyjalnym artykułom w działach od I—V (włącznie) z wyjątkiem chyba artykułów ogólnych na każdy z tych działów, jakieby specyjaliści wypracować mogli. Encyklopedyja i ze względu na możność wykonania i ze względu na praktyczną potrzebę, winna na podstawie geograficznéj podać przedewszystkiém wyczerpująco dział VIII, IX, XIII i XIV, uwzględniając X, XI, XII tylko w połączeniu z działem geograficznym i topograficznym. W końcu zwrócono uwagę na niektóre tytuły w planie, jak np. sztuka lékarska, które wydały się zbyt ogólnie i niejasno tamże postawione, tém bardziéj, gdy osobne artykuły mają obejmować statystykę lékarzy, chirurgów, aptekarzy, szpitali i chorób panujących.

B) **Na zgłoszenie się Starostw powiatowych.**

14. Odezwa Starostwa Zaleszczyckiego z d. 5 i 14 Lipca 1875 r.

Zażądane zdeterminowanie nadesłanych okazów owadu, który pojawił się w Zeżawie, Skowiutynie i Torskiém i poczytywany był za płód szarańczy.

15. Bezpośrednia odpowiedź Komisyi fizyjograficznéj dnia 11 Lipca 1875 r.

Nadesłane okazy nie były płodem szarańczy. Przeważał między niemi *Caloptenus italicus*, mieszkaniec południowéj Europy, a u nas Podolowi właściwy, niektóre były pasikonikiem zielonym *(locusta viridissima)*. Że jednak okazy

były znacznie nadpsute, dla większéj zatém pewności zażądano nadesłania świéżych. Po otrzymaniu tego przy odezwie Starostwa z d. 14 Lipca, wyjaśniono niezwłocznie, że nadesłane okazy należą do rodzaju *Stenobothrus s. Gomphocerus*, nie są zaś szarańczą, że więc nie ma potrzeby zajmować się ich niszczeniem skoro nie zrządzają szkody.

16. Odezwa Starostwa powiatowego w Borszczowie d. 10 Lipca 1875.

Treść ta sama jak wyżéj z Zaleszczyk z d. 5 tegoż m.

17. Odpowiedź Komisyi fiz jograficznéj d. 14 Lipca 1875.

Nadesłane okazy nie były szarańczą, lecz gatunkiem nieszkodliwych koników, którym późniéj okazały się téż owady nadesłane z Zaleszczyk.

C. **Na zgłoszenie się c. k. Galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego.**

18. Odezwa tegoż z d. 17 Maja 1874.

Zażądane uwagi pod względem podziału Galicyi wschodniéj na strefy gospodarcze przyjętego przez Komitet tegoż Towarzystwa.

19. Treść odpowiedzi Komisyi fizyjograficznéj d. 21 Lutego 1875.

Podział dotychczas przyjęty po większéj części odpowiada stosunkom geologicznym w téj części kraju, może więc być tymczasowo zatrzymany ze wskazanemi zmianami, tak pod względem geologicznym jak i botanicznym. Więcéj szczegółowe, ze stanowiska umiejętnego wyjaśnienie tego przedmiotu, wymaga dłuższych badań, których wypadki w pismach Akademii ogłoszone będą.

20. Treść odezwy Towarzystwa z d. 24 Lipca 1875.

Nadesłane okazy owadów i pszenicy przez nie-uszkodzonéj ze Świdowy, Bolestraszyc i Tuszkowa z prośbą o zbadanie i udzielenie opinii.

21. Odpowiedź Komisyi fizyjograficznéj d. 4 Sierpnia 1875.

Chrząszczykiem wyrządzającym szkodę jest *Anisoplia fruticola*, o którym, tudzież o sposobie jego niszczenia znajduje się wiadomość w rozprawie Dr. Nowickiego: *O szkodach wyrządzonych 1869 r. w plonach polnych przez zwierzęta szkodliwe.* — Zob. Sprawozdania Komisyi fizyjogr. T. IV. str. 86, 147, 148, 164.

22. Treść odezwy Towarzystwa z d. 27 Września 1875.

Nadesłane okazy gąsienicy oraz żyta przez nię nadjedzonego z Wolicy Boryłowéj z prośbą o opiniję.

23. Odpowiedź Komisyi fizyjograficznéj d. 9 Paźdz. 1875.

Rzecz wyjaśniona częściowo, a to z powodu, że gąsienice nadesłano już zeschnięte. Zresztą odpowiedź w całéj osnoosnowie zamieszczona w Rozprawach i Sprawozdaniach Wydz. IIIgo T. II. str. XCVIII.

24. Treść odezwy Towarzystwa z d. 4 Grudnia 1875.

Pragnąc gospodarzom ułatwić zoryjentowanie się w konjunkturach handlu zbożowego, postanowiło Tow. zbierać peryjodyczne raporty o stosunkach atmosferycznych, jako też o postępie wegetacyi główniejszych ziemiopłodów kraju. Z uwagi, że materyjał zebrany może być zużytkowany przez Komisyję fizyogr., Towarzystwo nadsyła go

z prośbą o zdanie, jakie ulepszenia możnaby zaprowadzić w formularzach i w ogóle w treści i sposobie zbierać się mających wiadomości.

Ponieważ odezwa powyższa nadeszła do Komisyi fizyjogr. dopiéro d. 14 Grudnia, już więc w roku ubiegłym załatwioną być nie mogła.

D. **Na zgłoszenie się Dyrekcyi lasów i dóbr państwa w Bolechowie.**

25. Treść odezwy z d. 8 Lutego 1875.

Prośba o zarządzenie badania stosunków meteorologicznych w Krynicy, i objawienie zdania, w jaki sposób postąpić sobie należy celem zabezpieczenia nadal spostrzeżeń meteorologicznych odpowiednio do potrzeb miejscowych, jako Zakładu zdrojowego.

26. Odpowiedź Akademii na zasadzie Sprawozdania Komisyi fizyjograficznéj d. 14 Kwietnia 1875 r.

Za porozumieniem się z Drem Zieleniewskim lekarzem zdrojowym w Krynicy, poczyniono już stósowne kroki, ażeby potrzebie spostrzeżeń meteorologicznych uczynić zadosyć jeszcze przed rozpoczęciem się pory kąpielowéj. Zresztą pożądaną jest rzeczą, ażeby na téj stacyi nie tylko w owéj porze, robione były tego rodzaju spostrzeżenia. Bliższe skazówki w téj mierze podać może zesłany na miejsce Delegat Komisyi.

27. Odpowiedź Dyrekcyi d. 14 Kwietnia 1875.

Przychylając się w zupełności do wniosku Akademii, postanowiła Dyrekcyja przeznaczyć pewien fundusz na wynagrodzenie stałego obserwatora. Dyrekcyja oczekuje Delega-

ta, któryby wskazał miejsce i osobę do robienia obserwacyj, nad którym nadzór przeznaczony będzie lekarzowi zdrojowemu i władzy miejscowéj.

E. **Na zgłoszenie się Towarzystwa Tatrzańskiego.**

28. Podanie tegoż z d. 13 Marca 1875 r.

Objawienie życzenia wejścia w stosunki z Komisyją fizyjograficzną w celu badania Tatr; wydelegowanie Dra Altha dla określenia w tym celu podstawy.

Załatwienie téj sprawy zostawiono Przewodniczącemu Kowisyi fizyjograficznéj.

F. **C. Akademija Umiejętności w Wiedniu.**

29. Odezwa téjże z d. 30 Stycznia 1875. r.

Zwrócona uwaga na dołączoną rozprawę Radzcy ministr. kierującego pracami około regulacyi Dunaju G. Wexa, pod tytułem: *Ueber die Wasserabnahme in den Quellen, Flüssen und Strömen bei gleichzeitiger Steigerung der Hochwässer in den Culturländern.* Zaproszenie do wzięcia udziału w wyszukaniu i zbadaniu środków, któreby choć w części zapobiedz mogły klęskom zagrażającym w przyszłości, w skutek udowodnionego przez Autora ubywania wód w źródłach, potokach, rzékach i strumieniach, a coraz częściéj kraje uprawiane nawiedzających powodzi.

Rzecz odstąpiono Komitetowi z grona Komisyi fizyjograficznéj, złożonemu z Profesorów: Altha, Czerwiakowskiego, Karlińskiego, Kuczyńskiego i Dra Żebrawskiego.

III.

W przedmiocie majątku i funduszów Akademii.

A. W sprawie legatu księcia Jerzego Romana Lubomirskiego.

30. Wyciąg z kodycylu ks. J. R. Lubomirskiego spisanego w Charzewicach d. 14 Marca 1863, publikowanego w sądzie obwod. Rzeszowskim d. 10 Marca 1865.

Art. XXX. Życzeniem mojém jest, aby ordynacyja niniéjsza, którą dla pożytku rodziny mojéj postanowiłem, także i krajowi korzyść przyniosła, nakładam przeto z osobna tak na starszą jak i młodszą ordynacyją obowiązek, wypłacania corocznie na cele niżéj wyszczególnione po jednym tysiącu Złr., czyli razem na obie ordynacyje obowiązek wypłacania corocznie dwóch tysięcy Złot. Reńskich.

Art. XXXI. Sumę roczną jednego tysiąca Złr. z dochodów dóbr do ordynacyi starszéj przydzielonych wypłacalną, przeznaczam na zbiory naukowe, pod zarządem c. k. Towarzystwa naukowego Krakowskiego i w miejscu przez niego wskazaném zostawać mające, nadając temuż Towarzystwu prawo za tę sumę takich przedmiotów naukowych zakupywania, jakie za stosowne uzna. Objawiam jednak życzenie, aby przy zakupnie miano równie wzgląd na nauki ścisłe i zastósowanie onychże.

Art. XXXII. Wypłata sumy powyższéj pocznie się w rok po śmierci mojéj i potém co roku w rocznicę śmierci mojéj do Towarzystwa nauk. Krak. uiszczaną być ma.

Na wypadek uchybienia terminu należeć się będą procenta zwłoki po pięć od sta.

Art. XXXIII. Sumę roczną jednego tysiąca Złr. z dochodów dóbr do ordynacyi młodszéj przydzielonych wypła-

calną, przeznaczam na nagrody dla autorów najlepszych dzieł naukowych polskich, bez różnicy przedmiotu o którym traktuje, tudzież na nakłady takichże dzieł, a fundacyja tym sposobem powstająca nosić będzie nazwę: „fundacyi Jerzego Romana Księcia Lubomirskiego“.

Fundacyją tą zawiadywać ma także c. k. Towarzystwo naukowe Krakowskie.

Art. XXXIX. Co w art. XXXII o płacy na zbiory naukowe postanowiłem, stosować się ma także do płacy postanowionéj na powyższą fundacyję.

31. Treść podań Zarządu do c. k. Expozytury Prokuratoryi skarbowéj w Krakowie, z d. 8 Stycznia 1875.

Jak widać z wyciągów z kodycylu ks. J. R. Lubomirskiego (zob. wyżéj), Akademija miała wyznaczone rocznie 2000 Zła., w połowie na zbiory naukowe, w połowie na nagrody i popęd wydawnictw. Ś. p. Adam brat i spadkobierca księcia J. R Lubomirskiego w pismie swojém z d. 1 Grud. 1865 r. wyraził, co następuje. „Oświadczam, iż jakikolwiek los spotka utworzenie postanowionych przez ś. p. brata mego ordynacyj, ja zawsze obie fundacyje na zbiory i nagrody, w kodycylu określone w mocy utrzymam, a to wtenczas nawet, gdyby ordynacyje do skutku przyjść nie miały: Po upływie roku od śmierci fundatora (7 Lutego 1865 r.) rozpocznę uiszczanie wypłat tak, że Tow. nauk. otrzymywać będzie odemnie co roku sumę 2000 Zlr. w. a.“

Stosownie do tego oświadczenia ś. p. Książe Adam wnosił do kasy Towarzystwa rocznie 2000 fl. a. począwszy od r. 1866 do 1869 włącznie.

W tym roku część dóbr mających stanowić ordynacyję młodszą, a z nią i obowiązek płacenia odpowiedniéj kwoty

1000 fl. rocznie na nagrody, przekazał na syna swego Hieronima.

Odtąd więc kwoty 1000 na zbiory i 1000 na nagrody, miały być płacone oddzielnie, piérwsza przez samego Księcia Adama, druga przez jego syna Hieronima.

Książe Adam uiszczając się ze swojéj części, wnosił ją regularnie w Lutym od r. 1870 do 1873 włącznie, w którymto roku d. 13 Czerwca życie swe zakończył.

Książe Hieronim piérwszą ratę wniósł 1 Marca 1870 r., drugą 23 Czerwca 1871, trzecią 18 Maja 1873. Że zaś w r. 1872 wcale się z wypłaty nie uiścił, ostatnią przeto ratę uważać należało jako przypadającą za r. 1872.

Jeszcze poprzednio, na zapytanie uczynione przez Prezesa Akademii do ś. p. ks. Adama, czyby nie uważał za właściwe oświadczenia swego ubezpieczyć hipotecznie, uznał on z największą gotowością rzecz tę za wynikającą z prostego porządku, przedsięwziął stósowne kroki, o których skutku Akad. zawiadomioną została przez Sąd obwodowy Rzeszowski w d. 18 Maja, następnie przez Sąd krajowy Lwowski d. 1 Lipca 1874 w téj osnowie: że warunek w testamencie J. R. Lubomirskiego, mocą którego wypłata kwot legowanych Towarzystwu związaną była z zaprowadzeniem ordynacyj, wyekstabulowany został.

Z tém wszystkiem, po śmierci Kcia Adama, z powodu pertraktacyi spadkowéj i mającego nastąpić działu pozostałego majątku, żadna już rata uiszczoną nie była. Tym sposobem zalega wypłata na zbiory za rok 1874 i 1875 (do Lutego) razem 2000 fl. oraz odpowiednie procenta; wypłata kwoty na nagrody zalega za r. 1873, 1874, i 1875; razem 3000 fl. z odpowiedniemi procentami.

Ogółem zatém zaległość przypadająca Towarzystwu, obe-

cnie Akademii, od masy po ś. p. Kciu Adamie Lubomirskim wynosi do Lutego r. b. 5000 fl. tudzież odpowiednie procenta.

Celem uzyskania téj kwoty Akademija udaje się do Prokuratoryi Skarbowéj z prośbą o przedsięwzięcie odpowiednich kroków.

32. Treść zawiadomienia ze strony Sądu obwodowego Rzeszowskiego otrzymanego w d. 21 Stycz. 1875.

Przed zgłoszeniem się Akademii do Prokuratoryi skarbowéj, spadkobiercy ks. Adama Lubomirskiego wnieśli po jego śmierci rekurs do Sądu wyższego w Krakowie, w skutek którego warunek, stósownie do uchwał wyżéj powołanych, według życzenia i woli ich ojca wyekstabulowany, przywrócony został w hipotece. O działaniu tém Akademija żadnego poprzednio nie otrzymała zawiadomienia.

B. **Legat ś. p. Henryka Cywińskiego.**

33. Pełnomocnictwo do odbioru należytości wystawione w myśl odezwy Expozytury c. k. Prokuratoryi skarbowéj z d. 18 Stycznia 1875.

Wydane upoważnienie W. Dr. A. W. Kalince, pełnomocnikowi c. k. Rządu austr. i Instytutów krakowskich w Kielcach, do odbioru i pokwitowania sumy 750 rubli sr. zapisanéj na rzecz Akademii testamentem z d. 18 List. 1873 r.

34. Zawiadomienie od W. Dra Kalinki z d. 2 Kwietnia 1875 r.

Wyjaśnienie ze strony P. Bolesława Cywińskiego obowiązanego do wypłaty, iż wymaganą być ona może od niego, dopiéro w lat 3 od daty piérwszego aktu zdziałanego z rodzeństwem, a więc w roku przyszłym 1876.

C. Dar otrzymany z Warszawy.

35. Oświadczenie Dra Estreichera w d. 10 Grudnia 1875.

Niewiadomy dawca z Warszawy przesłał na jego ręce 300 rubli sr. jako nagrodę, do przyznania przez Akademiję za pracę naukową treści później oznaczyć się mającéj.

D. Dary w książkach i innych przedmiotach.

36. Umowa z W. Władysławem Walewskim z d. 9 Listopada 1875 r.

1. Władysław Walewski Właściciel biblijoteki i zbiorów po ś. p. Cypryjanie Walewskim obecnie w Warszawie złożonéj, zbiór ten, liczący w dziale książek N. 10847, w dziale map i rycin od N. 10848—11103 wedle katalogu złożonego Akademii Umiejętności w Krakowie, biblijotekę tę i zbiory powyższe oddaje tytułem darmym na zupełną, nieograniczoną wieczystą własność téjże Akademii, a to pod następującemi zastrzeżeniami.

2. Ze zbioru tego a tém samém z aktu niniejszéj darowizny wyjęte zostają osobną specyfikacyją objęte Numera katalogu, które darowiznę czyniący wyraźnie wyłącza i dla siebie na dal zatrzymuje; podobnież te dzieła, które jako własność osób trzecich tymże wydane zostały, o czém przy każdym z odpowiednich Numerów znajduje się wzmianka.

3. Akademija zobowiązuje się darowaną biblijotekę pomieścić w zbiorach swych jako oddzielną całość i oddzielność tę uwydatnić napisem: *Oddział Imienia Walewskich.*

4. Złożony w Zarządzie Akademii katalog tych zbiorów jednocześnie strony umowę zawierające podpisują, czyniący zaś darowiznę według tego katalogu obowiązuje się delegowanemu Akademii Umiejętności w Krakowie zbiory

te z wyłączeniem jedynie książek, o których w ustępie drugim uczyniono wzmiankę, wydać za stosownem poświadczeniem odbioru.

5. Zbiory wydane będą, skoro tylko po nie zgłosi się osoba w tym celu od Akademii upoważniona.

6. Koszta odbioru i ekspedycyi do Krakowa ponosi Akademija.

7. Gdyby kiedyś w przyszłości Akademija rozwiązaną być miała, zbiory darowizną niniejszą objęte przejdą w posiadanie Towarzystwa naukowego, w myśl §. 30 Statutu Akademii w takim razie zawiązać się mającego. Gdyby atoli Towarzystwo takie zawiązaném być nie mogło, zbiory rzeczone należą do rodziny Walewskich, którzy, mając z kolei charakter Kuratorów téj fundacyi, o każdéj zaszłéj pod tym względem zmianie zawiadomią Akademiję.

8. Akademija w przypadku pod 7 zastrzeżonym obowiązuje się te zbiory, ręcząc za ich całość, wydać prawnie legitymującym się w osobie Kuratora spadkobiercom darowiznę czyniącego.

9. Od powyższego zastrzeżenia wyjmują się duplikaty znajdujące się w tym zbiorze, te bowiem zostawiają się do dyspozycyi Akademii.

10. Wszelkie opłaty skarbowe od darowizny niniejszéj, gdyby jakiekolwiek wymierzone zostały, ponosi Akademija Umiejętności.

37. Zawiadomienie ze strony W. Falkenhagen Zaleskiego wykonawcy testamentu ś. p. Karola Hoffmana w Dreznie z d. 24 Paźdz. 1875.

Ustęp kodycylu datowanego d. 31 Stycznia 1875 r. dotyczący legatu dla Akademii, brzmi jak następuje: „Co do

obrazów, akwarel, rysunków, rękopismów i biblijoteki, pragnę, ażeby żona moja, wybrawszy z nich co jéj się spodoba do własnego użytku, resztę, jako dar ode mnie przesłała Akademii w Krakowie, któréj jestem Członkiem".

W. Hoffmanowa oświadcza, że według jéj testamentu, wszystkie obrazy jakie zatrzymała czasowo, po jéj śmierci bez żadnego wyjątku staną się własnością Akademii Krakowskiéj.

38. Wypis z listu Członka Akad. J. I. Kraszewskiego z dnia 16 Grudnia 1875.

Na zaproszenie Akademii, Członek jéj czynny J. I. Kraszewski zająć się raczył zebraniem i wyprawieniem do Krakowa przedmiotów wyżéj wzmiankowanych, podając ogółowo ich wykaz następujący: Ksiąg 902 po większéj części oprawnych, 7 paczek ksiąg nieoprawnych, 220 broszur, 1 teka rycin, 27 map geograficznych., 1 Atlas statystyczny, 2 chronologii polskiéj, 21 paczek rękopismów, obrazów olejnych 15 i 2 akwarele Hoffmana oprawne, 6 albumów rysunków Hoffmana z natury i 6 tek innych rysunków i rycin.

E. **Stypendija imienia M. Konarskiego.**

39. Uchwała Zarządu Akademii z d. 30 Grudnia 1876.

Stypendija imienia M. Konarskiego przyznane zostały na r. 1876 Panom: Władysławowi Kulczyńskiemu dotychczasowemu stypendyście z działu fizyjografii, i Wilhelm. Dadlezowi z działu historyi.

F. **W przedmiocie nabytego domu.**

40. Deklaracyja właściciela domu sąsiedniego z d. 2. Sierpnia 1875 r.

Deklaracyja mocą któréj niżéj podpisany jako właściciel realności pod L. 284 Dz. I. w Krakowie, swojém

i swoich następców imieniem uznaję i oświadczam, że do realności sąsiedniéj pod L. 283. Dz. I. w Krakowie położonéj, obecnie Akademii Umiejętności własnéj, wzdłuż całéj linii granicznéj, nie posiadam żadnego prawa służebności, a gdybym nawet *per inconcessum* jako właściciel realności pod L. 284 do realności pod L. 283, jakiekolwiek prawo posiadał, to prawa tego niniejszém uroczyście się zrzekam, i właścicielowi realności pod L. 283 Dz. I. w wolném używaniu i przebudowaniu jego własnego muru do realności méj przytykającego, oraz w prowadzeniu jakiéjbądź budowy na gruncie realności pod L. 283 Dz. I., z tytułu jakichkolwiek bądź roszczeń, żadnéj nie będę stawiał przeszkody.

41. Uchwała Akademii na walném posiedzeniu d. 30 Października 1875.

Z uwagi, że przykupienie domu sąsiedniego nastąpiło już z poprzednio uznanéj potrzeby; że na tém samém uznaniu opierało się upoważnienie do przebudowania tymczasowo tyłów tegoż domu; że wreszcie bez dokończenia rozpoczętéj budowy, niedogodności dotąd uczuwać się dające pozostałyby bez zmiany, mianowicie zaś, że z oczekiwanéj po ś. p. Cypr. Walewskim biblijoteki, dla braku miejsca, zgoła użytkowaćby się nie dało, a posiedzenia wydziałowe i komisyjne, tudzież czynności kasowe i kancelaryjne, dotąd w jednym pokoju odbywane, takiéj téż saméj jak dotąd doznawaćby musiały przeszkody; — Zgromadzenie zgadza się na przyjęcie w budżecie na rok 1876 kwoty 6200 Zła. tytułem nakładu na dokończenie budowy w r. b. rozpoczętéj.

IV.

Dwie korespondencyje ze stosunków naukowych zewnętrznych.

42. J. E. Decazes Minister spraw zewnętrznych Rzpltéj francuzkiéj do Prezesa Akademii d. 13 Maja 1875.

Na zgłoszenie się Zarządu Akademii z prośbą o dozwolenie P. Kaz. Waliszewskiemu robienia na rzecz Akademii odpisów z Archiwum dyplomatycznego, odpowiada p. Minister, że Komisyja tegoż Archiwum oświadczyła się przychylnie, że zatém P. Waliszewski zgłosić się może niezwłocznie do Dyrektora Archiwum i kancelaryi, który odda mu do użycia korespondencyje odpowiednie życzeniu Akademii.

43. List Prof. Ryszarda Roepla z d. 19 Grudnia 1875.

Najszanowniejsi Panowie! Dedykując Wam przyłączoną pracę, chciałem Panom publicznie podziękować za zaszczyt obrania mię Członkiem Akademii, a to ze względu, jak mniemam, na pierwszy tom mojéj Historyi Polski, który wyszedł przed 35 laty. Gdym podówczas zabierał się do robót przygotowawczych około drugiego tomu, mającego obejmować wiek XIV i XV, stanął mi na przeszkodzie tak wielki brak materyjału źródłowego, że musiałem pożegnać się z nadzieją dostatecznego skontrolowania tego, co podano dotąd, i uczynienia kroku stanowczego naprzód. Przez to zatrzymała się cała moja praca. Jakże od owego czasu zmienił się stan rzeczy! Z świeżą i żywą gorliwością zabrali się ziomkowie Wasi do zbadania przeszłości swojéj; z Archiwów i Biblijotek ogłoszono materyjał historyczny w wiel-

kim ogromie, a zastęp pracowników na tém polu z dniem każdym rośnie w sposób prawdziwie pocieszający. Teraz Akademija stała się środkowym punktem tych usiłowań, pouczając, wspierając, wskazówek we wszystkich udzielając kierunkach, przedewszystkiém zaś wolna od przesądów, sympatyj i antypatyj, niosąc wysoko *palladium* wszelkiéj umiejętności na świecie, dążenie do zbadania i głoszenia prawdy bez ogródek. Prawdzie téj chce służyć i moje pismo. Przyjmijcie je Panowie przychylnie, jako mały przyczynek do pracy, która mnie z Panami łączy, a niech bogatemu w owoce początkowi prac Waszych, odpowiada równie szczęśliwy ciąg dalszy.

V.

Protokół publicznego posiedzenia Akademii w d. 15 Czerwca 1875 r.

a) Jego Excell. hr. Alfred Potocki zagaja posiedzenie jak następuje: W imieniu Jego Cesarskiéj Wysokości Najdostojniejszego Protektora mam zaszczyt, za gajając dzisiejsze posiedzenie Akademii Umiejętności, powitać Was Panowie! I w tym roku Akademija wszelkich starań dołożyła, aby podnieść naukę i umiejętności, i dlatego Panowie z prawdziwém zadowoleniem spojrzeć możecie na dokonane prace w ubiegłym roku.

Wdzięczne uznanie Waszéj gorliwéj pracy możecie Panowie spostrzedz także i w żywym udziale, jaki między naszymi współobywatelami, którym na rozszerzeniu umiejętności zależy, ta Instytucyja znalazła, a w tym leży właśnie rękojmia, że poważne badania Akademii w dzie-

dzinie nauki i umiejętności w coraz dalsze koła rozchodzić się będą.

Miejmy niezachwianą nadzieję, że tak jak dotąd, tak i w przyszłości, Akademija wypełniając na polu nauki wzniosłe swoje zadanie, stanie się godną najwyższych łask Najjaśn. Pana, jakie od powstania jéj, tak obficie na nię spływały.

b) Prezes w odpowiedzi wynurza głęboką wdzięczność za nieustającą łaskę Najjaśn. Pana i życzliwość Wys. Rządu, uznając jeden jeszcze warunek za konieczny do rozwoju i skutecznego działania Akademii, jakim jest, przejęcie się kraju głębokiém i nie na chwilę, lecz daleko sięgającém znaczeniem téj Instytucyi, umiłowanie jéj, jako dobra z dawna pożądanego a po wiekowych zabiegach, dziś wreszcie osiągniętego szczęśliwie.

c) Głos Prezesa Akademii na dorocznem posiedzeniu 1875 (zob. Rocznik z r. 1874, s. 140).

d) Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii od 4 Maja 1874 podane przez Sekr. generalnego (zob. Rocznik z r. 1874. str. 152).

e) Członek Akademii Prof. Dr. Stanisław hr. Tarnowski czyta: *O niewydanych poezyjach kasztelana Franciszka Wężyka* (zob. Rozpr. i Spraw. Wydz. fil. T. III, str. 220).

f) Sekretarz podaje do wiadomości propozycyję Wydziału mat. przyr. co do kandydatów (zob. wyżéj s. 1. L. 1).

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

PROTEKTOR

JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ ARCYKSIĄŻĘ

KAROL LUDWIK.

ZASTĘPCA PROTEKTORA

Jego Exc. hr. ALFRED POTOCKI

C. k. Namiestnik w Galicyi, Kawaler Złotego runa, Tajny Radzca Dworu, Podkomorzy Jego Ces. Mci, b. Prezes Ministerstwa.

ZARZĄD AKADEMII.

(z końcem roku 1875).

Prezes Prof. Dr. **J. Majer.**
Sekretarz jeneralny Prof. Dr. **J Szujski.**
Dyrektor Wydz. filolog. **Ł. Siemieński.**
„ hist. filoz. Prof. Dr. **J. Zielonacki.**
„ mat. przyrodn. obecnie Zastępca Prezesa Prof. Dr. **Ign. Czerwiakowski.**

POCZET CZŁONKÓW ZWYCZAJNYCH.

A. Czynni.

[*K.* znaczy Członek krajowy (w obrębie Galicyi), *zk.* zakrajowy (w obrębie Monarchii austr.), *zg.* zagraniczny].

1. Wydział filologiczny.

Dzieduszycki hr. Maurycy k.
Estreicher Karol k.
Fredro hr. Aleksander k.
Jireček Józef zk.
Klaczko Julijan k.
Kożmian Stanisław zg.
Kraszewski Józ. Ignacy zg.
Łepkowski Józef k.
Łuszczkiewicz Władysław k.
Malinowski ks. Franciszek zg.
Małecki Antoni k.
Mecherzyński Karol k.
Miklosich Franciszek zk.
Pietruszewicz ks. Antoni k.
Siemieński Lucyjan k.
Skobel Fryderyk k.
Tarnowski hr. Stanisław k.
Węclewski Zygmunt k.

Razem Członków czynnych 18, między tymi: krajowych 13, zakrajowych 2, zagranicznych 3.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Bielowski August k.
Bojarski Aleksander k.

Burzyński Piotr k.
Cieszkowski hr. August zg.
Dunajewski Julijan k.
Heyzmann Udalryk k.
Morawski Teodor zg.
Palacky Franciszek zk.
Pawłowski ks. Franciszek k.
Roeppel Ryszard zg.
Stadnicki hr. Kazimierz k.
Supiński Józef k.
Szaraniewicz Izydor k.
Szujski Józef k.
Walewski Antoni k.
Wołowski Ludwik zg.
Zielonacki Jozafat k.
Zoll Fryderyk k.

Razem Członków czynnych 18; między tymi: krajowych 13, zakrajowy 1, zagranicznych 4.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Alth Alojzy k.
Biesiadecki Alfred k.
Czerwiakowski Ignacy k.
Czyrniański Emil k.
Dietl Józef k.
Domeyko Ignacy zg.
Hyrtl Józef zk.
Karliński Franciszek k.
Kuczyński Stefan Ludwik k.
Majer Józef k.

Nowicki Maxymilian k.
Piotrowski Gustaw k.
Rokitansky Karol zk.
Strzelecki Feliks k.
Teichmann Ludwik k.
Żebrawski Teofil k.
Żmurko Wawrzyniec k.

Razem Członków czynnych 17; między tymi krajowych 14, zakrajowych 2, zagraniczny 1.

Ogółem wszystkich Członków czynnych w obecnym składzie Akademii 53; między tymi krajowych 40, zakrajowych 5, zagranicznych 8.

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Chodźko Alexander zg.
Essenwein August Ottmar zk.
Nehring Władysław zg.
Spasowicz Włodzimierz zg.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Kalinka ks. Walcryjan k.
Kętrzyński Wojciech k.
Liske Ksawery k.
Noailles (de) Henryk Margr. zg.
Uwarow hr. Alexy zg. (wybrany 31 Paźdz. 1874; zatwierdzony 4 Marca 1875).
Zaleski Bronisław zg.
Zeissberg Henryk zk.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Franke Jan k. (wybrany d. 30 Paźdz. 1875 r.).
Radziszewski Bronisław k.
Skiba Edward k.
Strassburger Edward zg.
Tetmajer Józef zg.
Zajączkowski Władysław k.

Ogółem korespondentów 17: między nimi krajowych 7, zakrajowych 2, zagranicznych 8.

Według §. 14 Statutu Członków czynnych ogółem może być najwięcéj 72: między tymi 42 krajowych, 30 zakrajowych i zagranicznych razem uważanych.

Jest zatém obecnie miejsc wolnych w Akademii 19, mianowicie na Członków krajowych 2, zakrajowych i zagranicznych 17.

Z téj liczby zostaje wolnych miejsc w *Wydziale filologicznym* na Członków krajowych 1, na zakrajowych i zagranicznych 5; w *Wydziale historyczno-filozoficznym* dla krajowych 1, dla innych 5; w *Wydziale matematyczno-przyrodniczym* dla zakrajowych i zagranicznych 7.

Co do Korespondentów, największa ich liczba wynosić może 36; jest ich rzeczywiście 17, nie wszystkie jednak z pozostałych miejsc 19 uważać się mogą za otwarte, przypadają bowiem na nie w znacznéj części wybory już dokonane, lecz wymagające dla prawomocności Najwyższego potwierdzenia. Toż rozumieć o miejscach niezapełnionych w kategoryi Członków czynnych zagranicznych.

†

ZMARLI
w ciągu r. 1875.

Józef Kremer Czł. czynny d. 3 Czerwca.
Hoffman Karol Czł. koresp. d. 6 Lipca.

POCZET CZŁONKÓW NADZWYCZAJNYCH.

Objaśnienie co do Członków nadzwyczajnych zob. w Roczniku za r. 1873, str. 107. — Ponieważ zamiarem niniejszego ogłoszenia było podanie prac przez każdego z Członków nadzwyczajnych dokonanych, jak to w roku przeszłym uczyniono przy wykazie Członków zwyczajnych (Zob. Rocznik za r. 1874, str. 86); o tyle zatém zamieszczają się w tym spisie, o ile potrzebne w téj mierze wiadomości Zarządowi udzielone zostały.

Baraniecki Adryjan.

1. *Notice sur le petit lait en general et en particulier Bains de petit lait en Bessarabie.* Paris 1858.
2. Program topografii lekarskiéj. Lwów 1861.
3. O stowarzyszeniach lekarskich prowincyjonalnych. Lwów 1861.
4. O Janie Smerze mniemanym lekarzu polskim. Warszawa 1862.

Bełcikowski Adam.

A. Do historyi literatury.

1. Prelekcyja wstępna w b. Szkole Głów. Warszaw. 1866.
2. Mikołaj Rej z Nagłowic, studyjum literackie. Warsz. 1867.
3. O najdawniejszém romansopisarstwie w Polsce. Warsz. 1867.
4. Franciszek Zabłocki, szkic literacki. Warsz. 1868.
5. Wacław z Potoka Potocki, studyjum liter. Warsz. 1868.
6. Adam Naruszewicz, szkic literacki. Warsz. 1869.
7. Dwie epoki naszego pseudoklasycyzmu. Lwów 1869.
8. Jeden rozdział monografii o Krasickim. Lwów 1869.
8. O literaturze i sztuce w wieku XVII. Lwów 1870.
10. Konrad Walenrod, prelekcyja habilitacyjna w Uniwersytecie Jagiellońskim. Kraków 1870.
11. Samuel Twardowski (rozprawa). Lwów 1870.
12. Irydyjon Krasińskiego, prelekcyja publiczna. Kraków 1871.
13. Andrzéj Morsztyn, szkic literacki. Warsz. 1871.
14. Gustaw i Werter, prelekcyja publiczna. Kraków 1872.
15. Romantyczność przed Mickiewiczem. Warsz 1872.
16. Satyrycy polscy z wieku XVII. Lwów 1872.
17. Charaktery kobiece w poezyi polskiéj, odczyt publiczny. Warsz. 1872.
18. O poezyi polskiéj wieku XIX. Pozn. 1873.
19. Faust, prelekcyja publiczna (w książce zbiorowéj „Wisła“) 1873.
20. O narodowém znaczeniu literatury XVIII wieku. Poznań 1873.
21. Kazimierz Brodziński, studyjum literackie. Lwów 1875.

22. Doktór Jan Faust. Warsz. 1874.
23. O filozofii Platona. Krakow 1875.

B. Treści beletrystycznéj

24. Dwa poemata. Kraków 1863.
25. Nie jesteśmy sobie nic winni, kom. w 1 akcie prozą. Kraków 1869.
26. Adam Tarło, dramat w 5 aktach wierszem. Lwów 1869.
27. Król-Donżuan, kom. w 5 aktach prozą. Lwów 1869.
28. Hunyadi, dramat w 5 aktach prozą. Lwów 1869.
29. Wizyta pana Feliksa, krotochwila w jednym akcie. Kraków 1869.
30. Dwaj Radziwiłłowie, kom. w 5 akt. prozą. Kraków 1871.
31. Dług honorowy, powieść w 1 tomie. Warszawa 1872.
32. Patryjarcha, powieść w 2 tomach. Kraków 1872.
33. *Franczeska di Rimini*, trag. w 4 aktach wierszem. 1873.
34. Protegujący i protegowani, kom. w 3 aktach prozą.
35. Kmita i Bonarówna, dram. w 5 aktach wierszem. Lwów 1875.
36. Król Mieczysław Drugi, dram. w 5 aktach wierszem. 1876 (nagrodzony pierwszą nagrodą na konkursie krak.).

Brandowski Alfred.

1. *De Stanislai Orichovi Annalibus polonicis.* Berolini 1860.
2. Zbiór przykładów do tłomaczenia z łaciny na polszczyznę a z polszczyzny na łacinę; przykłady na odmiany foremne. Poznań 1863.
3. O pomysłach lęchickich pana Augusta Bielowskiego w obec filologii klasycznéj, z powodu *Monumenta Poloniae historica.* W Krakowie 1868.
4. Wykład budowy wierszów Owidego, Wergilego i Horacego. W Krakowie 1868.

5. Rozbiór ortografii najstarszego rękopismu kroniki łacińskiéj błogosławionego doktora Wincentego, biskupa krakowskiego. W Krakowie 1869.
6. Założenie Uniwersytetu krakowskiego w roku 1364. W Krakowie 1872.
7. Uwagi nad Wilhelma Freunda *Triennium philologicum*. W Poznaniu 1875.
8. Oddany do druku manuskrypt: „O składni łacińskiéj Mikołaja Kopernika".
9. Oprócz tego wiele rozpraw po różnych pismach krajowych i zagranicznych, z których nie ma odbitek.
   W rękopiśmie rozprawa: Peanijusz jako tłomacz grecki Eutropijusza *Breviarium ab urbe condita*.

Bratranek Tomasz.

1. *Beiträge zur Entwickelung des Schönheitsbegriffes.* Brünn 1841.
2. *Handbuch der deutschen Literatur-Geschichte.* Brünn 1850.
3. *Beiträge zu einer Aesthetik der Pflanzenwelt.* Leipzig 1853.
4. *Aesthetische Studien.* Wien 1853.
5. *Parallelen der deutschen und polnischen Poesie.* Wien 1853.
6. *Die Kirche bei St. Katharina.* Krak. 1855.
7. *Vinc. Pol's Mohort.* Wien 1855.
8. *Goethe's Egmont und Schiller's Wallenstein.* Stuttg. 1862.
9. *Die Sturm- und Drang-Periode. Eine Vorlesung.* Brünn 1864.
10. *Die Romantische Schule. Eine Vorlesung.* Brünn 1863.
11. *Die Institute der Krakauer Universität*, w Czasop. *Zukunft.* 1865.

12. *Das Mährische Volkslied.* Wien 1865.
13. *Vinc. Pol.* Wien 1867.

Buszczyński Stefan.

1. Podole, Wołyń, Ukraina. Lwów 1862.
2. *La Pologne et ses provinces meridionales.* Paris 1863.
3. *La decadence de l' Europe.* Paris 1869.
4. Minimum ludności polskiéj Królestwa kongresowego w r. 1860 i 1872 krytycznie sprawdzonéj a z oficyjalnych źródeł wyjętéj. Lwów 1873.
5. Pol i jego pisma. Kraków 1873.
6. Oświata w Polsce i u Niemców za czasów Kopernika i w dzisiejszych czasach. Poznań 1873.
7. *Die Wunden Europas. Statistische Thatsachen mit ethnographischen und historischen Erlaeuterungen.* Posen 1874.
8. Mało znany poeta (Apollo Korzeniowski). Wspomnienie pośmiertne. Kraków 1874.
9. *Le cathéchisme social, plan d'une organisation politique, précedé d'un coup d'oeil sur la Société actuelle.* Paris 1876.

Chrzanowski Leon.

1. Chwila teraźniéjsza i posłannictwo Polski. Paryż 1846.
2. Dzwięki méj duszy. Krak. 1847.
3. Kilka słów o dzisiejszym obowiązku Sławian. Krak. 1848.
4. Pogląd na dzieje Słowiańszczyzny. Kraków 1850
5. Listy o Warszawie. 1859.
6. Przegląd położenia i działań na teatrze wojny. Krak. 1866.
7. Odpowiedź na artykuł P. H. L. w sprawie obwarowania Krakowa. Krak. 1868.
8. Korespondencyja z Pesztu. Krak. 1868.

9. *Einige Bemerkungen gegen die Befestigung Krakau's.* Krak. 1868.
10. Sprawa szkół ludowych i wychowania początkowego w Galicyi. Krak. 1871.

Fierich Edward.

1. O ważności zobowiązania wekslowego z podpisem przez pełnomocnika położonym. Krak. 1863.
2. Powszechny kodeks handlowy wraz z ustawą wprowadzającą go w życie i wszelkiemi postanowieniami doń się odnoszącemi, bądź uzupełniającemi, bądź objaśniającemi. Krak. 1869.

Florkiewicz Juliusz *).

1. Potrzeba zakładania banków publicznych, ich korzyści i operacyje w ścisłém zastósowaniu do stanu materyjalnego W. M. Krakowa z okręgiem. Krak. 1837.
2. Projekt organizacyi gminnéj do potrzeb Galicyi z W. Ks. krak. zastósowany. Krak. 1861.

Gorczyński Adam.

1. Powieści Jadama. Krak. 1838.
2. *Sylva rerum.* Lwów 1842.
3. Opowieści i legendy Jadama z ziemi zatorskiéj. Lwów 1843.
4. Farmazon. Lwów 1844.
5. Zeno, powieść przez autora Farmazona. Lwów 1845.
6. O Janie Nep. Głowackim artyście krajowym i o krajobrazie w obecnym czasie. Krak. 1862.
7. Różne artykuły w Czasopismach krajow. i zagran.

---

*) W spisie podanym w r. 1873 nie umieszczony, z powodu nienadejścia na czas żądanego od Członków nadzwyczajnych oświadczenia. (Zob. Rocznik za r. 1873, str. 18).

Hoszowski Konstanty.

a) Wiadomości bijograficzne.

1. Żywot Andrz. Trzebickiego bisk. krak. Krak. 1861.
2. O znakomitych zasługach w kraju rodziny Koryciń-skich. Krak. 1862.
3. Żywot Jana Muskaty bisk. krak. Krak. 1866.
4. Obrazy życia i zasług Opatów mogilskich. Krak. 1867.
5. Biografija ośmiu zgasłych Członków Tow. nauk. 1869.
6. Drobniejsze biografije (ks. Ant. Bystrzonowski, Jacek Molęcki, Eust. Wołłowicz bisk. wil., Piotr Pruszcz, Prandota bisk. krak., Ludw. Rulikowski) głównie w Roczn. Tow. Dobr. krak.
7. Rozbiór krytyczny bijografów Erazma Ciołka bisk. płock. Krak. 1875.

b) W innych przedmiotach.

8. *De re nummaria in Polonia.* Crac. 1828.
9. Wiadomość historyczna o obrazie N. P. Maryi w kaplicy domu schronienia ubogich Koletki zwanych, tudzież domu ubogich pod imieniem Bractwa P. Maryi. Krak. 1857.
10. O medalach i pieniądzach dawniéj mniéj lub zupełnie nieznanych. (Skarbiec polski) 1859.
11. O zakładzie wychowawczym panien ubogich Zofii Czeskiéj. Krak. 1862.
12. O Instytutach dobroczynnych ze stanowiska administracyjnego. Krak. 1863.
13. Wiadomości historyczno-prawnicze w przedmiocie rzeczy menniczéj w dawnéj Polsce. Krak. 1864.
14. Różne artykuły w przedmiocie zakładów dobroczynnych i inne drobniejsze, w Roczn. Tow. Dobr. krak. i różnych Czasopismach.

Jakubowski Maciéj Leon.

1. O niestrawności niemowląt. Krak. 1864.
2. Rzut oka na dzieje, piśmiennictwo i zakłady pedijatryczne. Krak. 1865.

Janikowski Stanisław.

a) W przedmiocie Médycyny sądowéj.

1. O różnicy oparzelin powstałych za życia i pośmiertnych. Warsz. 1860.
2. Uwagi o wykładzie medycyny publicznéj, w szczególności zaś sądowéj, w uniwersytecie paryzkim i w niektórych niemieckich. Warsz. 1861.
3. O wpływie uduszenia na ilość krwi w mózgu i płucach. Warsz. 1861.
4. Sprawozdania z czynności sądowo-lekarskich w r. 1861 do 1864. Warsz. 1864—1867.
5. Kazuistyka sądowo-lekarska, obejmująca 40 przypadków. Kraków 1866—1871, 1873, 1875.

b) W przedmiocie Higijeny publicznéj i Policyi lekarskiéj.

6. Nowe prawodawstwo angielskie w przedmiotach tyczących się higijeny publ. Warsz. 1860.
7. O szlachtuzach paryzkich. Warsz. 1860.
8. O zakładzie oprawiania zwierząt pod Paryżem. Warszawa 1861.
9. Uwagi higijeniczne o szpitalach, zebrane w podróży w r. 1859 i 1860. Warsz. 1861.
10. Kąpiele i pralnie publiczne w Paryżu i Berlinie. Warszawa 1861.
11. Utrzymanie czystości ulic, ścieki, wychodki itd. w Paryżu, Berlinie i Wiedniu. Warsz. 1861.
12. O pralniach i kuchniach szpitalnych. Warsz. 1861.
13. Sprawozdanie z rewizyi kąpieli publ. w Warszawie. 1862.

14. O szlachtuzach publicznych. Warsz. 1863.
15. O badaniach topogr. lek. kraju naszego. Warsz. 1863.
16. O pokątném léczeniu. Warsz. 1864.
17. O zakładzie starców i kalék Warsz. Towarz. Dobr. Warsz. 1864.
18. O składach kości w Warszawie. Warsz. 1866.
19. Fabryki obić papiérowych i kwiatów sztucznych w Warszawie. Warsz. 1866.
20. Wskazówki do przepisów o utrzymaniu czystości miasta. Z akt b. Delegacyi higijen. warsz. Warsz. 1866.
21. Różne artykuły w przedmiocie organizacyi służby zdrowia w Galicyi. Krak. 1867, 1868, 1871, 1873.
22. Uwagi lékarskie o włościanach. Krak. 1867.
23. O projekcie zmian w ustawie uniwers. Krak. 1871.
24. O potrzebie osobnych szpitali ospowych. Krak. 1872.
25. O wściekliźnie i o zapobieganiu téjże. Krak. 1872.
26. Sprawozdanie z nowszych prac o środkach ochronnych przeciwko ospie naturalnéj. Krak. 1872.
27. Sprawy publiczno-lékarskie na 3éj sesyi 3go peryjodu sejmu galicyjskiego. Krak. 1873.

c) W przedmiocie dziejów Higijeny publ i Policyi lékarskiéj.

28. O rozwoju historycznym urządzeń higijeny publ. we Francyi, w Anglii i w Prusach. Warsz. 1862.
39. Materyjały do dziejów higijeny i policyi lékarskiéj w Polsce: *a)* O łaźniach, *b)* o nierządzie. Warsz. 1864; *c)* o zarządach miejskich, *d)* o pokarmach i napojach. Warsz. 1866; *e)* o brukach, kanałach i utrzymaniu czystości miast. Warsz. 1867; *f)* Higijena publ. obozowa. Warsz. 1867; *g)* o wodach publicznych. Krak. 1868; *h)* rozporządzenia dotyczące się wykonywania sztuki lékarskiéj i aptekarstwa. Krak. 1870; *i)* szcze-

góły o niektórych osobach tym zawodom poświęcających się. 1872.

30. Notatki do dziejów szpitalów i zakładów dobrocz. w dawnéj Polsce. Krak. 1867.

d) W przedmiocie Medycyny praktycznéj.

31. Uwagi nad chorobą Artura Wierzbowskiego, lékarza ord. w szpitalu Dziec. Jez. Warsz. 1858.
32. Trzy spostrzeżenia nowotworów w jamie brzusznéj. Warsz. 1858.
33. Ostrożności potrzebne przy chloroformowaniu. Warszawa 1860.

e) Prace redakcyjne.

34. Redakcyja Pamiętnika Tow. lekar. warsz. Warszawa 1863—1866.
35. Redakcyja Przeglądu lekarsk. w Krakowie: *a)* wspólnie z Dr. Oettingerem od r. 1869 do 1871; *b)* wspólnie z DDr. Grabowskim i Lutostańskim w roku 1872; *c)* wyłącznie od r. 1873 do 1876.
36. Redakcyja Dwutygodnika Higijeny publ., wspólnie z DDr. Grabowskim i Lutostańskim. Krak. 1872.
37. Redakcyja Dwutygodnika higijenicznego, wspólnie z Dr. Grabowskim. Krak. 1876.

Jawornicki Marceli.

1. Redakcyja Tygodnika rolniczo-przemysłowego, wydawanego przez Tow. gosp.-roln. krak. Kraków r. 1 — 8, 1854—1862.

Kirkor Adam Honory (Jan ze Śliwina).

1. Bałwochwalcze zwyczaje na Białéj-Rusi (po rosyjsku). Wilno 1839.
2. Radegast, pismo zbiorowe. Wilno 1843.
3. Pamiętniki umysłowe, 3 tomy. Wilno 1844—1845.

4. Pamiętnik statystycznego komitetu w gubernii wileńskiéj (po rosyjsku). Wilno 1850, 1852, 1854.
5. Statystyczno-historyczne opisanie miast w gubernii wileńskiéj, (po rosyjsku). Wilno 1852.
6. Statystyka gubernii wileńskiéj, (po rosyjsku). Wilno 1854.
7. Starożytności litewskie, z ryciną chromolitografowaną, (po rosyjsku). Wilno 1854.
8. Wielki książe Witold, (po rosyjsku). Wilno 1854.
9. Redakcyja Pamiętników komisyi archeologicznéj wileńskiéj, (po polsku i rosyjsku), w nim: *a)* znaczenie i postęp Archeologii w naszych czasach; *b)* rozprawa o posągu Światowita, znalezionym w Zbruczu. Wilno 1856—1858.
10. Przechadzki po Wilnie i jego okolicach, z planem m. Wilna. Wilno 1856; 2gie wyd. 1859.
11. Ludność miasta Wilna, studyja z 22 lat, z tablicami śmiertelności, prawdopodobieństwa życia i śmierci, (po rosyjsku). Petersburg 1858; po polsku w Tece wileńskiéj.
12. Teka wileńska, pismo zbiorowe, tomów 6. Wilno 1857—1859.
13. Historyczno-statystyczne zarysy miasta Wilna, z planem, (po rosyjsku). Wilno 1858.
14. Katalog zabytków w Muzeum starożytności w Wilnie, (po rosyjsku). Wilno 1858.
15. Etnografija gubernii wileńskiéj, z dołączeniem słownika narzecza białoruskiego, oraz zbiorem pieśni, podań itd., (po rosyjsku). Petersburg 1858.
16. Pismo zbiorowe wileńskie na rok 1859; toż na rok 1862. Wilno 1859, 1862.

17. Kuryjer wileński, gazeta literacka i polityczna, od roku 1860—1866. Wilno.
18. Ruch naukowy pod względem historyi i statystyki na Litwie (i o Litwie) od najdawniejszych czasów, (po rosyjsku). Wilno 1862.
19. Wilno i koleje żelazne, z planem i mapą. Wilno 1862.
20. *Nowoje Wremia*, gazeta codzienna literacka i polityczna, (po rosyjsku). Petersburg 1868—1871.
21. Mennictwo na Litwie, (po rosyjsku). Moskwa 1870.
22. Na Dziś, pismo zbiorowe, trzy tomy. Kraków 1872.
23. O współczesnéj literaturze rosyjskiéj. Poznań 1873.
24. Obrazki litewskie. Poznań 1873.
25. O literaturze pobratymczych narodów słowiańskich. Kraków 1874.
26. O piérwotnéj Słowiańszczyznie, zarysy mitologiczne, podania itd. Warszawa 1875.
27. Słowianie na ziemi madziarskiéj. Warszawa 1875.
28. Litwa i Ruś, czyli zachodnie gubernije cesarstwa rosyjskiego, pod względem historycznym, geograficznym, statystycznym i archeologicznym. Warszawa 1875. Przygotowane nowe wydanie w 2 tomach.
29. Skarbiec katedry wileńskiéj. Warszawa 1876.
30. Sprawozdania z badań archeologicznych, szczegółowe wiadomości o zabytkach mitologicznego znaczenia, o hołośniakach, Szejbach - pole, o dawnych monetach i medalach litewskich, materyjały do Słownika archeol. (W Pamiętn. c. Tow. arch. w Petersb., w Starożytn. mosk. Tow. arch. i w Kuryjerze wileńsk.).
31. Badania archeol. w okolicach Babic i Kwaczały. Kraków 1874.
32. Badania archeol. w Kwaczale. Kraków 1874.

33. Pokucie pod względem archeol. Kraków 1876.
34. Przygotowane do druku: Zabytki piérwotne w bliższych okolicach Krakowa; tudzież: Zarysy Etnologii słowiańskiéj.
35. Życiorysy (większych rozmiarów) i wspomnienia pośmiertne w rozmaitych czasopismach polskich, jak również w osobnych broszurach: *Kazimierza Ładenskiego, Izabelli Górskiéj, Wiktora Każyńskiego, Józefa Rogowskiego, Ap. Kątskiego, ks. Alojzego Osińskiego, ks. Justyna Jakubowskiego, Dra Julijana Moszyńskiego, Pawła Saweljewa, Wacława Hanki, Ludwika Rittersberga, metropolity-arcybiskupa Wacława Żylińskiego, Mikołaja Malinowskiego, Ignacego i Dominika Chodźków, Michała Balińskiego, Aleksandra hr. Przeździeckiego, ks. biskupa Lipskiego* itd.
36. Rozmaitéj treści artykuły w różnych czasopismach polskich i rosyjskich.
37. W pismach rządowych rosyjskich artykuły treści ekonomiczno-statystycznéj, tudzież pedagogicznéj, mianowicie o wprowadzaniu języka polskiego jako wykładowego.

Kopff Wiktor.

1. *De donationibus inter virum et uxorem, secundum jus romanum et codicem gallicum.* Cracov. 1829.
2. Krótki rys organizacyi sądownictwa cywilnego we Francyi i urządzenia wewnętrznego trybunałów paryzkich. Krak. 1835.
3. O systemie karnym poprawczym i więzieniach stósownych do niego. Krak. 1835.

4. *Organisation politique, administrative et judiciaire de la Republique de Cracovie.* Paris 1836.
5. Urządzenie domów ochron dla małych dzieci w Krakowie. Krak. 1844. Toż 1847.
6. Zdanie sprawy o stanie i położeniu kraju W. M. Krakowa i Jego Okręgu w Zgromadzeniu reprezentantów. Kraków 1844.
7. Zarys organizacyi władz administracyjnych dla Galicyi. Kraków 1871.

Kozubowski Antoni.

1. *De ulceribus plicosis.* Würzb. 1833.
2. O karłakach mianowicie przedtatrowych. Krak. 1841.
3. O samcach przekopnicy okazałéj *(Apus cancriformis).* Kraków 1858.
4. Sposoby rozmnażania morw. Krak. 1861.
5. Sprawozdanie z czynności całorocznych Tow. pszczeln.-jedwabn. i sadowniczego. Krak. 1870.
7. Jedwabnictwo czyli nauka o wychowie jedwabników morwowych, ze stanowiska nowszych badań naukowych. Krak. 1872.

Kremer Aleksander.

1. *Rasorii doctrinae principia.* Crac. 1837.
2. Rozmaitości lekarskie. Petersb. 1862.
3. Przegląd czynności Komisyi fizyjograficznéj c. k. Tow. nauk. Krak. w ciągu r. 1868—9.
4. Słownik łacińsko-polski wyrazów lekarskich. Krak. 1868.
5. Słowniczek prowincyjalizmów podolskich ułożony w Kamieńcu Podolskim w r. 1863. Krak. 1870.

Langie Karol.

1. Falkland, powieść Sir. Edw. L. Bulwera przekł. Lwów 1835.

2. Święţojanka, noworocznik gospodarski. Kraków 1843.
3. Odezwa w przedmiocie napisów, godeł i nazwisk w polskim języku. Lwów 1835.
4. Sprawozdanie z wycieczki do Szląska górno-pruskiego i do Łużyc Serbskich. Krak. 1856.
5. Szkoły rolnicze jako zakłady dobroczynności powszechnéj. Krak. 1856.
6. Kilka uwag o chowie koni w Galicyi. Krak. 1859.
7. Kalendarz naukowy. R. 1865. Przemyśl 1865.
8. O sprawie głodowéj w Galicyi. Krak. 1866.
9. O uposażeniu szkółek początkowych w kraju niegdyś W. M. Krakowa i J. O. Krak. 1868.
10. Magistrat w obec wolnéj Gminy. Krak. 1868.
11. O dobroczynności. Krak. 1869.
12. Ogród warzywny, jego urządzenie i pielęgnowanie roślin warzywnych. Krak. 1875.

Lutostański Bolesław.

1. Jad cholery i odtruwanie przenośników tegoż jadu. Krak. 1867.
2. Zbieranie szczegółów statystyczno-lekarskich i materyjałów epidemijologicznych, oraz udział jaki przypada w téj pracy Towarzystwom lekarskim. Krak. 1870.
3. O księgach zejścia czyli wykazach zmarłych. Krak. 1870.
4. Działanie i użycie lecznicze kumysu. Krak. 1872.
5. Hygiena zastósowana do potrzeb życia osobniczego i społecznego, oraz do rzeczy krajowych. Krak. 1874.
6. Żegiestów w Galicyi. Zarys balneologiczny. Krak. 1874.
7. Szczawnica w Galicyi, jéj zdroje i urządzenia. Krak. 1874.
8. Redakcyja pisma: Zdrojowiska. Krak. 1874—5.

Mertens Franciszek.

1. *De functione potentiali duarum ellipsoidum homogenearum.* Berolini 1864.
2. Obliczanie potencyjału dla wielościanów jednorodnych. Krak. 1867.
3. *Bestimmung des Potentials eines homogenen Polyeders.* Berlin 1868.
4. *Bemerkung über die ebenen Schnitte der Flächen zweiten Grades.* Berlin 1872.
5. *Ueber die Mahlfatische Aufgabe für das sphärische Dreieck.* Berlin 1872.
6. *Ein Beitrag zur analytischen Zahlentheorie.* Berlin 1873.
7. *Ueber einige asymptotische Gesetze der Zahlentheorie.* Berlin 1874.
8. O funkcyi oskulacyjnéj Pr. Żmurki. Krak. 1876.

Nowakowski Franciszek Kandyd.

1. Dowód, że Napoleon nigdy nie istniał. Tłómaczenie z niemieckiego. Poznań 1837.
2. *De Demetrio, Magno Russiae duce, Iwani filio.* Berolini 1839.
3. Tłómaczenie dzieła Józefa Her. Schmidta, które wydał Rob. Remak. Berlin 1841.
4. Torquata Tassa, Komedija pastesrka (z rękopismu). Berlin 1840.
5. *Jocoseria* (z rękopismu). Berlin 1840.
6. Źródła do dziejów Polski. 2 Tomy. Berlin 1841.
7. O emancypacyi kobiét. Rozprawa drukowana w Warszawie w Przeglądzie naukowym.
8. Opisanie Zamościa i Uchań w Starożytnéj Polsce, M. Balińskiego.

9. Instrukcyja dla szkół parafijalnych. Krak. 1861.
10. W szkołach ludowych nie gramatyki, ale języka tak uczyć należy, ażeby zakres wyobrażeń rozszérzać i władzę pojmowania rozwijać. Lwów 1868.
11. Jak uczyć języka ojczystego w szkołach ludowych? Lwów 1869.
12. O potrzebie, zakresie i sposobie uczenia Historyi i Geografii w szkołach ludowych. Lwów 1869.
13. Nauczycieli byt dobry a praca sumienna i umiejętna nieodzownym warunkiem oświaty ludu. Lwów 1869.
14. O majówkach, wycieczkach i przechadzkach młodzieży szkolnéj. Lwów 1869.
15. O egzaminach publicznych. Lwów 1870.
16. O wychowaniu. Odczyt miany w Żywcu. Krak. 1871.
17. O Elementarzu Komisyi edukacyjnéj z r. 1785. Lwów 1871.
18. O przestankach między godzinami w szkole. Lwów 1871.
19. Jak Izba edukacyjna polecała przygotowywać dzieci do nauki pisania i czytania. Lwów. 1874.
20. Jak niemieccy pedagogowie polecają przygotowywać dzieci do nauki pisania i czytania. Lwów 1874.
21. Jak uczyć języka ojczystego w szkołach początkowych? Rozprawa czytana na Zgromadzeniu walném Tow. Pedag. w Stanisławowie r. 1875.

Oettinger Józef.

a) Pr. lekarsko-historyczne i bijograficzne.

1. *Jos. Struthii med. posn. vita et 2rum ejus operum bibliogr. critica disquisitio.* Crac. 1843.
2. Umiejętność lek. w obec szkół etc. Kraków 1863.
3. O przesądach lek. Kraków 1867.
4. O obłędach pospolitych, streszczenie wykładu publ. Krak. 1868.

5. Rzut oka na najcelniejsze nabytki doświadczenia lek. Krak. 1870.
6. Kilka wspomnień z dawnych dziejów Wydz. lek. Uniw. Jagiell. Krak. 1874, 1875.
7. Wspomnienia pośmiertne i żywoty: Nikod. Bętkowskiego, Andrz. Janikowskiego, Fr. Herbicha, Józ. Jakubowskiego i inne pomniejsze w Przegl. lek. 1864—1866.
8. O zasługach naukowych K. Rokitanskiego na uczczenie 70téj rocznicy jego urodzin. Krak. 1874.

b) Epidemiologia i statystyka lek

9. Cholera nagminna w Krakowie 1866. Kraków 1867.
10. Przyczynek do obrazu epidemiologicznego miasta Krakowa. Kraków 1869.
11. Spostrzeżenia lek. i ruch chorych w Szpit. starozak. w Krakowie 1862—1875.

c) Medycyna publiczna.

12. Uwagi nad projektem zawiązania Towarzystwa lekarzy polsk. w Galicyi. Krak. 1863.
13. Nadzór nad szpitalami Krak. 1867.
14. Prawidła ochrony osobistéj od cholery, zalecone i ogłoszone przez Komis. zdrowia Rady M. Krak. 1866.
15. Upośledzona wolność moralna lekarza. Krak. 1871.

d) Kazuistyka praktyczno lek.

16. Kilkanaście téj treści artykułów w Przegl. lek. 1862—1874.

e) Sprawozdania i krytyki naukowe.

17. Sprawozdania roczne z piśmiennictwa lek. polskiego do niemieckich roczników Virchowa i Hirscha; z r. 1874: z anatomii, fizyjologii, farmakologii, historyi med. Z r. 1875: z fizyjologii, patol. ogólnéj, hist. med.

18. Krytyka i rozbiory dzieł lekarskich w Przegl. lek. i Roczn. Tow. przyj. nauk. Pozn. 1863—1874.

f) Prace redakcyjne.

19. Redakcyja główna Przeglądu lekarskiego od jego założenia w r. 1862, aż do r. 1870 wł. w ostatnich dwóch latach spólna z Prof. Dr. Janikowskim.

g) Prace lingwistyczne.

20. Niektóre ważniejsze właściwości polszczyzny w porównaniu z mową niemiecką. Kraków 1869.
21. Jak spolszczyć Hypospadias i Epispadias? w Przeglądzie lek. r. 1872.

h) Przekład na polskie.

22. Dr. Jana Kundrata: Wykład objaśniający do anatomicznych tablic ściennych. W Wiedniu 1872.

Popiel Paweł.

1. Z polecenia Biura Dyplomatycznego, Artykuły polityczne w sprawie Polski do Powszechnéj Gazety Augsburskiéj 1831.
2. Polityczna odpowiedź dyplomacie rosyjskiemu (po francuzku w *Revue-Européenne*) 1833.
3. List do Józefa Kremera o Rozwodach. Krak. 1844.
4. Żywot Józefa Gołuchowskiego. Krak. 1860.
5. List do X. Adama Sapiehy. Lipsk 1864.
6. List polityczny do X. Jerzego Lubomirskiego. Krak. 1865.
7. W r. 1866. Kilka słów do Józefa Szujskiego. Krak. 1866.
8. Austryja Monarchia federalna; 5 broszur, jedna po franc.: *Considérations sur l'organisation politique de l'Autriche.* Wszystko między r. 1866 a 1873.
9. O władzy doczesnéj Papiéża. 1866.
10. *Le prince Czerkawski. Etude psychologique et poli-*

tique. 1866.

11. Żywot Andrzeja Zamojskiego. Krak. 1874.

Sawiczewski Floryjan.

1. *Dissertatio medico-chirurgica de Struma.* Crac. 1824.
2. Apparat parowy farmaceutyczny połączony z suszarnią i łaźnią parową. Krak. 1830.
3. Pamiętnik farmaceutyczny Krakowski. Krak. T. I, II. 1834—6.
4. Wiadomość o wodzie słonéj krakowskiéj.
5. O łoczydze krakowskiéj. (Oba artyk. w Roczn. Wydz. lek. w Un. krak.).

Ściborowski Władysław.

a) Prace wyd. osobno.

1. Krótki rys historyczny chorób zaraźliwych i epidemicznych w Polsce do końca wieku XVIII. Warszawa 1861.
2. Rady dla Matek, zachowania się podczas ciąży, porodu i połogu oraz obchodzenia się z dziećmi, skréślone dla ludu wiejskiego. Warszawa 1863.
3. Poradnik dla niewiast wiejskich. Warszawa 1868.
4. Kilka słów o narzędziach używanych do badania gardła i części przyległych. Kraków 1865.
5. Pogląd na ruch i postęp w zdrojowiskach krajowych podczas pory zdrojowéj roku 1864. Kraków 1865.
6. Kilka słów o działaniu i zastósowaniu leczniczém wody Żegiestowskiéj. Kraków 1869.
7. Wiadomość o zakładzie leczniczym dla chorych piersiowych w Goerbersdorfie w Szląsku pruskim. Kraków 1874.

b) Zamieszczone w czasopismach.

8. Przeglądy czynności i ważniejsze spostrzeżenia w Szpitalu Ś. Alexandra w Willanowie z lat 1857—1863. (w Tyg. lek. warsz. tudzież w Przegl. lek. krak.) 1857—1863.

9. Rozprawy i artykuły treści balneologicznéj zamieszczane: w Tygodniku lekarskim warszawskim, Przeglądzie lekarskim krakowskim, Klinice, Zdrojowiskach, Czasie, Kraju i Dzienniku literackim lwowskim od 1864 do 1875.
10. Rozprawy i artykuły różnéj treści lekarskiéj w Pamiętniku Tow. lek. warsz., Tygodniku lek. warsz., Przegl. lek. od 1860—1875.
11. Artykuły dla nauki ludu zamieszczane w Czytelni niedzielnéj 1861—1863.
12. Rozbiory krytyczne i przeglądy nowych dzieł lekarskich, zamieszczane w różnych Czasopismach lekarskich i w Przeglądzie krytycznym od 1859—1875.

Seredyński Władysław.

1. Sprawa obioru następcy na tron za panowania i po abdykacyi Jana Kazimierza. Krak. 1864.
2. Kilka myśli dotyczących przyszłego urządzenia zakładów nauczycielskich dla szkół ludowych. Krak. 1866.
3. Grzegórz z Sanoka Arcybiskup Lwowski. Krak. 1867.
4. Pedagogija polska w zarysie. Lwów 1868.
5. Rękopismy Towarzystwa Naukowego systematycznie zestawione. Krak. 1869.
6. W sprawie ankiety gimnazyjalnéj — szereg artykułów. Krak. 1870.
7. Akademija Umiejętności w Krakowie — szereg artykułów. Lwów 1871.
8. Andrzeja Morsztyna nie wydane poezyje, objaśnione wstępem i uwagami. Krak. 1874.
9. Zakres nauki kosmografii w Seminaryjach, z metodycznem użyciem przyrządu Schönningera. Krak. 1875.
10. *Scriptores rerum polonicarum.* tom III obejmujący:

Stefana Franciszka z Prószcza Medekszy księgę pamiętniczą wydarzeń zaszłych na Litwie 1654—1668 r. Krak. 1875.

11. Kilkanaście recenzyj książek szkolnych i metodycznych w pismach czasowych.

Serwatowski Waleryjan.

1. Wykład Pisma Św. Nowego Zakonu. To jest, komentarz do cztérech Ewangelij, do Dziejów Apostolskich, i do wszystkich listów Św. Pawła Apostoła Krak.. 1854.
2. Wykład Pięcioksięgu Mojżesza i Księgi Joba. Wydawany peryjodycznie w poszytach Pamiętnika religijno-moralnego w Warszawie.
3. Pierworys systematu filozofii, ze stanowiska chrześcijańskiego pojętéj. Krak. 1872.
4. Nauki Parafijalne dogmatyczne dla ludu wiejskiego. Warsz. 1860.
5. Jak Mama maleńkiego Jasia religii uczyła? Praca katechetyczno-pedagogiczna, wydana w Krakowie.
6. Życiorysy Biskupów rzymsko-katolickich w Kijowie i Czernichowie. Tłómaczone z łacińskiego, wydane w Krakowie.
7. Różne artykuły w pismach peryjodycznych w Poznaniu, w Warszawie i w Krakowie.

Steczkowski Jan Kanty.

1. *De longitudine geographica.* Crac. 1828.
2. Elementarny wykład Matematyki:
   a) Arytmetyka. Krak. 1851.
   b) Algebra. Krak. 1852.
   c) Geometryja. Krak. 1858.
   d) Geometryja analityczna. Krak. 1859.

e) Trygonometryja. Krak. 1859.

3. Astronomija sposobem dla każdego dostępnym wyłożona. Krak. 1861.
4. Pogadanki nauczyciela wiejskiéj szkółki z gospodarzem téjże wsi o kulistości ziemi oraz jéj dziennym i rocznym ruchu. Cieszyn 1872.
5. Gwiazdy spadające, kule ogniste, aerolity i komety. Krak. 1874.
6. Świat widzialny i świat powszechny. Krak. 1875.

Stopczański Aleksander.

1. *Ueber Bestimmung des Kreatinins im Harne und Verwerthung desselben beim Diabetes mellitus.* Wien 1863.
2. Rozbiór chemiczny wody mineralnéj szczawnickiéj. Krak. 1865.
3. Pogląd na wypadki otrzymane w pracowni chemiczno-patologicznéj c. k. Uniwersytetu Jagiell., skréślony w Lipcu 1867 r. Krak. 1867.

Teliga Karol.

1. Kazania świąteczne na pamiątkę 500-letniéj rocznicy założenia Uniwersytetu krak. wydane. Krak. 1864.
2. O stosunkach między probostwem kościoła św. Floryjana na Kleparzu a szkołą przy tym kościele i Uniwersytetem jagiell. Krak. 1868.

Tupy Eugenijusz (Bolesław Jabłoński).

1. *Růže Sionská.* Praga 1852.
2. *Básně.* Praga. Wyd. 1sze 1841, ostatnie 5te 1872.
3. Poezyje polskie przygotowane do druku.

Warschauer Jonathan.

1. *De vi et efficientia aquae medicatae ivonicensis.* Crac. 1843.

2. O cholerze epidemicznéj. Krak. 1850.
3. Rzut oka na niektóre choroby w r. 1852 panujące w Krakowie i porównanie odry tegorocznéj z odrą 1845 r. Warszawa 1853.
4. *Brunnenärtzliche Mittheilungen über die Badesaison des J. 1858 in Szczawnica.* Wien 1859.
5. O nieżycie ostrym i długotrwałym jamy bębenkowéj i jego léczeniu. Krak. 1867.
6. Choroby trąbki Eustachego i jéj léczeniu. Krak. 1867.
7. Rozprawy i listy z podróży z zakresu kliniki lek. otiatryi, okulistyki, gynekol. pediatr. balneol. itd. w różnych Czasopismach lek. krajowych i zagranicznych.
8. Rozbiory i oceny dzieł lékarskich polskich i obcych w Czasopismach polskich i niemieckich.

Wilczek Józef.

1. Kazania pasyjonalne o warunkach pokuty i homilije o męce Pańskiéj. Krak. 1862.
3. Pastoralna. Tomów 3. Krak. 1864—1871.
3. Rocznik drugi kazań niedzielnych na cały rok. Kraków 1874.

Witte Karol.

1. Magazyn powszechny. Współpracownictwo z Piotrem Chlebowskim. Warsz. od 1836 do 1841.
2. Kosmorama Europy. Warsz. 1838.
3. Pamiętnik sceny warszawskiéj. T. I—III. 1838—1840.
4. Redakcyja wyłączna i wydawnictwo Gazety Powszechnéj i Pisma dodatkowego p. t. Pamiętnik literacki. Warsz. 1842. (Artykuły treści krytycznéj pióra redaktora).
5. Redakcyja i wydawnictwo Dziennika krajowego. (Dział literacki pióra redaktora). Warsz. 1843.

6. Korynna, Pani de Staël, tłumaczona spólnie z jenerałową Rautenstrauchową. Warsz. 1843.
7. Gazeta Warszawska, w niéj dział ruchu literackiego, od 1844—1854.
8. Krytyka literacka w Bibliotece warszawskiéj od 1844 do 1849.
9. Hrabia de Monte-Christo. Romans Al. Dumasa, tłumaczenie. T. I—VIII. Warsz. 1845.
10. Gawędy pedagogiczne. Warsz. 1865.
11. Obraz biblijograficzno-literacki za rok 1868. (Przegląd krytyczny). Warsz. 1869.
12. Broszura treści politycznéj. Krak. 1870.
13. O wychowaniu publiczném w szkołach średnich. Kraków 1871.
14. Krzemieniec — opowiadanie studenta piérwszéj klasy. (System wychowania w szkole). Krak. 1873.
15. Rozprawa o budowie zgłosek w języku polskim, na podstawie dzieła P. Sławińskiego. Krak. 1874.
16. O szkołach początkowych czyli elementarnych. Samouctwo. Klasa wstępna. Krak. 1875.
17. Fantazyje językowe galicyjskie; (błędy językowe w pismach i mowie). W Kraju 1870.

Zarański Stánisław.

1. Nauka Chronologii podług Jaźwińskiego — przełożył z francuzkiego z objaśnieniami. Lwów 1849.
2. Dziejobraz Polski. Lwów 1851.
3. Dzieje powszechne Dra Jerzego Webera, przełożone na język polski i w rzeczach słowiańskich do potrzeb narodowych zastósowane. Lwów 1851—1855.
4. Dzieje powszechne ułożone na wzór roczników, kronik i właściwéj historyi z dziejobrazami. Tom I. Wie-

deń 1857. Tom II. Kraków 1864 — 1867. Toż po niemiecku 1858—1865.

5. Początkowanie w pracy około Słownika wyrazów prawniczych, wydanego przez Tow. nauk. krak. 1860.
6. O sposobach w wykładaniu dziejów. Krak. 1864.
7. *Der Geschichtsunterricht auf Grundlage der Geschichtsschreibung.* Wien 1865.
8. Rzecz o naszém wychowaniu publiczném. Krak. 1866.
9. Zadania Rady szkolnéj. Lwów 1867.
10. O reformie wykładów dziejowych na podstawie indukcyi. Krak. 1867.
11. Zarys dziejów nauki czytania w celu zawiązania dydaktyki narodowéj i reformy elementarza. Krak. 1868.
12. Ocenienie „Szkoły". Krak. 1868.
13. O zasadach w układaniu dzieł elementarnych. Kraków 1869.
14. Elementarz piérwszy ułożony śladem dziejowego rozwoju nauki pisania i czytania. Krak. 1869.
15. Wykład elementarza ułożonego jak wyżéj. Krak. 1869.
16. Uwagi nad uchwałą Rady szkolnéj krajowéj z d. 26 Grudnia 1869 do l. 6568. Krak. 1870.
17. Komisyja Edukacyi narodowéj a Rada szkolna krajowa, rozważane w głównym kierunku reformy wychowania publicznego. Krak. 1870.
18. O Elementarzu Rady szkolnéj krajowéj. Krak. 1871.
19. Do zacnych Lwowian pragnących oświaty ludu. Kraków 1872.
20. Wykład zasad ekonomii społecznéj, zastósowany do potrzeb wychowania narodowego. Krak. 1873.
21. Nauka o rolnictwie dla dzieci polskich. Krak. 1873.

22. O zmianach koniecznych w nauce dziejów ojczystych. Lwów 1874.
23. Lichwa a Szkoła. Lwów 1875.
24. Żywioł ekonomiczny w wychowaniu publiczném. Kraków 1876.
25. Przygotowany do druku: Słownik geograficzny nazw słowiańskich, przez Niemców, Włochów, Węgrów, Turków itp. przeistoczonych w liczbie więcéj nad 12.000.

Zatorski Maksymilijan.

1. O kontrakcie kupna zawartym w drodze licytacyi według zasad prawa rzymskiego i austryjackiego, z uwzględnieniem prawa pruskiego, francuzkiego, saskiego i projektu drezdeńskiego wspólnego niemieckiego prawa o zobowiązaniach. Krak. 1868.
2. Redakcyja „Czasopisma“ poświęconego prawu i umiejętnościom politycznym, wydawanego przez Wydział prawa i umiejętności politycznych w c. k. Uniwersytecie Jagiell. w r. 1869.
3. Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii austryjackiéj. Z późniejszemi odnośnemi ustawami i rozporządzeniami, (opracowane łącznie z Prof. Kasparkiem). Cieszyn 1875.

Zieleniewski Michał.

1. O przesądach lékarskich ludu naszego. Krak. 1845.
2. *De chlorosi.* Crac. 1852.
3. Wody lékarskie szczawnickie. Krak. 1852.
4. Przyczynek do historyi akuszeryi w Polsce. Warszawa 1857.
5. Kilka słów o wodach lékarskich w Wysowéj. Kraków 1859.

6. *Heilquellen im Krakauer Regierungs-Bezirke.* Krakau 1865.
7. Notatki do historyi akuszeryi. Warsz. 1862.
8. Przewodnik podróży do zdrojowiska krynickiego. Krak. 1862.
9. Rys historyczno - balneologiczny o dawnych i dzisiejszych łaźniach. Krak. 1864.
10. Obrazy doroczne ze stanu zdrojowiska w Krynicy. Kraków 1865—1872.
11. O napełnianiu wód lékarskich na sprzedaż rozsyłanych. Krak. 1861.
12. O borowinie i zastósowaniu jéj na kąpiele w ogólności z poglądem na torfowiska w Polsce i Krynicy. Krak. 1866.
13. *Der Kurort Krynica in Galizien und seine Entwickelungsperiode im letzten Decennium.* Wien 1868.
14. Rys balneologii powszechnéj 1873. Warsz. 1873.
15. Krynica i jéj zakład zdrojowy. Krak. 1874.

---

†

ZMARŁ

z pomiędzy Członków nadzwyczajnych
w ciągu roku 1875.

Aleksandrowicz Adolf. d. 28 Kwietnia.

WYKAZ
STAŁYCH KOMISYI AKADEMICKICH
z końcem r. 1875.

A) W Wydziale filologicznym.

I.

Komisyja biblijograficzna.

Przewodniczący.

Estreicher Karol *).

Dyrektor Wydawnictwa.

Nowakowski Franciszek.

Sekretarz.

Bełcikowski Adam.

Członkowie Akademii czynni.

Mecherzyński Karol.

Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Hoszowski Konstanty.

Janikowski Stanisław.

Jawornicki Marcelli.

Kremer Aleksander.

Krzyżanowski Stanisław.

Oettinger Józef.

Seredyński Władysław.

Witte Karol.

Zatorski Maksymilijan.

---

*) Gdzie przy nazwisku Członka téj i następnych Komisyj nie wymieniono miejsca pobytu, miejscem tém jest Kraków.

Członkowie przybrani.

Celichowski Zygmunt w Korniku.
Wisłocki Władysław.

II.

Komisyja dla historyi sztuki.

Przewodniczący.

Siemieński Łucyjan.

Sekretarz.

Łuszczkiewicz Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Łepkowski Józef.
Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Górczyński Adam.
Kossak Julijusz.
Popiel Paweł (sen.).
Pokutyński Filip.
Paszkowski Franciszek.

Członkowie przybrani.

Gąsiorowski Wilhelm.
Gebauer Alexander.
Gujski Marcelli.
Sokołowski Maryjan.
Tomkowicz Stanisław.

III.

Komisyja językowa.

Przewodniczący.

Skobel Fryderyk Kaz.

Sekretarz.

Bełcikowski Adam.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Alexander.
Estreicher Karol.
Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Brandowski Alfred.
Janikowski Stanisław.
Kremer Alexander.
Nowakowski Franciszek.
Oettinger Józef.
Seredyński Władysław.
Warschauer Jonatan.
Witte Karol.
Zarański Stanisław.

Członek przybrany.

Wisłocki Władysław.

IV.

Komisyja dla badań w zakresie historyi literatury i oświaty w Polsce *).

B) W Wydziale historyczno-filozoficznym.

I.

Komisyja historyczna.

Przewodniczący zarazem Dyrektor wydawnictwa.

Szujski Józef.

*) Organisacyja téj Komisyi właśnie jest na porządku dziennym. Z Komisyją tą połączyła się dawniejsza Komisyja filozoficzna, że do celem jéj zbiorowego działania było gromadzenie materyjałów literackiego do historyi filozofii w Polsce.

Sekretarz.

Seredyński Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni i korrespondenci.

Bielowski August,
Dzieduszycki Maurycy,
Kętrzyński Wojciech,
Liske Fr. Ksawery,
Małecki Antoni,
Pietruszewicz Antoni,
Szaraniewicz Izydor,
Walewski Antoni,
Węclewski Zygmunt.
} we Lwowie.

Żebrawski Teofil.

Zaleski Bronisław, Czł. kor. w Paryżu.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon.
Hoszowski Konstanty.
Kirkor Adam.
Popiel Paweł (sen.).
Mieroszowski hr. Sobiesław.
Scipio del Campo ks. kanonik.

Członkowie przybrani.

Bobrzyński Michał.
Boeszermeny w Gdańsku.
Bukowski ksiądz.
Celichowski Zygmunt w Korniku.
Czerny Franciszek.
Doleżan Wiktoryn.
Ermisch Hubert w Dreznie.
Gloger Z. w Jeżowie.
Hirszberg Leopold we Lwowie.

Kalicki Bernard we Lwowie.
Kluczycki Franciszek w Krzeszowicach.
Kubala Ludwik we Lwowie.
Lekszycki w Kaliszu.
Link Henryk we Lwowie.
Łukowski ks. w Gnieznie.
Łuszczyński Bogdan.
Maciszewski Maurycy w Brzeżanach.
Midowicz ks.
Partycki Emilijan we Lwowie.
Perlbach Maksymilijan w Królewcu.
Philippi dyr. Arch. rząd. w Królewcu.
Piekosiński Franciszek
Pietrzykowski ks. w Mogile.
Pilat Roman we Lwowie.
Piwowarski Adam.
Polkowski Ign. w Lubostroniu.
Popiel Paweł (jun.).
Przezdziecki hr. Konstanty w Warszawie.
Puławski Kazimierz.
Reiche w Królewcu.
Reifenkugel w Czerniowcach.
Smolka Stanisław.
Stoeger Eugenijusz w Bochni.
Sokołowski August.
Waliszewski Kazimierz w Paryżu.
Wisłocki Wład.
Wojciechowski Tad.
Wolański Franciszek w Tarnowie.
Zakrzewski Ignacy w Poznaniu.
Zakrzewski Wincenty.
Zarewicz Ludwik.

Komisyja dzieli się na trzy Sekcyje: 1) *paleograficzną*, pod kierunkiem Dra Piekosińskiego; 2) *do Akt. publicznych* od 1507—1795, pod kierunkiem Dra Szujskiego; 3) *do historyczno-geograficznego opisu Dyjecezyi krakowskiéj*, pod kierunkiem ks. Scipiona del Campo. Oprócz tego istnieje Komitet do wydawnictwa *Aktów Jana III*, złożony z pp. Szujskiego, Kluczyckiego i K. Waliszewskiego; Komitet do wydawnictwa *Korespondencyi kardynała Hozyjusza*, złożony z pp. Piekosińskiego, Szujskiego, Wisłockiego, Zakrzewskiego i ks. Z. Goliana, uproszonego przez Komisyję do udziału w téj pracy.

III.

Komisyja archeologiczna.

Przewodniczący.

Łepkowski Józef.

Sekretarz Komisyi.

Umiński Piotr.

Członek zwyczajny.

Żebrawski Teofil.

Członkowie nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon.
Drożdziewicz Jan ks.
Gorczyński Adam.
Hoszowski Konstanty.
Jawornicki Marcelli.
Kirkor Adam H.
Kolberg Oskar.
Kossak Julijusz.

Dr. Kremer Aleksander.
Paszkowski Franciszek.
Pokutyński Filip.
Popiel Paweł.
Scipio del Campo hr. ks.
Seredyński Władysław.
Serwatowski Walery ks.
Witte Karol.

Członkowie przybrani.

Böhm Ignacy.
Dzieduszycki Wojciech hr.
Kopernicki Izydor.
Mieroszowski Stanisław.
Morawski Szczęsny.
Przybysławski Władysław.
Sadowski Jan N.
Schneider Antoni.
Sokołowski Maryjan.
Sołtan Michał hr.
Strutyński Julijan hr.

Komisyja archeol. ma Sekcyje: 1) *Wykopalisk*, pod kierunkiem A. H. Kirkora; 2) *Encyklopedyi starożytności polskich*, pod kierunkiem Dra A. Kremera; 3) *Muzealną*, pod kierunkiem Dra W. Seredyńskiego; 4) *Epigrafiki polskiéj* (obecnie organizującą się).

IV.

Komisyja prawnicza.

Przewodniczący.

Heyzman Udalryk.

Sekretarz.

Bobrzyński Michał.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Aleksander.
Burzyński Piotr.
Dunajewski Julijan.
Zoll Fryderyk.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Boroński Franciszek.
Fierich Edward.
Hoszowski Konstanty.
Kański Mikołaj.
Kopff Wiktor.
Kurtz Aleksander.
Langie Karol.
Szlachtowski Feliks.
Wodzicki Henryk hr.
Zatorski Maksymilijan.
Zyblikiewicz Mikołaj.

Członek przybrany.

Kasparek Franciszek.

Co do wysadzonego z téj Komisyi Komitetu do nadzoru polskiego przekładu Ustaw Państwa, zob. Rocznik z r. 1874, str. 12.

C) W Wydziale matematyczno-przyrodniczym.

I.

Komisyja fizyjograficzna.

Przewodniczący.

Kuczyński Stefan.

Sekretarz.

Kremer Aleksander.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.
Czerwiakowski Ignacy.
Czyrniański Emil.
Karliński Franciszek.
Radziszewski Bronisław we Lwowie.
Nowicki Maksymilijan.
Skiba Edward.
Żebrawski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Baraniecki Adryjan.
Langie Karol.
Lutostański Bolesław.
Nowakowski Franciszek.
Ściborowski Władysław.
Zieleniewski Michał.

Członkowie przybrani.

Alth Tytus na Bukowinie.
Andrzejowski Antoni w Skale, obw. Czortkowski.
Böhm Ignacy.
Buchwald ks. kan. w Dobrzechowie.
Buszak Jan w Gródku.
Ciesielski Teofil we Lwowie.
Claus Edward w Wieprzu, obw. Wadow.
Czerkawski Julijan we Lwowie.
Czarnecki Jan w Kaczanowce.
Czermak Edward w Drohobyczu.
Dzieduszycki Włodzimierz hr. we Lwowie.

Dziędzielewicz Józef w Kołomyi.
Freund August we Lwowie.
Godlewski Emilijan.
Graczyński Adolf w Wadowicach.
Habeni Franc. Ksaw. ks. w Staréj wsi, pow. Brzoz.
Hahn Franciszek w Bochni.
Hankiewicz Włodzimierz w Przemyślu.
Hoff Teodor.
Hückel Edward we Lwowie.
Jachno Jan w Stanisławowie.
Janczewski Edward.
Janota Eugenijusz we Lwowie.
Jabłoński Wincenty.
Karo Ferdynand w Łosicach (Król Polsk.).
Kolbenheyer Karol w Bilsku.
Konopka Józef w Mogilanach.
Kopernicki Izydor.
Kotowicz Antoni.
Kotula Bolesław.
Kreutz Szczęsny we Lwowie.
Król Żegota.
Krziż Alojzy w Złoczowie.
Kurowski Mateusz w Brzeżanach.
Leigert Józef w Krządce.
Lemoch Leon w Jarosławiu.
Lentz Herman w Niwrze, w Czortkowskiém.
Łomnicki Maryjan w Stanisławowie.
Majewski Edward w Krzeszowicach.
Mayer Emanuel w Makowie.
Michałowski Ludwik.
Niedźwiedzki Julijusz we Lwowie.

Olszewski Karol.
Olszewski Stanisław.
Płachetka Seweryn w Złoczowie.
Podhorecki Franciszek w Jarosławiu.
Reichenberg Ferdynand w Tenczynku.
Rehman Antoni.
Romer Konstanty.
Rostafiński Józef obecnie w Strasburgu.
Roszek ks. prob. w Poroninie.
Roziński Karol w Żółkwi.
Sadowski Jan Nep.
Sławiński Marcelli w Kołomyi.
Stanecki Tomasz we Lwowie.
Stengel Ireneusz.
Strzelecki Henryk we Lwowie.
Strzelecki Stan. w Wieliczce.
Suszycki Zenon w Dźwiniarzu.
Taczanowski Wład. w Warszawie.
Textoris Leopold ks. prob. w Kołaczycach.
Trattnig Karol w Przemyślu.
Tyniecki Władysław w Dublanach.
Turczyński Emeryk w Drohobyczu.
Uznański Adam w Poroninie.
Wachtel Fryderyk w Sobotni.
Wachtel Henryk.
Waga Antoni w Warszawie.
Waigl Leopold w Kołomyi.
Walter Henryk.
Wałecki Antoni w Warszawie.
Werhratski Jan we Lwowie.
Wierzbicki Daniel.

Wierzejski Antoni.
Wodzicki Kazimierz hr. w Olejowie.
Zaręczny Stanisław.
Zimmerman Jan we Lwowie.

Prace téj Komisyi rozdzielone na 5 Sekcyj, pod kierunkiem: 1) *meteorologiczna* Prof. Karlińskiego, 2) *geologiczno-orograficzna* Prof. Altha, 3) *botaniczna* Prof. Czerwiakowskiego, 4) *zoologiczna* Prof. Nowickiego, 5) *chemiczna* Prof. Czyrniańskiego.

II.

Komisyja antropologiczna.

Przewodniczący.

Majer Józef.

Sekretarz.

Kopernicki Izydor.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.
Biesiadecki Alfred.
Kuczyński Stefan.
Łepkowski Józef.
Łuszczkiewicz Władysław.
Nowicki Maksymilijan
Szujski Józef.
Teichman Ludwik.
Żebrawski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Baraniecki Adryjan.
Kirkor Adam Hon.

Kossak Julijusz.
Kremer Alexander.
Lutostański Bolesław.
Ściborowski Władysław.

Członkowie przybrani.

Bieńczewski Alexander w Birczy.
Dzieduszycki Włodzimierz hr. we Lwowie.
Gralewski Mateusz.
Kolberg Oskar.
Kołychanowski Józef w Turce.
Krziż Alojzy w Złoczowie.
Lechowski Wiktor w Drohobyczu.
Niesiołowski Władysław w Kolbuszowy.
Pilat Tadeusz we Lwowie.
Rekowski Ludwik w Lesznie.
Romanowicz Tadeusz we Lwowie.
Sadowski Nepomucyn.
Sołtan hr. Michał.
Stanko Wojciech w Żywcu.
Szczaniecki Michał w Nawrze.
Umiński Piotr.
Werner Władysław w Śniatynie.
Witwicki Sofron prob. w Żabiu.
Żuliński Tadeusz we Lwowie.

III.

Komisyja balneologiczna.

Przewodniczący.

Dietl Józef.

Sekretarz.

Ściborowski Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.
Czyrniański Emil.
Kuczyński Stefan.
Piotrowski Gustaw.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Lutostański Bolesław.
Zieleniewski Ludwik.

Członkowie przybrani.

Blatteis Jakób.
Buszek Jan.
Grabowski Kazimierz.
Kopernicki Izydor.
Korczyński Edward.
Olszewski Karol.
Pareński Stanisław.

WYKAZ

Stanu i użycia funduszów Akademii

w r. 1875.

I.

Fundusz żelazny.

zł. a.

Stan tego funduszu w niczém nie zmienił się w ciągu roku 1875, a zatém tenże wynosił w końcu r. 1875, podobnie jak w końcu r. 1874.

A) W papiérach publicznych: W listach zastawnych Tow. kred. ziemsk. pozn. 400 tal.; w obligacyi drogi żel. Warsz. Bydg. 500 rs.; w obligacyjach długu Państwa austr. 250 zł. a.; w listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 4-proc. 2,000 zł. a., w listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 5-proc. 18,800 zł. a.; w obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich 600 zł. a.; w listach zastawnych galic. Zakładu kred. ziemsk. 13,700 zł. a.; w listach dłużnych galic. Zakładu kred. ziemsk. 13,000 zł. a.;

Razem w papiérach publ. 400 tal., 500 rs. 48,350

B) W gotówce (w kasie oszczędności) . . 46

II.

Fundusz spólny na wydatki coroczne.

A) Dochody.

	zł. a.	ct.
1. Pozostałość z r. 1874 (zob. Rocznik z r. 1874, str. 134)	8,586	3
2. Odsetki od funduszu żelaznego	3,331	70
3. Uposażenie ze Skarbu Państwa za r. 1875.	12,000	—
4. Uposażenie ogólne z funduszów krajowych za r. 1875	10,000	—
5. Zasiłek z funduszu krajowego (za r. 1873) na Zabytki pismienne i archeologiczne . .	250	—
6. Uposażenie od m. Krakowa za r. 1875 .	500	—
7. Dar Rady powiatowéj Tarnowskiéj . . .	100	—
8. Ofiara Wgo Popiela z Kotowéj Woli na Komisyję fizyjograficzną	4	—
9. Ofiara na Komisyję biblijograficzną, za pośrednictwem Dra Nowakowskiego: Hr. Art. Potockiego 100.50 „ Konst. Branickiego 44 — „ Ksaw. Branickiego 44 —	188	50
10. Dochód ze sprzedaży dzieł wydanych przez Akademiję	641	41
11. Komorne z kamienicy Nr. 283.	1,000	30
12. Z Kasy Magistratu za usunięcie studni. .	120	—
Suma dochodu w gotówce . .	36,721	94

Nadto *w papiérach publicznych:* Z daru Wgo Dra Aleksandra Kremera list zastawny galicyjski (stanowy) 5-proc. wartości nomin. 1,000 zł. a.

zł. a.

B) Wydatki.

a) Administracyjne.

1.	Płace (Prezesa, Sekretarza, Kustosza, Podskarbiego, Kancelisty i Woźnego)	5,403
2.	Diety Członków zamiejscowych krajowych .	480
3.	Odsetki od ciężarów domowych i podatki .	514
4.	Potrzeby kancelaryjne (doliczają się tu koszta przesyłek publikacyj Członkom i Zakładom zagran.)	228
5.	Porządki domowe	167
6.	Opał i oświetlenie	172
7.	Wydatki nieprzewidziane (marki stemplowe, koszta sprowadzenia biblijoteki ś. p. Cypryjana Walewskiego i ś. p. K. B. Hoffmana, oprawy ozdobniejsze i t. d.)	332
	Razem . . .	7,298

b) Naukowe.

α) Wspólne.

8.	Zbiory biblijoteczne	117

β) Wydział Iszy i 2gi.

9.	Wydatki ogólne: na Pamiętnik, Rozprawy, i Sprawozdania; udział druku Rocznika . .	8,975
10.	Komisyja biblijograficzna	500
11.	Komisyja historyi sztuki	50
12.	Komisyja historyczna	2,345
13.	Komisyja archeologiczna	286

	zł. a.	ct.
γ) **Wydział 3ci.**		
14. Wydatki ogólne: na Pamiętnik, Rozprawy, i Sprawozdania; tudzież udział w druku Rocznika	1,371	18
15. Wynagrodzenie Sekretarza Wydziału za Sprawozdania z posiedzeń	200	—
16. Komisyja fizyjograficzna	3,629	51
17. Komisyja antropologiczna	430	73
Razem . . .	14,006	55
c) **Na budowę oficyny** wydano	10,887	28
Suma wydatków funduszu wspólnego *(a. b. c)*	32,192	39

Porównanie dochodu i wydatku z funduszu wspólnego na potrzeby coroczne.

Dochód w gotówce	36,721	94
Wydatki „	32,192	39
Pozostaje zatém w gotówce nadwyżka, którą pokryje się w ciągu będące nakłady zeszłoroczne	4,529	55

Nadto *w papiérach publicznych:* List zastawny galicyjski (stanowy) 5-proc. wartości nomin. 1,000 zł. a.

III.

Fundusze do użycia w pewnych terminach.

A) Fundusz ks. J. R. Lubomirskiego na nagrody i popęd wydawnictw naukowych.

Dochód.

Remanent

a) W papiérach publicznych wartości nominalnéj: W obligacyjach indemnizacyjnych gali-

		zł. a. ct.
	cyjskich 1,500 zł. a.; w obligacyjach kredytowych ziemskich węgierskich 1,000 zł. a. Razem 2,500 zł. a.	
b)	W kasie oszczędności krakowskiéj	204 16
	Ze sprzedaży 4ech obligacyj kredytowych węgierskich wartości nominalnéj 400 zł. a.	350 71
	Odsetki w r. 1875	197 28
	Razem . . .	752 15

Wydatek.

a)	Sprzedano 4 obligacyje kredytowe węgierskie po 100 zł. a., wartości nominalnéj 400 zł. a.	
b)	Gotówką: Zasiłek na dzieło Osk. Kolberga: Lud (Seryja IX), 204 zł. a.; na *Monumenta* Bielowskiego 401 zł. a.	
	Razem . . .	605 —

Stan tego funduszu z końcem r. 1875: w papierach publicznych 2,100 zł. a., w kasie oszczędności 147 zł. a. 15 ct.

Uwaga. Z powodów, na które w roku zeszłym zwrócono uwagę (zob. Rocznik za r. 1874, str. 135), fundusz ten nie doszedł do kwoty potrzebnéj na przyznanie nagród. Z reszty jego udzielają się zasiłki na popęd wydawnictwa dzieł naukowych.

B) Fundusz Konarskiego.

Dochód.

	Remanent	
a)	W listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 4-proc. wartości nom. 4,700 zł. a.	
b)	W kasie oszczędności krak.	3,010 91

	zł. a.	ct.
Odsetki w r. 1875	362	25
Razem . . .	3,373	16

Wydatek.

Na stypendyja dla 2ch uczniów	330	—

Stan tego funduszu z końcem r. 1875:

a) W papiérach publicznych wartości nominalnéj 4,700 zł. a.;

b) W kasie oszczędności 3,043 zł. a. 16 ct.

C) Fundusz Jana Radwańskiego.

Dochód.

Pozostałość z r. 1874	99	68
Wkładka z r. 1875	13	10
Odsetki z r. 1875	5	96
Stan tego funduszu z końcem r. 1875 . .	118	74

D) Fundusz imienia Kopernika.

Dochód.

Pozostałość z r. 1874	214	48
Rata za rok 1875	100	—
Odsetki z r. 1875	44	13
Stan tego funduszu z końcem r. 1845 . .	332	52

E) Fundusz Niewiadomego na nagrody za dzieła.

Dochód.

Pozostałość z r. 1874	725	2
Odsetki z r. 1875	44	13
Stan tego funduszu z końcem r. 1875 . .	769	15

Uwaga. Wyjaśnienie co do tego funduszu zob. w Roczniku za r. 1875. str. 14, L. 23. 24.

F) Fundusz Nieznajomego na nagrody za opis ziem polskich.

Dochód.

	zł. a.	ct.
Pozostałość z r. 1874	653	6
Odsetki z r. 1875	39	23
Stan tego funduszu z końcem r. 1875 . .	692	29

Uwaga jak wyżéj pod *E.* str. 16, L. 27. 29.

G) Fundusz Bezimiennego na nagrody.

Na cel powyższy złożono w dniu 10 Grudnia 1875 za pośrednictwem Wgo Dra K. Estreichera, Członka zwycz. Akad., trzy listy zastawne miejskie warszawskie, ogółem wartości nominalnéj 300 rub. sr.

IV.

Kwoty depozytowe.

A) Fundusz na pomnik Bolesława Wstydliwego

(pod zarządem osobnéj Komisyi z Członków Oddziału sztuk i archeologii b. Tow. nauk. krak.)

Dochód.

Remanent z r. 1874:

W obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich nominalnéj wartości 200 zł. a.

W kasie oszczędności krak.	218	31
Odsetki w r. 1875	22	51

Stan tego funduszu z końcem r. 1875: W papié-

zł. a. ct.

rach publ. 200 zł. a.; w kasie oszczędności 240 zł. a. 82 ct.

B) Fundusz restauracyi sarkofagu Kazimierza W.

(pod zarządem delegowanych b. Towarzystwa nauk. i Rady miejskiéj).

Dochód.

Remanent z r. 1874	264 75
Odsetki z r. 1875	13 80
Razem . . .	278 55

Wydatek.

Reszta należytości za kratę około grobowca . .	50 —
Stan tego funduszu z końcem r. 1875 . .	228 55

C) Fundusz na restauracyję grobów królewskich

(pod zarządem delegowanych z b. Tow. nauk., Rady miejskiéj i Kapituły, obecnie pod przewodnictwem Prezesa Akademii).

Dochód.

Remanent z r. 1874	2,809 55
Odsetki z r. 1875	113 99
Razem . . .	2,923 54

Wydatek.

Na koszta restauracyi grobów królewskich wydano	992 72
Stan tego funduszu z końcem r. 1875 (w kasie oszczędn.)	1,930 82

D) Fundusz Komisyi balneologicznéj
(na teraz pod zarządem Akademii).

Dochód.

	zł. a.	ct.
Remanent z r. 1874:		
a) W obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich wartości nominalnéj 1,700 zł. a.;		
b) W kasie oszczędności	152	—
Odsetki w r. 1875	89	31
Razem . . .	241	31

Wydatek.

Wydano za asygnacyjami Przewodniczącego Komisyi balneologicznéj	70	—

Stan tego funduszu z końcem r. 1875: W obligacyjach indemnizac. 1,700 zł. a.; w kasie oszczędności 171 zł. a. 31 ct.

E) Depozyt JW. Senatora Franciszka Brzozowskiego
(pod zarządem Wgo Karola Estreichera, Członka zwyczajnego Akademii Umiejętności).

Fundusz ten wynosi w obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich wartości nomin. 3,000 zł. a. bez kuponów.

DARY

złożone Akademii w r. 1875

od

Instytucyj publicznych i osób prywatnych.

I. Dary w Książkach.

A) Instytucyje publiczne.

Berno. *Matyca morawska:*

Časopis Matice. Ročnik šesty 1874 Z. 1—4. Ročnik 7y 1875 Z. 1 i 2.

Słovanska Poezije II Svazok. Brno 1875.

Morawsko-szląskie Tow. roln. Oddz. hist.:

Schriften der histor.-statist. Section. B. 22. Brünn 1875.

Bordeaux. *Société des sciences phys. et nat.:*

Memoires de la Société 2e Série 1 et 2 Cahiet. Bordeaux 1875.

Budziszyn. *Mačica Serbska:*

Czasopis Mačicy Serbskeje 1873 i 1874.

Kalendarz na r. 1875.

Cambrigde. *Museum of comparative zoologie:*

Annual report of the Museum of J. 1873. Boston 1874.

Chrystyjanija. *Królewski Uniwersytet:*

La vie et les oeuvres de P. Chr. Asbiorsen. Chr. 1873.

Forhandlinger. Aar 1872, 1873. T. I. II. 1874.
Siebke: Enumeratio insectorum Norvegicor. Chr. 1874.
Sur l'état de la statistique officielle du R. du Norv.
S. A. Sexe: Jaettegryder og gamle Strandlinier. Christ. 1874.
T. Kierulf: Om Skuringsmäker Glacialformationen og Terrasser. I. Grundfjeldet 1874. II. Sparagmitfjeldet 1873.
Lieblein: Die aegyptischen Denkmäler. Chr. 1873.

Dorpat. *Etnische Gelehrtengesellschaft:*
Sitzungsberichte für das Jahr 1874.
Verhandlungen VIII. Bd. 2. Heft. Dorp. 1875.

Gdańsk. *Naturforschende Gesellschaft:*
Schriften der Naturforschenden Gesellschaft. 3. Bd. 3. Heft. 1874.

Getynga. *Gelehrtengesellschaft:*
Abhandlungen der Gesellschaft. B. XIX. f. d. J. 1874.
Nachrichten der Gesellschaft f. d. J. 1874.
Göttingische gelehrte Anzeigen f. d. J. 1874. B. I. u. II.

Gradec. *Historischer Verein für Steiermark:*
Mittheilungen des Vereins. XXII. Heft 1874.
Beiträge zur Kunde der Geschichte. 11. Jrg. 1874.
Zahn: Urkundenbuch des Herzogthums Steiermark. B. I. Gratz 1875.
Bischoff: Steiermärkisches Landrecht des Mittelalters. Gratz 1875.

Keszmark. *Węgierskie Towarzystwo karpackie:*
Jahrbuch des ungar. Karpathenvereines. II. Jahrg. Kesmark 1875.

Kopenhaga. *Société royale des antiquaires du Nord.*
Memoires de la Société. Nouv. Série z lat: 1870—1874.

Kraków. *Uniwersytet:*

— Brodowicz. Ważniejsze dokumenta w sprawach zakładów naukowych b. W. M. Krakowa. 1874.

Londyn. *Anthropolog. Inst. of Greate Brit. and Irel.:*

— Journal of the anthrop. Inst. Vol. IV. w 2 Zesz. 1874.

— „ „ „ „ Vol. V. Zesz. Iszy 1875.

— List of the membres. London 1875.

Geological Society of London:

— The quarterly journal of geolog. Society 1865—1875 tomów 10.

Lubeka. *Verein für Hansische Geschichte:*

— Hansische Geschichtsblätter. Jahrgang 1871, 1872, 1873. Leipzig.

— Zeitschrift des Vereins für Lubeck'sche Geschichte. Heft I. Leipz. 1855.

— Fr. Crull. Die Rathslinie der Stadt Wismar. Halle 1875.

Lwów. *C. k. Namiestnictwo:*

— Sprawozdanie c. k. Rady szkolnéj krajowéj o stanie szkół średnich od r. 1872—1874. Lwów 1875.

Towarzystwo gospodarcze galicyjskie:

— Sprawozdanie komitetu z r. 1874. Lwów 1875.

— Statut wystaw krajowych. Lwów 1875.

— Rolnik. Pismo pośw. gospodarstwu. Lwów 1875.

Wydział krajowy:

— Akta grodzkie i ziemskie z Arch. Bernardyńsk. T. V Lwów 1875.

— Memoryjał Wydziału o c. k. Radzie szkoln. kraj. galic. Lwów 1875.

— Szneidera Encyklopedyi krajoznawstwa Zeszyt 8my.

— Wiadomości statystyczne wydane przez biuro pod przewodn. Dra Tad. Pilata. 2 Zesz. Lwów 1875.

— Sprawozdania stenograficzne sejmowe z r. 1875 i Allegata.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich:

— Sprawozdanie z czynności Zakładu za r. 1874.

Monachium. *Akademie der Wissenschaften:*

— Abhandlungen der philos.-philolog. Classe. B. X—XIII.

— „ „ mathm.-physikal. Classe. B. X, XI.

— „ „ historischen Classe. B. X, XI, XII.

— Sitzungsberichte d. philol. u. histor. Classe. 1871—1874.

— „ d. mathm.-physik. Classe. 1871—1874.

— Monumenta boica. Vol. 40, 41, 42.

— Almanach 1847, 1849, 1855, 1859, 1867, 1871, 1874.

— Festreden w liczbie 13.

— Averreos übersetzt von Müller. München 1875.

— Radlkofer. Serjana. Preisschrift. Münch. 1875.

Moskwa. *Société Imp. des natural. de Moscou:*

— Bulletin de la Société Nr. 1, 2, 3, 4 z r. 1874. Nr. 1 i 2 z r. 1875.

Norymberga. *Germanisches Museum:*

— Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit. Nr. 12 z r. 1874.

Padwa. *Societa Veneto-Trentina di scienze naturali:*

— Atti della società. Vol. 1, 2, 3 et 4. Padova 1875.

Paryż. *Academie des inscriptions et Academie des sciences:*

— Nakłady obudwu tych Akademij z lat 10ciu w liczbie 78 dzieł w 150 tomach zapisanych w inwentarz bibliot. od Nru 12.865—12.943 włącznie.

Ministerstwo oświecenia we Francyi:

— Documents inedits sur l'histoire de France. Tomów 14 in 4o.

Société entomologique de France:

— Bulletin des séances de la Société z r. 1875.

Société linguistique de Paris:

— Bulletin de la Société Nr. 11 et 12 z r. 1875.

Société philologique de France:

— Actes de la Société philologique 1869—1874 T. I.

Towarzystwo historyczno-literackie:

— Posiedzenia publiczne Towarzystwa z r. 1875.

Towarzystwo do nauk ścisłych:

— Pamiętnik Towarzystwa do nauk ścisłych. T. VI., r. 1875.

Petersburg. *Akademija Umiejętności:*

— Zapiski Akademii T. 24 w. 2 Vol. Tom 25 V. I. z r. 1874.

— Bulletin de l'Academie. T. XX. Nr. 1, 2, 3 z r. 1875.

— Memoires de l'Academie. T. 22, Nr. 1, 2, 3 z r. 1875.

Biblijoteka Cesarska:

— Nakłady własne od r. 1859—1873 w 16 tomach.

Poznań. *Towarzystwo Przyjaciół nauk:*

— Rocznika Towarz. (Sekcyja lékarsk.) T. VIII. 1874.

Praga. *Česka Společnost nauk:*

— Sitzungsberichte. Jhrg. 1874.

— Abhandlungen der Gesellschaft. B. 7. 1874.

— Emler. Regesta Bohemiae. Nr. 6 et 7. 1875.

Ryga. *Historischer Verein der Ostseeprovinzen:*

— Sitzungsberichte für das Jahr 1874. Riga 1875.

— Mittheilungen der Gesellsch. B. 12, Heft 1. Riga 1875.

Szwerya. *Verein für Meklenburgische Geschichte:*

— Meklenburgisches Urkundenbuch. B. I—IX.

— Jahrbücher des Vereines. B. 15—39.

Warmija. *Historischer Verein für Ermeland:*

— Zeitschrift für Gesch. u. Alterthumskunde Ermlands 1858—1874. Zeszytów 16.

— Woelky et Saage. Codex diplom. Warmiensis. T. 1, 2, 3. Mainz 1858—1870.

— Woelky et Saage. Scriptores rerum Warmiens. Mainz 1865—1866.

— Hipler. Literaturgeschichte des Bisthums Erml. 1867.

— „ Spicilegium Copernicanum. Braunsberg 1873.

Warszawa. *Towarzystwo lékarzy:*

— Pamiętnik Towarz. lékarzy Warsz. z r. 1875.

Towarzystwo Osad rolnych:

— Rocznik Towarzystwa z r. 1874.

Uniwersytet:

— Warszawskije uniwersyteckije izwiestije. R. 1873 Zesz. 6; r. 1874 Zesz. 6; r. 1875 Zesz. 6.

Washington. *Smithsonian Institution:*

— Report of the Sm. Inst. 1873.

Surgeon general office:

— Report on the hygiene of the Uniteds States Army Circular 8 Wash. 1875.

Wiedeń. *Akademie der Wissenschaften:*

— Denkschriften der math.-naturwiss. Classe. B. 33. Wien 1874.

— Denkschriften der philos.-histor. Classe. Band 23. Wien 1874.

— Sitzungsberichte der math.-naturwiss. Class. I. Abth. B. 68 .u. 69.

— Sitzungsberichte der math.-naturwiss. Classe. II. Abth. B. 68 u. 69.

— Sitzungsberichte d. math.-naturwiss. Classe. III. Abth. B. 68 u. 69.
— Sitzungsberichte der histor.-philos. Classe. B. 75, 76, 77.
— Archiv für österr. Geschichte. B. 51 u. 52, und Register.
— Almanach für das Jahr 1874.
— Fritz Hermann. Verzeichniss beobachteter Polarlichter. Wien 1873.

Centralanstalt für Meteorologie:

— Jahrbuch der Centralanstalt. B. X. Wien 1875.

Centralcommission für Erforsch. u. Erhalt. d. hist. Denkmähler:

— Mittheilungen. Neue Folge. 1tes Heft. 1875.

Ministerstwo oświecenia:

— Jahresbericht für 1874. Wien 1875.
— Archeologische Untersuchungen auf Samothrake ausgeführt im Auftrage des Ministr. Wien 1875.

Geologische Reichsanstalt:

— Jahrbuch u. Verhandlungen z lat 1874 i 1875.

Wiesbaden. *Nassauischer Verein für Naturkunde:*

— Jahrbuch. Band 27 u. 28. Wiesbaden 1874.

Wroclaw. *Verein für Geschichte u. Alterthm. Schlesiens:*

— Regesten. Codex diplom. Band 7. Breslau 1875.
— Scriptores rerum Silesiac. Band 9.

Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur:

— 52er Jahresbericht der Gesellschaft. Breslau 1875.
— Festgruss an die 47. Versammlung deutsch. Naturforscher. Breslau 1874.

Zagreb. *Jugoslovenska Akademja znanosti i umietnosti:*

— Rad jugoslov. Akad. Knijga 29, 30, 31, 32.

— Opis jugoslov. novaca przez Ljubica. 1875.
— Stari pisci: Djela Marina Držica. 1875.
— Theineri Vetera monumenta Slav. meridion. Zagrzeb 1875.

Zgorzelec. *Oberlausitzische Gelehrtengesellschaft in Görlitz*: Lausitzisches Magazin. Band 51. Görlitz 1874.

Żabików. *Zakład rolniczy imienia Haliny:*
— Cztérnaście rozpraw napisanych przez abituryjentów tegoż zakładu z r. 1875.

B) Redakcyje i Nakładcy Czasopism.

Cieszyn. Zwiastun ewangieliczny.
Kraków. Czas.
— Przegląd krytyczny.
— Przegląd lékarski.
— Przegląd polski.
Lwów. Gazeta Lwowska.
— Ojczyzna.
— Prawnik.
— Przewodnik naukowy i literacki.
— Pszczółka. Pismo dla ludu.
— Szkoła. Tygodnik pedagogiczny.
— Wieniec. Pismo dla ludu.
— Ruch literacki z r. 1875.
Poznań. Kuryjer Poznański.
Warszawa. Biblijoteka Warszawska.
— Gazeta lékarska.
— Gazeta Polska.
— Niwa. Dwutygodnik literacki.
— Ognisko domowe.

C) Osoby prywatne.

[illegible] Władysław swe prace:

1. **Perły.** Zbiór powieści dla młodzieży. Warsz. 1871.
2. **Przygody** prawdziwe żeglarzy. Warsz. 1870.
3. **Duch** puszczy. Warsz. 1872.
4. **Robinson** Krusoe. Warsz. 1870.
5. **Opisy** i przygody po różnych częściach świata. Warszawa 1873.
6. **Księga** odkryć geograficznych. Warsz. 1870.
7. **Wykład** snów. Kraków 1875.

Baudain de Courtenay z Kazania swe prace:

1. Rozbiór gramatyki ks. Malinowskiego. Warsz. 1875.
2. Opit fonetyki Rezjańskich goworow. Warsz. 1875.
3. Rezjański katechizm. Warsz. 1875.

Bełcikowski Adam z Krakowa:

Kmita i Bonarówna. Dramat. Lwów 1875.

Boniecki z Warszawy swą pracę:

Szkice histor.— Książęta Szlązcy. Cz. II. Warsz. 1875.

Celichowski Zygmunt z Kórnika:

Słowniczek łacińsko-polski wyrazów prawa magdeburskiego z w. XV. Poznań 1875.

Chodźko Aleksander z Paryża:

Wszystkie swoje publikacyje filologiczne i etnograficzne w 16 tomach.

Chodźko Józef z Tyflisu:

1. Sbornik swiedenii o kawkazkich gorcach. Tomów 8. Tyflis 1868—1875.
2. Siserman. Sbornik materiałow dlia opisania tyfliskoj gubernii. T. I. Tyflis 1870.
3. Woronow. Sbornik statisticzeskich swiedienij o Kawkazie. T. I. Tyflis 1869.

Dobieszewski Zygmunt z Krakowa:
Uwagi nad wskazaniami do użycia źródeł marienbadzkich. Warsz. 1875.

Estreicher Karol z Krakowa swą pracę:
1. Zestawienie przedmiotów zawartych w 136 tomach Biblijoteki warszawskiéj. Krak. 1875.
2. Jeskego Pedagogika. Warszawa 1875.

Faigl J. kanonik św. Floryjana z Linca swą pracę:
Johann Nep. Hinteröcker Missionär in Australien. Linz 1876.

Friedlein księgarz w Krakowie:
Jaworskiego kalendarz illustrowany na r. 1875. Warszawa 1875.

Giller Agaton ze Lwowa:
Pamiątka uroczystości jubil. S. Goszczyńskiego we Lwowie 1875.

Girdwojn Michał swą pracę:
Anatomija pszczoły. Paryż 1875.

Gumplowicz Ludwik z Krakowa:
Müllera Wykłady o umiejętności języka tł. Dygasiński. T. 2. Krak. 1875.

Hofman Karol Bor. z Drezna:
Dzieł 902 i 220 broszur.

Hube Romuald z Warszawy swe prace:
1. Prawo polskie w XIII wieku. Warsz. 1875.
2. Statuta nieszawskie z r. 1454. Warsz. 1875.

Jabłonowski książe, Stanisław z Krakowa:
Preisschriften der Jablon. Gesellschaft. Zeszyt 18ty. Leipzig 1875.

Jabłoński Adolf z Bóbrki pod Krosnem:
1. Annual report of the board of the public. education. Philad. z r. 1872 i 1873.

2. Report of Agriculture. 1872.
3. The scientific education of mechanics and artisans. Washingt. 1873.
4. Annual report of the board of directors of the public librery of the Chicago z r. 1873 i 1874.

Janikowski Stanisław z Krakowa:

1. Husson Armand. Le consomations de Paris. 1856.
2. Fijałkowski Ign. Zbiór wiadomości potrzebnych akuszerce. Warsz. 1842.
3. Pięćdziesiąt broszur treści przyrodniczéj i lékarskiéj.

Jireček Józef z Pragi swe prace:

1. Anthologie z literatury české. Praga. 2 tomy 1875 i 6.
2. Rozprawy z oboru historie, filologie a literatury. Wiedeń 1860.

Kantecki ze Lwowa:

Verzeichniss der Bibliothek der livländischen Ritterschaft in Mittau. Leipzig 1872.

Karłowicz Jan ze Święcan na Litwie:

Hauteville. An account of Poland. Londyn 1698.

Kopernicki Izydor z Krakowa swe prace:

1. Sur la conformation des crânes bulgares. Paryż 1875.
2. Zakład kąpielowy w Rabce r. 1874. Krak. 1875.

Kornecki z Krakowa:

Wszystkie druki swego nakładu z r. 1874.

Kotlarewski A. z Dorpatu swe prace:

1. Drewnosti prawa baltickich Slawian. Praga 1874.
2. Knijga o drewnostjach i istoryi pomorskich Slawian. Praga 1874.

Krasińska hr. Władysławowa z Warszawy:

Muzeum Konstantego Świdzińskiego. T. I. Warsz. 1875.

Kudelka Feliks swą pracę:

Ueber die Entwickelung und den Bau der Frucht und Sammenschalle unserer Cerealien. Berlin 1875.

Kunik z Petersburga:

Ruskaja istoriczeskaja bibliografia. 4 tomy. Petersburg 1861—1867.

L... J... z Poznania swą pracę:

Wykaz miejscowości W. Ks. Pozn., których nazwy zmieniono. Poznań 1875.

Libelta rodzina z Krakowa:

Libelta K. Filozofija i krytyka. 2gie wydanie tomów 6. Poznań 1874 i 1875.

Limanowski Bolesław ze Lwowa swą pracę:

Socyologija Augusta Comte'a. Lwów 1875.

Łepkowski Józef z Krakowa:

1. Dr. Engel. Statistischer Congres in Florenz 1867. Berlin 1868.
2. Dr. Engel. Preusische Volkszählung 1864. Berl. 1866.

Maryjański Edward z Jarmolińiec na Podolu ros.:

Fundukleja: O mogiłach, wałach i grodziskach gubernii kijowskiéj. Kijów 1848.

Mazurkiewicz ks. Józef z Tarnowa swą pracę:

Theologiae moralis compendium 2 tomy. Tarnów 1875.

Miklosich Franciszek z Wiednia swe prace:

1. Chronica Nestoris text. rus.-sloven. Vindobonae 1860.
2. Monumenta spectantia ad unionem ecclesiarum. Vindebonae 1872.
3. Slavische Bibliothek. 2 tomy. Wiedeń 1851 i 1858.
4. Monumenta Serbica. Viennae 1858.
5. Altslovenische Formenlehre. Wien 1874.
6. Apostolus e codice monasterii Šišatovac. Wiedeń 1853.
7. Kopitars kleinere Schriften. Wien 1857.

Mikucki z Warszawy swą pracę:

Materyjały dla sako-aryjskago korneslowa. Warsz. 1875.

N. N. ze Lwowa:

Po dziesięciu latach. Lwów 1875.

Niedźwiecki Kazimierz z Warszawy:

Bolesław Maleszewski: Zasadnicze rachunki dotyczące urządzenia kas emerytalnych. Warsz. 1874.

Ostrowski Krystyn z Paryża:

Oeuvres choisies de Kristien Ostrowski. Paris 1875.

Pelczar ks. Józef z Przemyśla swą pracę:

Ziemia Święta i Islam. 2 tomy. Lwów 1875.

Piekosiński Franciszek z Krakowa:

Belsebubs Reisen und Tahten seit Erober. v. Mexico bis auf Targowitscher Bund. Leipzig 1796.

Pietruszewicz ks. A. S. ze Lwowa swą pracę:

Swodnaja galicko-ruskaja ljetopis 1600—1700. Lwów 1874.

Piotrowski Dyjonizy z Paryża:

Lusiada Camoensa, tłómaczona wierszem. Litogr. jedna z 50ciu.

Polkowski ks. Ignacy z Lubostromia swą pzacę:

1. Dawny zabytek języka polskiego opisany. Gniezno 1875.
2. Kopernikiana — Tom IIIci. Gniezno 1875.

Potocki hr. Mieczysław z Kociubińczyk:

Sprawozdanie z czynności konserwatorskich 1870—1874. Lwów 1874.

Rabinowicz I. M. z Paryża swe prace:

1. La religion nationale des anciens Hebreux. Paris 1873.
2. Nouveaux principes de la prononciation anglaise. Paris 1874.
3. Grammaire de la langue latine. Paris 1869.

Rychlicki Franciszek z Wilczéj Woli swą pracę:
Tadeusz Kościuszko i Rozbiór Polski. Kraków 1872.

Spasowicz Włodzimierz z Petersburga:
Czterdzieści dzieł rossyjskich treści historycznéj prawniczéj, archeologicznéj i geograficznéj, wydanych w trzech ostatnich latach w Petersburgu, Moskwie i Kijowie; razem tomów 70.

Stański z Paryża swą pracę:
Les conclusions du Congrès sanitaire international. Paris 1875.

Struve Henryk z Warszawy swe prace:
1. Cechy charakterystyczne filozofii. Mowa. Warsz. 1875.
2. Psychologisch-metaphysische Analyse des Bgrfs der Freiheit.

Świerzbiński Romuald z Elizabetgrodu:
1. A. M. Fredro. Gestorum sub Henrico Valesio. Liber unus. Dantisci 1876.
2. Lubieniecki. Historia reformationis polon. Freistadii 1685.

Tetmajer I. Przerwa z Krakowa:
Dziewięćdziesiąt i dwa dzieła treści matematycznéj pierwszorzędnéj biblijograficznéj i naukowéj wartości.

Walewski Cypryjan z Warszawy:
Zbiór książek zapisanych w Inwentarzu Oddziału Imienia Walewskich od 1 do Nru 10847.

Wereszczyński z Krakowa:
1. Przycki. Ojczyzna czyli ziemia, niebo i piekło. Paryż 1875.
2. List otwarty Korczaka względem założenia osady polsk. w Oceanii. Kraków 1875.

Wołowski Ludwik z Paryża swe prace:

Ośm raportów i mów treści ekonomicznéj, przedłożonych Zgromadzeniu narodow. w Paryżu.

Zaleski Bohdan z Paryża:

Bezimienny. Bolesław Wstydliwy i Leszek Czarny. Paryż 1875.

Zaleski Bronisław z Paryża swe prace:

1. Kilka słów z powodu listu z kraju. Paryż 1862.
2. Michał Bakunin. Paryż 1862.

Załęski ks. Stanisław z Krakowa swą pracę:

Zniesienie Zakonu Jezuitów w Polsce. Lwów 1875.

Zieliński Władysław z Lublina swą pracę:

Opis Lublina. Lublin 1876.

Zienkowicz Wiktor z Medyjolanu:

Siedemset dzieł przeważnie przyrodniczéj treści w języku niemieckim i francuzkim, zapisanych w Inwentarzu Akademii od L. 11,900 do 12,523 — i w duplikatach.

Zoubek Fr. I. ze Śmichowa swój przekład:

Jana Amosa Komenskeho Škola pansoficka. Praga 1875.

Zubrzycki Piotr swe tłumaczenie:

Rovani. Młodość Julijusza Cezara. Krak. 1876.

Żebrawski Teofil swój przekład:

Pieśni Ossyjana. Kraków 1875.

II. Rękopismy.

Hoffman Karol Bor. z Drezna:

Dwadzieścia jeden paczek rękopismów, obejmujących częścią prace jego własne, częścią listy do spraw publicznych i emigracyjnych się odnoszące.

Karłowicz Jan ze Święcan:

1. Projekt różnych listów i manifestów Ordynacyi Ostrogskiéj dotyczących z r. 1754.
2. Rękopism łaciński z 18 wieku, obejmujący kilka rozpraw o wymowie i formach stylu.

Okaz Kazimierz nauczyciel z Tarnowa:

1. Judicia bannita villae Jadowniki.
2. Liber formularum z końca XV wieku.
3. Status regni Poloniae, rkpsm. z połowy 18 wieku.
4. Geografia powszechna dtto dtto tejże ręki.

P..... z Krakowa:

1. Approbatio Card. Radziwiłł. Episc. Crac. tutoris fundationis factae 1598 a Pric. Stanislao i 4 inne dokumenty.
2. Zebranie arcybiskupów i biskupów ruskich wszystkich katedr Korony polsk. — autograf ks. Stebielskiego.

Walewski Cypryjan z Warszawy:

Rękopismów 158 zapisanych p. L. 10690 do 10848. Dyplomów papierowych 24, pergaminowych 34.

Żmgirodzki Michał z Monachium odpisy:

1. Relation von der Retirade des Kön. Stanislaus aus Danzig 1734.
2. Kurze Relation von Königr. Polen u. Portugal in zweien Briefen von Römer. 1753.

III. Mapy.

Biuro statystyczne Bawaryi z Monachium:

Trzy mapy Bawaryi statystyczno-antropologicznych spostrzeżeń r. 1874.

Chodźko Józef z Tyflisu:

Plan i profil Piatygorskich mineralnych wód.

Hoffman Kar. Bor. z Drezna:

1. Dwadzieścia i siedm map Polski, Niemiec, Włoch i Francyi.
2. Atlas statystyczny Polski. Warsz. w litogr. Sławińskiego.
3. Atlas geographique et histor. Le Sage mniejszy.

Sołtan hr. z Krakowa:

Keller. Archeologische Karte der Ostschweitz. Zürich 1874.

Walewski Cypryjan z Warszawy:

Map 235 zapisanych w inwentarzu Oddziału Imienia Walewskich od L. 10,848 do L. 11,083.

IV. Obrazy, Ryciny, Rzeźby, Fotografije.

Bentkowska z Wyleżyńskich Maryja z Krakowa:

Kalendarzyk Floryjana Burczak Abramowicza z 18 wieku.

Greim Michał z Kamieńca Podolskiego:

Sześćdziesiąt i ośm fotografij widoków i typów ludności okolic Kamieńca.

Hoffman Kar. Bor. z Drezna:

Obrazów olejnych 15; dwie akwarelle, i sześć albumów rysunków własnych -- tudzież sześć tek rysunków innych artystów i rycin.

Kremera rodzina z Krakowa:

Biust gipsowy ś. p. Józefa Kremera.

Piekarski z Krakowa:

Litografije Jędrzeja i Jana Śniadeckich roboty Walkiewicza.

Textoris ks. proboszcz z Kołaczyc:

Fotografije widoków Krakowa stereoskopowych.

Głowa rysunku Matejki z r. 1857.

Walewski Cypryjan z Warszawy:

Rycin zbiorowo w inwentarzu Oddziału Imienia Walewskich wykazanych od L. 11,083 do 11,103 około 790.

V. Przedmioty muzealne.

Gorzkowski Maryjan z Krakowa:

1. Dyptych starosławiański z Matką Boską i Św. Mikołajem.
2. Bożek Kałmucki Szagdimini w puszce srebrnéj do noszenia przez gielunów (popów), przesłany z nad Kaspijsk. morza.

Karłowicz Jan ze Święcan:

1. Cztery siekierki kamienne z Święcan i z Lidzkiego.
2. Trzy srebrne trojaki i 4 miedziane pieniążki.
3. Paciorek gliniany i skamieniały orzech.

Kęczycki Nałęcz hr. Marcin z Dzwiniaczki:

Młot kamienny znaleziony na gruntach w Sieciechowicach w Olkuskiém, tudzież skamieniałości z koryta rzéki Dłubni.

Komitet ochron dla dzieci w Krakowie:

Dukat Władysława II. króla Węgiersk. (1490—1516), wykopany w fundamentach domu ochrony na Kazimierzu przy ulicy Piekarskiéj r. 1875.

Rolle Józef z Kamieńca Podolskiego:

1. Siekierka brązowa wykopana w Kamieńcu.
2. Trzy kawałki mozaiki z Sofijskiego zboru w Kijowie.
3. Pierścionek, żelazna i krzemienna strzała, kawałek ostrogi, znalezione w strumieniu w Przewrociu Makowskiém pod Kamieńcem.

Textoris ks. prob. z Kołaczyc:
Kompas starożytny.

Walewski Cypryjan z Warszawy:
Medali i monet srebrnych 45 i spiżowych 49.

Wepnik c. k. rotmistrz ułanów z Bochni:
Pełną zbroję rycerską z XV wieku.

Włodek Zdzisław z Krakowa:
Dwie siekierki kamienne, wykopane pod Krosnem.

Girdwojn Michał z Paryża:

1. Okazy rozwoju ryb łososiowatych od chwili powstania zarodków do zupełnego wykształcenia.
2. Okazy zniekształtnień w rozwoju ryb powyższych.

Przez pośrednictwo Dra Piekosińskiego:
Sześćdziesiąt okazów wodorostów z Morza Adryjatyckiego.

DZIEŁA
WYDANE PRZEZ AKADEMIJĘ
od inauguracyi w r. 1873, po koniec r. 1875.

A) Własném staraniem i nakładem.

1. **Dwa piérwsze publiczne posiedzenia Akademii.** (1. Na cześć Kopernika; 2. na inauguracyję Akademii).
2. **Rocznik Zarządu Akademii** za rok 1873.
3. **Rocznik Zarządu Akademii** za rok 1874.
4. **Pamiętnik Akademii umiejętności.** (Wydz. filologicz., tudzież histor. filozof.) Tom I.
5. **Pamiętnik Akademii umiejętności.** detto Tom II.
6. **Pamiętnik Akademii umiejętności.** (Wydz. matem.-przyrod.) Tom I.
7. **Rozprawy i Sprawozd. z posiedzeń** Wydziału filolog. T. I.
8. „ „ „ „ „ T. II.
9. „ „ „ „ „ T. III.
10. **Rozprawy i Spraw. z posied.** Wydz. histor.-filozof. T. I.
11. „ „ „ „ „ T. II.
12. „ „ „ „ „ T. III.
13. „ „ „ „ „ T. IV.
14. **Rozprawy i Spraw. z posied.** Wydz. matem.-przyrod. T. I.
15. „ „ „ „ „ T. II.
16. **Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae il.** lustrantia. Tom I. Cathedralis ad s. Venceslaum ec-

clesiae Cracov. Diplomatici codicis Pars I. 1166—1366. Opracował Dr. Franciszek Piekosiński.

17. **Scriptores rerum polonicarum.** Tom II. Chronicorum Bernardi Vapovii Pars posterior 1480—1535; opracował, objaśnił i życiorysem Wapowskiego pomnożył J. Szujski. (Tom I. należy do czasów Towarz. nauk. krak.).

18. **Scriptores rerum polonicarum.** Tom III. Stefana Franciszka z Proszcza Medekszy, Sekret. Jana Kaź., Sędziego ziemsk. Kowieńs. Księga pamiętnicza wydarzeń zaszłych na Litwie 1654—1668. Z rękopismu powierzonego Akademii opracował i objaśnił Dr. Władysław Seredyński.

19. **Correctura Statutorum et Consuetudinum Regni Poloniae** a. 1532 decreto publico per Nic. Taszycki, Bern. Maciejowski, Georg. Myszkowski, Bened. Izdbiński, Alb. Policki et Nic. Koczanowski confecta et Conventioni generali Regni a. 1534 proposita; ex rariss. edit. authent. opera Michaeli Bobrzyński nunc iterum edita. (Stanowi T. III Ant. Zygm. Helcla Starodawnych Prawa polskiego Pomników).

20. **Statuta Synodalia Episcoporum Cracoviensium** XIV et XV saeculi e codicibus manu scriptis typis mandata additis Statutis Vielunii et Calissii a. 1420 conditis et ex rarissimis editionibus, etiam authenticis nunc iterum editis. Editionem curavit Prof. Dr. Udalricus Heyzmann. (Stanowi Tom IV. A. Z Helcla Starodawnych Prawa polskiego Pomników).

21. **A. Z. Helcla Pism pozostałych wydanie pośmiertne.** Tom I. Dawnego prawa prywatnego polskiego Część I.

22. **Niemiecko-polski Słownik wyrazów prawniczych i administracyjnych.** Wyd. 2. pomnożone.
23. **Biblijografija polska XV—XVI Stólecia.** Zestawienie chronologiczne 7200 druków w kształcie rejestru Biblijografii, tudzież spis abecadłowy tych dzieł, które dochowały się w biblijotekach polskich. Przez Karola Estreichera.
24. **Sprawozdanie Komisyi fizyjograficznéj,** obejmujące materyjały do Fizyjografii Galicyi. Tom VII, VIII i IX z lat 1873, 1874 i 1875. (Poprzednie tomy należą do czasu Tow. nauk. krak.).

B) **Z pomocą lub całkowitym nakładem Akademii.**

(Własność autorów).

25. **Biblijografija polska XIX Stólecia,** przez K. Estreichera. Tom II. Tomu IIIgo Zeszyt 1, 2 i 3ci. (Tom 1szy wydany z udziałem b. Tow. nauk. krak.).
26. **Dzieje bezkrólewia po śmierci Jana III.** przez Prof. A. Walewskiego. T. I.
27. **Lud.** jego zwyczaje, sposób życia, mowa i t. d., przedstawił Oskar Kolberg.
    Krakowskie. Część 2ga, 3cia i 4ta.
    Poznańskie. Część 1wsza.
28. **Jan Śniadecki.** Jego stanowisko w dziejach oświaty i filozofii w Polsce. Rzecz napisana przez Dra Maurycego Straszewskiego. Poświęcone przez Akademiję pamięci Jana Śniadeckiego, w setną rocznicę jego promocyi na Doktora filozofii w Uniwersytecie krakowskim.

C) W druku znajdują się w dalszym ciągu:

1. **Pamiętnik Akademii um. w Krak.** Wydziału filolog. tudzież historyczno-filozoficznego. Tom III. Oddziału historyi sztuki i archeologii. T. I.
2. **Pamiętnik Akademii um. w Krak.** Wydz. matem.-przyr. T. II.
3. **Rozprawy i Sprawozdania z posiedzeń** Wydz. filol. T. IV.
4. **Rozprawy i Sprawozdania z posiedzeń** Wydz. histor-filoz. T. V.
5. **Rozprawy i Sprawozdania z posiedzeń** Wydz.-matem.-przyr. T. III.
6. **Monumenta medii aevi historica, res gestas Poloniae illustrantia.** Tomus II. Acta historica ab anno 1384—1492 ex libris formularum et aliis manuscriptis deprompta. Ed. Dr. J. Szujski et Dr. A. Sokołowski.
7. **Monumenta medii aevi historica, res gestas Poloniae illustrantia.** Tomus III. Codex diplomaticus Minoris Poloniae ad 1386. ed. Dr. F. Piekosiński.
8. **Monumenta historica Civitatis Cracoviensis.** Tomus I. Continet: Libros antiquissimos Civitatis ad a. 1400.
9. **Biblijografija polska XIX Stólecia,** przez K. Estreichera. Tomu III Zeszyt 4ty.

Skład główny publikacyj Akademii i dzieł po Towarz. naukowém pozostałych (zob. Rocz. Zarz. z r. 1874, p. 126.) mają powierzony:

D. E. Friedlein w Krakowie.
K. Wild we Lwowie.
Gebethner i Wolff w Warszawie.
Leitgeber i Spół. w Poznaniu.

GŁOS

Dr. **J. Majera,** prezesa Akademii

na dorocznem posiedzeniu publicznem

w d. 3 Maja r. 1876.

Trzy lata, które przebyła dotąd nasza Akademija, w życiu Instytucyi, mającéj służyć szeregom pokoleń, czas to za krótki, ażeby działanie jéj wystąpiło w całéj pełni rozkwitu, i widocznym owocem usprawiedliwiło ważność jéj zadania, zjiściło nadzieję życzliwych, obojętnych rozbudziło, niechętnym odjęło odwagę bałamucenia opinii.

Z drugiéj jednak strony 3 lata, to czas znowu za długi, żeby mógł usprawiedliwiać wstrzymywanie się z poddaniem publicznemu sądowi, wprawdzie nie osiągniętych ostatecznie skutków, ale przynajmniéj wytkniętych kierunków działania; nie zebranych owoców, ale dokonanego w ich widoku posiewu; nie owéj bezpośredniéj dla narodu korzyści, która dopiéro w ostatecznych skutkach okazać się może, ale przynajmniéj objawu téj pracy, która pośrednio do tego prowadzi.

Ta téż nie inna myśl przewodniczy naszym publicznym zebraniom; myśl stawienia w jednym ogólnym treściwym obrazie, cząstkowych w ciągu każdego roku naszych usiłowań i trudów, podejmowanych w daléj sięgającym celu podniesienia duchowego poziomu narodu, uczynienia go

czynnikiem ogólnego postępu, wprowadzenia tém samém w międzynarodowy naukowy stosunek, zjednania u obcych tego poszanowania na polu umiejętności, które na polu poezyi i sztuki dotąd zjednać sobie potrafił, u siebie wreszcie, w celu rozszerzenia zamiłowania pracy, nie owéj pozornéj, nęcącéj złudnym blaskiem zyskiwanego chwilowo oklasku, ale spokojną drogą wiodącéj do skrzepienia się w sobie, harmonijnego rozwoju sił i wytrwałości w zdobywaniu warunków szczęśliwszego bytu.

Takito widok przedstawia nam się dopiéro na dalekim planie, nie dziw więc że mglisty, lub zgoła ukryty przed okiem spoglądającém pobieżnie lub nieumiejętnie; a przecież do niego prowadzą starania i prace, których obraz, już każdemu dostępny, obecnie skréślić zamierzamy. Dopełni tego co do ruchu naukowego szan. Kolega jeneralny Sekretarz, mnie zaś niech będzie wolno, oprócz zwykłego poglądu na stronę administracyjną, zwrócić jeszcze uwagę na ważne pytanie: czyli i o ile ten ruch naukowy potrafił dotąd przełamać zapory dawniejszego niekorzystnego dla nas uprzedzenia obcych? czyli i o ile praca ducha polskiego, przy pomocy Akademii, zaczyna być jednem z ogniw w międzynarodowych naukowych stosunkach?

Inaczéj na prace nasze spoglądać muszą obcy, inaczéj kraj własny, od nich oczekiwać nam należy jedynie surowego sądu, od kraju prócz sądu, mielibyśmy prawo oczekiwać pomocy, opartéj na spółczuciu i wyrozumiałości; widoki korzyści dla kraju występujące na dalekim planie, mogą być dla obcych obojętne, bo obchodzi ich to tylko, co im przedstawiamy obecnie, co téż w téj zaraz chwili uznaćby mogli za przydatne dla ogólnego postępu wiadomości.

Nieszczęściem, rozproszone dotąd sporadycznie prace naukowe polskie, nie mogły tyle zwrócić na siebie uwagi,

żeby je uznać miano za godne łamania się z trudnością obcego języka. Dziś skupione w jednem ognisku, otwartém dla każdego w kraju zawodowego badacza, pojmującego cel i zadanie Akademii, a rozszérzone po wszystkich ogniskach naukowych świata, mimo téj saméj jak przedtém trudności języka, już samą swą wielością nie mogły ujść i nie uszły ich bacznéj uwagi. Efemeryczném przecież byłoby uznanie oparte na saméj tylko ilości; bo na te nasze prace spoglądanoby niby na sfinxy lub stosy kamieni w niezrozumiałych piramidach egipskich, bez zainteresowania się ich treścią, co przecież ostatecznie zjednywać im winno uznanie.

Trudno zaprawdę myśleć o zajęciu zagranicznych uczonych publikacyjami naszemi, gdy z małym wyjątkiem język nasz jest im niedostępny; trudniéj jednakże byłoby pomyśleć o zrzeczeniu się dlatego owéj rodzinnéj szaty, którą myśli nasze przyodziewamy, która sama jedna nadaje im narodowy charakter, świadczy o ich pochodzeniu, a przez to samo własność ich dla nas zabezpiecza. Wszak bez tego charakteru praca nasza utonęłaby w odmęcie naukowéj produkcyi obcych, a zlana z ich literaturą, przestałaby być świadectwem odrębnéj naszéj żywotności. Szczęśliwym więc nazwać musimy pomysł przyjęty zgodnie przez wszystkie Wydziały, który, bacząc na potrzebę zainteresowania obcych publikacyjami naszemi, ochrania przytém ich rodzimy charakter, a tak dla jednego celu nie poświęca drugiego. Jestto, już w części wprowadzony w wykonanie, zamiar ogłaszania w niemieckim i francuzkim języku najkróćéj, tak jednak streszczonéj osnowy każdéj naszéj pracy, żeby ztąd poznać można było, co przynosi nowego, w czém dotychczasowe w swoim zakresie wiadomości rozszérza, uzupełnia lub prostuje. Po téj skazówce sumienny badacz trafi już do

źródła, które rzecz ważną dla niego obszerniéj traktuje, skorzysta z niego choćby przy obcéj pomocy, a zwolna oswoi się może z myślą, że dogodniéjby było gdyby bez téj pomocy obejść się potrafił. Wstępnym bojem skutku tego zdobyć nie podobna; zasób podawanych ważnych dla nauki nabytków zwolna drogę torować mu musi; tymczasem godziwém jest usiłowanie, które zmierza do tego.

Spółczucie i uznanie okazane dotąd Akademii, budzi w téj mierze niejaką otuchę. Za dowód tego przytoczyć mogę uprzedzającą gotowość, z jaką tak pojedynczy zagraniczni uczeni, jak liczne Towarzystwa i Akademije naukowe zawiązały z nami stosunki, udzielały lub wzajem od nas żądały pomocy, podnosiły nasze przedsięwzięcia, lub jawne uznaniu naszych usiłowań dawały świadectwo.

Komu powodzenie Akademii nie jest obojętném, temu także nie mogą być obojętnemi dowody okazanego jéj spółczucia i uznania. Gdy atoli z natury swojéj znajdować się one muszą w tegorocznym Roczniku Zarządu, w tém zatém miejscu wystarczy krótka tylko wzmianka: że sam Instytut francuzki obdarzył nas 150 tomami prac swoich Akademij, nie licząc otrzymanych prócz tego z Paryża publikacyj Ministerstwa oświecenia i różnych tamecznych naukowych Towarzystw. Nie mniéj bogatą przesyłkę otrzymaliśmy od Akademii monachijskiéj, petersburskiéj i wiedeńskiéj, a w miarę produkcyjności, od Zakładów i Towarzystw naukowych z Berna, Budziszyna, Moskwy, Pragi, Zagrzebia, Zgorzelca, Chrystyjanii, Kopenhagi, Dorpatu, Gdańska, Getyngi, Gradcu, Lubeki, Norymbergi, Rygi, Szwerynu, Warmii, Wiesbadenu, Wrocławia, z Bordeaux, Padwy, Cambridge, Londynu i Washingtonu.

Do pomocy naszéj odwołała się Akademija wiedeńska,

celem przyjęcia udziału w poszukiwaniu i zbadaniu środków mogących choć w części zapobiedz klęskom zagrażającym z udowodnionego ubywania wód w źródłach, rzekach i strumieniach, a coraz częściéj kraje uprawiane nawiedzających powodzi. Nawzajem różne Instytucyje zagraniczne udzielały nam cennych dokumentów do naukowego użytku, gdy znowu Kże Decazes, Minister spraw zagranicznych Francyi, doniósł w uprzejmém pismie, iż Dyrekcyja Archiwum dyplomatycznego francuzkiego odda pełnomocnikowi Akademii do użycia korespondencyje życzeniu jéj odpowiednie.

Nie bez pewnego zadowolenia czytaliśmy wzmiankę uczynioną na zjezdzie Antropologów niemieckich w Monachium przez słynnego Anatoma, dziś Antropologa Virchowa, iż za staraniem naszéj Komisyi akademickiéj, poszukiwania antropologiczne w Galicyi, treścią i rozciągłością uprzedziły podobne badania w Niemczech. Wyrazy mowcy: że nastąpiło to w kraju, po którym najmniéj spodziewać się tego należało, pokazują wprawdzie, że nie tyle chodziło mu o życzliwe uznanie naszych usiłowań, ile o grożne przedstawienie zgromadzonym faktu, niezgodnego z podszeptem ich miłości własnéj; chociaż wszelako wobec tak surowego sądu, mielibyśmy może tém większe prawo pochlubienia się taktem, który bądź co bądź uznanym być musiał, milszym jest jednak dla nas płynący z niego dowód, że jeśli było źle, to dzięki Bogu, nie bez jakiegoś skutku staramy się o to, żeby było lepiéj.

Pełen natomiast życzliwości i szczérego uznania, był list otwarty Prof. Rysz. Roeppla, dołączony do dzieła nam poświęconego. Kraj dawno uznał zasługę jego badań w przedmiocie historyi polskiéj, badań powodowanych jedynie miłością prawdy, tém samém wyższych nad wszelkie prze-

sądy i niechęci rodowe, wykazujących dobre strony bez umiszgu; złe, bez nienawistnego jątrzenia serc i tak zbolałych. W uznaniu téj zasługi Akademija powołała go na Członka, a gdyby kto powołania tego zrozumieć nie chciał lub nie mógł, ten w obu razach godnym byłby litości.

Tak nam się dotąd przedstawiła zagranica; — przechodząc od niéj do kraju, powtarzam, co wyżéj wyrzekłem, że od niego oczekiwaćby nam należało pomocy, opartéj na spółczuciu i wyrozumiałości. Kiedy atoli zważam na przejścia, jakich doznawać nam przychodziło, myśl, że: *nemo propheta in patria sua*, nasuwa się natarczywie. Z tém wszystkiém jednak ustąpić ona musi wobec porównania złego z dobrém, które nas spotkało. Drobne niechęci, zarozumiałość i wynikłe ztąd bałamucenia opinii, wobec prawdy umilknąć musiały; mogły one uczynić nas na własne kroki baczniejszymi, ale nie zdołały i nie zdołają sprowadzić nas z drogi, którą postępować nakazuje miłość kraju, rozum i sumienie.

Do dodatnych objawów zrozumienia i popierania celów Akademii, liczymy przedewszystkiém coraz większe skupianie się około tego ogniska naukowych sił kraju. Ten popęd do jednoczenia pracy celem przedstawienia wydatniejszego z niéj plonu, nie w każdym wprawdzie kierunku równo się objawił, boć téż nie w każdym z nich równa liczba pracowników, nie w każdym równa dostępność środków i niezbędnéj pomocy badania. Gdy jednak ostatecznie nigdzie go nie brakło, to widzimy w tém dowód, że choć nikomu nie wzbroniono działać na własną rękę, przecież sumienne obliczenie się z okolicznościami, tłumiąc przeciwne podszepty, prowadzi do uznania korzyści kojarzenia pracy w tém spólném ognisku, jakie przedstawia Akademija. Im jaśniéj ono się rozżarzy, tém większa chluba narodu, boć jasność ta opromieni pracę jego ducha.

Zużytkowanie prac własnych albo nadesłanych wymagało środków, którym nie zawsze starczyły posiadane fundusze. Zasiłki zatém otrzymane w tym celu tém większej nabierały wartości. Zawdzięczamy go w roku zeszłym przedewszystkiém nadzwyczajnemu Członkowi Akademii Dr. Aleks. Kremerowi, który bliski świadek troski, jakiéj nabawiała trudność opędzenia nakładu na prace już do ogłoszenia przeznaczone, ofiarował 1000 Złа. w ogóle na popęd wydawnictw. Otrzymana znowu jak w roku poprzednim od niewiadomego dawcy z Warszawy kwota 300 rubli sr. ma być użytą na nagrodę konkursową.

Zasiłki te należą do roku zeszłego, do nich téż ograniczyćby mi się należało w obrazie kolei jakich w tymże roku doznała Akademija. Sądzę wszelako, że nie godzi mi się przemilczéć o fakcie zaszłym przed nie wielu dniami i puszczać w odwłokę wyznanie wdzięczności. Wprawdzie wyznanie to za późném nigdy być nie może; im przecież rychlejsze, tém zaszczytniejsze dla zobowiązanego, a godniejsze wobec tego komu się należy. Chcę tu mówić o świéżo zapadłéj uchwale Sejmu krajowego, podnoszącéj dotychczasowe roczne uposażenie Akademii o 5000 Zł. a. począwszy od roku przyszłego. Ile korzystną tyle i zaszczytną jest ta uchwała dla Akad. bo zasiłek ten wymierzono jéj na zasadzie dotychczasowych jéj prac naukowych i po należytém ocenieniu stosunku wynikłych ztąd potrzeb, do środków jakiemi rozporządzała dotychczas; zaszczytną jest i dla kraju, dowodzi bowiem, że jego Reprezentacyja w nawale wszechstronnych potrzeb, umiała dostrzedz mniéj na pozór wydatną, a jednak zasadniczą dla normalnego rozwoju społeczeństwa, jaką jest oświata. Hojna w jéj zaradzaniu u dolnego krańca, dosięgła okiem i szczytu; gdy

więc skrzepiła podstawę poświęcając krocie oświacie ludowéj, nie poskąpiła zasiłku i dla Akademii, o ile tylko możność na to zezwalała. Stało się to pod sympatyczną laską tego Przewodnika Sejmu, którego tu jako gościa serdecznie witamy; stało się na wniosek gorliwego w tym przedmiocie referenta Dra Zyblikiewicza, z tak zgodnym udziałem całéj Komisyi budżetowéj, iż wniosek referenta nie znalazł tam ani jednego przeciwnego głosu. Kiedy delegacyja Akademii składała N. Panu należną podziękę za jéj utworzenie i obdarzenie hojnym zasiłkiem z własnego prywatnego majątku, rzekł on: „pragnę i spodziewam się że dar mój będzie przykładem dla kraju“. Otóż te słowa wyrzeczone z wysokości tronu, znalazły godną odpowiedź w uchwale sejmowéj.

Oprócz zasiłków funduszu, obdarzoną została Akademija w roku przeszłym innemi jeszcze cennemi darami. Na czele tego stanęła znowu Warszawa, nie patrząca na to, gdzie się Akademija znajduje, lecz czego się od niéj spodziewać należy. Darem tym jest bogata biblijoteka polska po ś. p. Cypryjanie Walewskim, odziedziczona przez brata jego Władysława, a przez tego, zgodnie z myślą nieboszczyka, wraz z inwentarzem i katalogiem kartkowym ofiarowana naszéj Akademii i już w posiadaniu naszém będąca. Zbiorem tym zasilona biblijoteka Akademii, obok biblijoteki uniwersyteckiéj i spodziewanych rychło zbiorów kcia Wł. Czartoryskiego, uczynią Kraków najzamożniejszym w naukowe pomoce dla pracowników na polu historyi i literatury polskiéj.

Z pomiędzy zbiorów ofiarowanych nam przez osoby prywatne, wymienić tu należy znaczny dar dzieł przeważnie treści geologicznéj, ofiarowany przez p. Zienkowicza z Medyjolanu; tudzież legatem ś. p. Karola Hoffmana z Drezna, przeznaczone dla Akademii dzieła, obrazy, akwarele i ry-

ciny; wreszcie cenne dzieła nadesłane przez p. Spasowicza z Petersburga. O innych darach, których tu dla saméj wielości wyszczególnić niepodobna, a o których zamilczeć wzbrania nam uczucie wdzięczności, podajemy osobno wiadomość w Roczniku.

Mimo tak licznych przybytków, nie mogły one zadosyć uczynić wymaganiom badaczy zwłaszcza z zakresu nauk przyrodniczych, wzbogacających się codziennemi spostrzeżeniami i doświadczeniami, z któremi sumienny badacz obliczać się musi. Towarzystwa i Akademije, o których wyżéj nadmieniłem, a nadewszystko téż Akademija nauk w Paryżu znacznie nas w tym kierunku zasiliła. Nie usunęło to jednak konieczności nabywania dzieł odpowiedniéj treści z własnego funduszu. I w tymto względzie boleśnie dał nam się uczuć brak owéj kwoty, którą niegdyś kże Jerzy Roman Lubomirski w tym celu testamentem legował, a kże Adam jego brat i spadkobierca aż do końca dni swoich sumiennie wypłacał. Skoro i biblijoteka Uniwersytecka nie jest o tyle w fundusze bogatą, żeby wszelką potrzebę zaspokoić mogła, życzliwe więc porozumienie się z naszą doprowadziło do togo, że dzieł sprowadzonych przez jednę nie nabywa druga, że zatém braki jednéj uzupełnia druga, przez co łatwiéj już zadosyć uczynić żądaniom miejscowych badaczy. Był to skutek rozsądnéj gospodarności, na którą przy każdym kroku w użyciu funduszów Akademii oglądać się należało.

Ta sama oględność była powodem, że mimo dawniéj zapadłéj uchwały, raz jeszcze w roku zeszłym wzięto pod rozwagę, czy wobec nakładu potrzebnego na przygotowane już publikacyje, nie należałoby wstrzymać się z wykończaniem budowy w roku przeszłym rozpoczętéj. Oględność zaiste niemal już zbyteczna, skoro dawniejsza uchwała wynikła

z jawnéj i powszechnie uznanéj konieczności; którąto uchwałę wypadek ponownéj narady tém bardziéj potwierdzić też musiał, że żywo za tém przemawiała biblijoteka po ś. p. Cypr. Walewskim, dla braku miejsca spoczywać mająca bez użytku w ukryciu, i gdy rażącą stawała się niedogodność, wynikająca z mieszczenia się w jednym i tym samym pokoju biura Prezesa, Sekretarza i Podskarbiego, a nadto czytelni i posiedzeń Wydziałów i licznych komisyj.

Jakie prace ściśle naukowe dokonywała Akademija wśród tych gospodarczo-administracyjnych zabiegów i starań Zarządu, jak nadmieniłem, zda z tego sprawę kolega jeneralny Sekretarz. Korzyści z tych prac wynikające dla kraju, dziś nie każdy jeszcze ocenić potrafi, nie brakło jednak i takich na nauce opartych czynności, które bezpośrednio związane z jego dobrobytem, łatwiéj pod tym względem uznane i ocenione być mogą. Należą tu wyjaśnienia i opracowania dokonywane w miarę chwilowéj potrzeby na żądanie Władz krajowych, rządowych lub autonomicznych. Za przykład niech posłużą udzielone za zgłoszeniem się Wydziału krajowego wypracowania: w sprawie zaprowadzenia przy tymże biura górniczego, w sprawie badania kraju fizyjograficznego i stypendystów górniczych, w sprawie ochrony ziemiopłodów od niszczących owadów; na odezwy ze Starostw: determinowanie i opinija co do owadów, które pojawiły się w rozmaitych miejscach powiatu borszczowskiego i zaleszczyckiego; podobnież wyjaśnienie na żądanie c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, tudzież w sprawie podziału Galicyi wschodniéj na strefy gospodarskie, i w sprawie zamierzonego zbierania wiadomości o stosunkach atmosferycznych i postępie wegetacyi główniejszych ziemiopłodów kraju, celem łatwiejszego oryjentowania się

w widokach handlu zbożowego. W innym znowu względzie nie może też być obojętną dla kraju, dokonywana przez osobny Komitet Akademii, mozolna rewizyja polskich tłumaczeń Ustaw Państwa; przez co i sama ustawa staje się zrozumialszą, i szérzyć się mogącemu tą drogą skażeniu języka zapobiega się stanowczo.

Skład Akademii zmienił się w roku zeszłym utratą dwóch Członków zwyczajnych, czynnego i korespondenta, tudzież jednego nadzwyczajnego. Dwom z nich, mianowicie Członkowi czynnemu ś. p. J. Kremerowi, i Ad. Aleksandrowiczowi Członkowi nadzwyczajnemu, tudzież faktycznie złączonemu z nami Kar. Libeltowi, już w roku zeszłym z tego miejsca krótką poświęciłem wzmiankę; ich bowiem śmierć nastąpiła tak rychło przed dorocznem posiedzeniem, iż pod jéj świeżém wrażeniem, nie oglądając się na chronologiję, serce przemówić musiało.

W miesiąc prawie po śmierci J. Kremera zmarł w Dreznie Członek korespondent Karol Bor. Hoffman, towarzysz życia pamiętnéj Klementyny z Tańskich, zasłużony w publicznéj służbie sądowéj i administracyjnéj, w życiu obywatelskiém i zawodzie literackim, któremu historyja polska zawdzięcza wiele cennych przyczynków, a mianowicie, pierwsze badania w przedmiocie reform politycznych w Polsce. Te jego zasługi wprowadziły go do Akademii, zbiory zaś naukowe i artystyczne, któremi ją obdarzył, trwale zapiszą jego imię w jéj wdzięcznéj pamięci, bo będą jeszcze pośmiertnym dowodem tego, co zajmowało go za życia i jaką była jego dla nas życzliwość. Cześć mu i błogi spoczynek!

Z miejsc nie zajętych w Akademii jedno tylko w roku zeszłym zapełnione zostało, a to przez wybór Jana Fran-

kego Prof. i b. Rektora Akad. technicznéj we Lwowie na Członka korespondenta w Wydziale matematyczno-przyrodniczym.

Jeżeli po tym ryczałtowym poglądzie na koleje, jakiemi w roku przeszłym toczyły się sprawy i czynności nasze, obraz zebranego w tym czasie doświadczenia stawimy sobie przed oczy, znajdziemy w nim z jednéj strony dowód dawno znanéj prawdy, że zamiar choćby najzacniejszy, obmyślony i wykonywany z świadomością i miłością dobra pospólnego, nie da się osiągnąć bez trudu, pracy, walki i udręczeń; że jednak, gdyby nawet w tych zapasach moc własnego przekonania mdłą się już stawała podnietą wytrwania, nie braknie dobréj sprawy zwolenników, których przyjazne tchnienie ożywi nadzieję, spółczucie pokrzepi ducha, pomoc doda nowéj siły do pokonania trudności i sporszego osiągnienia celu. Że nam na takim udziale nie brakło, na to już wyżéj z wdzięcznością zwróciłem uwagę; że nie braknie go i nadal, śmiem sobie tuszyć z coraz żywszego zajęcia, jakie sprawy Akademii obudzają w kraju. W moc tegoto przekonania, śmiem czytać w sercach Twoich zacna Publiczności zapisane dla nas życzenie: szczęść Boże do dalszéj wytrwałości w pracy!

ZDANIE SPRAWY

z ruchu naukowego Akademii Umiejętności

od 3go maja 1875

podane przez

Sekretarza jeneralnego.

Gdy przed rokiem z tego samego miejsca miałem zaszczyt zdawać sprawę z naukowych czynności Akademii, wypowiedziałem podówczas obawę, że prace zgłaszające się do druku i nagromadzone przez nas materyjały popadną co do liczby swéj w coraz bardziéj rażącą sprzeczność z środkami naszemi do ich publikacyi. Obawa ta ziściła się: w miesiącu marcu b. r. ramy naszego wydawnictwa tegorocznego były już przepełnione, druki, które przed nami leżą, obejmują przeważnie przeszłoroczny dopływ naukowy. Ujemnéj stronie tego zjawiska starał się zaradzić świéżo zamknięty Sejm krajowy, podniesieniem dotacyi akademickiéj ułatwiający nam przywrócenie równowagi w roku przyszłym; tém radośniéj téż podnoszę na początku sprawozdania stronę dodatnią, świadczącą, jak się wyraził referent komisyi budżetowéj poseł Zyblikiewicz o niespożytéj sile narodu.

Tak jest! W spełnieniu nadziei niepłonnych, które położono nie w nas, ale w umysłowym ruchu polskim, podnosimy i stwierdzamy fakt, że ruch naukowy nietylko się wzmaga, ale wyżłabia sobie, że się tak wyrazimy, koryto coraz głębsze. Przyszło do tego zdrowego i życiodajnego objawu w nieuchronnéj naszych losów i doświadczeń kolei, nie jest on też czémś od życia oderwaném, tém mniéj istocie narodowéj wrogiém i do kosmopolityzmu dążącém zjawiskiem. Dwie pobudki czysto-narodowéj natury dają temu ruchowi siłę i wytrwałość patryjotycznem zażegniętą uczuciem. Generacyja nasza pragnie rzuceniem ogólnego światła badawszéj nauki na przeszłość i teraźniejszość naszą, pragnie tą przedmiotowością, z którą energiczny i rozumny lékarz bada stan najdroższéj mu nawet osoby, przyjść do zdobycia prawdy o naszéj przeszłości i położeniu, o wszystkich w ogóle fizycznych i moralnych naszych stósunkach, w imię wielkiéj nadziei: *Et veritas liberabit vos!* zbawienie jest w chęci prawdy i w woli stósowania się do zdobytéj prawdy! Z drugiéj strony generacyja ta, wiedząc jak dalece świat dzisiejszy, szczególniéj po ostatnich naszych, własnowolnych klęskach, radby przejść do porządku dziennego nad imieniem polskiém, ratuje to imię dążeniem do naukowéj doskonałości w najróżnorodniejszych zawodach, ufna, że gdzie wytrwała praca, trafne odkrycie, skuteczne badanie związało się z nazwiskiem Polaka, tam przybył jeden odporny czyn więcéj, skuteczniejszy od wszelkiéj protestacyi, tam zdobywając uznanie dla siebie, zdobyło się je i dla potępionego społeczeństwa. Czujemy te dwie potężne ruchu umysłowego polskiego pobudki, dotykając z bliska wszystkich jego niemal na ziemiach polskich objawów, zostając w stósunku z pracownikami najróżnorodniejszych za-

wodów. Nie przysądzając sobie też przewodniczenia i zwierzchnictwa moralnego, o które kusić się będziemy w lepszych czasach i po dłuższém dopiéro trwaniu prac naszych, jako najliczniejsza tylko dzisiaj i najlepiéj zorganizowana falanga pracowników, obowiązana wszechstronnością, obmyśleniem planu, wskazaniem i zadośćuczynieniem najnaglejszym potrzebom służyć całości umysłowéj pracy — stwierdzamy, że z dniem prawie każdym ułatwia się i mnoży praca nasza, bo się mnoży praca powszechna, bo nad tém, co nas tutaj zajmuje, pokrewne i przyjazne umysły myślą i pracują gdzieindziéj, bo wydawnictwa nasze stają w gęstszym coraz szeregu innych wydawnictw naukowych, gdzieindziéj przedsięwziętych, bo nie doznaliśmy nigdy odmowy pomocy i rady, bo młodzi pracownicy zaprzęgają się ochoczo do naszych ciężkich często zadań, bo powierzone nam do użytku skarby wzniecają nietylko dyletancką ciekawość, ale poważne i wytrwałe zajęcie, bo bez porozumienia i organizacyi zastęp ten mnożący ożywia myśl jedna, jedno szlachetne dążenie, aby utrzymać nad burzliwemi i nieprzyjaznemi falami świata stary sztandar naszéj cywilizacyi.

Wytłumaczywszy ogólną na faktach opartą uwagą nasz wzrost i postęp w pracach, uznany i dzisiaj przez Dostojnego naszego Wiceprotektora, przechodzę do właściwego mego zadania.

Dwa są szczególniéj kierunki działania naszego w Akademii: jeden, który przyjmuje, sądzi i ogłasza prace bądź to samychże członków, bądź po za instytucyją stojących uczonych; drugi, który daje sam pracy początkowanie, potrąca ją ku zadosyćuczynieniu najbliższym i najgorętszym potrzebom naukowym. Piérwszy znajduje swoje ognisko w Wydziałach, drugi w komisyjach przez Wydziały powo-

łanych i kierowanych. Odłączymy w tegorocznem sprawozdaniu te dwa kierunki pracy, aby postawić obok siebie obrazy owoców teraźniejszości i dążeń przyszłości. Przejdziemy kolejno dostarczone Wydziałom i przeznaczone do druku lub drukujące się prace, złożymy w całość jednego obmyślanego planu zorganizowaną już dzisiaj działalność komisyj akademickich.

Z zakresu matematycznych nauk dostarczył ubiegły rok sześciu prac: Dra Oskara Fabiana: *Obliczenie wartości nieskończonych a zwłaszcza szeregów o bardzo słabéj zbieżności*; Czł. Wawrzyńca Żmurki: *Przyczynek do rachunku przemienności*, który wywołał: Uwagi Dra Fr. Mertensa: *O funkcyi oskulacyjnéj Żmurki* i odpowiedź na te uwagi: *O ważności i zastósowaniu funkcyi oskulacyjnéj w rachunku przemienności*; Dra Dominika Zbrożka: *Teoryję planimetru biegunowego*; Czł. W. Zajączkowskiego: *Teoryję ogólną rozwiązań osobliwych równań różniczkowych zwyczajnych*. Z zakresu Fizyki, Astronomii i Klimatologii było rozpraw pięć, a mianowicie: dwie Czł. Karlińskiego: *Przyczynek do teoryi wahadła sekundowego* i: *O okresowych zmianach ciepłoty powietrza w Krakowie*; Czł. Kuczyńskiego: *Nowy sposób oznaczenia biegunów matematycznych w prętach magnetycznych, oraz ilości nagromadzonego w tych biegunach magnetyzmu wolnego, w mierze bezwzględnéj*; Dr. Karol Olszewskiego: *O dwóch bateryjach galwanicznych swojego pomysłu*; Dr. Oskara Fabiana: *O linii prężności wody nasyconéj*. Z zakresu Chemii podał: Czł. kor. Dr. Radziszewski: *O działaniu siarki na sole borowe kwasów aromatycznych*; Czł. Czyrniański: *Teoryję mechaniczno-chemiczną, na nowo rozwiniętą*. Z nauk przyrodniczych dostarczono prac pięciu:

Czł. Alth: *Rzecz o belemnitach, a w szczególności o belemnitach krakowskich;* Dr. Godlewski: *O powstawaniu i znikaniu skrobi w gałeczkach zieleni;* Dr. Janczewski: *Poszukiwania nad rozwojem płodnicy u krasnorostów;* Dr. Rostafiński: *Historyja wydętki korzonkowłoséj;* Dr. Kamieński: *Porównawcza Anatomija piérwiosnkowatych.* Zakres fizyjologii i umiejętności medycznych dostarczył rozpraw trzech, mianowicie: Dr. Zawilski: *O prężności gazów w tkankach w stanie chorobowym;* Dr. J. Merunowicz: *O wpływie środków wzniecających silny ruch robaczkowy jelit na wydzielanie limfy;* Dr. Tadeusz Browicz: *O pozimniczych zmianach w wątrobie, śledzionie i szpiku kostnym.* W ogóle było na Wydziale matematyczno-przyrodniczym rozpraw 21, przeciętnie 2 na jedném posiedzeniu Wydziału.

W oddziale historyczno-filozoficznym czytano: Z zakresu historyi rozpraw sześć, a mianowicie: Czł. Szaraniewicza: *Rzecz o beneficyjach ruskich w czasach Rzeczypospolitéj,* rozprawę, która w skutek niezależnych od autora i Akademii przyczyn osobno wydaną została; Czł. K. Stadnickiego: *Monografiję o Koryatowiczach,* jako dalszy ciąg wznowionych przez Autora badań nad dziejami synów Gedymina; Czł. J. Szujskiego: *Rzecz o zjeździe Kaliskim r. 1343;* Czł. A. Walewskiego: *Dalszy ciąg dziejów bezkrólewia po Janie III;* Dra S. Smolki: *Rzecz o Archiwach w W. Ks. Poznańskiém i Prusiech zachodnich i wschodnich;* Dra A. Sokołowskiego: *Elekcyja czeska po śmierci Zygmunta Luksenburczyka.* Z zakresu archeologii: A. Honorego Kirkora: *Pokucie pod względem archeologicznym,* jako sprawozdanie z wycieczki podjętéj, tegoż: *Sprawozdanie z archeologicznéj wycieczki*

w okolice Krakowa; Czł. n. K. Hoszowskiego: *Wiadomości historyczne o kościele katedralnym krak., tudzież o rezydencyi prymasów i biskupów w Krakowie.* Z zakresu prawa rozpraw cztéry: Czł. Burzyńskiego: *O prawie bliższości w Polsce*; Czł. Zielonackiego: *Czy w prawie rzymskiém można było zasiedzieć na mocy wyroku;* Czł. U. Heyzmanna: *O uprawnieniu per subsequens matrimonium podług prawa kanonicznego;* Dra Michała Bobrzyńskiego: *O nieznanym układzie prawa polskiego z XVI w. przez J. Sierakowskiego.* Zakresu filozofii tyczą się dwie prace: Dra Kruczkiewicza: *O filozofii Lucyjusza Anneusza Seneki* i Dra Maurycego Straszewskiego: *Jan Śniadecki.* W ogóle przedstawiono Wydziałowi prac pietnaście.

Wydział dla filologii, historyi, literatury i sztuki z zakresu lingwistyki polskiéj otrzymał prac trzy: Od Czł. Karola Mecherzyńskiego: *Wzór odmian gramatycznych wedle Psałterza floryjańskiego*, od p. O. Kolberga: *Rzecz o właściwościach mowy w Wielkopolsce*, od p. Z. Glogiera: *Nazwy weselne.* Z zakresu biblijografii: od Dra Wisłockiego: *Kazania niedzielne czeskie z manuskryptów biblijoteki dzikowskiéj*, od Dra Celichowskiego: *O autorze Ustaw prawa ziemskiego polskiego.* Zakresu historyi literatury i oświaty dotknęli: Czł. Karol Mecherzyński: *Konrad Celtes i jego pobyt w Polsce;* Czł. Z. Węclewski: *Groddek na uniwersytecie wileńskim;* A. Wejnert: *O bractwach literackich w Polsce*; A. Moszyński: *Kronika szkoły pijarskiéj w Międzyrzeczu koreckim i kronika szkoły pijarskiéj w Lubieszowie;* Dr. Seredyński przedstawiając *Rys działań dyrekcyi edukacyi w Warszawie wedle urzędowego sprawozdania J. Głu-*

szyńskiego. Historyja sztuki zapełnia wspólnie z Archeologiją cały tegoroczny Pamiętnik obu wydziałów, a mianowicie dostarczyli: Czł. Władysław Łuszczkiewicz: *O kościołach i rzeźbach Duninowskich*, p. M. Sokołowski: *O ruinach na ostrowiu jeziora Lednickiego.* W ogóle przedstawiono Wydziałowi dla filologii prac trzynaście, trzem Wydziałom Akademii razem prac 49.

Wydano w ciągu tego roku: na Wydziale matematycznym IIgi tom Rozpraw i Sprawozdań tego Wydziału, na ukończeniu jest tom IIgi Pamiętnika, w druku zaś tom III Rozpraw. Na Wydziale historyczno-filozoficznym Rozpraw i Sprawozdań tom III iV, na ukończeniu tom V, osobno wydano pracę Dra Maurycego Straszewskiego o *Janie Śniadeckim*. Na Wydziale filologicznym: Rozpraw i Sprawozdań tom II i III, w druku IV, wspólnie wydają oba Wydziały w tym roku Pamiętnik wyłącznie Archeologii i historyi sztuki poświęcony, który jest na ukończeniu.

Przechodzimy z kolei do prac, którym Akademija sama daje początek i pobudkę, do prac komisyj Wydziałowych. Ważność ich podwójna: komisyje gromadzą neutralny materyjał naukowy na całą przyszłość naukowego badania, komisyje, pracując na gruncie polskim, zbierają materyjał naukowy wyłącznie polskich tyczący się rzeczy, stają się skarbnicą nauki o rzeczach polskich. Wobec ograniczonéj statutem liczby członków Akademii, komisyje korzystają z innego postanowienia statutu: wzywają na uczestników pracy siły z poza grona Akademii, siły młode a fachowe, pomnażając przez to niezmiernie zasób zdolności i pracy, sięgając też tam, gdzie dotąd nieprzyjazne okoliczności zakorzenić się nie pozwoliły. Bliskiemu prac tych niech tu będzie wolno podnieść fakt, trzechletniem spraw-

dzony doświadczeniem, że jeżeli uznany wśród kół poważnych kraju i zagranicy, kierunek zdrowy i przewodnictwo trafne zawdzięczamy członkom naszéj instytucyi, jeżeli im i uczonym zgłaszającym się do pism naszych, zawdzięczamy nieustanne Wydziałów ożywienie: to ilekroć idzie o pracę mozolną a wytrwałą, o gorące podjęcie i chętną służbę poszukiwaniom naukowym, o rozumną walkę z ogromem niezbadanego materyjału, komisyje akademickie, do których wstąpili także nasi nadzwyczajni członkowie, są tym zastępem pełnym poświęcenia, który podniósł do zaszczytu należenie do komisyi akademickiéj, bo dbał zawsze o rzecz samą, o dobro téj instytucyi, nie o tytuł, jaki mu służy w jéj gronie.

Dokonano ostatecznie w tym roku uorganizowaniem Komisyj dla zadań historyi literatury i oświaty w Polsce całkowitego planu badania naukowego rzeczy polskich. Komisyja fizyjograficzna, najstarsza z komisyj instytucyi naszéj, bo od roku 1865 istniejąca, podzielona na liczne sekcyje, a uzupełniona komisyją do badania naukowego zdrojowisk krajowych (balneologiczna) daje tym poszukiwaniom podstawę w poznaniu przyrodniczych właściwości ziemi naszéj badając je stałemi obserwacyjami i wycieczkami, a składając zdobycze w muzeum i sprawozdaniach drukowanych. Świeżo założona komisyja antropologiczna za inicyjatywą Prezesa Akademii, podjęła jak ujrzymy bardzo skutecznie, badanie człowieka z jego fizycznéj i psycho-fizycznéj strony, przygotowując etnografiję ludu polskiego w najobszerniejszém tego słowa znaczeniu. Krok daléj w sferę moralną idą komisyje drugiego Wydziału: archeologiczna, zajęta badaniem zamierzchłego przedhistorycznego czasu i niepiśmiennych zabytków dziejowego życia; historyczna poświęcona

badaniu przeszłości narodu; prawnicza, zwrócona, jak ujrzymy, zarówno ku badaniom prawa polskiego, jak ku zadaniom w stósunku z dzisiejszém życiem zostającym. W trzecim Wydziale komisyje: biblijograficzna, historyi literatury i oświaty, i komisyja historyi sztuki podejmują gromadzenie faktów do dziejów umysłowéj czynności na ziemiach polskich od zestawienia w całość ruchu wydawniczego do odsłonienia dziejów szkół, zakładów naukowych i dokładniejszego poznania życia i myśli pisarza, poety, sztukmistrza, który ślad swój na ziemi polskiéj zostawił: gdy komisyja językowa, zajęta słowem polskiém, jako ostatnim przyrody i ducha narodu wyrazem, zamyka koło badań, rozpoczęte u ziemi, a skończone w najpiérwszym duchowości ludzkiéj objawie, którym, niby w szatę daną od Boga, pokrywa się twory myśli, uczucia i wyobraźni.

Jeżeli w tych kadrach skuteczność pracy i rezultata jéj nie były wszędzie jednostajnemi, wina w tém nie przewodniczących, nie uczestników, ale wina: ówdzie świeżo rozpoczętéj pracy, gdzieindziéj jeszcze wina niedostatecznych materyjalnych środków wobec wielkości zadania. Pożytki wszędzie były znaczne, choć nie wszędzie równe: rzeczą przyszłości wyrównać, co sprawiła różnica czasu i sił, nadzieją przyszłości, że praca nad polskiemi rzeczami w Akademii stanie się popularną w kraju sprawą.

Najstarsza z komisyj akademickich fizyjograficzna, pod przewodnictwem Dra Kuczyńskiego, a sekretaryjatem Dra Aleksandra Kremera wygotowawszy IX tom Sprawozdań pod redakcyją przewodniczącego, a z współudziałem Dra Karlińskiego w dziale meteorologicznym, zebrała tego roku znaczne zasoby nowego materyjału bądź przez obserwacyje w założonych już stacyjach, bądź przez

podróże lub nadsyłane spostrzeżenia naukowe. Dostarczyli go mianowicie: w sekcyi meteorologicznéj: Członkowie Kuczyński i Karliński, pp. Boehm, Łomnicki, Majewski, Wierzbicki, Trattnig. W sekcyi botanicznéj podejmowano badania Flory krajowéj w Stanisławowskiém i Kołomyjskiém przez p. Ślendzińskiego, w okolicach Krakowa i Tatrach przez p. Kulczyńskiego, w okolicach Janowa przez prof. Króla, p. Kotowicz badał okolice Biécza. W sekcyi zoologicznéj badano faunę szarańczaków (prof. Łomnicki), galasówek, komornic i pasożytów (p. Wachtl), pajęczaków (p Kulczyński). Pomiarami w sekcyi orograficznéj trudnili się prof. Kuczyński i Kolbenheyer (w Tatrach), badaniem geologicznem Podola Dr. Stanisław Olszewski, Członek Alth badał trasę kolei tarnowsko-leluchowskiéj i dolinę Złotéj Lipy aż po Zbrucz. Tytońskiemi warstwami w okolicach Rogoźnika i Maruszyny, wedle skamielin nadesłanych przez p. L. Kamieńskiego trudnił się p. Zaręczny.— Zbiory muzealne wzrosły tego roku szczególniéj: zbiorem galasówek od p. Wachtla, szarańczaków od p. Łomnickiego, zielnikami dostarczonemi przez pp. Kulczyńskiego i Kotowicza; okazami geologicznemi od pp. Olszewskiego, Sochanika, Bernadzikiewicza, L. Kamieńskiego, Nałęcza Kęszyckiego (skamieliny). — Rozpoczęto gromadzić okazy ryb krajowych. Porządkowanie zbiorów szło daléj za pilną pracą pp. Zaręcznego i Kulczyńskiego. Rezultaty tegorocznych badań znajdą miejsce w dziesiątym tomie Sprawozdań komisyi. W bliskim związku zostająca komisyja balneologiczna pod przewodnictwem Dra Dietla a sekretaryjatem Dra Ściborowskiego rozpoczęła téż swoje czynności od zawiązania stósunków ze wszystkiemi prawie

zakładami wód mineralnych, nietylko w Galicyi, ale ziem polskich, celem nowego naukowego ich zbadania.

Komisyja antropologiczna, wypracowawszy instrukcyje i tablicowe schemata do wypełnienia spostrzeżeniami nad fizycznością naszéj ludności, zebrała znaczny acz jeszcze niedostateczny zbiór obserwacyj (przeszło 4000) od 27 starostw powiatotowych, do których się w czasie poboru wojskowego w roku przeszłym udała. Ponowienie tego wezwania w tym roku przyniesie zapewne uzupełniające plony. Zużytkowaniem tych spostrzeżeń zajmuje się obecnie komisyja, która w ciągu tego roku jeszcze rozpocznie piérwszy tom swoich Sprawozdań. Badania statystyki żywotności etnicznie wyróżnionych rodów, jak niemniéj śmiertelności i denegeracyi mniejszy dotąd plon przyniosły: prof. Kosiński z Wadowic dostarczył tu zajmujących wykazów. Rozpoznawano téż naukowo czaszki cmentarzysk pokuckich, babickich i czaszkę z Daniłowicz przez p. Zawiszę determinowaną, a piérwsze, przywiezione z wycieczki archeologicznéj p. Kirkora dały powód rozprawie Dra Kopernickiego, sekretarza komisyi, umieszczonéj w Pamiętniku Wydziału matematyczno-przyrodniczego. W zakresie etnografii w ściślejszym słowa tego znaczeniu, odbył p. O. Kolberg z pomocą Akademii podróż naukową przez W. Ks. Poznańskie, Prusy zachodnie do Kaszub, z powrotem przez ziemię Michałowską i Warmiję, któréj rezultata objął dalszy tom jego materyjałów etnograficznych z pomocą Akademii wydanych (W. Ks. Poznańskie t. I).

Wielostronnie związana z etnografiją komisyja archeologiczna dostarczywszy do tegorocznego Pamiętnika obszernéj pracy p. J. N. Sadowskiego: *O drogach handlowych greckich i rzymskich przez porzecza Odry, Wisły, Dniepru*

i *Niemna*, przedsięwzięła zbadanie najbliższéj okolicy Krakowa pod względem przedhistorycznych zabytków. W wycieczkach tych wzięli udział czł. komisyi: Kirkor, Uminski, i hr. Strutyński. Z wycieczki na Pokuciu zdał p. A. H. Kirkor obszernie sprawę w archeologicznym opisie tego ważnego ziemi polskiéj zakątka. Prowadzono daléj repertoarz archeologicznych odkryć i katalogowanie Muzeum akademickiego. Podjęto myśl zebrania epigrafiki średniowiecznéj, do czego już Tow. nauk. krakowskie pewne przygotowało materyjały. Zajęto się rozbiorem bronzów muzeów tutejszych, któréj to mozolnéj pracy podjął się hr. J. Szembek. Czytali na posiedzeniach komisyi: czł. K. Hoszowski: *O domach Długosza w Krakowie*, p. M. Sokołowski: *O pracy Mierzyńskiego*: Danae i Perseusz w Ermitażu petersburskim.

Komisyja historyczna, pracująca w dwóch ogniskach, bo we Lwowie pod przewodnictwem A. Bielowskiego zbiéra się co miesiąc jéj oddział, bardzo licznych mający pracowników; powiększyła tego roku znacznie zastęp sił swoich za skazówkami, przywiezionemi z podróży naukowéj po archiwach wielkopolskich i pruskich przez Dr. St. Smolkę. Zdołała ona dotąd pozyskać pomoc lub pracowników przy archiwach zagranicznych w Paryżu, Wiedniu, Florencyi, Monachium, Dreznie, Królewcu, Gdańsku, Braunsberdze. O archiwach i zbiorach inflanckich zdawał jéj sprawę w roku zeszłym p. Klemens Kantecki. Od zbiorów polskich wszędzie chętniéj doznawała pomocy: użyczone przez ks. W. Czartoryskiego Teki Naruszewicza, wyzyskiwane bardzo starannie i wielostronnie przyczyniły się niemało do skutecznego jéj ruchu. W ciągu roku wydała: księgę pamiętniczą Stefana z Proszcza Medekszy,

będącą niejako uzupełnieniem, wydanéj przez Tow. nauk. krak. księgi pamiętniczéj Jakóba Michałowskiego. Wydaniem zajął się Dr. Władysław Seredyński, kustosz Akademii. W skład jéj wydawnictwa wszedł także IV tom Prawa polskiego pomników, mieszczący Synodyki krakowskie XIV w. wydane w połączeniu z Synodykami M. Trąby przez czł. prof. Ul. Heyzmanna. Tak spełnionym został plan nakreślony wolą Z. A. Helcla wyrażoną w przedmowie do II tomu Pomników; wszakże wydawnictwo nieustaje, przechodzi tylko odtąd na komisyję prawniczą, która je daléj prowadzić nieomieszka. Na ukończeniu jest *Kodeks małopolski* mieszczący 371 dyplomatów od r. 1178 do 1386, staraniem p. Dr. Fr. Piekosińskiego wydany, zebrany z dokumentów klasztornych, starych cennych kopiarzy, Tek Naruszewicza i oblat tutejszego archiwum. Stoi on równolegle z kodeksem kapitulnym przez Akademiję wydanym i tynieckim, który niebawem Zakład Imienia Ossolińskich w świat puści: gdy téż w najbliższych latach wyjdą nowe zbiory dyplomów od najstarszych poczynające: kodeks wielkopolski (staraniem Tow. przyj. nauk. w Poznaniu) i mazowiecki (pryw. nakładem w Warszawie) a Akademija przystąpi do wydania I tomu kodeksu miasta Krakowa (już zebranego) spodziéwać się należy, że na gruncie tak przygotowanym, historyja nasza po rok 1386 zyska ten konieczny grunt dyplomatyczny, który posiadają postronne a który u nas bywał dotąd bardzo niejednostajnym i niedostatecznym. Niemniejszą była staranność komisyi o wieki Jagiellońskie mianowicie o XV, dla którego zbiór aktów polityczněj natury pod redakcyją pp. Szujskiego i Sokołowskiego jest już w połowie wydrukowany a zbiory

do Jana Albrechta i Aleksandra, dociérające do epoki Tomicyjanów w przyszłym zapewne roku pójdą pod prasę.

Inne ważne prace komisyi zbiegły się około trzech rocznic, które w najbliższych latach Akademia obchodzić zamierza. Na rok 1880 przypada czterechsetna rocznica śmierci Długosza, najznamienitszego historyka Polski a obok Machiawella i Europy wieku XV, którego pamięć wspólnie z archeologami naszemi postanowiono uczcić, odnowieniem grobowca na Skałce i książką zawiérającą Regesta jego życia, o ile po pięknéj pracy naszego członka Zeissberga jeszcze uzupełnić się dadzą. Sejm krajowy, przeznaczając subwencyję na restauracyję pomników, umieścił ów grobowiec między najpilniejsze restauracyje przyszłego roku.

Druga rocznica na r. 1879 przypadająca, przypomina wielkiego męża krakowskiego grodu, jednego z najnakomitszych książąt kościoła XVI wieku, prawdziwie europejskiego człowieka K. St. Hozyusza. Za porozumieniem z Tow. hist. Warmińskiem przygotowuje téż komisyja na ten rok: historyczną korespondencyję Hozyjusza, dzieło wielkich rozmiarów, zdolne rzucić wiele nowego światła na epokę reformacyi nietylko w Polsce saméj, ale wszędzie, gdzie sięgały szérokie wpływy kardynała. Praca znacznego wymagająca nakładu jest w toku i cieszy się już dzisiaj żywym udziałem obcych. Przewodniczy komitetowi do Hozyjanów uproszony przez komisyję X. kanonik Golian, pracę przygotowawczą objął głównie prof. Wincenty Zakrzewski.

Trzecią nareszcie rocznicą jest 1883 r., jako dwóchsetletni jubileusz wielkiego czynu ostatniego naszego pełnego chwały króla: Jana III. Obchodzić go będziemy dla Bóg wydawnictwem: *Acta Regis Joannis III.* Bogatemi

zasobami biblijoteki Willanowskiéj do tego panowania trudni się członek komisyi p. Fr. Kluczycki — w archiwum spraw zagranicznych paryskiém pracuje p. Kazimierz Waliszewski, który dokonał już wyzyskania znacznéj części, bo 17 ksiąg archiwalnych do stósunków francusko-polskich tego czasu.

Zwracając uwagę na te przygotowawcze prace, których wspomnienie tutaj, może przysporzyć nam pomocy w poszukiwaniach, wspomnę z gotowych do druku manuskryptów komisyi, czekających wydania, tylko: Najstarsze księgi miejskie krakowskie r. 1362 a więc czasów Kazimierza W. sięgające, Listy A. Zebrzydowskiego, wynalezione przez Dr. Wisłockiego; Historyję zakonu Jezuitów i Polski od 1579 — 1639 r. J. Wielewickiego w trzeciéj części już do druku gotową. Kończymy zaś podzieleniem się najważniejszą wiadomością, że tom III Monumentów historyi polskiéj, objąć mający dalszy ciąg Annalów, żywoty św. Stanisława, św. Jacka, św. Jolanty— pod redakcyją A. Bielowskiego a za współdziałaniem grona lwowskiego, rozpoczęto już drukować we Lwowie kosztem Akademii, do któréj to najpoważniejsze i najmonumentalniejsze wydawnictwo historyczne polskie z prawa należało, a pod któréj opiekę oddaném zostało przez najszanowniejszego wydawcę i jego kolegów.

Komisyja prawnicza obejmując odtąd po historycznéj dalsze wydawnictwo starożytnych prawa polskiego pomników, zakreśliła sobie prócz tego dwa zadania. Jedném jest zbieranie prawa zwyczajowego przysłów i wyrazów prawnych w Polsce, na wzór owego, które prof. Bogisziez z Akademiją Zagrzebską przedsięwziął; drugiem podejmowanie naukowe, teoretyczne kwestyj z zakresu prawa i nauk poli-

tycznych, będących w kraju na porządku dziennym.— Podjęli nadto członkowie komisyi prawniczéj wspólnemi siłami, z wezwaniem sił zamiejscowych, pracę około wydania Encyklopedyi nauk prawnych w języku polskim, które to przedsięwzięcie, dogadzające zarówno naukowéj jak praktycznéj potrzebie, licząc wszakże na tę ostatnią, nie wchodzi w ramy przyszłych wydawnictw Akademii.

Bezpośrednio po ukończeniu Biblijografii XVI wieku K. Estreichera, która w świecie uczonym, jako niezbędna towarzyszka badania tak przyjaźnie powitaną została, poczyniła komisyja biblijograficzna starania i nakłady do prac nad XVII i XVIII wiekiem pod względem biblijograficznym. Prace te postępują raźno pod okiem przewodniczącego. Znaczną około nich zasługę ma czł. kom. p. Mieczysław Pawlikowski. Biblijografija XIX wieku z współudziałem Akademii wydawana doszła do litery P.

Dokonano organizacyi komisyi dla zadań w zakresie historyi literatury i oświaty w Polsce. Przewodnictwo objął czł. Tarnowski, sekretarstwo Dr. Wł. Wisłocki. W rozpoczęciu prac bardzo obszerny plan wypełnić mających, podjęto zbadanie aktów i listów po Kołłątaju, tyczących się jego działalności w sprawach naukowych, niemniéj archiwum prywatnego, mieszczącego znakomite materyjały do dziejów komisyi edukacyjnéj. Rozpoczęcie wydawnictwa komisyi, zamierzającéj wydawać rzadkości literackie i rękopiśmienne zabytki literatury, jak niemniéj materyjały do historyi oświaty w Polsce odłożono do jéj przyszłego uposażenia.

Komisyja historyi sztuki, która umieściła w bieżącym Pamiętniku obszerne rozprawy czł. Łuszczkiewicza i p. Maryjana Sokołowskiego z podróży Wielkopolskiéj

przywiezione, zarządziła w ubiegłym roku wycieczkę w okolice Proszowic, poświęconą w szczególności badaniu romańskiego kościoła w Kościelcu. Dokonał tego badania czł. Łuszczkiewicz. Czł. kom. p. Gebauer ofiarował jéj mnóstwo architektonicznych rysunków z swoich po kraju podróży, które w połączeniu z wielkim zasobem rysunków z budowli, obrazów i ornamentyki, przez czł. W. Łuszczkiewicza wykonanych lub zarządzonych, wystarczyłyby już dzisiaj na utrzymanie pisma obrazkowego, historyi sztuki poświęconego, którego nakład wszakże na przyszłorocznym budżecie dopiéro znaleźć się może.

Z przeszłorocznych sprawozdań wiadomo o podjęciu wielkiéj słownikowéj pracy przez komisyję językową. W wykonaniu częściowém tego planu, przystąpiono do opracowania słownika języka staropolskiego aż po wystąpienie literackie piérwszego znaczniejszego pisarza w języku polskim Mik. Reja. Rozesłano stósowne instrukcyje: jakoż niebrakło pierwszych pracy owoców. Zgłaszali się z dostarczeniem materyjałów bądź słownikarskich, bądź zbiorów prowincyjonalizmów: prof. Rymarkiewicz, p. Parylak Z. Gloger, W. Wisłocki, p. Witkowski, p. Kosiński. Przewodniczący odczytywał dalszy ciąg swoich uwag: O skażeniu języka polskiego. Od p. Jana Karłowicza otrzymała komisyja niewydaną gramatykę języka litewskiego, przez X. Jana Czuldę. Wydawnictwo średniowiecznych zabytków językowych komisyi, jak niemniéj innych materyjałów rozpocznie się w roku przyszłym, uprzedzając i służąc za przygotowanie do wielkiéj pracy słownika, wymagającéj długich lat do ukończenia.

Takim jest krótki rys prac akademickich w ciągu ostatniego roku dokonanych lub w toku będących. Potwier-

dzać on się zdaje to, cośmy powiedzieli na początku, fakt wzmagającego się ruchu Akademii wśród rosnącego powszechnego ruchu umysłowego. Jedno i drugie jest tém bardziéj uznania godném, że wychodzi zwycięzko z walki z dość mnogiemi nieprzyjaznemi żywioły. W ślad za wielkiemi nieszczęściami narodowemi, wbrew hasłom, które nawołują do pracy w kraju i dla kraju, objawiają się zwykle w nieuchronnéj kolei centryfugalne dążenia, rozpaczające cicho o możności i skuteczności téj pracy, padające téż ofiarą obcych myśli i obcych wpływów. Są inne w najlepszéj często wierze, obawiające się twardéj przedmiotowości naukowego badania, aby nie naruszyć ideałów, aby nie dotknąć illuzyj pozostałych, aby nie wyjść po za przykrojoną miarę narodowéj tendencyi. Są inne jeszcze, które wymagając dziwnie niezdrowego ascetycznego patryjotyzmu, jak w polityce obawiają się wszelkiego paktu z władzą, tak w nauce pomocy téj władzy i pracy w danych, chociażby przyjaznych warunkach. Są nareszcie różne rodzaje ubierającego się w szaty narodowe warcholstwa, które z instynktu, przeczuwającego własną śmierć w podniesieniu umysłowego poziomu społeczeństwa, gotowe zawsze szamotać się bezsilnie przeciw spokojnéj i świadomej siebie pracy.

Droga nasza i tym roku prowadziła wśród licznych takich przeciwności, *per ignes, suppositos cineri doloso.* Stawiała nas wielokrotnie pod pręgierzem rzekoma królowa opinija, za winy, którym winni nie byliśmy, za strzeżenie granic naszego działania, które aby skutecznem było, od bieżących spraw politycznych najskrzętniéj stronić powinno. Chciano nas wielokrotnie wyciągnąć z zachowawczéj neutralności naszéj, która się opłaca krajowi coroczną daniną ty-

siąca nowych zdobyczy dla wiedzy o jego naturze, o jego ludności, o jego dziejach, o jego umysłowém życiu. Pociągano nas do odpowiedzialności nawet za oszczędność dla celów naukowych, nas, którzyśmy abnegacyję z koniecznych potrzeb, abnegacyję z wystawności i wygody, doprowadzili do ostatnich granic, a jeżeli rozszérzamy budynek nasz, to dla leżących w pakach książek i wypiętrzonych muzealnych zabytków. Minęło to wszystko, nie na długo zapewne, bo każda nowa droga w społeczeństwie już dla tego samego bezpieczną być nie może, że nie od razu staje się powszechnie zrozumiałą. Tém milėj téż, przynajmniéj raz do roku, widzieć napełnioną tę salę dostojnemi i przychylnemi gośćmi, których sprowadza rzetelny dla Instytucyi naszéj interes. Tém milėj zdać im sprawę z czynności naszych i wypowiedzieć w tym gmachu, poświęconym badaniu ludzkiéj prawdy, wielką obietnicę i prawdę Bożą: *Et Veritas liberabit vos!* Dalecy jesteśmy od zarozumiałego twierdzenia, jakoby służba nauce i popieranie naukowych celów było jedyném i wyłączném polem, którego uprawy domaga się dobrze zrozumiany interes zachowawczy narodu, dalecy również od twierdzenia, aby nauka, chociaż najbardziéj kwitnąca, zdolną była dać tę energiję woli społeczeństwu, które poznawszy co dobre i prawdziwe, chce tego dobra i prawdy: pomiędzy wiedzą i wolą może być otchłań, a wiedza może być ową wiedzą, która wedle słów wielkiego greckiego tragika: nie pomaga wiedzącemu. Ale w téj wielkiéj całości indywidualnych, społecznych i narodowych zadań, które trzeba spełnić, chcąc żyć jako człowiek, obywatel i syn historycznego narodu, w téj walce o warunki życia materyjalnego i moralnego, nigdy człowiek, społeczeństwo, naród,

któremu dziwne jakieś zaślepienie nie odebrało resztek bożego daru mądrości, nie odepchnął od siebie wiedzy i nauki, nie odepchnął środków rozszérzenia swego widnokręgu umysłowego, środków badawczych poznania siebie i porównania się z innemi. My zaś potrzebujemy tego środka więcéj niż inne narody. Potrzebujemy, aby nie być martwą falą poruszaną biernie sprzecznemi prądami wykształconego wyżéj zachodu, potrzebujemy, aby umieć wybrać z pełni jego życia, to co prawdziwe, zdrowe i pożyteczne, a odrzucić co zgubne i fałszywe; potrzebujemy, aby niestawać się pastwą wyższości jego wiedzy i pracy, my, którym Bóg nie skąpił nigdy talentów i przyrodzonéj twórczości ducha, potrzebujemy, aby się otrząść z partykularyzmu, chociażby to był nawet partykularyzm cierpienia i nieszczęścia. Twarde Opatrzność zesłała na nas lata, bądźmy twardemi, powiedzmy sobie, coby nam mogli powiedzieć inni, a po latach pracy i wytrwania, może powiemy kiedyś innym, obcym, czego oni sobie nie powiedzieli. Obszar wiedzy i badania jest niezmierzony, niby struny na olbrzymiéj harfie od ziemi do niebios sięgającéj, duchy narodów grają na niéj kolejno pieśni, do jakich je nastroiła szkoła wiekowych doświadczeń, nasza struna, która tak wspaniale odezwała się w poezyi i sztuce, nie skończyła jeszcze psalmu, wysnutego z naszych z losem i światem zapasów. I tutaj, w tém niepokonaném dążeniu do prawdy i pracy, tutaj, jakiemikolwiek byłyby nasze losy, spoczywa rękojmia naszéj niespożytości. Daje ona się czuć żywiéj w rocznicę pamiętnego dnia u schyłku politycznych dziejów naszych, w których ustanowieniem prawdziwych warunków istnienia państwa uderzono w dwuwiekową anarchiję, do zależności i upadku prowadzącą. Jak

w ówczas, tak dzisiaj szukanie podstawy prawdy, twarde rachowanie się z rzeczywistością są hasłem zbawienia, w ówczas, aby odżyć w nowych warunkach, dzisiaj, aby przetrwać, wygrzebać się z ruin, utrzymać między żyjącemi. A prawdzie i pracy nigdy Bóg nie odmówił przyszłości.

DODATKI

do wykazu prac ogłoszonych przez Członków nadzwyczajnych Akademii

według wiadomości później nadesłanych.

Baraniecki Adryjan..

5. O materyjałach do Topografii i Statystyki lékarskiéj Podola. Petersburg 1862.
6. O badaniach topograficzno-lékarskich, jako jedném z głównych zajęć Towarzystwa lékarzy Podolskich rozprawka odczytana na publiczném zgromadzeniu Towarzystwa, ogłoszona drukiem w „Przyjacielu zdrowia“ 1862 r.
7. Przyczynek do Notatek o historyi akuszeryi w Polsce Dra Zielennewskiego, drukowany w Tygodniku lékarskim wyd. w Warszawie (1861 Nr. 43).
8. Notatka biblijograficzna o pracach lékarzy polskich stale lub czasowo zamieszkałych we Francyi od roku 1861 do 1868; umieszczona w roczniku Tow. paryskiego lékarzy polskich. T. III. 1868 r.

Brandowski Alfred.

10. Rozbiór krytyczny Gramatyki łacińskiéj Zygmunta Samolewicza. Lwów 1876.

Chrzanowski Leon.

11. O dążeniach i policyce Moskwy na Wschodzie. Kraków 1866.
12. Pisma wojskowo-polityczne podawane rządom polskiemu, angielskiemu, francuskiemu, tureckiemu i piemonckiemu przez jenerała Wojciecha Chrzanowskiego w okresie od r. 1830 do 1856; wydał i objaśnił zarysami spółczesnych zdarzeń Leon Chrzanowski. Tom I. Kraków 1872.
13. „Pułascy“, powieść historyczna, dwa tomy. Kraków 1872.
14. „Przyszłość“, poemat dramatyczny. Kraków 1873.

Prace redakcyjne.

1. Stała współredakcyja dziennika „Czas“ od r. 1853 do 1864.
2. Redakcyja dziennika „Wiek“, wychodzącego w Krakowie w r. 1864.
3. Trwała korespondencyja polityczna z Wiednia do dzienników: „Czas“ (1867—1870, 1875—1876), „Dziennik poznański“ (1865—1867, 1873—1876 r.).
4. Artykuły literackie, listy treści politycznéj w różnych czasopismach i dziennikach, jako to: w krakowskim „Przeglądzie naukowym“ (1850 r.), w poznańskim „Krzyż a Miecz“ (185?), w krakowskim „Przeglądzie polskim“ (1866—1869 r.), w wiedeńskich *„Neueste Nachrichten“* (1861—1863), w franfurtckiéj *„Europe“* (1863), w paryskiéj *„Opinion Nationale“* (1861—1862), *„Messager d'Orient“* (1874) i t. d.

Kremer Aleksander.

6. O zastósowaniu słuchu do rozpoznawania chorób. Kraków, nakładem A. W. Fusieckiego, druk Gieszkowskiego. 1841, str. IV, VI i 230.
7. O znaczeniu drzew pod względem gospodarstwa krajowego i zdrowia publicznego, (odb. z Przegl. lék. Kraków, druk Uniwers. bez roku (1872) w 8ce, ston 8.
8. Żywoty przyrodników krajowych. Żywot Ant. Andrzejowskiego (odbicie ze Sprawoz. kom. fizyjogr. za r. 1868.
9. Żywot i pisma Ludwika Zeisznera (odbitka ze Sprawozdań kom. fizyjogr.
10. Kremer i Rolle Józef. Materyjały do topografii lék. i higijeny Podōla. Cz. I. Kamieniec, place i ulice, kanały i ścieki.
11. Cuvier. Hist. nauk przyrodzonych podług ustnego wykładu ... ułożona i uzupełniona przez Madelon de St. Aży na język polski przełożyli i dodatkami do piśmiennictwa polskiego odnoszącemi się wzbogacili Gustaw Belke i Aleksander Kremer; z dodatkiem Hist. anatomii w Polsce i Litwie przez prof. Adamowicza. 5 Tom. w 6ciu Zesz. Wilno, Zawadzki, 1854—1855, w 8ce.
12. Huc. Wspomnienia z podróży po Tartaryi, Tybecie i Chinach w latach 1844—45—46 odbytéj przez ks. ..... Misyjonarza łazarzystę, z franc. przełożył Dr. Med. Aleks. Kremer. Warszawa, Orgelbrand, 1859, w 8ce, str. 623.

BIURO

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE.

(Według §. 25 Stat Biuro Akademii zostaje pod wyższym nadzorem Prezesa, a bezpośrednim zarządem Sekretarza Jeneralnego).

Skład.

Kustosz Muzeum i Biblijotekarz Prof. Dr. Wł. Seredyński.
Podskarbi Prof. Dr. St. Janikowski.
Pomocnik kancelaryjny Napol. Ekielski.
Woźny zarazem gospodarz domu. Jak. Kałuziński.

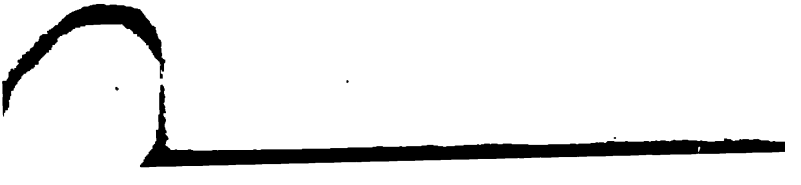

ROCZNIK ZARZĄDU

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

Rok 1876.

W KRAKOWIE.

NAKŁADEM AKADEMII.

W DRUKARNI UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Ignacego Stelcla.
1877.

AS
142
.K92
1876

Dir.
Perlstein
10.5.54
89161

Treść.

Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe:

Wybory 1
Wyjaśnienia na żądanie Władz 3
W przedmiocie majątku 17
W przedmiocie darów 36
Konkursa 36
Urządzenie wynagrodzeń 42
Zarząd Akademii 50
Poczet Członków zwyczajnych 51
Poczet Członków nadzwyczajnych 57
Biuro Akademii 60
Wykaz stałych Komisyj akademickich 61
Wykaz stanu i użycia funduszów Akademii 76
Wykaz dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowémi 88
Dary złożone Akademii w r. 1876 92
Mowy pogrzebowe miane nad zwłokami Członków Akademii zmarłych w r. 1876 118
Głos Dr. J. Majera, Prezesa Akademii na dorocznem posiedzeniu publiczném d. 3 Maja 1877 r. 143
Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii Umiejętności od 3go Maja 1876 r. przez Sekretarza jeneralnego 157

Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe.

I.

Wybory Zarządu i Członków.

I. Wyciąg z protokółu posiedzenia Zarządu z dnia 29 Grudnia 1875.

Gdy z dotyczasowych Dyrektorów Wydziałowych ś. p. Prof. J. Kremer przez śmierć, Prof. Dr. J. Dietl z powodu stanu zdrowia stanowiska swoje opuścili; w ich przeto miejsce wybrani zostali Dyrektorami w Wydziale nauk historyczno - filozoficznych b. Prof. Dr. Józafat Zielonacki, w Wydziale matematyczno - przyrodniczym Prof. Dr. Czerwiakowski. Ponieważ jeden z Dyrektorów ma być zarazem Zastępcą Prezesa, stósownie zatém do §. 22 Statutu zgromadzeni członkowie Zarządu d. 29 Grudnia 1876 wybrali na to stanowisko Prof. Dra Ignacego Czerwiakowskiego.

Wybór ten zatwierdzonym został przez Jego Ces. i Król. Apostolską Mość najwyższém postanowieniem z dnia 16 Lutego 1876.

2. Wyciąg z protokółów: posiedzenia Walnego d. 2 Maja i 31 Października 1876.

Na posiedzeniu dnia 2 Maja 1876 zgromadzenie podzieliwszy się na Wydziały, przystąpiło w każdym z osobna do wyboru kandydatów na członków Akademii.

Wybrani zostali: Na Wydziale historyczno-filozoficznym na członka czynnego: Dr. Leon Biliński, profesor Ekonomii politycznéj w c. k. Uniwersytecie we Lwowie; na członka korespondenta: Dr. Franciszek Hipler, Rektor seminaryjum biskupiego w Braunsbergu. Na Wydziale matematyczno-przyrodniczym: Dr. Edward Janczewski, Prof. Anatomii i fizyjologii roślin w c. k. Uniw. Jag. w Krakowie.

Wybór tych kandydatów ogłoszonym został przez Sekretarza generalnego na posiedzeniu publiczném d. 3 Maja.

Tak wybrani kandydaci w myśl Statutu podani zostali wyborowi na członków na pełném posiedzeniu w d. 31 Paźdz. Gdy jednak przy końcu posiedzenia, z powodu odjazdu kilku członków ze Lwowa, dla braku kompletu czynność ta dokończoną być nie mogła, zarządzono we Lwowie w d. 6. Listopada tajne wotowanie pod przewodnictwem Dr. A. Małeckiego. Gdy na posiedzeniu Zarządu wota przesłane ze Lwowa doliczono do złożonych w Krakowie, okazało się, że wybranymi zostali jednomyślnie:

Dr. Leon Biliński czł. czynnym,

Dr. Franciszek Hipler czł. korespondentem,

Dr. Edw. Janczewski czł. korespondentem.

Wybór Dra Franciszka Hiplera przesłanym został do Najwyższego zatwierdzenia.

II.

Wyjaśnienia udzielone na żądanie Władz i Instytucyj publicznych.

A) Na żądanie Wydziału krajowego.

a) *w sprawie Encyklopedyi do krajoznawstwa Galicyi.*

(Zob. Rocznik Zarządu Akademii umiejętności w Krakowie na rok 1875 Nr. 5. 6.)

3. Treść odezwy W. Wydziału krajowego do Akademii umiejętności z d. 4 Sierpnia 1876.

W. Wydział krajowy w myśl pisma swego z dnia 27 Sierpnia 1875 L. 20,217 (Rocznik Zarządu r. 1875 str. 5) i wskazówek udzielonych przez Akademiję zmodyfikował pierwotny plan Encyklopedyi do krajoznawstwa Galicyi. Gdy jednak z przyczyn od Wydziału krajowego niezależnych, wykonanie tego planu i wydawnictwo Encyklopedyi dalsze stało się niemożebném, ma Wydział krajowy zamiar nabyć od p. A. Schneidra zbiór jego, zapewniając mu dożywotnią pensyję, zbiór zaś sam odstąpić Akademii umiejętności w Krakowie, jeżeli W. Sejm jednę i drugą propozycyję przyjmie. Udaje się zatém W. Wydział do Akademii umiejętności z zapytaniem, czy zbiór powyższy przyjąć jest gotową. Dołączono sumaryczny inwentarz zbiorów.

4. Treść odpowiedzi Zarządu Akademii z d. 80 Grudnia.

Ofiara W. Wydziału krajowego była przedmiotem obrad Akademii na posiedzeniu pełném 31 Października, gdy jednak z inwentarza przesłanego trudno było przyjść do wyobrażenia o rzeczywistéj wartości zbiorów p. Schneidra, polecono załatwienie sprawy Zarządowi Akademii. Dzisiejsze lokalności Akademii wystarczają zaledwie na pomieszczenie jéj zbiorów i spodziewanego w najbliższych czasach przyrostu. Oglądając się na przyszłość, zmuszoną była zakupić i wyrestaurować dom sąsiedni, fundusze jéj wszakże niedozwalały, aby frontową jego część włączyć już teraz do głównego gmachu, owszem: wybudowawszy tę część frontową za pieniądze wzięte z żelaznego funduszu za pozwoleniem Protektoratu, musiała ona obrócić ją na najem do lat kilku, aby z zebranych czynszów spłacić kapitał żelazny, na tę budowę użyty. Gdyby więc Akademija umieściła w téj części domu zbiór w mowie będący, w obec obowiązku zwrócenia kwoty powziętéj z funduszu żelaznego, a niemożności uiszczenia tego z innego źródła, widziałaby się zmuszoną żądać skromnéj opłaty rocznéj w miarę zajętych pokoi w ilości 300 do 500 Zł. a. Ponieważ wyrównanie funduszu żelaznego nastąpić powinno w ciągu 5 lub 6ciu lat, odtąd więc ustałaby i opłata wyżéj nadmieniona.

b) *W sprawie stypendyjów przeznaczonych przez W. Sejm uchwałą z dnia 26 Maja 1876 dla ukończonych Akademików górniczych.*

5. Treść Odezwy W. Wydziału z d. 7 Lutego.

Podania: Zenona Suszyckiego, Roberta Lamprechta, Romualda Barana, Józefa Baranowskiego, ubiegających się

o powyższe stypendyja celem specyjalnego wykształcenia się w zawodach przemysłu z górnictwem w związku będących, przesyła W. Wydział komisyi fizyjograficznéj z żądaniem, aby ta Komisyja przedstawiła wnioski co do nadania stypendyjów.

Dodatkowo przesłał W. Wydział jeszcze podanie K. Nigryna.

6. Treść odpowiedzi Komisyi fizyjograficznéj do W. Wydziału krajowego.

Komisyja poleca p. Zenona Suszyckiego, rodem z Juliampola z gubernii mińskiéj, ucznia szkoły górniczéj w Paryżu, obecnie inżyniera górniczego przy kopalniach Towarzystwa naftowego krakowskiego w Dźwiniaczu oraz p. Romualda Barana, rodem z Wieliczki, ukończonego ucznia szkoły górniczéj w Leoben, elewa salinarnego w Wieliczce, tego ostatniego z warunkiem, aby sobie u przełożonéj władzy urlop wyjednał.

7. Treść odezwy Wydziału krajowego do Kom. fizyjograficznéj z d. 20 Maja.

W. Wydział krajowy nadając kandydatom komisyi stypendyja p. Suszyckiemu na lat trzy, p. Baranowi na pół roku, daléj zaś pod warunkiem wykazania, iż uzyskał urlop; wzywa oraz komisyję o udzielenie stypendystom odpowiednich pism, oraz o zbadanie planu studyjów, które przedstawić są obowiązani.

c) *W sprawie Planu zbadania kraju co do jego przyrodniczych właściwości, przez komisyję fizyjograficzną wygotować się mającego.*

8. Treść odezwy Komisyi fizyjograficznéj do W. Wydziału krajowego z d. 2 Marca 1876.

W myśl uchwały W. Sejmu a następnie odezwy Wydziału krajowego z d. 2 Października 1875. do l. 20,552, komisyja fizyjograficzna przesyła plan zbadania kraju co do jego przyrodniczych właściwości, który następnie wydrukowanym został w Xtym tomie Sprawozdań komisyi fizyjograficznéj (str. 20).

d) *W sprawie odebrania pod Zarząd krajowy i uorganizowania Archiwów krajowych.*

9. Odezwa Wydziału krajowego z dnia 2 Maja.

Na posiedzeniu dnia 19 Kwietnia 1876 wydał Wysoki Sejm następującéj treści uchwałę:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby porozumiawszy się z Akademiją umiejętności w Krakowie, przedstawił na najbliższéj sesyi sejmowéj wnioski co do odebrania i dalszego prowadzenia Archiwów aktów grodzkich i ziemskich.

W celu wywiązania się z tego polecenia mamy zaszczyt upraszać Świetną Akademiję, aby zechciała dać nam swoje umotywowane zdanie a może i plan organizacyi archiwów, jakieby za najstósowniejsze uznała.

(podp.) Pietruski, Smolka.

10. Elaborat Akademii o organizacyi Archiwów krajowych, wypracowany przez komisyję historyczną (ref. Dr. M. Bobrzyński) przyjęty przez Wydział hist. filozoficzny d. 10 Października.

Projekt do ustawy urządzającéj krajowe archiwa aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie.

Art. I.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby Archiwa aktów Grodzkich i Ziemskich w Krakowie i we Lwowie znajdujące się odebrał jako zakłady krajowe, a to pod warunkami między c. k. Rządem a Wydziałem krajowym już ułożonémi.

Art. II.

Archiwa pozostaną w dotychczasowym swym składzie i miejscu i nosić będą nazwy: „Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie“ „Krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich w Krakowie.“

Art. III.

Zarząd archiwów należy do zakresu działania Wydziału krajowego, o ile ustawa niniejsza, c. k. Akademii umiejętności w Krakowie w zarządzie tym nieprzyznaje udziału.

Art. IV.

Archiwa otwarte będą pod dozorem urzędników archiwalnych do przeglądania aktów i robienia z nich wyciągów i odpisów w celach praktycznych i naukowych. Wydział krajowy ustanowi należytości od stron za przegląd aktów i sporządzanie odpisów w celach praktycznych. Wysokim c. k. Władzom jednak, prawo wglądania do aktów i robienia wyciągów służyć będzie bezpłatnie. Autentyczne również odpisy, których ces. rosyjski rząd zażąda, czyto bezpośrednio, czy też za pośrednictwem c. k. konsulatu je-

neralnego w Warszawie, wydawane będą jak dotychczas li tylko za zwrotem kosztów expedycyi. Osoby wreszcie pragnące z archiwów w celach naukowych korzystać, będą to mogły czynić bez opłaty jakichkolwiek należytości za wykazaniem się jednak legitymacyją od c. k. Akademii umiejętności w Krakowie.

Art. V.

Oba archiwa prowadzić będą w granicach zakréślonych budżetem pracę około 1) systematycznego ułożenia ksiąg 2) sporządzenia do nich odpowiednich indexów podług planu, który c. k. Akademija umiejętności w Krakowie poda a Wydział krajowy zatwierdzi.

Art. VI.

Uchwala się dla archiwów krajowych załączony pod lit. A. Etat osób i płac urzędników i sług, który to Etat wchodzi w życie z dniem odebrania Archiwów w zarząd wydziału krajowego.

Art. VII.

Mianowanie urzędników archiwalnych należeć będzie do Wydziału krajowego, jednakże na przedstawienie c. k. Akademii umiejętności w Krakowie.

Art. VIII.

Wydział krajowy porozumiawszy się z c. k. Akademiją umiejętności w Krakowie, ustanowi odpowiednie instrukcyje dla urzędników i sług archiwalnych.

Art. IX.

Uchwala się załączone roty przysięgi B. C. dla urzędników i sług archiwalnych, a dla aplikantów załączoną pod D. rotę przyrzeczenia w miejsce przysięgi.

Art. X.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby bezzwłocznie po odebraniu w swój zarząd Archiwów, uskutecznił konieczne naprawy w archiwach z sumy 2.663 zł. 85 c. w. a. przez c. k. Rząd wypłacić się mającéj.

Art. XI.

Upoważnia się Wydział krajowy do podniesienia OO. Bernardynom we Lwowie czynszu najmu za lokalności obecnie przez Archiwum lwowskie zajęte do sumy 600 zł. w. a. rocznie, wszakże z zatrzymaniem reszty dotychczasowych warunków i z tym dodatkiem, iż w razie potrzeby konwent OO. Bernardynów obowiązanym będzie dodać do teraźniejszych ubikacyj dwa pokoje obecnie za śpiżarkę służące, za czynsz, w stosunku do czynszu reszty ubikacyj wymierzyć się mający.

Art. XII.

Na potrzeby kancelaryjne i opał otrzymają dyrektorowie archiwów ryczałt, z którego Wydziałowi krajowemu z końcem każdego roku złożyć rachunek będą obowiązani.

B. Etat osób i płac krajowych archiwów aktów grodzkich i ziemskich.

I. Grono urzędników i sług Archiwów krajowych aktów grodzkich i ziemskich składa się:

1. Z dwóch Dyrektorów archiwów jednego we Lwowie, drugiego w Krakowie, z których piérwszy pobierać będzie płacę (remuneracyję?) w kwocie 1200 zł. w. a., drugi w kwocie 1000 zł. w. a. bez dodatków aktywalnych i pięcioletnich i bez prawa do emerytury.

2. Z dwóch adjunktów, jednego we Lwowie z płacą 1100 zł. w. a., drugiego w Krakowie o rocznéj płacy 1000 zł. w. a., z dodatkiem aktywalnym 100 zł. w. a. rocznie, z dodatkiem pięcioletnim po 80 zł. w. a. i z prawem do emerytury.

3. Z sześciu aplikantów o roczném adjutum w kwocie 300 zł. w. a., z których cztérech przydzielonych będzie do archiwum we Lwowie a dwóch do archiwum w Krakowie.

4. Ze stróżów, których liczbę i wynadgrodzenie Wydział krajowy oznaczy.

II. Bezpośrednie kierownictwo każdém archiwum służyć będzie Dyrektorowi, w szczególności zaś prowadzenie indexów, oraz układ ksiąg archiwalnych.

Adjunktowie prowadzić będą poszukiwania w aktach i sporządzać żądane przez strony odpisy, czuwać nad osobami użytkującemi z archiwum i pomagać dyrektorom w pracy około indexów. Obowiązani też są pięć godzin dziennie pracować w archiwum.

Aplikanci obowiązani są przez trzy godziny dziennie pełnić czynności archiwalne, przydzielone im przez Dyrektora.

III. Dyrektorem archiwum zostać może tylko historyk lub prawnik, który pracami swemi naukowemi w dziedzinie historyi polskiéj lub prawa polskiego złożył dowody,

że czynnościami archiwalnemi zdoła kierować z umiejętną metodą i zrozumieniem przedmiotu.

Osoby ubiegające się o posadę adjunkta, złożyć winny dowody z ukończonych studyjów gimnazyjalnych i z wiadomości paleograficznych.

Na aplikantów przyjmowani będą tylko uczniowie uniwersytetów Lwowskiego i Krakowskiego, oddający się studyjom historycznym lub historyczno-prawniczym, którzy otrzymaną posadę zatrzymać będą mogli do dwóch lat po ukończeniu uniwersytetu.

IV. Dodatek pięcioletni nada adjunktom Wydział krajowy po każdych pięciu latach nieprzerwanéj służby. Służba pełniona przy innych urzędach niekrajowych, chociaż przyjętą została do emerytury, nie będzie im jednak policzoną przy wymiarze dodatku pięcioletniego. Dodatek zaś pięcioletni nie może być udzielony więcéj jak trzy razy t. j. za 15 lat nieprzerwanéj służby. Dodatek ten stanowi część płacy i policzonym będzie do emerytury. Zaliczki na płacę udzielane na podstawie §. 37 ustawy służby krajowéj udzielane także będą na dodatki pięcioletnie. Dodatek wreszcie aktywalny nie może być policzonym do emerytury.

Dyrektorowie pobierają płacę swoją tylko jako wynadgrodzenie za rzeczywiście pełnione czynności. Gdyby więc okazała się potrzeba ustanowienia zastępstwa, płaca Dyrektora przechodzi na zastępcę na czas pełnionego zastępstwa.

Aplikant, gdyby przez trzy miesiące niemógł swoich czynności pełnić, traci posadę.

C. Motywa projektu.

Wywiązując się z polecenia przez Wys. Sej uchwałą z d. 12 Stycznia 1874 udzielonego, Wydział krajowy spra-

wozdaniem z d. 30 czerwca 1874 L. 12310 przedłożył Wys. Sejmowi na sesyi jesiennéj 1874 r. wniosek w przedmiocie utrzymania i odpowiedniego zachowania aktów grodzkich i ziemskich w Krakowie i we Lwowie. Gdy zaś w dyskusyi nad wnioskiem tym podniosły się głosy przeciw projektowanemu etatowi urzędników archiwalnych jako zbyt kosztownemu, Wys. Sejm odesłał cały wniosek ponownie do komisyi prawniczéj. Elaborat jednak komisyi téj dla braku czasu nie mógł już przyjść na porządek dzienny obrad sejmowych a tak sprawa urządzenia archiwów chwilowo zawieszoną została.

Dopiéro na sesyi wiosennéj 1876 r. podjął ją Wys. Sejm na nowo, poruczając Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z Akademiją umiejętności w Krakowie przedłożył projekt urządzenia archiwów, któreby odpowiadało celom ich praktycznym i naukowym. Otóż wypełniając to polecenie, Wydział krajowy porozumiawszy się z Akademiją umiejętności w Krakowie przedkłada Wys. Sejmowi pod ·/. projekt do ustawy urządzającéj krajowe archiwa aktów ziemskich i grodzkich we Lwowie i w Krakowie.

Projekt ten w głównych swoich zarysach opiera się na projekcie poprzednim z r. 1874go, trzymając się przedewszystkiém tych granic i warunków, pod którémi Wysokie c. k. władze zgodziły się na oddanie archiwów aktów grodzkich i ziemskich Reprezentacyi krajowéj (Art. I,), a mianowicie (zob. str. 10 Sprawozdanie wydziału krajowego z d. 30 Czerwca 1874 l. 12310).

Od dawniejszego atoli projektu zbacza projekt obecny w trzech następujących punktach:

1. Opierając się na ostatniéj uchwale Wys. Sejmu, nowy projekt obmyśla takie urządzenie archiwów, któreby

czyniło zadość zarówno ich celom praktycznym, jakotéż naukowym.

Cel praktyczny archiwów polega na dostarczaniu stronom wierzytelnych odpisów i wyciągów dokumentów stanowiących dowód rozlicznych praw, jakie z dawnych czasów im służą.

Wielkiéj w téj mierze przezorności naszych przodków, rozwojowi prawa polskiego zawdzięczamy instytucyję aktów grodzkich i ziemskich, która prowadzona wzorowo, przechowała nam cały materyjał prawny ubiegłych stuleci, na którym się obecne nasze opierają stosunki, na podstawie którego ułożono dzisiejszą hipotekę, i do którego uciekamy się z zaufaniem zarówno we wszystkich wątpliwościach prawnych i sporach odnoszących się do dawniejszych stósunków, jakotéż ilekroć nam przychodzi bronić się i wykazywać stanowisko nasze i prawa familijne, społeczne i polityczne.

Cel praktyczny wiąże się tu jak najściśléj z naukowym. Rzecz, z którą mamy w danéj chwili skutecznie wystąpić, należy piérwéj odszukać, wiedzieć że istnieje, naukowo opracować i w prawdziwém przedstawić świetle. Inaczéj chwili potrzeby znajduje nas nieprzygotowanych, a wówczas dopiéro trudno i niepodobna dla jednego szczegółu przetrząsać tysiące folijantów nieuporządkowanych, a częstokroć wystawionych na bezpowrotne zniszczenie.

Dlatego téż archiwum, które ma w najskromniejszych granicach zadość uczynić swemu przeznaczeniu, musi koniecznie: 1) zapewniać aktom dobre i bezpieczne zachowanie (art. X); 2) przedstawiać akta systematycznie ułożone (art. V); 3) otworzyć przystęp do aktów i ułatwiać korzystanie z nich pod dostatecznym nadzorem (art. IV);

4) posiadać umiejętnie opracowane indexa, za pomocą których żądany akt da się w każdéj chwili odszukać. Indexa te powinny być ogłoszone drukiem, albowiem inaczéj nikt nie będzie wiedział, czego się może od archiwum spodziewać i czego w nich szukać powinien. Akta zaś obchodzące ogół, podające materyjał statystyczny i historyczno-prawniczy piérwszorzędnéj wagi, także w przyszłości ogłaszane być winny. Ogłaszanie zresztą indexów i najważniejszych aktów, na które z czasem za objęciem Archiwów fundusz się znajdzie, będzie ową pożądaną kontrolą nad pracą urzędników archiwalnych i rękojmią jéj pożyteczności i dokładności.

II. Projekt niniejszy liczy się z faktem nie podpadającym żadnéj wątpliwości, że prace archiwalne chociażby w kierunku najwyłączniéj praktycznym przedsięwzięte, jakoto układ ksiąg i indexa, muszą się opierać na umiejętnéj znajomości przedmiotu ze strony tych, którym poruczone zostaną. Smutne doświadczenie stwierdziło, że wyrzucono już marnie tysiące na indexa, które prowadzone przez ludzi na rzeczy się nie znających, chybiły zupełnie celu i nietylko zupełnie są niepraktyczne i bezpożyteczne, ale nadto przepełnione błędami nie dają najmniejszéj rękojmi wiarygodności. Dlatego téż projekt niniejszy w art. III Etatu przywiązuje wielkie wymogi do posady dyrektora jako urzędnika, na którego spada cała odpowiedzialność za kierownictwo pracami archiwalnemi, zaś na aplikantów pozwala przyjmować tylko uczniów uniwersytetu poświęcających się historyi lub prawu, bo zwykli dyjurniści dla braku znajomości rzeczy, stanowiliby w archiwum jedynie szkodliwą zawadę, a na posadę aplikanta o 300 zł. w. a. adjutum, oprócz uczniów uniwersyteckich innych osób po-

dających odpowiednie kwalifikacyje niepodobna by było pozyskać.

Gdy zaś czynności archiwalne są poczęści administracyjnéj, poczęści naukowéj natury, dlatego też nadzór i kontrola nad archiwum koniecznie podwójną być musi. Zarząd archiwów i nadzór urzędników służyć ma Wydziałowi krajowemu, jako organowi reprezentacyi krajowéj, zaś w kontroli nad stroną naukową prac archiwalnych, Wydział krajowy korzystać ma z pomocy, z jaką mu Akademija umiejętności jako najwyższa instytucyja naukowa w kraju chętnie pośpieszyć gotowa. (art. III.). Współudział Akademii polegać więc ma na:

1) zaprojektowaniu planu prac archiwalnych około ułożenia ksiąg i wydawnictwa indexów i aktów oraz nadzorze nad stroną naukową wydawnictwa. (art. V).

2) ocenianiu kwalifikacyj kandydatów na posady urzędników archiwalnych i przedstawianiu ich Wydziałowi krajowemu do mianowania. (art. VII).

3) współudziale w wypracowaniu instrukcyj dla urzędników archiwalnych (art. VIII).

III. Projekt niniejszy liczy się przedewszystkiém ze względem oszczędności i dlatego

1) zamiast proponowanych w dawniejszym projekcie posad dyrektora i archiwaryjusza z płacami 2000 zł. zł. w. a., dodatkami aktywalnémi, pięcioletniemi tura, proponuje w art. I Etatu dwóch dyrekt nadgrodzeniem rocznem 1200 zł. i 1000 zł. datków i emerytury. Pod takiémi warunk wiem jest rzeczą pozyskać na dyrektorów zajmujących inne posady n. p. prof którzy obok swych zajęć

rownictwo pracami archiwalnemi a dadzą rękojmię, że je skutecznie i ze znajomością rzeczy prowadzić zdołają. Tworząc zaś samoistne posady dyrektorów, należałoby je stosunkowo wysoko uposażyć, chcąc na nie znaleść odpowiednich kandydatów.

2) znosząc zupełnie dwie posady skryptorów o płacy 1000 zł., posadę asystenta o płacy 700 zł. i zbytecznych woźnych o płacy 500 zł. z dodatkami i pensyją, projekt niniejszy zaprowadza dwie posady adjunktów, jako urzędników stałych z płacą 1100 i 1000 zł. i dodatkami. Posady te muszą być stałemi, bo głównym obowiązkiem adjunktów będzie dozorowanie osób korzystających z archiwów, a więc pilnowanie ściśle godzin urzędowych. Płaca ich natomiast może być niższą, bo wymogi ich wykształcenia nie są zbyt wielkie, z uwagi, że dyrektor z pomocą aplikantów zdoła prace wymagające umiejętnego kierownictwa i znajomości rzeczy prowadzić.

Budżet więc roczny archiwów podług obecnego projektu wynosić będzie:

1.	Czynsz za najem lokalu dla archiwum we Lwowie	600 zł.
2.	Ryczałt na opał i potrzeby kancelaryjne obu archiwów	500 zł.
3.	Płace dwóch dyrektorów	2200 zł.
4.	Płace dwóch adjunktów	2100 zł.
5.	Sześciu aplikantów po 300 zł.	1800 zł.
6.	Utrzymanie stróżów	600 zł.
	Razem . .	7600 zł.

B. W sprawie tłumaczeń Dziennika ustaw Państwa.

II. Pismo Dr. Wagnera, Dyrektora redakcyi Dziennika Państwa z przesłaniem N. LIX r. 1876 Dziennika powyższego o sprostowanie tłumaczenia. (Załatwione).

III.

W przedmiocie majątku i funduszów Akademii.

A. W sprawie legatu księcia Jerzego Lubomirskiego.

12. Treść ostatnich aktów tyczących się sprawy legatu.

Fundacyja ustanowiona przez Jerzego Romana ks. Lubomirskiego kodycylem z d. 14 Marca 1863 dla Akademii umiejętności, zawierająca obowiązek płacenia corocznie 2000 złr. z dóbr Rozwadów i Miżyniec, zaintabulowaną jest w stanie biernym tychże dóbr wraz z warunkiem, że wypłata kwoty 2000 złr. ma się rozpocząć dopiéro z chwilą, kiedy z dóbr Rozwadów i Miżyniec stosownie do woli spadkodawcy ordynacyja utworzoną zostanie.

Deklaracyją jednak de dato Charzewice d. 30 Maja 1873 Adam ks. Lubomirski zezwolił na wykréślenie tego warunku i uczynił przeto fundacyję niezawisłą od utworzyć się mającéj ordynacyi.

Na zasadzie téj deklaracyi i podania przez Adama ks. Lubomirskiego wniesionego, c. k. Sąd obwodowy w Rzeszowie uchwałą z d. 27 Marca 1874 l. 1823 zezwolił na

wykréślenie przerzeczonego warunku ze stanu biernego dóbr Rozwadów i Miżyniec.

Zanim atoli uchwała ta stała się prawomocną, zmarł ks. Adam Lubomirski a w skutek wniesionego przez spadkobierców jego rekursu, c. k. Sąd krajowy wyższy w Krakowie uchwałą z d. 18 Grudnia 1874 l. 15582, uchwałę sądu obwodowego w Rzeszowie z d. 27 Marca 1874 l. 1823 uchylił, wychodząc z założenia, że „Adam ks. Lubomirski bez zezwolenia osób do ordynacyi powołanych, nie miał prawa warunku w mowie będącego uchylić.“

W skutek wniesionego przez c. k. Expozyturę Prokuratoryi Skarbu rekursu rewizyjnego, c. k. Sąd najwyższy uchwałą z d. 13 Lipca 1875 l. 7228 zatwierdził wprawdzie uchwałę Sądu wyższego lecz „tylko z tego jedynie powodu, ponieważ dla nieuskutecznionego przyznania spadku po ś. p. Jerzym ks. Lubomirskim brakuje dowodu, że Adam ks. Lubomirski nie będąc jeszcze zaintabulowany jako właściciel dóbr, na których wspomniana fundacyja ciąży, jest upoważnionym do wystawienia oświadczenia de dato Charzewice 30 Maja 1873.“ C. k. Sąd najwyższy uznał więc argumentacyję c. k. Sądu wyższego jako mylną a przyzwolenie na extabulacyję warunku w mowie będącego uczynił zależną od wykazania dekretu przyznania spadku po ś. p. Jerzym ks. Lubomirskim ś. p. Adamowi ks. Lubomirskiemu.

Tego c. k. Expozytura z powodu nieukończonéj jeszcze pertraktacyi spadku po ś. p. ks. Jerzym Lubomirskim uczynić nie mogła, jednakże na podstawie deklaracyi ś. p. ks. Adama do spadku po Jerzym ks. Lubomirskim wniesionego i przyjętego, wniosła do c. k. Sądu obwodowego w Rzeszowie podanie, o zaprenotowanie z klauzulą §. 822 kod.

cyw. extabulacyi przerzeczonego warunku. Do podania tego przychylił się c. k. Sąd obwodowy Rzeszowski uchwałą z d. 22 Listopada 1875 l. 8506, lecz c. k. Sąd wyższy w Krakowie na rekurs wniesiony przez spadkobierców ś. p. ks. Adama Lubomirskiego zniósł uchwałę tę, uchwałą z d. 31 Stycznia 1876 l. 634 zatwierdzoną, następnie przez c. k. Sąd najwyższy uchwałą z d. 11 Kwietnia 1876 l. 3628 dla braku dowodu „jakoby ś. p. Adam ks. Lubomirski był upoważnionym do dania oświadczenia de dato Charzewice d. 30 Maja 1873.“

Nie mogąc sprawy w drodze pozasądowéj przeprowadzić, wniosła c. k. Expozytura imieniem Akademii pozew o extabulacyję warunku i zapłatę rat zaległych, a proces jest obecnie w toku.

B. W sprawie zapisu ks. Piotra Pękalskiego.

13. Treść odezwy c. k. Expozytury Prokuratoryi skarbowéj w Krakowie do Zarządu Akademii umiejętności z d. 24 Lutego 1876.

Pessla Rittermannowa, dłużniczka ś. p. ks. Piotra Pękalskiego, oświadczyła d. 8 Lutego 1876, że jest gotową kwotę 2500 złp. w ratach kwartalnych po 200 zł. z 5% procentem składać w drodze polubownéj na rzecz Akademii Umiejętności w miejsce owéj wierzytelności 11000 złp. 200 zł. w. a. i 60 rbs., które jako wierzytelność na jéj realności pod L. 205 Dz. VIII zahipotekowaną, ś. p. ks. Piotr Pękalski Akademii zapisał. Z téj sumy, któréj wypłata rozpocząć się ma po dwóch latach, należy się adwokatowi ś. p. X. Pękalskiego Dr. Wilkoszowi 140 zł. w. a.

tak, że Akademija otrzymałaby tylko 2000 złp. C. k. Expozytura Prokuratoryi skarbowéj radzi jednak, aby tę ofertę przyjąć z przyczyn obszerniéj w piśmie swojém wyłuszczonych, a mianowicie niedostatecznego zabezpieczenia i gwarancyi hipotecznéj realności dłużniczki.

Zarząd poddał radę c. k. Ekspozytury Prokuratoryi skarbowéj bliższemu rozpatrzeniu komisyi prawniczéj Akademii, która w zupełności zgodziła się na wniosek c. k. Expozytury.

14. Treść odpowiedzi Zarządu Akademii do świetnego c. k. głównego urzędu podatkowego i zbiorowego w Krakowie L. 92.

C. k. Urząd podatkowy i zbiorowy w Krakowie obliczył tytułem należytości od legatu ś. p. X. Pękalskiego sumę 306 zł. w. a. Zarząd przedstawia, że kwoty dla Akademii zapisane były jeszcze za życia ś. p. X. Pękalskiego przedmiotem sporu sądowego, że c. k. Expozytura Prokuratoryi skarbowéj, zastępująca interesa Akademii, zaproponowała tejże przyjąć ofiarowaną przez dłużniczkę sumę ugodową 2500 złp. zamiast 11000 i to w ratach kwartalnych, że zatém Akademija w obec tego stanu rzeczy do zapłacenia sumy 306 zł. w. a. nawet wtedy pociągniętą być nie może, gdyby jéj wyjątkowe stanowisko i stosunek do władz rządowych nie miał wskazywać innego względem legatów, na jéj rzecz czynionych postępowania.

C. W sprawie zapisu ś. p. Henryka Cywińskiego.

15. Dr. A. W. Kalinka, pełnomocnik prawny c. k. Rządu Austryjacko-Węgierskiego i Instytutów duchownych w Kra-

kowie— z Kielc d. 15 Czerwca 1875 L. 35 do JW. Dra Majera, Prezesa Akademii Umiejętności w Krakowie

donosi, że p. Bronisław Cywiński właściciel dóbr Nagorzany, w wykonaniu woli ś. p. brata swego Henryka, przed nadeszłym nawet terminem wymagalności, na d. 12 Czerwca b. r. dopełnił wpłatę legatu na rzecz ces. król. Akademii umiejętności w Krakowie, w następnym sposobie:

Zapis powyższy wynosi	Rs. 750
Procent od 4 Maja po datę wypłaty „	4
Razem . .	Rs. 754
Odtrącono opłatę stępla kollatoralnego Rs.	45
Resztę . .	Rs. 709

do kwitu urzędowego przed rejentem Grzegorzem Juszyńskim d. 31 Maja wypłaconą została na ręce Dr. Kalinki, który ją w kasie Akademii umiejętności uiścił.

D. Zapis ś. p. Szalaja.

16. Wyciąg z testamentu ś. p. Józefa Szalaja dziedzica Szczawnicy.

Ś. p. Józef Szalaj rozporządzeniem ostatniéj woli spisaném w d. 23 Lutego 1875 r., odniósłszy cały swój majątek do 3ch pozycyj, jednę z nich, a mianowicie obejmującą Zakłady zdrojowe, zapisał na własność Akademii w sposób i pod warunkami jak następuje:

Do pozycyi B należą zakłady zdrojowe w Szczawnicy, tj. zakład wyżni, kupnem nabyty na własność swoją od matki mojéj ś. p. Józefy Szalajowéj wraz z dobrami Szcza-

wnicy, jak to stwierdza powyż wzmiankowany kontrakt z 31 Stycznia 1842 r., wszelako dopiéro mojém usiłowaniem znacznie powiększony i nowemi zabudowaniami i świeżo wykrytémi zdrojami mnogo zbogacony; tudzież zakład niżni kąpielowy na Miedziusiu przez byłą spółkę zdrojowisk krajowych na gruntach dworskich założony, który mocą kontraktu z 20 Stycznia 1860 r. przejść ma po upływie 50cio-letniéj dzierżawy na wyłączną nieograniczoną własność moją i sukcesorów moich. Nim ale szczegółowo określę, jakie przedmioty policzyć należy do obu wspomnianych zakładów zdrojowych, poprzedzam to nadmienieniem, celem uchylenia wszelkich wątpliwości, że zakłady zdrojowe w Szczawnicy—jak to z wszystkiemi ich źródłami, spacerami, budynkami — słowem, cały obszar tych zakładów zdrojowych, nie stanowią integralnéj części dóbr Szczawnicy; bowiem obszar takowy powstał po największéj części przez zakupienie gruntów dawniéj rustykalnych, które ani w metryce gruntowéj Jozefińskiéj, ani w metryce z r. 1820 nie miały i nie mają charakteru dominikalnego, które odrębnie są opodatkowane i odrębne stanowią ciało fizyczne, zaczém odrębnie od całości dóbr Szczawnicy z przyległościami są traktowane, i tak samo owe kilka morgów gruntu dominikalnego, które dla zakładu zdrojowo-kąpielowego na Miedziusiu z przykupieniem kilku parcel włościańskich odstąpiłem, uważane być powinny na mocy kontraktu z dnia 20 Stycznia 1860 r., którym je do obszaru wspomnianych zdrojowisk wcieliłem na czasy wieczyste.

Po tém wyjaśnieniu wyszczególniam teraz, że do pozycyi B mojéj majętności, a mianowicie zakładu wyżniego wchodzą: a) pięć zdrojów mineralnych pod nazwą Józefy, Stefana, Magdaleny, Waleryi i źródło nowo wykryte Jana,

wytryskujące na parceli rustykalnéj nowego katastru 8.409 nabytéj od włościanina Piotra Hamerskiego N. D. 144 i od wtedy będącéj w mojém dziedzicznem posiadaniu; b) wszystkie zabudowania do tego zakładu mojego należące, jak to: dom restauracyjny z przybudowaniami, kramami, piwnicy i lodowni, domek z mieszkaniem dla stróża zakładowego, dom piętrowy zwany kawalerskim, dom mieszkalny zwany zamek, dom mieszkalny piętrowy zwany Szwajcarką, dom mieszkalny piętrowy zwany Holenderką, dom mieszkalny piętrowy pod nazwą Boga rodzicy, dom mieszkalny zwany Pałacem, a będący wspólną własnością moją i mego starszego syna Władysława w równéj połowie, tak co do dochodu jako też rozchodu, dom piętrowy nad zdrojami Józefiny i Stefana z salą zdrojową, spoczywalnią i żentyczarnią, dom nowo wybudowany piętrowy pod nazwą Attyli, dom nowo wystawiony mieszkalny pod nazwą Batorego, dwa domy mieszkalne pod nazwą Brata i Siostry, do których policzyć należy w tyle wymurowany dom, obejmujący dwie kuchnie, dom murowany piętrowy mieszkalny pod nazwą Horwatówka z piwnicami, otoczony ogrodem spacerowym, obok którego oficyna z mieszkaniami, kuchniami, stajnią i wozownią, dom stary drewniany mieszkalny pod nazwą na Skałce czyli Bachiesowém, wystawiony na gruncie włościańskim kupnem nabytym, mocą kontraktu z 18 Października 1861 r., tudzież składy na drzewo i inne potrzeby za domem restauracyjnym, piekarnia murowana za zamkiem, kaplica zakładowa i dwie kryte galeryje, do których jednéj a dłuższéj przytyka dom nowy z kancelaryją zakładową i mieszkaniem dla rządcy zakładu, także dwa zabudowania, jakie dopiéro stawiać rozpocząłem dla kursalonu na parcelach now. katastru 8429,

8430, 8431, 8432 i 8433 od włościan świéżo nabytych; c) wszelkie umeblowanie znajdujące się w pokojach domów zabudowań powyż wymienionych, tudzież wszelkie przyrządy i naczynia zakładowe, jak niemniéj wszystkie zapasy flaszek, korków, kapsli, słomy, skrzyń, gwoździ etc. przeznaczone do czerpania, napełniania i pakowania wody mineralnéj; d) co do wzmiankowanego pod B zakładu niższego zdrojowo kąpielowego na Miedziusiu, którego dzierżawa trwać ma do ostatniego Grudnia 1909 r.; dodać mi należy, iż według kontraktu zawartego z byłą spółką zdrojowisk krajowych, jako ona — tak téż obecny dzierżawca p. Franciszek Tomanek i zarówno każdy po nim nastąpić mający, płacić jest obowiązany do funduszu mego zakładu zdrojowego wyżniego na dniu każdego 1go Stycznia czynsz dzierżawy, wynoszący rocznie 175 złr. w. a., tudzież, że według układu zawartego dnia 12 Maja 1868 r. pod fasc. V. Rep. Nr. 213, tenże dzierżawca obowiązany jest spłacać do nadmienionego funduszu mego zakładu wyżniego po zakończonéj każdéj porze zdrojowéj, połowę czystego dochodu z wysprzedaży wody mineralnéj ze zdroju byłego Heleny, nateraz Wandy.

Orzekłszy już poprzednio, iż najprzód Opatrzności Boskiéj, a potém publiczności zdrojowéj i zarówno czcigodnym mężom nauki powołania lekarskiego mam do zawdzięczenia, że ich życzliwością wspiérany, doprowadzić zdołałem zdrojowisko Szczawnicy do stanowiska, jakie już po dziś dzień zajmuje, przeto tém goręcéj pragnę wywiązać się z tego zadłużenia, aby to zdrojowisko pod opiekuńczym wpływem zacnéj publiczności, i tych mężów nauki, coraz wyżéj wzrastało dla pomyślności kraju i na leczenie cierpiącéj ludzkości. Z tego tedy poglądu i powodu

zapisuję i przeznaczam majętność moją wyżéj pod B od *a* do *d* opisaną, w którą wchodzą wszystkie zdroje i ich zakłady ze wszystkiemi do nich należącemi zabudowaniami i urządzeniami na własność c. k. Akademii umiejętności w Krakowie, z obowiązaniem utrzymywania i rozwijania tych zdrojowych zakładów na pożytek i bogactwo kraju, tudzież z obowiązkiem oddawania połowy czystych dochodów z tych zakładów zdrojowych na rzecz synów moich Władysława i Tytusa Szalajów i ich spadkobierców. Niechcąc bowiem naruszać należnéj się synom moim z prawa części spadkowéj, mianuję ich i ich spadkobierców użytkownikami połowy dochodów z zakładów pod B określonych, a c. k. Akademii umiejętności na własność zapisanych. Poważna Akademija umiejętności w Krakowie zechce od dnia śmierci mojéj objąć rzeczone zakłady zdrojowe w posiadanie i zaprowadzić względem nich taką administracyję i kontrolę, aby połowa czystych dochodów dla synów moich powyż wymienionych odpowiednio wyzyskowaną i zabezpieczoną była. Gdyby który z synów moich zmarł bez pozostawienia legalnych sukcesorów, w takim razie część jego czyli połowa z połowy dochodów majętności pozycyją B określonéj, przypaść ma dla pozostałego przy życiu syna mojego i tegoż prawnych dziedziców; a jeżeliby Opatrzność powołała i tego drugiego syna ze świata, i tenże umarł także bez legalnych sukcesorów, wtedy przypaść ma połowa dochodów dla synów moich przeznaczona, c. k. Akademii umiejętności w Krakowie, czyli mówiąc innemi słowy: wygaśnie ich prawo użytkowania połowy dochodów. Życzeniem jest mojém, aby zakłady zdrojowe w Szczawnicy na zawsze w całości przy c. k. Akademii umiejętności

w Krakowie i pod jéj kierownictwem pozostawały i nigdy na obcą własność — czyto w drodze sprzedaży—czy ustępstwa — czy na innéj drodze jakowéj— nie przeszły. W takim razie, równie jak na ten przypadek, — gdyby c. k. Akademija umiejętności w Krakowie z jakichkolwiek przyczyn jako taka istnieć przestała, postanawiam najwyraźniéj, że zapisane Jéj niniejszém zakłady zdrojowe w Szczawnicy, powracają na własność rodziny mojéj, w szczególści synów moich Władysława i Tytusa Szalajów i ich sukcesorów bez wszelkiego wynagrodzenia, za poczynione w czasie upłynionym melioracye lub powiększenia i wzrost zakładów. Tym sposobem dopełniam sumiennie obowiązków ojca względem synów i obywatela względem kraju, pod którego dobroczynném niebem przeżyłem wiek sędziwy a w życiu mojém doznawałem zawsze szczeréj życzliwości i poparcia w ustaleniu bytu zdrojowisk szczawnickich, których rozwój postanowiłem sobie niemal za cel życia mojego. Pieniądze zaś, jakie przechowane będą po zgonie moim w kasie wyższego Zakładu zdrojowego i które stanowią fundusz podręczny tego zakładu, temi się wykaże Rządca zakładu według rachunków i rejestrów, i wypłaci takowe odnośnie do postanowienia mojego—powyż ustępem III wyszczególnionego do rąk Akademii Umiejętności w Krakowie za pokwitowaniem.

Rozporządziwszy majętnością moją w sposób powyższy, dodaję jeszcze, że na wszelki przypadek, ustanawiam spadkobiercami mojemi synów moich Władysława i Tytusa Szalajów, pod warunkami dopełnienia jak najściśléj méj ostatniéj woli i zapisów powyżéj poszczególnionych. Objawiam także życzenie, aby p. Jan Zielonka, gorliwy mój współpracownik, o którego rzetelności i o szczeréj życzli-

wości dla dobra zdrojowiska Szczawnicy — jak zarówno przychylności mojéj osobie i przynależnym moim zdawał liczne dowody, pozostać zechciał jeszcze nadal jako zarządca wyżnim zakładem, i tym téż celem jego osobistość poważnéj c. k. Akademii umiejętności w Krakowie jak najżyczliwiéj polecam.

Akt niniejszy zawierający moją wolę ostateczną spisałem i podpisałem własnoręcznie w dwóch równobrzmiących egzemplarzach, z których przechowany mam jeden w kasie żelaznéj, znajdującéj się w mojéj pracowni i mieszkaniu zwaném pawilonem w ogrodzie dworskim, drugi zaś egzemplarz opieczętowany w kopercie, złożony w Świetnym c. k. Sądzie powiatowym w Krościenku, prosząc uprzejmie, aby raczył być po zgonie moim egzekutorem niniejszego testamentu. Brulion zaś téj ostatecznéj woli mam złożony w registraturze mojéj pod L. 9 w fascykule II Rep. N. 95, przyczém jeszcze nadmieniam, że już poprzednio i to na dniu 23 Lutego 1872 ręką moją spisany testament złożyłem do rąk Doktora i Profesora JWgo Józefa Dietla w Krakowie, który jednak z przyczyny zaszłych od owego czasu zmian po żrałém rozpamiętaniu okoliczności obecnych za nieważny i dla żadnego użytku służyć nie mogący, niniejszém oświadczeniem niezmiennéj mojéj woli ostatecznéj deklaruję.

Dano w Szczawnicy dnia 23 Lutego 1875 (Tysiąc ośmset siedmdziesiąt piątego roku).

Józef drugiego imienia Stefan Szalaj.

L. 1643/76.

Do Wgo Dra Feliksa Szlachtowskiego Adwokata krajowego, Pełnomocnika Akademii

w sprawie odebrania w posiadanie Zakładu zdrojowego w Szczawnicy.

Expozytura c. k. Prokuratoryi Skarbu ma zaszczyt zawiadomić Wgo Pana imieniem c. k. Akademii umiejętności w Krakowie, że c. k. Sąd obwodowy w Nowym Sączu uchwałą z dnia 24 Czerwca 1876 l. 2890 w skutek podania i rekursu przez spadkobierców ś. p. Józefa Szalaja wniesionego, wstrzymał oddanie zakładu zdrojowego w Szczawnicy c. k. Akademii umiejętności w Krakowie, uchwałą z dnia 7 Czerwca 1876 L. 2660 zarządzone aż do nadejścia decyzyi apelacyjnéj.

Inwentacyja atoli masy spadkowéj ś. p. Józefa Szalaja prawomocną uchwałą tegoż Sądu z dnia 20 Maja 1876 l. 2340 polecona, postanowieniem przerzeczoném wcale nie została dotkniętą.

W Krakowie dnia 8 Lipca 1876.

L. 3480 civ.

Rezolucyja c. k. Sądu wyższego w Krakowie.

W załatwieniu sprawozdania c. k. Sądu obwodowego w Nowym Sączu z dnia 24 Czerwca 1876 do L. 2771 w sprawie spadkowéj po Józefie Szalaju w przedmiocie re-

kursu i zażalenia nieważności Władysława i Tytusa Szalajów, synów rzeczonego spadkodawcy, przez ich wykazanego pełnomocnika Franciszka Steyskala wniesionego dnia 18 Czerwca 1876 do L. 2889 przeciw uchwale c. k. Sądu obwodowego w Nowym Sączy z dnia 7 Czerwca 1876 L. 2660.

I. O ile takową dla masy spadkowéj Józefa Szalaja kuratora ad actum w osobie Adw. Dra Bertona ustanowiono.

II. C. k. notaryuszowi Wodeckiemu, jako komisarzowi sądowemu polecono, aby zarząd zakładu zdrojowego w Szczawnicy testamentem Józefa Szalaja z dnia 23 Lutego 1875 c. k. Akademii umiejętności w Krakowie na własność zapisanego, uchwałą z dnia 20 Maja 1876 l. 2340 tymczasowo Janowi Zielonce pod kontrolą Dra Trembeckiego i Władysława Szalaja powierzony, od tychże za zgłoszeniem się wykazanego delegata c. k. Akademii umiejętności w Krakowie natychmiast odebrał, a natomiast wykazać się mającego delegata w zarząd rzeczonego Zakładu wprowadził i takowy mu wedle przepisów ustawy oddał.

C. k. Sąd krajowy wyższy w Krakowie z pominięciem kwestyi co do kompetencyi rekurentów Władysława i Tytusa Szalajów, uważa rekurs ten jako przez domniemanych sukcesorów ś. p. Józefa Szalaja wniesiony i z uwagi, że c. k. Akademija umiejętności w Krakowie ze względu na legat jéj testamentem Józefa Szalaja zapisany, ustanawia kuratora dla masy spadkowéj rzeczonego testatora, o którą także ustanowieni dziedzice, synowie onegoż Władysław i Tytus Szalajowie się ubiegają, żądała z uwagi, iż rzeczoną masę spadkową wedle § 47 a. c. jako nie objętą uważać należy, ponieważ rzeczeni testamentalnie ustanowieni dziedzice oświadczenia swego pod względem przy-

jęcia spadku dotąd nie dali,— a żądanie ustanowienia kuratora w § 811 u. c. uzasadnienie znajduje, zwłaszcza, że wedle § 812 u. c. nawet po deklaracyi przyjęcia spadku, jednak przed wydaniem dekretu dziedzictwa w danych razach ustanowienie kuratora dla masy spadkowéj na żądanie strony interesowanéj, za jaką w téj sprawie Akademiję umiejętności w Krakowie wobec ustanowionych dziedziców uważać należy, nastąpić ma— nie przychylając się do rekursu w tym ustępie i odrzucając zażalenie nieważności, uchwałę zarekurowaną o ile takową na żądanie expozytury c. k. Prokuratoryi skarbu, imieniem c. k. Akademii umiejętności w Krakowie występującéj, dla leżącéj masy spadkowéj po Józefie Szalaju, kuratora ustanowiono — zatwierdza,— zatwierdza téż ustęp II zarekurowanéj uchwały, w którym c. k. Notaryjuszowi Wodeckiemu, jako komisarzowi sądowemu polecono, aby zarząd zakładu zdrojowego w Szczawnicy testamentem Józefa Szalaja z dnia 23 Lutego 1875 c. k. Akademii umiejętności w Krakowie na własność zapisanego, uchwałą z dnia 20 Maja 1876 L. 2340 tymczasowo Janowi Zielonce pod kontrolą Dra Trembeckiego i Władysława Szalaja powierzony, od tychże za zgłoszeniem się wykazanego delegata c. k. Akademii umiejętności w Krakowie natychmiast odebrał, a natomiast wykazać się mającego delegata w zarząd rzeczonego zakładu wprowadził, i takowy mu wedle przepisów ustawy oddał, albowiem postanowienie c. k. Sądu obwodowego w Nowym Sączu polega na rozporządzeniu ostatniéj woli ś. p. Józefa Szalaja, którém spadkodawca zakład zdrojowy w Szczawnicy Akademii umiejętności w Krakowie na własność zapisał (legował) z tém dołożeniem, że taż Akademija umiejętności ten zakład zdrojowy już od dnia śmierci spadko-

dawcy w posiadanie i administracyją objąć ma, zaś wolę ostatnią spadkodawcy wedle zasad, na których przepisy §§. 558 i 801 k. c. polegają, jako też wedle przepisów §. 817 k. c. dokładnie wykonać należy, do czego i rekurujący, jako domniemani sukcesorowie wedle tych samych przepisów obowiązani są, dlatego też zarekurowane postanowienie sędziego piérwszego, polegające na tych przepisach i znajdujące zresztą swe uzasadnienie w zasadzie, na któréj przepisy § 178 ust. z dnia 9 Sierpnia 1857 do L. 208 Zb. u. p. polegają, zatwierdzić należało.

O téj decyzyi c. k. Sądu krajowego wyższego z dnia 13 Lipca 1876 L. 9573 zawiadamia się strony interesowane. Zarazem, gdy tutejsza uchwała z dnia 7 Czerwca 1876 L. 2660 w drodze rekursu w zupełności zatwierdzoną została, poleca p c. k. Notaryjuszowi Wodeckiemu, jako komisarzowi sądowemu, aby oddanie zakładu zdrojowego w Szczawnicy w zarząd Akademii umiejętności w Krakowie, na ręce wykazać się mającego delegata, tutejszą rezolucyją z dnia 24 Czerwca 1876 L. 2771, do rozstrzygnienia rekursu powstrzymane, bezzwłocznie w myśl zatwierdzonéj uchwały z dnia 7 Czerwca 1876 L. 2660 wykonał i o tém Sądowi raport złożył.— O tém zawiadamia się wszystkich interesowanych.

Z c. k. Sądu obwodowego.

Nowy Sącz dnia 24 Lipca 1876.

E. Subwencyja krajowa.

17. Odezwa Wydziału krajowego z d. 26 Maja 1876 L. 12.540.

Wydział krajowy ma zaszczyt niniejszém zawiadomić Świetny Zarząd Akademii o uchwale W. Sejmu z d. 22 Kwietnia b. r., mocą któréj dotychczasowa dotacyja roczna z funduszu krajowego doznała podwyższenia z kwoty 10,000 zł. na 15,000 zł. w. a. Podwyższenie to, uchwalone przy rozprawie nad budżetem r. 1877 ważném jest z dniem 1 Stycznia t. r. Asygnacyja subwencyi nastąpi w swoim czasie i w ratach jak dotychczas.

Zastępca Marszałka krajowego: Pietruski
Wereszczyński.

F. Przebudowanie nabytego domu.

18. Wniosek Zarządu i uchwała Akademii.

(Ref. Prezes Dr. Majer).

Kiedy potrzeba znagliła Akademiję do nabycia domu sąsiedniego, zamiarem jéj było ograniczyć jego odbudowę do części tylnéj, która w połączeniu z odpowiednią częścią domu własnego zezwoliłaby rozszérzyć lokale na biblijotekę, zbiory starożytności i zbiory fizyjograficzne, a nadto dostarczyłaby Sali na posiedzenia wydziałowe. Przy takiém pomnożeniu Sal, część frontowa domu nabytego, jako nateraz nie konieczna do użycia dla Akad. miała być wynajmowana na mieszkania, dochód zaś z tego obracany na

opłaty procentów i częściowe zwroty zaciągniętéj pożyczki z funduszu żelaznego.

W téj myśli w tyłach domu rzeczywiście nowy wystawiono budynek; tymczasem jednak pokazało się, że w tym jeszcze roku na dokonaniu téj budowy poprzestać nie można. Przyczyną tego jest grożący upadkiem narożnik domu frontowego. Już w roku zeszłym pokazała się mała szczelina, któréj jednak p. budowniczy Pokutyński za niebezpieczną nie uznał, dla pewności wszakże zarządził podstęplowanie silnemi podporami ze strony domu sąsiedniego. Mimo to przecież, gdy szpara zdawała się powiększać, w obawie o życie lokatorów, zażądałem na nowo od p. Pokutyńskiego, ażeby zbadał stan rzeczy i zawiadomił mię o wypadku. O to samo udałem się i do Dyrekcyi budownictwa miejskiego. P. Pokut. w pismie z d. 14 b. m. wyraził się jak następuje: „Mur tylny realności graniczący z domem p. Sznajdra, grozi niebezpieczeństwem zwalenia się, utrzymuje się jedynie na silném podstęplowaniu, atoli pod jesień rozebranym być winien, ponieważ słoty jesienne, roztopy z zimy i wiosny zrujnują go do tego stopnia, iż dalsze stęplowanie nie będzie wystarczające.“ W kilka dni późniéj p. Moraczewski Dyrektor budown. miejskiego, zbadawszy rzecz na miejscu, nietylko uznał niemożność utrzymania muru, ale usilnie doradzał wzmocnienie jeszcze podstęplowania, o czém téż budowniczego naszego zawiadomić nie omieszkałem.

W tym stanie rzeczy, piérwszą było sprawą lokatorom wypowiedzieć mieszkanie, co téż uczyniłem zaraz po otrzymaniu opinii znawców, naznaczając miesiąc Sierpień za najpóźniejszy termin do wyprowadzenia.

Ponieważ stósownie do powyższego wyjaśnienia, rozebranie grożącego upadkiem muru jest nieuniknioném; ponieważ mur rozebrany innym zastąpić wypadnie i to w sposób taki, żeby odpowiadał stanowczemu kiedyś przebudowaniu frontu domu nabytego; ponieważ już teraz dach dany być musi nowy, a pomieszkania w części domu pozostałéj ile tyle oczyszczone; ponieważ wszystko to pociągnie wydatki budżetem nie przewidziane i w żaden sposób funduszem bieżącym zaspokoić się nie dające; nie nastręczał się zatém żaden inny sposób zaradzenia temu, prócz zaciągnięcia pożyczki. Możnaby ją zaciągnąć bądź z banku, bądź z kasy oszczędności, bądź też z własnego funduszu żelaznego. Ten ostatni sposób zdaje mi się najwłaściwszy, chociaż bowiem utraci się część dochodu, jaki przynoszą odsetki od sumy odjąć się mającéj funduszowi żelaznemu, to w każdym razie więcéj niż ten ubytek wynosiłaby opłata procentów od sumy zapożyczonéj zkądinąd; prócz tego zaś unika się formalności pertraktacyi, hipotekowania i prawdopodobnie opłat stęplowych. Szłoby tylko o to, jak dalece wystarczałaby na to część funduszu żelaznego, którą Akad. rozporządzać może bezwzględnie. Nie wiedząc jeszcze jakie będą koszta, a pragnąc zabezpieczyć się na wszelki przypadek, korzystałem z przejazdu JExc. P. Wiceprotektora, przez którego wniesiona do funduszu żelaznego ofiara, naprzód byćby musiała naruszoną. Wyrozumiawszy stan rzeczy, nietylko zgodził się On na to gdyby potrzeba tego wymagała, ale dodał prócz tego, że fundusz żelazny lepiéj jak na domu umieszczonym być nie może.

Szłoby więc teraz o to, w jakim zakresie przeprowadzić budowę, skoro jéj już uniknąć nie można. Kwestyja kosztów wiele zapewne decydować musi; gdyby bowiem

te, w razie przeprowadzenia budowy w sposób już stanowczego wcielenia domu dokupionego do własnego dawniejszego, nie o wiele przewyższały wydatek, jaki pociągnie za sobą częściowe tylko, nieuniknione, bo koniecznością wskazane przebudowanie, to oczywiście dogodniéj byłoby trzymać się sposobu piérwszego. Inna tu jednak nasuwa się uwaga, a mianowicie, że chcąc przywrócić normalny stan dochodów z funduszu żelaznego, już i tak znacznie uszczuplonego, myśleć należy o zwrocie zaciągniętéj ztamtąd pożyczki. Dochody zwyczajne, wyczerpywane wydatkami bieżącémi zwrotu tego nie pokryją, inne więc źródło obmyśleć wypada. Otóż byłby nim dochód z komornego, gdyby frontowa część domu kupionego pozostawiła się w stanie zdatnym do wynajmowania lokatorom, co jużby nastąpić nie mogło, gdyby część tę wcielono w dawniejszy budynek Akademii. Ponieważ budynek świéżo wystawiony w tyłach, może na znaczny przeciąg czasu wystarczyć na potrzeby Akademii, zostawienie więc reszty na mieszkania przynoszące dochód, zdawałoby się wskazaném rozsądną gospodarnością, bo oględnością na nieprzewidziane przypadki, które na dochód z funduszu żelaznego może głównie oglądaćby się kazały.

Takie jest moje zapatrywanie, które Szanowni Panowie zechcą uczynić przedmiotem narady i uchwały.

D. 19 lipca 1876.

Wniosek ten przyjętym został jednomyślnie.

9) Praca Akademii w rękopiśmie nadesłana i przez tęż uwieńczona nagrodą, zostaje własnością autora, który wszelako obowiązany jest bądź sam, ogłosić ją drukiem najdaléj w przeciągu roku, bądź zdać to na Akademiję. W piérwszym razie Autor Akademii, w drugim na odwrót Akademija złoży 50 egzemplarzy autorowi.

10) Gdyby Akademija kiedyś istnieć przestała lub dopełnianie celów fundacyi z jakiegokolwiek powodu przez dwa trzylecia zaniedbaném zostało, kwota tytułem depozytu w Akademii złożona wraca jako własność do rodziny fundatorki, to jest, do siostrzeńców po rodzonéj siostrze Annie Brandt pozostałych, lub ich spadkobierców.

Powyższe warunki Akademija przyjmuje i w téj myśli wydaje kopiję niniejszego oryginału.

W Krakowie d. 10 Lipca 1876 r.

W skutek późniejszego porozumienia się z Fundatorką zgodzono się:

a) ażeby celem uniknienia przewłoki w wypłacie nagrody, wynikającéj z niezgodności oznaczonego dla niéj terminu z terminami pełnych posiedzeń Akademii, przenieść onże na dzień 8 Maja, przypadający we 2 tygodnie po rocznicy urodzin ś. p. S. B. Lindego.

b) Praca uwieńczona nagrodą ma być po wydrukowaniu przesłaną w 3ch egzemplarzach rodzinie ś. p. Lindego.

V.

Konkursa.

23. Ogłoszenie na posiedzeniu publiczném d. 3 Maja 1876.

Rozpisanie nagrody konkursowéj 347 rubli sr. (niewiadomego dawcy z Warszawy) przeznaczonéj za najlepszy wynalazek lub dzieło z zakresu rolnictwa nie dostarczyło w przepisanym terminie żadnego zgłoszenia się, odpowiadającego warunkom konkursu. Z téj przyczyny ponawia się ogłoszenie nagrody. Prace przedstawione być mają Akademii do dnia 1 Stycznia 1877; przysądzenie nastąpi d. 3 Maja 1877 na publiczném posiedzeniu Akademii.

---

24. Przyznanie nagrody za najlepszy opis części ziemi polskiéj d. 31 Października 1875.

W myśl ogłoszenia na posiedzeniu publiczném Akademii d. 3 Maja 1876, przyznaną została nagroda 300 rubli sr. niewiadomego dawcy z Warszawy pracy z godłem: „Jaka praca, taka płaca“ mieszczącéj: Opis historyczno-geograficzny biskupstwa Warmińskiego. Autorem pracy za odpieczętowaniem koperty okazał się być: Dr. Sieniawski, nauczyciel gimnazyjalny w Düsseldorfie.

Dwie prace odsunięte zostały od konkursu, jako podane z nazwiskami autorów.

Nagroda 192 zł. w. a. na tenże temat za najbliższą co do wartości pracę (ofiarowana przez p. M. Błeszyńskiego) nie została przysądzoną.

27. Ogłoszenie tematu do nagrody z fundacyi miasta Krakowa imienia Kopernika.

Gmina Miasta Krakowa utworzyła dnia 18 Lutego 1873 r. fundacyję imienia **Mikołaja Kopernika** w celu uczczenia pamięci tego wiekopomnéj sławy Astronoma polskiego, syna mieszczanina Krakowskiego.

Z téj fundacyi ma się udzielić co lat pięć nagroda w kwocie 500 złr. za najlepsze rozwiązanie i napisanie w języku polskim zadania konkursowego w tym celu przez Akademiję umiejętności w Krakowie ogłoszonego z zakresu Astronomii lub nauk z nią spowinowaconych.

Akademija na swém posiedzeniu dnia 30 października b. r. uchwaliła na piérwsze bieżące pięciolecie ogłosić następujące zadanie do nagrody z wyż pomienionéj fundacyi:

„Obliczyć tablice biegu planety Juno.“

Prace, to jest tablice z potrzebnym wstępem i objaśnieniami nadsyłane być mają w rękopiśmie pod adresem: Akademija Umiejętności w Krakowie, do biura lub na ręce Sekretarza téjże najpóźniéj po dzień 15 Stycznia 1878 roku, zaopatrzone godłem, które autor powtórzy na osobnéj opieczętowanéj kopercie, zawierającéj w sobie jego nazwisko, imię i dokładny adres.

Przyznanie nagrody ogłoszone będzie na publicznėm posiedzeniu Akademii w Maju 1878 roku, poczém wypłata nastąpi niezwłocznie.

Autor pracy uwieńczonéj nagrodą zatrzymuje jéj własność. Gdyby jednak w przeciągu roku od wypłacenia mu nagrody, pracy uwieńczonéj drukiem nie ogłosił, natenczas

uczyni to Akademija, bądź przez umieszczenie jéj w swych Pamiętnikach, bądź przez oddzielne ogłoszenie, w skutek czego autor utraci prawo własności swéj pracy na rzecz Akademii. W razie ogłoszenia téj pracy, na jéj tytule wyrażoném być ma, iż została uwieńczona nagrodą z fundacyi imienia Mikołaja Kopernika, utworzonéj przez Gminę Miasta Krakowa dnia 18 Lutego 1873 r.

W Krakowie d. 8 Listopada 1876 r.

Sekretarz jeneralny:
Dr. *J. Szujski.*

25. Konkurs w przedmiocie nagrody imienia Lindego d. 30 Stycznia 1877 r.

do L. 118.

Ogłoszenie konkursu.

1) Przedmiotem konkursu będą prace z zakresu języka polskiego, mogące w jakimbądź względzie służyć za dopełnienie słownika Lindego.

2) Praca téj treści za najlepszą przez Akademiję uznana, otrzyma nagrodę w ilości 675 rubli sr. t. j. w kwocie równéj wartości kuponów płatnych w ciągu lat trzech od złożonych w tym celu listów zastawnych miasta Warszawy.

3) Prace treści nadmienionéj, o ileby były przedmiotem konkursu, czyto w ciągu ogłoszonego konkursu już wydrukowane, czy téż w rękopiśmie, winny być nadesłane Akademii najdaléj do końca Grudnia 1878 r.

4) Przyznanie nagrody i zawiadomienie o przyznaniu na publiczném posiedzeniu Akademii, nastąpi w piérwszych

dniach Maja 1879 r., wypłata zaś sama w d. 8 tegoż miesiąca t. j. we dwa tygodnie licząc od rocznicy urodzin S. B. Lindego.

5) Praca uwieńczona zostaje własnością autora, który wszelako, gdyby takowa była drukowaną, winien przed powzięciem nagrody złożyć w Akademii 50 egzemplarzy; w razie przyznania nagrody za pracę nadesłaną w rękopiśmie, autor winien ją bądź sam ogłosić drukiem najdaléj w ciągu jednego roku, bądź zdać to na Akademiję. W piérwszym razie autor Akademii, w drugim Akademija złoży 50 egzemplarzy autorowi.

W Krakowie d. 30 Stycznia 1877 r.

26. Postanowienia co do wynagrodzeń za prace przez Akademiję publikowane.

§. 1.

Prace w akademickich pismach umieszczane dzielą się: 1) na właściwe badawcze, 2) na materyjały naukowe.

Prace właściwe badawcze znajdą swoje umieszczenie: w Pamiętniku, w Rozprawach i Sprawozdaniach Wydziałów.

Materyjały naukowe drukować się będą w sprawozdaniach i wydawnictwach komisyjnych, jeżeli nie należą do rozprawy jako dokumenty objaśniające jéj treść; w tym bowiem razie zamieszczane będą jako dodatki w tém samém piśmie, w którém mieści się rozprawa.

§. 2.

Pamiętnik mieścić będzie rozprawy obejmujące większe całości naukowego badania, bądź to monografije, bądź obszerniejsze badania nad szeregiem faktów naukowych.

Przyczynki naukowe mniejszych rozmiarów, pojedyncze fakty naukowe lub sprostowania mylnych zapatrywań, znajdą miejsce w rozprawach. Rzeczy niestanowiące samodzielnéj rozprawy, odezwy, projekty i plany naukowych przedsięwzięć akademickich, sprawozdania z odbytych wycieczek naukowych umieszczone będą w toku sprawozdań z posiedzeń lub jako dodatki do tychże sprawozdań.

Wstęp historyczny do rozprawy, gdzieby był potrzebny, winien być jak najtreściwiéj skréślony, przypuszcza się bowiem, że dla uczonych odpowiedniego zawodu rzecz ta obcą być nie może.

§. 3.

Umieszczenie w Pamiętniku lub Rozprawach nie jest miarą wartości naukowéj pracy, ale wspomnianego jéj powyżéj zakresu i rozmiarów.

§. 4.

Za rozprawy w Pamiętniku płaci się 30 zł. w. a., za rozprawy w Sprawozdaniach i Rozprawach 25 zł. w. a. od arkusza. Nie może jednak czesne za jednę rozprawę przenosić: w Pamiętniku 150 zł. w. a., w Sprawozdaniach i Rozprawach 75 zł. w. a., t. j. ilość opłaconych arkuszy nie może w Pamiętniku przenosić liczby pięciu, w Rozprawach liczby trzech arkuszy. Od tego prawidła zmierzającego ku zapewnieniu pismom Akademii jak największéj treściwości, wolne będą prace koniecznie większéj obszerności wymagające, którym Komitet redakcyjny na wniosek Wydziału całe powyższe czesne wyjątkowo przysądzić może.

Za materyjały opracowane dla pism komisyjnych płaci się w miarę trudności tego opracowania od arkusza od 5 do 12 zł. w. a. Orzeczenie w téj mierze należy do komitetu redakcyjnego. Takie samo wynagrodzenie otrzymują

materyjały umieszczane jako dodatki do rozpraw w Pamiętniku lub Rozprawach, w ten sposób jednakże, aby to wynagrodzenie wspólnie z czesném za sam tekst rozprawy nie przenosiło powyżéj oznaczonego honoraryjum 150 i. 75 zł. w. a.

§. 5.

Rysunki należące do rozprawy uważają się za jéj część integralną, którą autor tak dobrze, jak i samą treść, gotową złożyć powinien Wydziałowi, a ten następnie Komitetowi redakcyjnemu. Rysunki mniejsze, pod drzeworyty w tekscie umieszczane, nie otrzymują téż osobnego wynagrodzenia, rysunki stanowiące w dziele tablice, otrzymują zwykłe wynagrodzenie $^1/_4$ czesnego za arkusz odpowiedniego pisma. Gdzie rysunek jest główną rzeczą w rozprawie, wynagrodzenie za niego będzie przedmiotem układu między autorem a Zarządem, wszakże na téj podstawie, że wynagrodzenie za jednę tablicę nie może przechodzić ceny $^1/_8$ arkusza pisma, w którym się tablica zamieszcza.

§. 6.

Głównym celem kwot przeznaczonych komisyjom jest nastręczenie tymże możności ogłaszania odpowiednich publikacyj naukowych, nie wolno zatém zużywać dotacyj na wycieczki, po którychby skutek ten bezpośrednio nie nastąpił. Dotacyje roczne komisyj, z wyjątkiem fizyjograficznéj, obracane być mają przynajmniéj w połowie na publikacyje zyskanych przez wycieczki i poszukiwania materyjałów. Wyjątki w tym względzie nastąpić tylko mogą za upoważnieniem Zarządu.

§. 7.

Z każdéj podróży naukowéj, odbywanéj kosztem Akademii, winno być składane odpowiedniéj komisyi sprawozdanie z dokładném wykazaniem skutku podjętéj wycieczki i oddaniem do jéj zbiorów pozyskanego materyjału. Za taki materyjał uważają się i rysunki zdjęte przy wycieczkach artystycznych. Gdyby prócz tego robiący wycieczkę wygotował na podstawie materyjału uzyskanego umiejętną rozprawę, tak, aby ta praca mogła być umieszczoną w Rozprawach Wydziału, otrzyma za nię wynagrodzenie w ilości $^2/_3$ czesnego odpowiedniego téj kategoryi publikacyj. Wszakże do rozprawy takiéj właściwe Sprawozdanie wchodzić nie może.

§. 8.

Na wynagrodzenie referatów naukowych, dokonywanych na żądanie Władz rządowych lub autonomicznych, zostawi się rokrocznie pewna kwota do rozporządzenia Komitetu redakcyjnego.

* * *

Motywa tych postanowień (Ref. Dr. J. Szujski.)

Kilkoletnia praktyka obok rozpatrzenia się w regulaminach innych Akademij podyktowała Zarządowi powyższy wniosek.

Dąży on: 1. do podniesienia wynagrodzenia za prace akademickie.

2. do wynagrodzenia takich prac, które dotychczas częściowo lub w zupełności były bezpłatnemi.

3. do bliższego określenia różnych kategoryj pism akademickich.

4. do wskazania, jaki sposób pisania i traktowania przedmiotu byłby dla pism jéj, ze względu na rozmaitość ich treści, ożywienie i tém samém większą pożyteczność najodpowiedniejszym i najpożądańszym.

Piérwsze trzy dążenia zaznaczone są bądź podniesieniem cyfry honoraryjów za arkusz przeznaczonych, bądź oznaczeniem honoraryjów za niepłatne dotąd materyjały lub tablice. Wspomnieć tu nie zawadzi, że o ile wynagrodzenie jest niezawodnie rzeczą pożądaną, o tyle nie może ono przechodzić pewnych granic, wskazanych ogólnym stanem funduszów Akademii, potrzebą postępu nauki i przykładami zasobniejszych instytucyj zagranicznych. Drukowanie materyjałów w szczególności, jest tą pracą, uczonemu światu właściwą, od niego nieodłączną służbą niejako, tak dla własnych prac samodzielnych, jak dla prac następców, że o pełném jéj wynagrodzeniu, odpowiedniém trudom poniesionym, mowy być nie może, jak w ogóle prace przygotowawcze naukowe mogą być wspiérane i zasilane, ale wynagradzane być w całości nie mogą, bo nie są jeszcze gotowémi rezultatami nauki.

Staraliśmy się odłączyć w szczególności co do rysunków — rysunki pomniejsze, od tekstu nieodłączne od tych, których staranne wykonanie stanowi główną wagę pracy badawczéj.

Co do czwartego punktu, stwierdzić naprzód należy, że Akademija, mianowicie w zakresie nauk humanitarnych znajduje w pismach swoich naturalną konkurencyję z innemi pismami naukowemi po za nią wychodzącemi. Naznaczaniem wyższych honoraryjów nie może ona dążyć do zwycięzkiego wyjścia z téj konkurencyi, bo w ogóle życzyć

sobie tylko powinna, aby te pisma naukowe obok niéj istniały i rozwijały się. Musi ona szukać innéj racyi bytu dla pism swoich a mianowicie w treści swych rozpraw. Wszystko to, co ściśle naukowe, nie kwalifikuje się dla szérszéj publiczności, winno znaleść pomieszczenie w jéj pismach: zbytecznémi są téż w jéj rozprawach popularne wstępy, przypominania rzeczy powszechnie znanych, które w rozprawach dla szérszéj publiczności przeznaczonych mogą być i są na swojém miejscu.

Rozprawy akademickie powinny wychodzić z przypuszczenia, że anteriora kwestyi naukowéj traktowanéj są znane czytającemu gronu, powinny zatém podawać to, co w obec tych anteriorów jest nowém, odmiennem, różném; przeprowadzać ową nową zdobycz, odmienne zapatrywanie, różny rezultat bez oglądania się na przystępność rzeczy dla publiczności szérszéj. Gdy w braku Instytucyj akademickich wyrobił się u nas sposób pisania przeciwny, naukowo-popularny, Zarząd chciał samymże regulaminem wskazać na treściwość, ścisłość i zwięzłość jako cechę pism akademickich ograniczając dla rozpraw, będących przyczynkami naukowémi czesne do 3 arkuszy w Sprawozdaniach, 5 w Pamiętniku – zastrzegając wszakże, że rozprawy obszerniejsze, posiadające warunek ścisłości mogą mieć prawo do czesnego, bez stósowania do nich ograniczeń powyższych.

Dwa w ogóle rodzaje rozpraw rozróżnia się w wydawniczéj praktyce naszéj. Jedne monograficzne, wyczerpujące naukowo pewien zakres badania na podstawie samodzielnych nowych studyjów i takie byłyby, bez względu na obszerność, wynagradzane pełném podwyższoném czesném; drugie przyczynkowe, traktujące kwestyje pojedyncze

będące na porządku dziennym nauki. Temi ostatniémi szczególniéj (piérwsze z natury rzeczy bywają rzadszémi) można nadać ruch i życie pismom akademickim. Otóż wskazaniem potrzeby jak najtreściwszego ich podawania przez ograniczenie liczby arkuszy, kładziemy nacisk na ten szczególniéj gatunek prac, oświadczając to jeszcze, że podanie ich treściwe do pism naszych, utrzymujące nas i naukę w Polsce w ciągłéj wiadomości o pracy ludzi zawodowych, nie przeszkadza bynajmniéj popularniejszemu obrobieniu tegoż samego przedmiotu dla naukowych pism czasowych, byle Akademickie miały piérwszeństwo, byle w nich, jako w głównem Archiwum zanotowaném zostało to, co Autor za ich istotę, za krok naukowy naprzód postawiony, uważa.

Podamy w końcu, że ograniczenie liczby arkuszy praktykuje się na kilku Akademijach zagranicznych, mianowicie na Monachijskiéj.

VI.

Zmiany co do regulaminu Akademii.

Uchwała co do wydawania streszczeń prac akademickich w niemieckim i francuzkim języku.

Na posiedzeniu 10 Listopada 1875 Wydział historyczno-filozoficzny przyjął jednomyślnie wniosek Czł. J. Szujskiego następującéj treści:

Z uwagi, że wymiana myśli naukowéj z zagranicą jest żywotnym warunkiem akademickiéj pracy,

że dla bardzo licznych rozpraw w pismach akademickich umieszczanych, nie mogących liczyć na szérsze koło czytelników znawców w kraju, potrzebném jest bodaj streszczenie w języku obcym, powszechnie w Europie znanym, aby zwrócić uwagę na nie, wywołać wymianę myśli, krytykę a przez to prace naukowe polskie wprowadzać w szranki powszechnego ruchu naukowego,

z uwagi, że Szwedzi, Holendrzy, Duńczycy i Rosyjanie używają tego środka, aby prace w swoich językach, drukowane w pismach instytucyj naukowych tych narodów, dać poznać szérszym kołom naukowego świata:

Wydział II wnosi: aby odtąd do każdéj przesyłki publikacyj akademickich, których corocznie bywa dwie, jedna w Styczniu, druga w Lipcu, dołączać streszczenia zwięzłe, kwestyję naukową poruszające i rozwiązanie jéj naznaczające. wszystkich rozpraw umieszczanych w pismach Akademii, jak niemniéj wiadomości o wydawnictwach jéj komisyjnych a to osobno w niemieckim, a osobno we francuzkim języku.

Uchwała ta przyjętą została przez Wydział matematyczno-przyrodniczy d. 20 Listopada, przez filologiczny dnia 1 Grudnia, poczém uchwała Zarządu d. 10 Stycznia 1876 wprowadzoną została w wykonanie.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE
w końcu roku 1876.

PROTEKTOR
JEGO CÉSARSKA WYSOKOŚĆ ARCYKSIĄŻE
KAROL LUDWIK.

ZASTĘPCA PROTEKTORA
Jego Exc. hr. ALFRED POTOCKI
C. k. Namiestnik w Galicyi, Kawaler Złotego runa, Tajny Radzca Dworu, Podkomorzy Jego Cés. Mci, b. Prezes Ministerstwa.

ZARZĄD AKADEMII.
z końcem roku 1875.

Prezes Prof. Dr. **J. Majer.**
Zastępca Prezesa Prof. Dr. **Ign. Czerwiakowski.**
Sekretarz jeneralny Prof. Dr. **J. Szujski.**
Dyrektor Wydz. filolog. **L. Siemieński.**
„ hist. filoz. Prof. Dr. **J. Zielonacki.**
„ mat. przyrodn. Dr. **Czerwiakowski.**

POCZET CZŁONKÓW ZWYCZAJNYCH.

A. Czynni.

[*k.* znaczy Członek krajowy (w obrębie Galicyi), *zk.* zakrajowy w obrębie Monarchii austr.), *zg.* zagraniczny].

1. Wydział filologiczny.

Dzieduszycki hr. Maurycy k.
Estreicher Karol k.
Jirecek Józef zk.
Klaczko Julijan k.
Koźmian Stanisław zg.
Kraszewski Józ. Ign. zg.
Łepkowski Józef k.
Łuszczkiewicz Władysław k.
Malinowski ks. Franciszek zg.
Małecki Antoni k.
Mecherzyński Karol k.
Miklosich Franciszek zk.
Pietruszewicz ks. Antoni k.
Siemieński Lucyjan k.
Tarnowski hr. Stanisław k.
Węclewski Zygmunt k.

Razem Członków czynnych 16, między tymi: krajowych 11, zakrajowych 2, zagranicznych 3.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Bojarski Aleks. k.
Biliński Leon k. *).

---

*) Z wyborów r. 1876:

Dr. Leon Biliński, urodzony d. 15go Czerwca 1846 w Zaleszczykach w Galicyi, — zwyczajny profesor Ekonomii politycznéj w Uniwersytecie lwowskim, dziekan Wydziału prawa i administracyi, członek Komitetu c. k. galic. Towarzystwa gospodarskiego.

Prace piśmienne:

1) „Studyja nad podatkiem dochodowym“ 2 tomy, Lwów i Kraków 1870.
2) „Wzajemne czy akcyjne towarzystwa ubezpieczeń?“ w trzech Nch „Prawnika“ 1870.
3) „Austryjacka ustawa przemysłowa a postęp nauk społecznych“ ibid. w 9ciu Nch 1870/1.
4) „Procent a czynsz“ Warszawa 1872.
5) „Znaczenie i dążenia tak zw. Socyjalistów z Katedry“ w 3ch zesz. „Przewodn. nauk. i literackiego“ 1873/4.
6) „Wykład Ekonomii społecznéj“ 2 tomy, Lwów 1873/4.
7) „O przesileniach giełdowych“ w 7iu Num. „Prawnika“ 1874.
8) „O pracy kobiét ze stanowiska ekonomicznego“ Lwów 1874.
9) „Ekonomija społeczna: jéj rozwój“ etc. w „Przewodniku 1874.
10) „Die Luxussteuer als Korrektiv der Einkommensteuer“ Leipzig 1875.
11) „Die Eisenbahntarife“ Wien 1875.

Burzyński Piotr k.
Cieszkowski hr. Aug. zg.
Dunajewski Julijan k.
Heyzman Ulryk k.
Morawski Teodor zg.
Roepell Ryszard zg.
Stadnicki hr. Kazimiérz k.
Supiński Józef k.
Szaraniewicz Izydor k.
Szujski Józef k.
Zielonacki Józef k.
Zoll Fryderyk k.

Razem Członków czynnych 14, między tymi: krajowych 11, zagranicznych 3.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Alth Alojzy k.
Biesiadecki Alfred k.
Czerwiakowski Ign. k.
Czyrniański E. k.
Dietl Józef k.
Domeyko Jgnacy zg.

---

12) „Kadaster“ w III tomie „Encyklopedyi rolnictwa“ Warszawa 1875.
13) „Stowarzyszenia maszynowe“ w 3ech Num. „Gaz. Lwowskiéj“ 1876.
14) „Die Stellung der Vermögens- und Verkehrssteuern im Steuersysteme“ w 8/9 zesz. „Annalen des deutschen Reichs“ München 1876.
15) „System nauki skarbowéj“ Lwów 1876.

Hyrtl Józef zk.
Karliński Franciszek k.
Kuczyński Stefan Ludwik k.
Majer Józef k.
Nowicki Maksymilian k.
Piotrowski Gustaw k.
Rokitansky Karol zk.
Strzelecki Feliks k.
Teichman Ludwik k.
Żebrawski Teofil k.
Żmurko Wawrzyniec k.

Razem Członków czynnych 17; między tymi krajowych 14, zakrajowych 2, zagraniczny 1.

Ogółem wszystkich Członków czynnych w obecnym składzie Akademii 47, krajowych 36, zakrajowych 4, zagranicznych 7.

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Chodźko Aleksander zg.
Essenwein August Ottmar zg.
Nehring Władysław zg.
Spasowicz Włodzimierz zg.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Kalinka ks. Waleryjan k.
Kętrzyński Wojciech k.
Liske Ksawery k.
Noailles (de) Henryk Margr. zg.

Uwarow hr. Aleksy zg.
Zaleski Bronisław zg.
Zeissberg Henryk zk.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Franke Jan k.
Janczewski Edward k. *)
Radziszewski Bronisław k.
Skiba Edward k.

---

*) Z wyborów r. 1876.

Edward Franciszek Glinka Janczewski (urodzony we wsi Blinstrubiszkach na Żmudzi d. 14go Grudnia 1846 roku) Doktor Filozofii, Kandydat nauk przyrodniczych, Profesor p. n. Anatomii i Fizyjologii roślin w Uniwersytecie Jagiellońskim, Członek Towarzystwa nauk przyrodniczych w Cherbourgu, Towar. nauk ścisłych w Paryżu.

1) „Morphologische Untersuchungen über Ascobolus furfuraceus“ 1871.
2) „Le parasitisme du Nostoc lichenoides“. 1872.
3) „Vergleichende Untersuchungen über die Entwickelung des Archegonium“ 1872.
4) „Recherches sur les Porphyra“ 1872.
5) „Les Propagules du Sphacelaria cirrhosa“ 1872.
6) „Przyczynki do historyi rozwoju Trzęsidłowatych“ 1873 (Observations sur la reproduction de quelques Nostocacées 1874).
7) „Poszukiwania nad wzrostem wiérzchołkowym korzeni roślin okrytoziarnowych“ 1874.
(Recherches sur l'accroissement terminal des racines dans les Phanérogames 1875).

Strassburger Edward zg.
Tetmajer Józef zg.
Zajączkowski Władysław k.

Ogółem korespondentów 17; między nimi krajowych 7, zakrajowych 2, zagranicznych 8.

---

8) „Poszukiwania nad rozwojem korzonków u roślin ziarnowych“ 1874.
(Recherches sur le développement des radicelles dans les Phanérogames 1875).
9) „O rurkach sitkowych w korzeniach“ 1874.
10) „Recherches sur l'accroissement du thalle dans les Phéosporées“ 1875.
11) „Rozwój pączka u skrzypów“ 1876.
(Développement des bourgeons dans les Prêles 1877).
12) „O rozwoju płodnicy Krasnorostów“ 1876.
(Développement du Pystocarpe dans les Floridées 1877).

Prace wspólne z Drem Rostafińskim:

13) „Observations sur les zoospores dimorphes de quelques Algues“ 1874.
14) „Note sur le prothalle de l'Hymenophyllum tunbridgense“ 1875.

†

ZMARLI.

Fredro Aleksander hr. † 15 Lipca we Lwowie.

Pawłowski ks. Franciszek kan. przemyski † 26 Lipca w Przemyślu.

Palacky Franciszek historyjograf Królestwa Czeskiego † 26 Maja w Pradze.

Wołowski Ludwik † 15 Sierpnia w Paryżu.

Bielowski Antoni Dyrektor Zakładu Ossolińskich † 11 Października we Lwowie.

Skobel Kazimiérz Fryderyk prof. Uniwersytetu † 25 Listopada w Krakowie.

Walewski Antoni b. prof. Uniw. † 3 Grudnia w Krakowie.

POCZET CZŁONKÓW NADZWYCZAJNYCH.

Baraniecki Adryjan.

Bełcikowski Adam.

Blumenstok Leon.

Boroński Franciszek

Bratranek Tomasz.

Buszczyński Stefan.

Chrzanowski Leon.

Drożdziewicz Jan.
Fierich Edward.
Florkiewicz Julijusz.
Hoszowski Konstanty.
Jakubowski Maciéj Leon.
Janikowski Stanisław.
Jawornicki Marceli.
Kański Mikołaj.
Kirkor Adam Honory (Jan ze Śliwina).
Kłobukowski Antoni.
Kopff Wiktor.
Kossak Julijusz.
Kozubowski Antoni.
Kremer Aleksander.
Krzyżanowski Stanisław.
Langie Karol.
Lutostański Bolesław.
Madurowicz Maurycy.
Machalski Maksymilijan.
Mieroszowski Stanisław.
Niedzielski Erazm.
Nowakowski Franciszek Kandyd.
Oettinger Józef.
Paszkowski Franciszek.
Pokutyński Filip.
Popiel Paweł.
Rosner Antoni.
Rydel Lucyjan.
Rydzowski Jędrzéj.

Ściborowski Władysław.
Schindler Jan Bar. de Schindelheim.
Scipio Jan del Campo.
Seredyński Władysław.
Serwatowski Waleryjan.
Steczkowski Jan Kanty.
Stopczański Aleksander.
Szlachtowski Feliks.
Szukiewicz Aleksander.
Teliga Karol.
Tupy Eugenijusz (Bolesław Jabłoński)
Warschauer Jonathan.
Wilczek Józef.
Witte Karol.
Wodzicki hr. Henryk.
Zarański Stanisław.
Zatorski Maksymilijan.
Zieleniewski Michał.
Zyblikiewicz Mikołaj.

†

ZMARLI

w ciągu roku 1876.

Górczyński Adam wł. dóbr † 22 Maja w Brzeźnicy.
Kurtz Aleksander † 18 Marca.
Sawiczewski Julijan b. prof. Uniw. † 1 Września w Krakowie.

BIURO

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE.

(Według §. 25 Stat. Biuro zostaje pod wyższym nadzorem Prezesa, a bezpośrednim zarządem Sekretarza Jeneralnego.

Skład.

Kustosz zbiorów i Biblijotekarz Wł. Seredyński.
Podskarbi Prof. Stan. Janikowski.
Pomocnik kancelaryjny Napoleon Ekielski.
Woźny zarazem Gospodarz domu Jakób Kałuziński.

Sprzedaż publikacyj Akademii mają powierzoną:

D. E. Friedlein w Krakowie.
Gebethner i Spółka w Warszawie.

WYKAZ
STAŁYCH KOMISYJ AKADEMICKICH
z końcem roku 1875.

A) W Wydziale filologicznym.

I.

Komisyja biblijograficzna.

Przewodniczący.

Estreicher Karol *).

Dyrektor Wydawnictwa.

Nowakowski Franciszek.

Sekretarz.

Bełcikowski Adam.

Członkowie Akademii czynni.

Mecherzyński Karol.
Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Hoszowski Konstanty.
Janikowski Stanisław.
Jawornicki Marceli.

---

*) Gdzie przy nazwisku Członka téj i następnych Komisyj nie wymieniono miejsca pobytu, miejscem tém jest Kraków.

Kremer Aleksander.
Krzyżanowski Stanisław.
Oettinger Józef.
Seredyński Władysław.
Witte Karol.
Zatorski Maksymilijan.

Członkowie przybrani.

Celichowski Zygmunt w Kórniku.
Pawlikowski Mieczysław.
Wisłocki Władysław.

II.

Komisyja dla historyi sztuki.

Przewodniczący.

Siemieński Lucyjan.

Sekretarz.

Łuszczkiewicz Władysław.

Czł. Akademii zwyczajni.

Łepkowski Józef.
Szujski Józef.

Czł. Akademii nadzwyczajni.

Kossak Julijusz.
Popiel Paweł (sen.)
Pokutyński Filip.
Paszkowski Franciszek.

Członkowie prywatni.

Gąsiorowski Wilhelm.
Gebauer Aleksander.
Gujski Marceli.

Sokołowski Maryjan.
Tomkowicz Stanisław.

III.

Komisyja językowa.

Przewodniczący.

Majer Józef.

Sekretarz.

Bełcikowski Adam.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Aleksander.
Estreicher Karol.
Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Janikowski Stanisław.
Kremer Aleksander.
Nowakowski Franciszek.
Oettinger Józef.
Seredyński Władysław.
Warschauer Jonatan.
Witte Karol.
Zarański Stanisław.

Członek przybrany.

Wisłocki Władysław.

Komisyja dla badań w zakresie historyi literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący.

Tarnowski Stanisław.

Sekretarz.

Wisłocki Władysław.

Członkowie zwyczajni.

Estreicher Karol.
Szujski Józef.

Członkowie nadzwyczajni.

Seredyński Władysław.

Członkowie przybrani.

Kulczyński Leon.
Siedlecki Aleksander.
Straszewski Maurycy.
Szembek Jerzy.
Tomkowicz Stanisław.
Zathey Hugo.
Ziemba Teofil.

B) W wydziale historyczno-filozoficznym.

I.

Komisyja historyczna.

Przewodniczący zarazem Dyrektor Wydawnictwa.

Szujski Józef.

Przewodniczący grona lwowskiego Komisyi.

Małecki Antoni.

Sekretarz.

Seredyński Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni i korespondenci.

Burzyński Piotr.
Dzieduszycki Maurycy.
Kętrzyński Wojciech.
Liske Ksawery.
Pietruszewicz Antoni.
Szaraniewicz Izydor.
Węclewski Zygmunt.
Żebrawski Teofil.
} we Lwowie.

Zaleski Bronisław Członek kor. w Paryżu.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon.
Hoszowski Konstanty.
Kirkor Adam.
Popiel Paweł.
Mieroszowski hr. Sobiesław.
Scipio del Campo Jan ks. kanonik.

Członkowie przybrani.

Bobrzyński Michał.
Boeszermeny R. w Gdańsku.
Bukowski ksiądz Julijan w Krakowie.
Celichowski Zygmunt w Kórniku.
Czerny Franciszek.
Ćwikliński Ludwik prof. we Lwowie.
Ermisch Hubert w Dreznie.
Gloger Zygmunt w Jeżowie.
Hirschberg Aleksander we Lwowie.
Kalicki Bernard we Lwowie.
Kluczycki Franc. w Krzeszowicach.

Kubala Ludwik we Lwowie.
Lekszycki Józef w Poznaniu.
Link Henryk w Myślenicach.
Lukowski ks. w Gnieźnie.
Luszczyński Bogdan.
Maciszewski Maur. w Brzeżanach.
Midowicz Teofil ks.
Mosbach August w Wrocławiu.
Partycki Emilijan we Lwowie.
Perlbach Maksym. w Królewcu.
Philippi Rudolf Dyr. Arch. rząd. w Królewcu.
Piekosiński Franciszek.
Pietrzykowski Jan ks. kan. proboszcz w Mogile.
Pilat Roman we Lwowie.
Piwowarski Adam.
Polkowski ks. Ignacy.
Popiel Paweł (jun.)
Przeździecki hr. Konstanty w Warszawie.
Puławski Kazimierz.
Dr. Reicke R. w Królewcu.
Reifenkugel Karol w Czerniowcach.
Smolka Stanisław.
Stoeger Eugenijusz w Bochni.
Sokołowski August.
Waliszewski Kazimierz w Paryżu.
Wisłocki Władysław.
Wojciechowski Tadeusz.
Wolański Franciszek w Tarnowie.
Zakrzewski Ignacy w Poznaniu.
Zakrzewski Wincenty.
Zarewicz Ludwik.

Komisyja dzieli się na trzy sekcyje: 1) *paleograficzną*, pod kierunkiem Dra Piekosińskiego: 2) *do Akt. publicznych* od 1507 — 1795, pod kierunkiem Dra Szujskiego; 3) *do historyczno-geograficznego opisu Dyjecezyi krakowskiéj*, pod kierunkiem ks. Scypiona del Campo. Oprócz tego istnieje komitet do wydawnictwa *Aktów Jana III*, złożony z pp. Szujskiego, Kluczyckiego i K. Waliszewskiego; Komitet do wydawnictwa *Korespondencyi kardynała Hozyjusza*, złożony z pp. Piekosińskiego, Szujskiego, Wisłockiego, Zakrzewskiego i ks. Z. Goliana, uproszonego przez Komisyję do udziału w téj pracy

III.

Komisyja archeologiczna.

Przewodniczący.

Łepkowski Józef.

Sekretarz Komisyi.

Umiński Piotr.

Członek zwyczajny.

Żebrawski Teofil.

Członkowie nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon.
Drożdziewicz Jan ks.
Hoszowski Konstanty.
Jawornicki Marceli.
Kirkor Adam H.
Kolberg Oskar.
Kossak Julijusz.

Dr. Kremer Aleksander.
Paszkowski Franciszek.
Pokutyński Filip.
Popiel Paweł.
Scipio del Campo hr. Jan ks.
Seredyński Władysław.
Serwatowski Walery ks.
Witte Karol.

Członkowie przybrani.

Böhm Ignacy.
Dzieduszycki Wojciech hr.
Kopernicki Izydor.
Mieroszowski Stanisław hr.
Morawski Szczęsny.
Przybysławski Władysław.
Sadowski Jan N.
Schneider Antoni.
Sokołowski Maryjan.
Sołtan Michał hr.
Strutyński Julijan hr.

Komisyja archeol. ma Sekcyje: 1) *Wykopalisk*, pod kierunkiem A. H. Kirkora; 2) *Encyklopedyi starożytności polskich*, pod kierunkiem Dra A. Kremera; 3) *Muzealną*, pod kierunkiem Dra W. Seredyńskiego; 4) *Epigrafiki polskiéj* (obecnie organizującą się).

IV.

Komisyja prawnicza.

Przewodniczący.

Heyzmann Udalryk.

Sekretarz.

Bobrzyński Michał.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Aleksander.
Burzyński Piotr.
Dunajewski Julijan.
Zoll Fryderyk.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Boroński Franciszek.
Fierich Edward.
Hoszowski Konstanty.
Kański Mikołaj.
Kopff Wiktor.
Langie Karol.
Szlachtowski Feliks.
Wodzicki Henryk hr.
Zatorski Maksymilijan.
Zyblikiewicz Mikołaj.
Antoniewicz Jakób Bołoz.
Budwiński Wacław bar.

Członkowie przybrani.

Kasparek Franciszek.
Louis Józef.

Co do wysadzonego z téj Komisyi Komitetu do nadzoru polskiego przekładu Ustaw Państwa, zob. Rocznik z r. 1874, str. 12,

C) W Wydziale matematyczno-przyrodniczym.

I.

Komisyja fizyjograficzna.

Przewodniczący.

Kuczyński Stefan.

Sekretarz.

Kremer Aleksander.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.
Czerwiakowski Ignacy.
Czyrniański Emil.
Karliński Franciszek.
Radziszewski Bronisław we Lwowie.
Nowicki Maksymilijan.
Skiba Edward.
Żebrawski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Baraniecki Adryjan.
Langie Karol.
Lutostański Bolesław.
Nowakowski Franciszek.
Ściborowski Władysław.
Zieleniewski Michał.

Członkowie przybrani.

Alth Tytus na Bukowinie.
Andrzejowski Antoni w Skale, obw. Czortkowski.
Böhm Ignacy.
Buchwald Szczęsny ks. kan. w Dobrzechowie.
Buszak Jan w Gródku.
Ciesielski Teofil we Lwowie.
Claus Edward w Wieprzu, obw. Wadow.
Czerkawski Julijan we Lwowie.
Czerny Franciszek.
Czarnecki Jan w Kaczanówce.
Czermak Edward w Drohobyczu.
Dzieduszycki Włodzimierz hr. we Lwowie.

Dzięddzielewicz Józef w Kołomyi.
Freund August we Lwowie.
Godlewski Emilijan.
Grabowski Julijan.
Graczyński Adolf w Wadowicach.
Habeni Franc. Ksaw. ks. w Staréj wsi, pow. Brzoz.
Hahn Franciszek w Bochni.
Hankiewicz Włodzimiérz w Przemyślu.
Hoff Teodor.
Hückel Edward we Lwowie.
Jachno Jan w Stanisławowie.
Janczewski Edward.
Janota Eugenijusz we Lwowie.
Jabłoński Wincenty.
Karo Ferdynand w Łosicach (Król. Polsk.)
Kolbenheyer Karol w Bilsku.
Konopka Józef w Mogilanach.
Kopernicki Izydor.
Kotowicz Antoni.
Kotula Bolesław.
Kreutz Szczęsny we Lwowie.
Król Żegota.
Krziż Alojzy w Złoczowie.
Kurowski Mateusz w Brzeżanach.
Leigert Józef w Krządce.
Lemoch Leon w Jarosławiu.
Lentz Herman w Niwrze, w Czortkowskiém.
Łomnicki Maryjan w Stanisławowie.
Majewski Edward w Krzeszowicach.
Mayer Emanuel w Makowie.
Michałowski Ludwik.

Niedźwiedzki Julijusz we Lwowie.
Olszewski Karol.
Olszewski Stanisław.
Płachetka Seweryn w Złoczowie.
Podhorecki Franciszek w Jarosławiu.
Reichenberg Ferdynand w Tenczynku.
Rehman Antoni.
Romer Konstanty.
Rostafiński Józef obecnie w Strasburgu.
Roszek Wojciech ks. prob. w Poroninie.
Roziński Karol w Żółkwi.
Sadowski Jan Nep.
Sławiński Marceli w Kołomyi.
Stanecki Tomasz we Lwowie.
Stengel Ireneusz.
Strzelecki Henryk we Lwowie.
Strzelecki Stan. w Wieliczce.
Suszycki Zenon w Dźwiniarzu.
Taczanowski Wład. w Warszawie.
Textoris Leopold ks. prob. w Kołaczycach.
Trattnig Karol w Przemyślu.
Tyniecki Władysław w Dublanach.
Turczyński Emeryk w Drohobyczu.
Uznański Adam w Poroninie.
Wachtel Fryderyk w Sopotni.
Wachtel Henryk.
Waga Antoni w Warszawie.
Waigl Leopold w Kołomyi.
Walter Henryk.
Wałecki Antoni w Warszawie.
Werhratski Jan we Lwowie.

Wierzbicki Daniel.
Wierzejski Antoni.
Wodzicki Kazimiérz hr. w Olejowie.
Zaręczny Stanisław.
Zimmerman Jan we Lwowie.

Prace téj Komisyi rozdzielone na 5 Sekcyj, pod kie-unkiem 1) *meteorologiczna* Prof. Karlińskiego, 2) *geo-ogiczno - orograficzna* Prof. Altha, 3) *botaniczna* Prof. Czerwiakowskiego, 4) *zoologiczna* Prof. Nowickiego. i) *chemiczna* Prof. Czyrniańskiego.

II.

Komisyja antropologiczna.

Prezydujący.

Majer Józef.

Sekretarz.

Kopernicki Izydor.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.
Biesiadecki Alfred.
Kuczyński Stefan.
Łepkowski Józef.
Łuszczkiewicz Władysław.
Nowicki Maksymilijan.
Szujski Józef.
Teichman Ludwik.
Żebrawski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Baraniecki Adryjan.
Kirkor Adam Hon.

Kossak Julijusz.
Kremer Aleksander.
Lutostański Bolesław.
Ściborowski Władysław.

Członkowie przybrani.

Bieńczewski Aleksander Dr. Med. w Birczy.
Dzieduszycki Włodzimiérz hr. we Lwowie.
Gloger Zygmunt w Jerzewie.
Gralewski Mateusz.
Greim Michał w Kamieńcu Podolskim.
Kolberg Oskar.
Kołychanowski Józef Dr. Med. w Turce.
Kluger Władysław w Limie.
Kosiński Władysław w Hołowiczy.
Krziż Alojzy Dr. Med. w Złoczowie.
Lechowski Wiktor Dr. Med. w Drohobyczu.
Maryjański Edward w Jarmolińcach.
Niesiołowski Władysław Dr. Med. w Kolbuszowy.
Pilat Tadeusz we Lwowie.
Przyborowski Karol w Kamieńcu Podolskim.
Rekowski Ludwik w Lesznie.
Rolle Józef w Kamieńcu Podolskim.
Romanowicz Tadeusz we Lwowie.
Sadowski Jan Nep.
Siarkowski Władysław ks. w Kielcach.
Sołtan hr. Michał.
Stanko Wojciech Dr. Med. w Żywcu.
Szczaniecki Michał w Nawrze.
Umiński Piotr.
Werner Władysław Dr. Med. w Śniatynie.
Witwicki Sofron prob. w Żabiu.
Żuliński Tadeusz Dr. Med. we Lwowie.

III.

Komisyja balneologiczna.

Przewodniczący.

Dietl Józef.

Sekretarz.

Ściborowski Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.
Czyrniański Emil.
Kuczyński Stefan.
Piotrowski Gustaw.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Lutostański Bolesław.
Zieleniewski Michał.

Członkowie przybrani.

Blatteis Jakób.
Buszek Jan.
Grabowski Kazimiérz.
Kopernicki Izydor.
Korczyński Edward.
Olszewski Karol.
Pareński Stanisław.

WYKAZ

Stanu i użycia funduszów Akademii

w r. 1876.

I.

Fundusz żelazny.

A) W papiérach publicznych:

Stan z końcem r. 1875.

	złs.	ct.
1. W listach zastawnych Tow. kred. ziemsk. pozn. 400 tal.; w obligacyjach drogi żel. Warsz. Bydg. 500 rs.; w obligacyjach długu Państwa austr. 250 zł. a.; w listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 4-proc. 2,000 zł. a.; w listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 5-proc. 18,800 zł. a.; w obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich 600 zł. a.; w listach zastawnych galic. Zakładu kred. ziemsk. 13,700 zł. a.; w listach dłużnych galic. Zakładu kred. ziemsk. 13,000 zł. a.;		
Razem w papiérach publ. 400 tal., 500 rs. i	48,350	—
2. Kupiono w r. 1876 listów zastawnych galic. 5% okresowych wart. nomin.	800	—
Ogół funduszu w papiérach publ.: 400 tal., 500 rs. i	49,150	—

Rozchód.

	zła.	ct.
1. Z kwoty intabulowanéj na realności Nr. 283, wynoszącéj razem z procentem 2,697 zła. 97 ct., spłacono papierami JP. Kozłowskiemu 2,565 zł. a. trzema listami zastawnemi galicyjskiemi 5-proc. po 1,000 zł. a.	3,000	—
2. Sprzedano dla pokrycia kosztów budowy:		
a) List zastawny galicyjski 4-proc. wartości nomin.	1,000	—
b) Dwa listy dłużne galic. Zakładu kred. ziemsk. po 1,000 zł. a.	2,000	—
c) Dwa listy zastawne galic. Zakładu kred. ziemsk. po 1,000 zł. a.	2,000	—
Ogół rozchodu w pap. publ. wart. nomin.	8,000	—
Z końcem r. 1876 pozostało w papiérach publicznych: w listach zastawnych Towarz. kred. ziemsk. pozn. 400 tal.; w obligacyjach drogi żel. Warsz. Bydg. 500 rs.; w obligacyjach długu Państwa austr. 250 zł. a.; w listach zastawnych galic. (stanowych) 4-proc. 1,000 zł. a.; w listach zastawnych galic. (stanowych) 5-proc. 16,000 zł. a.; w obligacyjach indemn. galicyjskich 600 zł. a.; w listach zastawnych galic. Zakładu kred. ziemsk. 11,700 zł. a.; w listach dłużnych galic. Zakł. kred. ziemsk. 11,000 zł.a.		
Razem w papiérach publ. wart. nomin. 400 tal., 500 rs. i	41,150	—

B) W gotówce:

Dochód.

	złr.	ct.
1. Remanent z r. 1875	46	8
2. Za sprzedany list zastawny galic. nieokr. 4-proc. na 1,000 zł. a. (Zob. Rozch. 2. a)	791	58
3. Za sprzedane dwa listy dłużne galic. Zakładu kred. ziemsk. po 1,000 zł. a. (2. b) .	1,901	93
4. Za sprzedane dwa listy zastawne galic. Zakładu kred. ziemsk. po 1,000 zł. a. (2. c)	1,716	—
Razem dochód .	4,455	59

Wydatki.

1. Reszta spłaconéj summy intabulowanéj na realności Nr. 213 wypłacono JP. Kozłowskiemu gotówką (Rozch. 1)	132	92
2. Kupiono listów zastawnych galicyjskich (stanowych) 5-proc. (zob. pod A. 2) wartości nominalnéj 800 zł. a. za	704	33
3. Na koszta przebudowania domu Nr. 283 wydano	3,600	—
Razem rozchód . .	4,437	25
Pozostało zatém z końcem roku 1876 gotówką (w kasie oszczędności)	18	34

II.

Fundusz spólny na wydatki coroczne.

A) Dochody.

	zła.	c.
1. Pozostałość z r. 1875 (zob. Rocznik z r. 1875, str. 73)	4,529	55
2. Odsetki od funduszu żelaznego	3,028	88
3. Uposażenie ze Skarbu Państwa za r. 1876	12,000	—
4. Uposażenie ogólne z funduszów krajowych za r. 1876	10,000	—
5. Zasiłek sejmowy na zbadanie kraju co do właściwości przyrodniczych	3,000	—
6. Uposażenie od m. Krakowa za r. 1876 .	500	—
7. Dar Rady powiatowéj Tarnowskiéj . .	100	—
8. Kwota z zapisu ś. p. Cywińskiego (rs. 709)	1,102	06
9. Dar Niewiadomego na Kancelaryję . .	540	—
10. Dochód ze sprzedaży dzieł wydanych przez Akademiję	1,193	39
11. Komorne z kamienicy	900	—
Suma dochodu w gotówce . .	36,893	88

Nadto *w papiérach publicznych:*

a) pozostał z r. 1875 list zastawny galicyjski (stanowy) 5-proc. wartości nomin. 1,000 zł. a.;

b) przybył, z zapisu ś. p. ks. Pawłowskiego w Przemyślu, list zastawny galicyjski (stanowy) 5-proc. wartości nomin. 1,000 zł. a.

B) Wydatki.

a) Administracyjne.

		Złr.	ct.
1.	Płace (Prezesa, Sekretarza, Kustosza, Podskarbiego, pomocy kancelaryjnéj i Woźnego)	5,818	76
2.	Dyjety Członków zamiejscowych . . .	445	—
3.	Porto i frachty	251	68
4.	Potrzeby kancelaryjne	103	—
5.	Wydanie Rocznika Zarządu i Zapisków biblijograficznych o publikacyjach Akademii	275	17
6.	Druki biblijoteczne	25	20
7.	Introligator	408	68
8.	Porządki domowe (w téj kwocie: pokrycie dachu blachą zynkową i nowe szafy biblijoteczne)	1,185	—
9.	Opał i oświetlenie	229	09
10.	Odsetki od ciężarów domowych, podatki itd.	672	77
11.	Wydatki nieprzewidziane	195	—
	Razem . . .	9,609	35

b) Naukowe.

α) Wspólne.

12.	Zbiory biblijoteczne	501	06

β) Wydział Iszy i IIgi.

13.	Wydatki ogólne: na Pamiętnik, Rozprawy i Sprawozdania i druk Monumentów Bielowskiego	6,598	78
14.	Komisyja historyczna	2,716	32

	zła.	c.
15. Komisyja biblijograficzna	600	—
16. Komisyja archeologiczna	382	95
17. Komisyja artystyczna	100	—
18. Komisyja językowa	202	—
19. Korekta	53	50
γ) Wydział 3ci.		
20. Wydatki ogólne: na Pamiętnik, Rozprawy i Sprawozdania	3,752	41
21. Wynagrodzenie Sekretarza Wydziału za redakcyję Sprawozdań	600	—
22. Komisyja fizyjograficzna	3,956	43
23. Komisyja antropologiczna	425	70
24. Korektor	300	—
Razem .	20,189	15
c) Na budowę oficyny wydano	7,062	68
Suma wydatków funduszu wspólnego *(a. b. c.)*	36,861	18

Porównanie dochodu i wydatku z funduszu wspólnego na potrzeby coroczne.

Dochód w gotówce	36,893	88
Wydatki „	36,861	18
Pozostało zatém z końcem r. 1876 w gotówce	32	70

Nadto *w papiérach publicznych*: dwa listy zastawne galicyjskie (stanowe) 5-proc., razem wartości nominalnéj 2,000 zł. a.

III.

Fundusze do użycia w pewnych terminach.

A) Fundusz ks. J. R. Lubomirskiego na nagrody i popęd wydawnictw naukowych.

Dochód.

Remanent

	zła.	ct.
a) W papiérach publicznych wartości nominalnéj: W obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich 1,500 zł. a.; w obligacyjach kredytowych ziemskich węgierskich 600 zł. a. Razem 2,100 zł. a.		
b) W kasie oszczędności krakowskiéj . . .	147	15
Ze sprzedaży 6ciu obligacyj kredytowych węgierskich wartości nominalnéj 600 zł. a.	515	—
Ze sprzedaży trzech obligacyj indemnizacyjnych galicyjskich wartości nominalnéj 300 zł. a.	252	68
Odsetki w r. 1876	83	97
Razem . .	998	80

Wydatek.

a) Sprzedano 6 obligacyj kredytowych węgierskich po 100 zł. a., wartości nominalnéj 600 zł. a.; tudzież 3 obligacyje indemnizacyjne galicyjskie, po 100 zł. a., wartości nominalnéj 300 zł. a.; razem wartości nominalnéj 900 zł. a.		

	zła.	ct.
b) Gotówką: Wydanie Monografii o Janie Śniadeckim: 587 zł. a. 75 ct.; zasiłek na dzieło Osk. Kolberga „Lud“: 400 zł. a.		
Razem .	987	75

Stan tego funduszu z końcem r. 1876: w papiérach publicznych: 1,200 zł. a.; w kasie oszczędności: 11 zł. a. 14 ct.

B) Fundusz Konarskiego.

Dochód.

Remament		
a) W listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 4-proc. wartości nominalnéj 4,700 zł. a.		
b) W kasie oszczędności krak.	3,043	16
Odsetki w r. 1876	362	40
Razem .	3,405	56

Wydatek.

Na stypendyja dla dwóch uczniów . . .	360	—

Stan tego funduszu z końcem r. 1876:

a) w papiérach publicznych wartości nominalnéj: 4,700 zł. a.;

b) w kasie oszczędności: 3,045 zł. a. 56 ct.

C) Fundusz Jana Radwańskiego.

Dochód.

Pozostałość z r. 1875	118	74
Wkładka z r. 1876	13	10
Odsetki z r. 1876	7	21
Stan tego funduszu z końcem r. 1876 .	139	05

D) Fundusz imienia Kopernika.

Dochód.

	złp.	ct.
Pozostałość z r. 1875	332	52
Rata za rok 1876	100	—
Odsetki z r. 1876	25	28
Stan tego funduszu z końcem r. 1876 .	457	80

E) Fundusz Niewiadomego na nagrody za dzieła.

Dochód.

Pozostałość z r. 1875	769	15
Odsetki z r. 1876	46	83
Stan tego funduszu z końcem r. 1876 .	815	98

F) Fundusz Nieznajomego na nagrody za opis ziem polskich.

Dochód.

Pozostałość z r. 1875	692	29
Odsetki z r. 1876	38	33
Razem .	730	62

Wydatek.

Dr. Sieniawskiemu w Dyseldorfie nagroda (rs. 300, z procentem dwuletnim) za najlepszą pracę na temat: „Opis części ziemi polskiéj“	510	72
Stan tego funduszu z końcem r. 1876 .	219	90

G) Fundusz Bezimiennego na nagrody.

Dochód.

	Złr.	ct.
a) W papiérach publicznych: trzy listy zastawne miejskie warszawskie po 100 rub. sr., razem wartości nominalnéj 300 rub. sr.		
b) W gotówce: odsetki z r. 1876	23	54

Stan tego funduszu z końcem r. 1876:

a) w papiérach publ. wartości nominalnéj 300 rub. sr.

b) w kasie oszczędności: 23 zł. a. 54 ct.

H) Fundusz imienia Sam. Bogumiła Lindego.

Dochód.

a) W papiérach publicznych: 4 listy zastawne miejskie warszawskie po 1,000 rub. sr., wartości nominalnéj 4,000 rub. sr.; i 1 takiż list zastawny na 500 rub. sr.; razem wartości nominalnéj 4,500 rub. sr.		
b) W gotówce: odsetki z r. 1876	175	24

Stan tego funduszu z końcem r. 1876:

a) W papiérach publicznych wartości nominalnéj 4500 rub. sr.;

b) W kasie oszczędności: 175 zł. a. 24 ct.

IV.
Kwoty depozytowe.

A) Fundusz na pomnik Bolesława Wstydliwego.

(pod zarządem osobnéj Komisyi z Członków Oddziału sztuk i archeologii b. Tow. nauk. krak.)

Dochód.

	zła.	ct.
Remanent z r. 1875:		
a) W obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich wartości nominalnéj 200 zł. a.		
b) W kasie oszczędności krak.	240	82
Odsetki w r. 1876	24	25

Stan tego funduszu z końcem r. 1876:

a) W papiérach publicznych wartości nominalnéj 200 zł. a.;

b) W kasie oszczędności: 265 zł. a. 7 ct.

B) Fundusz restauracyi sarkofagu Kazimierza W.

(pod zarządem delegowanych b. Towarzystwa nauk. krak. i Rady miejskiéj.)

Remanent z r. 1875	228	55
Odsetki z r. 1876	13	89
Razem .	242	44

C) Fundusz na restauracyję grobów królewskich.

(pod zarządem delegowanych z b. Towarz. nauk., Rady miejskiéj i Kapituły, obecnie pod przewodnictwem Prezesa Akademii.)

Dochód.

Remanent z r. 1875	1,930	82
Odsetki z r. 1876	117	54
Razem .	2,048	36

D) Fundusz Komisyi balneologicznéj.

(na teraz pod zarządem Akademii.)

Dochód.

	zła.	c.
Remanent z r. 1875:		
a) W obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich wartości nominalnéj 1,700 zł. a.;		
b) W kasie oszczędności krak.	171	31
Odsetki z r. 1876	90	79
Razem .	262	10

Wydatki.

Za asygnacyją Przewodniczącego Komisyi balneologicznéj wydano	56	65

Stan tego funduszu z końcem r. 1876: w obligacyjach indemnizacyjnych wart. nominalnéj 1,700 zł. a.; w kasie oszczędności 205 zł. a. 45 ct.

E) Depozyt JW. Senatora Franciszka Brzozowskiego.

(pod zarządem Wgo Karola Estreichera, Członka zwycz. Akad. Umiejętności.)

Fuudusz ten wynosi w obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich wartości nomin. 3,000 zł. a. bez kuponów.

WYKAZ

dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowémi.

(W.) oznacza przesyłanie wszystkich druków Akademii; *(1, 2.)* publikacyj Wydziału filologicznego i historyczno - filozoficznego; *(3.)* Wydziału przyrodniczo-matematycznego; *(Kh.)* Komisyi historycznéj; *(Kf.)* Komisyi fizyjograficznéj.

Belgrad. Serbske uczeno drużstwo W.
Bern. Schweizerische Gesellschaft für Naturwissenschaft. 3.
Berno. Matyca Morawska W.
— Naturhistorischer Verein 3.
— Mährisch-Schlesische Gesellsch. des Ackerbaues (Oddział histor.) 1, 2.
Bordeaux. Société des sciences physiques et naturelles. 3.
Bruksela. Academie royale des lettres, des sciences et des beaux arts de Belgique. W.
Brunsberg. Historischer-Verein für Ermeland. Kh.
Brzeżany. Biblijoteka gimnazyjalna W.
Budziszyn. Matyca Serbska. 1, 2.
Cherbourg. Société des sciences naturelles. 3.
Christianija. Kr. Uniwersytet. W.
Czernichów. Biblijoteka szkoły rolniczéj. 3. kf.
Dorpat. Gelehrte Gesellschaft. W.

Drezno. Academia Leopoldino Carolina naturae curiosorum. 3.
Gdańsk. Naturforschende Gesellschaft. 3.
Getynga. Köngl. Gesellschaft der Wissenschaften. W.
Grodziec (Gratz). Historischer Verein für Steuermark. 1, 2.
Kopenhaga. Société des antiquaires du Nord. 1, 2.
Kórnik. Biblijoteka hr. Działyńskich. W.
Kraków. Gimnazyjum Sw, Anny. W.
— Gimazyjum Sw. Jacka. W.
— Bibl. Szkoły realnéj. 3.
— Towarzystwo Lekarskie. 3.
— Zakład Kliniczny. 3.
— Seminaryjum prawnicze. 2.
— Biblijoteka x. Czartoryskich. W.
Londyn. Anthropological Society. 3.
— Royal Museum. W.
— Geological Society. kf.
— Geographical Society. kf.
— Zoological Society. kf.
Lubeka. Hanseatischer Geschichtsverein. 2 kh.
Lwów. Biblijoteka Uniwersytecka. W.
— Biblijoteka Szkoły Politechnicznéj. 3.
— Gimnazyjum Franciszka Józefa. W.
— Gimnazyjum akademickie. W.
— Zakład narodowy imienia Ossolińskich. W.
Monachium. Akademija Umiejętności. W.
— Komisyja histor. przy Akademii Umiejętności. kh.
Moskwa. Société Imp. des naturalistes. 3.
Norymberga. Muzeum Germańskie. 1, 2.
Padwa. Societa Veneto Trentina di scienze naturali. 3.

Paryż. Société botanique de France. 3 kf.
— Société géologique de France. 3 kf.
— Société entomologique de France. kf.
— Institut de France. W.
— Ministerstwo Oświecenia. W.
— Towarzystwo Nauk ścisłych. 3.
— Towarzystwo historyczne. 1, 2.
Peszt. Akademija Umiejętności. W.
Petersburg. Ces. Akademija Umiejętności. W.
— Ces. Biblijoteka. W.
— Jardin Impérial de botanique. 3. Kf.
— Archeograficzeskoje Obszczestwo. 1, 2.
Poznań. Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W.
Praga. Böhmisches Landesarchiv. Kh.
— Česka Společnost nauk. W.
— Museum Kralovstvi Česk. W.
Rapperswyl. Muzeum narodowe. W.
Rzeszów. Biblijoteka gimnazyjalna. W.
Rzym. Academia reale dei Lincei. W.
Ryga. Gelehrten Gesellschaft. W.
Santiago (w Chili). Biblijoteka Uniwersytetu. W.
Szweryn. Verein für Meklemburgische Geschichte. 2 kh.
Stanisławów. Biblijoteka Szkoły realnéj. 3.
Stockholm. Academie r. Suédoise des sciences de Stockholm. W.
Tarnopol. Seminaryjum nauczycielskie. W.
Tyflis. Obszczestwo liubiteli kaukazkoi archeologii.
— Archeograficzeska Komisyja. 2.
Utrecht. Institut royal météorologique de Pays-Bas. Kf.
Wadowice. Biblijoteka gimnazyjalna. W.

Warszawa. Biblijoteka Uniwersytecka. W.
— Towarzystwo Lekarskie. 3.
— Redakcyja Biblijoteki Warsz. W.
Washington. Surgeon General office. 3.
— Smithsonian Institution. W.
Wenecyja. Archivo del Stato. Kh.
— Intituto veneto delle scienze lettere et arti. W.
Wiedeń. Akademija Umiejętności. W.
— Direction des k. k. Haus u. Staatsarchives. Kh.
— Institut für Oestr. Geschichtsforschung. Kh.
— Geologische Reichsanstalt. 3 Kf.
— Central-Commis. f. Erhalt. der Baudenkmäler. 1, 2.
— Militär Geographisches Institut. Kf.
— Universitäts-Bibliothek. W.
Wiesbaden. Nassauischer Verein für Naturkunde. 3.
Wrocław. Verein für Geschichte Schlesiens. 1, 2.
Zagrzeb. Jugoslovenska Akademija znanosti i umietnosti. W.
Zgorzelec. Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften. 1, 2.

DARY
złożone Akademii w r. 1876
od
Instytucyj publicznych i osób prywatnych.

I. Dary w książkach.

A) Instytucyje publiczne.

Berno. *Matyca morawska*:
1) Slovanska poezije v ceskych prekladach. Svaz. IIIi 1876.
2) Časopis Matyce, Rocznik 7. Zesz. 3. 4.
Naturforschender Verein:
Verhandlungen 13 Band. Brün. 1875.

Bordeaux. *Société des sciences physiques et naturelles*:
1) Memoires, Tome I, 2 et 3. Cahier. 1876.
2) Extrait des procès verbaux. 1875.

Boston. *Museum of comparative zoologie:*
Annual report of the trustees of the muzeum. z r. 1874. Boston 1875.

Bruxela. *Academie royale des sciences de Belgique*:
1) Annuaire de l'Academie 1875 i 1876.
2) Notices bio- et bibliographique. 1875.
3) Centième anniversaire de fondation. 2 tomy 1872.

4) Bulletin de l'Academie 5, 38, 39 i 40.
5) Memoires couronnés. T. 24, 25 i 26.
6) Memoires couronnés étrangers. T. 39 Part. I.
7) Memoires de l'Academie T. 41, Part. 1 et 2.

Budziszyn. *Macica Serbska:*
Časopis Macicy z lat 1874, 5 i 6.

Bukareszt. *Archiwum Państwa:*
1) Hasdeu. Principie de filologia comparat. 4 Zeszyty.
2) „ Archiva istorica a Romaniei 4 tomy.
3) „ Istoria critica a Romaniloru T. I.
4) „ Jon Voda Cel Cumplit. Bukarest 1865.
5) „Revista istorica. Bukarest 1873 i 4.

Cherbourg. *Société des sciences naturelles:*
Memoire de la Société Tom XIX, 1875.

Dorpat. *Esthnische Gelehrten-gesellschaft:*
Verhandlungen B. 8.
Sitzungsberichte Ihng. 1875.

Drezno. *Leopoldyńsko-Karolińska Akademija:*
1) Leopoldina. Amtliches Organ, Heft 9 et 10 z r. 1874.
2) Acta Academiae naturae curiosorum B. 36 i 37.

Getynga. *Königl. Gesellschaft der Wissenschaften:*
1) Abhandlungen 20-n Band. 1875.
2) Gelehrte Anzeige B. 1 u. 2, 1875.
3) Nachrichten der Geselsch. 1875.

Gdańsk. *Naturforschende Gesellschaft:*
Schriften der Gesellschaft für das Jahr 1875.

Gradec. *Historischer Verein für Steiermark:*
1) Mittheilungen XXIV Heft.
2) Beiträge zur Geschichte, 13 Jhrg.

Keszmark. *Ungarischer Karpathenverein.*
Jahrbuch III-r Jng. 1876.

Kołomyja. *Dyrekcyja Gimnazyjum realnego*:
Sprawozdanie z r. 1876.
Kórnik. *Biblijoteka hr. Działyńskich*:
1) Acta Tomiciana Tom IX. Poznań 1876.
2) Apokalipsa Reja, przedruk fotograficzny.
3) Statut Wiślicki w polskim przekładzie, fotodruk 1876.
Kraków. *Dyrekcyja Gimnazyjum Św. Anny*:
Sprawozdanie z r. 1875.
Towarzystwo Tatrzańskie:
— Pamiętnik Towarzystwa Tatrzań. R. 1876 Tom I.
Londyn. *Anthropological Institute:*
Journal of the Institute Vol. V i Vol. VI. Nro 1.
Geological Society:
— The quaterly journal Vol. XXXI i Vol. XXXII.
Lubeka. *Verein für Hansische Geschichte*:
1) Höhlbaum: Hansisches Urkundenbuch B. I. Halle 1876.
2) Ropp, Hanserecesse v. 1431—1476. Band I. Leipzig 1876.
Lublana. *Historischer Verein für Krain*:
Geschichte von Krain von Aug. Dimitz 2 Bände. Leibach 1876.
Lublin. *Towarzystwo lekarzy gubernii Lubelskiéj*:
Roczne posiedzenie Towarzystwa Rok II. Warszawa 1876.
Lwów. *Magistrat miasta Lwowa*:
Romanowicza Wiadomości statystyczne o mieście Lwowie. Roczn. II. Lwów 1876.
Towarzystwo pedagogiczne:
— Sprawozdanie z czynności r. 1875. Lwów 1876.

Wydział gospodarczy drugiego zjazdu przyrodników i Lekarzy:

— Pamiętnik 2go Zjazdu. Lwów 1876.

Wydział krajowy:

1) Stan szpitali powszechnych w Galicyi r. 1875 — zebranie sprawozdań Dra Sawickiego. Lwów 1875.
2) Wiadomości statystyczne o stosunkach krajowych. Rocznik II. Lwów 1876.
3) Sprawozdania sejmowe z allegatami z sesyi 1875/6.
4) Akta grodzkie i ziemskie tom 6. Lwów 1876.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich:

1) Sprawozdanie z czynności za r. 1875. Lwów 1876.
2) Kodex klasztoru Tynieckiego wydany przez Kętrzyńskiego i Smolkę. Lwów 1876.

Monachium. *Akademija Umiejętności*:

1) Almanach der Akademie 1875.
2) Abhandlungen der histor. Classe 12 Bandes III Abt., 13 B. I u. II. Abt.
3) Sitzungsber. der histor. Classe B. I, Heft 1 u. 2, 3e Abth.
4) Sitzungsber. der mathem. Classe. Heft 1 u 2; 1875. B. II. Heft 1.
5) Buchner: Beziehung der Chemie zur Rechtspflege: Festrede 1875.
6) Abhandl. der math. Clas. 12 Bs. I Abt.

Komisyja historyczna przy Akademii Monachijskiéj:

— Quellen u. Erörterungen zur Bayerischen u. Deutsch. Geschichte. 12 tomów. 1856—1864.

Moskwa. *Société des naturalistes de Moscou*:

Bulletin de la Société, l'année 1875 i 76.

— Nouveaux memoires de la Société 5. Livres. Moscou 1876.

Archeologiczne obszczestwo:

— Trudy obszczestwa T. 6y. Moskwa 1876.

Norymberga. *Muzeum Germańskie*:

Anzeiger des germ. nation. Museums. z r. 1875.

Padwa. *Societa Veneto-Trentina di scienze naturali*:

Atti della Societa 1875 i 6.

Paryż. *Academie des Sciences*:

— Memoires de l' institut. T. XL.

— Memoires par divers savant. T. XXII.

— Comptes rendus Tome 80.

— Notices et extraits de manuscrits de la biblioth. nation. T. XXV. 2te Partie.

Academie des inscriptions et belles lettres:

— Comptes rendus de l'année 1875.

Towarzystwo nauk ścisłych:

— Pamiętnik Towarz. Tom 8. Paryż 1876.

Peszt. *Akademija Umiejętności*:

Pięćdziesiąt tomów dzieł i broszur swego nakładu.

Petersburg. *Akademija nauk*:

1) Zbornik oddziału rosyjskiego języka i literatury— tomów 16. od r. 1867—1875.

2) Bulletin de l'Academie de sciences T. XX. Zesz. 4. T. XXI i T. XXII.

3) Tableau géneral des matières des publications de l'Academie 1. Partie, 1872.

Dyrekcyja ogrodu botanicznego swe nakłady:

1) Sertum Petropolitanum I. II. III. IV.

2) Reise nach dem Nordosten d. Europäischen Russlands von Schrenk. 2. Bde.

3. Putieszestwije po Siewiero-Wostoku Ewrop. Rossii Szrenka.
4) Mercklin. Beobachtungen an dem Prothollium der Farnkrautter.
5) Data aus der periodischen Entwicklung der Pflanzen.
6) E. v. Berg. Catalogus system. bibliothecae horti. Imp. bot. Petrop.
7) Fischer et Meg. Enumeratio plantarum novarum a. d. Schrenk lectarum.
8) Trudy I. II. III.
9) Trautvetter: Kratkij oczerk istorii Imp. botan. sada.
10) Regel: Putiewoditel Imp. Botan. sada.
11) Catalogus seminum N. 3. 4. 7. 8. 9. 10. 11 suplemt.
12) Indices seminum 1855, 1862, 1868.
13) Delectus seminum 1870—1874.
14) Odczyty Imp. botan. sada.
15) Catalogue des desseins par E. Berg.
16) Additamenta vom Berg II u. III.

Poznań. *Towarzystwo Przyjaciół nauk*:
Roczniki Towarz. Tom IX. Poznań 1876.

Praga. *Muzeum Królestwa Czeskiego*:
1) Časopis Muzea krolewstwi Českeho 1846 — 57,
2) Ziva, časopis přirodnicky 1853—55.
3) Památky. Dil X. 1. 2.
4) Sbornik vědecký Musea král. Česk. A. Odbor historycko-filologický I-V.
5) Sbornik přirodovědecký a mathematický III—XI.
6) P. Březana. Zivot Vilema z Rosemberka.
7) Palackeho Dějiny národa českeho. Díl V. 1, 2. V Praze 1865, 1867.

8) Tomka Děje University Pražke Dil I.
9) Tomka Dejepis Prahy. Dil I, II, III.
10) Helferta Mistr. Jan Hus.
11) Zprawa o archivu Musea kràlostwà Českého.
12) Zeleného: Život. Jos. Jungmanna 1, 2.
13) Vybor literatury české Dil II. 1, 2, 3, 4.
14) Hlasové o potřěbě jednoty spiskovného jazyka.
15) Jungmanna Historie literatury české.
16) Presla Počatkové rostlinoslovi.
17) Haranta Cesta do sw. země Dil I, II.
18) Klacela Dobrověda.
19) Vrtàtko. Aristotela kategorie.
20) Vrtàtko. Thómy ze Stitného Naučeni krěstanské.
21) Vrtàtko. Perly České (skrostny wytisk).
22) Vinařicky. Virgila Marona. Spisy basnické.
23) Shakespeara. Romeo a Julie.
24) Dramatickà dila W. Shakespeara I—XXXVI.
25) Malý. Shakespeare a jeho dila.
26) Edip kràl. Tragedie Sophokleova. Prel. Dr. Fr. Sohaj.
27) Eumenidy. Tragedie Aischylova. Prel. V. Nebeský.
28) Sofokleova Antigona. Přel. D. f. Sohaj.
29) Prometheys. Tragedie Aischylova. Přel. V. Nebeský.
30) Żaby. Komedie Aristophanova. Přel. V. Nebeský.
31) Adelphi. Bratri. Komedie Terentiova. Přel. V. Nebeský.
32) Plenici. Komedie Plautova. Přel. V. Nebeský.
33) Iiřečka Nàrodopisný překlad kral. Českeho 1850.
34) Frl. Lepař. Slownik řecko- česko - německý T. II. V Praze 1873.

35) M. Viktorina ze Všchrd. O právich zeme české. V Praze 1874.
36) Studnička. O determinantech.

Ryga. *Gesellschaft für Geschichte u. Alterthum der Ostseeprovinzen.*
1) Sitzungsberichte für d. Jahr 1875.
2) Mittheilungen aus der livl. Gesch. 12ter Band.

Santjago. *Uniwersytet z Stjago w Chili:*
1) Mémoria de relaciones esteriores z r. 1874 i 1875.
2) Memoria del interior z r. 1874 i 1875.
3) Memoria de justicia, culto e instr. publ. z r. 1874 i 1875.
4) Memoria que el ministro de estado e marina 1874.
5) Memoria que el ministro de guerra 1874.
6) Memoria de Hacienda z r. 1874 i 1875.
7) Varas J. Colonizacion de Llanquihue 1882.
8) Anuario de la oficina centr. meteorologica 1873.
9) Proyecto de codigo de mineria 1874.
10) Estadistica comercial de rpl. Chile z r. 1873 i 1874.
11) Anuario estadistico de rpl. Chile. Tom 14, 15, 16.
12) Cuenta jeneral de las entradas z r. 1773 i 1874.
13) Sesiones de la camera de senadores z r. 1873 1874.
14) Sesiones de la camera de diputados 1873 i 1874.
15) Proyecto de lei de organisacion de los tribunales z r. 1874.
16) Anales de la universitade de Chile z r. 1873 Z. 23 z r. 1874 Z. 24.
17) Mapę Rptéj Chili w 13 wielkich arkuszach.

18) Anuario hidrografico de la marina de Chile A. I. z r. 1875.
19) Lei de presupuestos de los gastos jenerales de la administracion 1875.
20) Memoria de guerra i marina z r. 1875.
21) Apendice a los anales de la Univers. 1873.
22) Barros Arana. Don Miguel Amunategui candidato a la pres. repl. 1875.
23) Lei de elections de la rpl. Chile 1874.
24) Constitution politica de la rplca Chile 1874.
25) Lei explicativa i complementaria de la de elecciones 1875.

Stockholm. *Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademien.*
1) Vetenskaps Akademiens Handlinger, tom 11 i 12.
2) Ofversigt of Akad. Vörhandlinger, tom 31 i 32.
3) Bihang till Akad. Handlinger tom 3. Zesz. 1.
4) Loven. Etudes sur les échinoidées z atlasem o 53 tablicach.

Szweryn. *Verein für meklemburgische Geschichte.*
Jahrbücher u. Jahresbericht 40. Jhrg. 1875.

Tarnów. *Dyrekcyja Gimnazyjum:*
Sprawozdanie z r. 1875.

Tyflis. *Obszczestwo lubitelej kawkazkoj archeologii.*
Zapiski Tow. archeol. kaukazkiego Księga 1. Tyflis 1875.
Kaukazka archeograficzeska Komisyja swe nakłady:
Akty — tomów 7 in folio wydane przez A. Bergé.

Warszawa. *Uniwersytet Warszawski:*
1) Warszawskija uniwersyteckija izwiestija za r. 1875.
2) Kniga polskaja metriki Welikago Kniażestwa Litowskago. Wyd. Daniłowicza. Moskwa 1843.

3) Perjodiczeskoje spisanie, kniga XI i XII.

Zarząd Towarzystwa Osad rolnych:

— Rocznik Towarzystwa z r. 1875. Warszawa 1876.

Towarzystwo lekarzy Warszawskich:

— Pamiętnik Tow. lek. z r. 1876.

Washington. *Smithsonian Institution*:

Annual report for the year 1874. Washigt. 1875.

Surgeon General Office:

— The medical and surgical history of the war of the rebellion. Tom II. Washingt. 1876.

Wiedeń. *Ministerstwo Oświecenia*:

Jahresbericht für das Jhr. 1875.

Akademija Umiejętności:

1) Sitzungsberichte der hist. Classe B. 78, 79, 80,
„ der mat. Classe. oba oddziały z lat 1874 i 1875.
2) Denkschriften der math. Clas. Band 43.
3) Archiv für Oestr. Gesch. B. 52 u. 53.
4) Fontes rerum austriacar. B. VIII. Abth. I.
5) Almanach Jhr 1875.

Prywatna Biblijoteka Césarska:

— Sammlungen der vereinten Familien u. Privatbibliothek S. M. des Kaisers II. Bs. I. Abth. Wien 1875.

Geologische Reichsanstalt:

1) Jahrbuch XXVI. Band Nr. 1, 2 u. 3.
2) Verhandlungen Nr. 1—13.
3) Catalog der Ausstellungsgegenstände. Wien 1873.

Militärgeographisches Institut:

— Die astronomisch geodätischen Arbeiten des Instituts B. 1—4. Wien 1871—1876.

Centralanstalt für Meteorologie:

— Jahrbuch vom Jhr. 1874.

Central-Commission zur Erhaltung der Baudenkmäler:

— Mittheilungon 2. Bs. 1, 2 u. 3 Heft.

Wrocław. *Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur*:

1) Abhandlungen der histor. Classe 1872/3.
2) Abhandlungen der naturwiss. Cl. 1872/3.
3) 50. u. 53. Jahresbericht z r. 1873 i 1875.

Verein für Geschichte u. Alterthum Schlesiens:

1) Grünhagen. Regesten 1. Lieferung 2. Auflage 1875.
2) Dr. Palm. Acta publica 1621. Bresl. 1875.

Zagrzeb. *Jugosłoweński Uniwersytet*:

— Spomenica na 19 Listopad 1874.

Jugoslowiańska Akademja znanosti i umietnosti:

1) Monumenta histor. Slavorum merid. Vol. V. 1875
2) Starine Knijga VII. i VIII. Zagrzeb 1875.
3) Rad jugosl. Akad. Knijga XXXIV, XXXV, XXXVI.
4) Bilinar. Flora excuriosa. Zagrz 1876.
5) Stari pisci hrvatski Knjiga VIII.

Zgorzelec. *Oberlausitzische Gesellschaft*:

Neues Lausitzisches Magazin. 52. Band 1876.

B) Redakcyje i Nakładcy Czasopism.

Kraków. Czas.

— Przegląd krytyczny.

— Przegląd lekarski.

— Przegląd polski.

Lwów. Gazeta Lwowska.
— Piast.
— Prawnik.
— Przewodnik naukowy i literacki.
— Przegląd sądowy.
— Szkoła.
— Wieniec.
Poznań. Kuryjer Poznański.
Warszawa. Ateneum.
— Biblijoteka Warszawska.
— Gazeta lekarska.
— Gazeta Polska.
— Kronika Rodzinna.
— Niwa. Dwutygodnik literacki.

C) Osoby prywatne.

Baudouin de Courtenay z Kazania swe prace:
1) Otczety o zaniatiach po jazykowiedeniu. Zesz. 1. Kazań 1876.
2) Programa cztenij r. 1875 na 6.
3) Kriticzeskija zamietki, recenzyja Iiřečka.
4) Podšavniški. Slovenske pripovedke iz Motnika 1874.
5) Recenzyja dzieła Dra Jolly: Geschichte des Infinitivus.

Beyer Karol z Warszawy swą pracę:
Wykopalisko Wieleńskie. Warsz. 1876.

Biliński Dr. Leon ze Lwowa swą pracę:
System nauki skarbowéj. Lwów 1876.

Bloch Jan z Warszawy swą pracę:
Les chemins de fer russes. Recettes et depenses etc. etc. 1875.

Bobrzyński Dr. Michał z Krakowa swą pracę:

Ortyle Magdeburskie przedruk homograficzny. Poznań. 1876.

Bojarski Dr. Aleksander z Krakowa:

1) Przepisy tyczące się porządku czynności w sądach karnych. Kraków 1876.
2) Ustawa o postępowaniu karném. Kraków 1876.

Boniecki Michał z Warszawy:

Szkice historyczne— Książęta Szlązcy, Cz. I. Warszawa 1874.

Celichowski z Kórnika:

Korniczanin z r. 1875.

Ks. Chodyński Zeno z Warszawy:

Acta synodi dioecesanae Luceoriensis 1589 celebratae. Warsz. 1875.

Chodźko Józef jenerał z Tyflisu:

1) Sitowski. Kratki oczerk 25 let djejatelnosti. 1875.
2) Spiski nasielonych miest rossyjskoj Imperii. 1870.
3) Seidlitz. Sbornik Swiedenij o Kawkazie. 1875.
4) Sitowski. Obzor 25 let. djejatelnosti. Kawkaz. Obszczestwa. 1875.
5) Abich. Ueber kristallinischen Hagel. 1871.
6) Medicinski Sbornik. 1873 i 1874.
7) Bayern. Zamietki o stroitelnych materyjałach. 1875.
8) Compte-rendu du Comité statistique du Caukase. 1872.
9) Chodźko. Swod nabludenij, proizwiedennych nad słonjecznim zatmjeniem. 1875.
10) Zapiski Kawkazkawo otdielenia. 1869—64.
11) Zapiski Kawkazkawo Obszczestwa. 1865—75.
12) Sześć dzieł treści geograficznéj odnoszących się do Kaukazu.

Dalkiewicz Julijan Wł. z Paryża swą pracę:

Généralités sur la goutte et son traitement. Paris. 1873.

Domański Dr. z Krakowa swą pracę:

Wykład elektroterapii. Warszawa. 1876.

Domejko Ignacy z Chili swe prace:

1) Elementos de mineralogia. 1860.
2) Tradada de ensayes tanto por la via seca como humeda. 1873.
3) Resena de los trabajas de la universitad. Stjago 1872.
4) Estudio sobre las aquas minerales de Chile. 1871.

Dutkiewicz Walenty z Warszawy swą pracę:

O mniemaném prawie zwyczajowém w Polsce. Warszawa. 1876.

Dzieduszycki hr. M. ze Lwowa swą pracę:

Samobójstwo. Lwów. 1876.

Dzieduszycki hr. Izydor z Krakowa:

Breal. Les tables eugubines. Paris. 1875.

Friedlein księgarz w Krakowie:

1) Kalendarz illustrowany Jaworskiego. Warszawa. 1876.
2) Zimorowicz Bartł. Hymny na uroczyste święta Boga rodzicy. Kraków. 1876.
3) Erazma Glicznera książki o wychowaniu dzieci. Kraków. 1876.

Geitler Dr. J. z Zagrzebia swe prace:

1) Etimologija imena Hrvat. Zagrzeb. 1876.
2) O slovanskych kmenach na u. Praga. 1877.

Gorzkowski Maryjan z Krakowa swą pracę:

Przegląd kwestyj spornych o Rusi. 2gie wyd. Kraków. 1876.

Ks. Guszkiewicz Jan z Krakowa swe prace:

1) Słowo o praojcach. Kraków. 1876.
2) Czasomiar. Kraków. 1876.

Hoszowski Konstanty swe prace:

1) Rozbiór bijografów Ciołka. Kraków. 1875.
2) Ks. Pękalskiego. Wyznanie św. Augustyna. Kraków. 1847.
3) „ O początku i upadku Zakonu stróżów św. Grobu. Kraków. 1867.

Dr. Hoyer z Warszawy swą pracę:

1) Ueber unmittelbare Einmündung kleinster Arterien in Gefässäste venoesen Charakters; tudzież
2) Dra K. Bentkowskiego: Przyczynek do histologii błony śluzowéj żołądka i dwunastnicy. 1876.

Hube Romuald z Warszawy swą pracę:

Kościół parafijalny stary i nowy w Radomsku. Warszawa. 1876.

Humnicki Walenty z Orleanu swą pracę:

Catalogue des plantes des environs d'Orleans. Orleans. 1876.

Jabłonowski Książę Stanisław z Krakowa:

Preisschriften der Fürstlich Jablonowskischen Gesellschaft Nr. 19 u. 20. Leipzig. 1876.

Jabłonowski A. z Warszawy swą pracę:

Krzysztofa Grzymułtowskiego listy i mowy. Warszawa 1876.

Janikowski Dr. Stanisław swą pracę:

Uzupełnienie łacińsko-polsk. słownika Skobla. Kraków. 1876.

Ireček Józef z Pragi swą pracę:

Leben des Hofkanzlers Wilh. Grf. von Slavata. Prag. 1876.

Kaczkowski Dr. z Tarnowa:

1) Justyna historyja cztérech monarchij Wargeckiego. Kraków 1606.
2) Okolski. Orbis polonus. T. IIIci Cracoviae.
3) J. J. Scheuchzer. Physique sacrée ou histoire naturelle de la bible. 8 tomów. Amsterd. 1737.

Karliński Dr. z Krakowa swą pracę:

Meteorologische Beobachtungen an der Sternwarte in Krakau 1871—1875.

Kęszycki hr. Alexander z Dzwinogrodu:

Gevoldus. Defensio Ludovici IV. contra Rzovium. Ingolstadii. 1618.

Kleczkowski hr. z Paryża swą pracę:

Cours graduel du Chinois parlé et écrit. Paris 1876.

Kluczycki Franciszek z Krzeszowic swą pracę:

Żurawińska r. 1676 pod 200-letnią rocznicę. Kraków. 1876.

Kluger Władysław z Limy swą pracę:

Listy z Peruwii. Krak. 1876.

Kopernicki Dr. Izydor z Krakowa:

1) Wiadomość o Zakładzie w Rabce z r. 1875. Kraków. 1876.
2) O wyobrażeniach lekarskich i przyrodniczych naszego ludu. Lwów. 1876.
3) Das wanderde Siebenbürgen. Studie von Hinz.
4) Liebstein. Finanzielles Jahrbuch für Ungarn.
5) Bericht der Budapester Handelskammer. 1870 — 1875.
6) Liebstein. Statis. Zusammenstellung der Actiengesellschaften. Ungarn. 1874.

7) Beiträge zur Geschichte der Preise im XIX. Jahrhundr. Pest. 1874.
8) Plan miasta Pesztu.

Krasińska hr. **z Potockich w Warszawie:**
Biblijoteka ordynacyi Krasińskich: Muzeum Świdzińskiego. Tom 2gi Warsz. 1876.

Kunasiewicz Stanisław ze Lwowa:
1) Przechadzki archeologiczne. Zesz. 2gi i 3ci. Lwów. 1876.
2) Kościuszko w Ameryce. Lwów. 1876.
3) Dr. M. Rappoport. Jego stanowisko w społeczeństwie i kraju.
4) Wiadomość histor. o obrazie Matki Boskiéj w kościele katedr. Lwowskim. 1876.

Lescoeur P. z Paryża swą pracę:
L'eglise catholique en Pologne sous le gouvernement russe. 2 tomy. Paris. 1876.

Lewental księgarz z Warszawy:
Album Jana Matejki. Część II. i III.

Liske Dr. **Ksawery ze Lwowa** swe prace:
1) Öfversicht af den Polska Litteraturen. Zesz. IIgi. Stockholm.
2) Cudzoziemcy w Polsce. Lwów. 1876.
3) Der angebliche Niedergang der Universität in Lemberg. 1876.

Louis Józef w Krakowie swe prace:
1) Obraz czynności urzędowych, połączonych z założeniem ksiąg gruntowych. Lwów. 1876.
2) Wieś Paczołtowice. Monogf. Kraków. 1874.
3) O prawném znaczeniu podpisów na wekslu. Lwów. 1874.

4) O różnicy postępowania przy zakładaniu ksiąg gruntowych. Lwów. 1876.

Mecherzyński Dr. **Karol** z Krakowa:
„Warta“ pismo z r. 1875.

Merunowicz Dr. z Lipska swą pracę:
Ueber die chemischen Bedingungen für die Entstehung des Herzschlages. 1875.

Michałowski Felix z **Saint-Etienne** swą pracę:
Vestiges dans les langues Europennes. St. Etienne. 1876.

Mierzyński A. w Warszawie swą pracę:
Danaë i Perseusz na wazie w ces. eremitaż. w Peterb. Warszawa. 1875.

Moszyński ks. **Antoni** swe prace:
1) Kronika kollegium Lubieszowskiego XX. Pijarów. Kraków. 1876.
2) Monografija kollegium i szkoły Pijarskiéj w Międzyrzeczu. 1876.
3) Magija i spirytyzm w zarysie. Kraków. 1876.

Müldner Henryk z Krakowa swą pracę:
Szkice z podróży po Słowacyi. Kraków. 1877.

Mycielski hr. z Krakowa:
1) Morawski. Quaestiones Quintilianae. Poznań. 1874.
2) „ Quaestionum Charisianum specimen.

Ogonowski Emil ze Lwowa:
Słowo o polku Igorewie. Lwów. 1876.

Ostaszewski Teofil swą pracę:
Moje dobre chęci. Zesz. 3ci. Kraków. 1876.

Ostrowski Krystyn z Paryża:
Dzieła polskie. Wyd. zupeł. Paryż. 1876.

4) Straszewicza: Les polonais et et les polonaises de la revolution du 29 Nov. 1830. Paris. 1836.

Szulc Dr. **Kazimiérz** z Poznania:
Autentyczność kamieni mikorzyńskich. Poznań 1876.

Szuman Dr. **Leon** z Wrocławia:
Die bösartigen ossifizirenden Geschwülste. Breslau 1876.

Szumowski Aleksander z Warszawy:
Wiadomości Archeologiczne. Czasy przedhistoryczne. Tom III. Warsz. 1876.

Uwarow hr. **Aleksy** z Moskwy swe prace:
1) Recherches sur les antiquites de la Russie meridionale. Petersb. 1855.
2) Etudes sur les peuples primitifs de la Russie. Les Meriens. Petersb. 1875.
3) Trudy pierwawo archeogrf. zjezda w Moskwie. 1871.
4) Archeograficzeski wiestnik. T. I. Moskwa 1867.
5) Trudy moskiewsk. archeograficz. obszczestwa. Tom IV i Tom VI. Cz. I. 1875.

Zaleski Bronisław z Paryża:
Simeon Luce: Histoire de Bertrand du Guesclin. Paris. 1876.

Załęski Witold z Warszawy swą pracę:
Statystyka porównawcza Królestwa Polskiego. Warszawa. 1876.

X. Załuski Antoni z Brzozowa swą pracę:
Bractwo Różańcowe Najśw. Panny Maryi. Wyd. 3. Wadowice 1874.

Zarewicz Ludwik z Krakowa swą pracę:
Andrzéj z Piasków Bobola. Lwów. 1876.

Zgórski Alfred ze Lwowa swą pracę:

Kredyt hipoteczny a Stowarzyszenie zaliczkowe. Lwów 1876.

Żebrawski Dr. **Teofil** z Krakowa swą pracę:

Gramatyka praktyczna języka polskiego. **Kraków.** 1876.

Żmurko Dr. **Wawrzyniec** ze Lwowa swą pracę:

Theorie der relativen Maxima und Minima **bestim.** Integrale. Wien. 1876.

II. Rękopismy.

Kolberg Oskar z Krakowa:

1) Dyplom pergam. pap. Syxtusa IV.
2) Dyplom perg. Zygmunta Augusta.
3) Kopija funduszu miasta Włoszowy czyli **przywileje.** 5 kart pisanych.

Lelewel Prot z Woli Cygowskiéj:

Zbiór akt rękopismiennych, odnoszących się do administracyi funduszów Komisyi edukacyjnéj uporządkowanych przez ś. p. Joachima Lelewela.

Paszkowski Franciszek z Krakowa:

Resztę dokumentów odnoszących się do projektowanego pomnika w Warszawie Księciu Józefowi Poniatowskiemu.

X. Tomaszewski z Krakowa:

Bullę Innocentego IV do biskupa krakowskiego. pergamin.

III. Mapy, Obrazy, Rzeźby, Fotografije.

Biskupski Lubin:

Cztery fotografije typów huculskich.

JW. Hr. Arturowa Potocka:

Posąg Kopernika, wykonany w białym marmurze przez Gadomskiego.

Dr. **Witkowski Ludwik** w Okopach:

Fotografiję ruin w Okopach św. Trójcy.

IV. Przedmioty muzealne.

Branicki Hr. **Władysław** nadesłał następujące przedmioty z zakresu starożytności przedhistorycznych, pochodzące z Ukrainy a nabyte od p. Witkowskiego:

I. *Z kurhanu zawierającego zwłoki kobiéty ze szkieletem końskim:*

Sztuk 19 pół-pierścieni miedzianych wypukłych, pokrytych blaszką srébrną wyzłacaną, należących do ozdoby głowy *(dyjadem);* sztuk 6 łańcuszków śrébrnych, 1 kwadracik złoty, 1 kawałek krédy (która nie napotyka się w ziemi ukraińskiéj), 1 kawałek skóry, naszyjnik srébrny, bransolety srébrne z kamieniami po końcach (znalezione na rękach), żelazna kłódka, dwa strzemiona, wędzidło w zębach konia, kości w tym kurhanie końskie; śladów zbroi i broni żadnych.

II. *Z kurhanu mężczyzny ze szkieletem końskim:*

Resztki kolczugi, żelezie kopii, żelaziwo zapewne od ozdoby tarczy, kawałek marmurka zapewne do ostrzenia

strzał, kostka w rodzaju igły do nawlékania, 2 strzemiona, wędzidło (w zębach konia).

III. *Z kurhanu podwójnego kobiécego, dwa szkielety w trumnach dębowych*:

Gożdzi 4 od trumny; ślady grubych dębowych desek, do 0^{m}10 grubości; naszyjnik srébrny; cały dyjadem znaleziony na czaszce, przy wyjęciu złamany, składający się z 88 sztuk półpierścieni podobnych do wyż opisanych, osadzonych na drewnianym wałku, obwiniętym płótnem; bursztynowe paciorki; kościane dwa; sprzączka srébrna; takież dwa pierścionki; guz wielki srébrny; jakaś kostka niewiadomego użytku; 3 sztuki lapis lazuli do zawieszania.

IV. *Z kurhanu męzkiego bez kości końskich:*

2 strzemiona, każde innéj formy i wędzidło, kawałek żelaza, kamyk (marmurek do ostrzenia), jeszcze kawałek żelaza, półwazonik porcelanowy z dziurką, przez którą przewleczony kawałek rzemienia, przynitowany, niut miedziany, tak przerznięcie naczynia jako i dziurka zdają się być fabryczne, więc użytek onego ciekawy.

V. *Z innych kurhanów*:

2 pierścionki i bransolety miedziane.

Bret Teodor z Tłumacza:

Brązowy grot i bransoleta wyorane w Chocimiérzu.

Szczątki naczyń brązowych ozdobnych, z Jeziorzan.

Chamski z Paryża:

Dwie buławy, nakrycie głowy i płaszcz jedwabny indyjskiego kacyka, pokonanego przez kapitana Granta.

Horodyska Maryja z Chlebowa:

Wykopaliska z bursztynu i szkła, z Żabieńca.

Jurewiczowa z Narbuttów Kamilla z Litwy:

Siekiérkę kamienną z Ejszyszek.

Karłowicz Jan ze Święcian:

1) Siekiérkę kamienną z pod Ejszyszek.
2) „ „ z Talkuniec.
3) „ „ z Horman pod Ejszyszkami.
4) Dwie czaszki wykopane w mogile w Wiszniewie.

Kluger Władysław krakowianin, obecnie Prof. w Instytucie politechnicznym w Limie, przesłał 3 skrzynie z 54ma przedmiotami, pochodzącémi ze starożytnych grobowisk (*Huaca*) peruwijańskich. W szczególności:

a) 3 mumije całe i zawinięte tak, jak były znalezione w grobach;
b) Mumija otwarta małéj dziewczynki;
c) 3 głowy mumij z osób dorosłych;
d) 2 czaszki z charakterystyczném, pomiernem zaciśnieniem od przodu ku tyłowi;
e) 2 koszyki plecione, z figurkami glinianemi, z narzędziami do tkania i szycia i różnémi drobiazgami, wydobyte w całości tak, jak obok mumij znalazły się w grobach;
f) Różne naczynia gliniane, mianowicie 18 pięknego wyrobu w rozmaitych kształtach, między niemi 4 dzbany (dwojaki) gwiżdżące, 6 z wyobrażeniem twarzy ludzkiéj, 2 świstawki z wyobrażeniem zwierząt;
g) Figurka drewniana z twarzą ludzką;
h) Przedmioty kamienne z których 1 wyobraża lamę bez nóg;
i) Koszula z przeźroczystéj tkaniny bawełnianéj, wrzeciono i pakiet igieł drewnianych do tkania;
k) Strzały, łuki, lance drewniane, chorągiew i widły;

l) Pudełko z rozmaitémi drobiazgami, jak szczypczyki, pierścionki, figurki metalowe, proce i t. p.

Z wyjątkiem 4 strzał i igieł tkackich oraz 1 figurki glinianéj, znalezionych przez dwóch rodaków w innych stronach Peruwii, wszystkie zresztą przedmioty pochodzą z *Ancon*, wydobyte ze starożytnych grobowisk, przez samego dawcę.

Przybysławski Władysław z Czortowca:

1) Kosę żelazną i klewiec znalezione w Michalczu w mogile na Pokuciu.
2) Pisanek 60 roboty kobiét Czortowskich.
3) Kapelusz męzki i dzióbenkę z Pokucia.
4) Pełny strój niewiasty pokuckiéj.
5) Łyżkę i baryłeczkę wyrobu Hucułów.
6) Szczątki urn.
7) Dwa toporki drewniane, wybijane mosiężnemi drucikami, z Żabia.

Śmigowska Włodzimierzowa ze Stojowskich:

Obrączkę i kolczyki brązowe znalezione w mogile w Torskiém.

Ks. Smoczyński:

Mozaika z gruzów z pod Tivoli.

Świecimski Mikołaj z Husiatyna:

Siekiérkę krzemienną znalezioną na niwie Dziwicz nad Zbruczem.

Ulanowski Adam z Litwy:

Siekiérkę kamienną z Inflant Litewsk.

Uniwersytet jugosłowiański w Zagrzebiu.

Medal brązowy bity na pamiątkę założenia uniwersytetu.

Wilkicki Jan z Boryszkowiec:

Dłuto krzemienne z okolic Bilczy.

MOWY POGRZEBOWE

miane nad zwłokami Członków Akademii

zmarłych w r. 1876

przez

Członków téjże Akademii.

MOWA

ANTONIEGO MAŁECKIEGO

na pogrzebie ś. p.

hr. Aleksandra Fredry.

Stanęliśmy u kresu drogi naszéj.. Za krótką chwil zniknie nam z oczu ten ostatni widzialny ślad bytu człowieka, który dla tego miasta, dla kraju, dla narodu całego był zaszczytem i dumą naszą. Mamy się w tém miejscu pożegnać nareszcie z tą trumną i wrócić do domu z tą jedną myślą, z tém smutném uczuciem, że go nie ma — że ma on odtąd żyć już tylko we wspomnieniu naszém we wdzięcznéj pamięci tych wszystkich, którzy patrzyli na to życie tak pożyteczne, chlubne i pod każdym względem niepospolite, a raczéj powiedzieć należy, żyć w pamięci powszechnéj, w pamięci wszystkich małych i wielkich, obecnych i dalekich— lecz naszych: bo któż jest w téj rzesz

ludu i w całém społeczeństwie, któryby się bodaj chwilowo nie był zachwycał dziełami Fredry, któryby nie znał tego imienia i sławy do tego imienia przywiązanéj? Scena ma tę wielką korzyść nad innémi kierunkami literatury i sztuki, że czerpie z życia, jak żadna druga gałąź podobna, i że téż w równym stopniu oddziaływa na życie rzeczywiste; tak, iż w pożytkach, wpływach i rozkoszach téj instytucyi rzeczywiście publicznéj uczestniczą nawet tacy, dla których zkądinąd owoce pracy umysłowéj są obojętne lub nieprzystępne. Natém to polu właśnie nasz zmarły był prawdziwą wielkością, i w tém jedna z głównych przyczyn jego popularności

Mając poruczone sobie zaszczytne dla mnie zadanie, być tutaj tłómaczem żalu, który nas wszystkich przenika; mając w imieniu Waszém, żałobni słuchacze, pożegnać te czcigodne zwłoki, jakżebym potrafił lepiéj to pożegnanie nieudolnemi memi usty wyrazić, jeżeli nie przez wypowiedzenie, kogośmy w nim utracili? Czém był hr. A. Fredro dla społeczności jako pisarz i człowiek, jako mąż prawy i syn przywiązany ojczyzny? Wprawdzie ani czas po temu, ani téż miejsce, żeby tę kartę długiego, a tak treściwego żywota odczytywać, że tak powiem, wiérsz za wierszem, uprzytomniając sobie tutaj wszystkie tego życia szczegóły. Ale najwybitniejsze punkta z téj już dzisiaj niestety zamkniętéj księgi, sądzę, że mi chętnie pozwolicie tu podjąć, owszem pragniecie razem ze mną dać tutaj uroczyste świadectwo prawdzie, na cześć żywota, który się sądu potomności nie lęka, który ma wszelkie prawo liczyć na tę cześć pośmiertną, tak zasłużoną.

Aleksander Fredro nie tylko jako poeta, nie tylko jako twórca komedyi narodowéj i pisarz gienijalny zdobył

sobie to uznanie współczesnych. Czémby była sztuka, oderwana od życia? Coby znaczyła literatura, gdyby nie była wiernem zwierciadłem tych wszystkich prądów, które społeczne i narodowe życie nasze nurtują? Połączenie dopiéro myśli z czynem, zgodność działań człowieka i autora nadaje prawdziwą wartość płodom tego talentu, wzbudza wiarę w słowo jego natchnienia, i za tą téż dopiéro wiarą idzie wpływ zbawczy literatury na rzeczywistość, zdolny tak pojedynczych jak ogół cały podnosić i uszlachetniać. Takiém właśnie było życie i działanie zmarłego.

W piérwszym poranku żywota widzimy go w szeregach wojska narodowego. Ten zawód tedy żołnierski stanowi jednę z wybitnych stron jego przeszłości. Wierny tradycyi przodków, z których żaden nie złożył głowy do trumny, nie oddawszy takiéj posługi krajowi, — z ławy szkolnéj, dzieckiem prawie, bo 16 zaledwie lat licząc, zaciąga się tu we Lwowie w r. 1809 do wojska i towarzyszy od téj chwili zwycięzkim sztandarom księcia Józefa Poniatowskiego i Napoleona aż do końca samego, aż do bohatérskiego zgonu piérwszego, i katastrofy, jaka drugiego w r. 1814 spotkała.

Widziały go rozliczne pola bitew w tym pięcioletnim dziejów okresie, biorącego udział czynny i świetny. Przeléwał krew dla sprawy narodowéj, znosił przykrości niewoli w pamiętnym r. 1812; śmiałym hazardem na wolność się wydobywszy, wraca pod chorągwie ponownie i nie opuszcza ich prędzéj, aż dopóki go nie zniewoliła do tego w roku 1815 ostateczna, a niezawisła od jego woli konieczność.

Wyniósł z tego ustępu życia swojego wielką i powszechną miłość towarzyszów broni, chlubne dowody uzna-

nia odwagi i poświęcenia, z jaką sobie poczynał — dowody mówię w odznakach, jak krzyż *Virtuti Militari*, jak zaszczyt Legii honorowéj i jemu nadanéj, jak nareszcie ów stopień kapitana, którego się dosłużyć potrafił w tak młodym wieku. Wyniósł prócz tego najmilsze sercu prawego człowieka poczucie, że uczynił zadość obowiązkowi Polaka, o ile to w jego siłach być mogło; wyniósł doświadczenie bogate, i ten hart duszy, którego się tylko w obozie nabywa. Obóz stanął mu za szkołę i co tam było niedokończoném — dopełnił. To tedy jeden z rozdziałów téj tak harmonijnéj całości żywota. Drugim podobnym, był obywatelski, publiczny zawód, który po r. 1815 rozpoczął ś. p. Aleksander i który przeciągnął aż do lat upłynionych niedawno temu, kiedyśmy go widzieli posłem z ziemi Samborskiéj na piérwszéj kadencyi sejmowéj w ciągu téj już obecnéj epoki naszego krajowego rozwoju.— Widzę się zmuszonym, dla spóźnionéj już pory, mówić tu tylko o czasach najważniejszych; główny przycisk zatém położę na działanie zmarłego przed r. 1848, gdzie przez lat blisko 10, wśród najtrudniejszych okoliczności, piastował urząd Deputata w ówczesnym Wydziale Stanowym. Działanie jego na tym urzędzie wspominają wszyscy, którzy pamiętają te czasy, z uwielbieniem prawdziwém: znamionowała je niezłomność charakteru, wielka odwaga cywilna, dyktowana gorącém przywiązaniem do kraju i do języka ojczystego. Słynąc już wtedy jako pisarz dla sceny narodowéj, występował i na tém stanowisku zawsze jako obrońca i orędownik wszystkiego co narodowe, co godziwe, co ku swobodzie i godności tego kraju zmierzało. Godzi się wyrzec, że jeżeli może nie był jedynym, to niezawodnie jednym z najzasłużeńszych i najśmielszych w téj bardzo

szczupłéj liczbie obywateli, którzy wtedy prawdziwie stali na straży honoru i dobra krajowego — odpiérając mężnie i nieustraszenie to, co trzeba było odpiérać, zkądkolwiek pochodziło, z góry, czy czasem nawet od swoich, lecz o tém może najlepiéj zamilczéć. Takt, godność, prawość, nieskazitelna czystość, oto zalety, których dowiódł w téj długiéj życia swego epoce; jest to spadek dla dostojnéj rodziny zmarłego, którym się może równie szczycić, jak sławą poetycką swego rodzica.

Mamże teraz w odpowiednich do wartości rzeczy rozmiarach, rozwodzić się nad tą trzecią stroną tego pięknego życia: nad jego znaczeniem jako pisarza? Któżby z Was, Szanowni Słuchacze moi, potrzebował odemnie dopiéro dowiadywać się o oznakach niepospolitego talentu i o zasługach wiekopomnych, jakie mąż zgasły na tém właśnie polu położył?

Kto rozważy, czém nasza scena i dramaturgija przed r. 1820, t. j. przed wystąpieniem Fredry była, szczególniéj w zakresie komedyi, a z tém porówna jéj stan obecny: ten się nie potrafi powstrzymać od podziwu téj olbrzymiéj, w czasie stosunkowo tak niedługim, zaszłéj różnicy. A komu to zawdzięczamy ten postęp? Czyje to sztuki przedewszystkiém postawiły scenę naszą na stanowisku, że dziś już nietylko posiadamy własną, oryginalną, narodową, dramatyczną poezyję, ale jeszcze bardzo często słyszymy o jéj przekładach na obce języki? Bogusławski, Kamiński, niezawodnie i to są osobistości, których imię w dziejach teatru polskiego będzie na zawsze wspominane z wdzięcznością. Ale głównie Fredro jest tego wszystkiego sprawcą.

Sztuki jego tryskają dowcipem i humorem, ale szlachetnym, bo wolnym od owéj komiki, co to żyje zgryźli-

wością, sztukuje się karykaturą, albo też poniewiéra rzeczy, które powinny być święte i nietykalne.

Wielką wyższość Fredry po nad setkami innych naszych i obcych komedyjopisarzów w tém upatruję, że o tém, com tu właśnie powiedział, nigdy on nie zapominał i choć wyśmiéwa przywary społeczne, to nigdy nie zahacza o osobistości. Niestety, rzadki to przymiot, zwłaszcza téż tutaj.

Takim to mężem był więc ten nasz nieodżałowany ziomek i współobywatel. Tracimy w nim ostatniego ze wszystkich już członka instytucyi kwitnącéj przed rokiem jeszcze 1831, Tow. Przyjaciół nauk w Warszawie, jednego z ostatnich w Galicyi Napoleońskiego żołnierza; ostatniego wreszcie, z téj wielkiéj plejady poetów, która około roku 1820 zajaśniała w literaturze naszéj i piastowała jéj berło aż do środka tego stulecia.

Aleksander Fredro należy pod każdym względem do téj wiekopomnéj drużyny i dzierży tam jedno z miejsc piérwszych, choć Muza jego nie miała wybitnych znamion popłacającego natenczas aż do przesady romantyzmu—skutek tylko odrębności działu poezyi, w którym pracował.

Akademija umiejętności traci w tym zmarłym jednego z swoich najzasłużeńszych członków, miasto nasze swojego honorowego obywatela; obywatelstwo kraju całego swoje czoło, wzór do naśladowania dla generacyi dorastającéj. Albowiem był to mąż, który z imieniem historycznem, fortuną i niezawisłością zamożnego obywatela łączył najżywsze, przez całe długie życie jak złota wstęga się wijące poczucie obowiązku, pracę, a nadewszystko skromność, skromność mówię podwójną, bo i w rozumieniu o sobie i w trybie życia. To téż zostawia synowi łany odziedziczone po ojcu, nie uszczuplone ani o grzędę, a to w naszém po-

łożeniu zaprawdę obowiązek publiczny. Choć człowiek wyższego towarzystwa, łączył on z témi przymiotami nakonie i poszanę dla języka swojego, którym władał po mistrzowsku i czuł a myślał w tym języku jedynie, jakkolwiek jego młodość w części była spędzona w obczyźnie. „Dobrze jest i trzeba znać obce języki“, wyrzekł znakomity przodek zmarłego naszego, A. M. Fredro, pisarz XVII w. „ale niechby to było bez krzywdy, bez poniewiérki dla naszego języka.“ My dodajmy i dla języka, który, gdyby się to dało, chcianoby tam za miedzą naszą północną jako i za zachodnią, z rzędu żyjących wymazać! Kruszymy kopije po parlamentach niemieckich w obronie tego języka, a we własnym domu nie chcemy czy nie umiemy szanować go, jak inne ludy swoje mowy szanują. W domu Fredrów inna tradycyja.

Cześć więc znakomitemu mężowi, cześć mu i wdzięczna na wieki pamięć w narodzie!

Na pogrzebie ś. p. Augusta Bielowskiego

przemówienie

Pr. Dr. Józefa Szujskiego.

Imieniem Akademii Umiejętności w Krakowie, imieniem Wydziału historycznego, do którego należał, imieniem Komisyi historycznéj, któréj najważniejsza część tutaj pod jego zostawała przewodnictwem, mam pożegnać trumnę członka piérwszéj polskiéj Akademii, trumnę sędziwego wodza z pod jednéj chorągwi naukowéj i — narodowéj. Nie

byłbym wiernym tych uczuć tłumaczem, gdybym nie powiedział na wstępie, że wiadomość o śmierci Augusta Bielowskiego spadła na nas jak grom z jasnego nieba, a przenikając boleścią serca wszystkich, odbiła się o te pełne wspomnień gmachy i wieże królewskiego zamku, katedry królewskiéj, któréj najdawniejsze pomniki piśmienne, piérwszy dał poznać światu nieboszczyk. I z apominając w piérwszéj chwili boleści, że Monumenta historyczne Polski straciły nieporównanego w skrzętności wydawcę, że prace nasze około dziejów straciły jednę dłoń olbrzymią, która dźwigała wiele, bo sercem dźwigała, bo dźwigała miłością: czuliśmy tylko, że jednym czystym, szlachetnym, potężnym duchem więcéj pomnożył się zastęp tych, których nam zawsze brak będzie, tych, których pamięć związana u nas z górą Wawelową i dzwonem Zygmunta, bo tam spoczęło pod skrzydłami Świętego, spoczęło poświęcenie Jadwigi, wytrwałość Łokietka, Kazimiérza Wgo mądrość, Sobieskiego dzielność, niepokalaność i prostota Kościuszki.

Nie dla ustrojenia słów moich, chciałem, aby te imiona zabrzmiały nad trumną zmarłego. Żegnamy jednego z tych, który połączył je wszystkie, te cnoty i dary przekazane głosem Boga i pełnych boleści dziejów naszych głosem, połączył poświęcenie i wytrwałość, dary umysłu i charakteru dzielność, niepokalaność i prostotę sługi narodu. Połączył na polu działania szczuplejszém, jako żołniérz, poeta, dziejopis, zacny obywatel i głowa rodziny— ale połączył tak, że obok dzieł dokonanych za życia, pozostanie po nim najtrudniejsze i najrzadsze między ludźmi: dzieło jego żywota.

Nie chwila po temu i nie moja rzecz w téj chwili, wypominać nad trumną zmarłego, tém mniéj oceniać jego

prace naukowe. Ale to dzieło najdoskonalsze, ta całość wielka, któréj oddajemy hołd ostatnim zwany: Bielowski jako człowiek, niechaj uczczonym zostanie w świetle téj prawdy, którą ukochane przezeń dzieje narodu rzucają pokoleniu dzisiejszemu. Niech będzie stwierdzoném, że bez świętego ognia poświęcenia, bez stalowéj dźwigni wytrwałości, bez harmonii między charakterem moralnym i intelektualnemi siłami, nie ma skutecznéj służby na polu słowa i pisma, jak jéj nie ma na polu czynu, że nauka i zawód pisarski wtedy tylko nie jest rzemiosłem i karyjerą, ale apostolstwem jest i kapłaństwem, jak u ś. p. Augusta, jeżeli je niosą skrzydła ideału, skrzydła miłości ku czemuś, co poza nami, których téż Bóg nie poskąpił nikomu, a których ludzie tak często skąpią sobie i światu. Poecie za dni młodych daném było, aby śpiéwał walki Igora i lignicką klęskę, nie osłabły te skrzydła u Bielowskiego, gdy się pogrążył w zbutwiałych manuskryptach, aby obcować z hartowną Bolesławów postacią, aby widzieć twarz w twarz zastęp założycieli Polski z Atletą Chrystusa na czele, a nie mniemajmy, aby pożegnał się z poezyją, gdy się téj twardéj pracy poświęcił, bo nie ma u ludzi jego miary rozdziału piękna i prawdy, a każdy zapisek annalistyczny w epoce najściślejszego badania, zachował dla duszy jego tę woń przeszłości, ten urok wspomnienia, to żywe słowo zmarłych, które się nietylko ceni jako świadka, ale kocha jako przyjaciela!

Nie czemu innemu téż, tylko téj miłości narodu, téj nieustającéj pobudce do działania w zakresie tak ważnym dla niego, jak poznanie krytyczne przeszłych jego losów, przypisać należy tę czerstwość ducha, tę rzeźkość rycerską podeszłego wieku, którą zachował do chwili, gdy niespo-

dziewany grom śmierci tę piękną, szlachetną, wyniosłą postać powalił, tę wytrwałą pracowitość, któréj zawdzięczamy cały szereg dzieł i rozpraw historycznych piérwszéj wagi, wydawnictwo pism Żółkiewskiego, II tomy Monumentów, wzorową redakcyję XII tomów Biblijoteki Zakładu Ossolińskich, a w znacznéj części rozwój tego narodowego Zakładu.

Obok głębokiéj boleści u spółczesnych, że się nie przedłużył jeszcze dla pożytku i chwały społeczeństwa, dla dobra naukowego instytucyj, których był filarem, żywot, który się skończył u téj trumny, budzić powinien w pokoleniu naszém dumę i otuchę. I my mieliśmy naszego Pertza, w stokroć trudniejszych pracującego warunkach, bo bez pomocy rządów, w szczupłém gronie rozumiejących jego zadania doniosłość, mieliśmy człowieka, który sam jeden wypełnić umiał i sprostać temu, do czego gdzieindziéj Towarzystwa i rządy się zaprzęgają. Mieliśmy człowieka, którego uznawała i szanowała Europa uczona, łącząca z polityczną niechęcią i naukową do nas nieufność. Mieliśmy i straciliśmy go— ale pozostała droga, którą szedł, aby prostować wiedzą świadomość narodu, aby utrzymywać jego cześć, aby zdobywać uznanie dla siebie i społeczeństwa naszego. Praca jego na téj drodze nie dla wszystkich zapewne, bo różne są zawody ludzkie, ale droga jedna dla wszystkich: wszyscy winniśmy narodowi naszemu pożyteczność dla swoich, pracę około dobrego imienia w obec obcych, winniśmy zdobyć na tych obcych wyznanie, że żyjemy, bo pracujemy, żeśmy godni życia, bośmy czci godni!

Dla najbliższych, dla rodziny, chociaż czującéj tę dumę i otuchę, jeszcze to mało dla pociechy! Napróżno téż silić się o nią, Bóg jéj szafarzem, w rękach ludzi

tylko współczucie i miłość do tych, którzy ukochani od nieboszczyka, mieli przecież w sercu jego, współzawodnika wielkiego, miłość ogółu, miłość narodu.

A teraz jedno jeszcze słowo, od instytucyi która mnie posyła. Z przeznaczenia swego łączy ona w jedność i organizuje prace przedsięwzięcia, którym, jak powiedziałem wyżéj, sam podoływał nieboszczyk. Zrozumiał to doskonale ś. p. Bielowski a między zamiejscowymi członkami nie mieliśmy czynniejszego uczestnika, serdeczniejszego przyjaciela. Za tę przyjaźń i przychylność wielką, o którą tak trudno dla świéżo powstających w społeczeństwie instytucyj, a którą się ceni tém więcéj, im o nią trudniéj, za tę przyjaźń i przychylność osobne dzięki winniśmy Ci złożyć w obec tysięcy, czczących pogrzeb twój obecnością swoją! Najgorliwszy wspieracz prac naszych za życia, po śmierci będziesz Penatem Akademii polskiéj w Krakowie, a pamięć węzłem łączącym usiłowania naukowe Lwowa z usiłowaniami Krakowa!

Ze wszystkich nauk, jakie wykształcił umysł ludzki, nauka dziejów, nauka pracująca od wieków nad uchwyceniem i zestawieniem w żywą całość nieskończoności objawów życia człowieka i społeczeństwa, ścisła, bo oparta na krytyce świadectw, niby na szeregu dotykalnych doświadczeń, wyzwolona, bo granicząca z światem twórczym i odtwarzającym sztuk pięknych, najsilniejszémi argumentami protestować będzie zawsze przeciw bluźnierstwu wieków: przeczeniu nieśmiertelności duszy! Protestować będzie chociażby wskazaniem owych tysiąca i tysiąca wielkich zasług, wielkich krzywd i wielkich miłości, które w księgach czasu zapisywać jest zmuszoną! Nie! nie! miłości wielkie nie giną, jak nie giną krzywdy i zasługi! Nie gaśnie oko

ducha wytężone całe życie ku zbadaniu prawdy, jak nie ustaje miłość, która zdobywała wieńce zasług, aby niemi odkupić winy przeszłości a wznosząc je czystemi i spracowanemi rękami do góry, upomnieć się kornie, aby spłaconém zostało to, co mimo win naszych, w obec naszéj expiacyjnéj pracy krzywdą naszą pozostało! Miłość ta, praca, boleść, poświęcenie były jego osobistą własnością, to był on! i takim pozostanie tam i tutaj, w gronie zmarłych i w gronie żywych, w gronie tych których dzieje badał, i w gronie téj garstki pozostałych, którzy nań jako wodza patrzyli. Garstki téj nie opuścił téż on, jak nieopuszcza walecznych drogiego wodza wspomnienie i przykład — on tylko usnął strudzony bojem żywota... Nam uczynić jak owym żołnierzom Francyi, co śpiącego marszałka zdobytemi otoczyli sztandary. Zdobycie prawd dziejowych to jeden wielki, stanowczy krok do zwycięztwa, bo do zwycięztwa nad tém, co w nas samych do życia i odrodzenia przeszkodą... Kiedy za pracą lat i sił młodych wytężeniem wzmoże się ta przeszłości świadomość, kiedy naród żyć zacznie tą wiedzą i wolą przeszłości, jak człowiek, który porachował się z sobą, i czuje czynów swoich w obec Boga i narodu odpowiedzialność: o! czujemy to wszyscy, niepodobna, abyśmy nie czuli w téj uroczystéj chwili, że on będzie z nami, on wódz nasz, poważny, uśmiechnięty i radosny! Kolébką nieśmiertelności nazwano ostatnie człowieka mieszkanie, trumna zacnych i wielkich synów Ojczyzny jest nietylko ich nieśmiertelności kolébką, ale tego, czemu służyli i co kochali. Idźmy za nią w zebraniu ducha i postanowieniach pracy, to posiew na dzień zwycięztwa!

PRZEMÓWIENIE
nad zwłokami prof. Kazim. Fryd. Skobla

przez

PROF. DRA JÓZEFA MAJERA.

Smutny to w każdym razie obowiązek, żegnać na wieki osobę sercu miłą, a zasłużoną w jakimbądź zawodzie; ale rozdzierającém serce musi być uczucie, gdy tą osobą był zarazem osobisty przyjaciel, wypróbowany w dobrych i złych chwilach, z którym koleje życia od ławy szkolnéj do deski grobowéj, od życia w obozie do katedr w Uniwersytecie i krzeseł akademickich, z którym uczucia i pragnienia, nadzieje i zawody były też same i spólne; gdy po skończonéj nauce jedna ręka w téj saméj godzinie uwieńczyła nasze trudy biretem doktorskim; ten sam dzień powołał młodzieńców pod sztandar powstającego narodu, a późniéj nie jedna praca nazwiska nasze ze sobą złączyła. Żegnając takiego przyjaciela czujemy aż nadto, że tracimy z nim część własnego jestestwa; więc nie dziw, że myśl zwątpiała pod naciskiem podwójnego bólu, radaby ukryć się w sobie i w cichém rozpamiętywaniu szukać jedynéj pociechy.

Ale życie nieboszczyka nie do jednéj należało osoby; zawód jego był publiczny, trzeba więc zapomnieć o sobie, stłumić popędy serca i zimnym rozumem przemierzać, jakie i z jakim skutkiem zajmował zdobyte pracą stanowisko.

Stanowisko to nie lśniło się jaskrawo na arenie życia publicznego; dalekim bowiem było od kół politycznych, do których, a mianowicie do Sejmu krajowego, jedynie urząd Rektora i to na krótko nieboszczyka wprowadził. Może odjęło to krajowi jednę więcéj przydatną mu siłę, jemu samemu może jeden jeszcze listek w wieńcu położonych zasług; ale téż oszczędziło mu pocisków, którémi w zamęcie pojęć duch stronnictwa, zawiść lub głupota tak łatwo obrzuca wszystko, co tylko na wydatniejszém polu nie dogadza ich widokom lub zarozumiałości.

Zawód profesora zwyczajnego w głównéj Jagiellońskiéj szkole, spełniany przez lat 41; — oto publiczna arena działań nieboszczyka! Krótkie to zaprawdę wyrażenie, ale znaczenie jego szérokie, szérsze niewątpliwie niż mniéj świadomemu zdawaćby się mogło, a obowiązujące każdego, kto w téj świątyni godzien jest nazwiska kapłana.

Szkoła wymaga nauczania: spólny to jéj charakter, jednaki wszędzie obowiązek pracy. Ale szkoła Jagiellońska wymaga od nas jeszcze czegoś więcéj: wymaga ona pamięci czém była w dziejach naszego narodu, czém jest i czém być powinna. Tu obowiązęk nauczyciela i miłość nauki wiąże się ściśle z obowiązkiem obywatela i miłością kraju. Zapewne, że przez piérwsze służy się ostatnim; ale ostatnie wskazują piérwszym właściwy kierunek, a ciepłem swojém zagrzéwają tam nawet do skutecznéj pracy, gdzie wobec trudności, z jakiemi nieraz spotykać się trzeba, łatwém byłoby zwątpienie i zobojętnienie.

Jakim nauczycielem był Fr. Skobel? niech na to odpowiedzą jego prace, łzy zraszające oczy nie jednego z obecnych tu uczniów, i odgłos głębokiego żalu tych, którym los nie dozwolił uczestniczyć w tym smutnym obrzędzie!

Miłość zaskarbił sobie miłością, udowodnioną na każdym kroku, gdzie szło o dobro młodzieży. Miłość była ojcowską; nie szło też za nią pobłażanie lecz wyrozumiałość.

Ale stosunek do uczniów nie wyczerpuje w Uniwersytecie obowiązków naukowych profesora; postęp saméj nauki, to dla niego pole, które uprawiając, granice działania swego rozszérza w czasie i przestrzeni. Tutajto czynność nieboszczyka wystąpiła w dwojakim kierunku, według dwojakiego obowiązku, do jakiego się poczuwał. Jako profesor w Wydziale lekarskim, ogłaszał on prace z zakresu Patologii, a nadewszystko Balneologii, w tém przekonaniu, że rozszérzając wiadomość o zdrojach lekarskich krajowych, nietylko służy nauce, lecz bezpośrednio krajowi, wskazując sposoby korzystania ze skarbów danych mu opatrznie. Przewodniczył też czas jakiś Komisyi balneologicznéj, zawiązanéj w byłém Towarzystwie naukowém krakowskiém, dopóki pociągnięty innym kierunkiem pracy, nie złożył przewodnictwa w ręce wysoko na tém polu zasłużonego prof. Dietla.

Tento drugi kierunek w zawodzie nieboszczyka bujniéj się rozwinął, bo tętno narodowe, ów w życiu jego najsilniejszy czynnik, bezpośredniéj tam jeszcze do działania podniecało. Objawem tego był już po części szereg wiadomości o bliższych czasem lekarzach i profesorach téj szkoły, głównie wszelako spostrzeżenia nad językiem. Bo i cóż jeszcze prócz mowy pozostało krajowi? Tłumi tę resztę narodowéj spuścizny cywilizowane barbarzyństwo, lecz stłumić nie może; bo mowa jest tchnieniem ducha, a ducha można gnębić, ale nie uśmiercić, jeśli go przemoc wraz z życiem nie wydrze, lub sam na sobie przez lekkomyślność lub spodlenie, samobójstwa nie popełni.

Bolało nieboszczyka, że ta jedyna spuścizna, którą jeszcze posiadamy, a którą tu przynajmniéj, w sądach i urzędach, w kościele i szkole swobodnie pielęgnować możemy, wyradza się i wypacza, skutkiem czy nieuwagi, czy niewiadomości, czy obojga razem. Czucie i zamiar, zamiar i działanie w rychlèj tu nastąpiły po sobie kolei, któréj objawem był szereg pism językowéj treści.

Wiązało się to początkowo jedynie z nauką lekarską, i w tym zakresie, po spólném z nieboszczykiem przejrzeniu całego zasobu należących tu językowych zabytków, spólna na tém polu praca dała ostatecznie początek obecnéj terminologii lekarskiéj.

Wszakże nieboszczyk, surowy sam dla siebie w przestrzeganiu poprawności języka, boleśnie uczuwał, jego w coraz obszérniejszych zakresach spaczanie i wynaradawianie. Na nieszczęście bowiem nietylko koszary i izby czeladne, nietylko salony i teatr, bióra i izby sądowe, kazalnice i katedry, ale co gorsza, jak gdyby dla utrwalenia złego; pisma wszelkiego zakroju, przykładów tego dostarczały nad miarę. Nieboszczyk skrzętnie notował usterki, a zebrawszy ten kąkol, dla grozy i poprawy przedstawił go narodowi, podając obok niego czyste ziarno, zebrane nie tyle z gruntu głębszych lingwistycznych badań, ile z sumiennéj rozwagi i poczucia dostępnego każdemu, czyje ucho nie otrętwiało w pośród nawału dysonansów językowych. Może w téj pracy był czasem i cierpki, może w zapędzie gorliwości zapuścił się niekiedy na grunt neutralny; wszystko to jednak, jak nie ubliża całości, tak téż miłością i samą tylko miłością kraju i języka łatwo się tłumaczy i usprawiedliwia. Imię Skobla z pismami w tym kierunku wydanemi rozeszło się széroko w kraju i za krajem, a ziarno tym

sposobem rzucone, miejmy nadzieję, nie zmarnieje, lecz wyda plon oczekiwany.

Ten nowy kierunek pracy tak zajmował nieboszczyka, że spełniając zresztą sumiennie obowiązki profesora, idąc ciągle z postępem wykładanego przedmiotu, resztę chwil jemu wyłącznie poświęcał. Na téj zasadzie Wydział filologiczny Akademii, do któréj Członków czynnych należał z piérwszego wyboru, wliczył go do swojego grona, oddawszy mu tymczasowo przewodnictwo w Komisyi językowéj.

Nie ominęło nieboszczyka i zinąd uznanie, choć za niém nie gonił, ani wiele się troszczył o chwilowy poklask opinii, przekonany, że ladajakiém mamidłem zdobyć go nie trudno, ale daleko trudniéj wytrwać w pracy, któraby choć zrazu niepokaźna, i małoważona bo niezrozumiana, prędzéj lub późniéj stawiła pracownika w trwałéj aureoli prawdziwéj zasługi.

Uznanie otrzymał Fr. Skobel od wszystkich prawie krajowych i kilku zagranicznych naukowych Towarzystw. Zaufanie i szacunek kolegów w Uniwersytecie wielokrotnie powierzały mu kierunek Wydziału, a w r. 1870 złożyły w jego ręce stér całego Uniwersytetu. Kierunek Komisyi językowéj w Akademii umiejętności dzierżył on bez przerwy, dopóki ciężka a w końcu zabójcza choroba rozstać się z nim nie zmusiła.

Nie było to jednak rozstanie z ulubionym przedmiotem. Jeżeli godzi się użyć porównania, to jak ów Kopernik, zanim śmiertelna bladość lica jego powlokła, rozpromienił się chwilowo na widok wielkiego swego z druku nadeszłego dzieła; tak i nieboszczyk, w przededniu śmierci ujął jeszcze skwapliwie nadesłaną korektę nowéj części

językowych spostrzeżeń, ale silnemu duchowi nie sprostała martwiejąca ręka, siły omdlały — pióro wypadło — na zawsze! bo rychło i życie ustało.

Opuszczasz więc drogi cieniu wszystko co się z twém życiem tak ściśle wiązało! Opuszczasz Uniwersytet, który jako świątynię narodową tak szczérze kochałeś; — opuszczasz gdyby z przepisu ustawy, która profesorowi po skończeniu lat 70ciu dłużéj czynnym tam być nie dozwala. Lecz zimny ten głaz, który cię od niego oddzieli, jak nie wyziębił wdzięczności twych uczniów, tak nie wyziębi szacunku kolegów. Dowodów jego nie brakło za życia, a wieniec, który jako godło zasługi teraz na grobie Twym składają, niechaj się stanie widomą oznaką uczucia najbliższych twoich towarzyszów pracy.

Cześć tobie zacna młodzieży! że i ty, umiejąc poszanować co godne szacunku, pragniesz na grobie swego przewodnika złożyć téż wieńce uwite wdzięczną twoją ręką. Spełnijcie zatém piękny obowiązek wysłannicy tak miejscowych kolegów z Wydziałów uniwersyteckich, z bratniego Stowarzyszenia, którego nieboszczyk był piérwszym Kuratorem i Czytelni, którą chętnie zasilał, jak i od dowodzących równego z wami uczucia, kolegów waszych ze Lwowa i Wiednia.

Stratę, którą przez śmierć Twoję drogi towarzyszu poniósł Uniwersytet, boleśniéj jeszcze czuje Akademija, w któréj skończony właśnie życia Twego rok 70ty nie zamykał przed Tobą podwoi, która owszem długo jeszcze na pomoc Twoję liczyła. Rozstaniem Twojém zadajesz cios tém dla niéj dotkliwszy, że to już 7my, którego w tym roku doznaje. Czyż ten grom raz po raz bez wytchnienia padający ma być zwiastunem upadku? Zaprawdę! na wi-

dok tego co tracimy, a w niepewności jak się powetują straty, mogłoby przejąć zwątpienie. Silniéj wszelako do nas mówi przekonanie, że jako pomstą złych czynów są złe ich następstwa, tak znowu nagrodą dobrych, muszą być dobre z ich posiewu owoce. Za waszym wzorem zmarli towarzysze! idąc młodsze siły, skrzepią tę Instytucyję, którą sami wspiéraliście rozumem, boście ją miłowali sercem prawych téj ziemi synów i obywateli. Więc nie uśmiechem Judasza, jakim zarozumiałość piętnuje oblicze, witaliście jéj zaranie, lecz wspomagali pracą i zagrzewali ciepłem waszego spółczucia. Więc cześć wam zacni towarzysze! cześć równa pamięci Fr. Skobla, stojącego godnie w szeregu tych, którzy go wyprzedzili w drodze do wieczności.

Kogóż atoli strata nieboszczyka bliżéj dotknąć mogła, nad własną rodzinę, która, wiedząc co w nim utraca, stoi niepocieszona, bo czuje aż nadto, że téj straty nic jéj zastąpić nie zdoła. Trudno zaprawdę o słowa pociechy, a trudniéj jeszcze z ust tego, który związany z nieboszczykiem od lat 50ciu ścisłym węzłem koleżeństwa i przyjaźni, umiałby raczéj spólnie z nią zapłakać, niż znaleść słowa pociechy. Oby ją znaleść mogła w tych dowodach szacunku, które nieboszczyk unosi z sobą do grobu!

Co do mnie wreszcie — uściśnienie téj przyjacielskiéj dłoni w godzinę przed śmiercią, jedynym było i być mogło tego co czuję tłumaczem. Kiedy żal ciężki piersi boleśnie zaciska, słowa na ustach martwieją: westchnienie jest wtenczas wymową. Takąto wymową żegnam Cię raz jeszcze — na wieki!

MOWA

na pogrzebie Antoniego Walewskiego

prof. Uniw. Jagiell., Członka Akademii

przez

PROFESORA DRA. JÓZEFA SZUJSKIEGO.

Byłoby prawie małodusznością ze strony orszaku, towarzyszącego téj samotnéj trumnie do grobu, gdyby nieozwał się głos, któryby powiedział nielicznym pobożnym, któryby i nieobecnym powiedział, dla czego te poważne berła dzisiaj znowu stają na cmentarzu krakowskim, dla czego grono profesorów *Almae matris* i członkowie Akademii stają w szeregu nad nową mogiłą. Dziekan Wydziału, w którym profesór A. Walewski zasiadał i następca A. Walewskiego w jéj przewodnictwie, ja przedewszystkiém mam obowiązek przemówienia dzisiaj nad trumną podwójnego kolegi, a to tém większy, im trudniejszym się wydaje.

Na miejscu, uświęconém znakiem Zbawiciela, rozpocząć mi podobno, od stwierdzenia, że chrześciańskie uczucie przywiodło nas tutaj, które w pogrzebie widzi przedewszystkiém jeden z wzniosłych, uświęconych wiekami obrządków Kościoła, stawiających nas wobec widoku śmierci po nad walkami, burzami i niechęciami doczesnego życia, uczucie, które wiodło berła *Almae Matris*, ilekroć umarł jeden z jéj członków; uczucie wręcz przeciwne temu nowoczesnemu nadużywaniu religii i obrzędów religijnych do politycznych demonstracyj. To uczucie rośnie w miarę, im

trumna mniéj powszechnego budzi żalu, to uczucie rośnie, im bardziéj potrzebuje najbliższych stanowiskiem, aby zastąpiły ogół, to uczucie wybucha dzisiaj starą, zacną ojców naszych sentencyją: *De mortuis nil nisi bene!*

Wyrazem jego będąc, nietrudno mi o to dobre, aby zabrzmiało nad trumną, którą niebawem ziemia przykryje. Profesor historyi w Uniwersytecie, Antoni Walewski usprawiedliwił swoje powołanie pracami, które na zawsze w nauce około dziejów polskich pozostaną: *Historyą wyzwolenia Polski za Jana Kazimierza*, *Historyą wyzwolonéj Rzeczypospolitéj wpadającéj pod jarzmo domowe i Dziejami bezkrólewia po Janie III*, pracami, które zarazem otwarły mu podwoje Akademii. Ktokolwiek témi czasami historyją trudnić się będzie, z Walewskim liczyć się musi, jako z tym, który piérwszy otwarł nam tajniki Wiednia, Berlina, Paryża który pokazał, że bez tego wyprowadzenia dziejów naszych na biały dzień spółczesnéj europejskiéj historyi, dzieje byłyby tylko klejonką domowych pamiętników z szlacheckiemi *Sylwami rerum*. Uczynił on to piérwszy, a stósunki jego, na które narzekano wiele, w tén sposób stały się prawdziwą dla nauki korzyścią. Ktokolwiek czytał ostatnie jego historyczne dzieło: Dzieje bezkrólewia po Janie III, ten wié, że arystokrata, aż do afektacyi, nigdzie nie szczędził potężnych a szkodliwych oligarchów tego czasu, że katolik z całości doktryny swojéj, niezamilczał, gdy między oligarchami spotkał niepomnego obowiązków sługę Kościoła a członka senatu. Tutaj W. był historykiem w całém znaczeniu tego słowa, któremu o fakcie krytycznie znanym, milczeć niewolno. Jemu téż zawdzięczamy, że postać Jana Kazimiérza, króla, którego tak u nas nierozumiano, tak nieumiano ustawić w harmonię z jego pro-

roczem słowem 1661 r. i pełną tragiczności mową abdykacyjną, odsłoniła się nam z przymiotami męża stanu, walecznego wodza, gorącego miłośnika państwa, szanowana przez obcych, gdy swoi, przyczynę nieszczęść na niego przenosząc, kochać go i szanować nie umieli. Przywiązaniaby do dziejów przeszłości naszéj mieć nietrzeba, aby mu tego nie przyznać!

Ktokolwiek badał wspomniane wyżéj jego prace, przekonać się musiał, że doktryna jego polityczna rzadko szkodziła podaniu całéj pełnéj, nowozdobytéj historycznéj prawdy, że plątała się często w nich z faktami samémi sprzeczna, szkodliwa może popularności autora, ale nieszkodliwa nauce. O doktrynach politycznych nieboszczyka pozostanie wspomnienie tylko, zacierające się z czasem, jak wszystko, czego jaskrawość czas zatraca, ale niepiękną byłoby rzeczą, gdyby grono, trudniące się nauką wahało się wypowiedzieć nad jego trumną starożytnego: *Non omnis moriar*, należącego się każdemu, co w wielkiéj pracowni wiedzy, znakomitą i trwałą pozostawił po sobie pamiątkę.

Ale niech i sąd o téj drugiéj, napastowanéj gwałtownie i co do ostatniéj jego teoryi panslawistycznej, słusznie, chociaż bez taktu napastowanéj stronie żywota, ale sąd, jaki się mówi wobec krzyża, wobec grobu, wobec wieczności, nie będzie dzisiaj pominiętym. Dla myślącego człowieka pisarz którego dzisiaj grzebiemy, może stać się przedmiotem, płodnéj w zbawienne myśli zadumy. W czasach innego zupełnie usposobienia w kraju, usposobienia, pełnego opozycyi przeciw rządom centralistycznym, Walewski głosił idealną Austryję, dającą przytułek narodowości naszej; w czasach, gdy wyrazem kraju, stały się znane słowa adresu, do Najjaśniejszego Pana zwrócone, nieopuścił wpraw-

dzie zupełnie kombinacyi austryacko-polskiej, ale w potworny sposób, niemający cienia prawdopodobieństwa zmięszał ją z inną, budzącą powszechne oburzenie, którego bodaj czy nie padł ofiarą. Jakaś idolatryja siły była w tém politykowaniu historyka, przypominająca żywo do dziś dnia głoszone a znoszone z angielską flegmą przez Anglików, paradoxa Carlyla. Owi liczni, którzy na temacie książki okrzyczanéj pisarskie często odbywali ćwiczenia, winni byli zwrócić uwagę na zasługi niezaprzeczone Walewskiego około nauki w dawniejszych łożone czasach, na jego wiek sędziwy i — na ten brak cienia prawdopodobieństwa popularności, któraby doktrynę jego wpływową uczyniła. Najbliżsi stanowiskiem z smutkiem na nią ruszyli ramionami a znajdując tu i owdzie w książce myśl prawdziwą i głęboką, musieli całość poczytać za *fata morgana* polityczne, nigdzie z rzeczywistością się nie wiążące. My nie Anglicy, powiedzieć może społeczeństwo na te słowa. Największy z bólów ból, to narodu duch zatruty! Tak jest! narodu — ale nie człowieka, który umarł na tę walkę myśli, zowiącą się zagadką bytu naszego, umarł porzuciwszy w świat to, co spłoszyło od niego całe społeczeństwo, co mu kazało umrzéć samemu, wedle biblijnego przekleństwa: *Vae soli*. Była w tém pycha niezawodnie, ale przypłacona srogo! Jak przyszedł do tego zatrucia samego siebie — nie narodu — bo wszakże tak głucho u téj trumny, w to dałby nam może wejrzéć wewnętrzny jego żywot, gdyby był znanym, obfitujący niezawodnie w dziwne drogi, na jakie powszechne nieszczęście tak często prowadzi u nas jednostki! Żywot ten dziś przed sądem sprawiedliwym i miłosiernym Przedwiecznego, a to, co mu tutaj było męczarnią, może mu tam będzie pomocą, jak wobec świata usprawiedliwie-

niem to ubóstwo i opuszczenie chwil jego ostatnich. Nie taką drogą, wzniecającą oburzenie powszechne, widzieliśmy chodzących skuteczniejszych trucicieli narodu. Do serca oni mówią, unikając rozumu, do łatwo zapalnéj wyobraźni, unikając twardego z położeniem i rzeczywistością obrachunku, w ułudny blask patryjotyzmu odziéwają swoje słowa, nie w to, co go oburza i mrozi do szpiku kości. Stronić od ludzi niepotrzebują, bo wiąże ich z niemi nadużyta iskra elektryczna, która się zowie przyrodzoném do Ojczyzny przywiązaniem. Nie narażają się na pociski, bo sami trudnią się całe życie miotaniem ich na wszystko, co myśli poważniéj i głębiéj czuje, co ma święty wstyd nienadużywania wielkich idej, którym pracą i poświęceniem służy.

Mniemam, że *Alma mater*, któréj godła stanęły nad Walewskiego grobem, winna była nieboszczykowi i sobie tych słów kilka — aby i z tego skołatanego a w téj mogile zakończonego żywota jednego z członków swoich wynieść to, co powinna zawsze, zdrową i czerstwą prawdę dla pokolenia polskiego, kształcącego się w jéj murach, jednym z dwóch przybytków wyższego nauczania w Polsce. Majestat jéj, pięć wieków liczący schlebiać niemoże nikomu, majestat ten, jak każdy majestat, niepomny nawet chwil przykrych, chętnie płaszczem osłania to, co w życiu zostawało pod jéj skrzydłami, nie płaszczem tolerancyi bezmyślnéj, ale tego spokojnego i wytrawnego sądu, na który składała się jéj tradycyja. Niemoże on zmarłego postawić w rzędzie tych, których wykołysał na jednolitych ludzi, będących siłą społeczeństwa, musi oddać dank jego zdobyczom naukowym, do ujemnych stron powiedzieć:

jowy dla nadania większego popędu badaniom kraju fizyjograficznym, kwotę w tym celu dawniéj wyznaczoną na ten rok podwoił. Uchwała W. Sejmu zwiększająca o 5000 złr. sumę przeznaczoną na ogólne potrzeby Akademii, o któréj już w roku zeszłym z wdzięcznością wspomniałem, funduszów naszych podówczas jeszcze nie podniosła, wchodzi bowiem w wykonanie dopiéro w roku bieżącym.

Dotacyja ze strony Krakowa, skromna uważając bezwzględnie, ale nie pośledna w porównaniu z potrzebami i możnością jego, dochodzi nas stale w wiadomój z poprzednich sprawozdań wysokości.

Ze względu na ofiarność prywatną, wspomnieć tu przedewszystkiém winienem o legacie uczynionym przez ś. p. JÓZ. SZALAJA dziedzica Szczawnicy. Mocą tego legatu oddał on na własność Akademii zakład zdrojowy tameczny, z całym zasobem źródeł, budynków, sprzętów i narzędzi z tym jednakże warunkiem, ażeby połowa czystego dochodu płaconą była jego spadkobiercom, Akademija zaś, żeby, mając sobie oddaną samodzielną administracyję, miała na baczności nie tylko utrzymanie stanu obecnego, ale nadto stopniowe ulepszanie i rozszérzanie zakładu, który przy znać to należy, był dla niego przedmiotem szczególnego zamiłowania i niemal życia. Tak zapewniwszy mu przyszłość, mógł on słusznie wyrazić się w swoim testamencie, że rozporządzeniem swojém dopełnia sumiennie obowiązków ojca względem synów i obywatela względem kraju.

Aktem zdziałanym na miejscu przez pełnomocnika Akademii w d. 29 Lipca 1876 r. Zakład zdrojowy szczawnicki rzeczywiście przeszedł w posiadanie Akademii, i odtąd rozpoczęła się tamże jéj administracyja. Mimo to prze-

cień tytuł własności dotąd nie jest jéj przyznany, z powodu niektórych wątpliwości ze strony sukcesorów, które jak dotąd drogą obopólnego porozumienia usunięte jeszcze nie zostały.

Jaką korzyść materyjalną własność ta zapewni Akademii, dziś jeszcze oznaczyć się nie da, wypadek bowiem dotychczasowéj administracyi, jako nie rozporządzającéj całorocznym funduszem, a nadto, z powodu stanu przejściowego, nie mogącéj być rozwiniętą z należytą energiją, nie może téż być miarą stósunków normalnych. Wszakże nie sama tylko korzyść Akademii była pobudką dla ś. p. testatora; pragnął on legatem swoim zabezpieczyć zakładowi, jak się wyraża: „opiekę mężów nauki“ i zobowiązać Akademiję „aby zakład ten utrzymywała i rozwijała na pożytek i bogactwo kraju.“ Cięży więc na nas obowiązek nie mały, z którym o ile zrównoważą się spodziéwane korzyści, pokaże czas nie daleki.

O akcie darowizny, mocą którego W. Leon Teodor Rychlicki zabezpieczył Akademii, w razie zejścia ze świata bezpotomnie, cały majątek swój ruchomy i nieruchomy, w przeciwnym zaś razie 10000 zł. a. mówiłem zdając sprawę przed 3ma latami. W roku przeszłym zgłosił się Wny Rychlicki z życzeniem, ażeby Akademija, zwalniając go od darowizny dóbr w niepewnéj przyszłości, przyjęła jako częściową indemnizacyję kwotę 30000 zł. a. w dwóch ratach w ciągu roku od zawarcia umowy, a 10000 zł. a. w rok po jego śmierci wypłacić się mającą.

Od przystąpienia do tego układu Akademija nie była daleką, dotąd wszelako rzecz jeszcze załatwioną nie została. *)

*) W chwili oddania tego sprawozdania do druku, układ powyższy wszedł już w wykonanie.

Fundusz na nagrody konkursowe zwiększony został w roku przeszłym ofiarą W. Góreckiéj z Warszawy. Zacna ta córka chlubnéj pamięci S. B. Lindego, kapitał 4500 rubli sr. złożony w Akademii poświęciła poparciu dwu celów, tak siebie bliskich, że trudno wspomnieć o jednym bez przywiedzenia na pamięć drugiego; bo celami témi: praca około języka i hołd należny temu, który największą względem niego położył zasługę. Odczytanie ogłoszonego konkursu bliżéj zaznajomi z treścią złożonéj ofiary; ja tymczasem miłego dopełniam obowiązku, wynurzając w imieniu Akademii publicznie podziękowanie szanownéj Dawczyni, która z czcią należną zasłudze ojca, umiała złączyć nierozdzielnie pożytek nauki.

Gdyby przekonanie nasze o otwartych sercach Warszawian dla pracujących w naukach na ojczystém polu, a otwartych dłoniach dla popiérania celów naukowych, nowego jeszcze potrzebowało dowodu, miałbym go w pogotowiu w oświadczeniu znowu zacnéj Damy, w moc którego środki Akademii ku popiéraniu wydawnictwa źródeł historycznych i prac około języka zwiększyłyby się rocznym procentem od 50000 zł. p. czyli 12500 zł. a. Skoro wszelako wynikłe z tego oświadczenia układy tylkoco zawiązane zostały, z przyszłym więc rokiem dopiéro nadejdzie pora pomówienia o nich obszerniéj i podania wypadku publicznemu uznaniu."

Tyle téż tylko na teraz nadmienić mi wypada o ofierze 700 rubli sr., równie jak tamte pochodzącéj z Warszawy, a przeznaczonéj na uzupełnienie druku *Voluminów legum*.

Nie bez przykrego uczucia w obec tych dowodów ofiarności mówić mi przychodzi o kolejach legatu ś. p. ks.

Jmć. Rom. Lubomirskiego. Treść jego, równie jak gotowość z jaką książe Adam brat ks. Jerzego wykonywał wolę testatora, wiadome są z dawniejszych sprawozdań. Już też nie tajne koleje jakim ów legat uległ po śmierci tego ostatniego. Ze śmiercią jego upadł niebawem fundusz z tego źródła przeznaczony na zbiory naukowe, na popęd wydawnictw i nagrody za prace w przedmiotach ściśle naukowych dokonywane po za gronem Akademii. Klauzula testamentu, wiążąca zobowiązanie do wypłat z zaprowadzeniem ordynacyj, przez ks. Adama bezpośredniego spadkobiercę wymazana z tabuli, a za staraniem sukcesorów po jego śmierci rychło tamże przywrócona, robi ich niemal samowładnymi panami sytuacyi, tak dalece, że jeźli w tym stanie rzeczy oczekujemy jeszcze pomyślnego zwrotu, to liczymy w tém więcéj na uczucie honoru, nieoddzielne od uszanowania szlachetnéj woli ojca, niż na wypadek procesu, który c. k. prokuratoryja skarbowa wytoczyć zamierzyła w interesie Akademii.

Jeżeli z jednéj strony Akademija troskliwą była i być powinna o pomnażanie funduszów, jako warunek niezbędny dla rozwinięcia czynności, to z drugiéj dobrze jéj to wiadomo, że w braku rozumnéj oszczędności i sumiennéj gospodarności, najbogatsze nawet uposażenie potrzebom starczyćby nie mogło. Że tę zasadę miała ona zawsze na pamięci, temu, jak sądzę, choćby i niechętny zaprzeczyć nie może. Oszczędność przecież, żeby zamiast zbliżania do celu nie oddalała od niego, musi mieć określone granice. Wzgląd na to, obok rozważnego ocenienia potrzeb i stosunków, były powodem, że Akademija w roku przeszłym podwyższyła nieznacznie wynagrodzenie za prace zamieszczane w Pamiętniku i Rozprawach, ustaliła zaś takowe

za mniéj lub więcéj opracowane materyjały do publikacyj komisyjnych. Obszerny wywód pobudek i zasady tego postanowienia zamieszczony w Roczniku, konieczność jego, przynajmniéj czasową, usprawiedliwia dostatecznie.

Co się tyczy darów które otrzymała Akad. w książkach, mapach, obrazach i przedmiotach muzealnych, szczegółowe wyliczanie ich w tém miejscu, byłoby raczéj próbą cierpliwości słuchających, niż dowodem wdzięczności do jakiéj poczuwa się Akademija dla szlachetnych dawców. Znajdzie on właściwsze dla siebie miejsce na osobnych kartach Rocznika, tak jak w rozszérzonym na teraz budynku, dary przez nich składane znajdą pomieszczenie, ich samych i nauki godniejsze.

Dzieło sztuki, godne naukowego przybytku, znajdzie się niebawem wpośród murów naszych. Jestto znany nam dobrze posąg Kopernika, rzeźbiony w marmurze zdolną ręką p. Gadomskiego. Cenny ten dar pochodzi od owéj poważnéj i poważanéj Matrony, o któréj dobrze to wiadomo, że daleka od szukania poklasków, pełniąc czyny szlachetne nie dla chluby, lecz dla zaspokojenia wrodzonych popędów serca, a więc pełniąc je w cichości, zapanowała nad wdzięcznemi sercami Krakowian. Któż z tego rysu nie pozna Czcigodnéj hr. Art. Potockiéj? Może ta wzmianka nie zgodzi się z jéj znaną niechęcią do publicznych pochwał; skoro jednak milczenie nie zgodziłoby się znowu z obowiązkiem oddania czci komu się należy, winienem go więc dopełnić, i dopełniam w przekonaniu, że niczego innego widzieć w tém nie zechce, prócz objawu wdzięczności wskazanego prostą powinnością.

W końcu o innych jeszcze dowodach okazanéj nam życzliwości wspomnieć tu jeszcze należy. Doświadczyliśmy

jéj ze strony tych godnych zwolenników nauk, którzy bądź za zgłoszeniem się Akademii, bądź z własnego popędu udzielali jéj w poszukiwaniach pomocy lub pożądanych wyjaśnień. Ta ich gotowość zasługuje na tém wdzięczniejsze uznanie, że bez niéj rozciągnienie badań po całym obszarze kraju byłoby zgoła niepodobném. Niech więc to publiczne wyznanie stanie się dla nich należną podzięką.

Stosunki nasze dotychczasowe z 70 Akademijami, Towarzystwami i Zakładami naukowémi, polegające na znoszeniu się wzajemném czyto w razie potrzeby wyjaśnień lub pomocy naukowéj, czy téż, i to przeważnie na wymianie publikacyj, pomnożyły się przybytkiem 13tu tego rodzaju Instytucyj, do których należą: w kraju, Towarz. tatrzańskie, poza krajem: takież Tow. węgierskie w Kesmarku, Archiwum państwa w Bukareszcie, Towarz. archeologiczne w Moskwie, Kaukazka archeograficzna komisyja w Tyflisie, tamże Kaukazkie Towarzystwo archeologiczne, Dyrekcyja ogrodu botanicznego w Petersburgu, Towarz. historyczne w Lublanie, komisyja historyczna Akademii w Monachijum, Wojskowo-geograficzny Instytut w Wiedniu, Muzeum król czesk. w Pradze, Towarzystwo szlązkie kultury krajowéj w Wrocławiu, Muzeum Zoologii porównawczéj w Bostonie.

Czego przy tych pomocach i środkach dokonała Akademija w ciągu ubiegłego roku? Sprawozdanie z ruchu naukowego rychło to okaże; ja tymczasem przechodzę do drugiéj części mojego zadania, a mianowicie do zmian, jakie w ciągu tego czasu zaszły w składzie Akademii.

Nie było tak szczęśliwego roku, w którym nie przyszłoby nam przeboleć straty kilku członków; nie było jednak takiego, któryby, jak właśnie ubiegły, równie bolesne zostawił wspomnienie. Złowrogie wiadomości o śmierci

naszych towarzyszy w kraju i za krajem, snuły się nieprzerwaném pasmem nie dając wytchnienia w żalu, którego smutnym objawem był niemal jeden ciąg pogrzebowych obrzędów. Oprócz dwóch członków, M. Manna i Bol. Podczaszyńskiego, którzy do składu Akademii powołani, w braku dla zagranicznych potrzebnego zatwierdzenia faktycznie do nich liczyć się nie mogli, a z których każdy w swoim zakresie wdzięczne po sobie zostawił wspomnienie, 10 innych, zwyczajnych i nadzwyczajnych rozstało się z tym światem.

Do tego długiego szeregu zmarłych towarzyszy należą:

Palacky Franciszek historyjograf król. Czeskiego. Nie należał on do naszego narodu, będąc wszelako synem najbliższego szczepem, w pracach swoich naukowych zostawił cenne pomniki i dla naszych dziejów, dążenie zaś nieustanne zdobycia pracą ducha swobód należnych swemu narodowi, zrobiły go za życia celem czci i uwielbienia, po śmierci przedmiotem powszechnéj żałoby spółziomków, którą i Akademija z nimi podzieliła.

Wozowski Ludwik Senator Rzpltéj i Członek Instytutu francuzkiego, wysoko ceniony ekonomista, łączący teoryję naukową z umiejętném stósowaniem jéj w praktyce, stanowiskiem swojém naukowém i społeczném przynoszący zaszczyt narodowi którego był synem, i któremu, mimo przybranéj ojczyzny, nigdy się nie przeniewierzył. Nad grobem jego Prezes Senatu wypowiedział wyrazy czci i uznania Francyi, my przesłaliśmy z dala bolesne wspomnienie, czując, że z jego śmiercią zrywa się jedno z tych ogniw, które utrzymywały dziwnie sympatyczny związek między nami i tym, w postępie oświaty długo przodującym,

dziś w przygnębieniu zamożnym, a nam bądź co bądź przychylnym narodem.

Fredro Aleksander, żołnierz, obywatel, dramaturg, na tém ostatniém stanowisku potęgą talentu niedościgniony w kraju, a nie wiem czy wiele prześcigniony gdziekolwiek. Znajomość świata w różnych jego warstwach i odcieniach, bystrość w pochwytywaniu charakterów i śmieszności ludzkich, przedstawianie ich w formie artystycznéj z nieporównanym humorem i dowcipem, bawiące a nie jątrzące, bo malujące typy nie osoby, domięszana do tego iskra poezyi; — oto pierwiastki, które złożyły się na utwory Fredry. Druga epoka pracy jego ducha, pojawiająca się obecnie po długiém milczeniu, nie jestto fenix wylęgły z popiołów, nie jest zmartwychwstaniem jego twórczego umysłu, bo ten żył ciągle i nieczynnym być nie mógł; lecz raczéj jestto skarb, który skrzętny pracownik przechował w ukryciu, ażeby niby świeżą rosą wiosennego poranku orzeźwił nas wśród posuchy, kiedy już samego zabraknie. Któż w kraju nie zawdzięcza utworom Fredry tego swobodnego wytchnienia, które w pośród trudów życia umiliło mu bodaj krótkie chwile? Zmienia się z czasem obyczaj a z nim i upodobania, co jednak z życia powzięte nosi na sobie piętno mistrzowskiego dzieła, to w pamięci i uznaniu potomnych nigdy zaginąć nie może; takie więc życie zapewnił sobie nasz Fredro w dalekiéj przyszłości.

Bielowski August, żołnierz w r. 1831, poeta w zaraniu swéj pracy duchowéj, późniéj Dyrektor Zakładu imienia Ossolińskich i niezmordowany badacz dziejów swojego narodu. Stoi on w rzędzie tych wyborowych historyków, dla których prawda historyczna nie zdobywa się poetyczną intuicyją, ale mozolną pracą opartą na źródłach, które wy-

szukane starannie, zbadane i opracówane umiejętnie, same jedne światłem prawdy rozjaśnić mogą trudną do przebycia pomrokę przeszłości. Wydane przezeń *Monumenta historica* staną się i dla niego monumentem wzbudzającym cześć i wdzięczną pamięć potomnych. My go żegnamy wyrazem żalu po stracie sumiennego pracownika, uczuciem wdzięczności po stracie członka, który w pełném znaczeniu pojmując zadanie Akademii, miłował ją sercem i wspiérał rozumem. Cześć jego pamięci!

Ks. Pawłowski Franciszek kanonik katedry przemyskiéj ł. o., pastérz bogobojny i cichy pracownik na polu nauki, autor dzieła *Series episcoporum Premisliensium* i innych treści podobnéj, z natury pracy swojéj mniéj rozgłośnego imienia, mniéj znany szérszéj publiczności, nie mógł być nie znanym Akademii, która téż wliczyła go do swojego grona w piérwszym początku istnienia, a dziś czci i pamięci jego poświęca to krótkie wspomnienie.

Skobel Fryd. Kazim. lekarz wojskowy w r. 1831, prof. Wydziału lekarskiego, Rektor Uniw., pracownik w różnych kierunkach na polu nauki, na których jednak bez różnicy wycisnęła swe piętno miłość rodzinnego kraju. Wyrazem jéj przedewszystkiém była troskliwość o zapobieganie każeniu języka, z któréj wynikłe prace imię jego rozniosły po kraju i zjednały mu tę cześć i uznanie, w którego objawach sami byliśmy świadkami i uczestnikami. Gdy na mnie, jak na towarzysza we wszystkich kolejach życia od lat młodocianych, smutny przypadł obowiązek przemawiania nad jego zwłokami w imieniu Uniwersytetu i Akademii, sam od siebie, z piersi zaciśniętych żalem innego głosu pożegnania wydobyć nie mogłem, okrom rzewnego westchnienia. Na co innego zaprawdę i dziś jeszcze

zdobyć się nie umiem, pewny wszelako, że pożegnaniu temu nie zabraknie odgłosu w myśli i sercu każdego, ktokolwiek cichą pracę, idącą za przewodnią gwiazdą miłości ojczyzny, ocenia sercem prawego obywatela a rozumem znawcy.

Czemuż tak niczém nie zaćmionéj wzmianki nie wolno mi uczynić o zmarłym koledze WALEWSKIM ANT. prof. Uniw., autorze licznych prac historycznych osnutych na podstawie akt dyplomatycznych z zagranicznych archiwów, i ztąd trwałego znaczenia w dyplomatycznéj historyi naszego narodu? Gdyby był na nich poprzestał i nie porzucał ścisłéj metody badania, aureola jego zasługi byłaby pozostała nietkniętą. Nieszczęściem fantazyja samopas puszczona doprowadziła go do marzeń, które, na tle zarozumienia jak gdyby o wyłącznym przywileju dociekania prawdy szybcéj rozbujałe, dały początek tak nazwanéj Filozofii dziejów. Do głosów potępienia téj niesfornéj prawdy z fałszem mieszaniny i Akademija dołączyć swój musiała; był to głos jednak w tém od innych odmienny, że karcąc dzieło, dalekim był od nagabywania charakteru Autora, nad którym, jako męczennikiem własnego obłędu, dawszy w czém należało sumienną przestrogę, mniéj się srożyć, więcéj ubolewać przychodziło. Niech więc, — jak się wyraził mowca na jego pogrzebie, — będzie mu lekką ta ziemia, na któréj w końcu tak ciężką zgotował sobie pielgrzymkę.

Z rzędu członków nadzwyczajnych zmarli w roku przeszłym: KURTZ ALEX. GÓRCZYŃSKI AD. i SAWICZEWSKI FL.; z nich piérwszy obywatel ziemski, Dyrektor banku, popieracz krajowego przemysłu, zwolennik nauk, jeden z założycieli i piérwszych uczestników w redakcyi Biblijo-

teki warszawskiéj; drugi prawy obywatel, z zawodu ziemianin, pisarz na polu artystyczném, dramatyczném i beletrystyczném; ostatni prof, Uniw. chemik i farmaceuta, wydawca piérwszego w Galicyi Pamiętnika farmaceutycznego i autor kilku prac w zakresie swojego zawodu; — wszyscy równo sympatyczni w stosunkach społecznych, równo cenieni dla nieposzlakowanych cnót obywatelskich, z równém téż żalem przez nas pożegnani.

Zaledwie obeschło pióro, które kréśliło te pogrzebowe wspomnienia, gdy złowrogi telegram ze Lwowa stał się znowu zwiastunem śmierci czynnego Czł. Akad. hr. Maur. Dzieduszyckiego. Śmiercią swoją otwiéra on, a daj Boże! żeby i zamykał straty tegoroczne; wdzięczne więc o nim wspomnienie należeć będzie z porządku do roku przyszłego. Strata to jednak za świéża, za nagła, za bolesna, żeby obudzone nią uczucie nie miało zrobić w tym porządku wyłomu, i nie wywołać choć téj krótkiéj wzmianki, na jakiéj dziś poprzestać nam wypada. Członek Akad. z grona zamieszkałych we Lwowie, który dla słabości zaproszonego przez nas Członka właściwego Wydziału zabrał głos przy pogrzebowym obrzędzie, był tłumaczem żalu Akademii; my dalecy przestrzenią ale bliscy sercem, z pełni jego dobytém westchnieniem pożegnaliśmy do wieczności dobrze zasłużonego kolegę.

Po tylu ubyłych członkach trzy jedynie miejsca dotąd zapełnione zostały, z tych tylko 2 stanowczo, przez powołanie z obrębu kraju dobrze zasłużonych w naukach pp. Dr. Leona Biliński ego prof. umiejętn. polit. w Uniw. lwowskim, na czynnego Członka w Wydz. historyczno-filozoficznym, i Dr. Edw. Janczewskiego prof. anat. i fizyjol. bot. w Uniw. krak. na korespondenta w Wydz. matematy-

czno-przyrodniczym; 3ci ks. Franc. Hipler Rektor semin. bisk. w Braunsbergu, jako zagraniczny, oczekuje jeszcze najwyższego potwierdzenia.

Taki jest stan środków i sił Akademii wynikły ze zmian w roku upłynionym. Zarys prac naukowych ożywi to tło, samo przez się dla widza może obojętne, konieczne jednak dla wyrażenia na niém obrazu czynności. Jak rozwinęły się one w tym 4ym roku naszego istnienia, niebawem będziesz mogła ocenić światła Publiczności, ja kończę moje zadanie jedną ogólną uwagą, już wprawdzie nie nową, dotąd jednak, jak sądzę, jeszcze nie zbyteczną, bo dotyczącą nie dość powszechnie zrozumianego celu a więc i drogi jaką zmierzamy do niego.

Tym celem, udział kraju w międzynarodowym ruchu umysłowym, w tych, że tak powiem, zapasach duchowych, mogący mu wyjednać z zewnątrz poważanie, wewnątrz bezpieczne spoglądanie w przyszłość, wynikłe z poczucia siły, zdobytéj spokojną lecz wytrwałą pracą w kierunku duchowego i materyjalnego postępu, a potęgującéj się samą świadomością o jéj pozyskaniu. Dążąc taką koleją do celu długą zapewne obieramy drogę, jak jednak inną być ona nie może, tak zmysł zdrowy i sumienie wierzyć nakazuje, że mimo to prędzéj ona zabezpieczy przyszłość od téj, która rzucona na hazard z zamkniętemi na niebezpieczeństwa oczyma, wiedzie przez przepaści i ginie w odmęcie, zostawiając po sobie gorsze od płaczu i wyrzekań złowrogie zwątpienie.

Nęcą na tę niebezpieczną drogę popędy serca, może i szlachetne, nie trzymane wszelako na wodzy rozumu, lecz w brew jego skinieniom samopas idące. A przecież między sercem a rozumem sprzeczności byćby nie powinno,

jeżeli ma się wyrobić charakter zdolny wytrzymać nawał przeciwności, jeśli w doborze środków odpowiednich celowi nie ma zamilknąć sumienie.

Nauka nie byłaby nauką gdyby na takie nawodziła koleje; ale nie byłaby nią również, gdyby na nowe tory lękliwa, zagrzęsłszy w ciasnéj sferze pojęć tamowała drogę postępowi. Jest ona zachowawczą wszędzie i zawsze gdzie idzie o poszanowanie tego co godne szacunku; i co być winno podwaliną do dalszéj budowy; ale w ocenianiu tego, w dążeniu do prawdy, domaga się zupełnéj swobody, występując przeciw przesądom, fałszom i pozorom z podniesioną przyłbicą. Tak więc, wierna zachowawczéj zasadzie, idzie naprzód bez niebezpiecznych przewrotów.

Széroki zakres naszego zadania nie wyłącza żadnego z tak pojętych kierunków postępu; jeśli zaś zwracamy te kierunki przeważnie ku stosunkom i potrzebom kraju, jeśli pragniemy w nim widzieć ustaloną równowagę w szlachetnych popędach serca i pracy rozumu; to podobno byłby w tém jeden więcéj powód liczenia na jego życzliwość. Ten objaw życzliwości, to ciepło spółczucia, sprzyjające jak ciepło słoneczne bujniejszemu rozrostowi, staje się jedynym dowodem zrozumienia naszych usiłowań, a zarazem jedyną nagrodą za trudy chętnie ponoszone pod hasłem: wiary w dobrą sprawę, miłości wytkniętego celu, a więc nie bez nadziei pomyślnego skutku.

ZDANIE SPRAWY

z ruchu naukowego Akademii Umiejętności

od 3go maja 1876

podane przez

Sekretarza jeneralnego.

Streszczenie całorocznéj czynności naszéj instytucyi na publiczném Zgromadzeniu należy do trudniejszych zadań Sekretarza, szczególniéj dzisiaj, gdy mu wyrozumieć przyjdzie niecierpliwość, z jaką zgromadzona publiczność oczekuje zjawienia się pięknéj rycerskiéj postaci księcia Józefa Poniatowskiego, którą jeden z szanownych członków Akademii nasz dzisiejszy program przyozdobić raczył. Trzeba nam chyba wlać w nasze sprawozdanie istotę raportu wojennego, którą jest węzłowatość i małomówność czynu, aby i publiczność długo nieczekała i niewojenne nasze zgromadzenie uprawiające sztuki pokoju, dobrze wyglądało wobec heroicznego męża młodzieńca, któremu niegdyś Bóg honor Polaków powierzył i który umiał walecznie bronić powierzonego mu skarbu. Na wskróś żołnierz, nosił się bohatérski ks. Józef z myślą wzniesienia w Krakowie instytutu Polski, na kształt instytutu Francyi: czuł i rozumiał wido-

cznie, że czci narodowéj broni się dziełami pokoju, jak i dziełami wojny, że spoczywa ona w energii, rozumie i czystości moralnéj czynu, jak w potężnéj uprawie myśli. Po wielu latach, dzięki wspaniałomyślnemu Monarsze Austryi, pod któréj sztandarami służył za młodu, dzięki usiłowaniom ludzi szlachetnych i głębokich, stanęła w Krakowie polska Akademija, stanęła — w jakże inném położeniu, na jak posępném tle niebios?! Dzisiaj po raz czwarty od założenia, przerzedzeni w liczbie i w tém jeszcze podobni do stojących na polu walki żołnierzy, gościmy szanowną publiczność w gmachu przeznaczonym na fortecę: języka, wiedzy o rzeczach polskich i myśli polskiéj, na fortecę, z któréj powiéwa chorągiew z napisem *Prawdą i pracą*.

W społeczeństwie naszém, z natury swojéj tak odpornie postawioném, dawniéj do nieprzyjaciół tylko, dzisiaj do całego prawie świata, albo mało nam przychylnego, albo obojętnie od nas odwróconego, łudzić się nie trzeba: kosmopolityczna ta chorągiew *Prawdą i pracą*, chorągiew wszelkich instytucyj naukowych na świecie, wydać się może niedość odporną, niedość odpowiadającą zadaniu; strzeżenia czci narodu. Przez długie lata apologetycznie wyostrzoną była nasza literatura i nauka, tęskne blaski wspomnienia rzucająca na przeszłość, barwnémi kolorami tęczy strojąca misyje przyszłości... dzisiaj, nie saméj naszéj Instytucyi to właściwość; gorzka jakaś trzeźwość opanowała pierś pokolenia, przesadzająca często obyczajem naszym w krytycyzmie rzeczy i spraw swojskich, ale nigdy dość pochwały godna, jeśli jest zapowiedzią sumiennéj pracy, odważnego z sobą i wadami swemi obrachunku; ogniem, który się kryje z blaskiem, aby silniejszém był w skutku; sercem, które nie pęka wszem wobec, bo doszło do powagi

boleści! Do téj trzeźwości przyznaje się chętnie Instytucyja nasza pragnąca narodowemu γνοθί σεαύτον najobszerniéjsze otworzyć pole badania, pole wolne od wszelkiego względu i tendencyi, obejmujące też całą wielkość zadań, które stawiać nauka może. Kierunek ten, w przeciągu lat cztérech tak wygórował nad wszystkie inne, tak przeważył w pracach naszych, że skréśliwszy jego koleje i dodawszy rozprawy, któremi z zewnątrz zasilano nasze usiłowania, spełniłem dzisiejsze moje zadanie. Uorganizowaliśmy ostatecznie nasz warsztat naukowy, podobny harmonijném a zawikłaném na pozór złożeniem kół i kółek do maszyny fizycznéj pracy, podobny i tym duchem pomocy wzajemnéj, który z rąk do rąk podaje materyjał do przyszłéj budowy całości.

Na wydziale matematyczno-przyrodniczym przedstawiono w tym roku rozpraw 24, z których przyjęto siedmnaście. Z zakresu matematyki czystéj było rozpraw dwie: Czł. Dra W. Żmurki: „O ważności i zastósowaniu funkcyi oskulacyjnéj w rachunku przemienności", czł. kor. Dra J. N. Frankego: „O niektórych zagadnieniach Kinematyki na zasadzie ruchu powierzchni skośnych". Z fizyki matematycznéj rozprawa jedna czł. kor. Dra Skiby: Teoretyczne wyznaczenie wpływu ciężkości na odkształcenie się prętów wyciągniętych lub ściskanych w kierunku długości". Z zakresu fizyki w najszérszém tego słowa znaczeniu rozpraw pięć: Dra O. Fabiana: „O rozciągalności i sprężystości lodu", czł. Dra Fr. Karlińskiego: „Wyznaczenie szérokości geograficznéj środka kopuły zachodniéj w obserwatoryjum astronomicznem krakowskiém;" tegoż: "Wypadki jednorocznych pomiarów chyżości wiatrów w Krakowie;" czł. Dra Kuczyńskiego: „O zjawiskach w czasie całkowitego zaćmienia księżyca, dających się wytłumaczyć z cząstkowego

oświetlenia tegoż przez koronę słońca!“ Dra Altha: „O kamieniach spadłych podczas burzy w Uhrynie d. 20 sierpnia 1876“. Z zakresu chemii: Dra K. Olszewskiego: „Przyczynek do wykrycia arsenu w dochodzeniach sądowych za pomocą prądu elektrycznego“, Dra Julijana Grabowskiego: „O petrocenie i talenie“. Z zakresu nauk przyrodniczych: Czł. kor. Janczewskiego: „Badania nad rozwojem pączka u skrzypów;“ Dra Rostafińskiego: “O przeobrażeniu i zmianie pokoleń w świecie roślinnym;“ Dra F. Kamieńskiego: „Porównawcze badania nad wzrostem pływaczów“ i „kilka spostrzeżeń nad rozwojem ramienicowatych“. Z zakresu antropologii: Prezesa Dra Majera: „O pomiarach włosów w przekroju poprzecznym. jako charakterze etnograficznym w zastósowaniu do ludności galicyjskiéj“. Z zakresu anatomii Czł. Akademii Teichmanna: „O korozyjach“ i Dra Zawilskiego: „O wpływie wody na na wydzielanie żółci“.

Jeżeli już w tych, najpowszechniejszych nauk tyczących się pracach, widzimy częste dotknięcie rzeczy krajowych, to dwie komisyje Wydziału III, fizyjograficzna i antropologiczna wyłącznie były im poświęcone. Piérwsza pod przewodnictwem czł. Dra Kuczyńskiego, podzielona na sekcyje, stosując się do planu badania kraju, przedstawionego Wydziałowi krajowemu, zajmowała się w ubiegłym roku głównie zbadaniem W. Księstwa Krakowskiego i Podola galicyjskiego pomiędzy Dniestrem, Zbruczem i Seretem po równoleżnik 49 i 15' szérokości geograficznéj W zakresie tym ostatnim badał geologicznie stósunki czł. Dr Alth, florę czł. kom. Ślendziński, faunę Pr. Łomnicki. W. ks. Krakowskie badali pod względem geologicznym Dr. St.

Olszewski, pod względem flory czł. k. p. Krupa. Badania te bogate, uzupełnione jeszcze zostaną w ciągu tego roku.

Meteorologiczne spostrzeżenia nadchodziły z 26 stacyj, spostrzeżenia stanu wody z 30, zboczenia i nachylenia magnetyczne badał w Krakowie Dr Wierzbicki i Dr Smirnow. Materyjałów do X i XI tomu sprawozdań dostarczyli prócz tego: Dr Olszewski (Rozbiór chemiczny wody żelezistéj na Zwierzyńcu), p. Suszycki (opis pokładów siarki, oleju i wosku ziemnego w Dźwiniaczu), Dr Zaręczny (Dodatek do fauny warstw tytońskich w Rogoźniku i Maruszynie), p. M. Wąsowicz (do flory Szlązka górnego), p. Kotowicz (spis roślin w okolicach Biécza), prof. Król (Wycieczka w okolice Janowa i fauna jego koleopteryczna). Porządkowaniem wzrastających zbiorów komisyi trudnili się pp. Dr Zaręczny i Kulczyński.

Po dokonaniu prac przygotowawczych, jakiemi były: nakréślenie wyczerpującego programu czynności, wygotowanie odpowiednich instrukcyj i rozesłanie tychże po kraju razem z tablicami do zapisywania spostrzeżeń, Komisyja Antropologiczna składa już obecnie piérwszy tom swoich publikacyj, piérwszy zarazem rezultat pracy polskiéj na tém nieuprawianém dotąd u nas, lub raczéj tylko w jednéj etnograficznéj części uprawianém polu. W miarę kierunku badań składają go trzy oddziały: 1) obejmujący poszukiwania antropo-archeologiczne, dokonane przez pp. Altha, Głogiera, Radzimińskiego, Kirkora i Kopernickiego, odnoszące się do smoczéj jamy wawelskiéj i niektórych okolic Pokucia i Wołynia; 2) poświęcony badaniom czysto antropologicznym, opracowany na podstawie 5,000 przeszło spostrzeżeń przez Dra Majera i Kopernickiego; 3) zawiérający wiadomości etnologiczne do charakterystyki umysłowéj ludu

służące, a mianowicie: prowincyjonalizmy, zwyczaje, obyczaje, zabawy, przesądy, przysłowia, poezyja i przemysł dostarczane z różnych stron kraju przez pp. Kolberga, Kosińskiego, Parylaka, Głogiera, Kopernickiego, Gralewskiego, Zielińskiego i X. Siarkowskiego z Kielc.

Badania nadmienione z wyjątkami, do których policzyć należy świeży tom dzieła p. Oskara Kolberga p. t. *Lud*: W. Księstwo Poznańskie, odnoszą się do ludności galicyjskiéj, w tym bowiem tylko zakresie komisyja nasza przeprowadzić je mogła skuteczniéj. Wiadoma przecież, że granice polityczne nie mogą być granicami naukowego poglądu, jakiego zakres wskazują przyrodzone stósunki, dokłada też komisyja starania, ażeby jak to dotychczas miało już miejsce częściowo, tak i nadal pozyskać mogła chętnych współpracowników, gdziekolwiek łączność szczepów i rodów potrzebę tego wskazuje.

Na podstawie ziemi i rozłodze ludu naszego, do którego miłość gorąca a zdrowa róść winna w miarę jego lepszego poznania, kroczą prace Akademii w sferę dziejów, prawa, języka i historyi literatury i sztuki, obejmując własnym zakresem działania, biorąc inicyjatywę w badaniu rzeczy najbliższych, polskich. Są to przedmioty objęte programem drugiego i piérwszego Wydziału Akademii. W najbliższym też organicznym związku z poprzedniémi podnieść tu musimy zapowiedzianą już w roku zeszłym pracę nad zebraniem zwyczajów, tradycyj, wyrażeń i przysłów prawnych ludu naszego, prowadzoną przez komisyję prawniczą, któréj instrukcyja w tym celu wydana, pióra pp. Kasparka i czł. Bojarskiego, przyniosła już znaczne rezultaty przy dobréj chęci i poparciu przewielebnych konsystorzy biskupich, duszpasterzy, wys. sądów i urzędników sądowych,

z których jedni i drudzy najbliższą mają sposobność zbierania w tym kierunku. Drugą organicznie z poprzedniemi antropologicznemi połączoną pracą jest praca komisyi archeologicznéj, o ile przedhistorycznych sięga czasów. W ciągu ostatniego roku prócz wycieczek naukowych pp. Kirkora i Boehma, zajmowała się ona sprawą map archeologicznych Kaliskiego i Galicyi, ustaliła znaki pazigraficzne do tych map, sporządzała dalszy inwentarz wykopalisk przedhistorycznych polskich, który opatrzony illustracyjami przedmiotów i planami sytuacyjnémi do wydania przygotowała. Wzięła też przez przewodniczącego swego czł. Dr. Łepkowskiego i dwóch delegatów (pp. Sadowskiego i Dra Kopernickiego z komisyi antropologicznéj) czynny udział w zjeździe międzynarodowym archeologicznym w Peszcie, gdzie za pomocą p. K. Bayera z Warszawy urządzona wystawa najcenniejszych i typowych wykopalisk polskich, jak niemniéj rozprawa czł. J. N. Sadowskiego powszechną zwróciła uwagę, na którém także czł Dr. J. Łepkowski był jednym z wybranych wiceprezesów. Powszechną też prawie było myślą europejskich uczonych w tym kierunku (mianowicie Włochów, Węgrów i Niemców), aby przyszły zjazd zagościł w mieście naszém, liczyliśmy przytém na doświadczoną polską jego gościnność; niezależne od Akademii okoliczności odroczyły tę myśl na czas dalszy i kongres na zaprosiny króla portugalskiego zbierze się w Lizbonie.

W zakresie archeologii historycznéj uczony K. Stronczyński przedstawił Akademii do wydania obszerne dzieło numizmatyczne, rozświecające szczególniéj odłogiem prawie leżącą rzecz menniczą Jagiellonów, co z gotowością i upragnieniem przyjętém zostało; czł. Teofil. Żebrawski rozpra-

wę: O strałach i mieczach rzymskich od Hiszpanów przyjętych; Sen. Konst. Hoszowski, prezes Tow. dobr. w Krakowie i czł. nadz. dalszy ciąg swoich obszernych dociekań nad archeologią domów kanoniczych w naszém mieście.

Przeważna część prac Wydziału II zwracała się jak zwykle ku historyi ojczystéj i historyi prawa polskiego. Rozpraw tutaj dostarczyli pp. Stanisław Smolka, A. Prochaska, J. Szujski, T. Wierzbowski w zakresie historyi, czł. Piotr Burzyński (dwóch) w zakresie prawa polskiego. Konkursową nagrodę, w roku zeszłym ogłoszoną otrzymała praca geograficzno-historyczna o biskupstwie Warmińskiém, Dra Sieniawskiego nauczyciela w Düsseldorfie. Poświęconą zbiéraniu, porządkowaniu i wydawaniu źródeł komisyję historyczną, podzieloną na grono lwowskie i krakowskie, spotkała tego roku bolesna strata w osobie przewodniczącego gronu lwowskiemu, ś. p. Augusta Bielowskiego, z prawdziwą wszakże pociechą i dla nas i dla ducha nieboszczyka, donieść możemy, że druk IIIgo tomu Monumentów, najważniejszego wydawnictwa komisyi, ani na chwilę przerwanym nie został, że umiejętne kierownictwo dalszéj pracy znalazło się w osobach czł. i kor. Akademii Dra Małeckiego, Liskego i Kętrzyńskiego, a dzisiaj wskazać już możemy 16 arkuszy trzeciego tomu wydrukowanych, mieszczących obok wielu nieznanych, ważne a od Sommersberga czasów zaniedbane roczniki Wielkopolskie. W dziale monumentów średniowiecznych w Krakowie wydawanych, kodeks małopolski po r. 1386 Dra Franciszka Piekosińskiego jest już w rękach uczonego świata. „Kodeks listowy XV wieku," który już wśród druku zbogaconym został archiwalijami Gdańskiemi udzielonemi przez archiwaryjusza tamecznego Dra Boeszermenyi, wyszedł właśnie staraniem

pp. A. Sokołowskiego i Szujskiego. Historyi miasta Krakowa, tyle ważnéj dla politycznéj, społecznéj i ekonomicznéj przeszłości polskiéj, przysłuży się niebawem komisyja wydaniem najdawniejszych ksiąg miejskich, które znalazły się w ciągu tego roku przy porządkowaniu archiwum przez Dra T. Żebrawskiego, sięgają zaś r. 1300, a więc przedłokietkowskich czasów, a więc daléj wstecz. niż najstarsze znane zapiski grodzkie, z ostatnich zaś 10 lat XIV wieku, mieszczą całkowite budżety miejskie, nieoszacowane dla historyi cen, urządzeń miejskich, monety a nawet do samejże historyi politycznéj. Zbiór ten po rok 1400 sięgający, prawie na ukończeniu, wyjdzie staraniem pp. Szujskiego i Piekosińskiego, który ostatni przygotowywał zarazem kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa. W zakresie historyi nowszéj fundusze komisyi zwróciły się ku poszukiwaniom w archiwum królewieckiém do czasów i spraw W. ks. Witolda, które czyni Dr. A. Prochaska, w archiwum zagranicznem paryskiém, gdzie robią się odpisy do stósunków francuzko-polskich za Jana III pod kierunkiem Dra K. Waliszewskiego, w archiwach warmijskich, gdzie nam potężną pomocą przyszedł ks. Dr. Hipler, prezes Towarzystwa warmińskiego, w zbiorach książąt Czartoryskich, gdzie bogaty zasób do dziejów kardynała Hozyjusza za łaskawém pozwoleniem ks. Wł. Czartoryskiego wyzyskuje się pod okiem Dra prof. Zakrzewskiego. Milczymy o rzeczach przygotowanych do druku a niemogących być wydanemi pomimo dosyć stósunkowo hojnego wymiaru funduszu komisyi: może znajdzie się dla nich Opatrzność. Dla zoryjentowania tylko światłéj publiczności w ogólnym planie naszym, powiemy, że fundusze nasze przedewszystkiém zwracać się muszą ku przygotowaniu rocznicowych wyda-

wnictw korespondencyi Hozyjusza (na rok 1879) i aktów Jana III (na rok 1883) zbiéranych dotąd przez czł. komisyi Franciszka Kluczyckiego, do których prócz Paryża i Wiednia, gdzie łaskawie podjął się archiwalnéj pracy czł. Rady państwa p. Cezar Haller, obsadzonym być musi jeszcze Berlin i Moskwa. O zbiorach też berlińskich do dziejów Sobieskiego udzielił nam łaskawéj wiadomości członek X. Walery Kalinka.

Stawiając te wydawnictwa na teraz w piérwszym rzędzie, pracuje komisyja daléj w kierunku zarówno dyplomatycznym jak archiwalnym, przekonana wbrew tu i owdzie odzywającym się wątpliwościom, że bez obsadzenia całego obszaru dziejów polskich źródłami zarówno politycznych jak wewnętrznych dziejów się tyczącemi, idąc w tém wiernie za wzorem całego uczonego Zachodu, gdzie, jak w Anglii, osobne komisyje przez parlament wyznaczone i uposażone pracują nieustannie w obu kierunkach: niepodobna myśleć o sprostaniu zagranicy nawet na tém najbardziéj u nas kwitnącém polu nauki, niepodobna téż wywiązać się z zadania, aby na podstawie rzetelnych pomników życia, pokoleniu naszemu mówić o życiu przeszłości. Z ożywionego téż ruchu na tym polu wypłynęła w komisyi potrzeba zbiorowego pisma, obejmującego mniéjsze a ważne pomniki szczególniéj dziejów wewnętrznych się tyczące, a zarazem przeglądów bibliograficznych rzeczowych i artykułów metodyce historycznéj poświęconych, dążącego zatém do ładu i sforności na tém obszerném polu. Tegoroczny tom zbiorowy zasiliły téż rzeczy obrobione przez członków kor. Liskego: Dwa dyjaryjusze z kongresu Wiedeńskiego r. 1515, Dra Kętrzyńskiego: *Conciones a. 1536 in maximo Reipublicae conventu habitae* z nieznanych rękopismów,

tegoż: „Dyjaryjusz wyprawy pod Lwów 1675“ i p. Ces. Biernackiego: *Currus bellici* dostawione przez miasta wedle wykazu z r. 1535. Metodyki historycznéj dotknęła praca Dr. W. Zakrzewskiego. „Jak należałoby wydawać zbiory listów i aktów historycznych w. XVI i późniejszych,“ która stanie się punktem wyjścia postanowień, przed podjęciem wydawnictw Hozyjusza i Jana IIIgo niezbędnych.

Obok badań zwyczajów prawnych ludu naszego, komisyja prawnicza Akademii gotuje w zakresie przejętym od komisyi historycznéj dalszy ciąg wydawnictwa starodawnych prawa polskiego pomników ś. p. Z. A. Helcla. Obejmie on Zaborowskiego: *De natura bonorum regalium* księgi ustaw zwyczajowych XVI w. i prejudykatów w opracowaniu Dra Michała Bobrzyńskiego, i dalszy ciąg Synodyków polskich XV w. w opracowaniu czł. Dra Heyzmanna. W ostatnich tygodniach spadł na nią nowy miły ciężar funduszu bezimiennego szlachetnego dawcy, — zawsze z Warszawy, na wydanie uzupełniającego tomu *Voluminów legum*, który obejmie konstytucyje sejmów 1784 do 1793, a więc przedewszystkiém pamiętnego czteroletniego zamykając w ten sposób wydanie Pijarskie i Józafata Ohryski.

Od historyi prawa i historyi w ogóle najbliższa droga do dziejów oświaty, piśmiennictwa i sztuk pięknych, wchodzących w zakres piérwszego Wydziału Akademii. Z prac tego kierunku przedstawiono: Czł. St. Tarnowskiego: „O poezyi politycznéj XVIII w.“ i „O komedyjach Zabłockiego“; Dra Wł. Wisłockiego: „O pismach Grzegorza Piramowicza“; Czł. Józ. Szujskiego „O nieznanych kodeksach listów Eneasza Sylwiusza Piccolominiego“ (Papieża Piusa II) i ich związku z Polską; Dra Seredyńskiego: *Miscellanea* poetyczne XVII wieku. Nakładem komisyi bibliograficznéj roz-

poczyna się druk gotowego w całości katalogu rękopismów Biblijoteki Jagiellońskiéj, obszernéj Dr. Wisłockiego pracy, który nareszcie wykazem rzeczowym treści manuskryptów otworzył skarby Biblijoteki Uniwersytetu i zrównał ją pod tym względem wymagań nauki z zagranicznemi. Biblijografia XIX wieku K. Estreichera dobiega w druku ku końcowi, wszakże okazała się potrzeba piątego tomu dla podołania alfabetycznemu wykazowi pracy piśmienniczéj polskiéj tego wieku. Nad XVII i XVIII wiekiem praca nie ustaje, i wcześniéj, niż się tego spodziéwać można było, stanie nareszcie biblijografija polska w całości. Ktokolwiek zna wymagania nauki i stan jéj za granicą, zrozumié, że to piérwszy, niezbędny jéj postępu warunek. Obok bibliograficznéj stanęła komisyja dla zadań w zakresie historyi, literatury i oświaty w Polsce, pod przewodnictwem czł. St. Tarnowskiego, a piérwszy tom jéj zbiorów już rozpoczęty. Mieści on konieczne przygotowania do dziejów zakładów naukowych, jako statuta *Collegii majoris et minoris* Uniwersytetu z czasów najdawniejszych, statuta wydziału teologicznego z r. 1535 i znowu pomniki do dziejów komisyi edukacyjnéj, a zbiory satyrycznéj poezyi politycznéj XVII w. Dostarczyli ich pp. Wisłocki, Seredyński, Szujski. W wydawnictwie komisyi poszukiwania historyczno - literackie polskie stały zyskały swój organ. Otwiéra się takiż organ dla badań w zakresie sztuki, prowadzonych przez odnośną komisyję pod kierunkiem czł. L. Siemieńskiego. Znajdują miejsce objaśnione tablicami naukowemi tegoroczne badania czł. Łuszczkiewicza nad Opactwem Sulejowskiém, zapadającém w gruzy, a będącém cudownem okazem romańskiego budownictwa, francuzkiego typu, nad budowlami romańskiemi w okolicach Wiślicy i Stobnicy. I tu nagroma-

dzony materyjał przewyższa znacznie środki ogłoszenia. W rzędzie prac do dziejów historyi sztuki stanęła też praca sen. K. Stronczyńskiego: „Legenda o św. Jadwidze“; zbogacająca znany z wydania Wolfskrona przedmiot staranniejszémi rysunkami i illustracyjami kodeksu wrocławskiego, nieużytego dotąd. Szanowny wydawca dostawił gotowy nakład rycin, samo dzieło wyjdzie nakładem Akademii.

Uprawa, ochrona, prawidłowość rozwoju języka nie przestaje w zakresie wydziału I być jednym z najwybitniéjszych kierunków Akademii, zleconych w szczególności komisyi językowéj. Śmierć członka Fr. Skobla, który około naukowego języka tyle położył zasług, a dla czystości jego tak pięknym odznaczał się zapałem, śmierć, długą poprzedzona chorobą, sparaliżowała w tym roku na czas pewien energiczniejszą jéj czynność, mianowicie około słownika języka staropolskiego, jednéj z przygotowawczych części wielkiego polskiego słownika, wszakże tuż po jego śmierci zastąpił go druh po pracy i sercu, szanowny nasz prezes Dr. Majer, a gdy świéża siła w świéżo powołanym profesorze lingwistyki słowiańskiéj Dr. L. Malinowskim zyskaną została, jest wszelka nadzieja, że praca przyśpieszonym pójdzie krokiem. Nie minął atoli i ten rok bez owoców, świadkiem rozpoczęte wydawnictwo średniowiecznych zabytków języka, przez Dra Wisłockiego, ś. p. Chomętowskiego i Dra Seredyńskiego dostarczonych, świadkiem drukujący się p. S. Zarańskiego słownik miejscowości, których nazwy zniemczone zostały. Kobiéca ręka, córki śp. S. Lindego p. Góreckiéj — z Warszawy, ustanawiając konkurs na prace lexykograficzne, mogące służyć za dopełnienie słownika Lindego, przyczyniła się téż do pomocy

w téj pracy naszéj, pobudzając i wywołując roboty z zewnątrz, pod sąd naszego grona pójść mające. Z daleka także, z Petersburga, otrzymaliśmy w tym roku rozprawę lingwistyczną Dra Kaliny: „O liczebnikach polskich, należąca do kategoryi badań nad historycznym rozwojem języka, któremu szczególniejszą teraz poświęciliśmy uwagę.

Od słowa zawrócić nam w końcu do myśli o najwyższych człowieka zagadnieniach, w świeckim zakresie filozofii złożonych. Jak wszystkie prawie europejskie, tak i nasza Akademija najmniéj tu znajduje pola wspólnego działania; minął czas dyjalogów platońskich i dysput średniowiecznych, specyjalizm naukowy stał się hasłem wieku; a walka między myślami filozoficznemi, które często towarzyszą specyjalizmom, jako bezpłodna, unikaną raczej, niż szukaną być winna. Ze śmiercią Dra Kremera ustała téż komisyja dla filozofii, łącząc się z pracami swemi do prac ogólnych w dziedzinie historyi, literatury i oświaty. Nie idzie zatém, aby nie były dla nas pożądanemi prace filozoficzne, których w ubiegłym roku dwie dostarczono. Dr. Maurycy Straszewski rozbiérał system jednego z najnowszych myślicieli angielskich Stuarta Milla, oryginalnego zarówno życiem, z którego starannie wydalono wpływy tradycyi religijnéj; jak wynikami myśli, wskazującémi jéj potrzebę. Inna bezimiennego praca, zastanawiając się nad wydziedziczaniem filozofii przez specyjalizm naukowy, starała się wykazać jéj niepożyty zakres w metafizycznych i etycznych zagadnieniach zawarty, dzisiaj tém konieczniejszy, im bardziéj wspaniałe drzewo wiedzy ludzkiéj się rozrasta, a godność jednostki ludzkiéj, jednostronnością zagrożonéj, domaga się harmonijnej, intelektualnéj i moralnéj podstawy.

Oto obraz prac dokonanych, prowadzonych lub świéżo rozpoczętych w roku, od ostatniego publicznego zgromadzenia ubiegłym. W obec szanownéj publiczności, która nam dzisiaj za cały świat polski służy, może wypadałoby rzucić słowo o ich związku z chwilą, z położeniem, z najbliższemi zadaniami kraju, o tém, coby Francuz nazwał aktualnością pracy. Niechcemy się bronić faktem, że poza granicami naszemi, nikt instytucyi ściśle naukowéj nie postawiłby takiego pytania: w wielkich żyjących organizmach szanują funkcyje ciał uczonych, niby chemiczne pracownie wytwarzające zdrowe soki, choćby dalszéj przyszłości, cieszą się niemi, choćby jako ozdobą narodową, wystawą sił umysłu. Nam zdarzało się zbyt często — twarda, mówi poeta, u narodu tego służba, — że nas pociągano do odpowiedzialności za różne przeciw społeczeństwu przewinienia, nawet za dzieła, które poza obrębem Akademii członkowie nasi wydawali. Poza rzecznikami narodowych spraw, którzy wyrokują i sądzą tém bezwzględniéj, im mniéj do tego prawa nabyli, stoi społeczność nerwowa, znękana ostatniemi klęskami, gorączkowo wyglądająca pociechy, skłonna do potępienia i waśni, bo nieszczęśliwa, łatwiéj téż posłuch dająca tym, co w obec niéj, łatwowiernéj, nadużywają słów drogich sercu, co ochraniają ją przed zdrowym powiewem prawdy, jak suchotnicę, co łudząc ją życiem illuzyi, nic dla jéj życia i zdrowia nie czynią. Czy do téj właśnie, niestety znacznéj części społeczeństwa naszego, nie mówi praca badawcza naukowa i idące za nią trzeźwe pojmowanie stósunków potężnego słowa: WSTAŃ I ŻYJ! Wstań i rozpatrz się w skarbach ziemi twojéj, a kochając ją sercem, zdobądź, zabezpiecz sobie rozumem i broń rozumem i wiedzą przeciw rozumniéjszemu dotąd,

który siłą zaborczą party, wywłaszczyć cię pragnie! Wstań i poznaj odwieczną rozłogę narodu, lud twój; a szanując najwyższy łącznik, który wiąże ciebie, potomka dziewięciowiecznéj historyi, z tym, który w niéj nie brał udziału spotkaj się z nim na wspólnéj arenie działania około przyszłości, którą wskazuje nauka o stósunkach społecznych i historyczne doświadczenie! Wstań i poznaj przeszłość, nie w mgle teatralnéj, dogadzającéj ci apoteozy, nie w mistycznych blaskach jednostronnych idei, nie w gniewliwém uczuciu poszkodowanego spadkobiercy nieszczęścia, ale w tém zjednoczeniu się ducha syna z duchem ojca, w tém trafném ocenieniu odwiecznego położenia i szkoły historycznéj, jakąśmy przeszli, w tém zdrowém pojęciu się wśród innych i poddaniu pod ogólne prawa bytu i trwania społeczeństw, w tém chrześciańskiém nareszcie, miłości i sumienia pełném przejęciu odpowiedzialności za winy i braki przeszłe i poszukiwaniu ich skutków w samym sobie. Wstań, a obok politycznéj staraj się poznać cywilizacyjną przeszłość narodu, zdolną być pociechą po widoku klęsk i upadku, dającą duchowy, niespożyty pokarm pokoleniom przyszłości, protestującą żywém słowem przeciwko tym, którzyby radzi przejść do porządku dziennego nad nami, bogatą tkaninę myśli, pracy i natchnień, którą snuć daléj obowiązkiem żyjących i pokoleń przyszłości. Pielęgnowaniem rozumném i miłosném zasobów cywilizacyi, żyją, utrzymują się, przechodzą szczęśliwie lata złéj doli narodu: nie tém, co własne ubóstwo i bezmyślność pokrywa frazesami pożyczanémi i nie odczutémi, nie tém, co unika naukowéj krytyki i postawienia płodów swojskich do powszechnéj miary piękna i prawdy; ale tém, co badawczo wnika w naturę tych zasobów, a praca świadcząc o szczé-

réj dla nich miłości, bystrością sądu świadczy o niewygasłéj sile myślenia i postępu. Płytkość i obojętność — oto dwa najsroższe niebezpieczeństwa na polu cywilizacyjnego rozwoju narodu; co do skutków prawie sobie równe, bo równo zabójcze, piérwsza: brzęcząca często pustym frazesem, despotyczna w sądzie, nieznająca granic w apoteozie, druga: z lekceważeniem lub lekkomyślnością pomijająca najistotniejszą spuściznę przeszłości: język i skarby piśmiennicze, dzieje i tradycyje narodu. I znowu, gdzie obrona przeciw takiéj ruinie? Gdzie rada na takie zboczenia? Czy nie w tém wielkoduszném i wytrwałém dążeniu do podniesienia poziomu wiedzy o sobie i świecie? Czy nie w tych staraniach, aby przybywało faktycznéj wiedzy przyszłym pokoleniom?

Nie! niepowinno być, jak są u nas niestety! dwóch poziomów wiedzy o świecie i sprawach narodu, jednego: kapłanów nauki, ludzi wytrawnych i badawczych, ludzi fachowych na jakiémkolwiek polu umysłowego i publicznego działania, ludzi posiadających samodzielność i niezależność zdania od względu na poklask i popularność — i drugiego: poziomu wiedzy społeczeństwa nerwowego, wrażliwego, idącego za jaskrawością słowa i uczuć, nieznoszącego innéj strawy, prócz pochwał, przechwałek i illuzyj. Rozłam ten jest najstraszliwszą z naszych chorób, odcinającą nieustannie myśl od serca, rozum od uczucia i fantazyi, buntującą członki ciała przeciw głowie, poniewierającą wszystkiém, co nabyte w pocie czoła, zapracowane trudem życia, wysłużone krwią serca i boleścią, zdobyte duchowemi walkami, objawione z śmiałością zdania i wyznawstwem prawdy zdobytéj. Przepaść na wieki, jeśli żyć i istnieć chcemy, powinien ten głos zarówno pychy i zazdrości, jak

słabości i upadku pełny, który mówił i mówi tyle razy z piersi niewiedzących, co mówią: Ty myślisz, więc nie czujesz, ty wiész, więc nie śmiesz, ty liczysz, więc nie ważysz! Co zdobyte doświadczeniem, badaniem, sumiennem dumaniem nad społeczeństwem, co wzięte z ogólnéj wiedzy świata i nam przyswojone, musi być przyjętém i zastósowaném w jędnę całość, odkupieniem będący za pomoc daną niegdyś niezgodą wewnętrzną, rozćwiertowaniu społeczeństwa, dawaną dzisiaj jego dalszemu rozkładowi. Z myślącymi myśleć, z pracującymi pracować, z wiedzącymi i uczącymi się wiedzieć i uczyć się, z ważącymi i roztropnymi ważyć i roztropnymi być, tobie przedewszystkiém zacna młodzieży polska, wedle świadectwa tylu z nas — Uniwersytet Jagielloński tak bliskim Akademii — walecznie chwytająca się pracy naukowéj, walecznie téż potykająca się z duchem, co zaczynał zawsze od siebie i wszystko chciał snuć ze siebie, co nad twardą pracę myśli przenosił łatwiéjsze marzenie, co przeczyć musiał wiele, aby siebie módz postawić, co ważył tém łatwiéj, im mniéj pracował nad piérwszym obowiązkiem obywatela, nad wykształceniem sumienia! Niebójcie się, nie zginie zapał wasz, jeśli mu dacie twardéj pracy wędzidło, nie wygaśnie miłość, jeżeli ją ustrzeżecie przed szafowaniem jéj codziennem w słowach i zapewnieniach, samodzielność się nie złamie, jeżeli młodsi i starsi jak rycerze w jednym zgodnym znajdziemy się szeregu, jeżeli starsze duchy w tym boju o byt najrzetelniejszy, o byt duchowy, upadając na polu zapasów, ujrzą się w otoczeniu młodszych, wiedzących i czujących, za jaką sprawę walczyli! Wielkie *fiat lux* w życiu narodów nie od zewnętrznych zależy wypadków, najkorzystniejsze przepadają stracone dla tych, którym Bóg tego *fiat*

lux nie spuścił. Dla tych co zginęli i dobijali się sami anarchiją, rozterką ducha, przewróceniem naturalnego porządku, społeczeństwa, *fiat lux* jest w uchyleniu téj rozterki, w staraniu, aby jéj było mniéj coraz, aby wielkie cele pełne życia i przyszłości łączyły młodych i starych, ubogich i bogatych, szlachtę i nieszlachtę, różne opinije i zapatrywania ludzkie, aby obok nich szeregowało się społeczeństwo radośnie karne, splecione dłońmi do pomocy spólnéj. Jednym z tych celów społecznych jest cel Akademii, jedną z aren życia: prace jéj; i tu jéj związek z chwilą, tu z przyszłością, tu z rozwiązaniem zagadki bytu naszego. Do pokolenia téż, które będzie stanowić, jak każde o téj przyszłości, należeć będzie spełnienie słowa wieszcza: „Łam czego rozum nie złamie". Sam rozum nie złamie ujemnych stron w piersi człowieka i narodu, nie złamie ich młodość, ale złamać może zapał młodości, jeżeli zechce:

Być arcydziełem nieugiętém woli
Co gmach swój stawia z niczego — powoli!

ROCZNIK ZARZĄDU

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

SPROSTOWANIA.

Str. 143. Wiersz 2 po *wypada*, dodać: *jak*
„ „ „ 3 po *ustawy*, dodać: *tak z drugiéj*
„ 144. „ 23 po *niemal* dodać: *zadaniem.*

W KRAKOWIE.
W DRUKARNI UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Ignacego Stelcla.
1878.

AS
142
.K92
1877

Nakładem Akademii.

Ks. Perlstein
10.5.54
89161

Treść.

Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe:
Sprawa wyborów 1
Odezwy i wypracowania w stósunku z krajowemi władzami 3
W przedmiocie majątku i funduszów 19
Dary 27
Konkursy i stypendyja 35
Skład Akademii:
Zarząd Akademii 38
Poczet Członków zwyczajnych 39
Poczet Członków nadzwyczajnych 44
Biuro Akademii 45
Wykaz stałych Komisyj akademickich 46
Wykaz stanu i użycia funduszów Akademii 56
Wykaz dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowémi 69
Dary złożone Akademii w r. 1877 73
Zagajenie posiedzenia publicznego Akademii przez hr. Alfr. Potockiego 103
Odpowiedź Prezesa Akademii 104
Głos Dra Józefa Majera, Prezesa Akademii na dorocznem posiedzeniu publicznem d. 3 Maja 1878 r. 106
Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii umiejętności od 3go Maja 1877 r. przez Sekretarza jeneralnego 119
Dodatek:
Dra Wł. Wisłockiego Spis dzieł i rozpraw ogłoszonych przez Akad. od r. 1873—1878.

Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe.

I.

Sprawa wyborów.

1. Wyciąg z protokółu posiedzenia walnego d. 2 Maja 1877 r.

Akademija mianuje członkami korespondentami w Wydz. matematyczno - przyrodniczym: PP. Dra Izyd. Kopernickiego lek. w Krakowie, Dra Jul. Grabowskiego Prof. Chem. w Inst. przem. techn. w Krakowie, Dra Józ. Rostafińskiego Zast. Prof. Botaniki w Krakowie. Wybór pierwszego i ostatniego przesłany został do Najwyższego zatwierdzenia (zob. w Akt. L. 193).

2. Wyciąg z protokółów posiedzeń Wydz. filolog. i filoz.-historycznego z d. 31 Października 1877 r.

Wydział filolog. wybiéra do przedstawienia na czł. czyn.: Dra Wacł. Stulca w Pradze, Dra I. Jagiča Prof.

w Berlinie; na korespondentów: PP. Dra ks. Ign. Polkowskiego, Wład. Wisłockiego kust. Bibl. w Krakowie.

W Wydz. filozoficzno-historycznym poleconymi zostali na członków czynnych: ks. Wal. Kalinka w Krak., Dr. Franc. Piekosiński tamże, Dr. Fr. Ksaw. Liske Prof. histor. w Uniw. we Lwowie, Dr. Ant. Randa Prof. Uniw. w Pradze, Dr. Fl. Romer archeolog w Peszcie, Dr. Kaz. Jarochowski Sędzia i historyk w Poznaniu; na korespondentów: PP. Dr. Mich. Bobrzyński Prof. prawa w Uniw. krak., Jan Nep. Sadowski archeolog w Krakowie.

3. Wyciąg z podania Zarządu Akademii do Jego Ces. Wys. Protektora z d. 16 Grudnia 1877 r.

(Akta 1877 L. 201).

Przez liczne wypadki śmierci członków Akademii zaszłe w krótkim bardzo czasie, stało się niepodobném dokonanie wyborów, celem doprowadzenia ich do liczby potrzebnéj tak dla naukowego popędu, jak do załatwiania niektórych spraw administracyjnych.

Przedstawiono tedy dla czasowego zaradzenia potrzebie: 1) ażeby $^3/_4$ głosów wymaganych do wyborów (§. 18), liczyć według członków żyjących, dopóki liczba ich nie wzrośnie do 12tu w każdym Wydziale; — 2) Gdy mimo to zasada powyższa w teraźniejszym stanie okazaćby się mogła niedostateczną z tego powodu, że niektórzy z członków zamiejscowych, dla wieku lub stanu zdrowia, nigdy na posiedzeniach znajdować się nie mogli: żeby zatém w braku kompletu ($^3/_4$ żyjących) wolno było od nieobecnych zebrać

wota listownie; — 3) żeby wreszcie przy wyborach dokonywanych przez całe grono Akademii, liczba 24 zastrzeżona statutem, obniżoną była do 20, dopóki liczba członków w każdym Wydziale nie wzrośnie do wysokości wskazanéj w ustępie 1szym.

II.

Odezwy i wypracowania w stósunku z krajowemi Władzami.

a) *W sprawie Archiwum* p. A. Schneidra.

(Zob. Roczn. z r. 1876, str. 3. 4).

4. Treść odezwy Wydziału krajowego z d. 27 Lipca 1877 r.

(Akta L. 155).

Wydział krajowy przesyła do wiadomości przedstawienie swoje do W. Sejmu z daty powyższéj, celem wyjednania uchwał następujących:

1) Zaniechać dalszych starań poleconych Wydziałowi uchwałą Sejmu z d. 16 Paźd. 1871 co do wydawnictwa Encyklopedyi;

2) Nabyć materyjały p. Schneidra na własność kraju, za dożywotném wynagrodzeniem 600 zł. a. rocznie;

3) Oddać te materyjały Akademii um. w Krakowie do użytku, jaki za stósowny uzna, ofiarując jéj tytułem czyn-

szu za zajęty lokal kwotę nie przechodzącą 500 zł. a. rocznie przez przeciąg lat 5 do 6ciu.

5. Treść odezwy Wydziału krajowego z d. 30 Października 1877 r.

(Zob. w Akt. L. 185).

Wydział krajowy przesyła w odpisie uchwałę Sejmu z d. 24 Sierp. 1877 r., potwierdzającą powyższe (pod 4) przedstawienie, i wzywa o ustanowienie wysokości komornego.

6. Treść odpowiedzi Zarządu Akademii.

(Zob. w Akt. L. 190).

Co do wysokości czynszu, który Akademija zmuszoną jest pobiérać czasowo, Zarząd téjże ogranicza się do najniższéj z zapowiedzianych poprzednio, t. j. do 300 zł. a. rocznie; uprasza tylko o opędzenie kosztów przesyłki. Termin opłaty komornego trwać będzie aż do zwrócenia pożyczki zaciągniętéj z funduszu żelaznego, nie dłużéj jednak, jak lat 6.

7. Treść odezwy Wydziału krajowego z d. 30 Listopada 1877 r.

(Zob. w Akt. L. 196).

Wydział krajowy ofiaruje na częściowe opędzenie kosztów przesyłki i sprzęty na umieszczenie zbiorów p. Schneidra, 200 zł. a., które, obok 300 zł. a. komornego, uzupełniają 500 zł. a. funduszu domestykalnego, na ten cel przez W. Sejm przeznaczonego.

b) *W sprawie archiwów grodzkich i ziemskich.*

(Zob. Roczn. Zarz. z r. 1876 str. 6).

8. Treść odezwy Wydziału krajowego z d. 4 Września 1877 r.

(Zob. w Akt. L. 166).

Wydział krajowy prosi, ażeby, w myśl Art. IV, V i VIII uchwały sejmowéj z d. 21 Sierpnia 1877 r., Akademija przesłała projekta do instrukcyi dla urzędników i sług obu archiwów, plany systematycznego ułożenia ksiąg archiwalnych i indexów odpowiednich i projekt taryfy należytości od stron, za przeglądanie akt i sporządzanie wypisów. Przytém opisanie dotychczasowego stanu archiwów i rzecz o należytościach.

9. Odpowiedź Akademii na zasadzie wypracowania w Komisyi historycznéj z d. 14 Października 1877 r.

(Zob. w Akt. L. 166).

Instrukcyja

dla krajowych archiwów aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie,

wydana na podstawie uchwały Sejmu krajowego z d. 21 Sierpnia 1877 r. archiwa te urządzającéj.

I.

O strzeżeniu archiwów.

§. 1. Lokal służący na pomieszczenie archiwum rozdzielonym będzie ściśle na:

a) kancelaryje urzędu archiwalnego;

b) sale aktów archiwalnych.

§. 2. Klucze od sal aktów archiwalnych znajdować się powinny w rękach Adjunkta archiwalnego, który je ma w dzień osobiście otwierać i zamykać.

§. 3. Obowiązkiem jest Adjunkta dopilnować, aby okiennice były przed zamknięciem archiwum zamknięte.

§. 4. Archiwum należy starannie przewietrzać.

§. 5. Corocznie w letnich miesiącach nastąpi oczyszczenie ścian i ksiąg z kurzu i umycie podłóg i okien.

§. 6. Używanie światła i palenie cygar jest bezwarunkowo w archiwum wzbronionćm, sale zaś aktów mają nieopalane pozostać.

II.

O korzystaniu z archiwum przez strony.

§. 7. Archiwa otwarte będą dla stron pragnących z nich korzystać codziennie od godziny 9 — 1 rano, z wyjątkiem Niedzieli i Świąt, oraz jednego miesiąca w lecie, przeznaczonego na wewnętrzne porządki.

§. 8. Do korzystania z archiwum dopuści urząd archiwalny osoby następujące:

a) Urzędników rządowych i krajowych, którzy okażą polecenie swéj przełożonéj władzy, w granicach tém poleceniem zakreślonych;

b) Osoby, które okażą upoważnienie Wydziału krajowego we Lwowie lub Akademii umiejętności w Krakowie;

c) Inne osoby, które złożą taksę wynoszącą 3 zł. w. a. za każdy dzień, w którym korzystają z archiwum.

W dowód zapłaconéj taksy wyda urząd archiwalny stronie pokwitowanie z księgi sznurowéj.

§. 9. Strony mogą korzystać z archiwum tylko w kancelaryi archiwalnéj, pod dozorem urzędnika archiwalnego; wstęp do sal aktów jest im wzbronionym.

§. 10. Korzystanie z archiwum przez strony polega na: *a*) przeglądaniu zażądanych ksiąg, *b*) robieniu z nich wypisów i odpisów.

§. 11. W tym celu urząd archiwalny obowiązany jest dostarczyć stronie zażądanéj księgi, a w miarę możności dopomódz jéj do wynalezienia szukanego aktu.

§. 12. Prowadzoną będzie osobna księga kontroli według wzoru *A)*, w któréj każda strona podpisem swoim stwierdzi, kiedy i jaką księgę przeglądała i z niéj wypisy lub odpisy robiła.

§. 13. Nie wolno jest tak stronom, jakotéż urzędnikom archiwalnym używać w archiwum innego atramentu, jak ciemno-fioletowego, którego urząd archiwalny dostarczy.*)

§. 14. Księgi, z których strony lub urzędnicy archiwalni w kancelaryi archiwum użytkowali, mają być tego samego dnia przed zamknięciem archiwum na właściwe miejsce złożone. Wypożyczanie ksiąg po za kancelaryję archiwum jest wzbronioném.

---

*) Uwaga do §. 13. Zapobieży to najlepiéj możliwemu fałszowaniu dawnych aktów.

III.

O wydawaniu stronom odpisów i wyciągów.

§. 15. Na ustne lub pisemne żądania stron, obowiązanym jest urząd archiwalny:

a) sporządzać im i wydawać wierzytelne odpisy żądanych aktów;

b) sporządzać im i wydawać krótkie streszczone wyciągi wszystkich aktów do jednego wskazanego przedmiotu odnoszących się, a w archiwum zawartych.

§. 16. Odpisy te i wyciągi mają być wydawane władzom c. k. rządowym i krajowym bezpłatnie; rządowi rosyjskiemu za zwrotem kosztów ekspedycyi, które urząd archiwalny z ryczałtu zaliczy; innym stronom za złożeniem zaliczki na stemple, portoryja i taksę, które urząd archiwalny z góry w przybliżeniu, a przy wydaniu odpisu lub wyciągu ostatecznie obliczy.

§. 17. Taksa ta wynosi:

a) jeżeli strona wskazała datę aktu, lub żąda odpisu lub wyciągu z ksiąg indexowanych alfabetycznie, od pierwszego arkusza odpisu jednego aktu 3 zł. a., a od każdego następnego arkusza tegoż aktu 1 zł. a., od każdego wyciągu z jednego zapisku lub aktu 1 złr. *)

---

*) Uwaga do §. 17. Nie ma żadnéj przyczyny żądać wyższéj taksy od odpisów aktów dawniejszych: gdyż urzędnikowi archiwalnemu rzecz swoję znającemu łatwiéj nieraz czytać lub odpisywać akta z XVgo wieku kaligraficznie pisane, niż niedbałą kursywę XVII lub XVIII wieku.

b) jeżeli strona żąda wyszukania aktu lub aktów do jednego przedmiotu (miejscowości, familii) się odnoszących, bez oznaczonéj daty i z ksiąg nie indexowanych alfabetycznie, winną jest oprócz tego złożyć należytość w kwocie 15 zł. w. a. za przeszukanie ksiąg jednego sądu, przez nią wskazanego. Gdyby poszukiwanie nie doprowadziło do celu, otrzyma strona poświadczenie urzędu archiwalnego, że żądany akt lub akta w księgach wskazanego sądu się nie znajdują, lecz zwrotu należytości za przeszukanie aktów domagać się nie może. *)

§. 18. Na każdym przez urząd wydanym akcie taksa, stemple i portoryja mają być zanotowane.

§. 19. Zarówno na zaliczki, jakotéż na taksy, stemple i portoryja ostatecznie obliczone, urząd archiwalny wyda stronie kwit z księgi sznurowéj.

§. 20. Odpisy i wyciągi sporządzać należy na papierze zwykłego formatu, białym czerpanym, in folio, z marginesem szerokości jednego centymetru z obu stron, puste miejsca przekreślić, arkusze jednym sznurkiem przeciągnąć, a na końcach sznurka przyłożyć pieczęć: „Krajowe archi-

---

*) Ustanowienie osobnéj należytości za przeszukiwanie aktów nieindexowanych rzeczą jest konieczną ze względu na to, że przejrzenie kilkudziesięciu i więcéj tomów, kartka za kartką, zajmuje urzędnika miesiąc lub kilka miesięcy czasu. Obwarować więc trzeba, aby szukanie takie tylko istotnie w ważnych przypadkach się odbywało, a w ówczas wydatek kilkunastu zł. a. strona chętnie poniesie. W miarę postępu pracy około indexów należytość ta coraz rzadsze znajdzie zastósowanie.

§. 21. Odpis wyda
ma na czele napis: „Odpis
wum“, na końcu zaś klauz
„Zgodność powyższego odp
stronie . . . pod liczbą por
krajowego archiwum aktów
się znajdującym poświadcza
datę, pieczęć i podpis Dyrel

§. 22. Wyciąg wydan
na czele napis „Wyciąg z al
się, w krajowém archiwum
w . . . znajdujących się, przez
dzony,“ u spodu zaś datę, pieczę

§. 23. Odpisy wierzytel
chowaniem pisowni i interpunl
miejscach błędnych umieszcza
przy miejscach zepsutych lub
kropki, a w nawiasie umieścić
jąć . . . . liter, zepsute, niecz

§. 24. Wyciągi polegają
aktu słowami, o ile można, sa

§. 25. Tylko urząd arc
odpisy

dzielnych z napisem umieszczonym u góry: „Acta judicii terrestris (lub castrensis) . . . . “

§. 27. Akta sądów urzędujących niegdyś w jednéj miejscowości stać mają obok siebie, ale zawsze oddzielnie akta grodzkie, oddzielnie ziemskie.

§. 28. Akta rozrzucone lub mylnie złączone mają być podług swego pochodzenia i treści rozdzielone, a względnie złączone, we właściwe lub osobne księgi oprawione i w odpowiednie miejsca wstawione. Dawne oprawy, o ile noszą na sobie cechę wieku, winny być szanowane.

§. 29. Księgi aktów należących do jednego sądu ułożyć należy w porządku chronologicznym, bez względu na format. Jeżeli zaś akta te w dalszym swym ciągu na kilka rodzajów podług odmiennéj natury spraw się rozgałęziają, trzeba najpierw jeden rodzaj ksiąg razem chronologicznie ustawić, następnie drugi, trzeci i t. d. Będą więc najpierw stały: Acta judicii terrestris . . . (ogólne); daléj po rozdzieleniu się tych ksiąg na dwie gałęzie: Acta controversiarum judicii terrestris . . , oraz Acta inscriptionum judicii terrestris . . ; daléj, jeżli te ostatnie znowu się rozdzieliły, bezpośrednio po nich: Acta inscriptionum, contractuum judicii terrestris . . , oraz Acta inscriptionum testamentorum judicii terrestris . . . i t. p. Tak samo z księgami grodzkiemi. Najpierw stać będą: Acta judicii et officii castrensis . . ; daléj Acta judicii castrensis . . ; Acta officii castrensis . . ; daléj Acta inscriptionum . . , Acta oblatarum . . . i t. p.

§. 30. *) Aktów sądów, „in curia S. R. Mtis,“ lub „in Conventione generali“, lub „in Colloquio generali“ pro-

*) Uwaga do §. 30. Sądy te nigdy z sobą nie mogły kolidować, sędzia ziemski był w nich zawsze referentem, a pisarz ziemski prowadził akta.

wadzonych zawsze przez pisarza sądu ziemskiego, nie należy z aktów sądu ziemskiego wyłączać.

§. 31. Na grzbiecie każdéj księgi ma być wypisanym rodzaj aktów, do jakiego należy, daléj lata z których zapiski w téj księdze się mieszczą, nakoniec u spodu numer jéj porządkowy.

§. 32. Jeżeli w księdzie znajdują się akta Sądów nadwornych, sejmowych, wiecowych razem z ziemskiémi lub wyłącznie, ma to być na grzbiecie księgi uwidocznioném.

§. 33. Przy nadawaniu księgom nazw należy się trzymać o ile można nazw w §§fach 29 i 30 sformułowanych, a zdarzające się nazywanie jednego i tegoż samego rodzaju ksiąg różnemi nazwami, n. p. Colloquia Cracoviensia, Termini particulares Cracovienses, Libri terrestres Cracovienses, Acta judicii terrestris Cracoviensis, stanowczo zarzucić.

§. 34. Na wewnętrznéj okładce każdéj księgi zapisanym będzie jéj dawniejszy numer i tytuł, a zarazem sporządzoną tabella porównawcza, za pomocą któréj możnaby każdą księgę znaną z dawniejszéj jéj nazwy, z łatwością odszukać.

§. 35. W każdéj księdze będą oznaczone numerem porządkowym stronnice, a osobnym numerem porządkowym akta i zapiski w téj księdzie zawarte.

§. 36. Daty średniowieczne rozwiązać należy na dnie i miesiące i zanotować obok.

§. 37. Porządkowanie archiwum zacząć się ma od rozłożenia aktów luźnych lub mylnie zeszytych, a postępować od aktów jednego sądu do dalszych.

§. 38. Z uporządkowaniem aktów każdego sądu postępować będzie równym krokiem ułożenie inwentarzy, z których:

a) Jeden zawierać będzie wyliczenie wszystkich ksiąg, z wypisaniem nazw i dat umieszczonych, według §§. 31 i 32 na grzbietach, obok zaś ogólną liczbę stron każdéj księgi i liczbę aktów, wreszcie uwagę, czy księga jest oprawną, dobrze zachowaną i t. p. Wzór pod *B.*

b) Drugi będzie przedstawiał w porządku chronologicznym kadencyje jednego sądu, a przy każdéj kadencyi notował, w jakich księgach i od którego do którego numeru mieszczą się zapiski i akta do tej kadencyi się odnoszące. Przy sądach niemających kadencyj, jeden rok kalendarzowy służyć ma za kadencyję. Przykład pod *C.* *)

V.

O ułożeniu indexów.

§. 39. Po ułożeniu ksiąg i inwentarzy w całém archiwum przystąpi urząd archiwalny do układania alfabetycznych indexów osób i miejscowości w księgach archiwalnych wspomnianych.

---

*) Uwaga do §. 38. Inwentarz *a)* służyć ma do kontroli, że z archiwum żadna księga nie jest uronioną. Inwentarz czyli wykaz *b)* niezbędnym jest dla wyszukania jakiegokolwiek aktu, którego data jest znaną. Istniał bowiem zwyczaj, że jedne i te same księgi prowadzono na kilka rąk równocześnie, tak, że zapiski jednego rodzaju i z jednéj kadencyi w kilku, a nieraz kilkunastu księgach się mieszczą. Chcąc przeto pewien akt z wiadomą datą odszukać, a żadnéj księgi nie pominąć, trzeba akta sądowe ustawione mieć chronologicznie w sposób §. 32 podany.

§. 40. Do wszystkich ksiąg sądowych jednego województwa w przeciągu każdych stu lat sporządzonym ma być jeden index. Wiek XIVty dołączonym jednak będzie do XVgo i jednę całość stanowić.

§. 41. Każdy index ułożyć należy w ten sposób:

a) ażeby pod nazwą familijną, o ile istnieje, mieściły się wszystkie osobistości do niéj należące;

b) ażeby przy każdéj osobistości wymienione były jéj urzędy i posiadłości tak, jak w każdym akcie są wymienione, z podaniem roku, do którego się akt odnosi. Dodatek „olim“ w indexie naznaczać ma akta, w których o jakiéj osobie jako o zmarłéj jest mowa;

c) ażeby przy każdéj miejscowości wymienieni byli wszyscy urzędnicy, którzy w niéj mieli urzędu swego siedzibę, z wymienieniem lat urzędowania;

d) ażeby przy każdéj miejscowości wyszczególnione były przywileje na jéj rzecz wydane.

§. 42. Wszystkie cytaty w indexach zawierać mają nazwę i numer księgi, oraz numer porządkowy zapiski lub aktu. Wzór indexu pod *D.*

§. 43. Archiwum Lwowskie ułoży najpiérw indexy województwa ruskiego.

VI.

O urzędnikach archiwalnych i ich czynnościach.

§. 44. Dyrektor wykonywa bezpośrednią władzą nad urzędnikami i sługami archiwum, kieruje ich pracą, a w razie, gdyby obowiązki swe zaniedbywali lub przekraczali, winien donieść o tem Wydziałowi krajowemu jako przełożonéj Władzy.

§. 45. Urzędnicy i słudzy archiwalni wszystkie podania swoje służbowe wnosić będą na ręce Dyrektora, który je z opinią swoją Wydziałowi krajowemu przedłoży.

§. 46. Dyrektor ma prawo udzielać urzędnikom i sługom archiwalnym urlopu do czternastu dni, Dyrektorowi zaś zapewnia się corocznie dwumiesięczny urlop za poprzedniém doniesieniem Wydziałowi krajowemu.

§. 47. Dyrektor oprócz ogólnego nadzoru kierować ma bezpośrednio pracami około ułożenia ksiąg i indexów w rozdziale IV i V Instrukcyi wyszczególnionemi.

§. 48. Dyrektor zastępuje archiwum na zewnątrz i podpisuje wszystkie akta wychodzące z archiwum, oraz korespondencyję prowadzoną przez urząd archiwalny.

§. 49. Adjunkci winni są codziennie przez sześć godzin od 9—1 rano i od 2—4 po południu pracować w archiwum, prowadzić będą bezpośrednio czynności w rozdziale I, II i III Instrukcyi około strzeżenia archiwów, dozorowania osób korzystających z archiwum i sporządzania wyciągów i odpisów wyszczególnione, a w chwilach wolnych od tych zajęć pełnić będą czynności przez Dyrektora im przydzielone.

§. 50. Aplikanci winni są codziennie przez trzy godziny pełnić czynności archiwalne, jakie im Dyrektor poruczy.

§. 51. Słudzy archiwalni obowiązani są stósownie do poleceń Dyrektora, a względnie Adjunkta, uprzątać kancelaryje i sale aktów, palić w piecach, przenosić i układać księgi, a expedycyje roznosić.

§. 52. W razie urlopu Dyrektora, Adjunkt za upoważnieniem Wydziału krajowego obejmuje po nim zastę-

pstwo i podpisuje za niego expedycyje z dodatkiem „w zastępstwie Dyrektora.“

§. 53. W razie urlopu lub słabości Adjunkta, Dyrektor wydaje żądane księgi; nadzór nad osobami korzystającemi z archiwum poruczyć może jednemu z aplikantów.

§. 54. Urząd archiwalny prowadzić będzie:

a) dziennik podawczy podług wzoru *E*, do którego wszystkie nadchodzące podania, urzędowe pisma, oraz ustnie do protokółu wniesione żądania wpisywać należy;

b) księgi doręczeń podług wzoru *F*;

c) księgę sznurową podług wzoru *G*.

§. 55. Dyrektor obowiązany jest przedkładać Wydziałowi krajowemu wszystkie wnioski do prowadzenia archiwum się odnoszące, których załatwienie jego zakres działania przechodzi, ma proponować ryczałt na opał i potrzeby kancelaryjne i z niego corocznie w miesiącu Styczniu dokumentowany składać rachunek.

§. 56. Oprócz tego będzie Dyrektor co pół roku w miesiącach Styczniu i Lipcu przedkładał Wydziałowi krajowemu dokładne sprawozdanie:

a) z załatwienia spraw do dziennika podawczego w ciągu ubiegłego półrocza wniesionych;

b) z kwot tytułem taks do podręcznéj kasy archiwum wniesionych, któremi następnie Wydział krajowy rozporządzi;

c) z postępu pracy około uporządkowania ksiąg i indexowania.

§. 57. Wydział krajowy w czasie, który od jego uznania zależy, zarządzać będzie przez swoich delegatów rewizyję archiwów, tak co się tyczy ich całości, jakotéż co się tyczy prowadzenia kasy i czynności archiwalnych.

§. 58. Wydrukowanym będzie wyciąg z niniejszéj instrukcyi składający się z §§. 1, 6 i 7 — 25, a wyciąg ten rozesłanym będzie wszystkim władzom w kraju urzędującym, oraz przybitym na ścianie w kancelaryi każdego archiwum.

10. Treść odezwy Wydziału krajowego z d. 22 Listopada 1877 r.

(W Akt. pod L. 194).

Wydział krajowy żąda opinii Akademii co do czasowego zatrzymania w Archiwum krajowém ksiąg radzieckich i innych miasta Krakowa.

11. Odpowiedź Akademii z d. 14 Grudnia 1877 r.

(W Akt. pod L. 194).

Wyjaśnienie było przychylne żądaniu Magistratu miasta Krakowa z uwagi, że nie naraża to na zwiększenie wydatków; chociażby bowiem księgi owe, które po jakimś czasie mają być wyłączone, stanowiły wraz z innemi jedną całość, płace nie byłyby wyższe od proponowanych.

12. Treść odezwy Wydziału krajowego z d. 24 Grudnia 1877 r.

(W Akt. pod L. 210).

Wydział krajowy przesyła do ostatecznego orzeczenia Akademii uwagi, poczynione nad projektem podanym powyżéj (L. 9) przez urzędnika obeznanego dobrze z archiwum lwowskiém.

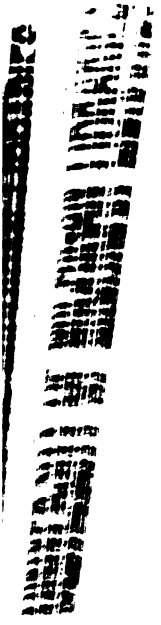

...chwatę w téj mi
Stycznia i 27 Lutego r.
Wydziału filoz. hist
mujący Kwestyjonaryjusz

13. Treść odezwy W. Nami
(W Akt. pod

Wys. Namiestnictwo
misyi prawniczéj, zwracając
zachęcając do wyszukania os
mogących.

14. Treść odezwy Wydziału
1877
(W Akt. poc

Wydział krajowy przesył
sowany do prezesów Rad powia
powyżéj (13).

d) *W sprawie tłumacze*
(W Akt. pod L.

15. Pismo Dr. Wagner

III.

W przedmiocie majątku i funduszów Akademii.

a) *W sprawie zapisu ks. P. Pękalskiego.*

(Zob. Roczn. Zarz. za r. 1874 str. 15; r. 1876 str. 19).

16. Wyciąg z odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 22 Stycznia 1877 r.

(W Akt. pod L. 24).

Gdy legaty ś. p. ks. P. Pękalskiego nie stanowią fundacyi i nie ulegają nadzorowi c. k. Namiestnictwa, nie zachodzi potrzeba jakiegokolwiek zarządzenia tutejszego i chodzi jedynie o skonstatowanie, czy istotnie Akademija znajduje się w posiadaniu powyżéj wyszczególnionych sum.

17. Treść odpowiedzi na powyższą odezwę z d. 8 Lutego 1877 r.

(W Akt. pod L. 24).

Ponieważ układ z dłużniczką o wypłatę kwoty umówionéj zawarty został przez p. Wilkosza obrońcę sądowego nie w imieniu Akademii, lecz w imieniu masy ks. Pękalskiego: ztamtąd więc dopiéro Akademija ma pobierać swoję należytość w terminach układem objętych.

b) *W sprawie zarządu Zakładu zdrojowego w Szczawnicy.*

(Zob. Rocz. Zarz. z r. 1876 str. 21—31).

18. Wyciąg z protokółu posiedzeń walnych Akademii z d. 31 Października 1877 r.

Na wniosek Prezesa, Akademija zwalnia go od przewodniczenia w Zarządzie spraw Zakładu zdrojowego w Szczawnicy; o zastąpienie go na tém stanowisku poleca Zarządowi udać się do Dra praw Fel. Szlachtowskiego, dotychczasowego Członka Komitetu do spraw przerzeczonych; uchwala wreszcie, ażeby temuż Dr. Szlachtowskiemu, który dotąd z szczególną gorliwością podzielał pracę z Prezesem bez żadnego wynagrodzenia, wyznaczyć je nadal rocznie w stosunku 20% czystego dochodu.

19. Odezwa Zarządu Akademii do Wgo Dra Fel. Szlachtowskiego z d. 2 Listopada 1877 r.

(W Akt. pod L. 183).

Zważywszy, że zajęcia Prezesa, jakich wymaga tok właściwych spraw akademickich, tak w ich całości, jak niemniéj w niektórych szczegółowych komisyjach, czas jego wyczerpują tak dalece, że niepodobna, by znaleść go mógł dla należytego zawiadywania interesami Zakładu zdrojowego w Szczawnicy; zważywszy nadto, że zajęcie tego rodzaju musi być dlań tém uciążliwszém, im więcéj natura tych interesów prawniczo-sądowa i administracyjna obcą jest jego właściwemu zadaniu i kierunkowi pracy; że poszukiwanie obcéj rady i pomocy ubezpiecza go wprawdzie w przedsiębranych krokach, przedłuża jednak tok postępowania, a

nie usuwa nadmienionych trudności: Akademija przychyliła się jednomyślnie do przedstawienia Prezesa, ażeby, uwalniając go od zawiadywania sprawami Szczawnickiemi, powierzyć to zadanie osobie, która, charakterem swoim i wypróbowaną życzliwością równą dając rękojmię, więcéj byłaby usposobioną do prowadzenia tego rodzaju interesów.

Ponieważ przymioty te po dokładnéj rozwadze znajdowała jedynie w osobie Wgo Pana, do Ciebie więc zwraca się z prośbą, ażebyś w sprawach nadmienionych, w obec osób interesowanych i miejscowego Zarządu w Szczawnicy, zechciał być jéj jedynym Zastępcą i pełnomocnikiem, z prawem odwołania się do pomocy, któréj, gdyby mogła być przydatną, nigdyby nie brakło ze strony czy samego Prezesa, czy innych Członków dotychczasowego Komitetu Szczawnickiego.

Wiadoma jéj Wny Panie Twoja bezinteresowność, któréj wszelako nadużywać nie chcąc, powzięła za zasadę, że na kogokolwiek zadanie to przypadłoby ostatecznie, ma on tytułem wynagrodzenia pobiérać 20% z połowy czystego dochodu przypadającéj na Akademiję.

Już samo przystąpienie do téj propozycyi uważać ona będzie za dowód téj życzliwości, jaką Wny Pan dotąd okazywać jéj raczyłeś.

20. Treść odpowiedzi Wgo Dra F. Szlachtowskiego z d. 5 Listopada 1877 r.

(W Akt. pod L. 186).

Pan Szlachtowski przyjmuje pełnomocnictwo zarządu Zakładu w Szczawnicy, z temi zastrzeżeniami: 1) Żeby czynność dawniejszego komitetu nie ustawała, on zaś objął

jedynie stanowisko dotąd przez Prezesa zajmowane; 2) ażeby ubytek jednego Członka komitetu w skutku ustąpienia Prezesa, Zarząd Akad. zastąpił wyznaczeniem innego; 3) żeby wynagrodzenia nie wyznaczać mu ani w formie tantyjemy, ani też w sposób stale ustanowionéj płacy, lecz żeby Zarząd Akad. w każdym roku oznaczał wynagrodzenie z uwzględnieniem czystego dochodu i dokonanych czynności.

21. Wyciąg z protokółu posiedzeń Zarządu Akademii z d. 13 Listopada 1877 r.

Zarząd zgadza się: 1) aby zawiadywanie sprawami szczawnickiemi poruczoném było Komitetowi dawniejszemu, w którym miejsce przewodniczącego ma zająć Dr. Szlachtowski; w jego zaś miejsce na Członka Komitetu zaprosić Członka Akad. Dra Estreichera, z wielokrotnego pobytu w Szczawnicy obeznanego z tamecznemi stosunkami; 2) aby wynagrodzenie oznaczać corocznie w miarę dochodów i dokonanych czynności, przestrzegając wszelako, o ile można, normy wskazanéj uchwałą walnego posiedzenia Akademii.

c) *W sprawie funduszu depozytowego na szpital w Krynicy.*

(Zob. Roczn. Zarz. z r. 1873 str. 88, 89).

22. Treść odezwy Zarządu zdrojowisk w Krynicy z d. 10 Stycznia 1877 r.

(W Akt. pod L. 7).

W zamiarze wyjednania odpowiedniéj subwencyi od c. k. Ministerstwa rolnictwa dla urzeczywistnienia projekto-

wanéj budowy szpitalu, potrzebny jest: odpis aktu fundacyi, tudzież wykaz funduszu na ten cel w Akademii złożonego, a zarazem wiadomość, komu i pod jakiemi formalnościami Akademija wydałaby w mowie będący fundusz.

23. Treść odpowiedzi z d. 15 Stycznia 1877 r.

(W Akt. pod L. 8).

Fundusz rzeczony wynosił z końcem r. 1876 w gotówce 212 zł. a. 10 kr., tudzież 1700 zł. a. w obligacyjach indemnizacyjnych. Akademija gotową jest oddać go każdego czasu tam, gdzie do tego upoważniłby ją stanowczo i piśmiennie Prof. Dr. Dietl, jako ten, na którego wniosek i od którego sumę powyższą ówczesne Towarz. nauk. w depozyt przyjęło.

24. Treść podania Dra Zieleniewskiego z d. 26 Stycznia 1877 r.

(W Akt. pod L. 16).

Dr. Zieleniewski uprasza o przyjęcie w depozyt dodatkowo do powyższego funduszu, 803 zł. a. w książeczkach kasy oszczędności.

d) *Spłata kwoty 500 zł. a. ciężącéj na domu Akademii.*

Kwota ta będąca własnością spadkobierców ś. p. Tom. Majewskiego ciężyła na gruncie, na którym wystawiono dom ówczesnego Tow. nauk. Nie była ona oprocentowana aż do r. 1876, odkąd następnie zażądano odsetek, a w r. 1877 zwrotu kapitału.

25. Zwrot kapitału d. 3 Listopada 1877 r.

(W Akt. pod L. 188).

Zarząd podaje do Sądu delegowanego miejskiego o potwierdzenie prawomocności dekretu dziedzictwa po ś. p. T. Majewskim i o dalsze kroki celem wykreślenia powyższéj kwoty z hipoteki domu Akademii.

e) *Układ z W. Leonard. Teod. Rychlickim.*

(Zob. Roczn. z r. 1873 str. 20).

(W Akt. z r. 1873 L. 57).

26. Wyciąg z podania W. Rychlickiego z d. 11 Lutego 1877 r.

(W Akt. L. 37).

Ponieważ akt darowizny, zeznany w d. 8 Stycznia 1873, jest w różnym względzie dla podpisanego uciążliwy: oświadcza zatém, iż gotów jest wypłacić Ak. um. na zupełne zaspokojenie praw téjże, t. j. za formalne zrzeczenie się tychże praw, ryczałtową sumę 30,000 zł. w. a. Sumę tę ofiaruje się podpisany w 2ch ratach zaliczyć, a to 20,000 zł. a. zaraz po przyjęciu niniejszéj propozycyi i wydaniu aktu zrzeczenia, ze zezwoleniem na wykreślenie z hipoteki dóbr praw Akademii z aktu darowizny pochodzących; sumę zaś 10,000 zł. a. wypłaci podpisany w rok po przeprowadzeniu tego układu, zabezpieczając takową do czasu zupełnego wypłacenia na hipotece dóbr.

27. Wyciąg z protokółu posiedzeń walnych Akademii z d. 3 Marca 1877 r.

Upoważnić Zarząd do traktowania z p. Rychlickim i przeprowadzenia ugody, polecając mu, aby starał się skłonić go do wzięcia na siebie przynajmniéj połowy przypadających ztąd kosztów.

28. Prezes Akademii do W. L. T. Rychlickiego d. 17 Maja 1877 r.

(W Akt. od L. 108).

Zawiadomienie, że stósownie do uchwały zapadłéj na pełném posiedzeniu Akademii w d. 2 Maja 1877 r., przystępuje ona do propozycyi W. Rychlickiego pod następującémi warunkami:

1. W. L. Rychlicki wypłaci Akademii 30,000 zł. a. w ten sposób, że 20,000 złoży niezwłocznie po przyjęciu jego propozycyi; resztę 10,000 zł. a. wypłaci w rok po przeprowadzeniu układu, zabezpieczając takową do czasu wypłacenia się na hipotece dóbr.

2. Tenże ubezpiecza hipotecznie na rzecz Akademii sumę 10,000 zł. a. mającą być wypłaconą bezwarunkowo po jego najdłuższém życiu. Zabezpieczenie to ograniczoném będzie do dóbr Wilcza Wola z przyległościami z prawem ustąpienia pierwszeństwa dla najwyższéj pożyczki galicyjskiego Tow. kredytowego ziemskiego, lub przeniesienia téj hipoteki na inne dobra.

3. Akademija równocześnie z wypłatą 20,000 zł. a. wyda urzędownie oświadczenie, iż do rozwiązania aktu

darowizny na początku wspomnionego i poczynienia odpowiednich zmian w hipotece przystępuje.

4. Na opędzenie kosztów z téj pertraktacyi wynikłych, złoży W. Rychlicki obok pierwszéj raty połowę kwoty w tym celu w przybliżeniu obliczonéj; drugą połowę pokryje Akademija.

29. Rezolucyja c. k. Sądu krajowego lwowskiego z d. 22 Czerwca 1877 r.

(W Akt. L. 137).

Ugoda zawarta według warunków powyższych (28); o uregulowaniu stósowném do tego hipoteki Sąd zawiadamia, jak następuje:

W skutek uchwały c. k. Sądu krajowego lwowskiego z dnia 16 Czerwca 1877 L. 30462, na mocy téj, w c. k. Tabuli krajowéj galic. Instr. 1419 pag. 326 wpisanéj umowy:

1. wykreślenie

a) praw Akademii umiejętności w Krakowie do własności dóbr Wola Raniszowska, Wilcza Wola, Spie, Zmysłów, Łąka albo Łuka czyli Foroszcza, Adwokacyja Łąka, Bilina Wielka, Dorożów, Tatary, Prussy, Byków, Glinna, Ortyniec, Łużek dolny, Wola Jakubowa i Bronica, jak Dom. 209 pag. 195 w 9 haer. i w odnośnych intabulowanych, ze stanu czynnego pomienionych dóbr; tudzież

b) sumę 10000 zł. w. a. Dom. 449 pag. 201 w 16 on. pag. 184 w 9 on. pag. 248 i 264 w 11 on. intabulowaną ze stanu biernego dóbr — Łęka, Łuka albo Foroszcza zwanych, Adwokacyja Łąka, Bilina Wielka i Dorożów, z zastrzeżeniem jednak §. 51 Ust. hip.

co do nadciężaru Instr. 1271 pag. 425 n. 1 on. wedle Dom. 209 pag. 194 w 3 extab.; — nareszcie

2. Sumę 10,000 zł. w. a. w rok od podpisania umowy płatnéj w Krakowie, w stanie biernym dóbr Wola Raniszowska, Wilcza Wola, Spie i Zmysłów — na rzecz Akademii Umiejętności w Krakowie wedle Dom. 209 pag. 202 w 12 on. zaintabulowano.

IV.

Dary.

Szczegółowy wykaz darów zamieszczony będzie w osobnym rozdziale Rocznika; w tém miejscu podają się jedynie te, z którémi łączą się pewne zastrzeżenia i korespondencyje.

a) *Kwoty ofiarowane z pewnym oznaczonym celem.*

30. Fundusz na Volumina legum.

(W Akt. z d. 20 Kwietn. 1877 r. L. 88).

Akademija umiejętności w Krakowie otrzymała za pośrednictwem swego Członka hr. St. Tarnowskiego 750 rubli w Listach zastawnych Król. Polsk., jako fundusz przeznaczony na wydanie IXgo uzupełniającego tomu wydania Pijarskiego Voluminów legum, z wskazówką, aby nie wcześniéj jak w półtora roku do tego wydawnictwa przystąpić.

Wydanie konstytucyj sejmów Rzeczypospolitéj z lat 1782, 1784, 1788, 1792, 1793 było oddawna zarówno dla historyi jak dla historyi prawa pożądaną rzeczą, tém bardziéj że ważne i liczne prawa czteroletniego Sejmu i postanowienia Sejmu grodzieńskiego w takiém zostają rozproszeniu. Byłoby jednak kwestyją otwartą jeszcze i przez dojrzałą dyskusyję rozstrzygnąć się mającą, czyli zbioru tego nie należałoby uzupełnić postanowieniami Rady Nieustającéj aż do zniesienia téj magistratury, projektami do ustaw Sejmu czteroletniego i sancytami konfederacyi Targowickiéj przed Sejmem grodzieńskim. Zastanawiać się będzie nad tém komisyja prawnicza akademicka i nie omieszka przedstawić wniosków swoich Czcigodnemu Dawcy ofiarowanego funduszu.

31. Fundacyja ś. p. Kaspra Bieleckiego.

A). Odezwa Ekspozytury Prokuratoryi skarb. w Krakowie z d. 15 Kwietnia 1877 r.

(W Akt. L. 89).

Testamentem z d. 5 Czerwca 1859 zapisał ś. p. Kasper Bielecki kapitał, który po zrealizowaniu wynosi 5,200 zł. w. a., Arcybractwu Miłosierdzia w Krakowie: „od którego procent Arcybractwo przesyłać będzie tutejszemu Towarzystwu naukowemu do rozdzielenia pomiędzy dwóch lub trzech akademików krakowskiéj szkoły, których toż Towarz. nauk. za najgodniejszych tego daru uzna, bądź z powodu złożonéj przez nich jakiéj odznaczającéj się pracy wierszem lub prozą w polskim języku, bądź dlatego iż otrzymali świadectwo odznaczającego się postępu w literaturze polskiéj.“

Ekspozytura Prokuratoryi zapytuje: Czy Akademija przyjmuje obowiązek włożony na nię powyższą fundacyją? w jaki sposób zamierzałaby go wykonywać?

B) Odezwa Akademii do Ekspozytury Prokuratoryi z d. 4 Maja 1877 r.

(W Akt. L. 99).

Na wniosek Prezesa przyjęty przez Zarząd wzmocniony Członkami Wydz. Igo, Akademija na walném posiedzeniu w d. 2 Maja 1877 uchwaliła, co następuje:

Akademija przyjmuje obowiązek włożony na nię niniejszą fundacyją i wypełniać go zamierza w następujący sposób:

a) Procent coroczny przeznacza na 3 nagrody dla uczniów Uniwersytetu, w stosunku takim, iż rozdzielając go na 6 równych części, 3 z nich stanowić będą pierwszą, 2 drugą, a 1 trzecią nagrodę.

b) Przedmiotem nagród będą wypracowania z zakresu historyi literatury polskiéj, tudzież utwory poetyckie.

c) Jedno z zadań, a mianowicie z zakresu historyi literatury, wyznaczy filologiczny Wydział Akademii, w porozumieniu z profesorem literatury polskiéj w Uniwersytecie. Wypracowanie temu odpowiednie, przez tenże Wydział za najlepsze uznane, otrzyma nagrodę pierwszą. Dwie drugie przyznane będą uczniom, których prace dowolnie dokonane, bądź poetyckie, bądź historyczno - literackie, okażą się nagrody godnemi.

d) Zgodnie z wolą testatora, w razie niedostarczenia wypracowań wymienionych w poprzedzającym ustępie, nagroda niniejsza może być udzieloną uczniowi, któ-

liczby na rok nas
zwyczajnych, a to
miekiego w porozum
skiéj.

6) **Odezwa Akademii do E**
Październ
(W Ak

Akad. prosi o przyspie
i zawiadomienie, od jakiego
Arcybractwa pierwszego proc
by ilości.

32. Dar Akademii dla zacl

Wyciąg z listu N. N. z
(W Akt.

Miłośnik nauk z Warsza
nionym, oświadcza, że ma
zastawnych Miasta Warszawy
w Krakowie, ażeby z nich po
przez nagrody pieniężne i uzr
do prac naukowych, do podni
Z kapitału tego zmuszony za
kupony

być na przemian: *a)* prace ku podniesieniu uczuć religijnych, moralnych i oświecenia ludu, *b)* prace z zakresu nauk przyrodniczych, 3) z zakresu dziejów ojczystych.

(Co do dalszego toku zob. w Akt. L. 145. 199).

33. Dar na druk Akt historycznych.

(W Akt. L. 209).

Na ręce Prezesa i Sekretarza złożono w d. 27 Grud. 1877 r. 3,000 marek w listach kredytowych poznańskich, z talonami i kuponami płatnemi od d. 1 Lipca 1878 r., na druk Tomu Akt historycznych, objąć mającego Listy Jędrzeja Zebrzydowskiego.

b) *Dary w różnych przedmiotach.*

34. Wyciąg z listu p. Jana Jundziłła z d. 8 Lutego 1877 r.

(W Akt. L. 33).

Ośmielam się przesłać do Muzeum Akad. przedmiot powierzchownie małego znaczenia, ale szacowny jako pamiątka po ś. p. Jul. Niemcewiczu, a mianowicie jego poważny fotel. Autentyczność jego poświadcza W. Barbara z Frankowskich Niemcewiczowa.

35. Treść listu JW. M. Załuskiego z d. 12 Lutego 1877 r.

(W Akt. L. 41).

Obok ofiarowanéj obrączki z napisem: (zewnątrz) „Wszystko Ojczyźnie, nigdy nic dla siebie," (wewnątrz) „Z Załuskich Lubomirska Kościuszce 1816;" dowód jéj autentyczności.

36. Oświadczenie W. Konst. Skirmunta z d. 24 Czerwca 1877 r.

(W Akt. L. 129).

Obok daru uczynionego Akademii ze słynnych szachów roboty ś. p. Heleny ze Skirmuntów Skirmuntowéj, zastrzeżenie, że w razie gdyby zbiory Akad. na własność miasta przejść miały, szachy owe do rodziny Skirmuntów powrócić mają.

37. Treść listu hr. Zofii Potockiéj do Prezesa z d. 23 Października 1877 r.

Hr. Zofija Potocka, ofiarując Akademii marmurowy posąg Kopernika, dzieło p. Gadomskiego, przesyła projekt napisu, który życzyłaby sobie, aby był umieszczony na piedestale tegoż posągu, dołączając wyraz niewygasłych nigdy uczuć swoich szczeréj przychylności dla Akademii.

38. Pismo Zarządu Akademii do hr. Zofii Potockiéj z d. 29 Listopada 1877 r.

(W Akt L. 195).

Najczcigodniejsza Pani Hrabino!

Imieniem Akademii umiejętności w Krakowie, a w wykonaniu uchwały pełnego zgromadzenia téjże, dnia 30 Października odbytego, podpisani mają zaszczyt złożyć wyrazy najserdeczniejszego podziękowania za ofiarowany przez Nię posąg Mikołaja Kopernika, dłuta Walerego Gadomskiego, który z napisem: „Ofiara hołdu i czci dla Akademii Umie-

jętności złożona w myśl i z woli Adama Potockiego“ przez Najczcigodniejszą Panią Hrabinę podanym, zdobi już dzisiaj gmach akademicki.

Nie po raz pierwszy doznaje Akademija nasza dowodów uznania dla celów i dążeń swoich ze strony czcigodnéj Rodziny, tego przedwcześnie Ojczyźnie zabranego męża, którego głęboki rozum i serce wielkie tylekroć Członkowie jéj poznać mieli sposobność na widowni publicznéj działalności. Zięhnącą dłonią złożył on przy kolebce naszéj Instytucyi dar wspaniały, świadczący, jak sam, rozstając się z życiem, pragnął jak najwięcéj warunków przyszłości i życia w kraju widzieć i pozostawić. Posąg Kopernika, wiążący się z Jego Imieniem, pozostanie i dla nas i w tradycyi Akademii, pamiątką téj rozumnéj i serdecznéj przychylności, któréj doświadczyła od jednego z najlepszych synów Ojczyzny. Ale przypominać on będzie zarazem Tę, która całém życiem swojém, wylaném ku czynieniu dobrze, ku popiéraniu tego, co szlachetne, piękne i zbawienne; była Synowi temu i jest Domowi jego żywą cnót i poświęcenia tradycyją.

V.

Z powodu Jubileuszu J. Supińskiego, czyn. Czł. Ak.

39. Adres Akademii z d. 31 Października 1877 r.

(W Akt. L. 181).

Najszanowniejszy Panie!

Pięćdziesiętoletnia rocznica Twojego publicznego zawodu, jako pisarza, pełnego zasług a prawdziwie wyjątkowego stanowiska w dziejach piśmiennictwa naszego, zbliża

do Ciebie, Najszanowniejszy Panie, wszystkich tych, którzy mieli sposobność poznać i ocenić niepospolitą doniosłość myśli i prac, snutych i podejmowanych przez Ciebie, a w szeregu dzieł, któremi zamknąłeś swój zawód, zarówno gruntownie, jak świetnie rozwiniętych.

Nie brakło przed Tobą ludzi naukowych, którzy nie dawno, bo w ubieglém dopiéro stóleciu powstałą naukę gospodarstwa narodowego, bądź w pracach sprawozdawczych bądź w tłumaczeniach na grunt polski przeszczepiali. Ty jednak pierwszy zdołałeś uczynić ją prawdziwie swojską rośliną; zdołałeś potrzebę jéj wyprowadzić z naszych stosunków, a dla zasad jéj ogólnych znaleść zastósowanie; zdołałeś podnieść to dążenie do urzeczywistnienia w praktyce życia pewnych kierunków ekonomicznych, do rzędu obowiązków moralnych, od których wypełnienia zależy przyszłość narodowego społeczeństwa. W ten sposób nauka ta wielkiego znaczenia rozpoczęła samodzielny swój wątek w dziejach umysłowości naszéj, a z początkiem tym Imię Twoje na zawsze połączoném zostało.

Ale umysł Twój, skłonny ku sprowadzeniu zjawisk świata do ostatnich najprostszych przyczyn, nie pozostał przy zagadnieniach gospodarstwa społecznego: pragnął on zbadać prawa, kierujące ruchem społeczeństw ludzkich, i na tém polu pozostał jedynym w naukowéj literaturze naszéj.

W uznaniu tylu zasług i takiéj twórczości, Akademija umiejętności w Krakowie zaliczyła Cię, Szanowny, Panie, między Członków swoich tém cenniejszych, że wyborem swoim mogła wypowiedzieć społeczeństwu jednę z tych myśli, które w działaniu dla kraju statecznie jéj przyświecały. Tą myślą jest przez Ciebie wypowiadana: że społeczeństwa tylko własnemi siłami, tylko pracą i wiedzą dźwi-

gnąć się mogą; myśl, która dopiéro wtedy w całéj obszerności zbawczą się okaże, gdy w całém głębokiém znaczeniu swojém do życia zastósowaną zostanie.

Przyjm Najszanowniejszy Panie, przy sposobności pięćdziesięciolecia pracy Twojéj, wyraz głębokiéj czci i uznania wraz z życzeniem, abyś doznać mógł jeszcze za życia twego Najwyższéj nagrody, — widoku coraz bujniejszego plonu z tych myśli zdrowych i jędrnych, które rzuciłeś na rolę społeczeństwa naszego.

40. Odpowiedź adresowana do Prezesa z d. 26 Listopada 1877 r.

Jeżeli liczne pojawy zadowolenia, które w tych dniach otrzymuję, przewyższają o wiele zasługi moje; jakże mam ocenić zaszczyt, jakim mnie obdarzyła Akad. umiejętności, ta nasza najwyższa powaga naukowa i najdroższe sercu polskiemu ognisko oświaty.

Gdyby mogło istnieć coś, coby w starcu, rozstrojonym przez wiek, chorobliwość i ślepotę, wskrzesić zdołało dawne siły i dawną namiętność do pracy: tą tajemniczą potęgą byłaby odezwa Wasza; wszakże zajmie ona miejsce naczelne pośród moich rodowych pamiątek, któremi szczycimy się my żyjący i szczycić się będą potomkowie nasi.

VI.

Konkursy naukowe i stypendyja.

a) *Konkursy.*

41. Konkurs do nagrody 500 zł. a. z fundacyi miasta Krakowa imienia Kopernika.

(Zob. Roczn. za r. 1873 str. 20, r. 1876 str. 40).

Termin upłynął z d. 15 Stycznia r. 1878, praca żadna nie nadeszła.

42. Konkurs do nagrody 675 rub. sr. imienia Lindego.

(Zob. Roczn. za r. 1876 str. 41).

Nadesłano pracę pod napisem: Mowa polska samorodna i wyrazy przybrane mianowicie fenickie. Termin tego konkursu upływa dopiéro z końcem Grudnia 1878, ocenienie więc nadesłanéj pracy odłożono aż do tego czasu, po który inne jeszcze nadesłane być mogą.

43. Konkurs do nagrody 192 zł. a. za opis jakiéj części kraju z fund. ś. p. Błeszyńskiego.

(Roczn. za r. 1874 str. 16; Prot. posiedzenia walnego z d. 2 Maja 1877).

W r. 1877 z powodu że po oznaczony termin (31 Paźd. 1876) żadnéj nie nadesłano pracy, uchwalono na walném posiedzeniu, na wniosek Wydziału historyczno-filozoficznego, rozszérzyć zakres zadania, podając za jego treść: Opis jakiéjś części ziemi lub jakiegoś miasta dawnéj Polski.

44. Konkurs do nagrody 347 zł. a. za pracę w przedmiocie rolnictwa.

(Roczn. za r. 1874, str. 14; r. 1876, str. 39).

Termin naznaczony po d. 1 Stycznia r. 1877 upłynął bez skutku; ponowiono ogłoszenie z terminem do d. 31 Marca 1878. W Grudniu r. 1877 nadesłał téj treści dzieło p. Jaroszewski, z którém, po upływie terminu, postąpi się stósownie do przepisów.

45. Konkurs do nagrody 347 zł. a. za dzieło lub wynalazek w przedmiocie chorób zaraźliwych i epidemicznych lub epizootycznych.

(Zob. jak wyżéj).

Termin pierwiastkowy upłynął bez skutku; powtórzono ogłoszenie z terminem nowym po d. 31 Marca 1878.

b) *Stypendyja.*

46. Fundacyja imienia M. Konarskiego.

(Zob. Roczn. za r. 1873, str. 85; 1874, str. 18—21).

Na r. 1878 przyznano stypendyja z téj fundacyi pp. Ign. Szyszyłowiczowi, uczn. Wydziału filozoficznego, oddającemu się naukom przyrodniczym, i Fran. Zaczkowi, uczn. Wydz. filoz. z zakresu nauk historycznych.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

(w Styczniu roku 1878.)

PROTEKTOR
JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ
KAROL LUDWIK.

ZASTĘPCA PROTEKTORA
Jego Exc. hr. ALFRED POTOCKI

C. k. Namiestnik w Galicyi, Kawaler Złotego runa, Tajny Radzca Dworu, Podkomorzy Jego Ces. Mci, b. Prezes Ministerstwa.

ZARZĄD AKADEMII.

Prezes Prof. Dr. **J. Majer.**
Zastępca Prezesa Prof. Dr. **Ign. Czerwiakowski.**
Sekretarz jeneralny Prof. Dr. **J. Szujski.**
Dyrektor Wydz. filolog. Dr. **K. Estreicher.**
„ hist. filoz. Prof. Dr. **J. Zielonacki.**
„ mat. przyrod. Dr. **Czerwiakowski.**

POCZET CZŁONKÓW ZWYCZAJNYCH.

A. Czynni.

1. Wydział filologiczny.

a) *Krajowi.*

Estreicher Karol
Klaczko Julijan
Łepkowski Józef
Łuszczkiewicz Władysław
Małecki Antoni
Mecherzyński Karol
Pietruszewicz ks. Antoni
Tarnowski hr. Stanisław
Węclewski Zygmunt.

b) *Zakrajowi* (w obrębie Monarchii austr.).

Jireček Józef
Miklosich Franciszek.

c) *Zagraniczni* (za obrębem Monarchii austr.)

Kożmian Stanisław
Kraszewski Józef Ignacy
Malinowski ks. Franciszek.

Miejsc nie zajętych: pod *a*) 5, *b*) i *c*) 5.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) *Krajowi.*

Bojarski Aleksander
Biliński Leon
Burzyński Piotr
Dunajewski Julijan
Heyzmann Udalryk
Stadnicki hr. Kazimierz
Supiński Józef
Szaraniewicz Izydor
Szujski Józef
Zielonacki Józefat
Zoll Fryderyk.

b) *Zagraniczni.*

Cieszkowski hr. August
Morawski Teodor
Roepell Ryszard.

Miejsc niezajętych: pod *a*) 3, pod *b*) 7.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) *Krajowi.*

Alth Alojzy
Biesiadecki Alfred
Czerwiakowski Ignacy
Czyrniański Emil
Karliński Franciszek
Kuczyński Stefan Ludwik
Majer Józef

Nowicki Maksymilijan
Piotrowski Gustaw
Strzelecki Feliks
Teichmann Ludwik
Żebrawski Teofil
Żmurko Wawrzyniec.

b) *Zakrajowi.*

Hyrtl Józef
Rokitansky Karol.

c) *Zagraniczny.*

Domeyko Ignacy.

Miejsc niezajętych: pod *a*) 1, pod *b*) i *c*) 7.

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Zagraniczni.

Chodźko Aleksander
Essenwein August Otmar
Nehring Władysław
Spasowicz Włodzimiérz.

Miejsc nie zajętych 8.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) *Krajowi.*

Kalinka ks. Waleryjan
Kętrzyński Wojciech
Liske Ksawery.

b) *Zakrajowy.*

Zeissberg Henryk.

c) *Zagraniczni.*

Noailles (de) Henryk Margr.
Uwarow hr. Aleksy
Zaleski Bronisław.

Miejsc nie obsadzonych ogółem 5.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) *Krajowi.*

Franke Jan
Grabowski Julijan (*)
Janczewski Edward
Radziszewski Bronisław

---

*) Urodz. d. 25 Grudnia 1848 r. w Warszawie, kandydat nauk przyrodniczych ces. Uniwersytetu Warszaw., Doktór Filozofii, Nauczyciel technologii chemicznéj i Dziekan szkoły chemii c. k. Instytutu technicznoprzemysłowego w Krakowie, Członek niemieckiego Towarzystwa chemicznego w Berlinie, francuskiego Towarzystwa chemicznego w Paryżu, amerykańskiego Towarzystwa chemicznego w Nowym-Yorku, Członek korespondent Towarzystwa przyjaciół nauk ścisłych w Paryżu, Czł. zwycz. Towarzystwa przyrodników polskich imienia Kopernika we Lwowie, Towarzystwa technicznego we Lwowie i Krakowie, Komisyi fizyjograficznéj i balneologicznéj w Krakowie, przysięgły chemik sądowy i były docent Uniwersytetu i Akademii technicznéj we Lwowie, zaszczycony medalem

Skiba Edward
Zajączkowski Władysław.

b) *Zagraniczni.*

Strassburger Edward
Tetmajer Józef.

Miejsc nie zajętych ogółem 4.

---

za urządzenie nafty i wosku ziemnego na wystawie lwowskiéj 1877 r. (Kraków Rynek Nr. 20).

Publikował następujące prace naukowe:

1. *Ueber die Verbindungen des α-Naphtols mit mehrbasischen aromatischen Saüren* (Berichte der Deutsch. chem. Gesellschaft 1871, str. 661 i 725).
2. *Ueber die Einwirkung von Pyromellithsäure auf α-Naphtol.* (Ibid. 1873, str. 1065).
3. *Ueber die Verbindungen von Chloral mit Schwefelsaüre.* (Ibid. 1873- str. 225 i 1070).
4. *Ueber Dinaphtylmethan und einige seiner Derivate.* (Ibid. 1874, str. 1605).
5. *Ueber einige Naphtalinverbindungen.* (Ibid. 1873, str. 223).
6. *Ein Beitrag zur Kenntniss der Wasserentziehungsprocesse in der Naphtalingruppe.* (Inaugural-Dissertation. Strassburg 1874).
7. *Ueber die Einwirkung von Chlor auf Aceton.* (Berichte d. D. chem. Ges. 1875, str. 1138).
8. *Ueber Chloralid und unlösliches Chloral.* (Ibid. 1875, str. 1433).
9. *On Galician Ozokerite and Ceresine.* (Proceedings of the American Chemical Society, 1876, str. 121).
10) Podręcznik technologii chemicznéj, przekład z niemieckiego dzieła R. Wagnera. Warszawa 1877.

†

ZMARLI.

Dietl Józef d. 11 Stycznia 1878 r.
Dzieduszycki hr. Maurycy d. 22 Kwietnia 1877 r.
Siemieński Łucyjan d. 27 Listopada 1877 r.

POCZET CZŁONKÓW NADZWYCZAJNYCH.

Baraniecki Adryjan	Kański Mikołaj
Blumenstok Leon	Kirkor Adam Honory
Boroński Franciszek	Kłobukowski Antoni
Bratranek Tomasz	Kremer Aleksander
Buszczyński Stefan	Krzyżanowski Stanisław
Chrzanowski Leon	Langie Karol
Drożdziewicz ks. Jan	Lutostański Bolesław
Fierich Edward	Machalski Maksymilijan
Florkiewicz Julijusz	Madurowicz Maurycy
Hoszowski Konstanty	Mieroszowski Sobiesław
Jakubowski Maciej Leon	Niedzielski Erazm
Janikowski Stanisław	Nowakowski Franciszek
Jawornicki Marceli	Oettinger Józef

11. O petroscenie i talenie. (Sprawozdania z posiedzeń Akademii Umiejętności w Krakowie za rok 1877).
12. O znajdowaniu się połączeń azotowych w oleju ziemnym galicyjskim. (Tamże 1877).

PaszkowskiFran ciszek
Pokutyński Filip
Popiel Paweł (sen.)
Rosner Antoni
Rydel Łucyjan
Rydzowski Jędrzéj
Ściborowski Władysław
Schindler Jan Bar. de Schindelheim
Scipio Jan del Campo
Seredyński Władysław
Serwatowski ks. Waler.
Steczkowski Jan Kanty
Stopczański Aleksander
Szlachtowski Feliks
Szukiewicz Aleksander
Teliga ks. Karol
Tupy ks. Eugen. (Bol. Jabłoński)
Warschauer Jonatan
Wilczek ks. Józef
Witte Karol
Wodzicki hr. Henryk
Zarański Stanisław
Zatorski Maksymilijan
Zieleniewski Michał
Zyblikiewicz Mikołaj.

BIURO
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI w KRAKOWIE.

(Według §. 25 Stat. Biuro zostaje pod wyższym nadzorem Prezesa, a bezpośrednim zarządem Sekretarza jeneralnego.)

Skład.

Kustosz zbiorów i Biblijotekarz Wł. Seredyński.
Podskarbi Prof. Stan. Janikowski.
Pomocnik kancelaryjny Napoleon Ekielski.
Woźny zarazem Gospodarz domu J. Kałuziński.

Sprzedaż publikacyj Akademii mają powierzoną:

D. E. Friedlein w Krakowie.
Gebethner i Spółka w Warszawie.
Bełza Władysław we Lwowie.

WYKAZ
STAŁYCH KOMISYJ AKADEMICKICH
w Styczniu roku 1878.

A) W wydziale filologicznym.

I.
Komisyja biblijograficzna.

Przewodniczący.
Estreicher Karol *).

Dyrektor Wydawnictwa.
Nowakowski Franciszek

Sekretarz.
Wisłocki Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.
Mecherzyński Karol
Szujski Józef.

Członkowie Akad. nadzwyczajni.
Hoszowski Konstanty
Janikowski Stanisław
Jawornicki Marceli
Kremer Aleksander
Krzyżanowski Stanisław
Oettinger Józef
Seredyński Władysław
Witte Karol
Zatorski Maksymilijan.

Członkowie przybrani.
Celichowski Zyg. w Kórniku
Pawlikowski Mieczysław
Wisłocki Władysław.

---

*) Gdzie przy nazwisku Członka téj i następnych Komisyj nie wymieniono miejsca pobytu, miejscem tém jest Kraków.

II.

Komisyja dla historyi sztuki.

Przewodniczący.

(Miejsce nieobsadzone).

Sekretarz.

Łuszczkiewicz Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Łepkowski Józef
Szujski Józef.

Członkowie Akad. nadzwyczajni.

Kossak Julijusz
Popiel Paweł (sen.)
Pokutyński Filip
Paszkowski Franciszek.

Członkowie przybrani.

Gąsiorowski Wilhelm
Gebauer Aleksander
Gujski Marceli
Sokołowski Maryjan
Tomkowicz Stanisław.

III.

Komisyja językowa.

Przewodniczący.

Majer Józef.

Sekretarz.

Malinowski Łucyjan.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Aleksander
Estreicher Karol
Szujski Józef.

Członkowie Akad. nadzwyczajni.

Janikowski Stanisław
Kremer Aleksander
Nowakowski Franciszek
Oettinger Józef
Seredyński Władysław
Warschauer Jonatan
Witte Karol
Zarański Stanisław.

Członkowie przybrani.

Kryński Adam Ant. w Warsz.
Świderski Tytus
Wisłocki Władysław
Zatorski Maksymilijan.

Grono Komisyi we Lwowie.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Małecki Antoni (przewodniczący)
Węclewski Zygmunt.

Członkowie przybrani.

Baranowski Bolesław
Biesiadzki Wojciech
Ćwikliński Julijan
Janota Eugenijusz
Kalina Antoni
Łepki Onufry ks.
Ogonowski Emilijan
Pilat Roman
Sawczyński Zygmunt
Sternal Tomasz
Samolewicz Zygmunt
Werchratski Jan.

IV.

Komisyja dla badań w zakresie historyi literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący.

Tarnowski Stanisław.

Sekretarz.

Wisłocki Władysław.

Członkowie zwyczajni.

Estreicher Karol
Szujski Józef.

Członek nadzwyczajny.

Seredyński Władysław.

Członkowie przybrani.

Kulczyński Leon
Siedlecki Aleksander
Straszewski Maurycy
Szembek Jerzy
Tomkowicz Stanisław
Zathey Hugo
Ziemba Teofil.

B) W wydziale historyczno-filozoficznym.

I.

Komisyja historyczna.

Przewodniczący.

Szujski Józef.

Sekretarz.

Seredyński Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Burzyński Piotr
Żebrawski Teofil
Zaleski Bron. w Paryżu.

Członkowie Akad. nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon
Hoszowski Konstanty
Kirkor Adam
Popiel Paweł (sen.)
Mieroszowski hr. Sobiesław
Scipio del Campo kan.

Członkowie przybrani.

Bobrzyński Michał
Boeszermenyi R. w Gdańsku
Bukowski Julijan ks.
Celichowski Zyg. w Kórniku
Ermisch Hubert w Dreźnie
Gloger Zygmunt w Jeżowie
Kluczycki Fr. w Krzeszowic.
Lekszycki Józef w Poznaniu
Link Henryk w Pilźnie
Łukowski ks. w Gnieźnie
Łuszczyński Bohdan
Maciszewski M. w Brzeżanach
Midowicz Teofil ks.
Mosbach August w Wrocławiu
Perlbach Maks. w Królewcu
Philippi Rudolf w Królewcu
Piekosiński Franciszek
Pietrzykowski Jan ks.
Piwowarski Adam
Polkowski Ignacy ks.
Popiel Paweł (jun.)
Przezdziecki hr. K. w Warszaw.
Puławski Kazimierz
Reicke R. w Królewcu
Reifenkugel K. w Czerniowcach
Smolka Stanisław
Stoeger Eugeniusz w Bochni
Sokołowski August
Waliszewski Kaz. w Paryżu
Wisłocki Władysław
Wolański Franc. w Tarnowie
Zakrzewski Ignacy w Poznaniu
Zakrzewski Wincenty
Zarewicz Ludwik.

Grono Komisyi historycznéj we Lwowie.

Członkowie Akad. zwycz. i kores.

Małecki Antoni (przewodn.)
Kętrzyński Wojciech
Liske Ksawery
Pietruszewicz ks. Ant.
Szaraniewicz Izydor
Węclewski Zygmunt.

Członkowie przybrani.

Cwikliński Ludwik
Hirschberg Aleksander
Kalicki Bernard
Kubala Ludwik
Partycki Emil
Pilat Roman
Wojciechowski Tadeusz.

Komisyja dzieli się na trzy sekcyje: ***paleograficzną,*** pod kierunkiem Dra Piekosińskiego; 2) do *Akt publicznych* od 1507—1795, pod kierunkiem Dra Szujskiego; 3) do *historyczno-geograficznego opisu Dyjecezyi krakowskiéj,* pod kierunkiem ks. Scipiona del Campo. Oprócz tego istnieje komitet do wydawnictwa *Akt Jana III.,* złożony z pp. Szujskiego, Kluczyckiego i K. Waliszewskiego; i komitet do wydawnictwa *korespondencyi Kardynała Hozyjusza,* złożony z pp. Piekosińskiego, Szujskiego, Wisłockiego, Zakrzewskiego i ks. Z. Goliana, uproszonego przez Komisyję do udziału w téj pracy.

II.

Komisyja archeologiczna.

Przewodniczący.

Łepkowski Józef.

Sekretarz.

Umiński Piotr.

Członek zwyczajny.

Żebrawski Teofil.

Członkowie nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon
Drożdziewicz Jan ks.
Hoszowski Konstanty
Jawornicki Marceli
Kirkor Adam
Kolberg Oskar
Kossak Julijusz
Kremer Aleksander
Paszkowski Franciszek
Pokutyński Filip
Popiel Paweł (sen.)
Scipio del Campo hr. Jan ks.
Seredyński Władysław
Serwatowski Walery ks.
Witte Karol.

Członkowie przybrani.

Böhm Ignacy
Dzieduszycki Wojciech hr.
Kopernicki Izydor
Microszowski Stanisław hr.
Morawski Szczęsny
Polkowski Ignacy ks.
Przybysławski Władysław
Sadowski Jan N.

Schneider Antoni
Sokołowski Maryjan
Sołtan Michał hr.
Strutyński Julijan hr.

Komisyja archeologiczna ma Sekcyje: 1) *Wykopalisk*, pod kierunkiem A. H. Kirkora; 2) *Encyklopedyi starożytności polskich*, pod kierunkiem Dra A. Kremera; 3) *Muzealną*, pod kierunkiem Dra W. Seredyńskiego, 4) *Epigrafiki polskiéj*, pod kierunkiem ks. Ignacego Polkowskiego.

III.

Komisyja prawnicza.

Przewodniczący.
Heyzmann Udalryk.

Sekretarz.
Bobrzyński Michał.

Członkowie Akademii zwyczajni.
Bojarski Aleksander
Burzyński Piotr
Dunajewski Julijan
Zoll Fryderyk.

Członkowie Akad. nadzwyczajni.
Boroński Franciszek
Fierich Edward
Hoszowski Konstanty
Kański Mikołaj
Kopff Wiktor
Langie Karol
Szlachtowski Feliks
Wodzicki Henryk hr.
Zatorski Maksymilijan
Zyblikiewicz Mikołaj.

Członkowie przybrani.
Antoniewicz Jakób Bołoz
Budwiński Wacław
Kasparek Franciszek
Louis Józef
Schmidt Michał.

Co do wysadzonego z téj komisyi Komitetu do nadzoru polskiego przekładu Ustaw Państwa, zob. Rocznik z r. 1874, str. 12.

C) W Wydziale matematyczno-przyrodniczym.

I.

Komisyja fizyjograficzna.

Przewodniczący.

Kuczyński Stefan.

Sekretarz.

Kremer Aleksander.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy
Czerwiakowski Ignacy
Czyrniański Emil
Grabowski Julijan
Janczewski Edward
Karliński Franciszek
Radziszewski Bron. we Lwowie
Nowicki Maksymilijan
Skiba Edward
Żebrawski Teofil.

Członkowie Akad. nadzwyczajni.

Baraniecki Andryjan
Langie Karol
Lutostański Bolesław
Nowakowski Franciszek
Ściborowski Władysław
Zieleniewski Michał.

Członkowie przybrani.

Alth Tytus w Serecie
Andrzejowski Antoni w Skale
Böhm Ignacy
Buchwald Szczęsny, ks. w Dobrzechowie
Buszak Jan w Gródku
Ciesielski Teofil we Lwowie
Claus Edward w Wieprzu
Czarnecki Jan w Kaczanówce
Czerkawski Julijan we Lwowie
Czermak Edw. w Drohobyczu
Czerny Franciszek
Dzieduszycki Włodzimierz hr. we Lwowie
Dzięddzielewicz Józ. w Kołomyi
Freund August we Lwowie
Giermański Piotr
Godlewski Emilijan
Graczyński Adolf w Wadowic.
Habeni Fran. Ksaw. w Starej wsi, pow. Brzoz.
Hahn Franciszek w Bochni
Hankiewicz Włodzim. w Przemyślu
Hempel Jan w Dąbrowie
Hoff Bogdan

Hube Jan w Dąbrowie
Hückel Edward we Lwowie
Jachno Jan w Stanisławowie
Janota Eugenijusz we Lwowie
Jabłoński Wincenty
Karo Ferdynand w Łosicach (Król. Polsk.)
Kolbenheyer Karol w Bilsku
Konopka Józef w Mogilanach
Kopernicki Izydor
Kotowicz Antoni
Kotula Bolesław
Kreutz Szczęsny we Lwowie
Król Żegota
Krziż Alojzy w Złoczowie
Kulczyński Władysław
Kurowski Mat. w Brzeżanach
Leigert Józef w Krządce
Lemoch Leon w Jarosławiu
Lenartowicz Józef w Tarnowie
Lentz Herman w Niwrze
Łomnicki Mar. w Stanisławowie
Majewski Edward w Krzeszowicach
Meyer Emanuel w Suchy
Michałowski Ludwik
Niedźwiedzki Jul. we Lwowie
Olszewski Karol
Olszewski Stanisław
Płachetko Sewer. w Złoczowie
Pohorecki Franc. we Lwowie
Podoliński Mir. ks. w Maniowy
Reichenberg Ferdynand w Tenczynku
Rehman Antoni
Romer Konstanty
Rostafiński Józef
Roszek Wojc. ks. w Poroninie
Roziński Karol w Żółkwi
Sadowski Jan Nepomucen
Ślendziński Aleksander
Sławiński Marceli w Kołomyi
Stanecki Tomasz we Lwowie
Stengel Ireneusz
Strzelecki Henryk we Lwowie
Strzelecki Stan. w Wieliczce
Suszycki Zenon w Dźwiniarzu
Taczanowski Władysł. w Warszawie
Textorys Leopold, ks. w Kołaczycach
Trattnig Karol w Przemyślu
Tyniecki Wład. w Dublanach
Turczyński Emeryk w Drohobyczu
Uznański Adam w Poroninie
Wachtel Fryderyk w Sopotni
Wachtel Henryk
Waga Antoni w Warszawie
Weigl Leopold w Kołomyi
Walter Henryk
Wałecki Antoni w Warszawie

Werchratski Jan we Lwowie
Wierzbicki Daniel
Wierzejski Antoni
Wodzicki Kaz. hr. w Olejowie
Zaborski Wład. w Tarnopolu
Zaręczny Stanisław.

Prace téj komisyi są rozdzielone na 5 Sekcyj, pod kierunkiem: 1) *meteorologiczna*, Prof. Karlińskiego, 2) *geologiczno-orograficzna*, Prof. Altha, 3) *botaniczna*, Prof. Czerwiakowskiego, 4) *zoologiczna*, Prof. Wierzejskiego; 5) *chemiczna*, Prof. Czyrniańskiego.

II.

Komisyja antropologiczna.

Przewodniczący.

Majer Józef.

Sekretarz.

Kopernicki Izydor.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy
Biesiadecki Alfred
Kuczyński Stefan
Łepkowski Józef
Łuszczkiewicz Władysław
Nowicki Maksymilijan
Szujski Józef
Teichmann Ludwik
Żebrawski Teofil.

Członkowie Akad. nadzwyczajni.

Baraniecki Andryjan
Kirkor Adam
Kossak Julijusz
Kremer Aleksander
Lutostański Bolesław
Ściborowski Władysław.

Członkowie przybrani.

Bieńczewski Aleks. w Birczy
Dzieduszycki Włodzimiérz hr. we Lwowie
Gloger Zygmunt w Jeżewie
Gralewski Mateusz
Greim Michał w Kamieńcu Podolskim
Kolberg Oskar
Kołychanowski Józef w Turce
Kluger Władysław w Limie
Kosiński Wład. w Wadowicach
Krziż Alojzy w Złoczowie
Lechowski Wik. w Drohobyczu
Maryjański Edward w Jarmolińcach

Niesiołowski Władysław w Kolbuszowy
Pilat Tadeusz we Lwowie
Przyborowski Karol w Kamieńcu Podolskim
Rekowski Ludwik w Lesznie
Rolle Józef w Kamieńcu Podolskim
Romanowicz Tad. we Lwowie
Sadowski Jan Nep.
Siarkowski Władysł. ks. w Kielcach
Sołtan Michał hr.
Stanko Wojciech w Żywcu
Szczaniecki Michał w Nawrze
Umiński Piotr
Werner Wład. w Śniatynie
Witwicki Sofron w Żabiu
Żuliński Tadeusz.

WYKAZ

Stanu i użycia funduszów Akademii

w r. 1877.

I.

Fundusz żelazny.

A) W papierach publicznych:

	zł. a.	ct.
1. **Stan z końcem r. 1875:** w listach zastawnych Towarz. kred. ziemsk. pozn. 400 tal. czyli 1,200 marek; w obligacyjach drogi żel. Warsz. Bydg. 500 rs.; w obligacyjach długu państwa austr. 250 zł. a. w listach zastawnych galic. (stanowych) 4 proc. 1,000 zł. a.; w listach zastawnych galic. (stanowych) 5 proc. 16,000 zł. a.; w obligacyach indemniz. galicyjskich 600 zł. a.; w listach zastawnych galic. Zakładu kred. ziemsk. 11,700 zł. a. w listach dłużnych galic. Zakładu kred. ziems. 11,000 zł. Razem w papierach publ. wartości nominalnéj: 1,200 marek, 500 rs. i . .	41,150	—
2. Kupiono w r. 1877 listów zastawnych galic. (stanowych) 5 proc. okresowych wart. nom.	15,000	—
Z końcem r. 1877 było zatém ogółem w tym funduszu w papierach publ. wart. nomin: 1,200 marek, 500 rs. i	56,150	—

B) W gotówce:

Dochód.

	zł. a.	ct.
1. Remanent z r. 1876	18	34
2. Uiszczona kwota z legatu Wgo Rychlickiego	20,000	—
3. Udział tegoż w kosztach prawnych i t. d. od legatu	1,500	—
Razem dochód .	21,518	34

Wydatki.

1. Kupiono listów zastawnych galic. (stanowych) 5-proc. okresowych wartości nominalnéj 15,000 zł. a. za	12,951	25
2. Część kosztu nowéj budowy oficyny . . .	1,234	37
3. Urzędowi podatkowemu w Samborze część opłaty od daru Wgo Rychlickiego . . .	2,000	—
4. Spłacona suma Wnéj Majewskiéj (intabul. na domu Nr. 283), z procentem	525	—
5. Podatek rządowy od kupna domu Nr. 283	165	10
Razem rozchód .	16,875	72
Pozostało zatém z końcem roku 1877 gotówką (w kasie oszczędności krakowskiéj) . .	4,642	62

II.

Fundusz spólny na wydatki coroczne.

A) Dochody.

	zł. a.	ct.
1. Pozostałość z r. 1876 (zob. Rocznik z r. 1876, str. 81)	32	70
2. Za sprzedane dwa listy zast. galic. 5-procentowe, wartości nom. razem 2,000 zła.	1,670	—
3. Odsetki od funduszu żelaznego	3,497	14
4. Zysk na wylosowanym liście zast. galic. 5-proc., wartości nom. 1,000 zł. a. . .	144	—
5. Uposażenie ze Skarbu Państwa za r. 1877	12,000	—
6. Uposażenie ogólne z funduszów krajowych za rok 1877	15,000	—
7. Zasiłek krajowy na zbadanie kraju co do właściwości przyrodniczych	3,000	—
8. Uposażenie od m. Krakowa za r. 1877 .	500	—
9. Dar Niewiadomego na kancelaryję . . .	720	—
10. Dar JW. Konstancyi z Rapackich Deskurowéj, w kwocie . . . . . 150 rs.	—	—
11. Dochód ze sprzedaży dzieł wydanych przez Akademiję	605	83
12. Komorne z kamienicy	807	—
Suma dochodu *w gotówce:* 150 rs. i .	37,076	67

Nadto w *papierach publicznych*, remament z r. 1876: Dwa listy zast. galicyjskie (stanowe) 5-proc. po 1,000 zł. a., razem wartości nomin. 2,000 zł. a.

B) Wydatki.

a) Administracyjne.

		zł. a.	ct.
1.	Płace (Prezesa, Sekretarza, Kustosza, Podskarbiego, pomocy kancelaryjnéj i Woźnego)	6,113	76
2.	Dyjety Członków zamiejscowych	475	—
3.	Porto i frachty	51	49
4.	Potrzeby kancelaryjne	103	25
5.	Wydanie Rocznika Zarządu i Treści publikacyj	241	13
6.	Druki biblijoteczne	38	30
7.	Introligator	265	22
8.	Porządki domowe	206	35
9.	Opał i oświetlenie	243	58
10.	Odsetki ciężarów domowych, podatki i t. d.	446	66
11.	Wydatki nadzwyczajne (w téj kwocie: koszta restauracyi domu Nr. 283 wynosiły 1,490 zł. a. 30 ct.; szafy, gabloty i inne sprzęty do Muzeum kosztowały 1,012 zł.; a. itd.)	2,931	30
	Razem	11,116	04

b) Naukowe.

α) Spólne.

12.	Zbiory biblijoteczne	424	15

β) Wydział Iszy i IIgi.

13.	Wydatki ogólne: na Rozprawy i Sprawozdania wydziału 1go i wydziału 2go .	2,693	51

	zł. a.	ct.
14. Wynagrodzenie Sekretarza wydziału 2go za redakcyję Sprawozdań	600	—
15. Druk Monumentów Bielowskiego	942	—
16. Komisyja historyczna	5,578	36
17. Komisyja biblijograficzna	1,001	60
18. Komisyja archeologiczna	459	50
19. Komisyja historyi sztuk pięknych	601	22
20. Komisyja językowa	5	70
21. Komisyja prawnicza	460	—
22. Komisyja literacka	695	35
23. Korektor	300	—

γ) Wydział 3ci.

24. Wydatki ogólne: na Pamiętnik, Rozprawy i Sprawozdania	1,934	76
25. Wynagrodzenie Sekretarza wydziału za redakcyję Sprawozdań	600	—
26. Komisyja fizyjograficzna	5,206	25
27. Komisyja antropologiczna	1,292	21
28. Zasiłek na wydanie tomu XI dzieła p. O. Kolberga	300	—
29. Korektor	300	—
Razem (wydatki naukowe)	23,394	61
Suma wydatków funduszu spólnego *(a. b.)* .	34,510	65

Nadto, z *papierów publicznych* sprzedano dwa listy zastawne galicyjskie (stanowe) 5-proc. po 1,000 zł. a., razem wartości nominalnéj 2,000 zł. a.

Porównanie dochodu i wydatku z funduszu spólnego na potrzeby coroczne.

		zł. a.	ct.
I. *W gotówce*: Dochód	150 rs. i	37,976	67
„ Wydatki		34,510	65
Pozostało zatém z końcem r. 1877 w gotówce			
150 rs. i		3,466	02

którąto kwotą pokryje się należytość za będące jeszcze w ciągu publikacyje.

II. W *papierach publicznych*, po sprzedaniu dwóch listów zast. galic. (stanowych) 5-proc., po 1,000 zł. a., razem wartości nomin. 2,000 zł. a., nic w tym funduszu nie pozostało.

III.

Fundusze do użycia w pewnych terminach.

A) Fundusz ks. J. R. Lubomirskiego na nagrody i popęd wydawnictw naukowych.

Dochód.

Remanent:

	zł. a.	ct.
a) W obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich wartości nominalnéj . 1,200 zł. a.		
b) W kasie oszczędności krakowskiéj . . .	11	05

(W Roczniku z r. 1876, na str. 83, przez pomyłkę wydrukowano: 11 zł. a. 14 ct.).

Odsetki w r. 1

a) Sprzedano dwa l
po 500 zł. a., ra

b) Gotówką: Wydani
wiańskich“ St. Za

Stan tego fundusz
W obligacyjach i
200 zł. a.; w kasie os

B) Fundu

D

Remanent:

a) W listach zastawnyc
4-proc., wartości nom

b) W kasie oszczędności

Odsetki w r. 1877 .

C) Fundusz Jana Radwańskiego.

Dochód.

	zł. a.	ct.
Pozostałość z r. 1876	139	05
Wkładka z r. 1877	13	10
Odsetki z r. 1877	8	74
Stan tego funduszu z końcem r. 1877 .	160	89

D) Fundusz imienia Kopernika.

Dochód.

Pozostałość z r. 1876	457	80
Rata za rok 1877	100	—
Odsetki z r. 1877	32	61
Stan tego funduszu z r. 1877	590	41

E) Fundusz Niewiadomego na nagrody za dzieła.

Dochód.

Pozostałość z r. 1876	815	98
Odsetki z r. 1877	49	65
Stan tego funduszu z końcem r. 1877 .	865	63

F) Fundusz Nieznajomego na nagrody za opis ziem polskich.

Dochód.

Pozostałość z r. 1876	219	90
Odsetki z r. 1877	13	35
Stan tego funduszu z końcem r. 1877 .	233	25

G) Fundusz Bezimiennego na nagrody.

Dochód.

		zł.	a.	ct.
a)	W papierach publicznych: trzy listy zastawne miejskie warszawskie po 100 rub. sr., razem wartości nom. 300 rub. sr.			
b)	W gotówce: remanent z r. 1876 . . .	23		54
	Odsetki z r. 1877	12		75
	Nie zmienione trzy kupony już płatne, po 2 rub. sr. 50 kop. razem 7 rub. sr. 50 kop.			

Stan tego funduszu z końcem r. 1877:

a) W papierach publ. wartości nominalnéj 300 rub. sr.;

b) w gotówce: 7 rub. sr. 50 kop. i w kasie oszczędności: 36 zł. a. 30 ct.

H) Fundusz imienia Sam. Bogumiła Lindego.

Dochód.

a)	W papierach publicznych: 4 listy zastawne miejskie warszawskie po 1,000 rub. sr. i 1 takiż list zastawny na 500 rub. sr.; razem wartości nomin. 4,500 rub. sr.			
b)	W gotówce: remanent z r. 1876 . . .	175		24
	Spieniężone kupony z 1go półrocza . .	162		72
	Odsetki z kasy oszczędności	16		38
	Niezmienione kupony już płatne, z 2go półrocza, w kwocie 112 rub. sr. 50 kop.			

Stan tego funduszu z końcem r. 1877:

a) w papierach publicznych wartości nomin. 4,500 rub. sr.;

b) w gotówce: 112 rub. sr. 50 kop. i w kasie oszczędności: 354 zł. a. 34 ct.

I) Fundusz na wydanie tomu IX Volum. legum.

(Zob. wyżéj str. 27).

a) W papierach publicznych: list zastawny miejski warszawski na 500 rub. sr. i dwa takież listy zastawne po 100 rub. sr., razem wartości nom. 700 rub. sr.

b) W gotówce: trzy kupony już płatne, niezmienione, razem w kwocie 17 rub. sr. 50 kop.

K) Fundusz dla zachęty do prac naukowych.

(Zob. wyżéj str. 30).

Fundusz ten wynosi w listach zastawnych miejskich warszawskich, wartości nomin. 6,000 rs., bez kuponów.

L) Fundusz na 1 tom Akt historycznych.

Fundusz ten, wniesiony w dniu 27 Grudnia 1877 r., składa się z pięciu listów zastawnych Towarzystwa kred. ziemskiego poznańskiego (nowego) po 600 marek, razem wartości nomin. 3,000 marek.

IV.

Kwoty depozytowe.

1) Fundusz na pomnik Bolesława Wstydliwego

(pod zarządem osobnéj Komisyi z Członków Oddziału sztuk i archeologii b. Tow. nauk. krak.).

Dochód.

	zł.	a.	ct.
Remanent z r. 1877:			
a) W obligacyjach indemnizacyjnych galic. wartości nomin. 200 zł. a.			
b) W kasie oszczędności krakowskiéj . .	265		07
Odsetki z r. 1877	25		75

Stan tego funduszu z końcem r. 1877:

a) W papierach publ. wartości nomin. 200 zł. a.

b) W kasie oszczędności 290 zł. a. 82 ct.

2) Fundusz restauracyi sarkofagu Kazimierza W.

Dochód.

Remanent z r. 1876	242		44
Odsetki do dnia 24 Czerwca 1877	6		66
Razem . .	249		10

Wydatek.

Z ogólnéj kwoty wynoszącéj 407 zł. a. 45 ct., a wypłaconéj kapitule katedr. krak. za kratę około grobowca Kazimierza W., zwrócono z tego funduszu	249		10

przez co fundusz powyższy został umorzony.

(Resztę kwoty za kratę zwrócono z następnego funduszu).

3) Fundusz na restauracyję grobów królewskich

(pod zarządem delegowanych z b. Towarz. nauk., Rady miejskiéj i Kapituły, obecnie pod przewodnictwem Prezesa Akademii).

Dochód.

	zł. a.	ct.
Remanent z r. 1876	2,048	36
Odsetki z r. 1877	119	58
Razem . .	2,167	94

Wydatek.

Z ogólnéj kwoty wypłaconéj za kratę około grobowca Kazimierza W. (obacz fundusz poprzedni) zwrócono z tego funduszu .	158	35
Pozostało w tym funduszu z końcem r. 1877, w kasie oszczędności	2,009	59

4) Fundusz na budowę szpitala w Krynicy.

Dochód.

a) W papierach publicznych pozostało z r. 1876: w obligacyjach indemnizac. galic. wartosci nomin. 1,700 zł. a.		
b) W kasie oszczędności:		
Remanent z r. 1876	205	45
Dr. Zieleniewski wniósł w książeczkach kasy oszczędności	803	—
Kupony obligacyj indemnizacyjnych . .	80	30

	zł. a.	ct.
Odsetki z kasy oszczędności (w książeczkach wniesionych w tym roku dopisane z lat kilku)	262	80
Remanent na r. 1878:		
a) W obligacyjach indemnizac. galic. wartości nomin. 1,700 zł a.		
b) W kasie oszczędności	1,351	55

5) **Depozyt JW. Senatora Franciszka Brzozowskiego** (pod zarządem Wgo Karola Estreichera, Członka zwycz. Akad. Umiejętności).

Fundusz ten wynosi w obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich wartości nominalnéj 3,000 zł. a., bez kuponów.

WYKAZ

dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowémi.

(W.) oznacza przesyłanie wszystkich druków Akademii; *(1, 2.)* publikacyj Wydziału filologicznego i historyczno-filozoficznego; *(3.)* Wydziału przyrodniczo-matematycznego; *(Kh.)* Komisyi historycznéj; *(Kf.)* Komisyi fizyjograficznéj; *(Ka.)* Komisyi antropologicznéj.

Belgrad. Serbske uczeno drużstwo. W.

Bern. Schweizerische Gesellschaft für Naturwissenschaft. 3.

Berno. Matyca Morawska. W.

— Naturhistorischer Verein. 3.

— Mährisch-Schlesische Gesellschaft des Ackerbaues (histor.-Abth.). 1, 2.

Bochnia. Biblijoteka c. k. Gimnazyjum. 1, 2.

Bordeaux. Société des sciences physiques et naturelles. 3.

Bruksela. Académie royale des lettres, des sciences et des beaux arts de Belgique. W.

Brunsberg. Historischer Verein für Ermeland. Kh.

Brzeżany. Biblijoteka c. k. Gimnazyjum. W.

Budziszyn. Matyca Serbska. 1, 2.

Cherbourg. Société des sciences naturelles. 3. Kf.

Christiania. Kr. Uniwersytet. W.

Czernichów. Biblijoteka szkoły rolniczéj. 3. Kf.

Czerniowce. Biblijoteka c. k. Uniwersytetu. W.
Dorpat. Gelehrte Gesellschaft. W.
Drezno. Academia Leopoldino Carolina naturae curioso rum. 3. Kf.
Florencyja. Societa italiana di antropologia e di etnolo gia. Ka.
Gdańsk. Naturforschende Gesellschaft. 3.
Getynga. Köngl. Gesellschaft der Wissenschaften. W.
Grodziec (Gratz). Historischer Verein für Steuermark. 1, 2
Keszmark. Ungarischer Karpaten-Verein. Kf.
Kopenhaga. Société des antiquaires du Nord. 1, 2.
Kórnik. Biblijoteka hr. Działyńskich. W.
Kraków. Biblijoteka Gimnazyjum św. Anny. W.
— Biblijoteka Gimnazyjum św. Jacka. W.
— Biblijoteka Szkoły realnéj. 3.
— Towarzystwo lekarskie. 3.
— Zakład kliniczny. 3.
— Seminaryjum prawnicze. 2.
— Czytelnia Akademicka. W.
— Biblijoteka Kst. Czartoryskich. W.
— Towarzystwo Tatrzańskie. Kf.
Lipsk. Naturforschende Gesellschaft. 3. Kf.
Londyn. Anthropological Institute. 3.
— Royal Museum. W.
— Geological Society. Kf.
— Geographical Society. Kf.
— Zoological Society. Kf.
Lubeka. Hanseatischer Geschichtsverein. 2. Kh.
Lwów. Biblijoteka Uniwersytetu. W.
— Biblijoteka Akademii technicznéj. 3.
— Biblijoteka Gimnazyjum Franciszka Józefa. W.

Lwów. Biblijoteka Gimnazyjum akademickiego. W.
— Zakład Narodowy im. Ossolińskich. W.
Monachium. Akademija Umiejętności. W.
— Komisyja histor. przy Akademii Umiejętności. Kh.
Moskwa. Société Impériale des naturalistes. 3.
— Gesellschaft der Naturfreunde. Ka.
Norymberga. Muzeum Germańskie. 1, 2.
Padwa. Societa Veneto-Trentina di scienze naturali. 3.
Paryż. Société botanique de France. 3. Kf.
— Société géologique de France. 3. Kf.
— Société entomologique de France. 3. Kf.
— Institut de France. W.
— Ministerstwo oświecenia. W.
— Towarzystwo Nauk ścisłych. 3.
— Towarzystwo historyczne. 1, 2.
Peszt. Akademija Umiejętności. W.
Petersburg. Ces. Akademija Umiejętności. W.
— Ces. Biblijoteka. W.
— Jardin Impérial de botanique. 3. Kf.
— Archeograficzeskoje Obszczestwo. 1, 2.
Poznań. Towarzystwo Przyjaciół nauk. W.
Praga. Kral. Český Archiv zemsky. Kh.
— Česka Společnost nauk. W.
— Museum Kralovstvi Česk. W.
Rapperswyl. Muzeum Narodowe. W.
Rzeszów. Biblijoteka gimnazyjalna. W.
Rzym. Academia reale dei Lincei. W.
Ryga. Gelehrten-Gesellschaft. W.
Santiago. Biblijoteka Uniwersytetu. W.
Szweryn. Verein für Meklemburgische Geschichte. 2. Kh.
Stanisławów. Biblijoteka Szkoły realnéj. 3.

Stockholm. Académie r. Suédoise des sciences. W.
Tarnopol. Biblijoteka Seminaryjum nauczycielskiego. W.
Tyflis. Obszczestwo ljubitelj kawkazskoej archeologii. 2.
— Archeograficzeskaja Komisyja. 2.
Utrecht. Institut royal mètéorologique des Pays-Bas. Kf.
Wadowice. Biblijoteka gimnazyjalna. W.
Warszawa. Biblijoteka Uniwersytecka. W.
— Towarzystwo lekarskie. 3.
— Redakcyja Biblijoteki Warsz. W.
— Redakcyja Ateneum. W.
— Redakcyja Niwy. 3.
Washington. Surgeon General Office. 3.
— Smithsonian Institution. W.
Wenecyja. Archivo del Stato. Kh.
— Instituto Veneto delle scienze lettere, ed arti. W.
Wiedeń. Akademie der Wissenschaften. W.
— Direction des k. k. Haus- u. Staatsarchives. Kh.
— Institut für Oestr. Geschitsforschung. Kh.
— Geologische Reichsanstalt. 3. Kf.
— Centralcommission f. Erhalt. der Baudenkmäler. 1, 2.
— Militär-Geographisches Institut. Kf.
— Universitäts-Bibliothek. W.
Wiesbaden. Nassauischer Verein für Naturkunde. 3.
Wrocław. Verein für Geschichte Schlesiens. 1, 2.
Zagrzeb. Jugoslovenska Akademja znanosti i umietnosti. W.
Zgorzelec, (Görlitz) Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften. 1, 2.

DARY

złożone Akademii w r. 1877

od

Instytucyj publicznych i osób prywatnych.

I. Dary w książkach.

A) Instytucyje publiczne.

Aussig. *Naturforschender Verein:*
Mittheilungen z r. 1876.

Bern. *Schweizerische Naturforschende Gesellschaft:*
1) Verhandlungen 58 u. 59 Band.
2) Jahresversammlung. Basel u. Luzern.

Berno. *Naturforschender Verein:*
Verhandlungen XIV Band. Brünn 1876.
Matyca Morawska:
1) Slovanská poezije. II Svazok. Brno 1877.
2) Časopis Maticy, Rocznik 9. Nr. 1 — 4.

Brunsberg. *Verein für Geschichte u. Alterth. Ermelands:*
Zeitschrift für Gesch. u. Alterth. Ermelands Jahrg. 1875 i 1876.

Cherbourg. *Société des sciences naturelles:*
Compte rendu de la séance 1876.

Dorpat. *Esthnische Gesellschaft:*
Sitzungsberichte 1876.

Drezno. *Academia Leop. Carol. naturae curiosorum:*
Leopoldina. Amtliches Organ z r. 1877.

Florencyja. *Societa italiana di antropologia e di etnologia:*
Archivo per l'antropologia Vol. 7. Firenze 1877.

Gietynga. *Gesellschaft der Wissenschaften:*
1) Abhandlungen XXI Band.
2) Gelehrte Anzeigen I u. II Band 1876.
3) Nachrichten z r. 1876 i 1877.

Gdańsk. *Naturforschende Gesellschaft:*
Schriften. Neue Folge 4. Bd. 1 Heft. 1876.

Grodziec. *Historischer Verein für Steiermark:*
1) Beiträge, 15 Jrg.
2) Mittheilungen, XXV Heft, 1877.

Keszmark. *Ungarischer Karpaten-Verein:*
Jahrbuch, 4 Jrg. 1877.

Kopenhaga. *Société royale des antiquaires du Nord:*
1) Mémoires de la Société, 1876.
2) Tillaeg tilaarboger 1874 i 1875.

Kórnik. *Biblijoteka Kórnicka:*
1) Prawa polskiego Swiętosława z Wojcieszyna kopija homograficzna.
2) Prawa Kst. Mazowieckich Macieja z Rożana 1450; homodruk.
3) Klugera Wykład wytrzymałości materyjałów. Paryż 1876.

Kraków. *Kasa Oszczędności:*
Zamknięcie rachunku kasy z r. 1876. Kraków 1877.

Lipsk. *Naturforschende Gesellschaft:*
Sitzungsberichte, Jrg. 1874, 1875, 1876.

Londyn. *Geological Society:*

Quarterly Journal Vol. XXXII i XXXIII. London 1876.

Anthropological Institute:

Journal of the Inst. z r. 1876.

Lwów. *C. K. Namiestnictwo:*

Statystyka w sprawach zdrowotnych z r. 1873.

Wydział krajowy:

1) Wiadomości statystyczne. Rocznik 3, Zesz II i III. 1877.

2) Tablice statystyczne Dra Pilata. Lwów 1877.

3) Sprawozdania stenograficzne sejmowe wraz z allegatami z r. 1876 i 1877.

Rada szkolna krajowa:

Sprawozdanie Rady z r. 1876.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich:

Sprawozdanie z czynności Zakładu z r. 1877.

Towarzystwo pedagogiczne:

Sprawozdanie z r. 1876.

Moskwa. *Towarzystwo archeologiczne:*

Drewnosti T. VI, Zeszyt 3. Moskwa 1876.

Société Impériale des naturalistes:

Bulletin z r. 1876.

Monachium. *Akademija Umiejętności:*

1) Monumenta Boica V. XLIII.

2) Abhandlungen der math.-Class. B. XII.

3) Sitzungsberichte der philos. Cl. 1875 i 1876.

4) Dtto der mathem. Clas. 1875 i 1876.

5) Drei Festreden. 1876.

6) Abhandlungen der philolog. Class. 14 Band.

7) Gümbel. Geognostische Durchforschung Bayerns. München 1877.

Paryż. *Towarzystwo*
Tom VII, VII
Académie des
Comptes rendu
Société entomo
Comptes rendu
Peszt. *Izba handlowa*
Bericht der Ha
1875. Buda 1
Biuro statystycz
1) Untersuchunge
Stadt Pest für
2) Die Bauthätigk
3) Statistisches J
Pest 1873.
Petersburg. *Ogród botan*
Acta horti Petropol
Akademija Umiejęt
Bulletin de l'Acadén
Praga. *Böhm. Gesellschaft*
1) Sitzungsberichte z
2) Jahresbericht z r.
3) Abhandlungen. 8
Kral. Český Archiv

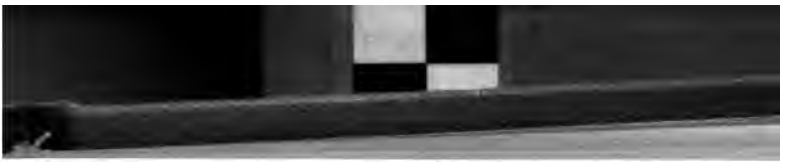

Rzym. *Accademia dei Lincei:*

Atti della r. Accad. Transunti Vol. I Fasc. 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Ryga. *Gesellschaft für Gesch. u. Alterth. der Ostseeprovinzen:*

1) Mittheilungen, 10 u. 11 Band.

2) Luther an die Christen in Livland. Riga 1866.

Stockholm. *Szwedzka Akademija Umiejętności:*

1) Handlinger T. 13 i 14.

2) Bihang, Tomu 3go, 2 Część.

3) Öfversigt. Tom 33.

4) Waern. Minnesteckning öfver A. Ehrensvärd. Stockholm 1876.

Szweryn. *Verein für Meklenburgische Geschichte:*

1) Jahrbücher. 41 Band. Schwerin 1876.

2) Meklenburgisches Urkundenbuch. X Band. 1877.

Utrecht. *Institut royal météorologique des Pays-Bas:*

1) Météorologisch Jaarboek voor 1875.

2) Marche annuelle du thermomètre et du baromètre en Néerlande 1876.

Warszawa. *Uniwersytet Warszawski:*

Warszawskija Uniwersitetskija Izwiestija z r. 1876.

Towarzystwo lekarskie:

St. Kośmiński. Wykaz rzeczy w 72 tomach Pamiętn. Towarz. Warsz. z lat 1837 — 1876.

Washington. *Smithsonian Institution:*

Annual report 1876.

Wenecyja. *Reale Instituto di scienze, lettere ed arti:*

Memorie del Instituto. Tom 15—20 w 4 woluminach.

Wiedeń. *Akademija Umiejętności:*

1) Sitzungsberichte der histor. Clas. T. 80, 81, 82, 83.
2) „ der mathem. Clas. I, II u. III Abth.
3) Denkschriften der phil. histor. Clas. 24 u. 25 Band.
4) „ der math. naturw. Clas. 36 Band.
5) Archiv 54 Band.
6) Fontes rerum austriac. 83 Band.
7) Almanach 1876.

Ministerstwo Oświecenia:

Jahresbericht z r. 1876.

Centralna Komisyja konserwatorska:

Mittheilungen 2 Bd. 4 Heft 1876. 3 Bd. 1 u. 2 Heft 1877.

Geologiczny Zakład:

1) Jahrbuch z r. 1876 i 1877.
2) Verhandlungen z r. 1876 i 1877.
3) Abhandlungen Bd. VI, VII, VIII u. IX.

Wrocław. *Verein für Gesch. u. Alterth. Schlesien:*

1) Scriptores X Bd. Annales Glogovienses. Breslau 1877.
2) Jahresbericht 45 Band. Breslau 1877.

Zagrzeb. *Akademija Jugoslovenska:*

1) Monumenta juridica T. I i II, 1877.
2) Rad jugsl. Akad. Kniga 37, 38 i 39. Zagrzeb 1876.
3) Pavić: Narodne piesme o boju na Kosovu. 1877.

Zgorzelec. *Oberlausitzische Gesellsch. der Wissenschaften:*

Neues Lausitzisches Magazin. Bd. 52 i 53.

B) Redakcyje i nakładcy Czasopism.

Kraków. Czas.
— Dwutygodnik medycyny publicznéj.
— Przegląd krytyczny.
— Przegląd lekarski.
— Przegląd polski.
Lwów. Gazeta Lwowska.
— Prawnik.
— Przewodnik naukowy i literacki.
— Przegląd sądowy.
— Szkoła.
Poznań. Kuryjer Poznański.
Warszawa. Ateneum.
— Biblijoteka Warszawska.
— Gazeta lekarska.
— Gazeta polska.
— Kronika rodzinna.
— Niwa.
— Przegląd techniczny.

C) Osoby prywatne.

Anczyc Władysław z Krakowa:
1) V. Paterculi histor. romana. Varsoviae 1836.
2) Kronika Dzierswy. Warszawa 1823.
3) St. Garczyński. Anatomia Rptéj.
4) Uniwersał Ks. Fryderyka Augusta z r. 1809.

Babel Bronisław swą pracę:
Kilka listów o naszym przemyśle fabrycznym. Przemyśl 1877.

Baraniecki Adryjan z Krakowa:

Dzieł różnéj treści 49.

1) Herder. Pomysły do filozofii dziejów rodu ludzkiego. Wilno 1838.
2) Bergomas. Dissertatio academica. Patavii 1558.
3) Sjezd (czetwertyj) archeołogiczeskij w Kazani. Moskwa 1876.
4) Longet. Anatomie et physiologie du système nerveux. Paris 1842.
5) Valleix. Guide du médecin praticien. Paris 1853.
6) De Gérando. Histoire comparée des systèmes de philosophie. Paris 1807.
7) Ricord. Leçons sur le chancre. Paris 1802.
8) Civiale. Traité pratique sur les maladies des organes genito-urin. Paris 1850.
9) Winslow. Exposition anat. de la structure du corps humain. Amsterdam 1752.
10) Vidocq. Mémoires de Vidocq chef de la police de sureté. Paris 1828.
11) Kremer Józef. Wykład filozofii. Wilno 1852.
12) Auzias Turenne. De la syphilisation. Paris 1853.
13) Le Roy. Medycyna wyleczająca. Warszawa 1829.
14) Soemmering. De corporis humani fabrica. Trajecti ad M. 1797.
15) Chassaignac. Traité de l'écrasement linéaire. Paris 1856.
16) Houel. Manuel d'anatomie pathologique. Paris 1857.
17) Romberg. Lehrbuch der Nerven-Krankheiten. Berlin 1853.
18) Pavić. Narodne piesme o boju na Kosovu. Zagrzeb 1877.

19) Chodani. Nauka chrześciańskiéj kat. religii. Wilno 1823.
20) Louis. Recherches anatomiques, pathologiques et thérap. Paris 1843.
21) Denonvilliers. Traité théor. et prat. des maladies des yeux. Paris 1858.
22) Tardieu. Etude médico-légale sur les attentats aux moeurs. Paris 1858.
23) Beimler. Medyk domowy. W druk. Leszczyńskiéj 1749.
24) Jung. Nocy Junga z angiel. Lublin 1809.
25) Pfau. Zasady sztuki położniczéj. Lwów 1838.
26) Vanier du Havre. Cause morale de la circoncision des Israélites. Paris 1847.
27) Tomorowicz. Chirurgia obozowa. Warszawa 1816.
28) Tykel. O koniach. Warszawa 1828.
29) Gall. Sur l'organe des qualités morales. Paris 1822.
30) Bourienne (de). Mémoires. Paris 1829.
31) Nestor. Ljetopiś. Moskwa 1824.
32) Towarzystwo hist. i archeol. Zapiski Odesk. obszczestwa. Odessa 1874.
33) Albinus. Explicatio tabularum anat. Leida 1761.
34) Swedenborg. Du dernier jugement. Londres 1787.
35) Instrukcya dla rodziców życzących umieszczać dzieci. Petersburg 1837.
36) Beer. Nauka pielęgnowania zdrowych i chorych oczu. Lwów 1824.
37) Barruel (de). Święte tajemnice masonii sprofanowane. Lwów 1805.
38) Villanovanus. Medicina Salernitana. Francofurti 1612.
39) Harvey. Exercitationes de generatione animalium. Amsterdami 1651.

40) Novicomensis. De conservanda bona valetudine. Venetiis 1573.
41) Willis. Cerebri anatome. Amstelodami 1675.
42) Croone. De ratione motus musculorum. Amstelodami 1676.
43) Baudouin. Głębsze uważanie Mezmeryzmu. Warszawa 1821.
44) Plenk. Zbiór zasad chirurgicznych. Kraków 1799.
45) Turecki. Etudes prophylactiques. Paris 1868.
46) Le Canu. Etudes chimiques sur le sang humain. Paris 1837.
47) Kampe. Wiadomości i prawidła dla młodzieży. Wilno 1821.
48) Tegner. Axel. Powieść tłum. Engeström. Poznań 1877.

Baudouin de Courtenay swe prace:

1) Otczety o zaniatijach po jazykowiedieniju. Zeszyt II. Kazań 1877.
2) Lingwisticzeskija zamietki. Zesz. I. Woroneż 1877.
3) Kritika i biblijografija. Woroneż 1877.
4) Recenzyje: Modlitw Wacława i Handbuch der altbulgarischen Sprache. 1876.
5) Głottołogiczeskija zamietki. Woroneż 1877.

Benoni Karol ze Lwowa:

Der Einfluss der Axendrehung der Erde auf das Windsystem. 1877.

Biliński Leon swą pracę:

Die Gemeindebesteuerung und deren Reform. Leipzig 1878.

Bobrzyński Michał swe prace:

1) Historyja prawa niemieckiego. Tom I. Kraków 1876.
2) Kazania sejmowe Skargi. Wykład. Kraków 1876.

Buszczyński J.
Chamskiego powieść: Nasze życia. Toruń 1877.

Castracane Franciszek z Rzymu swe prace:
1) Diatomeen in der Kohlenperiode. 1875.
2) Instruzioni per diatomee. Roma 1875.
3) Sulla struttura delle diatomee. Roma 1873.
4) Le diatomee dell' Istra e Dalm. Roma 1873.
5) La visione binoculare. 1874.
6) La teoria della reproduzione delle diatomee. Roma 1874.

Coën Dr. **R.** z Wiednia swą pracę:
Neuere Beiträge zur Kentniss u. Heilung von Sprachkrankheiten 1877.

Drechsler A. z Drezna swe prace:
1) Bericht über die Sammlungen für Kunst u. Wissenschaft zu Dresden. 1876.
2) Scholien zu Christ. Rudolfs Coss. Dresden 1851.
3) Stellung des Fichteschen Systems. Dresden 1862.
4) Astrologische Vorträge. Dresden 1855.
5) Persönlichkeit Gottes u. des Menschen. Dresd. 1856.
6) Katalog der Sammlungen des math.-physikalischen Salons zu Dresden. 1874.
7) Mittheilungen über die Sammlung des Salons. 1874.
8) Der arabische Himmelglobus v. Jahr. 1279. Dresden 1873.

Dzieduszycki hr. **Wojciech** swą pracę:
Ateny. Lwów 1878.

Dzierzbicka Natalija z Nicei:
Armengaud. Les galeries publiques de l' Europe. Rome. Paris 1857.

Hr. **Wawrz. Engeström** swe prace:

1) Obrazki z podróży. Kraków 1870.
2) Pieśń o gwiazdach naszych. Lwów 1874.
3) Karol Lineusz po polsku i po rosyjsku.
4) Bukiet Haliny. Poznań 1875.
5) Kongres antropol. i archeol. Poznań 1875.
6) Ez. Tegner. Drezno 1870.
7) Poezyje Karola XV. Warszawa 1873.
8) Henr. Ibsen. Warszawa 1875.
9) Minnen och Anteckningar of Elof Tegner. Stockholm 1876.

Erlicki Feliks swą pracę:

Rys instytów rolniczo-leśnych. Warszawa 1877.

Feldmanowski Hijeronim swą pracę:

Wykopalisko Pawłowickie. Poznań 1877.

Forster Karol z Drezna:

Wszystkie swoje prace i publikacyje w 58 tomach.

Friedlein Księgarz w Krakowie:

Kalendarz illustrowany Jaworskiego na rok 1877. Warszawa.

Gebethner i Wolff z Warszawy:

Sześć dzieł nakładu Żupańskiego.

Gorzkowski Maryjan swą pracę:

Przegląd kwestyj spornych o Rusi. Wydanie 3.

Gramlewicz Stefan swą pracę:

Quaestiones Claudianeae. Vratislaviae 1877.

Habura Franciszek swą pracę:

Gajusa Salustiusa dzieła. Tom I. Tarnów 1877.

Hube Romuald swą pracę:

O datach nadawanych statutom Kazimierza Wielk. Warszawa 1877.

Ks. **Janota** Dr. **Eugenijusz** swą pracę:

Bocian. Opowiadania i spostrzeżenia. Lwów 1876.

Jaroszewski Zygmunt z Warszawy swą pracę:

Uprawa roślin zbożowych i pastewnych. Warszawa 1877.

T. K. ze Lwowa:

Czego naszemu miastu potrzeba. Lwów 1877.

Kirkor Adam swą pracę:

1) Słowianie nadbałtyccy. Lwów 1876.
2) Krakowskaja Akademija nauk. Odbitka ze Zbornika Petersb.

Kluger Władysław z Limy swe prace:

1) Wykład hydrauliki. Paryż 1873.
2) Turbina Fourneyrona. Paryż 1872.
3) Teoryja turbiny Fontaina. Paryż 1873.

Hr. **Róża z Potockich Krasińska:**

Muzeum Konstantego Swidzińskiego. Tom III. Warszawa 1877.

Kulczyoki T. swą pracę:

O wniosku postawionym w Radzie miejskiéj d. 24 Maja. Lwów 1877.

Leger Louis swą pracę:

Rapport sur une mission scientifique près le Congr. archéol. de Kiev. 1877.

P. P. Józef i Paweł Lenkiewiczowie:

1) J. Jabłonowskiego. Historyja Telemaka wierszem. Sandomierz. 1726.
2) Wirgilius w tłumaczeniu Kochanowskiego, Otwinowskiego i Nagurczewskiego. Warszawa 1754.

Liske Ksawery ze Lwowa swą pracę:
Öfversigt of den Polska Litteraturen. Zeszyt III. Stockholm 1876.

Lutostański Dr. **B.** swą pracę:
Wykazy śmiertelności miasta Krakowa 1877.

Majer Józef Prezes Akademii:
Fudakowskiego Chemija lekarska. Zeszyt 1 i 2. Warszawa 1875 i 1877.

N. N. z Paryża:
Badęgiada czyli Napoleon III. Poemat komiczny. Paryż 1877.

N. N. z Australii:
Select Plants by Baron Ferd. von Mueller.

Ostrowski hr. **Krystyn** swą pracę:
1) Święty Wojciech. Oratoryjum z muzyką Sowińskiego. Paryż 1877.
2) Teatro di Cristino Ostrowski. Tłumaczenie Fontany. 3 tomiki. Milano 1877.

Piętak Leonard ze Lwowa swe prace:
1) O giełdzie i czynnościach giełdowych. Lwów 1877.
2) O towarzystwach zarobkowych i gospodarczych. Lwów 1874.

X. Polkowski Ignacy swe prace:
1) Historyja majętności Łabiszyńskiéj. Poznań 1876.
2) Opisy ruin na wyspie jeziora Lednickiego. Gniezno 1876.
3) Pamiętnik Józefa hr. Krasińskiego. Poznań 1877.
4) Skorowidz do Pamiętnika religijno moralnego od r. 1841—1862. Warszawa 1877.
5) Wykopalisko Głębockie monet. Gniezno 1876.
6) Découverte à Głębokie. 1876.

Popiel Paweł z Krakowa swą pracę:
Maurycy Mann. Kraków 1877.

Popiel Paweł junior swą pracę:
Jan Zamojski w Padwie i Wenecyi. Kraków 1876.

Przezdziecki hr. **Konstanty** z Warszawy:
Petermanna: Mittheilungen aus J. Pertes Geogr. Institute. Tomów 14 i 25 zeszytów dodatkowych.

Rostafiński Dr. swą pracę:
Ueber Botrydium granulatum. Leipzig 1877.

Schmidt Wilhelm z Czerniowic swą pracę:
Suczawa's histor. Denkwürdigkeiten. Czernowitz 1876.

Ściborowski Dr. **Władysław** swe prace:
1) Wspomnienie o Fl. Sawiczewskim. 1877.
2) O Zakopanem pod względem leczniczym. 1877.

Skobla spadkobiercy w Krakowie:
1) Krebs. Antibarbarus der lateinischen Sprache. Frankfurt 1843.
2) Eichorn. Antiqua historia ex ipsis scriptoribus latine narrata. Lipsiae 1811.
3) Lactantius. Opera omnia. Biponti 1786.
4) Sibelis. Disputationes quinque. Lipsiae 1837.
5) Presl. Ssawectwo. Rukowet saustawna. 1834.
6) Hedericus. Novum lexicon manuale graeco-lat. et lat.-graec. Lipsiae 1827.
7) Schnurrer. Chronik der Seuchen. Tübingen 1823.
8) Valeri Maximi dictorum factorum libri novem. Biponti 1783.
9) Hoeven. De historia morborum. Lugduni 1845.
10) Hoeven. De historia medicinae. Lugduni 1842.
11) Svetonius Tranquillus. Vitae XII Imperatorum. Zurich 1809.

12) Schmidt. Die Reform der medizinischen Verfassung. Berlin 1846.
13) Gruner. Commentatio antiquaria medica de J. C. morte. Halae 1805.
14) Wallroth. Syntagma de ophthalmologia veterum. Halae 1818.
15) Platner. Questionum physiologicarum libri duo. Lipsiae 1704.
16) Trüstel. Historisch-kritische Beiträge. Berlin 1846.
17) Gruner. Morborum antiquitates. Vratislaviae 1774.
18) Marx. Origines contagii. Caroliruhae 1827.
19) Senecae (L. Annaei) philosophi opera omnia. Lipsiae 1832.
20) Hippocratis aphorismi. Berlin 1822.
21) Palingenii (Marcelli). Hellati Zodiacus. Lipsiae 1832.
22) Schmidt. Phraseologia latina. Hallae 1830.
23) Gruner. Nosologia historica. Jenae 1705.
24) Corcelle. Documents pour servir à l'hist. des conspirations. Paris 1831.
25) Stanek. Zakladowe pitwy (anatomie). Praga 1840.
26) Adamowicz. Conspectus morborum inter animalia. Vilnae 1824.
27) Gruner. Analecta ad antiquitates medicas. Vratislaviae 1774.
28) Cejnova. Skôrb kaszebskoslovinskje mowe. Svjece 1866; 1868.
29) Hippocratis aphorismi. Tubingae 1786.
30) Schiller. Vallensteini Castra, latine. Tubingae 1830.
31) Kozdera. Dissertatio exhibens brevem pestium regni Bohemiae historiam. Vindobonae 1825.

32) Dundr. Zeměpis królowstwí Českého. Praga 1823.
33) Sachs u. Dulk. Handwörterbuch der pract. Arzneimittellehre. Königsberg 1830.
34) Burserius. Institutiones medicinae practicae. Lipsiae 1827.
35) Noltenius. Lexicon lat. linguae antibarbarum. Lipsiae 1744.
36) Hebenstreit. De homine sano et aegroto. Lipsiae 1753.
37) Morgagnus. In Aur. Corn. Celsum etc. Lugduni Batavorum 1735.
38) Schaeffer. De arte obstetricia A.C. Celsi. Göttingae 1837.
39) Stark. Commentatio anatomico-physiologica. Lipsiae 1830.
40) Oertelius. De aquae frigidae usu Celsiano. Monachii 1826.
41) Eichstadius. Memoria Augusti Ducis Saxoniae. Gothae 1823.
42) Stark. De Νευσωϑήλεια apud Herodotum. Jenae 1827.
43) Sintenis. De nimia sermonis patrii cultura. Lipsiae 1780.
44) Memorabilia Academiae Jenensis. Jenae 1842.
45) Malewski. Synthèses de pharmacie et de chimie. Paris 1854.
46) Kuehnast. Voces latinae. Toruń 1844.
47) Rathke. De animalium crustac. generatione. Regiomontii 1844.
48) Friedlaender. Historia ordinis med. Halensis. Halae 1840.
49) Schoemann. Commentatio de lithomia Celsiana. Jenae 1841.

50) Eichstadius. Paradoxa quaedam Horatiana. Jena 1832.
51) Sydenham. Opera universa medica. Lipsiae 1828.
52) Baglivius. Opera omnia medico-practica et anatomica. Lipsiae 1828.
53) Morgagnus. De sedibus et causis morborum. Lipsiae 1827.
54) Heberdenius. Opera medica. Lipsiae 1831.
55) Ramazzini. Opera medica. Lipsiae 1823.
56) Huxham. Opera. Lipsiae 1829.
57) A. C. Celsi De medicina libri octo. Lugd. Batav. 1785.
58) Caelius Aurelianus. De morbis acutis. Amstelod. 1709.
59) A. C. Celsus. De medicina libri octo. Lipsiae 1766.
60) Lommius. Commentarii in A. C. Celsum de sanitate. Vindobonae 1794.
61) Rhodius. De acia dissertatio. Pataviae 1639.
62) A. C. Celsus. Arzneiwissenschaft. Braunschweig 1846.
63) Lommius. Commentarii de sanitate tuenda. Amstelodami 1775.
64) Corn. Celsus. Medicina. Coloniae 1835.
65) Hippocrates. De aëre, aquis et locis liber. Ebersfeldae 1834.
66) Dundr. Průwodce po Čechach. Praga 1822.
67) Guenther. De balneis veterum. Berolini 1844.
68) Ziegler. Morbus cardiacus veterum. Berolini 1843.
69) Ressig. Dissertatio sistens brevem expositionem aquar. miner. regn. Galic. Vindobonae 1827.
70) Loevenstein. De prosodia medica. Berolini 1828.
71) Friedlaender. De medicina oculorum. Halae 1817.
72) Steer. Dissertatio phil. med. Viennae 1824.
73) Desberger. Archaeologia medica Alcorani. Gothae 1831.

74) Grundzüge der medic. Polizei der Mineralquellen. Prag 1855.
75) Zeis. Drei chirurgische Abhandlungen. Dresden 1843.
76) Greissing. Die Mineralquellen zu Zaizon in Siebenbürgen. Wien 1855.
77) Dierbach. Flora Apiciana. Heidelberg 1831.
78) Questa. De latinae linguae praestantia. Mediolani 1829.
79) Schilling. Quaestio de Corn. Celsi vita. Lipsiae 1827.
80) Closius. A. C. Celsi de tuenda sanitate. Tubingae 1785.
81) Daremberg. Lettre sur un passage de Celse. Paris 1852.

Spasowicz z Petersburga:

1) Antonowicz. Izsljedowanije o Kozaczestwie. Kijów 1863.
2) Karol Dunin. O Mazowieckom prawie. Część I. Warszawa 1876.
3) Nowicki. Opiś aktow knigi 20 Kijews. Archiwa. Kijów 1876.
4) Icones familiae ducalis Radivilianae denuo expressae. Petrop. 1875.
5) Statistika russkich bankow. Cz. I. Petersburg 1872.
6) Dragomanow. Małorusskija narod. predanija. Kijew 1876.
7) Miller. Oczerki Arijskoj mifologii. Moskwa 1876.
8) Wiazemskij, kniaż. Zamieczanija na Słowo o połku Igora. Petersburg 1875.
9) Wiazemskij, kniaż. Słowo o połku Igorewie. Petersburg 1877.
10) Pachman. Obycznoje graždanskoje prawo w Rossii. Petersburg 1877.
11) Gradowski. Naczała russkago gosudarstw. prawa. Petersburg 1876.

12) Gedeonow. Wariagi i Ruś. Petersburg 1876.
13) Wasilczykow. Ziemljewładienije i ziemljedielenije w Rossii. Petersburg 1876.
14) Tołstoj. Dramaticzeskaja triłogija. Petersburg 1876.
15) Tołstoj. Rimskij katolicizm w Rossii. Petersburg 1876-7.
16) Kulisz. Materijały dla istorii wozsojedinienija. Moskwa 1877.
17) Wielikanow. Zarnicy Rusi za skifskim gorizontom. Odessa 1877.
18) Sokołowski. Oczerki istorii sielskoj obszczyny. Petersburg 1877.
19) Orszanskij. Russkoje zakonodatielstwo o jewrejach. Petersburg 1877.
20) Annenkow. Wospominanija i kriticzeskije oczerki. Petersburg 1877.
21) Perwolf. Germanizacija Bałtic. Sławian. Petersb. 1877.
22) Suchomlinow. Istorija rossijskoj Akademii. Petersburg 1874—6.
23) Tołstoj. Stichotworenija. Petersburg 1877.
24) Miller. Wzgliad na słowo o połku Igorewie. Moskwa 1877.
25) Keussler. Zur Geschichte und Kritik des bäuerlichen Gemeindebesitzes. Riga 1876.
26) Russkaja Starina. Petersburg 1870.

Dr. **Stański** z Paryża swą pracę:

De la contagion de la variole. Paris 1877.

Sławiński Ferd. swą pracę:

O budowie zdania pojedynczego. Warszawa 1877.

Steczkowski Jan K. swe prace:

1) Fizyczny skład słońca. 1877.

2) Wspomnienie majówek młodzieży szkolnéj. Kraków 1878.

Straszewski Dr. **Maur.** swe prace:

1) O zadaniach filozofii. Kraków 1877.
2) Filozofija Spinozy. Warszawa 1877.

Swięcianowski Julijan z Berlina swą pracę:

Die musikalische Scala in der Welt. Berlin 1877.

Szujski Józef swą pracę:

1) Trzecia żona Zygmunta Augusta. Kraków 1877. i
2) Ville-Hardouin. La Conquête de Constantinople. Paris 1872.

Szysłowski Mieczysław swą pracę:

Nowy sposób kreślenia krzywéj ciśnień na sklepieniach. 1877.

Talko z Warszawy swą pracę:

1) Z kazuistyki oftalmicznéj. Warszawa 1876.
2) O mroczkach. Warszawa 1877.

Tarłowski Wincenty z Krakowa:

Pogadanki ludowe o powołaniu i godności człowieka. Kraków 1876.

Turkawski Marceli Antoni swe prace:

1) Spytko z Melsztyna. Lwów 1876.
2) Spicimir herbu Leliwa. Lwów 1876.

Hr. **Uwarow** z Moskwy:

Czetwertyj sjezd archeolog. w Kazani. Moskwa 1876.

Walewski Władysław z Miłocic:

Do Biblijoteki imienia Walewskich złożył 145 dzieł.

Weinberg Mar. Alex. z Warszawy swą pracę:

Warszawska woda do picia. Warszawa 1877.

—ński J.
Znadobi
Wisłocki Władj
1) Hołowczyc
2) Brodmann
Buchdrucke
3) Ebert Fr. A
nigl. Biblio
4) Fischer G. B
tenheiten. M
I—VI, w jed
5) Franke C. A.
Auflage. Weim
6) Geschichte der
burg 1778, w
7) Hegelmaier D.
Ulm 1783, w 8
8) Külb D. Ph. H. G
druckerkunst. Mai
9) Lehne Fr. Beiträ
der Buchdruckerku
10) Schaab K. A. Die
Buchdruckerkunst, 2
Band I—III.
11) Wilken Fr. Geschi
Berli

13) Denis M. Die Merkwürdigkeiten der Garellischen öffentl. Bibliothek am Theresiano. Wien 1780, w 4ce.
14) Ebert Fr. A. Allgemeines bibliographisches Lexicon. Leipzig 1821, w 4ce, Band I—II.
15) Schwarz Ch. G. De ornamentis librorum. Lipsiae 1756, w 4ce.
16) Placcius V. Theatrum anonymorum et pseudonymorum. Hamburgi 1708, fol.

Wojewódzki Justyn swą pracę:

Kwestyja domu zarobkowego. Warszawa 1877.

Wolański Dr. ze Stanisławowa:

Dzieł treści medycznéj 36 w 66 tomach.

1) Friderici Hoffmani Opera omnia. Genevae 1745.
2) Ploucquet. Initia bibliothecae med. pract. et chirur. Tubingae 1793.
3) Ploucquet. Initia bibliothecae med. supplementa.
4) Vieussens. Nevrographia universalis. Lugduni 1784.
5) Browne. Myographia nova. Londini 1654.
6) Malpighius. Opera posthuma. Londini 1697.
7) Comelin. Flora malabarica. Lugduni 1696.
8) Zacchias. Quaestionum med. legal. tomi 3. Francofurti 1688.
9) Zinn. Descriptio anatomica oculi humani. Goettingae 1780.
10) Mauriceau. Traité des maladies des femmes. Paris 1675.
11) Winslow. Exposition anat. de la structure du corps hum. Paris 1732.
12) Santorius. Observationes anatomicae. Venetiis 1724.
13) Boerhaave. Opera omnia medica. Venetiis 1742.
14) Le Clerc. Histoire de la médecine. Amsterdam 1702.
15) Musitanus. De morbis mulierum. Coloniae 1709.

16) Meckel. Tractatus anat. phys. de quinto pare nervorum. Goettingae 1748.
17) Bellini. Exercitationes anatomicae. Lugduni 1726.
18) Mercurialis. De morbis muliebribus. Venetiis 1591.
19) Vrisbergius. De nervis viscerum abdom. Goettingae 1780.
20) Vrisbergius. Observationes anat. de testiculis. Goettingae 1779.
21) Walter. Anat. Sendschreiben an Hrn. Hunter. Berlin 1778.
22) Linnaeus. Species plantarum exhibentes plantas rite cognitas. Holmiae 1753.
23) Bartholini. Anatome ex omnium veterum recentiorumq. observationibus. Lugduni Batav. 1686.
24) Kraus. Krit. etymolog. medic. Lexicon. Goettingen 1821.
25) Linné. Philosophia botanica. Berolini 1780.
26) Vicat. Bibliothèque médico-physique. Lausanne 1783.
27) Celsus. De medicina libri octo. Basileae 1748.
28) Szymkiewicz. Nauka chirurgii. Wilno 1806.
29) Monroi Tractatus tres de nervis. Harlingae 1763.
30) Spallanzani. Versuche über das Verdaungs-Geschäft. Leipzig 1785.
31) Harles. Analecta hist. critica de archigene med. Lipsiae 1816.
32) Hovius. Tractatus de circulari humorum motu. Lugduni 1740.
33) Paracelsus. De secretis naturae mysteriis. Basileae 1570.
34) Cotunnius. De aquaeductibus auris humanae. Viennae 1774.

35) Frank. Biographie des Dr. J. P. Frank. Wien 1804.
36) Smelie. Tabulae anatomicae. Nürnberg 1758.

Zaleski Bronisław z Paryża:
1) Repertoire des sources historiques du Moyen-âge. Paris 1877.
2) Lituanicarum societatis Jesu historiarum libri decem auctore St. Rostowski.

Ks. **Załęski Stanisław** swą pracę:
Mowa na pogrzebie hr. M. Dzieduszyckiego. Lwów 1877.

Zeltt Józef z Warszawy:
Bayera nowy skorowidz monet polskich. Warsz. 1877.

Zgórski Dr. **Alfred** ze Lwowa:
Trzeci rocznik stowarzyszeń zarobkowych. Lwów 1877.

Zieleniewski Michał z Krakowa:
Zbiór wiadomości o Krynicy. Kraków 1877.

Zienkowicz z Medyjolanu:
F. Clerici: L'ape, sua anatomia, suoi nemici. Milano 1875.

Zorzi A. Pierro z Wenecyi swe prace:
1) Della basilica di San Marco. Venezia 1877.
2) Sulla demolizione della Chiesa di S. Moisè. Venezia 1877.

Żychliński Teodor swą pracę:
Kronika żałobna. Poznań 1877.

II. Rękopismy.

Bogusz Adam z Krakowa:
Dwa autografy Jana Kazimierza i dokument z 16 wieku.

-owski
Dokument
Ks. Krzyżanowsk
Mémoires
actions de
pija rękopis

III. Mapy, (

Greim Michał z Kar
21 tablic pan
Ks. **Hippler** z Brunsb
Litografiję Hozy
Skirmunt Konstanty:
Szachy wykonan
Skirmuntów Skir
Prof. **Szujski, Bojarski**
Popiersie Prezesa
Tombińskiego.

IV. Przedm

Akord z Niska:
Wykopalisko brązowe
Ks. **Brykczyński**

Hr. **Czosnowska Anna** z Podola:

Dwa kolczyki srebrne wyorane we wsi Borykowcach na Podolu.

Czajkowski Maryjan z Bilcza:

Zamek drewniany włościański wykonany i używany w Bilczu.

Heydel Erazm baron z Beremian:

1) Siekierkę krzemienną wydobytą z grobu kamiennego w Beremianach.
2) Srebrną monetę Ces. Adryjana z godłem Roma felix znalezioną w Beremianach.

Hefelmajer z Krakowa:

Strzelbę krzoskową z wybitemi napisami łacińskiémi z początku 18 wieku.

Horodyska Maryja z Żabiniec:

Wykopaliska brązowe, kościane i gliniane z Kalinowszczyzny i z Żabiniec.

Horodyska Waleryja z Kociubiniec:

Kubek z uszkiem polewany, ręcznia i dwie sopiałki z Kopyczyniec; zapaska wełniana i pas (pojas) z Kociubiniec.

Dr. **Jasieński** z Rasztowców:

1) Dwie srebrne monety, Adryjana i Antonijusza znalezione w Miodoborach nad Zbruczem i 6 monet polskich.
2) Zamek drewniany włościański wykonany w Rasztowcach; trzy misy polewane, wyrób garncarski w Toustem.

Karłowicz z Wilna:

1) Siekierkę kamienną ze wsi Bartowły pod Ejszyszkami.
2) Ułomek podobnéj siekierki z pod Wiszniewa.

Kęszycki hr. **Aleksander** z Dźwinogrodu:

Kafel starożytny i ozdobę kamienną w kształcie półksiężyca (kolczyn) znalezione na zamczysku w Dźwinogrodzie.

Olga i **Szczęsny** hr. **Koziobrodzcy** z Chlebowa na Podolu galic.:

Dwa garnki i dwa dzbanki z okolic Grzymałowa i Chlebowa; dzban malowany z okolic Tarnopola; sitko, maślanicę, solnicę i kuszkę z okolic Chlebowa; baryłkę, maślanicę, dwie łyżki jałowcowe, kadzidło, dudkę roboty Hucułów z okolicy Kosowa; wreszcie strój zupełny niewiasty Podolskiéj z Chlebowa i kilka szczegółów stroju męzkiego.

Łukjanowiczowa Maryja z Horodnicy:

Czubki, t. j. strój na głowę dziewczyny w Horodnicy.

Mochnacki Ignacy Marszałek z Tarnopola:

Celt bronzowy znaleziony na cmentarzysku w Toustołuhu.

Ornatowska Wanda z Horodnicy na Podolu:

Garnek duży z uchami malowany i dwie łyżki drewniane, wyrób Horodnicki pod Husiatynem.

Władysław Przybysławski:

1) Pierwszy zbiór narzędzi i klocków (nuclei) krzemiennych, oraz skorup od naczyń glinianych, znalezionych na Grodzisku w Horodnicy nad Dniestrem.
2) Kolczyk brązowy filigranowéj roboty wykopany przypadkowo pod témże Grodziskiem.
3) Skorupy grubego naczynia i nadpalone kości zwierzęce razem wykopane w grobku płytowym na Niwie Dulawie w Horodnicy nad Dniestrem.

4) Zbiór przedmiotów starożytnych, wyoranych na Niwie wsi Błyszczanki na Podolu, a mianowicie:

a) Ozdobę brązową do noszenia na szyi, z emaljowaném wyobrażeniem ptaka.

b) Kawał szpinki (fibulae) brązowéj.

c) Grot żelazny od lancy lub dużéj strzały.

d) Przedmiot stożkowatego kształtu z czarnéj gliny z ozdobami i 3 dziureczkami (podobny do igielnika znalezionego w palaficie w Moeringen).

e) 2 ułamki naczyń glinianych z ozdobami.

f) 3 kawałki bransolet szklanych.

5) 365 pisanek wielkanocnych z Pokucia i 6 pisanek wielkanocnych Huculskich z Żabiego.

Romański Włodzimierz inżynier z Wasilkowiec:

Siekierkę kamienną znalezioną w Wasilkowcach.

Rosinkiewicz Kazimierz z Cygan:

1) Dwie kamienne proce znalezione w Cyganach obok ułamków urny.

2) Kość zwierzęcą obrobioną w kształt szydła.

Ks. **Adam Sapieha** z Bilczy:

Zbiór narzędzi rolniczych używanych w Galicyi wschodniéj, krajowego wyrobu, tudzież niektóre części stroju z Bilczy.

Sołtan hr. **Michał** z Gracu:

Ząb jaskiniowego niedźwiedzia.

Ks. **Tomaszewski** z Książnic Wielkich:

1) Grot kamienny z grobowisk w Jaksicach.

2) Siekierę kamienną znalezioną w Majkowicach pod Koszycami w Król. Polsk.

Ujejski Zdzisław z Wasilkowiec:

Skorupy naczyń malowanych Wasilkowieckich.

Ujejska Zdzisławowa z Wasilkowiec:

Tabakierę z rogu, wyrób Kociubinieckí; tabakierę z kory brzozowéj i kubek gliniany z ornamentyką wykonaną krzemykiem, wyrób Pistyńskí.

Wilkicki Jan z Chlebowa:

Wielki młot kamienny z diorytu znaleziony w Sądowéj Wiszni.

Wolański Erazm z Czarnokońców:

Rękojeść od pałasza i garnek, znalezione w ziemi w Czarnokońcach.

Wolańska Matylda z Czarnokońców:

Pas biały wełniany, wyrób w Czarnokońcach, tudzież garnek znaleziony w ziemi obmurowany cegłą w Czarnokońcach.

Hr. **Załuska** Jenerałowa z Krakowa:

Obrączkę złotą Tadeusza Kościuszki z napisem: „Wszystko ojczyźnie, nigdy nic dla siebie“, a wewnątrz: „Z Załuskich Lubomirska Kościuszce.“

Zieleniewski Dr. **Michał**:

1) Medalijon na pamiątkę 1go zgromadzenia ludowego w Cieszynie 1871.
2) Medalijon na pamiątkę obchodu unii Lubelskiéj we Lwowie.

Dary przesłane do zbiorów Komisyi fizyjograficznéj akademickiéj w 1877 r. i w pierwszych miesiącach 1878 r. ogłoszone zostały w Sprawozdaniach z posiedzeń téjże Komisyi, umieszczonych w IV Tomie Rozpraw i Sprawozdań z posiedzeń Wydz. matem. przyr. Akad. umiej. na stron. XLI, XLII, XLIII, XLIV, XLV, XC, tudzież w V Tomie tychże Rozpraw i Sprawozdań stron. XII, XLII, XLIV.

ZAGAJENIE

Posiedzenia publicznego Akademii

w dniu 3 Maja r. 1878

przez

Wice-Protektora Akademii

hr. Alfr. Potockiego.

W imieniu Najdostojniejszego Protektora Akademii, Jego Cesarskiéj Wysokości Arcyksięcia Karola Ludwika, mam zaszczyt zagaić posiedzenie i powitać Was, Panowie. Mniemam, że dam wyraz rzewnemu uczuciu całego Zgromadzenia, jeżeli rozpocznę od słów szczerego i głębokiego żalu po stracie tych mężów, którzy zeszłego roku zasiadali jeszcze w tém gronie, a których śmierć zabrała z naszego koła, zasmucając kraj cały i czyniąc dotkliwą lukę w zastępie najznakomitszych pracowników na polu ojczystéj literatury i nauki.

Jeden z nich, mąż wysokiéj nauki i wielkich cnót obywatelskich, pełen zasług na wszystkich niemal polach publicznych, równie znakomity na katedrze jak w życiu, w tém uczoném kole jak w różnych kierunkach publicznéj służby; drugi autor świetnego talentu i najwdzięczniejszych

darów umysłu, którego wytworny smak i nadobne pióro było rozkoszą miłośników literatury: obaj żyć będą w pamięci kraju i w sercach swych towarzyszy zawodu.

Po tych bolesnych stratach znajdujemy jednak pociechę w przekonaniu, że, jeżeli mężowie choć tak wielkich zasług ustępują z widowni pracy, Instytucyja zostaje, żyje, wzrasta, potężnieje, że coraz ściślejszém wiąże się ogniwem z swojém społeczeństwem i coraz więcéj znajduje uznania i najrzetelniejszego udziału.

Świadczą o tém fakta, wymowne ofiary i zapisy czynione na rzecz téj Akademii naszéj, dowody szlachetnéj ofiarności, które równie zaszczyt czynią i tym, od których wyszły, i Instytucyi, dla któréj zostały przeznaczone. Jest to objaw, który powitać należy z szczérą radością; jest to uznanie tylu cennych owoców Waszéj działalności; jest to zachęta do dalszych zasług, do dalszéj pracy około postępu nauk i umiejętności, do któréjto wzniosłéj misyi powołała Was, Panowie, wola i łaska Naszego Wspaniałomyślnego Monarchy, Twórcy i Dobroczyńcy téj instytucyi.

Odpowiedź Prezesa Akademii.

Z wdzięcznem uczuciem przyjmujemy i żal, który Ekscelencyja wyrazić raczyłeś z powodu śmierci dzielnych naszych towarzyszów pracy, i życzliwe uznanie naszych usiłowań, i tę pokrzepiającą otuchę, jaką w nas wzbudzasz stawieniem na widoku coraz ściślejszego jednoczenia się z krajem téj w nim nowéj i po wszystkie czasy pierwszéj dopiero Instytucyi. Przywołana do życia łaską Najjaśniejszego Monarchy, wsparta w samym zawiązku hojnym Jego darem, nie umie ona wydzięczyć się inaczéj,

jak szczerém dążeniem do wzniosłego celu, który jéj zakreślił: ażeby stała się na polu nauki wydatnym wyrazem duchowéj potęgi narodu.

Kto tak troskliwie, jak Wasza Ekscelencyja, wgląda w postęp téj Instytucyi, kto okiem znawcy śledzi ustalający się stosunek między społeczeństwem i Akademiją, kto mocą swego stanowiska nasze własne podnosi, a życzenia nasze w najwyższych sferach państwa skutecznie popiéra, — tego imię wiąże się ściśle z dziejami Akademii.

Za tę troskliwą opiekę racz Ekscelencyjo przyjąć wyznanie głębokiéj wdzięczności, któréj w imieniu Akademii dać publicznie świadectwo, staje się dla mnie miłym obowiązkiem.

GŁOS

Dra JÓZEFA MAJERA

Prezesa Akademii umiejętności w Krakowie,

na posiedzeniu publiczném roku 1878.

W chwili politycznego zamętu, niepokojącego umysły burzą przewidywaną w przyszłości, zbieramy się dziś w przybytku nauki, którego godłem praca w miłości, zgodzie i spokoju. Im silniéj umysł miotany niepewnością, waha się między obawą a nadzieją, bez możności udziału w grze odgrywanéj na widowni politycznéj świata: tém milszą musi mu być chwila wytchnienia w spokojnéj przystani, która, otaczając go inną atmosferą, wraca błogą równowagę, odświéża i krzepi.

W takiéjto przystani obchodzimy dziś doroczne uroczyste zebranie. Mimo zawiei i wzburzeń panuje tu spokój; — ale nie ów, obojętny na losy i koleje świata spokój zimnego samoluba, obojętnego ducha kosmopolity, lub niedołężnego flegmatyka; lecz ten, który umiejąc spółczuć, spółcierpieć i działać, gdzie tego potrzeba, oparty na równoważeniu popędów serca rozumem, jedna rozwagę i rzuca promienny odblask na ten świat wzburzony.

W przybytku tego spokojnego prądu pracy, przypada na nas doroczny obowiązek zdania publicznie sprawy z czynności naszych z roku ubiegłego. W sprawozdaniu tém, mojém zadaniem będzie przedstawić w wiernym obrazie warunki, środki i pomoce, wśród których Akademija działała i jakich w tym roku doznała; sprawozdanie Sekretarza jeneralnego dopełni reszty, i to ważniejszéj, bo dotyczącéj plonu dostarczonego naszą pracą na polu nauki.

Środki materyjalne, wynikające z uposażenia ze skarbu państwa, z funduszów krajowych i zasiłek samego Krakowa, dostatecznie są już wiadome z dawniejszych sprawozdań.

W nich téż wspomnieć mi już wypadło o smutnych kolejach, jakim uległa ostatnia wola ś. p. ks. Jerzego Romana Lubomirskiego. Zostawiając on spadkobiercom cały swój majątek, pragnął, ażeby drobna jego cząstka wypłacaną była naszéj Akademii, w połowie na pomnażanie jéj zbiorów, jako niezbędnych środków do badań naukowych, w drugiéj na popęd wydawnictw i nagrody za prace naukowe, dokonywane po za jéj obrębem. Była to zaprawdę myśl w swoim zakresie godna historycznego imienia; myśl dostrojona do szlachetnych popędów serca tego samego nazwiska księcia Jerzego z Przeworska, którego Akademija z rzewną wdzięcznością nigdy wspominać nie przestanie. Ten, serdecznie i rozumnie obmyślony zamiar zaradzania jednéj z potrzeb kraju, znalazł téż rzeczywiście w zacnéj pamięci ks. Adamie, bracie testatora, najsumienniejszego wykonawcę. Nieszczęściem jednak śmierć jego zmieniła stan rzeczy. Dopatrzony w testamencie księcia Romana punkt spornéj natury, który wszelako książe Adam, bezpośredni spadkobierca, z własnego popędu prawnie był usunął, stał się w ręku jego następców dogodnym środkiem

puszczenia w poniewierkę woli, jawnie przezeń objawionéj. Dziwny to kontrast wobec tych, którzy sercem i rozumem mierząc zadanie Akademii, spieszą dla niéj z ofiarą, na jaką starczy ich możność; fakt zaprawdę jedyny, na który chętnie rzuciłbym zasłonę, gdyby nie zarzut dotąd ponawiany, dlaczego Akademija nie dopełnia zamiaru zacnéj pamięci księcia Jerz. Romana. Dopóki więc pamięć o przeznaczeniu jego legatu całkiem nie zaginie, lub poczucie obowiązku dopełniania woli ojca nie zapanuje w przekonaniu tych, dla których winnaby ona być rozkazem: dopóty z naszéj strony nie ustanie konieczność usprawiedliwiania się wobec opinii kraju.

Sprawa uczynionego przez ś. p. Józ. Szalaja legatu zakładu zdrojowego w Szczawnicy na rzecz Akademii, z powodu mniemanego ubliżenia przezeń prawom sukcesorów, dotąd ostatecznie uporządkowaną nie została; nie tracimy jednak nadziei, że nastąpi to jeszcze skutkiem obopólnego porozumienia. Tymczasem o korzyści materyjalnéj, jaką z legatu tego odnosiłaby Akademija, stanowczo dziś jeszcze orzekać nie można, z tego powodu, że dochód z półrocza piérwszego był w większéj części wyłączną własnością pp. sukcesorów, termin zaś zamknięcia rachunków z roku następnego właśnie co upływa. Wreszcie nadmienić tu winienem, że Akademija, zgodnie z usilném żądaniem swojego Prezesa, pomna na jego zajęcia, jakich wymaga tok właściwych spraw akademickich, zwolniła go od zawiadywania interesami zakładu zdrojowego w Szczawnicy, powierzając to zadanie bieglejszym w téj mierze rękom a znanéj gorliwości i prawości członka swego nadzwyczajnego Dra F. Szlachtowskiego, tudzież dodanych mu ku pomocy człon. czyn. Dra Estreichera i człon. nadzw. Dra Ściborowskiego,

obu, z wieloletniego pobytu w zakładzie szczawnickim, z potrzebami jego dostatecznie obeznanych.

O zawiązanych z p. L. T. Rychlickim układach o spłatę kwoty 30,000 złr., w zamian za uczynioną w r. 1873 darowiznę dóbr, mających po jego bezpotomném życiu stać się własnością Akademii, nadmieniłem z tego miejsca już roku przeszłego. W ciągu tegoż roku ugoda ostatecznie zawartą została, mocą której p. Rychlicki spłacił już ratę piérwszą w ilości 20,000 złr., drugą zaś w kwocie 10,000 złr., tymczasowo hipotecznie ubezpieczoną, uiścić ma w Czerwcu r. b., poczém, po najdłuższém jego życiu, Akademija otrzyma jeszcze 10,000 złr. z masy po nim pozostałéj. Łatwe tu było porozumienie, bo układ dla obu stron równie był dogodny, a wzajemna życzliwość dopełniła reszty.

W Kwietniu roku zeszłego otrzymała Akademija z Warszawy 750 rubli w list. zast. Król. Polsk., jako fundusz na wydanie IXgo tomu *Voluminum legum*, uzupełniającego wydanie pijarskie. Było przecież życzeniem szan. dawcy, aby do dzieła tego nie wcześniéj przystąpić jak w pół roku, a to głównie dla możności zebrania potrzebnego materyjału, rozproszonego rozmaicie, szczególniéj co do ważnych i licznych praw sejmu cztéroletniego i postanowień sejmu grodzieńskiego.

Obywatel Krakowa ś. p. K. Bielecki, procent od kapitału 5,200 złr., złożonego w Arcybractwie Miłosierdzia w Krakowie, przeznaczył dla byłego Tow. nauk., dziś Akademii umiejętności, na nagrody dla dwóch lub trzech uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego, bądź za złożoną przez nich godną tego pracę wierszem lub prozą, bądź i bez tego, za okazaniem świadectwa celującego postępu w literaturze

polskiéj. Akademija, zawiadomiona o tém przez c. k. Ekspoz. Prokuratoryi skarbowéj, z funduszu nadmienionego postanowiła utworzyć trzy nagrody, w stosunku $^3/_6$, $^2/_6$ i $^1/_6$ rocznego procentu. Pierwszą z nich przeznacza za najlepsze wypracowanie zadania z zakresu historyi literatury polskiéj, które wyznaczy oddział filologiczny Akademii, w porozumieniu z profesorem téjże literatury w Uniwersytecie. Dwie drugie przyznane będą uczniom za dowolnie dokonane prace, bądź poetyckie, bądź historyczno-literackie, bądź, w braku tychże, za celujący postęp w literaturze polskiéj. Zamiar fundatora dotyczas nie wszedł w wykonanie, z powodu przeciągania się pertraktacyi stypendyjnéj, która, mimo zgłaszania się Akademii, dotąd załatwioną nie została.

Od miłośnika nauk z Warszawy, nie chcącego być wymienionym, znanego jednak z czynów szlachetnych, chociaż z nich rozgłosu nie szuka, otrzymała Akademija 6,000 rubli w list. zast. m. Warszawy, ażeby z nich po jego śmierci, przez nagrody pieniężne i uznanie zasługi, mogła zachęcać do prac naukowych, do podnoszenia moralności i światła. Z kapitału tego zmuszony za życia korzystać, zatrzymuje kupony, które dopiero po jego śmierci wydane będą Akademii.

Od W. K. Deskurowéj nadeszły zasiłek w ilości 150 rubli, ma posłużyć na nagrodę lub inny cel naukowy, według uznania Akademii.

Wreszcie na ręce Prezesa i Sekretarza złożono w d. 27 grudnia r. z. 3,000 marek w listach kredytowych poznańskich, z talonami i kuponami płatnemi od d. 1 lipca r. b., na druk tomu Akt historycznych, mającego objąć Listy Jędrzeja Zebrzydowskiego, którego druk już rzeczy-

wiście rozpoczęty, mamy nadzieję, iż, zgodnie z wolą szan. dawcy, w ciągu roku ukończonym będzie.

Wprawdzie nie bezpośrednio, blisko jednak wiąże się z zadaniem naszéj Akademii nowo utworzona fundacyja, z pomysłu i za przeważnym udziałem świeżo zgasłego w Paryżu Dra Sew. Gałęzowskiego. Słynna owa szkoła na Batignolles, jego staraniem i głównie jego funduszem wzniesiona, która tylu rodakom, na wychodztwie zrodzonym, dała sposobność kształcenia się, a następnie odznaczania w zawodach publicznych, z upływem czasu, mimo przerzedzania się zastępu młodzieży, dla któréj właściwie była ustanowiona, chlubnie spełnia swoje przeznaczenie. Jéjto Radzie poruczył Dr. Gałęzowski fundusz, z przeznaczeniem téj szkoły blisko spowinowacony, a przynosić mający pożytek dla całego kraju. Świadomość obecnego stanu, potrzeb i środków naszych naukowych zakładów, poparta własném doświadczeniem, myśl mu do tego wskazała. Pomny na to, że jeśli słuszną jest rzeczą myśleć o pomocy dla garnącéj się do nauki młodzieży, to niemniéj widoczną jest potrzeba obmyślenia środków dla tych, którzy, zdobywszy już pewne stanowisko naukowe, przez uzupełnienie i rozszérzenie zakresu wiadomości mogliby godnie odpowiedzieć powołaniu nauczycielskiemu; myśl w tym kierunku powziętą, podniósł w Radzie administracyjnéj szkoły batyniolskiéj, któréj przewodniczył. Rada, ożywiona równie życzliwém uczuciem dla kraju, przyjęła obowiązek przez Dra Gałęzowskiego na siebie włożony; i to dało początek fundacyi, która najsłuszniéj jego nazwisko nosićby powinna, z którą wszelako, daleki od wszelkich osobistych względów, związał on nazwisko Śniadeckich. Szczegóły téj fundacyi w swoim czasie i miejscu ogłoszone

...yjum w ilości 5,00
nego w myśl rzeczon
potrzeb dwóch Univ
lwowskiego. W przed
cyi zawiązała Rada a
rzem naszéj Akademii
Uniw. Jag. i jednym
zdaje wybór kandydata

Już tego faktu, c
związanego, nie mogłem
inny, którego podniesie
wprost moim obowiązkie
poprzestając na nadmier
Radzie szkoły batyniolsk
szlachetnym popędom serc
potrzeby naszéj Akademii
własnego majątku, któreg
bliczne. Wola ta jego, zn
ników, znajdzie zapewne
któréj objawioną została;
w roku przyszłym z tego
tłumacza wdzięczności za f
memu pomysłowi, w hołdzie
wyrazy poświęcam.

Tyle co do otrzym...
fund...

wanéj Akademii różnostronnie. Znalazło się między niemi dzieło misternéj sztuki, słynne owe szachy ś. p. Heleny ze Skirmuntów Skirmuntowéj, a marmurowy posąg Kopernika, dzieło p. Gadomskiego, z hojnego daru hr. Zofii Potockiéj, a jak wyraża napis przez nię położony, w myśl i z woli ś. p. Jéj syna, hr. Adama, już ozdabia nasz przybytek. Postać ta, przypominając u samego wstępu słowa nie dawno zgasłego wieszcza, naszego kolegi:

„O Polsko! tobie jednéj w głos mówić przystoi:
To był duch mego ducha, to kość z kości mojéj:“

stawia zarazem przed oczy Akademii wzór nie łatwo doścignły, nie mniéj jednak dlatego wskazujący dokąd dążyć jéj należy. Wszystkie zresztą dary znajdą sie wyszczególnione w osobnym dziale Rocznika Zarządu. W tém miejscu, dając ogólny wyraz wdzięczności naszéj dla Szan. Dawców, nadmieniam tylko w szczególności o Archiwum niegdyś p. A. Schneidra, złożoném w Akademii przez Wydział krajowy w myśl uchwały W. Sejmu. Jestto ten sam zbiór, który dostarczał właścicielowi materyjału do wydawanéj przezeń nader, jeśli nie na zbyt, obszernéj Encyklopedyi Galicyi, która już dlatego samego nie dawała nadziei, żeby kiedybądź dokończoną być mogła. W uznaniu więc pracowitości i poświęcenia p. Schneidra, Sejm krajowy wyznaczył mu dożywotni zasiłek, jego zaś Archiwum oddał Akademii, dla zrobienia z niego najwłaściwszego użytku. Rzeczywista jego wartość, a następnie i sposób zużytkowania, okaże się dopiéro, gdy rozpoczęte właśnie uporządkowanie dokonaném zostanie.

Do liczby 83 Akademij, Towarzystw i Zakładów naukowych, z którémi Akademija nasza wymienia swoje publikacyje, wprowadzając przez to prace ducha polskiego

przyr. w Moskwie, S
miogrodzie, Noworosy
przyrodników w Pesz

Gdy już tą dro
rozchodzą, gdy je w
czynny lub korespond
nadzwyczajny w miarę
członek szczegółowych
zadania, każdy wyższy
tylko sam tego żąda, r
kowéj treści; to oczywiś
w kraju, nie może być i
bliczność. Rzeczywiście
nosi, jest nikłą cząstką w
tami nakładu. Inaczéj je
réjbądź Akademii przez
kiwanemi nie będą. Jeże
pracy znaleźć w nich prag
zapewnione, lub nabycie
przez rozpowszechnienie
koniecznych, ułatwia się
to z bogactwa dotychcza
rozprzedaży tychże, ten ty
demija z zasiłków, jakie
Miéjmy wreszcie

podobna wymagać od tych, którzy, łamiąc się z trudnościami nauki, pracując dla jéj postępu, onę samę i równych na jéj polu pracowników mieć muszą na względzie. Trzeba tu podziału pracy, wobec którego działalność Akademii wniknie głębiéj w społeczeństwo, a w owéj, na pozór egzotycznéj roślinie, każdy dopatrzy swojską i rodzinną.

Przechodzę do zmian zaszłych w roku przeszłym w składzie Akademii. Rok ubiegły nie był dla niéj wprawdzie tak zgubnym jak ten, który go poprzedził, i on przecież zostawił po sobie straty, choć mniéj liczne, to nie mniéj bolesne. Oszczędził tym razem przynajmniéj członków nadzwyczajnych, ze zwyczajnych zaś zebrał 3 ofiary, do których dodaćby należało i 4tą w osobie Polik. Girsztowta, Prof. Chirurgii w Uniwersytecie warszawskim, zmarłego, wskutek morderczego napadu, w dniu 12 listopada, męża, jako lekarza, dla cierpiących, jako prof. dla uczniów, jako pisarza i wydawcę dla polskiéj literatury lekarskiéj wielce zasłużonego; który wszelako, choć już piérwszemi wyborami do składu Akademii powołany, w braku potrzebnego zatwierdzenia do jéj grona liczonym być nie mógł.

Z członków rzeczywistych piérwszy w roku zeszłym zmarł hr. Maur. Dzieduszycki, b. kurator zakładu imienia Ossolińskich i radca Namiestnictwa, mąż gorącéj wiary, lecz nie mniéj głębokiéj nauki, udowodnionéj wielu cennemi pracami na polu historyi. Śmierć jego przypadła w roku zeszłym tak blisko posiedzenia publicznego, że pod świeżém wrażeniem, mimo że obraz podówczas kreślony odnosił się do innego roku, przemilczeć o nim było niepodobna; krótką téż wzmianką oddałem hołd jego pamięci.

Dzień 27 listopada okrył nas a razem i świat literacki grubą żałobą przez śmierć Członka naszego czynnego,

Dyrektora Wydziału filologicznego i członka Zarządu Akademii, Luc. Siemieńskiego. Po śmierci jego trwożnie czynione, a dotąd nierozwiązane pytanie, smutną zostawia wątpliwość, azali razem z nim nie poszły do grobu: owo pióro lekkie a wykwintne, dowcip subtelny, bez swawoli swobodny, ów pogląd prędki a bystry, który zdawał się jednym rzutem oka przenikać wnętrze dzieł sztuki i literatury, owe portretowane postaci historyczne albo literackie, które odczytując, sądziłbyś, że duch wcielony stoi w żywéj postaci przed tobą; a to wszystko na tle nie junactwa, ale szczéroty żołnierza, który jak późniéj piórem tak w swoim czasie umiał z bronią w ręku wysługiwać się ojczyźnie.

Inne było pole działania, inny kierunek pracy, inny téż rodzaj zasługi, którą po sobie zostawił zmarły z początkiem roku bieżącego Dr. J. Dietl, wysłużony prof. praktyki lek., Dyrektor Wydziału IIIgo i czasowo Zastępca Prezesa Akademii. Wrodzony talent obok wytrwałości w pracy, zdawały się iść o lepsze w téj potężnéj indywidualności; więc nie dziw, że jakiebądź zajął stanowisko, ślady tych obu przymiotów zostawić musiał po sobie. Widziała je szkoła lekarska w czasie jego zawodu nauczycielskiego; widziała i widzi w kraju i poza krajem nauka, trwałéj wartości nabytkami przezeń wzbogacona; widzieliśmy je w zawodzie obywatelskim, czy na arenie Sejmu krajowego, gdzie piérwszy rzucił myśl zaprowadzenia Rady szkolnéj krajowéj i do wyswobodzenia sprawy wychowania publicznego z ciasnych form biurokratyzmu nie pomału się przyczynił, czyto na czele Rady miejskiéj krakowskiéj, gdzie széroko rozwinięte pomysły, dziś jeszcze wcielają się w mnogo powstające szkoły i urządzenia, jednające miastu warunki porządku, zdrowia i zewnętrznego powabu; widzie-

liśmy je wreszcie i wszyscy uznali w tych długo zaniedbanych skarbach, któremi kraj nasz hojnie obdarzyła Opatrzność, owych zdrojach lekarskich, które, dzięki pod sterem jego działającéj komisyi balneologicznéj, dźwignione z pierwotnego stanu niedołęstwa i dzikości, dziś przy dopełnieniu darów przyrodzonych sztuką i przemysłem, stały się niepoślednim czynnikiem dobrobytu kraju, a dla cierpiących źródłem skuteczniejszéj, bo potrzebnemi wygodami zapewnionéj pomocy.

Tak liczne i nagłe straty, jakie Akademija w krótkim czasie w członkach swoich poniosła, grono jéj przerzedziły tak dalece, że dokonanie nowego wyboru według obowiązujących przepisów stało się w 2ch Wydziałach zgoła niepodobném. Celem zaradzenia temu, Zarząd nie zaniedbał uczynić do Jego Ces. Wysokości Najdostojniejszego Protektora Akademii stósownego przedstawienia. Nie było téj trudności w Wydziale matematyczno-przyrodniczym, dokonał on téż wyborów, powołując do grona Akademii siły, na polu naukowém w odpowiednich kierunkach w kraju i poza krajem dostatecznie znane i uznane. Z 3ch jednak dokonanych tu wyborów korespondentów stanowczym jest tylko p. Jul. Grabowskiego, prof. Chemii w Inst. przemysłowo-technicznym, wybór Dra Józ. Kopernickiego i prof. Botaniki Dra Józ. Rostafińskiego, jako pochodzących z poza obrębu Monarchii austr. wymagają jeszcze Najwyższego zatwierdzenia.

Taką była w roku przeszłym nasza kampanija. Czyli i jakie przyniosła oznaki zwycięztwa? da to poznać sprawozdanie z naukowych czynności. W każdym razie nie działała tu ani pycha, ani czychanie na posiadłość cudzą, ani siła brutalna nie zastępowała dowodów czerpanych

z serca i rozumu, z moralności i prawa, nie było tu krwią i zniszczeniem okupywanych tryjumfów; bądź co bądź jednak była to kampanija, bo chociaż inną bronią prowadzone, były to przecież zapasy: z zasłoną kryjącą prawdę, z przesądem i zarozumiałością tamującą do niéj przystęp, zapasy z przyrodą o jéj tajemnice, z przeszłością o pochwycenie jéj ducha, z teraźniejszością o przysposobienie jéj dla przyszłości, zapasy z powszechnym ruchem cywilizacyjnym, o udowodnienie praw bytu i zdobycie poczesnego stanowiska. Zakłady naukowe od szkół aż do Akademii, to wielkie pracownie broni dla przyszłości, i tam nawet niezbędne, gdzie przemoc dyktować zwykła prawa; ale jedyne dla tych, którzy prócz udowodnionych praw bytu i wiary w ostateczne zwycięztwo sprawiedliwości, liczyć na co innego nie mogą. Dla tych zjednoczone ministerstwa oświaty i kultury krajowéj, stają się rzeczywistém ministerstwem wojny. Oby że tak jest, że tak być powinno, niedaleka przyszłość wszędzie dała temu świadectwo!

ZDANIE SPRAWY

z ruchu naukowego Akademii Umiejętności

od dnia 3 maja 1877 roku

podane przez

Sekretarza jeneralnego.

Głos szanownego Prezesa Akademii, podał publiczności zgromadzonéj obraz ciężkich kolei, które przeszła, dotkliwych strat, które poniosła. Sprawozdanie Sekretarza ma przedstawić walkę z temi ciężkiemi kolejami losu, usiłowania, aby pomimo strat poniesionych, odpowiedzieć szczytnemu zadaniu, które jéj położono. Niewolno nam szukać tłumaczenia w tych stratach, wolno zaledwie tu i owdzie powołać się na nie, aby oddać sprawiedliwość zmarłéj starszyznie. Od pierwszéj chwili założenia swego, Akademija zwróciła się z całą ufnością ku generacyjom młodszym, niezamknęła się ani na chwilę w gronie tych, którzy wezwani zostali do niéj, pełni poniesionych już literackich i naukowych zasług, wiedziała, że wśród ciężkiéj naszéj doli, na przedwczesne siwizny czeka zwykle śmierć przedwczesna: że zatém staranniéj i spieszniéj niż w innych szczęśliwych

społeczeństwach chwytać i spożytkować należy ową chwilę rozkwitu życia, usiłowań energii pełnych dla dobra nauki i chwały narodu. Prace te, które mi przed szanownem zgromadzeniem roztoczyć przyjdzie, są też, powiedzieć trzeba z góry, w przeważnéj części pracami młodéj generacyi, idącéj w ślad za przerzedzającą się starszyzną z tymże samym dla dobréj sprawy zapałem, chociażby z różnemi tu i owdzie wyobrażeniami. O tyle też sprawozdanie niniejsze powinno wzbudzać otuchę: na miejsce zmarłych panujących w literaturze i nauce nieśmiemy wskazywać następców i nie nasza rzecz ich wskazywać, ale wskazać możemy karny i dzielny młodszych pracowników zastęp.

Rozpoczniemy jak zwykle, przegląd nasz od prac *Wydziału matematyczno-przyrodniczego*, który i w tym roku dostarczył najliczniejszego zastępu rozpraw pismom akademickim. Wpływa na ten pocieszający objaw niezawodnie okoliczność, że literatura przyrodnicza i matematyczna w kraju naszym bardzo nieliczne posiada organa, że zatém w Wydziale IIIcim koncentruje się główny ruch naukowy na tém polu. Wszakże nie od rzeczy będzie podnieść w dorocznem sprawozdaniu głos, zapraszający do współudziału w pracy licznych znakomitych pracowników tego kierunku, rozrzuconych po całym prawie globie ziemskim, znanych z prac umieszczanych w obcych pismach i obcych językach, którzy w naszych pismach dotąd objawu życia niedali. Nie od rzeczy będzie przypomnieć im, że o ile miłém jest sercu każdego Polaka słyszeć o ich chlubnym za granicą zawodzie, o tyle pożądaném byłoby dla Akademii polskiéj zaznaczyć ich stósunek z ziemią rodzinną, objawem ich prac w pismach, których poważny zastęp i

firma instytucyi, przedstawia w szczególności usiłowania naukowe Polaków na zewnątrz.

Na Wydziale matematyczno-przyrodniczym przedstawiano w tym czasie rozpraw 23, z których siedmnaście ogłoszono w pismach Akademii już to w całéj rozciągłości, już to w streszczeniu. Z zakresu botaniki przyjęto do pism Akademii rozpraw pięć: dwie Dra Rostafińskiego, pierwsza „O podzielności jaja i zapłodnieniu u morszczynów"; druga: „Rzut oka na rodzinę listownic i pierwsze zasady naukowéj ich klasyfikacyi"; jednę Dra Kamieńskiego, „Historyja rozwoju zarodka pływacza pospolitego"; jednę Dra Janczewskiego: „O rurkach sitkowych" i jednę Dra Strasburgera: „O wielozarodkowości". Z zakresu fizyjologii dwie przyjęto rozprawy Dra Bolesława Skórczewskiego, pierwsza pod tytułem „Próba oznaczania ogólnéj ilości krwi u ludzi w celach klinicznych", druga zaś: „O zachowauin się tętnic i żył pod wpływem strumienia gazu kwasu węglowego". Z zakresu matematyki ogłoszono w Pamiętniku Akademii obszerną pracę członka korespondenta Akademii p. Józefa Tetmajera, pod tytułem: „O rozwinięciu funkcyj niewyraźnych". Z zakresu fizyki matematycznéj ogłoszono rozprawę prof. Dra Skiby: „Przyczynek do teoryi strun". Z zakresu klimatologii rozprawę Dra Franciszka Czernego, „O zmienności klimatu i jéj przyczynach". Z zakresu geologii ogłoszono tymczasem treść rozprawy Dra Altha, „O galicyjskich gatunkach skamieniałych otwornic rodzaju Gyropella"; podobnież z zakresu geografii roślinności treść rozprawy Dra Rehmana pod tytułem: „Geo-botaniczne stosunki południowéj Afryki". Z zakresu geografii matematycznéj prof. Dr. Karliński podał wiadomość o pracy ś. p. Emila

Stahlbergera: „Nowy ogólny sposób oznaczenia położenia geograficznego okrętu na morzu zapomocą spostrzeżeń astronomicznych“. Z zakresu chemii podał kilka wiadomości prof. Dr. Julijan Grabowski, jako to: wypadki swych badań nad znajdowaniem się chryzenu, wypadki rozbioru smoły otrzymanéj przy wyrobie gazu do oświetlania z galicyjskiego naftowego oleju niebieskiego, a łącznie z p. Bronisławem Leszkiem: O prawdopodobném wydzieleniu heptylenu z naftowéj benzyny galicyjskiéj za pomocą cząstkowéj destylacyi. Prof. Hoff odczytał zaś na dwóch posiedzeniach wydziałowych swą rozprawę pod tytułem: „Przyczynek do znajomości białka“, któréj treść ogłoszono w Sprawozdaniach z posiedzeń Wydziału.

Oprócz tych prac pojedynczych badaczy zajmowały się dwie komisyje wydziału matematyczno-przyrodniczego pracami zbiorowemi.

Komisyja fizyjograficzna równie jak w latach poprzednich zajmowała się pod przewodnictwem prof. Kuczyńskiego badaniem kraju pod względem przyrodniczych jego właściwości, zbierając, obrabiając i zestawiając materyjały do fizyjografii krajowéj.

Mianowicie badaniem północnéj części Podola galicyjskiego pod względem geologicznym zajmowali się z polecenia Komisyi w miesiącu sierpniu i wrześniu 1877 r. Prof. Dr. Alth i p. Bieniasz asystent przy katedrze mineralogii w Uniw. Jagiell. Tę samą część kraju badał pod względem Flory p. Ślendziński. Część zachodnią W. Ks. Krakowskiego badał pod względem geologicznym Dr. Stanisław Olszewski, część zaś wschodnią i przyległe części Galicyi badali pod tym samym względem prof. Dr. Alth

i p. Bieniasz robiąc częste mniejsze geologiczne wycieczki w okolice Krakowa w ciągu roku. Badanie Flory tatrzańskiéj poleciła Komisyja prof. Drowi Janocie, a badanie porostów tatrzańskich Drowi Rehmanowi. Badaniem północno-zachodnich stoków działu wodnego w powiatach: Jaworowskim, Niemirowskim, Cieszanowskim i Lubaczowskim pod względem Flory i Fauny zajmował się prof. Król; badaniem zaś podgórza Karpackiego wraz z głównym trzonem Karpat od Stanisławowa wzdłuż dorzecza obu Bystrzyc aż do granicy węgierskiéj pod względem Fauny zajmował się prof. Łomnicki. Badaniem natury chemicznéj oleju skalnego w różnych kopalniach krajowych i wyśledzeniem warunków jego znajdowania się, zajmował się prof. Dr. Jul. Grabowski, a starszy radca górniczy W. Wachtel zebrał dla Komisyi daty odnoszące się do ilości produkcyi oleju i wosku skalnego w kopalniach krajowych. Prof. Turczyński nadesłał Komisyi: „Zapiski botaniczne ze wschodniéj Galicyi i Bukowiny". P. Bąkowski złożył Komisyi „Sprawozdanie z wycieczek botanicznych odbytych w 1876 i 1877 roku w okolicy Strzyżowa i spisy ślimaków zebranych w okolicach Strzyżowa i Rudy nad Bugiem koło Kamionki strumiłowéj. Spostrzeżenia meteorologiczne robione na 30 stacyjach, z których 22 leży na zachód od Sanu, stan wody w rzekach galicyjskich zapisywano na 30 wodoskazach, spostrzeżenia fito-fenologiczne robiono na 8, a zoo-fenologiczne na 4 stacyjach, spostrzeżenia magnetyczne robiono w Krakowie.

Opracowaniem obfitego na wspomnionych wycieczkach geologicznych, florystycznych i faunicznych, tudzież na stacyjach meteorologicznych, fito i zoofenologicznych zebranego materyjału zajmują się Członkowie Komisyi. Owoce tych

prac i szczegółowe o nich sprawozdania ogłoszonemi zostaną w XII tomie Sprawozdań Komisyi fizyjograficznéj, którego druk już się rozpoczął.

Co do prac *Komisyi antropologicznéj* pod przewodnictwem prezesa Majera i sekretarza Dra Kopernickiego, te prowadzone były w dalszym ciągu we wszystkich kierunkach, o których w zeszłym roku zdaną była sprawa. W kierunku badań *przedhistorycznych*, komisyja antropologiczna jednoczy się z archeologiczną; spólném téż staraniem zarządzone były wycieczki naukowe, odbyte przez pp. Przybysławskiego, A. H. Kirkora, tudzież Dra Kopernickiego.

Bogaty owoc tych poszukiwań przyczyni się znacznie do rozjaśnienia stósunku ludności krajowéj do innych pod względem ówczesnego przemysłu, mianowicie w wyrobach *ceramicznych*.

W dalszym ciągu *Charakterystyki fizycznéj ludności galicyjskiéj*, komisyja powzięła zamiar zbadania, czyli i jaka byłaby zasada corocznego przybytku ciała na długość? czyli i jakie właściwości pokazywałyby się w téj mierze u górali, w porównaniu z mieszkańcami równin? Dla zyskania podstawy, trzeba było mieć podane miary tych samych osób w różnych latach życia. Sposobność do tego nastręczały księgi spisów wojskowych, obejmujące pomiary trzykrotne z roku życia 20go, 21go i 22go. Przy uprzejméj pomocy pp. starostów i lekarzy powiatowych, otrzymała komisyja z tego źródła oznaczenia wzrostu około 18,000 osób, co ze względu na przyrost od roku 20 do 22go stanowi bardzo zasobny materyjał. Opracowaniem jego zajmują się podobnie jak w roku zeszłym Drowie Majer i Kopernicki.

Dział *etnologii* już w znacznéj części zamieszczony jest w 2gim tomie sprawozdań komisyi antropologicznéj. Do przyczynków dostarczonych od gorliwych współpracowników, znanych już z zeszłorocznego sprawozdania, przybyła między innemi obszerna i cenna praca p. Petrowa podająca szczegóły etnologiczne z całéj *ziemi Dobrzyńskiéj*.

Wydział historyczno-filozoficzny wykazuje z posiedzeń swoich rozprawy wyłącznie z zakresu historyi polskiéj i historyi prawa polskiego. Członek Dr. Izydor Szaraniewicz dostarczył obszernéj pracy p. t.: *Patryjarchat wschodni wobec kościoła ruskiego i Rzeczypospolitéj polskiéj*, rzecz dotąd w badaniach historycznych prawie nietkniętą; Członek Piotr Burzyński rozpraw dwie; *O systemie w prawie polskiém*, *O dziesięcinie monarszéj*. Prof. Dr. Wincenty Zakrzewski przedstawił obszerną pracę: *O bezkrólewiu po ucieczce Henryka Walezyjusza*; Dr. Franciszek Piekosiński: *O monecie i stopie menniczéj w Polsce w XIV i XV wieku*; Dr. Fryderyk Papée: *Politykę polską w czasie upadku Jérzego Podiebrada wobec kwestyi następstwa w Czechach*: Dr. Lukas: *Rozbiór podługoszowéj części kroniki Bernarda Wapowskiego*; Dr. K. Hoszowski: *O domu kardynała Stanisława Hozyjusza przy ulicy kanoniczéj w Krakowie*; X. Tadeusz Gromnicki: *Studyjum historyczne o Ś. Cyrylu i Metodym*. Obszerne te prace znajdą się w miarę miejsca w tomach VIII i IX rozpraw Wydziału, preliminowanych na rok 1878.

Mniéj bogatym w rozprawy był *Wydział filologiczny*, na którym czytali: Członek Dr. Karol Mecherzyński: *O Wawrzyńcze Korwinie, poecie XV wieku*; Członek Stanisław Tarnowski rozprawę: *Król Stanisław Leszczyń-*

ski i jego pisma polityczne; Dr. Kazimierz Morawski: *Studyja nad retoryką z czasów cesarza Augusta.* Tém szerszą i skuteczniejszą była za to praca wydawnicza komisyj obu Wydziałów, którą obecnie szczegółowo przedstawić obowiązani jesteśmy. Oprócz materyjałów w ściślejszem słowa znaczeniu, komisyje dawały początek samodzielnym robotom powstałym z samego ruchu naukowego Akademii a ten właśnie fakt podnieść wypada, jako jeden z najdodatniejszych. Świadczy on w każdym razie, że rozwija się w instytucyi naszéj życie prawdziwe na polu specyjalizmu, że podnoszą się i załatwiają w jéj łonie kwestyje naukowe, że rozpoczęło się na dobre owo gospodarstwo około umiejętnego badania rzeczy polskich, do którego Akademija tak z ogólnych na naukę względów, jak ze względów na potrzebę społeczeństwa, powołaną czuć się musi.

Przejdziemy kolejno prace komisyj: *językowéj, literackiéj, historyi sztuki, archeologicznéj, prawniczéj i historycznéj.*

Wiadomo, że wedle planu stopniowego przygotowania wielkiego słownika polskiego, komisyja na teraz pod kierunkiem przewodniczącego Dra Majera, a z sekretarzem Dr. Malinowskim, rozpoczęła roboty swoje od leksykograficznéj pracy nad słownikiem staropolszczyzny. Praca ta znajduje coraz szerszych uczestników, ma téż obecnie drugie poważne ognisko we Lwowie, któremu przewodniczy Czł. Akad. Dr. Antoni Małecki. Zapas zabytków rękopiśmiennych rozebranym dotąd został w całości: zapas druków najstarszych podobnież; objęto kilka zabytków rękopiśmiennych, między innemi zbiór kazań Dra Paterka z początku XVI wieku, którym dla użytku leksykograficznego zajął się Dr. Malinowski. Taką drogą zbliża się chwila

redakcyi staropolskiego słownika, powstającego połączonemi siłami krakowskich, lwowskich i warszawskich lingwistów i miłośników języka. Praca około niego niewykluczyła innych: do słownictwa technicznego przybyły prace p. Tuszyńskiego nad polską terminologią *kolejową i telegrafów*, słownictwo przepisów *sygnałowania* nadesłane przez p. Rudnickiego. P. sędzia Piotrowski z Złotoryi nadesłał trzechtomowy rękopism słownika języka polskiego Dra Bazylego Tomickiego; p. Hieronim Ciemniewski: *Projekt ustalenia pisowni polskiéj*; p. Kryński i X. H. Otowski przyczynki do zbioru *prowincyjonalizmów*; p. Piwocki przyczynek do spisu *przysłów*. Dr. Władysław Wisłocki przedstawił komisyi nieznany odpis pieśni *Bogarodzica* z manuskryptu r. 1407. Takim sposobem stwierdzić też możemy stały wzrost udziału w akademickich pracach, które niezawodnie wcześniéj lub późniéj naukowo będą zużytkowane z zachowaniem każdemu współdziałaczowi jego zasługi indywidualnéj.

Nie możemy się natomiast pochwalić zadosyćuczynieniem wielostronnym i poważnym żądaniom, abyśmy sprawę ustalenia pisowni wzięli w rękę i ustawodawczo poniekąd w niéj wystąpili. Ma Akademija pisownię swoją własną, mało co odmienną od dawnéj Towarzystwa przyjaciół nauk Warszawskiego, stósując się do niéj, poleca ją tém samém tymczasowo. Wystąpienie ustawodawcze zbiorowego ciała naukowego, tak niedawnego jeszcze trwania, uważa za przedwczesne, za przesądzające spodziewane prace gramatyków. W innym kierunku służyłaby Akademija tém chętniéj: w przestrzeganiu czystości języka książek dla szkół przeznaczonych, (potrzeba ustalenia których tak gorąco czuć się daje); w wykazaniu błędności niepolskich wyra-

żeń, rozgaszczających się w literaturze codziennéj. Ut
pierwsza nie od niéj zależy; w drugim kierunku utrzy
się myśl prowadzenia daléj roboty ś. p. Skobla
wnemi atoli modyfikacyjami. Bióro tłómaczeń dzie
ustaw państwa znajdowało i w tym roku chętną w Al
mii pomoc, a to od komitetu w tym celu złożonego, w
rym pracowali pp Bojarski, Kopff, Kuczyński
nikowski.

Komisyja biblijograficzna wspomagała wydziel
sobie funduszem do druku Biblijografii XVII do XVIII
lecia, któréj ogłoszenie rozpocznie się niebawem po u
czeniu druku Biblijografii XIX stólecia, redakcyi tego
mego autora. W ciągu tego roku wychodzą téż dalsze
poszyty *Katalogu Rękopisów Biblijoteki Uniwersytetu
giellońskiego*, który ułożony przez Dra Wisłockiego w
sób zagranicznych katalogów, dozwoli nareszcie użyth
wygodnie z ogromnych zasobów rękopiśmiennych Un
sytetu a w tym celu także mieścić będzie opis *Uniw
teckiego Archiwum*.

W najbliższem z biblijografiją polską sąsiedz
złoży niebawem *Komisyja dla dziejów historyi literatu
oświaty w Polsce* pierwszy tom swojego pisma; *Archi
zwanego. Oprócz materyjałów do dziejów Uniwers
krakowskiego, jak wydanie statutów *Collegii Majoris*,
legii Minoris i Theologicae facultatis przez J. Szujs
go, które dopełniają dawne wydania statutów innych
legijów i fakultetów, dokonane przez J. Muczkowski
J. Majera i P. Burzyńskiego; mieści on przyc
do dziejów Komisyi edukacyjnéj Dra Władysława
słockiego i do stanu szkół w Królestwie Polskiém
Zarządem Dyrekcyi Edukacyi i Komisyi oświecenia

Wł. Seredyńskiego. Dr. Tomkowicz podał do tego pierwszego tomu Rozprawę Fr. Wężyka *O poezyi dramatycznéj* z oceną Towarzystwa naukowego warszawskiego, ciekawy i ważny przyczynek do ówczesnych pojęć literacko-estetycznych. Biblijoteka Uniwersytetu warszawskiego przysłała komisyi do użytku nieznane Gawińskiego poezye, gotują się też zbiory satyr politycznych XVI i XVII wieku, które w przyszłym tomie Archiwum się ukażą. Czekają na dalsze tomy uzupełnienia pism starszych i nowszych pisarzy jak W. Potockiego, Kajetana Kożmiana dla komisyi przeznaczone, czeka bogaty zasób źródeł do dziejów nauki w Uniwersytecie Krakowskim i Zamoyskim, jak niemniéj do dziejów Komisyi edukacyjnéj. Przewodnictwo komisyi objął członek Akademii p. Stanisław Tarnowski.

Z pięknem, prawdziwie pomnikowém wydawnictwem wystąpiła w tym roku *komisyja dla historyi sztuki w Polsce*, któréj ster po śmierci L. Siemieńskiego objął czł. Akademii Wł. Łuszczkiewicz. Pierwszy jego zeszyt ratuje pamięć rozsypującego się niestety w gruzy kościoła i opactwa *OO. Cystersów w Sulejowie*, jednego z najpiękniejszych zabytków romanizmu w Polsce, które licznemi rysunkami i obszernym tekstem objaśnił prezes komisyi. Tenże podał wiadomość artystyczną o *kościele św. Wojciecha w Kościelcu*; wygotował tablice i rozprawę: *O zasadzie konstrukcyjnéj kościołów starszych krakowskich*. P. Paweł Popiel starszy, dawny konserwator zabytków historycznych podjął żmudną ale wdzięczną dla historyi sztuki pracę wydobycia *z rachunków wielkorządów Seweryna Bonara* cennych wiadomości o budowlach wieku Zygmunta I a mianowicie owego arcydzieła renesansu u nas, kaplicy Zygmuntowskiéj na Wawelu. Czł. kom. p. Maryjan Sokołowski autor obszer-

nej pracy o *budowlach na jeziorze Łednicy*, objaśnił *Przedstawienia Trójcy Świętéj z trzema twarzami na jednéj głowie*, znajdowane u nas na Rusi i porównał je z podobnemi zabytkami francuskiemi. Tenże podjął sprawę autorstwa *cyklu obrazów św. Katarzyny w kościele P. Maryi w Krakowie*, przysądzając je w poparciu zdania czł. J. Łepkowskiego Hansowi Suesowi z Kulmbachu. Dr. Tomkowicz objaśniał i stwierdzał pochodzenie obrazu Rogera van der Weyden zachowanego w zakrystyi kościoła katedralnego na Wawelu. Przyjęci świeżo członkowie komisyi objęli artystyczne sprawozdanie licznych zabytków krajowych nieznanych lub niedokładnie znanych, które łącznie z nagromadzonym już bardzo bogatym materyjałem w rysunkach i rozprawach nie pozwalają się obawiać o przyszłość tak pięknie rozpoczętego wydawnictwa.

Osobne, niemniejszéj wagi wydawnictwo rozpoczęła pod przewodnictwem Dra Łepkowskiego *komisyja archeologiczna* od katalogu i rysunków *Zabytków archelogicznych Warty i Baryczy*, opracowanego staraniem J. N. Sadowskiego. W dalszem rozwinięciu tego planu podjął p. A. H. Kirkor opis zabytków archeologicznych porzeczy *Niemna i Dźwiny*. Podejmowano wycieczki archeologiczne: Dr. Kopernicki w okolice Horodnicy, p. Boehm w okolice Wieliczki, A. H. Kirkor w Czortkowskie i Tarnopolskie, które Muzeum akademickie znacznie zbogaciły. P. Z. Gloger zdał sprawę z wycieczki w okolice Krakowa, p. Sengteller nadesłał archeologiczną mapę okolic Ostrowa, p. Sokołowski Maryjan donosił o wykopalisku w Młynowie, w Wielkopolsce. P. Minejko z Janiny podał wiadomość o wykopaliskach w staréj *Dodonie*. Rozesłano odezwy do Wielebnego Duchowieństwa o pomoc i

udział w zbieraniu *epigrafów* polskich; X. prałat Polkowski czytał wiadomość *o najdawniejszéj znanéj pieczęci prywatnéj polskiéj Sulkona* Kasztelana krakowskiego.

Niech nam wolno będzie zwrócić się przy téj sposobności do oświeconego ogółu, że zawiadomienia o zabytkach przedhistorycznych, jak niemniéj pomoc w zbiéraniu napisów nagrobkowych i innych z najżywszą będą zawsze przyjmowane i uwidoczniane wdzięcznością. Wiadomość na czas tutaj udzielona, może niejeden cenny zabytek ochronić od zguby, a podróż na miejsce podać przedmiot badania pełnego naukowéj wartości. Związek poufny z miłośnikami rzeczy ojczystych w kraju, jest niezawodnie jedną z dźwigni naukowego ruchu: stwierdzając téż jego istnienie coraz obszerniejsze, polecamy się na przyszłość.

Wspólnie z antropologiczną przygotowała komisyja archeologiczna piękne fotografije zabytków tutejszego Muzeum na paryską Wystawę, które łącznie z okazami etnograficznemi, przygotowanemi staraniem Dra Kopernickiego przesłane już zostały na miejsce przeznaczenia.

Przewodniczący komisyi archeologicznéj członek Akademii J. Łepkowski oddał do dyspozycyi Akademii bogaty i dokładny zbiór *epigrafiki krakowskiéj*, który łącznie z epigrafiką po części już zebraną i zebrać się mającą znżytkowanym zostanie.

Rozwinęła się w pocieszający sposób wydawnicza działalność *Komisyi prawniczéj*. Drukują się spółcześnie dwa tomy *Starodawnych prawa polskiego* pomników, powierzone redakcyi członków Akademii Dra Heyzmanna co do zabytków kanonicznego prawa w Polsce, Dra Michała Bobrzyńskiego, co do zabytków literatury prawniczéj i sądownictwa wedle prawa polskiego. Tom V

mieści Jana Zaborowskiego rzadki traktat: *De natura bonorum regalium*, *Monumentum pro ordinanda republica congestum* Jana Ostroroga z objaśniającemi wstępami, obejmie zaś niedrukowane nigdy w całości traktaty polityczno-prawnicze Pawła Vladimiri, rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego i reprezentanta interesów polskich na soborze konstancyjeńskim, jak niemniéj ustawy synodalne Andrzeja Laskarysa, biskupa poznańskiego. W tomie VI mieszczą się wyroki sądów sejmowych z czasów Zygmunta I czerpane z tutejszego Archiwum aktów grodzkich i ziemskich. Redakcyję dopełniającego tomu *Voluminów legum*, która zbiór ustaw Rzeczypospolitéj doprowadzi do r. 1793 objął prof. Dr. Maksymilijan Zatorski. Komisyja podjęła pracę nad słownikiem historycznym wyrazów prawnych po rok 1505, w któréj wzięli udział członkowie Akademii: Bojarski, Burzyński, Dr. Piekosiński i Bobrzyński. Nadchodziły téż odpowiedzi dalsze na rozesłany kwestyjonaryjusz komisyi tyczący się *zwyczajów prawnych ludu naszego* przez komisyję zbieranych.

Komisyja historyczna pod przewodnictwem Czł. Szujskiego przedstawia jako owoc prac ubiegłego roku trzeci tom *Monumenta Poloniae historica*, opracowany przez grono lwowskie pod przewodnictwem czł. i kor. Akademii: Dra Antoniego Małeckiego, Dra Ks. Liskego i Dra W. Kętrzyńskiego, dopełniający skrzętnie zbiorów Annałów polskich, mieszczący Katalogi biskupów i źródła początku szląskiego: *Chronica Polonorum* i *Chronicon Polono-Silesiacum*, w któréj to zbiorowéj pracy wzięli udział oprócz odumierającego jéj, nieodżałowanego A. Bielowskiego, pp. Liske, Kętrzyński, Węclewski, St. Smolka, Hirschberg, Lucas, Ćwikliński i Maurer. Obszerny ten tom nie

wyczerpał zapasu na czwarty z kolei już rozpoczęty, po zostały: *Vita sanctorum*, *Miracula s. Stanislai*, Kronika Dunin owska i inne zabytki.

Krakowski oddział komisyi podaje IV tom: *Monumenta medii aevi historica* a w nim *Najstarsze księgi i rachunki miasta Krakowa* (1300—1400) z wstępném słowem J. Szujskiego o zewnętrznych i wewnętrznych dziejach miasta w wieku XIVtym. Księgę najstarszą i mozolnie zestawione rachunki miasta z kilkunastu lat od 1390 do 1410 (z przerwami) opracował Dr. Fr. Piekosiński, księgi proskrypcyj i zażaleń, przyjęć do obywatelstwa i Aktów konsularnych (w całości od 1362 do 1400) Dr. Józef Szujski. Przypisaliśmy dzieło to Prezydentowi i Radzie miasta Krakowa, pełnéj zawsze najgorliwszego dla spraw nauki i przechowania zabytków dziejowych usposobienia, zawiadamiając zarazem iż *Kodeks dyplomatyczny miasta* staraniem Dra Piekosińskiego do druku przygotowanym został.

Niepodobna przemilczeć, że wydanie tego zbioru, w tak starodawne przenoszącego czasy, stało się możliwem tylko za staraniem autonomicznego zarządu miasta około uporządkowania Archiwum i powierzeniem go umiejętnemu czł. Akad. Dra Teofila Żebrawskiego kierownictwu.

Dalsze wydawnictwo średniowiecznych pomników historycznych zabezpiecza gotowy Kodeks dyplomatyczny W. Ks. Witołda, zebrany w Archiwum królewieckiem przez Dra Antoniego Prochaskę, bawiącego obecnie w Petersburgu w sprawach naukowych obu oddziałów komisyi; *Akta Jana Olbrachta i Aleksandra*, zbogacone świeżo przesyłką z Petersburga nieznanych listów Olbrachtowych przez tegoż Dra Prochaskę, wspomniany powyżéj *Kodeks dy-*

plomatyczny miejski i drugi dział *Kodeksu Kapituły krakowskiéj* obejmujący wiek XV.

Dwoma wydawnictwami rozpoczyna w tym roku komisyja dział: *Acta historica Regni Poloniae,* obejmujący źródła bezpośrednie od roku 1506 do 1795. Dr. Władysław Wisłocki wydaje jako pierwszy tom tego działu wynaleziony w Biblijotece Jagiellońskiéj a przez Tadeusza Czackiego mylnie Hozyjuszowi przysądzony *Kodeks listów biskupa krakowskiego Andrzeja Zebrzydowskiego* do ostatnich lat Zygmunta I. i pierwszych Zygmunta Augusta, a to z funduszu udzielonego komisyi z poza Akademii. Rozpoczęto jako tom drugi zbioru druk: *Archiwum spraw zagranicznych francuskiego do panowania Jana III.*, w obrobieniu Dra Waliszewskiego, pracującego w tymże kierunku daléj nad drugą połową panowania Sobieskiego. *Aktów Jana III. krajowych tom wstępny*, obejmujący dział do jego elekcyi w r. 1674, w obrobieniu czł. kom. Franciszka Kluczyckiego pójdzie w przyszłym roku do druku. Podobnież wejdzie w ten dział przygotowana na rocznicę 1879 roku korespondencyja kardynała Stanisława Hozyjusza za wyczerpnięciem bogatego zbioru ks. Władysława Czartoryskiego, nad którym praca pod kierownictwem Dra Zakrzewskiego ciągle postępuje i za wciągnięciem prac Dra Franciszka Hiplera w Archiwach Warmińskich.

Do działu: *Acta historica* ofiarował komisyi ksiądz prałat Polkowski bogaty *Zbiór Batoryjanów*, rozpoczęty przez śp. Rykaczewskiego, a przez niego uzupełniony, kiórego objęcie i wprowadzenie jest właśnie przedmiotem szczegółowych obrad komisyi.

Posiedzenia komisyjne prócz spraw administracyjnych wypełniały: dyskusyja nad metodyczną rozprawą Dra Za-

krzewskiego: *jak wydawać nowożytne źródła od XVI wieku począwszy;* wygotowanie *Instrukcyi dla Archiwów aktów grodzkich i ziemskich pod zarząd Wydziału krajowego przechodzących* (projekt pióra Dra Michała Bobrzyńskiego) wiadomość podana przez p. D. Kluczyckiego, *o księgach kanclerskich Jana Wielopolskiego*, w końcu wiadomość *o Archiwum konsystorskiem krakowskiém*, którą podał ks. prałat Ignacy Polkowski.

Potrzeba pomieszczenia zabytków historycznych mniejszego rozmiaru a znacznéj ważności, jak niemniéj rozpraw metodycznéj natury, uzupełnień i wyjaśnień, w końcu bibljografii całorocznéj historycznéj zrodziła potrzebę utworzenia osobnego pisma p. t. *Archiwum komisyi historycznéj* wchodzącego w dział *Scriptores rerum polonicarum.* Opuścił prasę jako IV tom Scriptorum, pierwszy zbiór tego rodzaju, w którym obok wspomnianych w zeszłorocznem sprawozdaniu przedmiotów, znalazły miejsce: Prace pośmiertne X. Stebelskiego do dziejów Unii w Polsce, uzupełniające dawne wydania, w opracowaniu Dra Władysława Seredyńskiego; wiadomości udzielone w tymże przedmiocie przez X. kanonika hr. Scypiona del Campo, dwie rozprawy objaśniające sporne kwestyje historyczne pp. Stanisława Smolki i Augusta Sokołowskiego, *biblijografija* historyczna r. 1877 przez Dra Władysława Wisłockiego. Tom następny, w druku będący oprócz listów *Krzysztofa Zbaraskiego* w opracowaniu p. A. Sokołowskiego, obejmie *materyjały do historyi skarbowości w Polsce* wieku XV, spis *służb* (wojennych) *litewskich z r. 1528,* udzielony przez p. K. Kanteckiego; ruski *inwentarz szlachty połockiéj* na królewszczyznach osiadłéj z r. 1552, podany przez Dra Franciszka Nowakowskiego.

W kierunku gromadzenia materyjałów prowadzono daléj odpis olbrzymiego dzieła ks. Jana Wielewickiego: *Historia domus professae ad S. Barbaram*, odpisy dyjaryjuszów sejmowych i rękopismu J. Olszowskiego p. t. *Ilias polska* do pierwszych lat XVIII wieku.

Tak przedstawia się w szczegółach tegoroczna czynność Akademii. Przeważyła w niéj, nie taimy sobie wcale, praca własna, z własnéj inicyjatywy pochodząca nad pracą zgłaszającą się z zewnątrz, chociaż i téj, mianowicie w trzecim Wydziale nie zabrakło. Przyczyna tego zjawiska nam znana: Akademija nie tylko nie może wytrzymać konkurencyi w wynagradzaniu rozpraw z zasobnemi czasopismami miesięcznemi, ale na wzór innych Akademii ustanowiła *maximum* arkuszy wynagradzanych w Rozprawach i Pamiętnikach, od którego tylko w wyjątkowych razach odstępuje. Z czasem, ma ona otuchę, myśl tego postanowienia stanie się popularną i powszechnie uznaną a pisarze wnikając w jéj dążenie zechcą zrozumieć, że Redakcyi pism naszych zależy przedewszystkiem na treściwych, krótkich komunikacyjach nowych zdobyczy naukowych, które podane uprzednio do użytku szczuplejszego grona uczonych, wychodzące wprost z dotychczasowego stanu nauki, a *in medias res* każdéj kwestyi wkraczające, mogą potém znaleść się w popularniejszem obrobieniu dla kół szerszych w naszych poważniejszych czasopismach. Byłoby to tem bardziéj pożądanem, że pisma Akademii stałyby się wtedy prawdziwemi annałami postępu nauk w narodzie, Akademija zaś tą areną, na któréj te zdobycze naukowe występowałyby raz pierwszy. Ale rzucając tę myśl, dalecy jesteśmy od wszelkiego pod tym względem nacisku: wzrost poważnéj literatury naukowéj cieszyć się tylko musi instytucyją na-

szą, gdziekolwiek się pojawią jéj płody: istnieje zaś pewna granica, po za którą konsumcyja czasopism się kończy, od któréj wszystkie, często ważności wielkiéj, ale niedostępne dla kół szerszych płody w naszych tylko publikacyjach gościnne znajdują przyjęcie.

Znaczymy w końcu z przyjemnością, że rok ubiegły minął nam nie bez wielokrotnych objawów czynnéj sympatyi, która nas w kraju i zagranicą spotykała, a bez pocisków niechęci, na jakie dawniéj tylekroć narażeni byliśmy. Z uznaniem i wdzięcznością podnosimy staranność, z jaką pisma polskie śledziły ruch naszéj Instytucyi i rozpisywały się krytycznie o jéj pracach, podając niejedną zdrową radę i uwagę, tu i owdzie nawet surowe recenzyje, nacechowane jednak dobrą dla Akademii wolą i rzetelnym dla nauki interesem. Zdaje nam się, że naznaczyć prawie możemy zwrot w opinii ku temu pojęciu zadań i celów instytucyi, który wskazany jest jéj statutem a wykonanym został z niczém z drogi się sprowadzić niedającą konsekwencyją. W chwili powstawania Akademii naszéj, istniało, jak to dziś spokojnie rozeznać się daje, pewne nieporozumienie między wyobrażeniem o niéj, jakie miała większość oświeconéj publiczności, a planem, jaki wykonać powzięło było Towarzystwo naukowe krakowskie. *Akademija francuska czterdziestu* była tym ideałem, który przyświecał społeczeństwu; gdy inicyjatorowie Statutu mieli na oku trzy akademije specyjalne Instytutu francuskiego z wykluczeniem sztuk pięknych, jako praktyki artystycznéj, jak niemniéj urządzenie wewnętrzne wszystkich prawie znanych akademij europejskich, poświęconych specyjalnéj uprawie pojedynczych nauk. Ominąć raczéj niż wprowadzać w nasze stosunki należało zdaniem tych inicyjatorów *Akademiję czter-*

dziestu, wybieraną z rozgłośnych w umysłowości narodowéj imion, przedmiot nieustannéj kontrowersyi politycznéj, religijnéj i filozoficznéj w samemże społeczeństwie francuskiem. Innych to czasów i stósunków, szerszéj dla narodu atmosfery potrzeba, aby z wątpliwym zawsze pożytkiem stawiać na piedestale chwały, nie prace naukowe, nie wytrwałe specyjalności, ale indywidualności duchowe, nie twardych atletów pracy, ale mistrzów słowa. Na rozdrożu dwóch epok, przeważnie poetycznéj i literackiéj i przeważnie krytycznéj i naukowéj, nie zawahaliśmy się ani na chwilę w zwrocie ku drugiéj, przekonani, że jeżeli co ratuje i wspiera ideał piękna — to zaiste ideał prawdy, że jeżeli co przeprowadza z doby szlachetnych młodzieńczych zamiarów w epokę męzkich czynów, to ciężka szkoła pracy, obrachunku z sumieniem i samopoznania.

Nie tajno nam, że ten zwrot stanowczy i konieczny budzi wiele szlachetnych obaw, jak budzi wiele afektacyj pełnych krzyków ze strony tych, którzy przyzwyczaili się wodzić społeczeństwo na miękkim i elastycznym pasku uczucia. Nietajno nam, że każe przechodzić mnóstwo odemrowań, aby uratować istotę, przebijać się przez „różowe Aryjostyczne obłoki“, aby się spotkać z widokiem groźnym i poważnym, jak obrazy Dantejskiego pióra. Nietajno, że prowadzi brzegiem przepaści, w którą bezpowrotnie stoczać się musi wszystko, co nie przeszło próby spokojnego krytycznego badania, ale w którą tylko lekki i płytki człowiek, puścić może *sam przedmiot* swéj miłości prawdy, przerażony nowem światłem, które z niego bije. Specyjalizm naukowy wtedy tylko bywa ojcem obojętnego kosmopolityzmu, gdy przedmiot badania traci związek z światem, wyrywa się szkodliwie z łańcucha objawów, gdy chce cho-

robliwie zastąpić tę wielką całość, dla któréj ma się stać jednym z rozświecających promyków. W zapasach naukowych z zagranicą, w staraniach o utrzymanie imienia polskiego na arenie usiłowań naukowych, badając dzieje czy przyrodę, człowieka czyli społeczeństwo, tajemnice wszechświata czyli związek atomów między sobą, nie przestaje się służyć najwyższéj ze spraw: powiększeniu sumy siły duchowéj swego społeczeństwa, nie przestaje się walczyć o warunki życia i przyszłości dla niego; a myśl wyćwiczona w trudnéj walce z ogromem badania niesie nabytą energiję ku zadaniom i zawikłaniom położenia narodowego, która na pożytek wyjść im musi, jak wszystko, co wychodzi z zapasów i wytężeń pracującego rzetelnie ducha ludzkiego. Spoistszem, treściwszem, wiatrom fantazyi mniéj ulegającem staje się, stawać się musi społeczeństwo narodowe: spoistsze i treściwsze zdolniejszem téż być musi do skutecznego oporu, do dzielniejszéj przyrodzonych praw obrony. Po latach takiéj pracy, twardszy grunt odporny napotkać muszą żywioły dumy i lekceważenia pełne, sądzące się jedynymi cywilizacyi reprezentantami; o poważną i moralnego zebrania pełną postawę rozbijać się muszą inne, gwałtowne, ale gruntu cywilizacyjnego pozbawione, wrogie nam żywioły.

Roztropność nasza i liczenie się z twardą rzeczywistością odbierze jednym i drugim straszne sposobności gubienia nas i wytracania nas; głębokie przeświadczenie, czego dla siebie jako istoty naszéj bronić mamy, czego pod grozą samobójstwa moralnego opuścić nie możemy, nada nam siłę, karność i spójność wewnętrzną, któréj nie przemoże nieprzyjaciel. I tutaj praca jednego kierunku, praca naukowa, praca około szerzenia i utrzymania oświaty, wiąże się

z położeniem, z przyszłością, z widokami narodu, tutaj poczuwamy się do prawa i obowiązku wnikania na znaki ojczystych przeznaczeń jako ci, którzy nieroszpacują nigdy nad przyszłością polskiego imienia, dopóki dla niego, dla jego chwały, dla prostowania jego dróg, stanie badawczéj myśli, wytrwałéj pracy, szczerego i sumiennego słowa i tego serca, które kocha tem goręcéj, im bardziéj nie dla siebie, ale wbrew sobie, dla osiągnięcia pożądanéj harmonii myśli, uczucia i sumienia, umie i chce panować nad wzruszeniami chwili.

Dla tego nie zamilkły, jak to wykazać miałem sposobność, domowe muzy nasze wbrew rzymskiemu przysłowiu, wśród zawieruchy dzisiejszego świata, wśród błysków nadziei i cieni ponurych, jakiemi obłókł się widnokrąg. Im srożéj wśród téj burzy występują moralne społeczeństwa europejskiego braki i rany, im w wspanialszéj postaci jawi się Nemezys historyczna, im głębiéj porusza się i unaocznia potworność stósunków związanego niegdyś ideą wyższą świata i cywilizacyi chrześcijańskiéj, tém mniéj podobno obawiać się nam, abyśmy doznali wytrącenia z księgi pamięci dziejów, chociaż codzień wołać i codziennie konwulsyjnie rzucać się nie będziemy.... Ale jeżeli kiedy, to dzisiaj prawo mamy do tego spojrzenia pełnego grozy i spokoju, które mierzy zawichrzenie powszechnie okiem doświadczonego i proroczego nieledwie narodu, które przyjmie dolę lepszą z wiedzą, jak ją zużytkować, dolę gorszą z wiedzą, jak z nią walczyć. Obowiązek zaś mamy, aby w tę przyszłą, nieznaną epokę wnieść treści jak najwięcéj, treści intellektualnéj i moralnéj, wiary, wiedzy i charakteru.... Dla tego ku zdobywaniu téj treści, ku odrodzeniu się w energii pracy i w potędze panowania nad sobą, trze-

ba wytężyć wszystkie siły, jak żeglarz muszkularnemi ramiony łódź ku przystani kierujący, gdy burza nadciąga, jak rolnik, który ziarno sieje na dni pogody czy burzy.. Kto, gdy będziemy pełni żywota, na śmierć skazać nas się odważy? Kto wstrzymać zdoła godzinę odkupienia, jeżeli ona dobiega w ‚czasomiarze wyroków Bożych? Treści nam zatem pilnować i istoty, reszta w ręku Tego, którego nie obejmie żadna wiedza, a którego żadna potęga nie wstrzyma.

DODATEK

DO

ROCZNIKA ZARZĄDU AKADEMII UMIEJĘTN

za r. 1877.

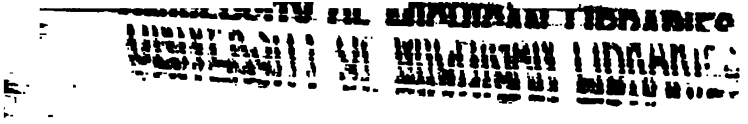

DODATEK

DO

ROCZNIKA ZARZĄDU AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

za r. 1877.

DZIEŁA i ROZPRAWY

wydane przez

AKADEMIJĘ UMIEJĘTNOŚCI w KRAKOWIE

w ciągu piérwszego pięciolecia 1873—1878,

spisał porządkiem abecadłowym

Dr. Władysław Wisłocki.

Czyniąc zadość ustnemu i piśmiennemu wezwaniu kilku zasłużonych i uczonych mężów ze stron dalszych i z poza grona Akademii, domagających się ode mnie ułożenia spisu wydanych dotychczas przez Akademiją dzieł i rozpraw, wykaz taki ułożyłem i składam go niniejszém Akademi umiejętności w przekonaniu, że niebędzie zbytecznym dodatkiem do Rocznika zarządu.

Spis ten nieobliczony bynajmniéj na poszukiwanie go w szérszém kole czytelników, dla zastępu prawdziwie uczonych, zwiększającego się u nas z dniem każdym, którzy na niwie naukowéj pracują z powołania i z miłości nauki, sądzę, że obojętnym nie będzie, i że życzenie objawione mi przez kilku nie było wyjątkowém, lecz podzielaném zarówno przez innych.

Kraków, w kwietniu r. 1878.

Dr. W. W.

Acta Poloniae historica, tomus I, ob. **Zebrzydowski A.**, Epistolarum libri.

— Toż, tom III, ob. **Waliszewski K. dr.**, Relacyje.

ALTH Alojzy dr. prof. Pomiary wysokości dokonane przy budowie kolej galicyjskich i ich znaczenie dla fizyjografii kraju. (Odb. z tomu VII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1872). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 17.

— Rzecz o belemnitach krakowskich. (Odb. z tomu IX Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 26, 2 nl. i 2 tablice litogr.

— Rzecz o pochodzeniu belemnitów z mięczaków głowonogich oskorupionych. (Odb. z II tomu Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 4ce większéj, str. 21 i 1 tablica litogr.

— Sprawozdanie o kamykach dnia 20 sierpnia 1876 r. w Uhrynie podczas burzy spadłych. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 17.

— Sprawozdanie sekcyi orograficzno-geologicznéj z czynności w r. 1872, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VII str. 8—10.

— Toż, w r. 1873, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VIII str. 24—29.

— Toż, w r. 1874, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom IX str. 16—17.

— Sprawozdanie z badań geologiczno-antropologicznych, przedsięwziętych w tak zwanéj „Smoczéj Jamie“ na Wawelu w Krakowie. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antro-

pologi krajowéj, tom I dział I). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 5 i 1 tabl.

— Sprawozdanie z podróży odbytéj w r. 1875 w niektórych częściach Podola galicyjskiego. (Odb. z tomu XI Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1876). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 21 i 1 nl.

— Sprawozdanie z podróży na Podole, odbytéj w sierpniu i wrześniu r. 1876. (Odb. z XI tomu Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1876). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 5.

— Stósunki topograficzno-geologiczne kolei Tarnowsko-leluchowskiéj. (Odb. z tomu XI Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1876). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 42.

— ob. **Kolbenheyer K.**, Wycieczka; **Łomnicki M.**, Sprawozdanie.

ANDRZEJOWSKI A. ks. kan. Zapiski zoologiczne: Ryby ze Zbrucza, ob. **Łomnicki M.**

Archiwum Komisyi dla historyi literatury i oświaty w Polsce, tom I. Kraków, druk Czasu, w 8ce większéj, w druku.

Treść: Statuta antiqua Collegii majoris, wydał dr. Józef Szujski (str. 1—20); Ks. Szczepana Hołowczyca Raport wizyty generalnéj południowo-wschodnich wydziałów szkolnych, odprawionéj imieniem Komisyi edukacyjnéj w r. 1782, wydał dr. Władysław Wisłocki (str. 21—70); Statuta i matrykuły wydziału teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego z XVI wieku, wydał dr. J. Szujski (str. 71—94); Założenie i urządzenie Collegii minoris, podał dr. J. Szujski (str. 95—118); Zapiski i dokumenta do dziejów instrukcyi publicznéj w Polsce, wydał dr. Władysław Seredyński (str. 119—264); Przyczynek do historyi początków romantyzmu w Polsce, do druku przygotował Stanisław Tomkowicz (str. 265—341).

— Komisyi historycznéj, tom I (Scriptores rerum Polonicarum, tomus IV). Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., w 8ce większéj, str. IV i 425. 4 złr.

Treść: Przedmowa, przez dra Józefa Szujskiego (str. I—IV); Stanislai Górski Conciones in maximo totius regni Poloniae conventu apud Leopolim de republica habitae a. 1537, wydał dr. Wojciech Kętrzyński (str. 1—87); Dwa dyjaryjusze kon-

gresu wiedeńskiego z r. 1515, wydał dr. Ksawery Liske (str. 89—182); Ulryka Werduma Dyjaryjusz wyprawy Jana Sobieskiego z r. 1671, wydał dr. Ksawery Liske (str. 183—261); Ostatnie prace ks. Stebelskiego, z autografu wydał, wstępem i przypisami objaśnił dr. Władysław Seredyński (str. 263—394); Sprostowania i uzupełnienia: Do „Ostatnich prac" Stebelskiego, przez ks. kan. hr. Scipio del Campo (str. 395—396); W sprawie artykułu p. n. „Tradycyja o Kazimierzu Mnichu", przez dra Stanisława Smolkę (str. 397—400); Spór o książkę, przez dra Augusta Sokołowskiego (str. 401—405); Biblijografija historyi, geografii historycznéj i historyi prawa polskiego z r. 1877, przez dra Wł. Wisłockiego (str. 407—425).

BEŁCIKOWSKI Adam dr. Program Słownika Akademii umiejętności, podług porozumienia się komitetu w tym celu przez Komisyją językową wyznaczonego, napisany przez ..... ob. **Rozprawy** i sprawozdania Wydz. filolog., tom III str. XVI—XXIII.

Berichte, Bibliographische, über die Publikationen der Akademie der Wissenschaften in Krakau, herausgegeben von den Sekretären der drei Abtheilungen (Classen): Dr. Estreicher, philolog. Abth., Dr. J. Szujski, philos. hist. Abth. Gen.-Sekr. d. Akademie, und Dr. S. L. Kuczyński, mathem. naturw. Abth , I Heft 1876. Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1876, w 4ce, str. 24. 60 cent.

BIELOWSKI August. Monumenta Poloniae historica, tom III jako dalszy ciąg wydawnictwa św. p. ..... prowadzony przez grono lwowskie członków Komisyi historycznéj pod przewodnictwem dra A. Małeckiego a redakcyją drów W. Kętrzyńskiego i X. Liskego. Lwów, druk. Zakładu im. Ossolińskich, w 4ce, w druku.

Treść: Rocznik wielkopolski (str. 1—42); Spominki gnieźnieńskie (str. 42—45); Rocznik franciszkański krakowski (str. 46—52); Spominki krakowskie (str. 52); Spominki poznańskie (str. 52); Rocznik świętokrzyski (str. 53—87); Dopełnienie Rocznika świętokrzyskiego, opracował Roman Maurer (str. 88—118); Spominki płockie i sochaczewskie (str. 118—124); Spominki wiślickie (124—126); Rocznik Krasińskich (str. 127—133); Spominki Trzemeszeńskie (str. 133—134); Spominki koprzywnickie (str. 134—135); Rocznik małopolski (str. 135—202); Rocznik mazowiecki (str. 202—204); Rocznik kujawski (str.

204—212); Rocznik Chotelskiego (str. 212—217); Rocznik Kaspra Perzyńskiego (str. 218—219); Rocznik Stanisława Naporińskiego (str. 219—227); Zapiski o początkach różnych zakonów (str. 227); Spominki mieszane (str. 228—231); Rocznik Jana z Targowiska, opracował Emil Kalitowski (str. 232—240); Spominki krakowskie (str. 240—242); Spominki kazimierskie (str. 242—243); Spominki bochnieńskie, opracował Stanisław Lukas (str. 243—245); Spominki pilznieńskie (str. 245—249); Rocznik krośnieński (str. 249—250); Spominki lwowskie (str. 250—251); Spominki Minorytów samborskich (str. 252); Spustoszenie Sambora (str. 253—254); Spominki lubelskie (str. 254—255); Spominki łekneńskie (str. 255); Kronika klasztoru trzemeszeńskiego, opracował dr. Aleksander Hirschberg (str. 256—263); Spominki o Łaskich, opracował dr. Aleksander Hirschberg (str. 263—266); Spominki o Ciołkach (str. 267—271); Spominki przeworskie (str. 272—278); Kroniczka ryszowska, opracował Stanisław Lukas (str. 279—280); Rodowód książąt polskich (str. 280—284); Zbieranka skrócona o polskich królach (str. 284—287); Wiersze o świętopietrzu (str. 288—289); Poczet królów polskich (str. 289—296); Zdarzenia godne pamięci, opracował Antoni Lorkiewicz (str. 296—313); Katalogi biskupów krakowskich, opracował dr. Wojciech Kętrzyński (str. 313—376); Katalogi arcybiskupów gnieźnieńskich, opracował Ksawery Liske (str. 377—410); Spominki zakonnika świętokrzyskiego, opracował Teodor Wierzbowski (str. 411—414); Zapiski Andrzeja Przekory, opracował Teodor Wierzbowski (str. 414—419); Kronika książąt polskich, opracował dr. Zygmunt Węclewski (str. 423—578); Kronika polska, wydana przez prof. dra Ludwika Ćwiklińskiego (str. 579 i nn.).

— Szymon Szymonowicz (Odb. z tomu II Pamiętnika Wydz. filolog. i hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 4ce większéj, str. 2 nl. i 109.

BIESIADECKI Alfred dr. prof. Anatomia patologiczna gruczołów skórnych (Odb. z tomu I Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 44.

— Badanie mikroskopijne co do sposobu przyrastania przeszczepionych kawałków skóry do dna wrzodów. (Odb. z III tomu Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 229—258 i 3 tablice litogr.

Stanowi właściwie, jak i następująca praca, nadbitkę z wydanego przez tegoż autora w Krakowie r. 1875 dzieła p. t.

„Poszukiwania dokonane w Zakładzie patologiczno-anatomicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, zeszyt II“, gdzie z Rozpraw Wydz. matem. przyr. ze zmianą tylko paginacyi, str. 38—67 na 229—258, umieszczoną została.

— Dwa przypadki bielicy, jeden z guzami bielicowymi skóry, drugi z guzami w jelicie, z uwagami nad bielicą. (Odb. z I tomu Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 129—181 i 2 tablice litografowane.

Nadbitka ze zmianą tylko paginacyi, str. 122—174 na 129—181, z dzieła tegoż autora „Poszukiwania dokonane w Zakładzie patologiczno-anatomicznym“.

— ob. **Browicz T.**, O zmianach; **Eberhard Fr.**, Przyczynek; **Obaliński A. i Browicz T.**, Przypadek; **Pieniążek P.**, Kilka przypadków.

BOBRZYŃSKI Michał dr. prof. O nieznanym układzie prawa polskiego przez Jana Sierakowskiego z r. 1554. (Odb. z VI tomu Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 37.

— O założeniu sądów wyższych prawa niemieckiego na zamku krakowskim. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 1 nl., 154 i XV.

— Wiadomość o uchwałach zjazdu piotrkowskiego z r. 1406, oraz takiegoż zjazdu z r. 1407. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. histor. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 16.

— Zbiór dekretów sądów królewskich z czasów Zygmunta I, wydał . . . . . ob. **Pomniki** star. prawa polskiego, tom VI str. 1 i nn.

— ob. **Helcel A. Z.**, Pism pozostałych wyd. pośmiertne; **Ostrorog J.**, Monumentum; **Pomniki** star. prawa polskiego tom V (Falkinberg J., Vladimiri P.); **Taszycki N.**, Correctura; **Zaborowski St.**, Tractatus.

BOEHM Ignacy. Spostrzeżenia fitofenologiczne w okolicy Krakowa w r. 1872, przez . . . . . c. k. komisarza policyi, niegdyś asystenta botaniki przy narodowém Muzeum

str. 8.

— Toż w r. 1
fizyjogr. za r. 187
w 8ce, str. 7.

— Toż w r. 1.
fizyjogr. za r. 187
w 8ce, str. 7.

— Toż w r. 18
fizyjogr. za r. 1876,
w 8ce, str. 6.

— Spostrzeżenia
1872 w okolicy Kra.
jogr., tom VII str. 17

— Wycieczka arc
prawym brzegu rzéki
praw Wydz. hist. filoz
w 8ce, str. V.

BOJARSKI Alek
skiego sądownictwa ka
(Odb. z tomu I Rozpra
Uniw. Jag., 1874, w 8c

— ob. **Słownik** nier

BROWICZ Tadeus
wątroby, śledziony i szp
Rozpraw Wydz. matem. I
1875, w 8ce, str. 259—

Stanowi nadbitkę z wyd
ckiego r. 1875 w Krakowi
nane w Zakładzie patolo
Jagiellońskim.

— Pasorzyty roślinne w durze jelitowym, opisał ..... asystent Anatomii patol. (Odb. z I tomu Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 8.

— Przypadek tętniaka groniastego, ob. **Obaliński A. i Browicz T.**

BURZYŃSKI Piotr dr. prof. O decymach i narokнikach, tudzież o dziesięcinie monarszéj w dawnéj Polsce, ustęp z dziejow gminy i skarbowości publicznéj polskiéj, część I (Odb. z tomu VIII Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878. w 8ce, str. 61.

— O prawie bliższości w dawnéj Polsce. (Odb. z tomu VI Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 32.

— O uprawieniu dzieci nieślubnych podług prawa polskiego. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 50.

BUSZAK Jan. Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym w r. 1872 w Gródku, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VII str. 180.

— Toż w r. 1876 w Czortkowie, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom XI str. 188.

CELICHOWSKI Zygmunt dr. Dwa nieznane zabytki biblijograficzne. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 19.

— O autorze i wydaniach dzieła: Ustawy prawa polskiego. (Odb. z tomu V Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 16.

CHODŹKIEWICZ Władysław. Wiérsz setny z komedyi Arystofanesa p. t. „Acharnenczycy", tekst staroperski sprostował, objaśnił i wytłómaczył ..... (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 50.

CHOMĘTOWSKI Władysław. Zabytki języka polskiego z XV wieku, w rękopisach biblijoteki ordynacyi Kra-

sińskich. (Odb. z tomu I Sprawozdań Komisyi językowéj). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 13.

CHOTELSKI. Rocznik, ob. **Bielowski A.**, Monumenta Poloniae histor., tom III str. 212—217.

Codex diplomaticus cathedralis ecclesiae Cracoviensis, ob. **Piekosiński Fr.**

— Toż Poloniae minoris, ob. **Piekosiński Fr.**

— epistolaris seculi decimi quinti 1384—1492, ex antiquis libris formularum, corpore Naruszeviciano, autographis archivisque plurimis collectus opera Augusti Sokołowski et Josephi Szujski. Kodeks listów z XV stulecia. (Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia, tomus II). Kraków, druk. Czasu, 1876 (1877), w 4ce, str. LXX, 158, 368 i 2 nl. 10 złr.

ĆWIKLIŃSKI Ludwik dr. prof. Kronika polska, wydana przez ..... ob. **Bielowski A.**, Monumenta Poloniae histor., tom III str. 579 i nn.

CYBULSKI. Spostrzeżenia fitofenologiczne poczynione w ogrodzie botanicznym w Warszawie w r. 1872, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VII str. 178—179.

— Toż w r. 1873, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VIII str. 169—170.

— Toż w r. 1874, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom IX str. 180—181.

— Toż w r. 1875, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom X str. 179—180.

— Toż w r. 1876, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom XI str. 186.

CZERNY Franciszek dr. Zmienność klimatu, rozprawa odczytana na posiedzeniu Wydziału matematyczno-przyrodniczego, odbytém d. 20 lipca 1877. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 63.

CZERWIAKOWSKI Ignacy dr. prof. Sprawozdanie Sekcyi botanicznéj z czynności w r. 1873, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VIII str. 29—32.

— Toż w r. 1874, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom IX str. 18—19.

CZYRNIAŃSKI Emil dr. prof. Teoryja mechaniczno-chemiczna oparta na rachunku wirowych niedziałek. (Odb. z tomu II Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 38.

DUCHIŃSKI prof. Odczyt na posiedzeniu Wydziału historyczno-filozoficznego d. 3 i 10 grudnia r. 1874, i dyskusyja nad nim, ob. **Rozprawy** i sprawozdania Wydz. hist. filoz., tom IV str. I—IX.

DUNAJEWSKI Julijan dr. prof. Słowo „O zasadach bicia monety“ (Ratio cudendae monetae) Mikołaja Kopernika, ob. **Posiedzenia**, Dwa piérwsze, str. 25—31.

DUNAY de DUNA-VESCE Hugo Agenor J. L. baron. Carmen honoribus Caroli Ludovici, archiducis Austriae, dum munus protectoris Academiae scientiarum Cracoviensis capesseret, oblatum, ob. **Rocznik** zarządu Akad. r. 1873, str. 187—191.

DZIEDUSZYCKI Maurycy hr. Rys dziejów kościoła katolickiego w Szwecyi. (Odb. z tomu I i II Pamiętnika Wydz. filolog. i histor. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 4ce większéj, str. 164.

Dzieła wydane przez Akademiją po koniec r. 1874, tudzież pozostałe w jéj składzie po b. Towarzystwie nauk. krakowskiém. (Odb. z Rocznika zarządu Akad. r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce małéj, str. 8.

EBERHARD Franciszek. Przyczynek do anatomii zaćmy stożkowéj, Cataracta pyramidalis, podał ..... uczeń wydziału lekarskiego. (Odb. z tomu II Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 199—227 i 1 tablica.

...stało.

ESTREICHER ...

XVI stulecia, zestaw...
w kształcie regestru d...
dłowy tych dzieł, któr...
skich, wydanie Akaden...
biblijograficznéj. Krakó...
większéj, str. XVI, 226...

— Biblijografija pol...
Kraków, druk. Uniw. J...
IV i 684. 10 złr.

— Toż, tom III (Ł-...
1876, w 8ce większéj, st...

— Toż, tom IV (R-...
1878, w 8ce większéj, st...

— Toż, tomu V zeszyt...
Uniw. Jag., 1878, w 8ce...

— Bibliographische B...
der Akademie der Wissens...

FABIAN Oskar dr. ...

żystości lodu. (Odb. z to...
przyr.). Kraków, druk. Uni...
i 1 tablica.

— Obliczanie wartości sz...
szcza o bardzo słabéj zbieżno...
Wydz. matem. przyr.). Krak...
w 4ce większéj, str. 20.

— Przyczynek do pozna...
wody nasyconéj. (Odb. z tom...
przyr.). Kraków, druk. U...

lonum in s. Constantiensi concilio, wydał M. Bobrzyński, ob. Pomniki star. prawa polskiego, tom V str. 195 i nn.

FRANKE Jan Nep. O niektórych zagadnieniach kinematyki na zasadzie ruchu powierzchni skośnych, napisał ..... prof. Akad. techn. we Lwowie. (Odb. z tomu III Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 4ce większéj, str. 28.

— Studyja analityczne nad ruchem ciał stałych. (Odb. z tomu I Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 36.

GIERMAŃSKI Piotr. Rozbiór chemiczny dwudziestudziewięciu gatunków węgli kopalnych z różnych kopalń i pokładów Galicyi, wykonany przez ..... asystenta chemii przy Wszechnicy Jagiellońskiéj. (Odb. z tomu IX Sprawozd. Kom. fizyjogr. za r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 15.

GLOGER Zygmunt. Nazwy weselne, wyrażenia i przedmioty używane przy obrzędach ludu na przestrzeni byłéj Rzeczypospolitéj. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropologii krajowéj, tom I dział III). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 17.

— Zabobony i mniemania ludu nadnarwiańskiego, tyczące się ptaków, płazów i owadów, zebrał ..... w latach 1865—1875. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropol. kraj., tom I dział III). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 7.

GLOGER Zygmunt i RADZIMIŃSKI-LUBA Zygmunt. Poszukiwania archeologiczne w powiecie Ostrogskim na Wołyniu we wrześniu r. 1876. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropologii krajowéj, tom I dział I). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 4.

GODLEWSKI Emil dr. Niektóre doświadczenia nad oddychaniem porostów. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 10.

— O metodzie oznaczania szybkości przyswajania za pomocą obliczenia pęcherzyków gazowych. wydobywających się z rośliny pod wodą. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 37.

— O powstawaniu i znikaniu skrobi w gałeczkach zieleni. (Odb. z tomu II Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 54.

GODZIEN Karol. Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym r. 1873 w Rokietnicy, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VIII str. 170.

— Toż w r. 1874, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom IX str. 182.

GÓRSKI Stanislaus. Conciones in maximo totius regni Poloniae conventu apud Leopolim de republica habitae a. d. 1537, wydał dr. Wojciech Kętrzyński. (Odb. z Archiwu Komisyi historycz.). Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1877, w 8ce dużéj, str. 87.

GOSIEWSKI Wł. Przyczynek do teoryi równowagi i ruchu ciała sztywnego. (Odb. z tomu I Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 4.

GRALEWSKI Mateusz. O imionach używanych u ludu. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropol. kraj., tom I dział III). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 4.

HELCEL A. Z. Pism pozostałych wydanie pośmiertne, staraniem Akademii umiejętności w Krakowie tom I: Dawne prawo prywatne polskie, część obejmująca wstęp, zasady ogólne i prawo rzeczowe, napisana w latach 1849—1853 (wydał M. Bobrzyński). Kraków, druk. W. Korneckiego, 1874, w 8ce, str. VII i 233. 1 złr. 80 cent.

— ob. **Pomniki** star. prawa polskiego.

HEYZMANN Udalricus dr. prof. Statuta synodalia episcoporum Cracoviensium XIV et XV seculi e codicibus

manuscriptis typis mandata, additis Statutis Vielunii et Calisii a. 1420 conditis (et ex rarissimis editionibus, etiam authenticis, nunc iterum editis), editionem curavit ..... (Pomniki star. prawa polskiego, tom IV). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 4ce, str. XVI i 290. 5 złr.

— Statuta synodalia Andreae episcopi Posnaniensis seculo XV confecta, edidit ..... (Suplement do tomu V Pomników star. prawa polskiego). Cracoviae, typ. Vl. L. Anczyc et Comp., 1877, w 4ce, str. XL.

— Uwag kilka nad uprawnieniem dzieci nieślubnych przez następne małżeństwo (legitimatio per subsequens matrimonium) podług prawa kanonicznego, z uwzględnieniem odnośnych przepisów ustawy austryjackiéj. (Odb. z tomu VI Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 27.

HIRSCHBERG Aleksander dr. Kronika klasztoru Trzemeszeńskiego i spominki o Łaskich, wydał ..... (Odb. z tomu III dzieła Monumenta Poloniae historica). Lwów, druk. Zakładu im. Ossolińskich, 1877, w 4ce, str. 13.

HOŁOWCZYC Szczepan ks. Raport wizyty generalnéj południowo-wschodnich wydziałów szkolnych, odprawionéj imieniem Komisyi edukacyjnéj w r. 1782, wydał dr. Władysław Wisłocki. (Odb. z Archiwum Komisyi dla historyi literatury i oświaty w Polsce, tom I). Kraków, druk. Czasu, 1877, w 8ce dużéj, str. 54.

HOSZOWSKI Konstanty dr. Rozbiór krytyczny bijografów Erazma Ciołka, biskupa płockiego i wysłannika dyplomatycznego do dworów panujących. (Odb. z tomu III Rozpraw i sprawozdań Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 29.

Instrukcyja bla badania właściwości ludowych, ob. **Sadowski J. N.**

— dla robiących spostrzeżenia antropologiczne na osobach żywych. (Odb. z tomu II Rozpraw i sprawozdań

Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 11.

JACHNO Jan dr. Dalszy ciąg roślin zebranych w okolicy miasta Stanisławowa, ob. Sprawozdanie Kom. fizyjogr., tom VII str. 52 – 53.

JAN z Targowiska, ob. **z Targowiska J.**

JANCZEWSKI Edw. Fr. dr. prof. Badania nad rozwojem pączka u skrzypów, Equisetaceae. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 38 i 2 tablice litogr.

— O rurkach sitkowych w korzeniu roślin okrytonasionowych. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 12 i 1 tablica.

— Poszukiwania nad powstawaniem korzonków u roślin ziarnowych. (Odb. z tomu II Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 4ce większej, str. 15, 1 nl. i 2 tablice litogr.

— Poszukiwania nad wzrostem wierzchołkowym korzeni u roślin okrytoziarnych. (Odb. z tomu I Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4to większéj, str. 20 i tablice litogr. III—VII.

— Poszukiwania nad rozwojem płodnicy niektórych krasnorostów. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 51 i 3 tablice litogr.

— Przyczynki do historyi rozwoju trzęsidłowatych, Nostocaceae. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 14.

JAWORSKI Stanisław. Wypadki spostrzeżeń magnetycznych w Krakowie w r. 1872 i 1873, ob. Sprawozdanie Kom. fizyjogr., tom VIII str. 170—171.

KALICKI Bernard. Przyczynek do historyi dziejopisarstwa polskiego w XVII wieku: Korespondencyja arcybiskupa Macieja Łubieńskiego i hetmana Stan. Koniecpolskiego z powodu wydania pism biskupa Stanisława Łubień-

skiego. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 13.

KALINA Antoni dr. O liczebnikach w języku staropolskim, jako przyczynek do historyi języka polskiego. (Odb. z tomu VI Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, str. 73.

KALITOWSKI Emil, ob. z **Targowiska J.**, Rocznik.

KAMIEŃSKI Fr. dr. Anatomija porównawcza piérwiosnkowatych, Primulaceae. (Odb. z tomu III Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 4ce większéj, str. 59 i 10 tablic litogr.

— Historyja rozwoju zarodka Pływacza pospolitego, Utricularia vulgaris L., rzecz przedstawiona na posiedzeniu Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii umiej. w d. 20 lipca 1877 r. (Odb. z tomu V Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 8 i 1 tablica.

— Kilka spostrzeżeń nad rozwojem Ramienicowatych. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 13 i 1 tablica.

— Porównawcze badania nad wzrostem Pływaczów, Utricularia. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 31.

KANTECKI Klemens. Rzecz o archiwach w Mitawie. (Nadb. z tomu V Rozpraw i sprawozdań Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. XXIII—XLII.

KARLIŃSKI Fr. dr. prof. Materyjały do klimatografii Galicyi zebrane przez Sekcyją meteorologiczną Komisyi fizyjograficznéj r. 1872. (Odb. z tomu VII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1872). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 182.

Stanowi, jak i następujące, Ilgą część Sprawozdań p. t. „Wypadki spostrzeżeń meteorologicznych, dokonanych w roku meteorologicznym 1872 (—1876), zestawione w c. k. Obserwatoryjum astronomicznem krakowskiém pod nadzorem prof. dra Fr. Karlińskiego“.

— Toż w r. 1873. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 172.

— Toż w r. 1874. (Odb. z tomu IX Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 183.

— Toż w r. 1875. (Odb. z tomu X Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1875). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 183.

— Toż w r. 1876. (Odb. z tomu XI Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1876). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 192, 1 nl. i 1 tablica litogr.

— O okresowych zmianach ciepłoty powietrza w Krakowie. (Odb. z tomu II Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 4ce większéj, str. 35.

— Sprawozdanie Sekcyi meteorologicznéj z czynności w r. 1872, ob. Sprawozdanie Kom. fizyjogr., tom VII str. 1—8.

— Toż w r. 1873, ob. Sprawozdanie Kom. fizyjogr., tom VIII str. 20—23.

— Toż w r. 1874, ob. Sprawozdanie Kom. fizyjogr., tom IX str. 12—15.

— Toż w r. 1875/6, ob. Sprawozdanie Kom. fizyjogr., tom XI str. 20—21.

— Wypadki jednorocznych pomiarów chyżości wiatru w Krakowie. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 5.

— Wyznaczenie szerokości geograficznéj środka kopuły zachodniéj w Obserwatoryjum astronomicznem krakowskiém. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 16.

KARŁOWICZ Jan dr. O języku litewskim. (Odb. z tomu II Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 242.

— Przyczynki do Projektu wielkiego Słownika polskiego. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 82.

KAROL LUDWIK arcyksiążę (protektor Akademii). Zagajenie publicznego posiedzenia inauguracyjnego Akademii d. 7 maja 1873 r., ob. **Posiedzenia**, Dwa piérwsze, str. 43.

KĘTRZYŃSKI Wojciech dr. Katalogi biskupów krakowskich, wydał ..... (Odb. z tomu III dzieła Monumenta Poloniae historica). Lwów, druk. Zakładu im. Ossolińskich, 1877, w 4ce, str. 64.

— Ks. doktor Paterek. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 6.

— O narodowości polskiéj w Prusiech zachodnich za czasów krzyżackich, studyjum historyczno-etnograficzne. (Odb. z tomu I Pamiętnika Wydz. filolog. i histor. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 106.

— ob. **Bielowski A.**, Monumenta Poloniae historica tom III; **Górski St.**, Conciones.

KIRKOR A. H. Badania archeologiczne w okolicach Babic i Kwaczały, rzecz czytana na posiedzeniu Komisyi archeologicznéj d. 14 lipca 1873 r. (Nadb. z tomu I Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 25—84 i 2 tablice litogr.

— Toż, część II: Badania archeologiczne w Kwaczale, sprawozdanie czytane na posiedzeniu Kom. archeol. d. 11 listopada 1873. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 36 z rycinami w tekscie.

— Badania archeologiczne 1876 roku: 1. Sprawozdanie z wycieczki i wykaz zabytków; 2. O grobach kamiennych na Podolu galicyjskiém; 3. Zdanie sprawy z wycieczki do Mokrzyszowa. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropol. kraj., tom I dział I). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 33 i 2 tablice.

— Pokucie pod względem archeologicznym, badania z r. 1874. (Odb. z tomu V Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 107.

— Poszukiwania zabytków piérwotnych w bliższych okolicach Krakowa. (Odb. z tomu V Rozpraw i Sprawozdań Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. XVIII.

— Sprawozdanie Sekcyi wykopalisk. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 9.

— Sprawozdanie i wykaz zabytków złożonych w Akademii umiejętności z wycieczki archeologicznéj w r. 1877. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropol. kraj., tom II dział I). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, str. 18.

KLUCZYCKI Franciszek. Epistola św. Bernharda ol chowaniu czeladzi, ob. **Rozprawy** i sprawozdania Wyd. fi olog., tom I str. XXXVII—XLVIII.

— Sylva rerum z czasów króla Michała i piérwszych lat Jana III, wraz z schematem, wedle któregoby po zbiorach manuskryptów zbiory Sylva rerum tak liczne, szczególniéj w wieku XVII i XVIII, regestrować należało, ob. **Rozprawy** i sprawozdania Wydz. hist. filoz., tom IV str. XII—XXXVII.

Kodex dyplomatyczny katedry krakowskiéj, ob. **Piekosiński Fr.**

— Toż Listów z XV stulecia, wyd. przez dra A. Sokołowskiego i dra J. Szujskiego, ob. **Codex.**

— Toż małopolski, ob. **Piekosiński Fr.**

KOLBENHEYER Karol prof. Pomiary barometryczne w okolicy miasta Biały, wykonane i obliczone przez ..... (Odb. z tomu IX Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 7.

— Pomiary barometryczne w Tatrach, wykonane w lipcu i sierpniu 1875 r. przez ..... przełożył z niemieckiego dr. A. Kremer. (Odb. z tomu X Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1875). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 14.

— Pomiary w Tatrach w sierpniu 1873 i 1874, wykonane przez ..... przełożył z niemieckiego dr. A. Kre-

mer. (Odb. z tomu IX Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 27.

— Wiadomość o nowéj mapie Tatr i uwagi nad takową. (Odb. z tomu IX Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 3.

— Wycieczka w Tatry w sierpniu 1872 r., przez ..... c. k. prof. gimn. w Bielsku, przełożył z niemieckiego dr. A. Kremer. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 17.

— Wycieczka w Tatry w sierpniu 1873 r., przez ..... przełożył z niemieckiego dr. A. Alth. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 13.

KOLBERG Oskar. Lud, jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce, seryja VI z rycinami i drzeworytami wedle rysunku W. Gersona, Tadeusza Konopki i fotografij Rzewuskiego: Krakowskie część II, wydana z pomocą funduszu księcia Jerzego Romana Lubomirskiego pod zarządem Akademii umiejętności w Krakowie. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. V, 540 i 1 litogr. 5 złr.

— Toż, seryja VII: Krakowskie część III. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. VI, 354 i 1 litogr. 3 złr.

— Toż, seryja VIII: Krakowskie część IV, powieści, przysłowia i język. Kraków, druk. dra L. Gumplowicza, 1875, w 8ce, str. VII, 368 i 2 drzeworyty. 3 złr. 50 cnt.

— Toż, seryja IX z dwiema rycinami wedle rysunku B. Hoffa: W. ks. Poznańskie część I. Kraków, nakł. autora, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. IV i 320. 3 złr.

— Toż, seryja X: W ks. Poznańskie część II, wydana z pomocą Akademii umiejętności. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. II, 388 i 1 rycina. 3 złr.

— Lud, jego zwyczaje, sposób życia, mowa, podania, przysłowia, obrzędy, gusła, zabawy, pieśni, muzyka i tańce, seryja XI, z ryciną wedle rysunku B. Hoffa: W. ks. Poznańskie część III, wydana z pomocą Akademii umiejęt-

ności w Krakowie. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w
str. IV i 248. 2 złr. 50 cnt.

— Rzecz o mowie ludu wielkopolskiego. (Odb. ze Z
wiadomości do antropol. kraj., tom I dział III). Kr
druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 36.

KOPERNICKI Izydor dr. Czaszki z kurhanów
kuckich, jako materyjał do antropologii przedhistory
ziem polskich. (Odb. z tomu II Pamiętnika Wydz. m
przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 4ce wię
str. 33 i tablic. litogr. IV—VII.

— Nowy przyczynek do antropologii przedhistory
ziem polskich. (Odb. ze Zbioru wiadomości do ant
kraj., tom I dział I). Kraków, druk. Uniw. Jag.,
w 8ce, str. 24 i 3 tablice.

Treść: O grobie nieciałopalnym na cmentarzysku pr
storycznem w Kwaczale; O kościach i czaszkach lud
z kurhanów w Radziminie na Wołyniu; O kościach i
kach ludzkich z wykopalisk przedhistorycznych na P
galicyjskiém.

— Spostrzeżenia nad właściwościami językowemi w
wie Górali bieskidowych, z dodatkiem słowniczka wyr
góralskich. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. filolog.).
ków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 38.

— Sprawozdanie o starożytnych kościach i czasz
ludzkich, pochodzących z kurhanów na Pokuciu.
z tomu II Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków,
Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 12.

— Zagadki i łamigłówki Górali bieskidowych, spi
w okolicach Rabki. (Odb. ze Zbioru wiadomości do a
pol. kraj., tom I dział III). Kraków, druk. Uniw.
1876, w 8ce, str. 17.

— Charakterystyka fizyczna ludności galicyjskiéj,
Majer J. i **Kopernicki Iz.**

KOPFF Wiktor dr., ob. **Słownik** niemiecko-p
wyrazów prawniczych.

KORCZYŃSKI dr. prof., ob. **Skórczewski B.**, P
oznaczenia ogólnéj ilości krwi.

KOSIŃSKI Władysław dr. Słowniczek prowincyjonalizmów w okolicach Krakowa, Bochni i Wadowic, zebrał ..... nauczyciel gimnazyjalny w Wadowicach. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropol. kraj., tom I dział III). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 20.

KOTOWICZ Antoni. Częściowy spis roślin jawnopłciowych z okolicy Biécza, oznaczony podług dra Kocha. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 8.

— Rośliny z okolic Biécza, nadesłane przez ..... (Odb. z tomu X Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1875). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 2.

— Spis roślin jawnopłciowych, zbieranych w okolicy Biécza w r. 1874. (Odb. z tomu IX Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 3.

— Spis roślin w okolicach Biécza zebranych w r. 1876. (Odb. z tomu XI Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1876). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 1 nl.

— Spostrzeżenia fitofenologiczne w Biéczu w r. 1872, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VII str. 174.

— Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym w r. 1872 w Biéczu, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VII str. 180.

— Toż w r. 1873, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VIII str. 170.

— Toż w r. 1875, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom X str. 180—181.

KOTULA B. Przyczynek do fauny chrząszczów Galicyi. (Odb. z tomu VII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1872). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 38.

— Przyczynek do fauny chrząszczów galicyjskich. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 8.

KRASZEWSKI J. I. Projekt Encyklopedyi starożytności polskich, przyjęty przez Komisyją archeologiczną

Akademii umiejętności. (Odb. z tomu III Rozpraw i sprawozdań Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 39.

KREMER Aleksander dr., ob. **Kolbenheyer K.**, Pomiary, Wycieczka.

KRÓL Ż. prof. Fauna kaleopterologiczna Janowa pod Lwowem. (Odb. z tomu XI Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1876). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 31.

— Sprawozdanie z wycieczki w okolice Janowa pod Lwowem, odbytéj podczas wakacyj roku szkolnego 1874. (Odb. z tomu IX Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 16.

— Sprawozdanie z wycieczki w okolice Janowa pod Lwowem, na obszarze od źródeł Wereszycy aż po jéj brzeg dolny w najbliższych okolicach Gródka odbytéj w r. 1875. (Odb. z tomu XI Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1876). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 33.

KRUCZKIEWICZ Bronisław dr. O filozofii Lucyjusza Anneusza Seneki. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 99.

KRUPA J. Wykaz roślin zebranych w obrębie W. ks. krakowskiego oraz w puszczy Niepołomickiéj w r. 1876. (Odb. z tomu XI Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1876). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 45.

KRZIŻ dr. Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym w r. 1874 w Złoczowie, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom IX str. 182.

Księga, Najdawniejsza, ziemska krakowska i trzy późniejsze z wieku XIV i początku XV, wiadomość nadesłana. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 10.

KUCZYŃSKI Stefan dr. prof. Bibliographische Berichte über die Publikationen der Akademie der Wissenschaften in Krakau, ob. **Berichte.**

— Plan zbadania kraju królestwa Galicyi i Lodomeryi, tudzież W. księstwa krakowskiego, co do jego przyrodniczych właściwości przez Komisyją fizyjograficzną akademicką w Krakowie, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr. za r. 1875, tom X str. 20—29.

— Porównanie barometrów na stacyjach meteorologicznych w Bochni, Rzeszowie, Jarosławiu, Przemyślu, Lwowie, Złoczowie i Tarnopolu, z barometrem używanym do spostrzeżeń meteorologicznych na Obserwatoryjum astronomicznem krakowskiém i z barometrem normalnym w c. k. Zakładzie centralnym dla meteorologii i magnetyzmu ziemskiego w Wiedniu, dokonane w r. 1875, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr. za r. 1875, tom X str. 30—42.

— Przegląd czynności Komisyi fizyjograficznéj w ciągu r. 1873, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VIII str. 1—14.

— Toż w r. 1874, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom IX str. 1—7.

— Toż w r. 1875, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom X str. 1—10.

— Toż w r. 1876, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom XI str. 1—14.

— Z aktu fundacyi imienia Kopernika, uchwalonego przez radę miasta Krakowa, ob. **Posiedzenia**, Dwa piérwsze, str. 33—34.

KULCZYŃSKI Władysław. Chrząszcze z okolic Miechowa w Królestwie polskiém i Krakowa. (Odb. z tomu VII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1872). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 12.

— Dodatek do fauny pajęczaków Galicyi. (Odb. z tomu X Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1875). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 26.

— ob. **Wachtel Fr.**, O naroślach.

LEWICKI Anatol dr. Mieszko II. (Odb. z tomu V Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 122.

[illegible]

[illegible] (Odb. z tomu I [illegible]) [illegible]

— [illegible]

— [illegible] (Odb. z tomu II [illegible]) [illegible]

— [illegible] tom II [illegible]

[illegible] tom II str. [illegible]

[illegible] II str. [illegible]

— [illegible] tom II str. [illegible]

[illegible] i [illegible] tom I str. [illegible]

— [illegible] (Odb. z tomu I [illegible]) Kraków, druk. Uniw. Jag. [illegible] str. [illegible]

[illegible] Józef dr. prof. O [illegible] Zygmunta I, [illegible] polskiego, [illegible] w bibljotece Uniwersytetu [illegible]. (Odb. z tomu I [illegible] Wyd. [illegible].) Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 4.

[illegible] Maryjan prof. Materyjały do fauny [illegible] galicyjskich; Chrząszcze zebrane w okolicy [illegible]

nisławowa; Wykaz chrząszczów nowych dla fauny galicyjskiéj. (Odb. z tomu IX Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 35.

— Materyjały do fauny szarańczaków galicyjskich; Zapiski zoologiczne. (Odb. z tomu X Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1875). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 16.

— Spis ptaków spostrzeganych w okolicy Skały nad Zbruczem na Podolu od 1869—1872. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 4.

— Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym w r. 1875 w Stanisławowie, ob. Sprawozdanie Kom. fizyjogr., tom X str. 181.

— Toż w r. 1876, ob. Sprawozdanie Kom. fizyjogr., tom XI str. 187—188.

— Sprawozdanie z badań geologicznych, dokonanych w r. 1873 w okolicach Złotéj Lipy, Koropca, potoku Baryskiego i Strypy przez ..... uzupełnione dodaniem wstępu i uwag naukowych przez dra Alojzego Altha. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 22.

— Sprawozdanie z wycieczki zoologicznéj, odbytéj na Podolu w r. 1876, pomiędzy Seretem, Zbruczem a Dniestrem; Wykaz chrząszczów nowych dla fauny galicyjskiéj; Zapiski zoologiczne. (Odb. z tomu XI Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1876). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 29.

— Wykaz dodatkowy chrząszczów galicyjskich. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 7 i 1 nl.

— Zapiski geologiczne z wycieczki na Podole, skreślił ..... prof. gimn. w Stanisławowie. (Odb. z tomu VII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1872). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 7.

— Zapiski zoologiczne ks. kan. A. Andrzejowskiego: Ryby ze Zbrucza, nadesłane przez ..... (Odb. z tomu

XI Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1876). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 1 nl.

ŁUSZCZKIEWICZ Władysław. Kościół św. Wojciecha w Kościelcu pod Proszowicami, zabytek architektury XIII wieku. (Nadb. z II zeszytu Sprawozdań Komisyi do badania historyi sztuki w Polsce). Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1878, w 4ce wielkiéj, str. 33—42 z 5 tablicami litogr.

— Kościoły i rzeźby Duninowskie w Strzelnie na Kujawach, oraz ruina kościoła Panny Maryi w Inowrocławiu, przyczynek do dziejów sztuki XII w. (Odb. z tomu III Pamiętnika Wydz. filolog. i hist. filoz.). Kraków, druk. Czasu, 1876, w 4ce większéj, str. 28 i tablice VI—XI.

— Malarstwo cechowe krakowskie XV i XVI wieku, i charakterystyka jego zabytków, kartka z dziejów sztuki, rzecz czytana na posiedzeniu Wydziału d. 10 października 1873. (Nadb. z tomu I Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 21—39 i 1 tablica litogr.

— Malarz monogramista K ⊣ i obrazy jego w kościołach krakowskich z lat 1514, 1515, 1516, przyczynek do dziejów sztuki. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 64 i 3 tablice litogr.

— Opactwo sulejowskie, zabytek architektury XIII wieku. (Sprawozdania Komisyi do badania historyi sztuki w Polsce, zeszyt I). Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1877, w 4ce wielkiéj, str. 24 z ryciną w tekście i 10 tablicami litogr.

ŁUSZCZKIEWICZ Wł. i SOKOŁOWSKI Maryjan. Sprawozdanie z podróży do Wielkopolski, ob. **Rozprawy** i sprawozdania Wydz. filolog., tom III str. IV—XV.

— ob. **Sokołowski M.**, Ruiny na Ostrowie jeziora Lednicy.

MACIEJOWSKI Wacław Aleksander. Antoni Zygmunt Helcel jako prawnik-historyk, przedstawiony w spra-

wozdaniu z czytania jego Starodawnych prawa polskiego pomników, które dając pod rozwagę światłéj publiczności, wydaje jako trzeci artykuł Dopełnień historyi prawodawstw słowiańskich. (Odb. z tomu VI Sprawozdań Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 206.

MAJER Józef dr. (prezes Akademii). Głos miany na publiczném posiedzeniu Akademii d. 4 maja r. 1874, ob. **Rocznik** zarządu Akad. r. 1873, str. 131—143.

— Głos na doroczném posiedzeniu r. 1875, ob. **Rocznik** zarządu Akad. r. 1874, str. 140—152.

— Głos na doroczném posiedzeniu publiczném w d. 3 maja r. 1876. (Odb. z Rocznika zarządu Akad. r. 1875). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce małéj, str. 12.

— Toż, na posiedzeniu publiczném d. 3 maja 1877. (Odb. z Rocznika zarządu Akad. r. 1876). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce małéj, str. 14.

— Odpowiedź na przemowę Jego Ces. Wysokości, arcyksięcia Karola Ludwika, protektora Akademii, na posiedzeniu inauguracyjném Akademii d. 7 maja 1873 r., ob. **Posiedzenia**, Dwa piérwsze, str. 44.

— Przemówienie nad zwłokami prof. Kazim. Fryd. Skobla, ob. **Rocznik** zarządu Akad. r. 1876, str. 130—136.

— Uwagi nad zadaniem Akademii w powszechności, tudzież historyczny przegląd towarzystw naukowych w Polsce, ob. **Posiedzenia**, Dwa piérwsze, str. 45—66.

— Zagajenie posiedzenia publicznego Akademii, otwierającego uroczystość jubileuszową M. Kopernika w Krakowie, ob. **Posiedzenia**, Dwa piérwsze, str. 1—6.

MAJER J. dr. i KOPERNICKI Iz. dr. Charakterystyka fizyczna ludności galicyjskiéj na podstawie spostrzeżeń dokonanych za staraniem Komisyi antropologicznéj Akademii umiejętności w Krakowie. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropol. kraj., tom I dział II). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876 (1877), w 8ce, str. 185 i 1 nl.

MAJEWSKI Edward. Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym w r. 1874 w Krzészowicach, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom IX str. 181—182.

i czaszkach ludzkich z kurhanów w Radziminie na Wołyniu, przez dra Iz. Kopernickiego (str. 48—54); O kościach i czaszkach ludzkich z wykopalisk przedhistorycznych na Podolu galicyjskiém, przez dra Iz. Kopernickiego (str. 55—65); Sprawozdanie J. N. Sadowskiego o rozbiorze chemicznym niektórych zabytków bronzowych ze zbioru uniwersyteckiego, dokonanym przez Jerzego hr. Szembeka (str. 66—68).

— do klimatografii Galicyi, ob. **Karliński Fr.**

— do Słownika prowincyjonalizmów polskich, wydawane staraniem Komisyi językowéj i sekcyi etnologicznéj Komisyi antropologicznéj w Akademii umiejętności w Krakowie, zeszyt I (Zbiór wiadomości do antropol. kraj., tom I dział III). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 96. 1 złr.

Treść: Rzecz o mowie ludu wielkopolskiego, skreślił Oskar Kolberg (str. 1—36); Słowniczek prowincyjonalizmów w okolicach Krakowa, Bochni i Wadowic, zebrał dr. Władysław Kosiński (str. 37—56); Prowincyjonalizmy mowy polskiéj w Drohobyczu i jego okolicach, zestawione i porównane z językiem ruskim, staropolskim i narzeczem kaszubskiém przez prof. P. Parylaka (str. 57—79); Nazwy weselne, wyrażenia i przedmioty używane przy godowych obrzędach ludu na przestrzeni byłéj Rzeczypospolitéj, zebrał Zygmunt Gloger (str. 80—96).

MAURER Roman. Dopełnienie Rocznika świętokrzyskiego 1492—1556, opracował ..... ob. **Bielowski A.**, Monumenta Poloniae histor., tom III str. 88—118.

MECHERZYŃSKI K. dr. O pobycie w Polsce Konrada Celtesa i jego wpływie na rozbudzenie humanizmu. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 51.

— O wizycie Akademii krakowskiéj, odbytéj w r. 1766 przez ks. Kajetana Sołtyka, biskupa krakowskiego, a świadczącéj o ówczesnym stanie Uniwersytetu. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 24.

— Uwagi nad pracą F. F. Sławińskiego „O budowie zgłosek", ob. **Rozprawy** i sprawozdania Wydz. filolog., tom I str. IX—XV.

— Uwagi w przedmiocie języka. (Dodatek do tomu IV Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 23.

— Wawrzyniec Korwin z Nowegotargu, poeta szląski z końca XV wieku. (Odb. z tomu VI Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, str. 26.

MEDEKSZA Stefan Franciszek z Prószcza (sekretarz Jana Kazimierza, sędzia ziemski kowieński). Księga pamiętnicza wydarzeń zaszłych na Litwie 1654—1668, z rękopisu powierzonego Akademii wydał dr. Władysław Seredyński, c. k. prof. Semin. żeńsk., kustosz zbiorów, czł. nadzw. Akademii i sekretarz Komisyi (Scriptores rerum Polonicarum tomus III, wydawnictwo Komisyi historycznéj). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. XXV, 526 i 1 nl. 4 złr.

MERTENS Franciszek dr. prof. O funkcyi oskulacyjnéj profesora Żmurki. (Odb. z tomu II Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 4ce większéj, str. 10.

MERUNOWICZ Józef dr. O wpływie środków wzniecających silny ruch robaczkowy jelit na wydzielanie limfy, na podstawie doświadczeń dokonanych w pracowni prof. Ludwiga w Lipsku. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 37.

Monumenta medii aevi historica, res gestas Poloniae illustrantia, tomus I, ob. **Piekosiński Fr.**, Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiéj św. Wacława.

— Toż, tomus II, ed. Sokołowski A. et Szujski J., ob. **Codex** epistolaris s. XV.

— Toż, tomus III, ob. **Piekosiński Fr.**, Kodeks dyplomatyczny małopolski.

— Toż, tomus IV, ob. **Piekosiński Fr.**, Liber actorum.

— Poloniae historica tom III, jako dalszy ciąg wydawnictwa św. p. Augusta Bielowskiego, prowadzony przez grono lwowskie członków Komisyi historycznéj, pod prze-

wodnictwem dra A. Małeckiego a redakcyją drów W. Kętrzyńskiego i X. Liskego, ob. **Bielowski A.**

MORAWSKI Kazimierz dr. Studyja do historyi retoryki za czasów Augusta. (Odb. z tomu VI Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, str. 30.

MORSZTYN Andrzéj. Niewydane poezyje, objaśnił wstępem i uwagami dr. Władysław Seredyński, rzecz przedstawiona na posiedzeniu Wydziału d. 3 lutego 1874. (Odb. z tomu II Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 134.

MOSZYŃSKA F. Józefa. Zwyczaje, obrzędy i pieśni weselne ludu ukraińskiego z okolic Białéjcerkwi. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropol. kraj., tom II dział III). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, str. 26.

MOSZYŃSKI Antoni ks. Nowe szczegóły o Tadeuszu Kościuszce, ob. **Rozprawy** i sprawozdania Wydz. filolog., tom III str. II—XVIII.

— Wiadomość o rękopisach polskich oddziału teologicznego w cesarskiéj publicznéj biblijotece w Petersburgu. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 111.

NAROPIŃSKI Stanisław. Rocznik 997—1550, ob. **Bielowski A.**, Monumenta Poloniae histor., tom III str. 219—227.

NOWICKI M. dr. Dodatek do fauny pajęczaków Galicyi. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 11.

— Sprawozdanie Sekcyi zoologicznéj z czynności w r. 1872, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VII str. 12—17.

— Toż w r. 1873, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VIII str. 33—34.

OBALIŃSKI Alfred dr. i BROWICZ Tadeusz dr. Przypadek tętniaka groniastego (aneurysma cirsoides, ana-

ckiego r. 1875 w K
nane w Zakładzie p
giellońskiego, zesz
przyr., ze zmianą t
pomieszczone zostal

Odezwa Komi
w przedmiocie zebra
wyrazów prawnych
Wydz. hist. filoz.). K
str. 14.

OGONOWSKI I
starosłowieńskim, rusk
praw Wydz. filolog.).
w 8ce, str. 206 i IV

OLSZEWSKI K
wego pomysłu. (Odb.
przyr.). Kraków, druk.
— Bateryja galwan
pełnianie i wypróżnian
(Odb. z tomu III Rozpr
druk. Uniw. Jag., 1876,
— Przyczynek do w
sądowych za pomocą pr
III Rozpraw Wydz. mat
Jag., 1876, w 8ce, str.
— Rozbiór chemiczny
wykonany przez . . . .
(Odb. z tomu X Sprawoz
Kraków, druk. Uniw. Jag

OLSZEWSKI Stanisław dr. Pogląd na geologiją a w szczególności na formacyją miocenicznę wschodniéj części Podola galicyjskiego, skreślił ..... asystent przy katedrze mineralogii w Uniw. Jagiel. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 44.

— Rys geologiczny północno-wschodniéj części Podola austryjackiego, skreślił ..... słuchacz c. k. Akademii w Leoben. (Odb. z tomu X Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1875). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 56.

— Zapiski paleontologiczne. (Odb. z tomu IX Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 55, 1 nl. i 1 tablica.

OSTROROG Joannes. Monumentum pro comitiis generalibus regni sub rege Casimiro pro Reipublicae ordinatione congestum, e codice ms. in bibliotheca principum Czartoryski Cracoviae asservato opera Michaëlis Bobrzyński editum. (Nadb. z tomu V Pomników star. prawa polskiego). Cracoviae, typ. Vl. L. Anczyc et Comp., 1877, w 4ce, str. 105—144.

Pamiętnik Akademii umiejętności w Krakowie, Wydziały filologiczny i historyczno-filozoficzny, tom I. Kraków, druk. Unw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 1 nl. i 249. 6 złr.

Treść: Studyja platońskie, I. Hipias większy, przez dra Zygmunta Samolewicza (str. 1—23); Rys dziejów kościoła katolickiego w Szwecyi, skreślił Maurycy hr. Dzieduszycki (str. 24—116); O narodowości polskiéj w Prusiech zachodnich za czasów krzyżackich, studyjum historyczno-etnograficzne napisał dr. Wojciech Kętrzyński (str. 117—221); O poezyjach Andrzeja Krzyckiego, napisał Z. Węclewski (str. 222—249).

— Toż, tom II. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 4ce większéj, str. 1 nl., 284 i 4 podobizny na 2 tablicach. 6 złr.

Treść: Modlitwy Wacława, zabytek języka polskiego z wieku XV, odkryty i skopijowany przez św. p. Aleksandra hr. Przezdzieckiego, wydał i objaśnił dr. Lucyjan Malinowski (str. 1—104); Szymon Szymonowicz, przez Augusta Bielowskiego (str.

105—213); Rys dziejów kościoła katolickiego w Szwecyi (dokończenie), skreślił Maurycy hr. Dzieduszycki (str. 214—284).

— Toż, tom III. Kraków, druk. Czasu, 1876 (1878), w 4ce większéj, str. 1 nl., 277, 1 nl. i tablic litogr. I—XIV. 7 złr. 50 cnt.

Treść: Drogi handlowe greckie i rzymskie przez porzecza Odry, Wisły, Dniepra i Niemna, do wybrzeży morza bałtyckiego, rzecz czytana na posiedzeniach Komisyi archeologicznéj przez J. N. Sadowskiego (str. 1—88); Kościoły i rzeźby Duninowskie w Strzelnie na Kujawach, przyczynek do dziejów sztuki XII wieku w Polsce, skreślił Władysław Łuszczkiewicz (str. 89—116); Ruiny na Ostrowie jeziora Lednicy, studyjum nad budownictwem w przedchrześcijańskich i pierwszych chrześcijańskich wiekach w Polsce, na podstawie badań wspólnie na miejscu odbytych z prof. Władysławem Łuszczkiewiczem źródłowo opracował i napisał Maryjan Sokołowski (str. 117—277).

— Akademii umiejętności, Wydział matematyczno-przyrodniczy, tom I. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 1 nl., 227 i tablic I—IX. 7 złr. 50 cnt.

Treść: Anatomija patologiczna gruczołów skórnych, przez prof. Alfreda Biesiadeckiego (str. 1—44); O całkach osobliwych zwyczajnych równań różniczkowych rzędu jakiegokolwiek, przez dra Władysława Zajączkowskiego, prof. Akademii technicznéj we Lwowie (str. 45—56); O styczności stożków obrotowych, napisał Wawrzyniec Żmurko, prof. matematyki we Wszechnicy i Akademii technicznéj we Lwowie (str. 57—64); Studyja analityczne nad ruchem ciał stałych, napisał Jan Nep. Franke (str. 65—100); Przyczynek do teoryi równowagi i ruchu ciała sztywnego, przez Wł. Gosiewskiego (str. 101—104); Teoryja matematyczna pochłaniania światła, przez prof. dra Edwarda Władysława Skibę (str. 105—131); Poszukiwania nad wzrostem wierzchołkowym korzeni u roślin okrytoziarnych, przez Ed. Janczewskiego (str. 132—151); O chyżości rozchodzenia się światła w solach, przez prof. dra Gustawa Piotrowskiego, członka Akademii (str. 152—189); O czystości powietrza, napisał dr. Feliks Strzelecki (str. 190—205); Wpływ temperatury na przewodnictwo galwaniczne wody, sprawozdanie z doświadczeń wykonanych przez prof. dra Edw. Wł. Skibę i dra Karola Olszewskiego (str. 206—227).

— Toż, tom II. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 4ce większéj, str. 1 nl., 191 i tablic I—XI. 7 złr. 50 cnt.

Treść: Poszukiwania nad powstawaniem korzonków u roślin ziarnowych, przez Edw. Janczewskiego (str. 1—15); Rzecz o pochodzeniu belemnitów z mięczaków głowonogich oskorupionych, napisał prof. dr. A. Alth (str. 16—36); Obliczanie wartości szeregów nieskończonych, a zwłaszcza o bardzo słabéj zbieżności, napisał prof. dr. Oskar Fabian (str. 37—56); Przyczynek do rachunku przemienności ze szczególném uwzględnieniem znamion największości i najmniejszości całek oznaczonych, napisał Wawrzyniec Żmurko (str. 57—79); O czaszkach z kurhanów pokuckich, przez dra I. Kopernickiego (str. 80—112); Teoryja planimetru biegunowego, napisał prof. Dominik Zbrożek (str. 113—123); O funkcyi oskulacyjnéj profesora Żmurki, napisał Franciszek Mertens (str. 124—133); Historyja rozwoju wydętki korzonkowłosój, Botrydium granulatum L. Grev., przez dra J. Rostafińskiego (str. 134—156); O okresowych zmianach ciepłoty powietrza w Krakowie, przez prof. dra Karlińskiego (str. 157—191).

— Toż, tom III. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 4ce większéj, str. 1 nl., 188 i tablic I—X. 7 złr. 50 cnt.

Treść: Teoryja ogólna rozwiązań osobliwych równań różniczkowych zwyczajnych, przez dra Wł. Zajączkowskiego (str. 1—23); O ważności i zastósowaniu funkcyi oskulacyjnéj w rachunku przemienności, oraz odpowiedź na uwagi dra Mertensa dotyczące tego przedmiotu, przez W. Żmurkę (str. 24—34); Anatomija porównawcza pierwiosnkowatych (z 10 tablicami), przez dra Fr. Kamieńskiego (str. 35—93); O ważności i zastósowaniu funkcyi oskulacyjnéj w rachunku przemienności, część II (dokończenie), przez W. Żmurkę (str. 94—101); O niektórych zagadnieniach kinematyki na zasadzie ruchu powierzchni skośnych, przez Jana N. Frankego (str. 102—129); Przyczynek do teoryi strun, przez dra Ed. Skibę (str. 130—154); Teoryja rozwinięcia funkcyj niewyraźnych (część I), przez J. Tetmajera (str. 155—188).

— Toż, tom IV. Kraków, druk. Uniw. Jag., w 4ce większéj, w druku.

Treść: Teoryja rozwinięcia funkcyj niewyraźnych, dokończenie, przez J. Tetmajera (str. 1—62).

PAPÉE Fryderyk. Polityka polska w czasie upadku Jerzego z Podiebradu wobec kwestyi następstwa w Czechach 1466—1471. (Odb. z tomu VIII Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, str. 110,

PARYLAK P. prof. Prowincyjonalizmy mowy polskiéj w Drohobyczu i jego okolicach, zestawione i porównane z językiem ruskim, staropolskim i narzeczem kaszubskiém. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropol. kraj., tom I dział III). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 23.

PERZYŃSKI Kasper. Rocznik 1410—1548, ob. **Bielowski A.**, Monumenta Poloniae histor., tom III str. 218—219.

PETRÓW Aleksander. Głosownia dolno-łużyckiego języka. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 52.

— Lud ziemi dobrzyńskiéj, jego zwyczaje, mowa, obrzędy, pieśni, leki, zagadki, przysłowia i t. p. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropol. kraj., tom II dział III). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, str. 182.

PIEKOSIŃSKI Franciszek dr. Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiéj św. Wacława, część I obejmująca rzeczy od roku 1166 do roku 1366, wydał i przypisami objaśnił ..... Cathedralis ad s. Venceslaum ecclesiae Cracoviensis diplomatici Codicis pars I. (Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia, tomus I, wydawnictwo Komisyi historycznéj). Kraków, druk. L. Paszkowskiego, 1874, w 4ce, str. XLI, 375, 3 nl. i 11 tablic litogr. 8 złr.

— Kodeks dyplomatyczny małopolski, 1178—1386, wydał i przypisami objaśnił ..... Codex diplomaticus Poloniae minoris. (Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia, tomus III, wydawnictwo Komisyi historycznéj). Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1876, w 4ce, str. LIV i 552. 10 złr.

— Liber actorum, resignationum nec non ordinationum civitatis Cracoviae ab a. 1300 ad a. 1375, editus opera ..... (E Monumentorum historicorum medii aevi, res gestas Poloniae illustrantium, tomo IV separatim impressus). Cracoviae, typis ephemeridum Czas, 1877, w 4ce, str. 1 nl. i 247.

— O monecie i stopie menniczéj w Polsce w XIV i XV wieku. (Odb. z tomu IX Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, w druku.

— Plan około pracy nad regestami dyplomatycznymi, ob. **Rozprawy** i sprawozdania Wydz. hist. filoz., tom I str. LI—LIX.

PIENIĄŻEK Przemysław. Kilka przypadków nowotworów mięsakowych, sarcoma, i przerzutów tychże, podał ..... uczeń wydziału lekarskiego. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 93—128.

Stanowi nadbitkę z wydanego przez prof. dra A. Biesiadeckiego r. 1875 w Krakowie dzieła p. t. „Poszukiwania dokonane w Zakładzie patologiczno-anatomicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, zeszyt II", gdzie z Rozpraw Wydz. matem. przyr., ze zmianą tylko paginacyi, str. 86—121 na 93—128, umieszczone zostało.

PIOTROWSKI Gustaw dr. prof. O chyżości rozchodzenia się światła w solach. (Odb. z tomu I Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 38.

POLKOWSKI Ignacy ks. Pieczątka Sulkona, kasztelana krakowskiego z r. 1243. (Odb. z tomu VIII Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 10.

Pomniki, Starodawne, prawa polskiego, jako ciąg dalszy tomów I i II wydanych r. 1856 i 1870 przez Antoniego Zygmunta Helcla: tom III, ob. **Taszycki N.**, Correctura.

— Toż, tom IV, ob. **Heyzmann U.**, Statuta synodalia episcoporum Cracoviensium.

— Toż, tom V. Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., w 4ce, w druku.

Treść: Stanislai Zaborowski Tractatus de natura jurium et bonorum regis, et de reformatione regni et ejus Reipublicae regimine, iterum editus opera Michaëlis Bobrzyński (str. 9—104); Joannis Ostrorog Monumentum pro comitiis generalibus regni sub rege Casimiro pro Reipublicae ordinatione conge-

stum, opera M. Bobrzyński editum (str. 105—144); Pauli Vladimiri Tractatus de potestate papae et imperatoris respectu infidelium, ed. M. Bobrzyński (str. 161—194); Joannis Falkenberg Liber de doctrina potestatis papae et imperatoris contra Paulum Vladimiri, ed. M. Bobrzyński (str. 195 i nn.); Supplementum: Statuta synodalia Andreae episcopi Posnaniensis saeculo XV confecta, edidit dr. Udalricus Heyzmann (str. I—XL).

— Toż, tom VI. Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., w 4ce, w druku.

Treść: Zbiór dekretów sądów królewskich z czasów Zygmunta I, wydał prof. dr. M. Bobrzyński.

POPIEL Paweł. Czynności artystyczne na dworze Zygmunta I wedle zapisków Seweryna Bonera. (Nadb. z II zeszytu Sprawozdań Komisyi do badania historyi sztuki w Polsce). Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1878, w 4ce wielkiéj, str. 25—32.

Posiedzenia, Dwa piérwsze publiczne, Akademii umiejętności w Krakowie: I posiedzenie w przeddzień czterechsetnéj rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika d. 18 lutego 1873, II posiedzenie d. 7 maja 1873. Kraków, druk. Czasu, 1873, w 4ce, str. 6 i 76. 1 złr.

Treść: Zagajenie posiedzenia publicznego Akademii, otwierającego uroczystość jubileuszową M. Kopernika w Krakowie, przez dra J. Majera, prezesa Akademii (str. 1—6); Polska w wieku Kopernika, rzecz czytana na témże posiedzeniu przez J. Szujskiego (str. 7—24); Słowo „O zasadach bicia monety" (Ratio cudendae monetae) M. Kopernika, przez dra Julijana Dunajewskiego (str. 25—31); Z Aktu fundacyi imienia Kopernika, uchwalonego przez Radę miasta Krakowa, odczytanego na posiedzeniu Akademii przez Stefana Kuczyńskiego (str. 33—34); Wizerunek Kopernika, wiersz czytany d. 18 lutego na posiedzeniu Akademii umiejętności przez L. Siemieńskiego (str. 35—40); Zagajenie inauguracyjnego posiedzenia publicznego Akademii d. 7 maja 1873 r. przez Jego Ces. Wysokość arcyksięcia Karola Ludwika, protektora Akademii (str. 43); Odpowiedź na przemowę Jego Ces. Wysokości, przez prezesa Akademii, dra J. Majera (str. 44); Uwagi nad zadaniem Akademij w powszechności, tudzież historyczny przegląd towarzystw naukowych w Polsce, przez dra J. Majera (str. 45—66); O stósunku Akademii krakowskiéj do kraju i ruchu naukowego w powszechności, przez J. Szujskiego (str. 67—74).

PROCHASKA Antoni. Polska i Czechy w czasach husyckich aż do odwołania Korybuta z Czech, studyjum z historyi polsko-czeskiéj, część I. (Odb. z tomu VII Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 137.

— Polska a Czechy w czasach husyckich, dokończenie. (Odb. z tomu VIII Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, str. 139—321.

PRZEKORA Andrzéj. Zapiski 1457—1459 ..... opracował Teodor Wierzbowski, ob. **Bielowski A.**, Monumenta Poloniae histor., tom III str. 414—419.

PRZEZDZIECKI Aleksander hr., ob. **Malinowski L.**, Modlitwy Wacława.

RADZIMIŃSKI Luba Zygmunt. Poszukiwania archeologiczne w powiecie ostrogskim, ob. **Gloger Z. i Radziminski L. Z.**

RADZISZEWSKI Bronisław dr. prof. O działaniu siarki na sole barowe kwasów aromatycznych. (Odb. z tomu II Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 9.

REHMAN Antoni dr. Materyjały do flory wschodnich Karpat, zebrane w r. 1871 i 1872. (Odb. z tomu VII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1872). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 39.

— Przegląd roślin zebranych w obwodach tarnopolskim i czortkowskim w r. 1873. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 31.

— Przegląd roślin zebranych w obwodach tarnopolskim i złoczowskim w r. 1874. (Odb. z tomu IX Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 26.

— Sprawozdanie Sekcyi botanicznéj z czynności w r. 1872, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VII str. 11—12.

Rocznik zarządu Akademii umiejętności w Krakowie, rok 1873. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce małéj, str. 2 nl. i 191. 50 cnt.

Treść: Sprawa przeobrażenia b. c. k. Towarzystwa naukowego na Akademiję; Tok spraw od zamknięcia czynności Towarzystwa do ukonstytuowania się Akademii; Od ukonstytuowania się Akademii do końca r. 1873; Statut Akademii (str. 37—49); Urządzenie wewnętrzne Akademii (str. 50—79); Wykaz stanu i użycia funduszów Akademii w r. 1873; Skład Akademii; Biuro Akademii; Wykaz stałych Komisyj akademickich; Wykaz dotychczasowych stósunków Akademii z zakładami naukowymi pod względem wymiany publikacyj; Głos J. Majera, prezesa Akademii, miany na publicznem posiedzeniu téjże d. 4 maja r. 1874 (str. 131—143); Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii umiej. od 1 marca 1873 r., podane przez dra J. Szujskiego, sekretarza generalnego (str. 144—184); Carmen honoribus Caroli Ludovici, archiducis Austriae, dum munus protectoris Academiae scientiarum Cracoviensis capesseret, oblatum a Hug. Agenore J. L. barone Dunay de Duna-Vecse (str. 187—191).

— **Toż, r. 1874. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce małéj, str. 1 nl. i 191. 1 złr. 50 cnt.**

Treść: Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe; Ogłoszenie konkursów; Skład Akademii; Zarząd Akademii; Poczet członków; Biuro Akademii; Wykaz stałych Komisyj akademickich; Wykaz zakładów naukowych, z którymi Akademija wymienia publikacyje; Dzieła wydane przez Akademiję od inauguracyi w r. 1873 po koniec 1874; Dzieła pozostałe po b. Towarzystwie nauk. krak.; Wykaz stanu i użycia funduszów Akademii w r. 1874; Głos dra J. Majera, prezesa Akademii, na dorocznem posiedzeniu r. 1875 (str. 140—152); Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii umiejętności od 4 maja 1874, podane przez sekretarza generalnego (str. 153—191).

— **Toż, r. 1875. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce małéj, str. 1 nl. i 137. 1 złr.**

Treść: Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe; Skład Akademii; Zarząd Akademii; Poczet członków zwyczajnych; Poczet członków nadzwyczajnych; Wykaz stałych Komisyj akademickich; Biuro Akademii; Wykaz stanu i użycia funduszów Akademii; Dary złożone Akademii w r. 1875; Dzieła wydane przez Akademiją od inauguracyi w r. 1873 po koniec 1875; Głos dra J. Majera, prezesa Akademii, na dorocznem posiedzeniu publicznem w d. 3 maja r. 1876 (str. 102—113);

Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii umiejętności od 3 maja 1875, podane przez sekretarza generalnego (str. 114—184); Dodatki do wykazu członków nadzwyczajnych.

— Toż, r. 1876. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce małéj, str. 1 nl., 175 i 1 nl. 1 złr. 20 cnt.

Treść: Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe; Zarząd Akademii; Poczet członków zwyczajnych; Poczet członków nadzwyczajnych; Biuro Akademii; Wykaz stałych Komisyj akademickich; Wykaz stanu i użycia funduszów Akademii; Wykaz dotychczasowych stósunków Akademii z zakładami naukowymi; Dary złożone Akademii w r. 1876; Mowy pogrzebowe miane nad zwłokami członków Akademii zmarłych w r. 1876: Mowa Antoniego Małeckiego na pogrzebie św. p. hr. Aleksandra Fredry (str. 118—124); Przemówienie prof. dra Józefa Szujskiego na pogrzebie św. p. Augusta Bielowskiego (str. 124—129); Przemówienie nad zwłokami prof. dra Kazim. Fryd. Skobla, przez prof. dra J. Majera (str. 130—136); Mowa na pogrzebie Antoniego Walewskiego, prof. Uniw. Jag., członka Akademii, przez prof. dra Józefa Szujskiego (str. 137—142); Głos dra Józefa Majera, prezesa Akademii, na posiedzeniu publicznem Akademii umiejętności w Krakowie d. 3 maja 1877 (str. 143—156); Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii umiejętności od 3 maja 1876, podane przez sekretarza generalnego (str. 157—175).

ROSTAFIŃSKI Józef dr. Historyja rozwoju wydętki korzonkowatéj, Botrydium granulatum L. Grev. (Odb. z tomu II Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 4ce większéj, str. 23 i 1 tablica litogr.

— O podzielności jaja (dividua ovi natura) i zapłodnieniu u morszczynów. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 10.

— O przeobrażeniu i zmianie pokoleń w świecie roślinnym, przyczynek do filozofii botanicznéj. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 25.

— Rzut oka na rodzinę listownic (Laminariaceae) i piérwsze zasady naukowéj ich klasyfikacyi. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 33 i 1 tablica litogr.

ROSZEK ks. Zapiski fitofenologiczne, poczynione w Poroninie w r. 1872, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyogr., tom VII str. 166—167.

— Toż w r. 1873, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyogr., tom VIII str. 162.

— Toż w r. 1874, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyogr., tom IX str. 173—174.

— Toż w r. 1875, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyogr., tom X str. 172.

Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń Wydziału filologicznego Akademii umiejętności, tom I. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 3 nl., 333, L, 1 nl. i 3 tablice litogr. 3 złr.

Treść: O zadaniach Wydziału filologicznego Akademii umiejętności, przez dra Antoniego Małeckiego (str. 1—20); Malarstwo cechowe krakowskie XV i XVI wieku i charakterystyka jego zabytków, karta z dziejów sztuki, rzecz czytana na posiedzeniu Wydziału d. 10 października 1873 przez Wł. Łuszczkiewicza (str. 21—39); Trzy zabytki języka polskiego XIV i XV wieku, z manuskryptów podał Józef Szujski (str. 40—48); Malarz monogramista K ⊣ i obrazy jego w kościołach krakowskich z lat 1514, 1515, 1516, przyczynek do dziejów sztuki napisał Wł. Łuszczkiewicz (str. 49—112); O Modlitewniku Zygmunta I, króla polskiego, rękopisie dochowanym w biblijotece Uniwersytetu monachijskiego, podał J. Łepkowski (str. 113—118); Ks. dr. Paterek, napisał dr. Wojciech Kętrzyński (str. 119—124); Dyskusyja nad rozprawą czł. Władysława Łuszczkiewicza p. t. „Malarz monogramista K ⊣“, na posiedzeniu Komisyi dla historyi sztuki d. 7 lutego spisał dr. J. Szujski (str. 125—132); Krzysztof Warszewicki, przez dra Stan. Tarnowskiego (str. 133—222); Wiadomość o rękopisach polskich oddziału teologicznego w cesarskiéj publicznéj biblijotece w Petersburgu, przez ks. Antoniego Moszyńskiego (str. 223—333); Sprawozdania z posiedzeń Wydziału i Komisyj wydziałowych (str. I—L): Uwagi dra K. Mecherzyńskiego nad pracą F. F. Sławińskiego „O budowie zgłosek“ (str. IX—XV); Epistola św. Bernharda O chowaniu czeladzi, przez Franciszka Kluczyckiego (str. XXXVII—XLVIII).

— Toż, tom II. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 2 nl., 376 i XXXV. 3 złr.

Treść: Andrzeja Morsztyna niewydane poezyje, objaśnił wstępem i uwagami dr. Władysław Seredyński, rzecz przedstawiona na posiedzeniu Wydziału d. 3 lutego 1874 (str. 1—134); O języku litewskim, napisał dr. Jan Karłowicz (str. 135—376); Sprawozdania (str. I—XXXV): Sprawozdanie Karola Wittego z pracy F. Sławińskiego „Prawa budowy zgłosek" (str. I—XXXII).

— Toż, tom III. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 2 nl., 379, XXVIII, 3 nl. i 1 tablica litogr. 3 złr.

Treść: Wiersz 100ny z komedyi Arystofanesa p. t. „Acharneńczycy", tekst staroperski sprostował, objaśnił i wytłómaczył Władysław Chodźkiewicz (str. 1—50); Dwa nieznane zabytki biblijograficzne, przez dra Zygmunta Celichowskiego (str. 51—69); Głosownia dolno-łużyckiego języka, przez Aleksandra Petrowa (str. 70—121); O filozofii Lucyjusza Anneusza Seneki, przez dra Bronisława Kruczkiewicza (str. 122—219); O niewydanych poezyjach Franciszka Wężyka, przez Stanisława Tarnowskiego (str. 220—255); Kazania niedzielne i świąteczne w języku łacińskim i czeskim z początku XVgo wieku, podług kodeksu biblijoteki hr. Tarnowskich w Dzikowie, przez Władysława Wisłockiego (str. 256—342); Spostrzeżenia nad właściwościami językowemi w mowie Górali bieskidowych, z dodatkiem słowniczka wyrazów góralskich, spisał dr. I. Kopernicki (str. 343—379); Sprawozdania (str. I—XXVIII): Sprawozdanie z podróży do Wielkopolski Wł. Łuszczkiewicza i Maryjana Sokołowskiego (str. IV—XV); Program Słownika Akademii umiejętności, podług porozumienia się komitetu w tym celu przez Komisyją językową wyznaczonego, napisany przez dra Ad. Bełcikowskiego (str. XVI—XXIII).

— Toż, tom IV. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 2 nl., 362 i CXVII.

Treść: Wiadomość o życiu i pismach Gotfryda Ernesta Grodka, przez dra Zygmunta Węclewskiego (str. 1—157); Andrzéj Maksymilijan Fredro, charakterystyka literacka przez St. Tarnowskiego (str. 158—262); O pobycie w Polsce Konrada Celtesa i jego wpływie na rozbudzenie humanizmu, przez dra K. Mecherzyńskiego (str. 263—313); Legenda o św. Aleksym, wiersz polski z r. 1454, przez dra Wł. Wisłockiego (str. 314—362); Sprawozdania (str. I—CXVII): Przyczynki do Projektu Słownika polskiego, przez dra J. Karłowicza (str. XIV—XCIV); Uwagi w przedmiocie języka, przez dra Karola Mecherzyńskiego (str. XCV—CXVII).

prac drukowanych i ręko
przez dra Władysława W

— Toż, tom VI. Kr
w 8ce, w druku.

Treść: O liczebnikach w
nek do historyi języka pol
(str. 1—73); Wawrzyniec l
ski z końca XV wieku, p
(str. 74—100); Studyja do
sta, przez Kazimierza Mora

Rozprawy i sprawoz
storyczno-filozoficznego Aka
ków, druk. Uniw. Jag., 187
pomyłkę 814), VIII, LXXX

Treść: O wizycie Akadem
przez ks. Kajetana Sołtyka,
czącéj o ówczesnym stanie U
skiego (str. 1—24); Badania
i Kwaczały, przez A. H. K
Projekt rozbioru Polski w w
łowski (str. 85—107); Wiad
kowskiego z r. 1406, oraz tak
Michał Bobrzyński (str. 108—
nia na zabytki z epoki spiżo
dowskiego (str. 124—162); l
2 marca 1384, przyczynek
skiego XIV wieku, podał dr.
respondencyja arcybiskupa
Stan. Koniecpolskiego z pow
sława Łubieńskiego, przycz
polskiego w XVII wieku, prze
186); Nieznany poemat saty
podana przez Józefa Szujskie
polskiego

Plan około pracy nad regestami dyplomatycznymi, przez dra Fr. Piekosińskiego (str. LI—LIX).

— Toż, tom II. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 1 nl., 395, XVI i 1 tablica litogr. 3 złr.

Treść: O pojęciu zobowiązania z szczególném uwzględnieniem nowéj teoryi Brinza, przez dra Fryderyka Zolla (str. 1—62); Karta z dziejów Uniwersytetu krakowskiego, przez Antoniego Małeckiego (str. 63—124); Kodeks pilźnieński ortylów magdeburskich, przez dra Władysława Wisłockiego (str. 125—205); Zastósowanie ustaw pod względem czasu, przez dra Józafata Zielonackiego (str. 206—288); Krytyczny rozbiór IX księgi Jana Długosza Historyi polskiéj, przez Aleksandra Semkowicza (str. 289—395); Sprawozdania (str. I—XVI): Relacyja o tegorocznych kongresach i zjazdach antropologiczno-archeologicznych, przez Piotra Umińskiego (str. III—XI).

— Toż, tom III. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 2 nl., 350 i LXXXIV. 3 złr.

Treść: Synowie Gedymina: Monwid, Narymunt, synowie Narymunta, wydanie poprawne przez Kazimierza hr. Stadnickiego (str. 1 — 75); Najdawniejsza księga ziemska krakowska i trzy późniejsze z wieku XIV i początku XV, wiadomość nadesłana (str. 76 — 85); Synowie Gedymina: Jewnuta, synowie Jewnuty i potomstwo, wydanie poprawne przez Kazimierza hr. Stadnickiego (str. 86 — 139); O uprawnieniu dzieci nieślubnych podług prawa polskiego, przez dra Piotra Burzyńskiego (str. 140—189); Zjazd w Poznaniu w r. 1510, przez dra Ksawerego Liskiego (str. 190—350); Sprawozdania (str. I—LXXXIV): Nowe szczegóły o Tadeuszu Kościuszce, przez ks. A. Moszyńskiego (str. II—VIII); Rozbiór krytyczny bijografów Erazma Ciołka, biskupa płockiego i wysłannika dyplomatycznego do dworów panujących, przez K. Hoszowskiego (str. VIII — XXXII); Sprawozdanie Sekcyi wykopalisk, przez A. H. Kirkora (str. XXXVIII—XLVI); Program słownika archeologicznego, przez J. I. Kraszewskiego (str. XLVI—LXXXIV).

— Toż, tom IV. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 1 nl., 464, XXXVIII i 4 nl. 3 złr.

Treść: O założeniu wyższego i najwyższego sądu prawa niemieckiego na zamku krakowskim, przez Michała Bobrzyńskiego (str. 1—169); Archiwa w W. ks. poznańskiém i w Prusiech wschodnich i zachodnich, sprowadzanie z podróży odbytéj z polecenia Komisyi historycznéj w lecie 1874 r., napisał dr. Stanisław Smolka (str. 170—464); Sprawozdania (str. I—

XXXVIII): Odczyt prof. Duchińskiego (str. I—IX); Sylva rerum z czasów króla Michała i piérwszych lat Jana III, wraz z schematem, wedle któregoby po zbiorach manuskryptów zbiory Sylva rerum tak liczne, szczególniéj w wieku XVII i XVIII regestrować należało, przez Franciszka Kluczyckiego (str. XII—XXXVII).

— Toż, tom V. Krakow, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 2 nl., 215 i LXXXVIII. 3 złr.

Treść: Elekcyja czeska po śmierci Zygmunta Luksemburczyka, napisał dr. August Sokołowski (str. 1—86); Mieszko II, przez dra Anatolego Lewickiego (str. 87—208); Pokucie pod względem archeologicznem, badania A. H. Kirkora z r. 1874 (str. 209—315); Sprawozdania (str. I—LXXXVIII): Rzecz o Archiwum w Mitawie, przez dra Klemensa Kanteckiego (str XXIII—XLII); Zdanie sprawy Komitetu do ułożenia planu systematycznéj Encyklopedyi prawniczéj (str. XLIII—XLIX); Odezwa Komisyi prawniczéj Akademii umiejętności w Krakowie w przedmiocie zebrania prawa zwyczajowego, przysłów i wyrazów prawnych w Polsce (str. L—LXIII); Sprawozdanie z wycieczek odbytych przez Piotra Umińskiego i Jana Nep. Sadowskiego w okolice przyległe rzece Rudawie z polecenia Komisyi archeologicznéj (str. LXIV—LXX); Poszukiwania zabytków piérwotnych w bliższych okolicach Krakowa, przez A. H. Kirkora (str. LXXI—LXXXVIII).

— Toż, tom VI. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 2 nl., 353, 1 tablica in fol., XVII, XXVI i 2 tablice litogr. 3 złr.

Treść: Czy według prawa rzymskiego można było zasiedzieć na mocy wyroku, a w ogólności jak prawo rzymskie pojmowało tytuł zasiedzenia, przez dra Zielonackiego (str. 1—20); O prawie bliższości w dawnéj Polsce, przez dra Piotra Burzyńskiego (str. 21—52); Antoni Zygmunt Helcel jako prawnik-historyk, przez Wacława Aleksandra Maciejowskiego (str. 53—258); O nieznanym układzie prawa polskiego przez Jana Sierakowskiego z r. 1554, przez Michała Bobrzyńskiego (str. 259—295); Uwag kilka nad uprawnieniem dzieci nieślubnych przez następne małżeństwo, przez dra Udalryka Heyzmana (str. 296—322); Tradycyja o Kazimierzu Mnichu, przyczynek do historyjografii polskiéj z XIII wieku (z tablicą), przez dra Stanisława Smolkę (str. 323—353); Sprawozdania (str. I—XVII); Dodatek: Sprawozdanie z posiedzeń ósmego międzynarodowego kongresu antropologiczno-archeologicznego w Peszcie w roku 1876, przez J. N. Sadowskiego, z dwiema tablicami (str. 1—XXVI).

— Toż, tom VII. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 2 nl., 357, XVIII i XXX 3 złr.

Treść; Koryjat Gedyminowicz i Koryjatowicze, przez Kazimierza hr. Stadnickiego (str. 1—146); Polska a Czechy w czasach husyckich aż do odwołania Korybuta z Czech, studyjum z historyi czesko-polskiéj, przez dra Antoniego Prochaskę (str. 147—283); Uwagi nad filozofiją Stuarta Milla w jéj ostatecznych wynikach i nad współczesnym empiryzmem angielskim, przez dra M. Straszewskiego (str. 284—357); Sprawozdania (str. I—XVIII); Dodatek: Jak należałoby wydawać zbiory listów i aktów historycznych z wieku XVI lub późniejszych, przez dra W. Zakrzewskiego (str. I—XXX).

— Toż, tom VIII. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, str. 3 nl., 458 i XI.

Treść: Pieczątka Sulkona, kasztelana krakowskiego z r. 1243, przez ks. Ignacego Polkowskiego (str. 1—10); Polska a Czechy w czasach husyckich (dokończenie), przez dra A. Prochaskę (str. 11—193); O decymach i naroknikach, tudzież o dziesięcinie monarszéj w dawnéj Polsce, ustęp z dziejów gminy i skarbowości publicznéj polskiéj, przez prof. dra Piotra Burzyńskiego, część I (str. 194—254); Patryjarchat wschodni wobec kościoła ruskiego i Rzeczypospolitéj polskiéj część I, przez Izydora Szaraniewicza (str. 255—344); Polityka polska w czasie upadku Jerzego z Podiebradu wobec kwestyi następstwa w Czechach 1466—1471, przez dra Fryderyka Papée (str. 345—458); Dodatki: O wykopaliskach dodońskich i udziale w nich p. Zygmunta Minejki, sprawozdanie Maryjana Sokołowskiego (str. I—VI); Wycieczka archeologiczna w okolice Krakowa po prawym brzegu rzéki Wisły, przez Ignacego Boehma (str. VII—XI).

— Toż, tom IX. Kraków, druk. Uniw. Jag., w 8ce, w druku.

Treść: O monecie i stopie menniczéj w Polsce w XIV i XV wieku, skreślił dr. Franciszek Piekosiński (str. 1 i nn.).

Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii umiejętności, tom I. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 5 nl., 256, CV i 4 tablice litogr. 3 złr. 50 cnt.

Treść: Teoryja elektryczności promienistéj, przez prof. dra Edwarda Wład. Skibę (str. 1—18); Przyczynki do historyi rozwoju Trzęsidłowatych (Nostocaceae), przez dra Edwarda Janczewskiego (str. 19—32); Pasorzyty roślinne w durze jeli-

— uwagami nad bielicą oj
Przypadek tętniaka gron
Obalińskiego i dra Tadeu
planu prac Sekcyi antrop
skiego (str. 190—209); O
swajania za pomocą oblicz
bywających się z rośliny
skiego (str. 210—246); Ni
niem porostów, przez dra
Sprawozdania z posiedzeń
(str. I—CV): Program bada
LXXXIII); Instrukcyja dla
pracowana przez Jana Nep
antropologiczno-etnologiczn

— Toż, tom II. Krak
w 8ce, str. 6 nl., 193, CX

Treść: Przyczynek do ana
pyramidalis), podał Francisze
zdanie o starożytnych kościa
dzących z kurhanów na Pok
ckiego (str. 30—41); Bateryj
przez dra Karola Olszewskieg
na sole barowe kwasów aro
nisława Radziszewskiego (str.
kaniu skrobi w galeczkach zi
skiego (str. 64—117); O prężn
rób, przez dra Julijusza Zawil
mechaniczno-chemiczna oparta
lek, przez dra Emila Czyrniań
zdania (str. I—CXIX): Instruk
antropologiczne na osobach ży
strukcyja do zbierania dat stat
pracowana przez dra Lutostańs

— Toż, tom III. Kraków
w 8ce, str. 7 nl., 240, LXI i

dokonanych w pracowni prof. Ludwiga w Lipsku, przez dra Józefa Merunowicza (str. 1—37); Badanie mikroskopijne co do sposobu przyrastania przeszczepionych kawałków skóry do dna wrzodów, przez prof. dra Alfreda Biesiadeckiego (str. 38—67); Przyczynek do poznania kształtu linii prężności wody nasyconéj, przez dra Oskara Fabiana (str. 68—83); O zmianach pozimnicznych wątroby, śledziony i szpiku kostnego, przez dra Tadeusza Browicza (str. 84—110); Bateryja galwaniczna o dwóch płynach, któréj wypełnianie i wypróżnianie polega na ciśnieniu powietrza, przez dra Karola Olszewskiego (str. 111—121); Kilka spostrzeżeń nad rozwojem Ramienicowatych, przez dra Franciszka Kamieńskiego (str. 122—134); O przeobrażeniu i zmianie pokoleń w świecie roślinnym, przez dra Józefa Rostafińskiego (str. 135—159); Badania nad rozwojem pączka u Skrzypów, przez dra Ed. Fr. Janczewskiego (str. 160—197); Przyczynek do wykrycia arsenu w dochodzeniach sądowych za pomocą prądu elektrycznego, przez dra Karola Olszewskiego (str. 198—209); Parównawcze badania nad wzrostem Pływaczów, przez dra Fr. Kamieńskiego (str. 210—240); Sprawozdania (str. I—LXI).

— Toż, tom IV. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 12 nl., 295, CVI i 5 tablic litogr. 4 złr.

Treść: Poszukiwania nad rozwojem płodnicy niektórych krasnorostów, przez dra E. Janczewskiego (str. 1—51); Wyznaczenie szerokości geograficznéj środka kopuły zachodniéj w obserwatoryjum astronomicznem krakowskiém, przez dra Karlińskiego (str. 52—67); Wypadki jednorocznych pomiarów chyżości wiatru w Krakowie, przez dra Karlińskiego (str. 68—72); O wpływie wody na wydzielanie żółci, przez dra Jul. Zawilskiego (str. 73—124); Teoretyczne wyznaczenie wpływu siły ciężkości na odkształcanie się prętów wyciąganych lub ściskanych w kierunku długości, przez dra E. Skibę (str. 125—141); Sprawozdanie o kamykach dnia 20 sierpnia 1876 r. podczas burzy spadłych w Uhrynie, przez dra Alojzego Altha (str. 142—158); O rozciągalności i sprężystości lodu, przez dra O. Fabiana (str. 159—176); Próba oznaczania ogólnéj ilości krwi i ciałek krwi u ludzi, w celach klinicznych, przez dra B. Skórczewskiego (str. 177—189); O podzielności jaja i zapłodnieniu u morszczynów, przez dra J. Rostafińskiego (str. 190—199); Rzut oka na rodzinę listownic i piérwsze zasady naukowéj ich klasyfikacyi, przez dra J. Rostafińskiego (str. 200—233); Zmienność klimatu i jéj przyczyny, przez dra Fr. Czernego (str. 234—295); Sprawozdania (str. I—CVI).

— Toż, tom V. Kraków, druk. Uniw. Jag., w 8ce, w druku.

Treść: Historyja rozwoju zarodka Pływacza pospolitego, Utricularia vulgaris, przez dra Fr. Kamieńskiego (str. 1—8); O wielozarodkowości, przez dra E. Strasburgera, profesora wszechnicy jeneńskiéj (str. 9—32).

RUDZKI. Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym w r. 1875 w Przewłoce, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom X str. 181.

SADOWSKI Jan Nep. Drogi handlowe greckie i rzymskie przez porzecza Odry, Wisły, Dniepra i Niemna, do wybrzeży morza baltyckiego, rzecz czytana na posiedzeniach Komisyi archeologicznéj. (Odb. z tomu III Pamiętnika Wydz. filolog. i hist. filoz.). Kraków, druk. Czasu, 1876, w 4ce większéj, str. 88 i 5 tablic litogr.

— Instrukcyja do badania właściwości ludowych, jako skazówka ku pomocy w poszukiwaniach przedsięwziętych przez Sekcyją etnologiczną akademickiéj Komisyi antropologicznéj. (Odb. z tomu I Rozpraw i Sprawozdań Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 8.

— Obecny sposób zapatrywania na zabytki z epoki spiżowéj. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 39.

— Sprawozdanie o rozbiorze chemicznym niektórych zabytków bronzowych ze zbioru uniwersyteckiego, dokonanym przez hr. Jerzego Szembeka. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropol. kraj., tom I dział I). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 3.

— Sprawozdanie z posiedzeń ósmego międzynarodowego kongresu antropologiczno-archeologicznego w Peszcie w r. 1876. (Dodatek do tomu VI Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. XXVI i 2 tablice litogr.

— Sprawozdanie z wycieczek w okolice przyległe rzéce Rudawie, ob. **Umiński P. i Sadowski J. N.**

— Wykaz zabytków przedhistorycznych na ziemiach polskich, zeszyt I: Porzécza Warty i Baryczy. (Wydawni-

ctwo Komisyi archeologicznéj). Kraków, druk. Czasu, 1877, w 8ce, str. XV, 67, 5 nl. i 6 tablic litogr. 1 złr. 50 cnt.

— Znaki międzynarodowe archeologiczne przyjęte na kongresie antropo-archeologicznym w Sztokholmie. (Odb. z Wykazu zabytków przedhistorycznych na ziemiach polskich, zeszyt I). Kraków, druk. Czasu, 1878, w 8ce, str. 8.

SAMOLEWICZ Zygmunt dr. Studyja platońskie: I. Hippias większy. (Odb. z tomu I Pamiętnika Wydz. filolog. i hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 23.

ŚCIBOROWSKI Władysław dr. Przewodnik do zdrojów lekarskich w Szczawnicy. Kraków, nakł. zarządu w Szczawnicy, druk. Uniw. Jag., 1877, w 16ce, str. VIII i 92. 80 cnt.

SCIPIO del Campo hr. ks. kan. Do „Ostatnich prac Stebelskiego“, ob. **Archiwum** Komisyi historycznéj, tom I str. 395—396.

Scriptores rerum Polonicarum, tom II, ob. **Wapowski B.**, Kronika.

— Toż, tom III, ob. **Medeksza St. Fr.**, Księga pamiętnicza.

— Toż, tom IV, ob. **Archiwum** Komisyi historycznéj, tom I.

SEMKOWICZ Aleksander dr. Krytyczny rozbiór IX księgi Jana Długosza Historyi polskiéj. (Odb. z tomu II Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 107.

SEREDYŃSKI Władysław dr. Trzy zabytki języka polskiego z drugiéj połowy XV wieku. (Odb. z tomu I Sprawozdań Komisyi językowéj). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 6.

— Zapiski i dokumenta do dziejów instrukcyi publicznéj w Polsce, wydał ..... (Odb. z tomu I Archiwum dla

historyi literatury i oświaty w Polsce). **Kraków, druk. Czasu,** 1878, w 8ce większéj, str. XXXVII i 109.

— ob. **Medeksza St. Fr.**, Księga pamiętnicza; **Morsztyn A.**, Niewydane poezyje; **Stebelski ks.**, Ostatnie prace.

SIARKOWSKI Wł. ks. Zagadki zebrane we wsi Dymin, Kostomłót, Masłowa, Sukowa, Zagórza. (Odb. ze Zbioru wiadomości do antropol. kraj., tom I dział III). **Kraków,** druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 7.

SIEMIEŃSKI Lucyjan. Wizerunek Kopernika, wiersz, ob. **Posiedzenia**, Dwa piérwsze, str. 35—40.

SKIBA Edward Władysław dr. prof. Przyczynek do teoryi strun. (Odb. z tomu III Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 4ce większéj, str. 25.

— Teoretyczne wyznaczenie wpływu siły ciężkości na odkształcanie się prętów wyciąganych lub ściskanych w kierunku długości. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 17.

— Teoryja elektryczności promienistéj. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 18.

— Teoryja matematyczna pochłaniania światła. (Odb. z tomu I Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 27.

— Wypadki spostrzeżeń magnetycznych w Krakowie w r. 1872 i 1873, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VIII str. 170—171.

SKIBA Edw. Wł. dr. prof. i OLSZEWSKI Karol dr. Wpływ temperatury na przewodnictwo galwaniczne wody, sprawozdanie z doświadczeń przez ..... (Odb. z tomu I Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 22.

SKÓRCZEWSKI Bolesław dr. Z kliniki prof. dra Korczyńskiego: Próba oznaczania ogólnéj ilości krwi i ciałek krwi u ludzi w celach klinicznych. (Odb. z tomu IV

Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 13.

ŚLENDZIŃSKI Aleksander Jan. Przyczynek do flory obwodów brzeżańskiego i tarnopolskiego, oraz i części przyległych im obwodów lwowskiego, złoczowskiego, czortkowskiego i stanisławowskiego. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 22.

— Przyczynek do flory obwodu kołomyjskiego. (Odb. z tomu IX Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 23.

— Rośliny z okolicy Podola, pomiędzy dolnym Zbruczem, Dniestrem a dolnym Seretem. (Odb. z tomu XI Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1876). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 45.

— Wykaz roślin zebranych w obwodzie kołomyjskim w r. 1875. (Odb. z tomu X Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1875). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 22.

SŁAWIŃSKI M. Trąba powietrzna w Kołomyi w dniu 13 czerwca 1876 r., opisana przez ..... ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr. za r. 1876, tom XI str. 188—189.

Słownik niemiecko-polski wyrazów prawniczych i administracyjnych, wydanie drugie staraniem i nakładem Akademii umiejętności w Krakowie (przejrzane i poprawione przez Komitet terminologiczno-prawniczy: przewodniczący dr. Wiktor Kopff, referent dr. Aleksander Bojarski). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce małéj, str. VIII, 350 i 1 nl. 2 złr.

SMIRNOW prof. Wypadki spostrzeżeń magnetycznych, zrobionych w Krakowie w r. 1876, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom XI str. 190—192.

SMOLKA Stanisław dr. prof. Archiwa w Wielkiém ks. poznańskiem i w Prusiech wschodnich i zachodnich, sprawozdanie z podróży odbytéj z polecenia Komisyi historycznéj w lecie r. 1874. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz.

BIBLIOTEKA JAGIELLOŃSKA

w 8ce, str. 31 i 1 tab
— W sprawie artyk
rzu Mnichu", ob. Archi
str. 397—400.

SOKOŁOWSKI Au
ob. Codex.

— Elekcyja czeska
czyka. (Odb. z tomu V
ków, druk. Uniw. Jag., 1
— Projekt rozbioru P
I Rozpraw Wydz. hist. fil
1873, w 8ce, str. 23.
— Spór o książkę. (O
syi histor.). Kraków, druk
w 8ce większéj, str. 4.

SOKOŁOWSKI Mary
skich i udziale w nich p. Z
tomu VIII Rozpraw Wydz. h
Jag., 1878, w 8ce, str. VI.
— Przedstawienia Trójcy
głowie w cerkiewkach wiejski
Sprawozdań Komisyi do bad
Kraków, druk. Wł. L. Anczy
kiéj, str. 8 i 1 nl., z 4 drze
— Ruiny na Ostrowie je
budownictwem w przedchrześc
ścijańskich wiekach w Polsce,
nie na miejscu odbytych z pr
wiczem [illegible]

Czasu, 1876 (1878), w 4ce większéj, str. 161 i 1 nl. z rycinami w tekscie i 3 tablicami litogr.

— ob. **Łuszczkiewicz Wł.**, Sprawozdanie z podróży do Wielkopolski.

Sprawozdania Komisyi do badania historyi sztuki w Polsce, zeszyt I. Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1877, w 4ce wielkiéj, str. 24 z ryciną w tekscie i 10 tablicami litogr. 2 złr. 50 cnt.

Treść: Opactwo sulejowskie, zabytek architektury XIII wieku, opisał Władysław Łuszczkiewicz.

— Toż, zeszyt II. Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1878, w 4ce wielkiéj, str. 25—51 z 5 tablicami litogr. i 4 drzeworytami. 2 złr. 50 cnt.

Treść: Czynności artystyczne na dworze Zygmunta I, według zapisków Seweryna Bonera skreślił Paweł Popiel (str. 25—32); Kościoł św. Wojciecha we wsi Kościelcu pod Proszowicami, zabytek architektury XIII wieku, opisał Władysław Łuszczkiewicz (str. 33—42); Przedstawienia Trójcy o trzech twarzach na jednéj głowie w cerkiewkach wiejskich na Rusi, napisał Maryjan Sokołowski (str. 43—50); Wiadomości drobniejsze, przez tegoż (str. 51).

— Komisyi językowéj, tom I. Kraków, druk. Uniw. Jag., w 8ce, w druku.

Treść: Glossa super epistolas per annum dominicales, kodeks łacińsko-polski z połowy XV wieku, przez dra Władysława Wisłockiego (str. 1—141); Zabytki języka polskiego z XV wieku w rękopisach biblijoteki ordynacyi Krasińskich, zebrał Władysław Chomentowski (str. 142—154); Trzy zabytki języka polskiego z drugiéj połowy XV wieku, przez dra Władysława Seredyńskiego (str. 155—160).

— z posiedzeń Wydziałów i Komisyj wydziałowych, ob. **Rozprawy** i sprawozdania.

Sprawozdanie Komisyi fizyjograficznéj obejmujące pogląd na czynności dokonane w ciągu r. 1872, oraz materyjały do fizyjografii Galicyi, tom VII. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 2 nl., 17, 182, 131 i 1 mapa litogr. 3 złr.

Treść: Sprawozdania (str. 1—17): **Przegląd czynności Komisyi fizyjogr. w ciągu r. 1872 i stan funduszu Komisyi z końcem r. 1872** (str. 1—3); **Sprawozdanie z czynności w r. 1872 Sekcyi meteorologicznéj, przez prof. dra Karlińskiego** (str. 4—8); Sprawozdanie Sekcyi orograficzno-geologicznéj, **przez prof. dra** Altha (str. 8—10); Sprawozdanie Sekcyi botanicznéj, przez docenta dra Rehmanna (str. 11—12); **Sprawozdanie Sekcyi zoologicznéj, przez prof. dra Nowickiego (str. 12—17). — Materyjały do fizyjografii krajowéj: Wypadki spostrzeżeń meteorologicznych dokonanych w Galicyi i na Bukowinie w roku meteorologicznym 1872, zestawione w c. k. Obserwatoryjum astronomicznem krakowskiem pod nadzorem prof. dra F. Karlińskiego** (str. 3—182); **Spostrzeżenia fitofenologiczne z r. 1872**: 1. Z Lachowic, Slemienia, Suchy, Stryszawy, **Krzeszowa**, Biécza, Jarosławia i Sorok (str. 160—166); 2. **Z Poronina**, przez X. Roszka (str. 166—167); 3. **Z okolicy Krakowa, przez Ignacego Boehma** (str. 167—174); 4. **Z Biécza, przez A. Kotowicza** (str. 174); 5. Z Jarosławia i okolicy, przez H. Zehetgrubera (str. 175—178); 6. Z ogrodu botanicznego w Warszawie, przez Cybulskiego (str. 178—179); **Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym w r. 1872**: 1. W okolicy Krakowa, przez I. Boehma (str. 179—180); 2. W Krakowie, przez prof. dra Karlińskiego (str. 180); 3. W Biéczu, przez A. Kotowicza (str. 180); 4. W Gródku, przez Buschaka (str. 180); **Wypadki spostrzeżeń magnetycznych w Krakowie w r. 1872 (str. 181—182). —** Materyjały do flory wschodnich Karpat, zebrane w r. 1871 i 1872 przez dra A. Rehmanna (str. 1—39); **Spis roślin w okolicy Stanisławowa**, zbierany przez E. Turczyńskiego podczas wakacyi 1872 (str. 40—52); Dalszy ciąg roślin zebranych w okolicy miasta Stanisławowa, podał dr. Jan Jachno (str. 52—53); Przyczynek do fauny chrząszczów Galicyi, podał B. Kotula (str. 53—90); O ważności torfowisk dla wschodniéj Galicyi i o torfowiskach w Nowosielicy i Strutynie przy Dolinie, z mapą, przez Edwarda Windakiewicza (str. 90—98); **Chrząszcze** z okolic Miechowa w Królestwie polskiém i Krakowa, podał W. Kulczyński (str. 98—109); Pomiary wysokości dokonane przy budowie kolei galicyjskich, i ich znaczenie dla fizyjografii kraju, skreślił dr. Alojzy Alth (str. 109—125); **Zapiski geologiczne** z wycieczki na Podole, skreślił Maryjan Łomnicki, prof. gimn. w Stanisławowie (str. 125—131).

Toż, tom VIII obejmujący pogląd na czynności dokonane w ciągu roku 1873, oraz materyjały do fizyjografii Galicyi. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. V, 34, 172, 303, 2 tablice litogr. i 1 drukowana. 4 złr.

Treść: Sprawozdania (str. 1—34): Przegląd czynności Komisyi fizyjogr. w ciągu roku 1873, przez dra Stefana Kuczyńskiego (str. 1—14); Stan funduszu i spis członków Komisyi (str. 15—19); Sprawozdanie z czynności w r. 1873 Sekcyi meteorologicznéj, przez prof. dra Karlińskiego (str. 20—23); Sprawozdanie Sekcyi orograficzno-geologicznéj, przez prof. dra Altha (str. 24—29); Sprawozdanie Sekcyi botanicznéj, przez prof. dra Czerwiakowskiego (str. 29—32); Sprawozdanie Sekcyi zoologicznéj, przez prof. dra Nowickiego (str. 33—34). — Materyjały do fizyjografii krajowéj: Wypadki spostrzeżeń meteorologicznych dokonanych w Galicyi i krajach sąsiednich w roku meteorologicznym 1873, obliczone i zestawione w c. k. Obserwatoryjum astronomicznem krakowskiém pod nadzorem prof. dra F. Karlińskiego (str. 3—172); Spostrzeżenia fitofenologiczne z r. 1873: 1. Z Pewla, Ślemienia, Lachowic, Krzeszowa, Stryszawy, Tarnawy, Biécza i Sorok, tudzież ze Suchy i Rokietnicy (str. 156—162); 2. Z Poronina, przez ks. Roszka (str. 162); 3. Z okolicy Krakowa, przez Ignacego Boehma (str. 162—169); 4. Z ogrodu botanicznego w Warszawie, przez Cybulskiego (str. 169—170); Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym w r. 1873: 1. Z Krakowa, przez prof. dra Karlińskiego (str. 170); 2. Z Biécza, przez Kotowicza (str. 170); 3. Z Rokietnicy, przez Godnia (str. 170); Wypadki spostrzeżeń magnetycznych w Krakowie w r. 1872 i 1873: 1. otrzymane przez prof. dra Skibę i Jaworskiego (str. 170—171); 2. otrzymane przez prof. dra D. Wierzbickiego (str. 171—172).— Dodatek do fauny pajęczaków Galicyi, przez dra M. Nowickiego (str. 1—11); Wykaz dodatkowy chrząszczów galicyjskich, podał prof. Łomnicki (str. 12—18); Przyczynek do fauny chrząszczów galicyjskich, podał B. Kotula (str. 18—26); Spis ptaków spostrzeganych w okolicy Skały nad Zbruczem na Podolu od 1869—1872, podał prof. M. Łomnicki (str. 26—29); Wynik wycieczek botanicznych, dokonanych w okolicach Mysłowic od dnia 27 października 1872 do 12 stycznia 1873 r., przez Miecz. Dunina Wąsowicza (str. 30—41); Częściowy spis roślin jawnopłciowych z okolicy Biécza, oznaczony podług dra Kocha przez Antoniego Kotowicza (str. 41—48); Przyczynek do flory obwodów brzeżańskiego i tarnopolskiego, oraz i części przyległych im obwodów lwowskiego, złoczowskiego, czortkowskiego i stanisławowskiego, napisał Aleksander Ślendziński (str. 49—70); Przegląd roślin zebranych w obwodach tarnopolskim i czortkowskim w r. 1873, przez dra A. Rehmana (str. 70—98); O średnim ogniwie warstw cenomańskich w Galicyi wschodniéj, przez dra St. Zaręcznego (str. 99—183); Sprawozdanie z badań geologicznych, dokonanych w roku 1873 w dolinach Złotéj Lipy, Koropca, potoku Baryskiego i Strypy przez prof.

Maryjana Łomnickiego, uzupełnione dodaniem wstępu i uwag naukowych przez dra Alojzego Altha (str. 184—205); Przekrój z Chyrowa do Łupkowa w porównaniu z innemi przecięciami w Karpatach, skreślił Henryk Walter, c. k. komisarz górniczy (str. 206—212); Pogląd na geologiją a wszczególności na formacyją mioceniczną wschodniéj części Podola galicyjskiego, skreślił Stanisław Olszewski (str. 212—252); Dodatek do fauny błonkówek (hymenoptera), podał dr. A. Wierzejski (str. 253—273); Wycieczka w Tatry w sierpniu 1872 r. przez Karola Kolbenheyera, c. k. prof. gimn. w Bielsku, przełożył z niemieckiego dr. A. Kremer (str. 274—290); Wycieczka w Tatry w sierpniu 1873 r. przez Karola Kolbenheyera, przełożył z niemieckiego dr. A. Alth (str. 291—303).

— Toż, tom IX obejmujący pogląd na czynności dokonane w ciągu r. 1874, oraz materyjały do fizyjografii Galicyi. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. IV, 1 nl., 24, 183, 237, 4 nl. i 4 tablice litogr. 4 złr.

Treść: Sprawozdania (str. 1—24): Przegląd czynności Komisyi fizyjograficznéj akademickiéj w ciągu r. 1874, przez dra St. Kuczyńskiego (str. 1—7); Spis członków Komisyi (str. 8—11); Sprawozdanie z czynności w r. 1874 Sekcyi meteorologicznéj, przez prof. dra Karlińskiego (str. 12—15); Sprawozdanie Sekcyi orograficzno-geologicznéj, przez prof. dra Altha (str. 16—17); Sprawozdanie Sekcyi botanicznéj, przez prof. dra Czerwiakowskiego (str. 18—19); Fundusze Komisyi (str. 20—24). — Materyjały do fizyjografii krajowéj: Wypadki spostrzeżeń meteorologicznych, dokonanych w Galicyi w roku meteorologicznym 1874, zestawione w c. k. Obserwatoryjum astronom. krakowskiém pod nadzorem prof. dra F. Karlińskiego (str. 3—183); Spostrzeżenia fitofenologiczne z r. 1874: 1. Z Krzeszowic, Rokietnicy, Złoczowa i Sorok (str. 170—173); 2. Z Poronina, przez ks. Roszka (str. 173—174); 3. Z okolicy Krakowa, przez I. Boehma (str. 174—180); 4. Z Warszawy, przez Cybulskiego (str. 180—181); Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym w r. 1874: 1. Z Krzeszowic, przez Majewskiego (str. 181—182); 2. Z Rokietnicy, przez Godnia (str. 182); 3. Ze Złoczowa, przez dra Krziża (str. 182); Wypadki spostrzeżeń magnetycznych w Krakowie w r. 1874, dokonanych przez dra Wierzbickiego (str. 182—183). — Rozbiór chemiczny 29 gatunków węgli kopalnych z różnych kopalń i pokładów Galicyi, wykonany przez Piotra Giermańskiego (str. 1—15); Przegląd roślin zebranych w obwodach tarnopolskim i złoczowskim w r. 1874 przez dra A. Rehmana (str. 16—41); Dodatek do spisu roślin z okolicy Stanisławowa, przez prof. Emeryka Turczyń-

skiego (str. 41—46); Spis roślin jawnopłciowych, zbieranych w okolicy Biécza w r. 1874 przez Antoniego Kotowicza (str. 46—48); Przyczynek do flory obwodu kołomyjskiego, przez A. J. Slendzińskiego (str. 49—71); Sprawozdanie z wycieczki w okolice Janowa pod Lwowem, odbytéj podczas wakacyj roku szkolnego 1874, napisał Żegota Król, naucz. gimn. (str. 71—86); Pomiary barometryczne w okolicy miasta Biały, wykonane i obliczone przez prof. Karola Kolbenheyera (str. 87—93); Wiadomość o nowéj mapie Tatr i uwagi nad takową podał prof. Karol Kolbenheyer (str. 93—95); Zapiski paleontologiczne, przez dra Stanisława Olszewskiego (str. 95—149); Materyjały do fauny szarańczaków galicyjskich, podał prof. M. Łomnicki (str. 150—154); Chrząszcze zebrane w okolicy Stanisławowa, podał prof. M. Łomnicki (str. 154—182); Wykaz chrząszczów nowych dla fauny galicyjskiéj, podał prof. M. Łomnicki (str. 183—184); Pomiary w Tatrach w sierpniu 1873 i 1874, wykonane przez prof. Karola Kolbenheyera, przełożył z niemieckiego dr. A. Kremer (str. 185—211); Rzecz o belemnitach krakowskich, napisał dr. Alojzy Alth (str. 212—237).

— Toż, tom X obejmujący pogląd na czynności dokonane w ciągu r. 1875, oraz materyjały do fizyjografii Galicyi. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. V, 2 nl., 42, 183, 219, 1 nl. i 1 tablica litogr. 3 złr. 50 cnt.

Treść: Sprawozdania (str. 1—42): Przegląd czynności Komisyi fizyjograficznéj akademickiéj w ciągu r. 1875, przez dra St. Kuczyńskiego (str. 1—10); Spis członków Komisyi i obrót funduszów (str. 12—19); Plan zbadania kraju królestwa Galicyi i Lodomeryi tudzież W. księstwa krakowskiego, co do jego przyrodniczych własności przez Komisyją fizyjograficzną akademicką w Krakowie, podany przez dra St. Kuczyńskiego (str. 20—29); Porównanie barometrów na stacyjach meteorologicznych w Bochni, Rzeszowie, Jarosławiu, Przemyślu, Lwowie, Złoczowie i Tarnopolu, z barometrem używanym do spostrzeżeń meteorologicznych na Obserwatoryjum astronomiczném krakowskiém i z barometrem normalnym w c. k. Zakładzie centralnym dla meteorologii i magnetyzmu ziemskiego w Wiedniu, dokonane w r. 1875 przez prof. dra St. Kuczyńskiego (str. 30—42). — Materyjały do fizyjografii krajowéj, część I: Wypadki spostrzeżeń meteorologicznych dokonanych w Galicyi w roku meteorologicznym 1875, zestawione w c. k. Obserwatoryjum astronomiczném krakowskiém pod nadzorem prof. dra Karlińskiego (str. 3—183); Grady w r. 1875, przez dra Wierzbickiego (str. 118—120); Spostrzeżenia fitofenologiczne z r. 1875: 1. Z Krzeszowic, Biécza i Stanisławowa (str. 169—172);

2. Z Poronina, przez ks. Roszka (str. 172); 3. Z okolicy Krakowa, przez I. Bochma (str. 173—179); 4. Z Warszawy, przez Cybulskiego (str. 179—180); Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym w r. 1875: 1. Z Krzeszowic, przez Majewskiego (str. 180); 2. Z Biécza, przez Kotowicza (str. 180—181); 3. Z Przewłoki, przez Rudzkiego (str. 181); 4. Ze Stanisławowa, przez prof. Łomnickiego (str. 181); Wypadki spostrzeżeń magnetycznych w Krakowie w r. 1875, dokonanych przez dra Wierzbickiego (str. 181—183). — Część II: Materyjały do fauny szarańczaków galicyjskich, podał prof. M. Łomnicki (str. 1—14); Zapiski zoologiczne, przez prof. Łomnickiego (str. 15—16); O naroślach na dębach przez owady sprawianych, jakie się znachodzą w zachodniéj części Galicyi, z tablicą analityczną do oznaczania narośli i przeglądem czasu wylęgania się galasówek, komornic i pasorzytów, przyczynek do bijologii owadów przez Fryderyka Wachtla, przełożył z niemieckiego Władysław Kulczyński (str. 16—39); Wiadomostki entomologiczne z Galicyi zachodniéj, przez Fr. Wachtla (str. 40—41); Dodatek do fauny pajęczaków Galicyi podał Wł. Kulczyński (str. 41—67); Pomiary barometryczne w Tatrach, wykonane w lipcu i w sierpniu 1875 r. przez Karola Kolbenheyera, profesora gimn. w Bielsku, przełożył z niemieckiego dr. A. Kremer (str. 67—80); Rozbiór chemiczny wody żelezistéj ze Zwierzyńca, wykonany przez dra Karola Olszewskiego (str. 81—91); Wykaz roślin zebranych w obwodzie kołomyjskim w r. 1875 przez A. J. Slendzińskiego (str. 91—112); Rośliny z okolic Biécza, nadesłane przez Antoniego Kotowicza (str. 112—115); Rys geologiczny północno-wschodniéj części Podola austryjackiego, skreślił dr. Stanisław Olszewski (str. 115—170); Pokłady siarki, oleju i wosku ziemnego w Dźwiniaczu, tudzież ogólny pogląd na pochodzenie oleju ziemnego, przez Ż. Suszyckiego (str. 171—179); Dodatek do fauny warstw tytońskich w Rogożniku i Maruszynie, przez dra St. Zaręcznego (str. 180—219).

— Toż, tom XI obejmujący pogląd na czynności dokonane w ciągu r. 1876, oraz materyjały do fizyjografii Galicyi. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. V, 30, 192, 265 i 1 tablica litogr. 3 złr. 50 cnt.

Treść: Sprawozdania (str. 1—30); Przegląd czynności Komisyi fizyjograficznéj akademickiéj w ciągu r. 1876, przez dra St. Kuczyńskiego (str. 1—14); Sprawozdanie z podróży na Podole, odbytéj w sierpniu i wrześniu 1876 r. przez prof. dra Altha (str. 15—19); Sprawozdanie z czynności w r. 1875/6 Sekcyi meteorologicznéj, przez prof. dra Karlińskiego (str. 20—21); Spis członków Komisyi i obrót funduszów (str. 22—30).—

Materyjały do fizyjografii krajowéj, część I materyjały zebrane przez Sekcyją meteorologiczną: Wypadki spostrzeżeń meteorologicznych dokonanych w Galicyi w roku meteorologicznym 1876, zestawione w c. k. Obserwatoryjum astronom. krakowskiém pod nadzorem prof. dra Karlińskiego (str. 3—192); Grady w r. 1876, przez dra Wierzbickiego (str. 124—125); Spostrzeżenia fitofenologiczne z r. 1876: 1. Z Krzeszowic, Biécza i Stanisławowa (str. 175—178); 2. Z Poronina, Czortkowa i Sorok (str. 178—179); 3. Z okolicy Krakowa, przez I. Boehma (str. 180—185); 4. Z Warszawy, przez Cybulskiego (str. 186); Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym w r. 1876: 1. Z Krzeszowic, przez Majewskiego (str. 187); 2. Z Biécza, przez Kotowicza (str. 187); 3. Ze Stanisławowa, przez prof. Łomnickiego (str. 187—188); 4. Z Czortkowa, przez Jana Buszaka (str. 188); Trąba powietrzna w Kołomyi w d. 13 czerwca 1876 r., opisana przez M. Sławińskiego (str. 188—189); Wypadki spostrzeżeń magnetycznych w Krakowie, dokonanych w r. 1876 przez dra Wierzbickiego i prof. Smirnowa (str. 190—192). — Część II, materyjały zebrane przez Sekcyje botaniczną, zoologiczną i orograficzno-geologiczną: Sprawozdanie z wycieczki w okolice Janowa pod Lwowem odbytéj w r. 1875, napisał prof. Ż. Król (str. 3—33); Fauna kaleopterologiczna Janowa pod Lwowem, napisał Ż. Król (str. 33—63); Rodziny trawowate, ciborowate i sitowate na górnym Szlązku, zebrał i opisał Miecz. Dunin Wąsowicz (str. 64—83); Wykaz roślin zebranych w obrębie W. księstwa krakowskiego oraz w puszczy Niepołomickiéj w r. 1876, podał J. Krupa (str. 84—128); Sprawozdanie z wycieczki zoologicznéj odbytéj na Podolu w r. 1876, pomiędzy Seretem, Zbruczem a Dniestrem, przez prof. M. Łomnickiego (str. 128—151); Wykaz chrząszczów nowych dla fauny galicyjskiéj, podał prof. M. Łomnicki (str. 151—152); Zapiski zoologiczne, przez prof. M. Łomnickiego (str. 153); Spis roślin w okolicach Biécza zebranych w r. 1876, przez Antoniego Kotowicza (str. 154); Rośliny z okolicy Podola pomiędzy dolnym Zbruczem, Dniestrem a dolnym Seretem, przez A. J. Slendzińskiego (str. 155—197); Zapiski zoologiczne ks. A. Andrzejowskiego, nadesłane przez prof. M. Łomnickiego (str. 197—198); Sprawozdanie dra Alojzego Altha z podróży odbytéj w r. 1875 w niektórych częściach Podola galicyjskiego (str. 198—218); Stosunki topograficzno-geologiczne kolei Tarnowsko-leluchowskiéj, skreślił dr. Alojzy Alth (str. 219—265).

— Toż, tom XII, za rok 1877. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, w druku.

Treść: Zapiski botaniczne z wschodniéj Galicyi i Bukowiny, przez prof. E. Turczyńskiego (str. 3—10).

STADNICKI Kazimierz hr. Koryjat Gedyminowicz i Koryjatowicze. (Odb. z tomu VII Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 146.

— Synowie Gedymina, wydanie poprawne. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 129.

STEBELSKI ks. Ostatnie ..... prace, z autografu wydał, wstępem i przypisami objaśnił dr. Władysław Seredyński. (Odb. z tomu I Archiwum Komisyi historycznéj). Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1877, w 8ce dużéj, str. CXXXII (263—394).

STRASBURGER E. dr. prof. O wielozarodkowości, przez ..... profesora wszechnicy jeneńskiéj. (Odb. z tomu V Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, str. 24.

STRASZEWSKI Maurycy dr. prof. Jan Śniadecki, jego stanowisko w dziejach oświaty i filozofii w Polsce. Kraków, wydanie Akademii umiejętności, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 6 nl., 323, 1 nl. i LXXVI. 3 złr.

— Uwagi nad filozofiją Stuarta Milla w jéj ostatecznych wynikach i nad współczesnym empiryzmem angielskim, przyczynek do krytyki filozoficznych dążności naszego wieku, napisany z powodu pośmiertnych filozoficznych prac Stuarta Milla. (Odb. z tomu VII Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 73.

STRZELECKI Feliks dr. O czystości powietrza. (Odb. z tomu I Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 16.

SUSZYCKI Ż. Pokłady siarki, oleju i wosku ziemnego w Dźwiniaczu, tudzież ogólny pogląd na pochodzenie oleju ziemnego. (Odb. z tomu X Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1875). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 9.

SZARANIEWICZ Izydor dr. prof. Patryjarchat wschodni wobec kościoła i Rzeczypospolitéj polskiéj, część I, ob. Rozprawy Wydziału hist. filoz., tom VIII str. 255—344.

SZEMBEK Jerzy hr., ob. **Sadowski J. N.**, Sprawozdanie.

SZUJSKI Józef dr. prof. (sekretarz generalny Akademii). Bibliographische Berichte über die Publikationen der Akademie der Wissenschaften in Krakau, ob. **Berichte.**

— Codex epistolaris s. XV, ob. **Codex.**

— Dyskusyja nad rozprawą czł. Władysława Łuszczkiewicza p. t. „Malarz monogramista K ⊣“, na posiedzeniu Komisyi dla historyi sztuki d. 7 lutego. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 7.

— Mowa na pogrzebie Antoniego Walewskiego, prof. Uniw. Jag., członka Akademii, ob. **Rocznik** zarządu Akad. r. 1876, str. 137—142.

— Nieznany poemat satyryczny XVII wieku (Satyr podgórski w r. 1654 zjawiony), wiadomość podana przez ..... (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 33.

— O stósunku Akademii krakowskiéj do kraju i ruchu naukowego w powszechności, ob. **Posiedzenia**, Dwa piérwsze, str. 67—74.

— Polska w wieku Kopernika, ob. **Posiedzenia**, Dwa piérwsze, str. 7—24.

— Przemówienie na pogrzebie św. p. Augusta Bielowskiego, ob. **Rocznik** zarządu Akad. r. 1876, str. 124—129.

— Statuta antiqua Collegii majoris, wydał ..... (Odb. z tomu I Archiwum Komisyi dla historyi literatury i oświaty w Polsce). Kraków, druk. Czasu, 1877, w 8ce dużéj, str. 20.

— Statuta Collegii minoris Studii generalis Cracoviensis, wydał ..... (Założenie i urządzenie Collegii minoris — Odb. z tomu I Archiwum dla historyi literatury i oświaty w Polsce). Kraków, druk. Czasu, 1878 (1877), w 8ce większéj, str. 24.

— Statuta theologicae Facultatis Studii generalis Cracoviensis, wydał ..... (Statuta i matrykuły wydziału teologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego z XVI wieku —

Odb. z tomu I Archiwum Komisyi dla historyi literatury i oświaty w Polsce). Kraków, druk. Czasu, 1878 (1877), w 8ce większéj, str. 24.

— Trzy zabytki języka polskiego XIV i XV wieku, z manuskryptów podał ..... (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 8.

— Uchwały zjazdu w Radomsku d. 2 marca 1384, przyczynek do dziejów ustawodawstwa polskiego w XIV wieku. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 11.

— Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii umiejętności od 1 marca r. 1873, ob. **Rocznik** zarządu Akad. r. 1873, str. 144—184.

— Toż, od 4 maja 1874, ob. **Rocznik** zarządu Akad. r. 1874, str. 153—191.

— Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii umiejętności od 3 maja 1875. (Odb. z Rocznika zarządu Akad. r. 1875). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce małéj, str. 21.

— Toż, od 3 maja 1876, ob. **Rocznik** zarządu Akad. r. 1876, str. 157—175.

— ob. **Wapowski B.**, Kronika.

z **TARGOWISKA Jan.** Rocznik 1386—1491, opracował Emil Kalitowski, ob. **Bielowski A.**, Monumenta Poloniae histor., tom III str. 232—240.

TARNOWSKI Stanisław dr. prof. Andrzéj Maksymilijan Fredro, charakterystyka literacka. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz, filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 106.

— Krzysztof Warszewicki. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 191.

— O niewydanych poezyjach Franciszka Wężyka. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 36.

TASZYCKI Nicolaus. Correctura Statutorum et consuetudinum regni Poloniae, a. 1532 decreto publico per ..... et socios confecta et conventioni generali regni a. 1534 proposita, ex rarissima editione authentica opera Michaëlis Bobrzyński nunc iterum edita (Starodawne prawa polskiego pomniki, tom III wydany staraniem Komisyi historycznéj jako ciąg dalszy tomów I i II, wydanych w r. 1856 i 1870 przez Antoniego Zygmunta Helcla). Kraków, druk. W. Korneckiego, 1874, w 4ce, str. XXVI i 290. 5 złr.

TETMAJER Józef Przerwa. Teoryja rozwinięcia funkcyj niewyraźnych. (Odb. z tomu III i IV Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 4ce większéj, str. 98.

TOMKOWICZ Stanisław dr. Przyczynek do historyi początków romantyzmu w Polsce: Franciszka Wężyka Rozprawa o poezyi dramatycznéj tudzież zdanie o niéj sprawy przez deputacyją wyznaczoną z grona warszawskiego Towarzystwa przyjaciół nauk w r. 1814, do druku przygotował i wstępem opatrzył ..... (Odb. z tomu I Archiwum Komisyi dla historyi literatury i oświaty w Polsce). Kraków, druk. Czasu, 1878, w 8ce większéj, str. VIII i 76.

TURCZYŃSKI Emeryk prof. Spis roślin w okolicy Stanisławowa, zbiéranych podczas wakacyi 1872. (Odb. z tomu VII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1872). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 13.

— Dodatek do spisu roślin z okolicy Stanisławowa. (Odb. z tomu IX Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1874). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 6.

— Zapiski botaniczne ze wschodniéj Galicyi i Bukowiny. (Odb. z tomu XII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1877). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, str. 8.

UMIŃSKI Piotr. Relacyja o tegorocznych kongresach i zjazdach antropologiczno-archeologicznych, ob. **Rozprawy** i sprawozdania Wydz. hist. filoz., tom III str. III—XI.

UMIŃSKI Piotr i SADOWSKI Jan Nep. Sprawozdanie z wycieczek odbytych przez ..... w okolice przyległe rzece Rudawie z polecenia Komisyi archeologicznéj. (Nadb. z tomu V Rozpraw i sprawozdań Wydz. hist. filos.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. LXIV—LXX.

VLADIMIRI Paulus. Tractatus de potestate papae et imperatoris respectu infidelium, edidit M. Bobrzyński, ob. Pomniki star. prawa polskiego, tom V str. 161—194.

WACHTEL Fryderyk. O naroślach na dębach przez owady sprawianych, jakie się znachodzą w zachodniéj części Galicyi, z tablicą analityczną do oznaczania narośli i przeglądem czasu wylęgania się galasówek, komornic i pasorzytów, przyczynek do bijologii owadów przez ..... przełożył z niemieckiego Władysław Kulczyński. (Odb. z tomu X Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1875). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 24.

— Wiadomostki entomologiczne z Galicyi zachodniéj. (Odb. z tomu X Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1875). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 2.

WALEWSKI Antoni. Dzieje bezkrólewia po skonie Jana III, tom I, wydanie Akademii umiejętności. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. XLIV, 375, 24, VIII i 1 nl. 3 złr.

WALISZEWSKI K. dr. Acta regis Joannis III: Relacyje posłów francuskich od r. 1674—1679 wydał ..... (Acta Poloniae historica, tomus III). Kraków, druk. Czasu, 1878, w 4ce, w druku.

WALTER Henryk. Przekrój z Chyrowa do Łupkowa, w porównaniu z innemi przecięciami w Karpatach. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 7.

WAPOWSKI Bernard z Radochonic (kantor katedr. krakowski). Kronika, część ostatnia czasy podługoszowskie obejmująca 1480—1535, z rękopisu będącego

własnością hr. Wiktora Baworowskiego wydał, życiorysem Wapowskiego i wyjątkami z współczesnych historyków objaśnił dr. J. Szujski. (Scriptores rerum Polonicarum tomus II, wydawnictwo Komisyi historycznéj). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. XXX, 1 nl., 363 i 2 nl. 3 złr.

WĄSOWICZ Mieczysław Dunin. Rodziny trawowate, ciborowate i sitowate na górnym Szlązku, zebrał i spisał ..... magister farmacyi. (Odb. z tomu XI Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1876). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 20.

— Wynik wycieczek botanicznych, dokonanych w okolicach Mysłowic od dnia 27 października 1872 do 12 stycznia 1873 r. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 12.

WERDUM Ulryk. Dyjaryjusz wyprawy Jana Sobieskiego z r. 1671, wydał dr. Ksawery Liske. (Odbr z tomu I Archiwum Komisyi historycznéj). Kraków, druk. Wł L. Anczyca i Sp., 1877, w 8ce dużéj, str. LXXIX (183—261).

WĘCLEWSKI Zygmunt dr. prof. Kronika książąt polskich, wydał ..... Odb. z tomu III dzieła Monumenta Poloniae historica). Lwów, druk. Zakładu im. Ossolińskich, 1877, w 4ce, str. 155.

— O poezyjach Andrzeja Krzyckiego. (Odb. z tomu I Pamiętnika Wydz. filolog. i hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 28.

— Wiadomość o życiu i pismach Gotfryda Ernesta Grodka. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. filołog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 157.

WĘŻYK Franciszek. Rozprawa o poezyi dramatycznéj, ob. **Tomkowicz St.**, Przyczynek.

WIERZBICKI Daniel dr. prof. Grady w r. 1875, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom X str. 118—120.

— Toż w r. 1876, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom XI str. 124—125.

— Wypadki spostrzeżeń magnetycznych w Krakowie w r. 1872 i 1873, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VIII str. 171—172.

— Toż w r. 1874, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom IX str. 182—183.

— Toż w r. 1875, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom X str. 181—183.

— Toż w r. 1876, ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom XI str. 190—192.

WIERZBOWSKI Teodor. Spominki zakonnika świętokrzyskiego 1434—1454, opracował ..... ob. **Bielowski A.**, Monumenta Poloniae histor., tom III str. 411—414.

— ob. **Przekora A.**, Zapiski.

WIERZEJSKI A. dr. Dodatek do fauny błonkówek, hymenoptera. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 21.

WINDAKIEWICZ Edward. O ważności torfowisk dla wschodniéj Galicyi i o torfowiskach w Nowosielicy i Strutynie przy Dolinie, z mapą. (Odb. z tomu VII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1872). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1873, w 8ce, str. 9.

WISŁOCKI Władysław dr. Biblijografija historyi, geografii historycznéj i historyi prawa polskiego z r. 1877. (Odb. z tomu I Archiwum Komisyi historycznéj). Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1878, w 8ce większéj, str. XIX.

— Glossa super epistolas per annum dominicales, kodeks łacińsko-polski z połowy XV wieku. (Odb. z tomu I Sprawozdań Komisyi językowéj). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 141 i 2 podobizny.

— Katalog rękopisów biblijoteki Uniwersytetu Jagiellońskiego, zeszyt I. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce większéj, str. 104. 1 złr. 30 cnt.

— Toż, zeszyt II i III. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce większéj, str. 105—232 i 233—360. Zeszyt po 1 złr. 60 cnt.

— Kazania niedzielne i świąteczne w języku łacińskim i czeskim z początku XV wieku, podług kodeksu biblijoteki hr. Tarnowskich w Dzikowie. (Odb. z tomu III Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 8ce, str. 86 i 1 tablica litogr.

— Kodeks pilznieński ortylów magdeburskich. (Odb. z tomu II Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 81 i 1 podobizna..

— Legenda o św. Aleksym, wiersz polski z r. 1454. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 48.

— Poczet chronologiczny prac drukowanych i rękopiśmiennych Grzegorza Piramowicza. (Odb. z tomu V Rozpraw Wydz. filolog.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 230.

— ob. **Hołowczyc S.**, Raport; **Zebrzydowski A.**, Epistolarum libri.

WITTE Karol. Sprawozdanie z pracy F. Sławińskiego „Prawa budowy zgłosek", ob. **Rozprawy** i sprawozdania Wydz. filolog., tom II str. I—XXXII.

ZABOROWSKI Stanisław. Tractatus de natura jurium et bonorum regis, et de reformatione regni et ejus Reipublicae regimine, quem in lucem edidit ..... regni Poloniae thesauri notarius, ex rarissima editione authentica opera Michaëlis Bobrzyński nunc iterum editus. (Nadb. z tomu V A. Z. Helcla Starodawnych prawa polskiego pomników). Cracoviae, typis Vl. L. Anczyc et Comp., 1877, w 4ce, str. 9—104.

ZAJĄCZKOWSKI Władysław dr. prof. O całkach osobliwych zwyczajnych równań różniczkowych rzędu jakiegokolwiek. (Odb. z tomu I Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 12.

— Teoryja ogólna rozwiązań osobliwych równań różniczkowych zwyczajnych. (Odb. z tomu III Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 4ce większéj, str. 23.

ZAKRZEWSKI Wincenty dr. prof. Jak należy wydawać zbiory listów i aktów historycznych z wieku XVIgo lub późniejszych, referat odczytany na posiedzeniu Komisyi histor. Akademii umiejętności w Krakowie, dnia 24 marca 1877 r. (Dodatek do tomu VII Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. XXX.

ZARAŃSKI S. Geograficzne imiona słowiańskie, zestawione alfabetycznie według nazw ich niemieckich, włoskich, rumuńskich, węgierskich i tureckich, z dodaniem niektórych łotyskich i innych zagranicznych spolszczonych, wydanie Komisyi językowéj Akademii umiej. w Krakowie. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, str. X, 1 nl. i 264. 2 złr.

ZARĘCZNY Stanisław dr. Dodatek do fauny warstw tytońskich w Rogożniku i Maruszynie. (Odb. z tomu X Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1875). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 37 i 1 tablica litogr.

— O średnim ogniwie warstw cenomańskich w Galicyi wschodniéj. (Odb. z tomu VIII Sprawozdań Kom. fizyjogr. za r. 1873). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 86, 2 tablice litogr. i 1 drukowana.

ZAWILSKI Julijusz dr. O prężności gazów w ciele podczas chorób. (Odb. z tomu II Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 38.

— O trawieniu wodników węgla. (Odb. z tomu I Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 32.

— O wpływie wody na wydzielanie zółci. (Odb. z tomu IV Rozpraw Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 52.

Zbiór wiadomości do antropologii krajowéj, wydany staraniem Komisyi antropologicznéj Akad. umiej. w Krakowie, tom I. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. X, 68, 181, 136, 2 nl. i 6 tablic litogr. 4 złr.

Treść: I. Dział archeologiczno-antropologiczny: Sprawozdanie z badań geologiczno-antropologicznych, dokonanych w tak zwanéj Smoczéj jamie na Wawelu, przez prof. Alojzego Altha (str. 3—7); 2. Poszukiwania archeologiczne w powiecie ostrogskim, przez Zygm. Glogera i Zygm. Luba-Radzimińskiego we wrześniu 1876 r. (str. 8—11); 3. Sprawozdanie i wykaz zabytków złożonych w Akademii Umiejętności z wycieczki archeologiczno-antropologicznéj w r. 1876, przez A. H. Kirkora (str. 12—16); 4. O grobach kamiennych na Podolu galicyjskiém, przez A. H. Kirkora (str. 17—35); 5. Zdanie sprawy z wycieczki do Mokrzyszowa odbytéj w listopadzie r. 1876, przez A. H. Kirkora (str. 36—41); 6. O grobie nieciałopalnym na cmentarzysku przedhistoryczném w Kwaczale, podał dr. I. Kopernicki (str. 42—47); 7. O kościach i czaszkach ludzkich z kurhanów w Radziminie na Wołyniu, przez dra I Kopernickiego (str. 48—54); 8. O kościach i czaszkach ludzkich z wykopalisk przedhistorycznych na Podolu galicyjskiém, przez dra I. Kopernickiego (str. 55—65); 9. Sprawozdanie J. N. Sadowskiego o rozbiorze chemicznym niektórych zabytków bronzowych ze zbioru uniwersyteckiego, dokonanym przez hr. Jerzego Szembeka (str. 66—68) — II. Dział antropologii w ściślejszém znaczeniu: Charakterystyka fizyczna ludności galicyjskiéj na podstawie spostrzeżeń dokonanych za staraniem Komisyi antropol., wypracowana przez prof. dra J. Majera i dra Iz. Kopernickiego (str. 1—181) — III. Dział etnologiczny: 1. Rzecz o mowie ludu wielkopolskiego, skreślił Oskar Kolberg (str. 3—36); 2. Słowniczek prowincyonalizmów w okolicach Krakowa, Bochni i Wadowic, zebrał dr. Władysław Kosiński (str. 37—56); 3. Prowincyonalizmy mowy polskiéj w Drohobyczu i jego okolicach, zestawione i porównane z językiem ruskim, staropolskim i narzeczem kaszubskiém, przez prof. P. Parylaka w Stanisławowie (str. 57—79); 4. Nazwy weselne, wyrażenia i przedmioty używane przy godowych obrzędach ludu na przestrzeni byłéj Rzeczypospolitéj, zebrał Zygmunt Gloger (str. 80—96); 5. O imionach używanych u ludu, przez Mateusza Gralewskiego (str. 97—100); 6. Zabobony i mniemania ludu nadnarwiańskiego, tyczące się ptaków, płazów i owadów, zebrał Zygmunt Gloger w latach 1865—1875 (str. 101—107); 7. Kilka słów do etnografii Tucholców i mieszkańców wsi wołoskich w ziemi sanockiéj na podgórzu karpackiém, zebrał dr. Tadeusz Żuliński (108—112); 8. Zagadki i łamigłówki Górali bieskidowych, spisane w okolicach Rabki, przez dra I. Kopernickiego (str. 113—129); 9. Zagadki zebrane we wsi Dymin, Kostomłót, Masłowa, Sukowa, Zagórza, przez ks. Wł. Siarkowskiego (str. 130—136).

— Toż, tom II. Kraków, druk. Uniw. Jag., 1878, w 8ce, w druku.

Treść: Sprawozdanie i wykaz zabytków złożonych w Akademii umiejętności z wycieczki archeologiczno-antropologicznéj w r. 1877, przez A. H. Kirkora (str. 3—18); Lud ziemi dobrzyńskiéj, jego zwyczaje, mowa, obrzędy, pieśni, leki, zagadki, przysłowia, i t. p., zebrał i ułożył Aleksander Petrów (str 3—182); Zwyczaje, obrzędy i pieśni weselne ludu ukraińskiego z okolic Białéjcerkwi, opisała F. Józefa Moszyńska (str. 183 i nn., w druku).

ZBROŻEK Dominik prof. Teoryja planimetru biegunowego. (Odb. z tomu II Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 4ce większéj, str. 11.

ZEBRZYDOWSKI Andreas de Venciborco. Epistolarum libri a. 1546—1553. Andrzeja na Więcborku Zebrzydowskiego, biskupa włocławskiego i krakowskiego, Korespondencyja z lat 1546—1553, wydał dr. Władysław Wisłocki (Acta Poloniae historica, tomus I). Kraków, druk. Wł. L. Anczyca i Sp., 1878, w 4ce, w druku.

ZEHETGRUBER H. Spostrzeżenia fitofenologiczne w Jarosławiu i okolicy robione 1872 r., ob. **Sprawozdanie** Kom. fizyjogr., tom VII str. 175—178.

ZIELONACKI Jozafat dr. Czy według prawa rzymskiego można było zasiedzieć na mocy wyroku? a w ogólności jak prawo rzymskie pojmowało tytuł zasiedzenia? (Odb. z tomu VI Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 8ce, str. 20.

— Zastósowanie ustaw pod względem czasu. (Odb. z tomu II Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 83.

ZOLL Fryderyk dr. prof. O pojęciu zobowiązania z szczególném uwzględnieniem nowéj teoryi Brinza. (Odb. z tomu II Rozpraw Wydz. hist. filoz.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 8ce, str. 62.

ŻMURKO Wawrzyniec prof. O styczności stożków obrotowych. (Odb. z tomu I Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1874, w 4ce większéj, str. 8.

— O ważności i zastósowaniu funkcyi oskulacyjnéj w rachunku przemienności, oraz odpowiedź na uwagi dra Mertensa dotyczące tego przedmiotu. (Odb. z tomu III Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 4ce większéj, str. 11.

— Toż część II, dokończenie. (Odb. z tomu III Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1876, w 4ce większéj, str. 8.

— Przyczynek do rachunku przemienności ze szczególném uwzględnieniem znamion największości i najmniejszości całek oznaczonych, w których niewiadome funkcyje podlegają danym warunkom. (Odb. z tomu II Pamiętnika Wydz. matem. przyr.). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1875, w 4ce większéj, str. 23.

ŻULIŃSKI Tadeusz dr. Kilka słów do etnografii Tucholców i mieszkańców wsi wołoskich w ziemi sanockiéj na podgórzu karpackiém. (Odd. ze Zbioru wiadomości do antropol. kraj., tom I dział III). Kraków, druk. Uniw. Jag., 1877, w 8ce, str. 5.

UNIVERSITY OF MICHIGAN LIBRARIES

ROCZNIK ZARZĄDU

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

Rok 1878.

W KRAKOWIE,
W DRUKARNI UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Ignacego Stelcla.
1879.

AS
142
.K92
1978

Nakładem Akademii.

Dir.
Perlstein
10.5.54
89161

Treść.

Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe:
Adres do Najjaśniejszego Pana 1
Sprawa wyborów 3
Stosunek z władzami 7
Stosunki z zakładami naukowemi 61
W przedmiocie majątku i funduszów 62
Skład Akademii:
Zarząd Akademii 78
Poczet Członków zwyczajnych 79
Poczet Członków nadzwyczajnych 94
Biuro Akademii 95
Wykaz stałych Komisyj akademickich 96
Wykaz stanu i użycia funduszów Akademii 106
Wykaz dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowemi 118
Dary złożone Akademii w r. 1878 123
Zagajenie posiedzenia publicznego Akademii przez hr. Alfr. Potockiego 147
Głos Dra Józefa Majera, Prezesa Akademii na dorocznem posiedzeniu publicznem 1879 r. . . . 150
Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii Umiejętności od 3 Maja 1878 r. przez Sekretarza jeneralnego 164
Dzieła wydane przez Akademiję tudzież pozostałe w jéj składzie po b. Towarz. nauk. krak. . . . 183

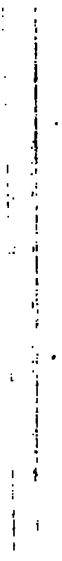

Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe.

I.

Adres do Najj. Pana.

1. Podanie o złożeniu Adresu kondolencyjnego Akademii do Najj. Pana z przyczyny śmierci Najdostojniejszego Arcyksięcia Franciszka Karola, adresowane do Jego Cesarskiéj Wysokości Arcyksięcia Karola Ludwika.

Wasza Cesarska Wysokości, Najdostojniejszy Protektorze! Bolesny cios dotknął Jego Cesarską Królewską Apostolską Mość i Jego Najdostojniejszą Rodzinę. Akademija Umiejętności bierze w powszechnym smutku, objawiającym się w krajach monarchii tém żywszy udział, im żywiéj tkwi w jéj pamięci, komu zawdzięcza swoje istnienie i potrzebne środki utrzymania.

Wyraz naszych uczuć, zawarty w Adresie do Najjaśniejszego Pana pozwalamy sobie złożyć z najgłębszém usza-

nowaniem do rąk Waszéj Cesarskiéj Wysokości wraz z najuniżeńszą prośbą o wysoką łaskę przedłożenia tegoż Adresu Najjaśniejszemu Panu.

Oby wyrażone w adresie tym uczucia, w Sercu Waszéj Cesarskiéj Wysokości, dotkniętém zarówno z Jego Cesarsko Królewską Apostolską Mością stratą najukochańszego Ojca, wdzięczny odgłos znaleść mogły.

2. Tekst samegoż adresu.

Wasza Cesarska i Królewska Apostolska Mości, najdostojniejszy i najpotężniejszy Cesarzu, Królu i Panie! Ciężka strata, jaką podobało się Opatrzności nawiedzić Waszą Cesarską Apostolską Mość i Jego najdostojniejszą Rodzinę przez zgon świętéj pamięci arcyksięcia Franciszka Karola, znalazła rozgłośne echo w sercach ludów około tronu W. Mości z miłością i wiernością zgromadzonych. Rzewne i głębokie współczucie tych ludów tém jest żywszém, że owe wielorakie dobrodziejstwa, które te ludy zawdzięczają wielkomyślnéj inicyjatywie W. Ces. Mości, opromieniają także Szanowną głowę zmarłego, który syna swego na ojca i dobrodzieja ludom Austryi przeznaczył.

Zarząd Akademii Umiejętności w Krakowie, jednéj z licznych instytucyj, które W. C. Mości zawdzięczają swoje istnienie, uważa za dopełnienie świętego obowiązku dać wyraz tegoż głębokiego współczucia i najżywszego przywiązania w imieniu tych, których najłaskawsze słowo Monarsze zgromadziło na wschodniéj granicy państwa ku wspólnéj pracy naukowéj.

Oby wyniosłe przeświadczenie wewnętrzne, że Państwo i Dom panujący Austryjacki zyskały w Zmarłym

w Panu skutecznego orędownika w chórze sprawiedliwych, łagodziło ból z poniesionéj straty powstały, oby pełna chwały, burze chwili dziejowéj zwyciężko rozpraszająca przyszłość, oświéciła jasnym promieniem spokojny grób spoczywającego w Bogu Ojca W. C. Ap. Mości.

II.

Sprawa wyborów.

3. J. E. Minister Oświecenia Dr. Stremayr do J. Ces. Wysokości Arcyksięcia Karola Ludwika jako Protektora Akademii.

(Załatwienie podania Zarządu Akademii z d. 16 Grudnia 1877. Rocznik 1877, s. 2.)

Wasza Cesarska Wysokość! — Jego Ces. i Królewska Mość zatwierdzić raczył najłaskawiéj Najwyższém postanowieniem z d. 12 Maja b. r. uskutecznione przez Akademiję Umiejętności w Krakowie wybory Dra Józefa Rostafińskiego i Dra Izydora Kopernickiego na korespondentów Akademii.

Mając zaszczyt zawiadomienia o tém Waszéj Cesarskiéj Wysokości odnośnie do Jego najłaskawszego pisma z d. 3 Lutego 1878, pozwalam sobie dodać, że Jego Ces. i Król. Apostolska Mość drugiém Najwyższém postanowieniem z d. 12 Maja raczyła najłaskawiéj udzielić upoważnienia, aby wybory w przerzeczonéj Akademii odbywać się mogły w sposób, jaki Zarząd jéj w piśmie swojém z d. 16 Grudnia 1877 r. L. 201 Waszéj Cesarskiéj Wysokości

przedstawił, a na który W. Cesarska Wysokość zgodzić się raczyłaś.

Stósownie do tych Najwyższém postanowieniem przyjętych wniosków mają się wybory odbywać, jak następuje:

1) Przy wyborach w Wydziale filozoficzno-historycznym, odstępując na teraz od orzeczenia §. 18 Statutu, ilość głosów do prawnego wyboru potrzebnych ($^3/_4$ członków), ma się obliczać nie podług ustanowionego tamże minimum 8 członków, ale wedle liczby żyjących dotąd członków, tak długo, dopóki liczba członków obu tych klas przez nowe wybory do dwunastu się nie uzupełni.

2) Dozwoloném będzie członkom uprawnionym do głosowania nawet po za Krakowem mieszkającym głosowanie listowne, w końcu zaś:

3) Zniża się dla wyborów, dokonać się mających dnia 31 Października każdego roku, ilość potrzebnych do tego głosów z 24 na 20, aż do czasu, w którym liczba rzeczywistych krajowych członków dojdzie trzydziestu sześciu.

W Wiedniu dnia 19 Maja 1878. Stremayr m. p.

4. Ustępy z protokółu posiedzenia pełnego prywatnego odbytego d. 9 Listopada, tyczące się wyborów.

Zgromadzenie pod przewodnictwem Dra J. Zielonackiego przystępuje do wyboru Prezesa na dalsze trzechlecie.

Prezes Dr. J. Majer opuszcza zgromadzenie.

Na 22 głosujących Prezes Dr. J. Majer otrzymuje 22 głosy, a więc jednomyślnie wybrany.

Zgromadzenie przystępuje do wyboru członków i korespondentów z kandydatów, ogłoszonych na pełném posie-

dzeniu publiczném, a to na mocy rozporządzenia Najwyższego J. C. K. Apost. Mości z dnia 12 Maja 1878 zezwalającego na obniżenie kompletu statutem wymaganego.

Głosujących 23.

Wybrano do Wydziału I:

Członkiem czynnym zakrajowym:

Dra Wacława Stulca, kan. metropol. i proboszcza na Wyszehradzie w Pradze 23 głosami.

Członkiem czynnym zagranicznym:

Dra Watrosława Jagica, prof. filologii i lingwistyki słowiańskiéj w Berlinie 23 głosami.

Członkami korespondentami:

W. JMX. Kanonika Ignacego Polkowskiego 22 głosami:

Dra Wł. Wisłockiego, kustosza bibl. Uniw. w Krakowie 22 głosami.

Do Wydziału II:

Członkami czynnymi krajowymi:

Dra Ksaw. Liskego, prof. historyi we Lwowie dotąd członka korespondenta 22 głosami.

JMX. Waleryjana Kalinkę, kapłana Zgromadzenia OO. Zmartwychwstańców 23 głosami.

Dra Franciszka Piekosińskiego w Krakowie 22 głosami.

Członkami czynn. zakrajowymi:

Dra Franciszka Randę, prof. Uniwersytetu w Pradze 23 głosami.

Dra Franciszka Romera, Opata w Janosi, prof. Uniw. w Peszcie 23 głosami.

Korespondentami:

Dra Michała Bobrzyńskiego, prof. Uniw. Jag. w Krakowie 22 głosami.

JMC. Pana Jana Nepomucena Sadowskiego w Krakowie, 22 głosami.

4. Wybory Dyrektorów Wydziałowych i Wiceprezesa Akademii.

Na posiedzeniu Wydziału I. d. 16 Stycznia 1878 r. obrano w skutek śmierci Lucyjana Siemieńskiego Dyrektorem Dra Karola Estreichera.

Na posiedzeniu Wydziału II. d. 13 Listopada 1878 obrano Dyrektorem Dra Udalryka Heyzmanna.

Na posiedzeniu Wydziału III.
obrano Dyrektorem Dra Ludwika Teichmanna.

Dr. Ludwik Teichmann wybranym też został na posiedzeniu Zarządu Akademii d. 1 Grudnia Wiceprezesem téjże.

5. Zatwierdzenie Wyborów przez Najj. Pana.

Zatwierdzenie Wyboru Dra Józefa Majera na Prezesa Akademii na dalszy przeciąg trzyletni nastąpiło najwyższém postanowieniem Najjaśniejszego Pana dnia 22 Grudnia 1878 r.

III.

Stósunek z władzami.

a) *Dalszy ciąg pertraktacyi o Archiwa krajowe.*

(p. Rocznik 1877. str. 5—17).

6. Odpowiedź Akademii na odezwę W. Wydziału krajowego z d. 24 Grudnia 1877 r.

Czyniąc zadość Szanownéj Odezwie z d. 24 Grudnia 1877 r. l. 42820 Akademija Umiejętności ma zaszczyt przesłać Wysokiemu Wydziałowi opiniję swą w przedmiocie wydać się mającéj instrukcyi dla krajowych archiwów aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie.

Porównywając swój projekt instrukcyi z projektem przez Wysoki Wydział nadesłanym, dostrzega Akademija w tym ostatnim szereg poprawek i dodatków, które na pewne kategoryje podzielić i każdą z nich z innego punktu widzenia ocenić należy.

I. Dodatki zasadzające się na wprowadzeniu do instrukcyi w §§. 10, 17 i 27 wyciągów z taryfy stemplowéj wydają się Akademii rzeczą zbyteczną i niewłaściwą, skoro oznaczenie wysokości stempli za wyciągi i odpisy nie leży w zakresie działania Wys. Sejmu i Wydziału krajowego, i urzędy archiwalne w tym względzie stósować się będą musiały do obowiązujących ustaw państwowych. Wszelka późniejsza zmiana w tych ustawach pociągałaby téż za sobą konieczność zmiany odpowiednich §§. instrukcyi.

II. Zmiany piérwotnego projektu, które weszły w sprzeczność z uchwałą sejmową z d. 21 Sierpnia 1877 r. i które dlatego na rzecz piérwotnego projektu usunąć należy:

1) W §. 2. Poprawka, iż „klucze od archiwum samego winny być zamknięte w stoliku samego Dyrektora, pod którego dozorem archiwum codziennie otwierane i zamykane być ma", znaglałaby Dyrektora do przepędzenia codziennie sześciu godzin w archiwum, bo przecież nie da się przypuścić takie tłumaczenie tego postanowienia, że dyrektor przybywać ma dwa razy na dzień tylko dla uroczystego otwarcia i zamknięcia archiwum a zresztą otwarte archiwum pieczy adjunkta pozostawiać. Słusznie więc, ażeby klucze od sal aktów zostawały w przechowaniu adjunkta, któremu uchwała sejmowa poruczа sześciogodzinne co dzień urzędowanie, a tém samém w piérwszym rzędzie pieczę nad całością archiwum, na dyrektora zaś, zostawiając mu ogólne kierownictwo i swobodę godzin, inne wkłada obowiązki (art. V etatu dołączonego do uchwały sejmowéj i motywa téjże uchwały).

2) Poprawka w §. 8, ustępie b) usuwająca od bezpłatnego korzystania z archiwum osoby mające upoważnienie Akademii Umiejętności w Krakowie, sprzeciwia się wyraźnemu brzmieniu art. IV. uchwały sejmowéj.

3) Poprawka w §. 16 usuwająca rząd rosyjski od prawa żądania odpisów i wyciągów, tylko za zwrotem kosztów expedycyi, sprzeciwia się wyraźnemu brzmieniu art. IV uchwały sejmowéj.

4) Proponowana w §. 21 nowego projektu zmiana tytułu archiwów sprzeciwia się tytułowi przyjętemu w art. II uchwały sejmowéj.

III. Akademija obstawać musi przy piérwotném brzmieniu rozdziałów IV i V swojego projektu, zawierających instrukcyję w sprawie ułożenia ksiąg archiwalnych i indeksów. Jest to rzecz, któréj praktyczne przeprowadzenie da się nakréślić tylko na podstawie umiejętnéj znajomości przedmiotu i która téż w art. 5 uchwały sejmowéj inicyjatywie Akademii specyjalnie poruczoną została. Gdyby w nowym projekcie nakreślonym był plan ułożenia ksiąg i indeksów, odmienny od proponowanego przez Akademiję, ale na pewnym systemie oparty i system taki konsekwentnie przeprowadzający, byłaby tu możebna dyskusyja, który z dwóch planów więcéj się zaleca. Tak jednak nie jest. Nowy projekt nie zawiéra żadnéj krytyki planu podanego przez Akademiję, nie wykazuje, coby w nim było nie uzasadnionego, lecz ogranicza się w tym względzie do wyrzucenia z planu projektowanego przez Akademiję tego, co w nim jest najistotniejszém i do zastąpienia przepisów wyraźnie w pewnym kierunku sformułowanych postanowieniami, które w ułożeniu ksiąg i indeksów trzymają się ich przypadkowéj, zewnętrznéj strony i którym żadna zasada nie przewodniczy. Zerwać tu koniecznie należy z dotychczasową rutyną manipulacyjno-biurokratyczną, która, jak doświadczenie nauczyło, doprowadzała do zmarnowania ogromnych kosztów, jakie na urządzenie archiwów łożono, przyjąć system praktycznie i naukowo uzasadniony, jak to uchwała sejmowa w tekscie swoim i motywach wyraźnie zaleca. Akademija tuszy téż sobie, że plan jéj ułożony przez szerokie grono osób z prawém polskiém dawném i z archiwami naszemi i obcemi fachowo obznajomionych, i jednogłośnie przez nie po dojrzałéj rozwadze przyjęty, zapobieży dalszemu marnowaniu funduszów na archiwa prze-

znaczonych a dla dyrektorów rzecz swoję dobrze znających w przeprowadzeniu żadnych nie przedstawi trudności.

IV. Co się tyczy reszty poprawek w nowym projekcie proponowanych, a odnoszących się do strzeżenia archiwów, korzystania z archiwów, wydawania stronom odpisów i wyciągów, wreszcie do urzędników archiwalnych i ich czynności, Akademija nie czuje się powołaną do zabiérania tak stanowczego głosu, i zostawiając w zupełności ostateczną decyzyję Świetnemu Wydziałowi, ma zaszczyt przedstawić Mu następujące uwagi:

a) W §. 8, ustępie *c)*. Akademija nie ma nic przeciw podniesieniu lub zniżeniu proponowanéj przez się taksy 3 zł. byleby w nowéj stylizacyi dokładnie wyrażono, przez jaki czas złożenie taksy do korzystania z archiwum uprawnia. Z nowego bowiem projektu wypływaćby mogło, że kto raz złoży 5 zł. ten już przez całe życie z archiwum korzystać może.

b) §. 12 zdaniem Akademii należałoby utrzymać. Kontrola tu proponowana znaglać będzie osoby korzystające z archiwum do szanowania podanych im ksiąg lub aktów i służyć do statystyki i przeglądu czynności archiwalnych. Kontrola taka zaprowadzona jest zresztą po wszystkich archiwach dobrze urządzonych w Wiedniu, Wrocławiu, Berlinie i t. p. Nie sprzeciwia się za to Akademija proponowanemu w nowym projekcie zaprowadzeniu drugiéj księgi kontroli, do którejby urząd archiwalny zaciągał wydane przez się odpisy i wyciągi, jeżeliby Wys. Wydział osądził, że kontrola w §. 54 a. projektu Akademii proponowana nie jest wystarczającą. W takim razie należałoby

przy §. 25, jako we właściwém miejscu, dołączyć przepis, którego brzmienie Akademija w dalszym ciągu podaje.

c) Akademija nie ma nic przeciw podniesieniu w §. 17, taksy za odpis jednego aktu, zresztą jednakże musi Świetnemu Wydziałowi zalecać całe brzmienie tegoż §. według swojego projektu a w szczególności taksy 1 zł. od każdego wyciągu z jednéj zapiski lub aktu i taksy 15 zł. za przeszukanie ksiąg indeksowanych, a to z motywów przy tymże §. podanych a na doświadczeniu z taksą dotychczasową opartych. Zdarzają się wyciągi obejmujące kilkaset aktów i zajmujące kilkadziesiąt arkuszy, jeden taki wyciąg wymaga kilku miesięcy pracy, czyż podobna aby taksa za taki wyciąg wynosiła 5 zł. w. a. Według projektu Akademii za taki wyciąg płaciłoby się tyle złotych w. a., ile we wyciągu jest po kolei ekscerpowanych i zestawionych aktów.

d) Zgadza się Akademija bezwarunkowo na następujące poprawki swego projektu, jeżeli Wys. Wydział stósowność tych poprawek uzna.

§. 2. Klucze od drzwi wchodowych kancelaryi archiwalnych mają w mieszkaniu adjunkta archiwalnego spoczywać, zkąd i dokąd je służba archiwalna codziennie przynosić i odnosić będzie; klucze zaś od sal aktów archiwalnych znajdować się powinny w rękach adjunkta archiwalnego, który je ma codzień osobiście otwierać i zamykać.

§. 5. Corocznie z wiosny i w jesieni nastąpi ogólne umycie okien, tudzież obmiecenie i oczyszczenie tak lokalności archiwalnych, jakotéż znajdujących się w tychże ksiąg

i aktów. Podłogę w kancelaryi archiwalnéj należy corocznie nie myć lecz zapuszczać.

§. 6. Na końcu... W miesiącach zimowych t. j. od 1 Listopada do 1 Maja opalane będą pokoje kancelaryjne, sale zaś aktów mają nieopalane pozostać.

§. 7. Na końcu... z wyjątkiem niedzieli i świąt, oraz dni przeznaczonych na ogólne porządki na wiosnę i w jesieni.

§. 18. Dodać na końcu... Urzędnicy archiwalni i słudzy nie mają prawa do jakiéjkolwiek opłaty od stron.

§. 25. Dodać na końcu... Każdy odpis wierzytelny i wyciąg urzędowy z archiwum wydany zanotuje téż urząd archiwalny w osobnéj księdze podług wzoru *A. b.* sporządzonéj.

Wzór *A. b.* Księga kontroli odpisów i wyciągów wydanych z archiwum krajowego aktów grodzkich i ziemskich w . . . . . .

Liczba dziennika podawczego	Wyszczególnienie wydanego odpisu lub wyciągu z wymienieniem księgi i stroną, na któréj akt odpisany się mieści	Taksa powzięta	Data wydania	Imię i nazwisko osoby, na któréj żądanie wydano odpis lub wyciąg

§. 46. Ustęp końcowy: Dyrektor zaś sam prośbę o urlop wnosić ma do Wydziału krajowego.

§. 48. Dodatek na końcu. W tym celu winien codzień do archiwum przybywać.

§. 49. Zamiast „od 9—1 rano i od 2—4 po południu“ położyć „od 9 rano do 3 po południu“.

§. 56. Oprócz tego będzie Dyrektor przekładał Wydziałowi:

a) Wykazy kwartalne z załatwienia spraw do dziennika podawczego wniesionych.

b) Wykazy półroczne z postępu pracy około uporządkowania ksiąg i indeksowania.

c) Wykaz całoroczny z pobranych taks, któremi następnie Wydział krajowy rozporządzi.

V. Nakoniec nowy projekt jest stylistycznem przerobieniem wszystkich §§. projektu Akademii, nie sądzi jednak Akademija, aby to stylistyczne przerobienie wypadło szczęśliwie. Polega bowiem ono głównie:

a) Na częstéj zmianie konstrukcyi czynnéj na bierną, która się z duchem języka polskiego nie zgadza.

b) Na zatrzymaniu nazw łacińskich w dotychczasowéj, nie polskiéj, porozbiorowéj manipulacyi archiwalnéj używanéj, i ustawicznem mieszaniu ich z polskiemi, mianowicie w §§. 20—23. Nazwy te jednak należałoby porzucić, raz dlatego, że są niezrozumiałe i ciągłego objaśniania w nawiasach, jak tego w nowym projekcie częste są przykłady, wymagają, powtóre dlatego, że uchwała sejmowa archiwa urządzająca zupełnie je pomija; nakoniec dlatego, że językiem urzędowym dla urzędów archiwalnych jest język

polski, który posiada nazwy jasno rzecz określające, powszechnie zrozumiałe, mianowicie na oznaczenie „odpisu wierzytelnego“ i „wyciągu urzędowego“. Tylko stałe i konsekwentne przyjęcie tych nazw oraz terminów technicznych w §§. 26—38 projektu Akademii proponowanych, może terminologiję archiwalną wyprowadzić z jéj dotychczasowego pseudo-uczonego zamętu.

c) Na częstém odwoływaniu się do teraźniejszego urządzenia archiwum lwowskiego (§§. 1, 26, 34, 38 nowego projektu). Sprzeciwia się to dobremu pojęciu instrukcyi, która powinna każdą rzecz jasno i wyczerpująco określić i służyć za jedyną normę dla urzędników. Jeżeli dotychczasowe urządzenie archiwów z postanowieniem instrukcyi okaże się zgodném, tém lepiéj; jeżeli się nie zgadza, powinno uledz zmianie, ale w żadnym razie nie ma być prejudykatem, na zasadzie którego urzędnicy archiwum mogliby łatwo lekceważyć instrukcyję. Odwoływanie się zresztą instrukcyi do dotychczasowego urządzenia archiwum lwowskiego byłoby niezrozumiałém dla urzędników krakowskiego archiwum.

Jeżeliby przeto przeciw projektowi Akademii niezostały podniesione inne wątpliwości, których Akademija nie przypuszcza, to zdaniem Akademii, wywiąże się Wysoki Wydział krajowy, zaopatrzy lepiéj przyszłość archiwum zatrzymując w całości jéj projekt instrukcyi, z wyjątkiem możliwych poprawek w ustępie IV niniejszéj opinii wyszczególnionych.

Allegata szacownéj odezwy zwraca się.

7. Instrukcyja dla krajowych archiwów aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i w Krakowie *),

wydana na podstawie uchwały Sejmu krajowego z dnia 21 Sierpnia 1877 r. archiwa te urządzającéj.

I.

O strzeżeniu archiwów.

§. 1. Lokal służący na pomieszczenie archiwum rozdzielonym będzie ściśle na:

a) kancelaryje urzędu archiwalnego;

b) sale aktów archiwalnych.

§. 2. Klucze od drzwi wchodowych archiwalnych mają w mieszkaniu adjunkta archiwalnego spoczywać, zkąd i dokąd je służba archiwalna codziennie przynosić i odnosić będzie. Klucze zaś od sal archiwalnych znajdować się powinny w rękach adjunkta archiwalnego, który je ma codziennie osobiście otwierać i zamykać.

§. 3. Obowiązkiem jest adjunkta dopilnować, aby okiennice były przed zamknięciem archiwum zamknięte.

§. 4. Archiwum należy starannie przewietrzać.

§. 5. Corocznie z wiosny i w jesieni nastąpi ogólne umycie okien, tudzież obmiecenie i oczyszczenie tak lokal-

*) Instrukcyja ta udzieloną została do opinii Akademii Umiejętności pismem Wysokiego Wydziału z d. 4 Lutego 1878 r., na które Zarząd Akademii, zgadzając się na brzmienie jéj w całéj osnowie odpowiedział d. 11 Lutego 1878 r.

ności archiwalnych, jakotéż znajdujących się w tychże ksiąg i aktów. Podłogę w kancelaryi archiwalnéj należy corocznie nie myć lecz zapuszczać.

§. 6. Używanie światła i palenie tytoniu jest bezwarunkowo w archiwum wzbronioném. W miesiącach zimowych t. j. od 1 Listopada do 1 Maja opalane będą pokoje kancelaryjne, sale zaś aktów mają nieopalane pozostać.

II.

O korzystaniu z archiwum przez strony.

§. 7. Archiwa otwarte będą dla stron pragnących z nich korzystać codziennie od godziny 9—1 rano. z wyjątkiem niedzieli i świąt, oraz dni przeznaczonych na ogólne porządki na wiosnę i w jesieni.

§. 8. Do korzystania z archiwum dopuści urząd archiwalny osoby następujące:

a) Urzędników rządowych i krajowych, którzy okażą upoważnienie Wydziału krajowego we Lwowie lub Akademii Umiejętności w Krakowie.

b) Osoby, które okażą upoważnienie Wydziału krajowego we Lwowie lub Akademii Umiejętności w Krakowie.

c) Inne osoby, które złożą taksę wynoszącą 3 zł. w. a. za każdy dzień, w którym korzystają z archiwum. W dowód zapłaconéj taksy wyda urząd archiwalny stronie pokwitowanie z księgi sznurowéj.

§. 9. Strony mogą korzystać z archiwum tylko w kancelaryi archiwalnéj, pod dozorem urzędnika archiwalnego, wstęp do sal aktów jest im wzbroniony.

§. 10. Korzystanie z archiwum przez strony polega na:

a) przeglądaniu zażądanych ksiąg;

b) robieniu z nich wypisów i odpisów.

§. 11. W tym celu urząd archiwalny obowiązany jest dostarczyć stronie zażądanéj księgi, a w miarę możności dopomódz jéj do wynalezienia szukanego aktu.

§. 12. Prowadzoną będzie osobna księga kontroli według wzoru *A*), w któréj każda strona podpisem swoim stwierdzi, kiedy i jaką księgę przeglądała i z niéj wypisy lub odpisy robiła.

Wzór *A*. Księga kontroli osób korzystających z archiwum krajowego aktów grodzkich i ziemskich w .....

Data dnia, miesiąca i roku	Nazwa i numer księgi danéj do korzystania	Sposób korzystania (przeglądanie, wypisy i odpisy)	Podpis własnoręczny osoby korzystającéj, z wyszczególnieniem zasady, na podstawie któréj do korzystania jest upoważnioną

§. 13. Nie wolno jest tak stronom, jako téż urzędnikom archiwalnym używać w archiwum innego atramentu, jak ciemno fijoletowego, którego urząd archiwalny dostarczy.

§. 14. Księgi, z których strony lub urzędnicy archiwalni w kancelaryi archiwum użytkowali mają być tegoż

samego dnia przed zamknięciem archiwum na właściwe miejsce złożone. Wypożyczanie ksiąg po za kancelaryje archiwum jest wzbronione.

III.

O wydawaniu stronom odpisów i wyciągów.

§. 15. Na ustne lub piśmienne żądanie stron obowiązanym jest urząd archiwalny:

a) Sporządzać im i wydawać wierzytelne odpisy żądanych aktów.

b) Sporządzać im i wydawać krótkie streszczone wyciągi wszystkich aktów do jednego wskazanego przedmiotu się odnoszących a w archiwum zawartych.

§. 16. Odpisy te i wyciągi mają być wydawane władzom c. k. rządowym i krajowym bezpłatnie, rządowi rosyjskiemu za zwrotem kosztów ekspedycyi, które urząd archiwalny z ryczałtu zaliczy, innym stronom za złożeniem zaliczki na stemple, portoryja i taksę, które urząd archiwalny z góry w przybliżeniu, a przy wydaniu odpisu lub wyciągu ostatecznie obliczy.

§. 17. Taksa ta wynosi:

a) Jeżeli strona wskazała datę aktu, lub żąda odpisu lub wyciągu z ksiąg indeksowanych alfabetycznie, od piérwszego arkusza odpisu jednego aktu 3 zł. w. a., od każdego następnego arkusza tegoż aktu 1 zł. w. a., od każdego wyciągu z jednéj zapiski lub aktu 1 zł. w. a.

b) Jeżeli strona żąda wyszukania aktu lub aktów do jednego przedmiotu (miejscowości, familii) się odnoszących, bez oznaczonéj daty i z ksiąg nieindeksowanych alfabetycznie, winną jest oprócz tego złożyć na-

leżytość w kwocie 15 zł. w. a., za przeszukanie ksiąg jednego sądu przez nią wskazanego. Gdyby poszukiwanie nie doprowadziło do celu, otrzyma strona poświadczenie urzędu archiwalnego, że żądany akt lub akta w księgach wskazanego sądu się nie znajdują, lecz zwrotu należytości za przeszukanie aktów domagać się nie może.

§. 18. Na każdym przez urząd wydanym akcie, taksa, stemple i portoryja mają być zanotowane. Urzędnicy archiwalni i słudzy nie mają w taksach żadnego udziału, ani też nie mają prawa do jakiéjkolwiek opłaty od stron. Ofiarowanych sobie pod jakąbądź nazwą datków przyjmować nie wolno.

§. 19. Zarówno na zaliczki, jako też na taksy, stemple i portoryja ostatecznie obliczone, urząd archiwalny wyda stronie kwit z księgi sznurowéj.

§. 20. Odpisy i wyciągi sporządzać należy na papiérze zwykłego formatu, białym, czerpanym, in folio, z marginesem szerokości jednego centymetra z obu stron, puste miejsca przekreślić, arkusze jednym sznurkiem przeciągnąć, a na końcach sznurka przyłożyć pieczęć „krajowe archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie“, a względnie „w Krakowie“.

§. 21. Odpis wydany przez urząd archiwalny nosić ma na czele napis „Odpis wierzytelny z krajowego archiwum“, na końcu zaś klauzulę uwierzytelniającą w słowach „Zgodność powyższego odpisu z aktem w księdze . . . na stronie . . . pod liczbą porządkową . . . . aktów . . . . krajowego archiwum aktów grodzkich i ziemskich w . . . . się znajdującym poświadcza urząd tegoż archiwum“, poczém data, pieczęć i podpis Dyrektora archiwum.

§. 22. Wyciąg wydany przez archiwum nosić ma na czele napis: „Wyciąg z aktów do . . . . . się odnoszących, w krajowém archiwum aktów grodzkich i ziemskich w . . . . . się znajdujących, przez urząd tegoż archiwum sporządzony". u spodu zaś datę, pieczęć i podpis Dyrektora archiwum.

§. 23. Odpisy wierzytelne sporządzać należy z zachowaniem pisowni i interpunkcyi oryginalnego aktu, przy miejscach błędnych umieszczać w nawiasie „sic", przy miejscach zepsutych lub zupełnie nieczytelnych podać kropki a w nawiasie umieścić uwagę: (miejsce mogące objąć . . . . liter zepsute, nieczytelne).

§. 24. Wyciągi polegają na podaniu istotnéj treści aktu słowami o ile można samegoż aktu.

§. 25. Tylko urząd archiwalny ma prawo wydawać odpisy wierzytelne i wyciągi urzędowe z archiwum.

Każdy odpis wierzytelny i wyciąg urzędowy z archiwum wydany, zanotuje téż urząd archiwalny w osobnéj księdze kontroli, według wzoru *A. b.* sporządzonéj.

Wzór *A. b.* Księga kontroli odpisów i wyciągów wydanych z archiwum krajowego aktów grodzkich i ziemskich w . . . . .

Liczba dziennika podawczego	Wyszczególnienie wydanego odpisu lub wyciągu, z wymienieniem księgi i strony, na któréj akt odpisany się mieści	Taksa powzięta	Data wydania	Imię i nazwisko osoby, na któréj żądanie wydano odpis lub wyciągi

IV.

O ułożeniu ksiąg archiwalnych.

§. 26. Wszystkie akta jednego sądu mają stanowić osobną całość, zajmować jednę lub kilka szaf (pułek) oddzielnych z napisem umieszczonym u góry: Acta judicii terrestris (lub castrensis) . . . . "

§. 27. Akta sądów urzędujących niegdyś w jednéj miejscowości stać mają obok siebie, ale zawsze oddzielnie akta grodzkie, oddzielnie ziemskie.

§. 28. Akta rozrzucone lub mylnie złączone mają być podług swego pochodzenia i treści rozdzielone, a względnie złączone we właściwe lub osobne księgi oprawione i w odpowiednie miejsca wstawione.

Dawne oprawy, o ile noszą na sobie cechę wieku powinny być szanowane.

§. 29. Księgi aktów jednego sądu ułożyć należy w porządku chronologicznym bez względu na format. Jeżeli zaś akta te w dalszym swym ciągu na kilka rodzajów podług odmiennéj natury spraw się rozgałęziają, trzeba najpiérw jeden rodzaj ksiąg razem chronologicznie ustawić, następnie drugi, trzeci itd.

Będą więc najpiérw stały: Acta judicii terrestris .... (ogólne), daléj po rozdzieleniu się tych ksiąg na dwie gałęzie:

Acta controversiarum judicii terrestris . . . . . oraz Acta inscriptionum iudicii terrestris . . . . daléj, jeżeli te ostatnie znowu się rozdzieliły bezpośrednio po nich: Acta inscriptionum contractuum judicii terrestris . . . . oraz Acta inscriptionum testamentorum iudicii terrestris . . . . itp.

Tak samo z księgami grodzkiemi. Najpiérw stać będą Acta judicii et officii castrensis . . . . daléj: Acta judicii ca-

strensis . . . . i Acta officii castrensis . . . . daléj: Acta inscriptionum . . . . Acta oblatarum itp.

§. 30. Aktów Sądów „in curia S. R. Mtis“ lub „in Conventione generali“ lub „in Collegio generali“ prowadzonych zawsze przez pisarza sądu ziemskiego nie należy z aktów sądu ziemskiego wyłączać.

§. 31. Na grzbiecie każdéj księgi ma być wypisanym rodzaj aktów, do jakiego należy, daléj lata, z których zapiski w téj księdze się mieszczą, nakoniec u spodu numer jéj porządkowy.

§. 32. Jeżeli w księdze znajdują się akta sądów nadwornych, sejmowych, wiecowych razem z ziemskiemi lub wyłącznie, ma to być na grzbiecie księgi uwidocznioném.

§. 33. Przy nadawaniu księgom nazw należy się trzymać o ile można nazw w paragrafach 29 i 30 sformułowanych, a zdarzające się nazywanie jednego i tegoż samego rodzaju ksiąg różnemi nazwami np. Colloquia Cracoviensia, Termini particulares Cracovienses, Acta judicii terrestris Cracoviensis, Libri terrestres Cracovienses, stanowczo zarzucić.

§. 34. Na wewnętrznéj okładce każdéj księgi zapisanym będzie jéj dawniejszy numer i tytuł, a zarazem sporządzoną tabela porównawcza, za pomocą któréjby można każdą księgę znaną z dawniejszéj jéj nazwy z łatwością odszukać.

§. 35. W każdéj księdze będą oznaczone numerem porządkowym stronnice, a osobnym numerem porządkowanym akta i zapiski w téj księdze zawarte.

§. 36. Daty średniowieczne rozwiązać należy na dnie i miesiące i zanotować obok.

§. 37. Porządkowanie archiwum zacząć się ma od rozłożenia aktów luźnych lub mylnie zeszytych, a postępować od aktów jednego sądu do dalszych.

§. 38. Z uporządkowaniem aktów każdego sądu postępować będzie równym krokiem ułożenie inwentarzy, z których:

a) Jeden zawierać będzie wyliczenie wszystkich ksiąg, tak jak ustawione zostaną, z wypisaniem dat i nazw umieszczonych według §§. 31 i 32 na grzbietach, obok zaś ogólną liczbę stron każdéj księgi i liczbę aktów, wreszcie uwagę, czy księga jest oprawną i dobrze zachowaną. Wzór pod *B.*

Wzór *B.* Inwentarz ksiąg archiwum krajowego aktów grodzkich i ziemskich w . . . . .

Nazwa ksiąg

Numer porządkowy	Zawiera akta z lat	Format	Liczba stron i liczba aktów

b) Drugi będzie przedstawiał w porządku chronologicznym kadencyje jednego sądu, a przy każdéj kadencyi notował, w jakich księgach i od którego do którego numeru mieszczą się zapiski i akta do téj kadencyi się odnoszące. Przy sądach niemających kadencyi jeden rok kalendarzowy służyć ma za kadencyję. Przykład pod *C.*

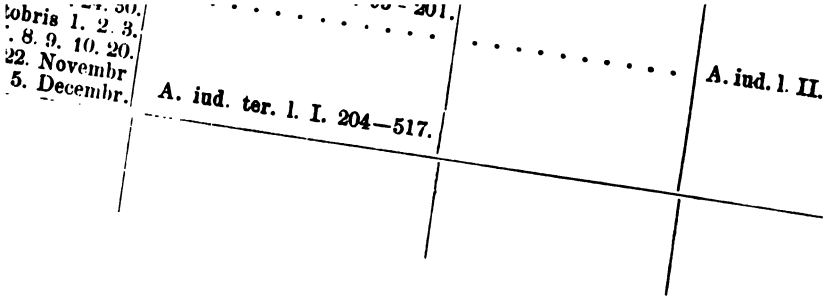
tobris 1. 2. 3.
. 8. 9. 10. 20.
22. Novembr
5. Decembr.
201.
A. iud. ter. l. I. 204—517.
A. iud. l. II.

				siae	ptiones	siae	ptiones
1522	3 Februarii.	A. jud. ter. XX. 16—252 XXIV. 1—99 XXV. 1—200	A. jud. ter. XX 253—304 XXV 201—608	Dto	Dto	Dto	Dto
1523	17 Jannuarii	A. jud. ter. con (trovers.) I. 1—306	A. jud. ter. in (scription.) I. 1—401 II. 1—602 III. 1—96				
	9 Februarii	. . . . .	. . . . .	A. j. ter. con. I. 307—503 II. 1—134	A. j. ter. ins. I. 402—607 III 97—803		
	3. 4. 5. 6. 9. 18. 20. 21. 22. 23 30 Martii	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	Dto	Dto

Annus	mensis, dies	Controversiae	Inscriptiones		
			Contractuum	Testamentorum	
1651	1—6 Martii	A jud. ter. contr. L. XXV 1—1171	A. jud. ter. insr. CV 92—12. 65 CVIII 1 - 504	A jud. ter. testam. I 1—82	
1659	2 Februarii	Dto	Dto	Dto	A. jud ter. quiet. I. 1—801

V.

O ułożeniu indeksów.

§. 39. Po ułożeniu ksiąg i inwentarzy w całém archiwum przystąpi urząd archiwalny do układania alfabetycznych indeksów osób i miejscowości w księgach archiwalnych wspomnianych.

§. 40. Do wszystkich ksiąg sądowych jednego województwa z przeciągu każdych stu lat sporządzonym ma być jeden indeks. Wiek XIVty dołączonym jednak będzie do XVgo i jednę całość stanowić.

§. 41. Każdy indeks ułożyć należy w ten sposób:

a) Ażeby pod nazwą familijną, o ile istnieje, mieściły się wszystkie osoby do niéj należące.

b) Ażeby przy każdéj osobie wymienione były jéj urzędy i posiadłości tak, jak w każdym akcie są wymienione, z podaniem roku, do którego się akt odnosi. Dodatek „olim“ w indeksie oznaczać ma akta, w których o jakiéj osobie jako o zmarłéj jest mowa.

c) Ażeby przy każdéj miejscowości wymienieni byli wszyscy urzędnicy, którzy w niéj mieli urzędu swego siedzibę, z wymienieniem lat urzędowania.

d) Ażeby przy każdéj miejscowości i instytucyi wyszczególnione były przywileje na jéj rzecz wydane.

§. 42. Wszystkie cytaty w indeksach zawierać mają nazwę i numer księgi, oraz numer porządkowy zapiski lub aktu. Wzór indeksu pod *D.*

Wzór *D.* Indeks osób i miejscowości wymienionych w aktach grodzkich i ziemskich województwa . . . . .

z lat 1.00 — 1.00

Nazwy osób i miejscowości z wymienieniem urzędów, posiadłości i przywilejów	Rok	Nazwa księgi	Nr księgi	Nr aktów

§. 43. Archiwum lwowskie ułoży najpiérw indeksy dla województwa ruskiego.

VI.

O urzędnikach archiwalnych i ich czynnościach.

§. 44. Dyrektor wykonywa bezpośrednią władzę nad urzędnikami i sługami archiwum, kieruje ich pracą, a w razie gdyby obowiązki swe zaniedbywali lub przekraczali, winien donieść o tém Wydziałowi krajowemu jako przełożonéj Władzy.

§. 45. Urzędnicy i słudzy archiwalni wszystkie podania swoje służbowe wnosić będą na ręce Dyrektora, który je z opinią swoją Wydziałowi krajowemu przedłoży. Dyrektor zaś sam prośbę o urlop wnosić ma do Wydziału krajowego.

§. 46. Dyrektor ma prawo udzielać urzędnikom i sługom archiwalnym urlopu do czternastu dni, Dyrektorowi zaś zapewnia się corocznie dwumiesięczny urlop.

§. 47. Dyrektor oprócz ogólnego nadzoru kierować ma bezpośrednio pracami około ułożenia ksiąg i indeksów w rozdziale IV i V Instrukcyi wyszczególnionemi.

§. 48. Dyrektor zastępuje archiwum na zewnątrz i podpisuje wszystkie akta wychodzące z archiwum, oraz korespondencyję prowadzoną przez urząd archiwalny. W tym celu winien codziennie do archiwum przybywać.

§. 49. Adjunkci winni są codziennie przez sześć godzin od 9—1 rano i od 2—4 po południu pracować w archiwum, prowadzić będą bezpośrednio czynności w rozdziale I II i III Instrukcyi około strzeżenia archiwum, dozorowania osób korzystających z archiwum i sporządzania wyciągów i odpisów wyszczególnione, a w chwilach wolnych od tych zajęć, pełnić będą czynności przez Dyrektora im przydzielone.

§. 50. Aplikanci winni są codziennie przez trzy godziny pełnić czynności archiwalne, jakie im Dyrektor poruczy.

§. 51. Słudzy archiwalni obowiązani są stósować się do poleceń Dyrektora a względnie adjunkta, uprzątać kancelaryje i sale aktów, palić w piecach, przenosić i układać księgi a ekspedycyje roznosić.

§. 52. W razie urlopu Dyrektora, adjunkt za upoważnieniem Wydziału krajowego obejmuje po nim zastępstwo, i podpisuje za niego ekspedycyje z dodatkiem „w zastępstwie Dyrektora“.

§. 53. W razie urlopu lub słabości adjunkta, Dyrektor pełni jego czynności, wydaje żądane księgi, nadzór zaś nad osobami korzystającemi z archiwum poruczyć może jednemu z aplikantów.

§. 54. Urząd archiwalny prowadzić będzie:

a) Dziennik podawczy podług wzoru *E*, do którego wszystkie nadchodzące podania, urzędowe pisma oraz ustnie do protokółu wniesione żądania wpisywać należy. Obok zanotowanym będzie dzień i sposób załatwienia.

Wzór *E*. Dziennik podawczy archiwum krajowego aktów grodzkich i ziemskich w . . . . . .

Nr.	Data i treść wniesionego pisma	Data i sposób załatwienia
1.	podano dnia	
2.		

b) Księgę doręczeń podług wzoru *F*.

Wzór *F*. Księga doręczeń archiwum krajowego aktów grodzkich i ziemskich w . . . . .

Ekspedycyja		Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania adresata	Dzień odbioru	podpis adresata
Nr.	data			

c) Księgę sznurową podług wzoru *G*.

Wzór *G*. Księga sznurowa archiwum krajowe aktów grodzkich i ziemskich w . . . .

Nr. Kwit na . . . . zł. . . . . c w. a. (t. j. . . . . zł. . . . . c. . . . w. a.) których odbiór od p. . . . . tytułem . . . . . . za sporządzenie . . . . do N. . . . . dzien podawczego Urząd archiw. poświadcza Z kwoty téj przypadają na: taksę . . . . stemple . . . . portoryja . . . . w . . . . . . d. . . . mca . . . . . r. . . . . Dyrektor archiwum aktów grodzkich i ziemskich	Archiwum krajowe aktów grodzkich i ziemskich w	Dto
Dto		Dto
Dto		Dto

§. 55. Dyrektor obowiązany jest przekładać Wydziałowi krajowemu wszystkie wnioski do prowadzenia archiwum się odnoszące, których załatwienie jego zakres działania przechodzi, ma proponować ryczałt na opał i potrzeby kancelaryjne i z niego corocznie w miesiącu Styczniu dokumentowany składać rachunek.

§. 56. Oprócz tego będzie Dyrektor składał Wydziałowi krajowemu:

a) Wykazy kwartalne z załatwienia spraw do dziennika podawczego wniesionych.

b) Wykazy półroczne z postępu pracy około uporządkowania ksiąg i indeksów.

c) Wykaz całoroczny z pobranych taks, któremi następnie Wydział krajowy rozporządzi.

§. 57. Wydział krajowy w czasie, który od jego uznania zależy, zarządzać będzie przez swych delegatów rewizyję archiwów, tak co się tyczy ich całości, jako też co się tyczy prowadzenia kasy i czynności archiwalnych.

§. 58. Wydrukowanym będzie wyciąg z niniejszéj instrukcyi, składający się z §§. 1, 6 i 7—25, a wyciąg ten rozesłanym będzie wszystkim władzom w kraju urzędującym, oraz przybitym na ścianie w kancelaryi każdego archiwum.

8. Ogłoszenie konkursu w celu obsadzenia posad systemizowanych przez W. Sejm przy krajowych archiwach aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie i Krakowie.

Wydział krajowy pismem 15 Lutego 1878 r. ogłasza posady: Dyrektora we Lwowie z remuneracyją roczną

1200 zł. Dyrektora w Krakowie z 1000 zł. Adjunkta we Lwowie z płacą 1100, dodatkiem aktywalnym 100 zł. i prawem do pięciolecia po 80 zł. Adjunkta w Krakowie z płacą 900 zł. i takiemiż dodatkami; sześciu aplikantów, czterech na Lwów, dwóch na Kraków z rocznem adjutum po 300 zł. w. a. Konkurs rozpisano do d. 15 Kwietnia 1878 r.

9. Treść Odezwy Wydziału krajowego z d. 20 Kwietnia 1878 r.

Wydział krajowy przesyła Akademii Umiejętności w moc. art. VII uchwały sejmowéj z dnia 21 Sierpnia 1877 r. podania ubiegających się o posady Dyrektorów, Adjunktów i Aplikantów z wezwaniem, aby przedstawiła kandydatów, jakich za najgodniejszych uzna.

10. Prezes Akademii pismem d. 15 Maja 1878 r.,

powołuje do składu Komitetu, zająć się mającego rozpatrzeniem podań na posady Dyrektorów, Adjunktów i Aplikantów przy archiwach krajowych, oraz wygotowaniem wniosków: pp. A. Bojarskiego, K. Estreichera, Dra J. Szujskiego członków Akademii, z głosem doradczym zaś Członka Komisyi historycznéj: Dra Franciszka Piekosińskiego.

11. Uchwała Komitetu z d. 1 Czerwca 1878 r., przyjęta przez Akademiję.

Komitet po rozpatrzeniu się w kwalifikacyjach kandydatów podaje: Na Dyrektorów we Lwowie: Dra Franciszka Ksawerego Liskego, prof. Uniwersytetu,

w Krakowie: Dra Michała Bobrzyńskiego, prof. Uniw. Na Adjunktów we Lwowie: Dra Antoniego Prochaskę; w Krakowie p. Ignacego Paulego. Na Aplikantów we Lwowie: Bohdana Mardyrosiewicza, Saturnina Kwiatkowskiego, Bronisława Gorczaka, Ludwika Finkla; w Krakowie: Ludwika Drobę i Michała Mikrota, uczniów Uniwersytetu.

W. Wydział krajowy zawiadamia pismem z d. 18 Czerwca, że zastósował się w całości do projektu Akademii, z wyjątkiem co do posady Adjunkta w Krakowie, którą powierzył Drowi Zygm. Kniaziołuckiemu.

12. Pismo W. Wydziału krajowego z d. 23 Sierpnia, w którym tenże W. Wydział uprasza Prezesa Akademii o odebranie przysięgi od Dyrektora archiwum w Krakowie Dra Michała Bobrzyńskiego, Dra Zbigniewa Kniaziołuckiego Adjunkta, i pp. Mikrota i Droby Assystentów. Odebrano przysięgę d. 1 Września 1878 r.

b) *Stypendyja dla górników.*

13. Treść Odezwy Wydziału krajowego z d. 1 Lutego 1878 r.

Uchwałą sejmową z d. 26 Maja 1875 r. ustanowione zostały dwa trzyletnie stypendyja dla ukończonych akademików górniczych, których warunki pismem d. 15 Października 1875 przez Komisyję fizyjograficzną ustanowione zostały. Gdy jedno z tych stypendyjów zawakowało, Wydział przesyła ogłoszenie konkursu i cztery podania do ocenienia Komisyi fizyjograficznéj.

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA

14. List Marsza

z

JW. Panie! G
czętą została w roku
ozdobiony pewną ilo
szczycie attyki umie
gzymsem głównym st
na dole u głównego
grupy, w klatce schod
sejmowéj mają być us
sejmowéj stanąć ma w

Zamierzając ogło
nianych rzeźb sprosił
naradzenia się nad tem
cowania podano być mi

W skład Komitetu
dowy gmachu sejmowego
lijusz Stochberger,
budowy gmachu sejmowe
ski Dyrektor w Zakładzi
wie Dr. Ksawery Lisk
Roman Pilat, Dr. Iz
liusz Zacharjewicz,
kowski, artysta mala

że w miejscach tych nie należy umieszczać figur historycznych, lecz tylko alegoryczne, któreby służyły do uwydatnienia charakteru i przeznaczenia gmachu.

I tak grupa na szczycie attyki miałaby symbolizować zadanie sejmu; poniżéj téj grupy umieszczone figury miałyby przedstawiać w alegoryi te cnoty, które pracom sejmu przedewszystkiém winny przewodniczyć; dwie grupy u głównego wchodu na zewnątrz, miałyby wyrażać środki prowadzące do pomyślności kraju a zarazem skutki dobrego ustawodawstwa, wreszcie dwie figury, które stanąć mają w klatce schodowéj, miałyby przedstawiać idee, które winny być głównym celem prac sejmowych, a zarazem środkiem ku osiągnięciu tego celu.

Z niełatwego zadania tego wywiązał się Komitet w ten sposób, iż zaproponował umieścić:

1) Na szczycie attyki grupę przedstawiającą: „Ustawodawstwo biorące w opiekę Polskę i Ruś".

2) Poniżéj owéj grupy cztery figury alegoryczne wyobrażające: mądrość, wiarę, miłość ojczyzny i poświęcenia (ewentualnie sprawiedliwości).

3) U wchodu na zewnątrz grupa jedna przedstawiająca oświatę, druga pracę.

4) W klatce schodowéj po obu stronach wejścia do sali sejmowéj dwie figury, z których jedna przedstawiać ma wolność, druga jedność. Ośm biustów w sali sejmowéj przedstawiać mają: Mieszka, Włodzimierza W., Bolesława Chrobrego, Jarosława, Kazimierza W., Władysława Jagiełłę, Zygmunta Augusta, Stefana Batorego.

Dr. Szaraniewicz proponował umieścić zamiast Władysława Jagiełły, Jadwigę, zaś zamiast Stefana Batorego księcia Daniłę. Załączając spisane w streszczeniu

główne myśli, które w czasie narad Komitetu były poruszone, Wydział krajowy udaje się do JW. Pana z uprzejmą prośbą, ażebyś z Członków Akademii zebrać raczył kółko osób kompetentnych, któreby przedstawiony niniejszém wynik obrad tutejszego Komitetu pod rozwagę wzięły, a następnie swoich uwag a względnie wniosków w przedmiocie powyższym, Wydziałowi krajowemu udzielić raczyły.

Wydział krajowy wyraża nadzieję, że JW. Pan, ze względu na rzecz, która jest przedmiotem niniejszéj prośby, łaskawéj swéj pomocy nie odmówisz i że cenne zdanie, które za pośrednictwem Jego spodziewamy się otrzymać, ułatwi Wydziałowi krajowemu decyzyję w sprawie, która dla kierownictwa budowy gmachu sejmowego jest nader wielkiéj wagi. We Lwowie d. 22 Listopada.

15. Ustanowienie Komitetu do rozpatrzenia planu ornamentacyi gmachu sejmowego we Lwowie.

Prezes Akademii powołał do Komitetu Członków Akademii: Dra Łepkowskiego, Wł. Łuszczkiewicza, Dra J. Szujskiego i Dra Piekosińskiego z pośród grona Akademii Dra Maryjana Sokołowskiego. Komitet pod przewodnictwem Prezesa zebrany, przeprowadziwszy dyskusyję nad projektem i udzielonemi protokółami obrad lwowskich, wezwał pp. Łuszczkiewicza, Szujskiego i M. Sokołowskiego do wypracowania wniosków, Dra J. Piekosińskiego do przygotowania objaśnień heraldycznych. Na drugiém posiedzeniu Komitetu (d. 20 Grudnia 1878) przyjętym został wypracowany memoryjał podkomitetu, wraz z projektem herbu Dra F. Piekosińskiego jak następuje:

Zdanie sprawy Komitetu

celem udzielenia opinii co do przedmiotów dekoracyjnych w gmachu sejmowym we Lwowie.

Wysoki Wydziale krajowy!

Wysoki Wydział krajowy zakomunikował Akademii Umiejętności projekt ornamentacyi artystycznéj gmachu sejmowego na wewnątrz i zewnątrz, przyłączając protokół obrad nad tym przedmiotem we Lwowie odbytych.

Zarząd Akademii, najżywszy biorąc udział w sprawie budowy godnego reprezentacyi krajowéj i wielkich interesów narodowych gmachu sejmu krajowego, powołał Komisyję, złożoną z osób, któreby bądź pod względem artystycznym, bądź pod względem historyi i heraldyki przedmiot przedstawiony Akademii wszechstronnie zbadać i odpowiednie uwagi a względnie wnioski przedstawić mogły.

Do składu téj Komisyi należeli, jako reprezentanci historyi: Prof. Szujski i Dr. Piekosiński, jako reprezentanci historyi sztuki, Prof. Łuszczkiewicz i p. Maryjan Sokołowski.

Pod Przewodnictwem Prezesa odbyły się dwa posiedzenia, z których jedno obrało podkomitet do wypracowania odpowiedniego memoryjału, drugie jednomyślnością tenże memoryjał przyjęło. Zarząd Akademii poleca przedstawiony projekt, osnuty wyłącznie na motywach we Lwowie poruszonych, w przeprowadzeniu wszakże znacznie od niego odmienny, z tą gorliwością, jaką mu dyktuje, nie ambicyja przeprowadzenia myśli własnéj, ale gorące pragnienie ujrzenia gmachu sejmu krajowego w przystrojeniu, które i rzeczywistości naszych stósunków dzisiejszych i historycznéj

chwili, w któréj gmach powstaje i przeszłości, na której się opiera, wedle sumiennego jego przeświadczenia odpowiada.

W razie gdyby pomysły w memoryjale wyrażone znalazły przyjęcie, oświadcza téż zarząd Akademii gotowość dostarczania dalszych objaśnień co do szczegółów ornamentacyi, a mianowicie do przesyłania zdania swego nad przedstawionemi sobie projektami biustów, posągów i grup dla gmachu sejmowego przeznaczonych. Ufa on, że znajdą się siły artystyczne w kraju, które lepiéj niż zagraniczne, a zarazem za mniejszém wynagrodzeniem, podołają zadaniu przedstawienia w rzeźbie pomysłów w memoryjale podanych, uczuciom narodowych bliskich; mniema jednak, że pewne jednolite kierownictwo, pochodzące od autorów projektu byłoby w takim razie koniecznem. Nie tai téż Zarząd Akademii i najbliżéj interesujące się tym przedmiotem koła, jak miłą byłoby dla nich rzeczą pracować na tém polu jak najgorliwiéj dla reprezentacyi kraju, która Akademiję tak hojnie dotąd wspierała, i dla stołecznego miasta kraju naszego.

Komisyja Akademii Umiejętności zgadzając się na zasadę ogólną, która przewodniczyła projektowi Komisyi lwowskiéj, co do wyboru przedmiotów mających zdobić gmach sejmowy, uważa za potrzebne podać niektóre uwagi co do szczegółowego téj zasady przeprowadzenia, i to nie tylko ze względów konieczności uwydatnienia przeznaczenia gmachu, ale również tak z powodów historycznéj, jak zwłaszcza artystycznéj natury.

1) *Grupa na szczycie attyki.*

Projekt téj grupy, mający przedstawiać ustawodawstwo biorące w opiekę Polskę i Ruś, w postaci figur tray-

mających dwie tarcze, z których na jednéj ma być wyobrażony orzeł, jako herb Polski, a na drugiéj lew skaczący na skałę, jako herb Rusi; ma zdaniem Komisyi tę wielką wadę, że na samym szczycie gmachu sejmowego, poświęconego wspólnym pracom dwóch bratnich szczepów, uwydatnia niejako ów dualizm narodowy, który nas nieraz w życiu publiczném boleśnie razi, i niekiedy przybiéra charakter niezgodny z tą myślą jedności, która pracom sejmowym przewodniczyć powinna. Tam, gdzie powinien on wyrażać wspólność interesów, solidarność i zgodę w poczuciu jednego celu w sposób najwybitniejszy i najwymowniejszy zarazem, wyrażać on będzie różnice, odcienia a nawet walki powstałe skutkiem nienormalnego położenia. Dualizm ten tém bardziéj musi być rażący, że prawdopodobnie tarcza ze lwem skaczącym na skałę, zwrócona będzie ku tarczy z orłem, co w ogólném wrażeniu da obraz lwa skaczącego na orła i jakby chcącego go rozszarpać. Odwrócenie zaś lwa w przeciwną stronę, dałoby bez wątpienia nie bardziéj szczęśliwy, a kto wie czy jeszcze nie nieszczęśliwszy obraz. Dwie tarcze następnie z dwoma różnemi herbami, już są z tego względu niestósowne, że odpowiadają jakby dwom różnym prowincyjom mającym wspólny sejm i wspólny gmach sejmowy, kiedy w rzeczywistości sejm galicyjski jest sejmem jednéj prowincyi, jednego kraju i w skutek tego jedno godło i jeden herb winienby wieńczyć gmach przeznaczony na jego pomieszczenie. Nakoniec, gdyby nawet chodziło koniecznie o uwzględnienie etnograficznych różnic ludności krajowéj w grupie szczytowéj gmachu i w godłach ją zdobiących, to wówczas nawet Komisyja uważałaby wybór orła i lwa, jako godeł herbowych za niewłaściwy. Orzeł bowiem jest herbem Polski, tak jak lew może być

wiadać będą one w zupełności stylowi budynku, a przytém dość różne od siebie, aby różnice nie tylko etnograficzne i geograficzne uwydatnić, lecz żeby w całość grupy wprowadzić tę rozmaitość, któréj zobopólna ponderacyja jest jednym z warunków wrażenia, jakie każde dzieło sztuki wywierać na nas powinno.

Zarzut, że Wisła i Dniestr nie są rzékami wyłącznie galicyjskiemi, nie wytrzymałby krytyki. Wszak Dunaj nie jest rzeką wyłącznie austryjacką, a ileż razy przedstawiają go allegorycznie na publicznych gmachach wiedeńskich i austryjackich w ogóle. Zarzut inny, że figury takie będą „banalne“ nie większą miałby wartość. Banalność w sztuce nie odnosi się do przedmiotu, ale do sposobu jego pojęcia i wykonania. Trzymając się ściśle dziedziny sztuki powiedzieć można, że wszystkie przedmioty religijne i wszystkie allegoryczne są banalne, a któż traktującym je artystom zarzucić tę banalność zechce? Oto chodzi tu jedynie, ażeby w ich pojęciu i wykonaniu, w typach i w linijach, w sposobie traktowania nagości i draperyj nie było właściwéj i rzeczywistéj banalności, żeby nie wyglądały jak ulepione z gliny lub gipsu, jak wystrugane z drzewa, lecz żeby szerokiém traktowaniem, powagą i wyrazistością odpowiadały monumentalnemu swemu przeznaczeniu. Zarzut trzeci nakoniec w protokóle Komisyi lwowskiéj, że na szczycie attyki postaci rzek są niewłaściwe, jest dla nas nie zupełnie zrozumiały. Wszakże budynek sejmowy ma być postawiony w stylu, że tak powiemy, nowożytnie renesansowym, czy téż nowożytnie klasycznym, dla czegóżby zatém dekoracyja rzeźbiarska w samych źródłach klasycyzmu tkwiąca, miała być dla niego nie właściwą, zwłaszcza u szczytu gmachu? Na nieśmiertelnych tympanonach frontonów dwóch najgło-

śniejszych greckich świątyń, bo na zachodnim frontonie Parthenonu ateńskiego i na takimże frontonie świątyni Jowisza Olimpijskiego w Olimpii, na jednym i na drugim, w dwóch rogach grup je zdobiących przedstawione były personifikacyje rzek. Na Parthenonie Illissos i Kephisos, na świątyni Jowisza Alpheos i Kladeos, t. j. właśnie te rzeki, które ograniczały terytoryjum, na którém się odbywały przedstawione w grupach rzeźbiarskich sceny. Politeistyczna wyobraźnia starożytnych przedstawiała te rzéki w formie ziemskich (chtonicznych) bóstw, które jako idealne pojęcia weszły w skład artystycznych przedstawień późniejszych czasów. Tak z renesansowéj i jak z nowożytnéj dekoracyi architektonicznéj moglibyśmy na poparcie tego liczne przytoczyć przykłady. Jeśli więc zarzuty te nie mają w historyi sztuki dostatecznéj podstawy, to w takim razie dla wszystkich wymienionych powodów, te dwóch rzek postaci najlepiéjby, jak sądzimy, odpowiadały przeznaczeniu grupy i zarazem myśli przeznaczenia budynku.

W projekcie Komisyi lwowskiéj po nad grupą dwóch dalszych postaci ma się wynosić postać trzecia, t. j. uosobnienie „ustawodastwa“, biorącego w opiekę Polskę i Ruś. Otóż wybór téj postaci zdaniem Komisyi Akademii Umiejętności nie zdaje się odpowiadać także artystycznym względom. Przypuszczamy jako zasadę naprzód, że odrobienie posągów i rzeźb mających zdobić gmach sejmowy tylko polskim rzeźbiarzom powierzone być powinno i powierzoném będzie. W warunkach więc naszéj rodzinnéj sztuki, a mianowicie naszego polskiego rzeźbiarstwa, należałoby artystom ile możności ułatwić zadanie. Tymczasem uosobienie „ustawodawstwa“ nasuwać musi dla artysty nie mało trudności, jeśli zechce dzieło artystyczne utworzyć nie w pła-

skorzeźbie, ale w posągu stojącym na szczycie gmachu i rysującym się w ogólnych linijach na jasném tle nieba. Płaskorzeźba ma z natury swéj pewną malowniczą stronę, która pozwala na wprowadzenie licznych akcessoryjów, i na uwydatnienie każdéj myśli symbolicznemi dodatkami, a nawet postaciami innemi, niż postać główna; może mieć ona przytém swą stronę dramatyczną, która wprowadzeniem postaci w akcyję, daje możność wyraźnego mniéj lub więcéj wypowiedzenia myśli przez nię uosobionéj; upoważnić do nadania téj postaci pewnego ruchu, do odpowiedniego jéj nachylenia i przegięcia, które wyklucza prostotę surową geometrycznych i architektonicznych linij. Wiemy, jak po mistrzowsku skorzystał z tych warunków przy podobnym przedmiocie David d' Angers na frontonie paryzkiego Pantheonu. Co innego jest tutaj; postać ma być posągiem, i to posągiem umieszczonym w powietrzu, wysoko, a zatém ma być dziełem dłuta w linijach swych niesłychanie prostém, zredukowaniem w swém wyrażeniu do najskromniejszych środków, pełném nie tylko pomnikowéj prostoty, ale i pomnikowego spokoju, odpowiadającém symetrycznością ruchu i kształtu, również jak geometrycznym charakterem konturów linijom budowy, któréj szczyt ma jako architektoniczny akroter wieńczyć, a mimo to dziełem jasném, wyraźném, i określoném. Cóż w tych warunkach artysta zrobić będzie mógł z takiém pojęciem jak „ustawodawstwo", na wyrażenie którego nie znamy ściśle określonych i ogółowi znanych form. Zrobi piérwszą lepszą postać kobiécą, która nie będąc w przedmiocie swym banalną, w wykonaniu rzeczywiście banalną się stanie. Jakżeż wyrazi jéj „opiekę", jeśli jéj nie da pewnego, niemożebnie symetrycznego ruchu, który linije pokrzywi i dać nam musi widok pokonania

pewnych gimnastycznych na téj wyżynie trudności; co więcéj, mając z góry tak podyktowaną myśl, będzie on walczył z trudnościami jéj wyrażenia, co nie może korzystnie wpływać na wykonanie dzieła. Dla tych więc przyczyn zdaniem Komisyi Akademii Umiejętności, zamiast abstrakcyjnéj postaci „ustawodawstwa“, właściwszą byłaby mniéj abstrakcyjna, bardziéj ujęta, zrozumiała i plastyczna postać genijuszu skrzydlatego, ze strzelistą i nawet jeśli można złoconą aureolą około głowy, który żadnych akcessoryj i symbolów objaśniających nie potrzebuje. Będzie to genijusz ojczyzny, który rozpostartemi skrzydłami swemi podniesie nastrój ogólnego wrażenia budynku, wskaże niejako dążenie do tych wyższych celów, które powinny przyświécać obradom sejmu, i stósowni ułożonemi rękoma, błogosławić będzie nie tylko godłu kraju podpartemu postaciami rzek, ale i tym szeregom i dalszym łanom całéj Polski i Rusi, które się rozciągają po za widnokręgiem widzianym z téj wysokości. Utworzy to geometrycznie symetryczne i proste linije, odpowiadające w zupełności linijom architektury a będzie zrozumiałe dla wszystkich.

Streszczamy się. W ten sposób całość grupy proponowanéj przez nas wyrażać będzie genijusza skrzydlatego ojczyzny błogosławiącego Galicyję, wyobrażoną w herbie złożonym ze wszystkich herbów części lub całych województw, które w jéj skład weszły, na jednéj tarczy podpartéj postaciami rzek, które stanowią jéj granice i zarazem odpowiadają dwom jéj odrębnym częściom. Pod rysunkowym względem da nam to grupę piramidalną i zamkniętą, w konturach swych symetryczną i prostą tj. istotny architektoniczny akroter, przypominający tę piękną grupę, która uwieńcza szczyt pałacu „Przemysłu“ na polach Eli-

zejskich w Paryżu. Tam genijusz sławy wieńczy przemysł i handel, tu genijusz ojczyzny błogosławić będzie krajowi i tym obradom, które mają rozstrzygać interesa kraju w gmachu sejmowym. Dołączony rysunek myśl tę bliżéj objaśnia.

2) *Figury na attyce.*

Że w przedłużeniu pilastrów dzielących zasadę budynku, po dwóch stronach środkowego ryzalitu, mają być umieszczone na attyce cnoty obywatelskie, przeciw téj myśli Komisyi lwowskiéj, Komisyja Akademii Umiejętności nic zgoła zarzucić nie może, tylko ze względów artystycznych chciałaby zrobić inny wybór tych cnót, czy téż tych allegoryj. Komisyja lwowska projektuje, aby figury allegoryczne przedstawiały: 1. Mądrość, 2. Siłę, 3. Miłość Boga i 4. Miłość ojczyzny, nie mówiąc o proponowanych waryjantach 1. Abnegacyi, 2. Poświęcenia i 3. Wytrwałości woli. Nie przeczymy, że zwłaszcza cztéry piérwsze z tych allegoryj przedstawiane i wyobrażane były nieraz w sztuce, i to tak w epokach wielkich i świetnych, jak w epokach upadku; ale, o ile nam wiadomo, albo nie na tak wielkiéj wysokości, lub téż z pomocą akcessoryj, które z każdéj z nich tworzyły trudny do odczytania hieroglyf, jeżeli nie były bezmyślnemi dekoracyjnemi ogólnikami. W niszach włoskich pałaców, na ścianach świątyń i na nagrobkach odrodzenia widzieliśmy je nieraz, ale jeśli miały one jakąś wartość i jakieś znaczenie, to zawsze ustawione były w ten sposób, aby sam wyraz twarzy i charakter postawy o każdéj z tych figur mówił. Kobiéta w zasłonie drapującéj jéj głowę podniesioną w górę ku kielichowi z hostyją, z rękoma złożonemi do modlitwy, z wyrazem twarzy i oczu pełnym

ufności, z tém skupieniem wewnętrznem ducha, które się rysuje w każdéj linii nogi przeglądającéj przez fałdy sukni, w każdym konturze palca tych nóg, taka jednem słowem, jaką wyrzeźbił Civitali w marmurze zdobiącym dzisiaj uffi-cije florenckie nie potrzebowała podpisu: „Fides“, aby każdy widział, że wyobraża wiarę.

Wszystkie te allegoryje przestawały być zimnemi abstrakcyjami, a stawały się cnotami żywemi, wcielonemi w brąz lub marmur. Emblematy i symbole były do ich wyrażenia zbyteczne. Dlatego też jest rzeczą znaczącą, że w tych personifikacyjach poprzestawano zawsze na uczuciach całych i prostych i nie bawiono się nigdy w tych uczuć odcienia, ani w ich analizę. Była to wiara, lecz nie wiara w coś; miłość, ale nie miłość czegoś; wytrwałość, lecz nie wytrwałość jakaś. W pojęciu, wykonaniu, w stylu i w podpisie tych postaci uderzał przedewszystkiém monumentalny lakonizm. Na tym lakonizmie właśnie polega siła wrażenia, jakie wywiérają. Jednak i inaczéj także pojmowano allegoryje. W innych epokach starano się nie tak o wyrażenie uczuć, jak raczéj subtelnych i zimnych abstrakcyjnych pojęć. Odróżniano wiarę Chrystusa od wiary w Jehowę, miłość ojczyzny od miłości Boga, wytrwałość woli od wytrwałości uczuć. Idealistyczny olymp sztuki rozmnożył się w nieskończoność. Wewnętrzna siła artystycznéj twórczości zastąpiona została dodatkami zewnętrznych symbolów i emblematów. Myśl subtelniejsza wymagała z natury rzeczy dokładniejszych określeń. Aby poprzestać na najprostszych z tych allegoryj, to „miłość ojczyzny“ np. przedstawiano w postaci kobiéty z wieńcem liści dębowych na głowie, stojącéj przed ołtarzem, na którego ścianach wyrzeźbiony był Curtius na koniu rzucający się w przepaść;

miłość Boga w osobie kobiéty trzymającéj gorejące serce w jedném ręku, z kadzielnicą buchającą dymem wonności w drugiém. Lecz czyż w personifikacyjach mających takie formy nie poznajemy epoki zepsutego smaku, która je wydawała: czasu, w którym duch prostych i silnych uczuć uleciał, a potrzeba zastąpienia go teatralną pozą pozostała, czy nie staje nam na ich widok budynek stylu barocco przed oczyma z tym przepychem rzeźbiarsko architektonicznym, który się z takiém zamiłowaniem w allegoryjach, dewizach symbolach, emblematach i łamigłówkach lubował, z temi ozdobami ciężkiemi i obfitemi, z temi linijami giętemi i połamanemi, przy których draperyje posągów musiały być wiatrem wezbrane, gesta i ruchy dramatyczne, przesadzone i niespokojne, aby się z ich krzykliwością chaotyczną i pretensyjonalną godziły.

Jakżeż wyglądałyby te zagadkowe i emblematyczne postaci w przedłużeniu pionowych i prostych linij pilastrów budynku, z krzyżami, gorejącemi sercami, dymiącemi kadzielnicami w ręku, z ołtarzami u nóg, z rzeźbami Curtiusów rzucających się w przepaść a trudnych do rozpoznania, lub z innemi mniéj znanemi emblematami jeszcze; jednem słowem z dodatkami, które mniéj lub więcéj kierunek linij prostych psują, a przytém nie będąc zrozumiałe dla nikogo, nie wyrażają nic w rzeczywistości? Jeżeli zasadą dobrego w sztuce smaku jest nienadużywanie allegoryi w ogóle, to w szczególności winno być artystycznym obowiązkiem użycie tylko allegoryj takich, które są jasne i zrozumiałe dla wszystkich, które nie stanowią hieroglifów trudnych do odcyfrowania, które nie potrzebują koniecznie napisów, ale się tłomaczą same przez się, albowiem uświęciła je klasyczna tradycyja starożytnego świata,

którąśmy z mlekiem cywilizacyi wyssali. Dlatego też Komisyja Akademii Umiejętności, na miejsce figur proponowanych przez Komisyję lwowską, wnosi, by na attyce stanęły cztery figury następujące: 1) Prawda, naga przeglądająca się w zwierciadle, które trzyma w ręku; 2) Miłość z zapaloną pochodnią; 3) Wiara, nie z krzyżem, zupełnie niewłaściwym w tém miejscu, ale z gwiazdą na czole i 4) Sprawiedliwość z szalami. Z czterech figur zresztą proponowanych przez Komisyję lwowską, dwie piérwsze t. j. mądrość i siła, odpowiadałyby tym samym warunkom. Mądrość przedstawianą bywa tak jak prawda, tylko udrapowana i nieprzeglądająca się lecz szukająca w zwierciadle tego, co leży po za nią, coby odpowiednim ruchem głowy wyrazić należało. Na téj wysokości byłoby to niezrozumiałe; dlatego przekładamy prawdę, któréj allegoryczny obraz wszystkim jest znany. Siła wyobrażoną bywa w postaci Herkulesa z pałką, co daje wrażenie saméj siły fizycznéj; siły moralnéj w zrozumiałym typie nie znamy; wolelibyśmy więc téj personifikacyi uniknąć. Sprawiedliwość zaś, którąśmy wbrew postanowieniu Komisyi lwowskiéj w projekcie naszym utrzymali, jest cnotą, która powinna wszystkim czynnościom obywatelskim przewodniczyć. Wszystkie te cztery figury, odpowiadające tradycyjom pięknym sztuki, zakończą pionowe linije pilastrów prostemi i pionowemi w znacznéj części konturami.

3. *Grupy na dole po obu stronach wejścia.*

Jeżeli grupa środkowa i cztéry figury attyki, o których dotychczas była mowa, mają się rysować na jasném tle nieba w ogólnych konturach, to dwie grupy dolne rysować się będą na ciemniejszém tle budynku. Piérwsze są

w powietrzu i stoją wysoko; drugie na ziemi i blizko oka patrzącego. W tych róznicach przeznaczenia leżą już różnice nietylko ich wykonania, ale i ich pojęcia. Figury górne należą do świata idealnego, są to abstrakcyje moralne i allegoryje, jakby bóstwa starożytnych panujące nad całością budynku z Olympijskiéj wysokości. Grupy dolne powinnyby, w przeciwieństwie do tego, bardziéj się z życiem, z realnością, z walką i trudem codziennym i ciągłym, z historyją wreszcie i z gruntem, na którym stoją, wiązać. Piérwsze są spokojne, nie ma powodu, dlaczegoby drugie nie miały być udramatyzowane. W wykonaniu piérwszych odcienia uczuć i myśli na tych wysokościach giną; w wykonaniu drugich, każdy przechodzący będzie je mógł nie podnosząc głowy ocenić. Dualizm ten nawet, którego wyrażenie na szczycie budynku nas raziło, tu mógłby być wyrażony zgodnie z prawdą i bez skandalu.

Komisyja akademicka, powodując się temi uwagami, postanowiła przedstawić dwa pomysły do grup na dole po obu stronach wejścia: jeden podejmujący myśl, którą Komisyja lwowska u szczytu budynku mieć chciała, w upostaciowaniu wszakże ściśle historycznem; drugi zbliżony do samego pomysłu Komisyi lwowskiéj przeznaczonego dla dekoracyi wejścia, z tą różnicą, że pragnęła ten pomysł udramatyzować.

Proponuje zatém Komisyja po dwie grupy do wyboru. Piérwsze dwie grupy przedstawiałyby dwie najstarsze kodyfikacyje na ziemiach polskiéj i ruskiéj: Kazimierza Wgo w odpowiedniém otoczeniu kilkoma figurami (dostojnicy duchowieństwa, świeccy, szlachcic, mieszczanin i wieśniak), trzymającego w ręku rozłożoną księgę lub zwój Statutu Wiślickiego z latami 1348—1368, jako granicznu-

kami téj ustawodawczéj pracy. — Jarosława Wgo w podobnémże otoczeniu ze zwojem lub księgą Prawdy ruskiéj rokiem 1020.

Drugie dwie grupy nie wchodziłyby jeszcze w historyję, a to, w obec stylu budynku poczytalibyśmy im za zasługę. Celem ich byłoby wszakże zbliżyć się bezpośrednio do rzeczywistości, tłumaczyć wchodzącym, jakie zadania przeznaczyła historyja pracom w tym właśnie budynku sejmowym podejmowanym. A więc grupa: Obrony praw i grupa: Zdobycia praw, uzupełniające się wzajemnie; piérwsza obrazująca czynnik wytrwałego obstawania przy tém, co daje prawo Boże, prawo natury, prawo historyczne; druga, czynnik pracowitego i dzielnego wywalczania tego, do czego uprawnieni od Boga, od prawa przyrodzonego, od prawa historycznego mogą dążyć i do czego dążyć powinni: czynnik zachowawczy i czynnik rzetelnego i organicznego postępu. Więc w grupie piérwszéj Obrony praw, półnagi i muszkularny młody człowiek, zasłaniający sobą kilka figur wyrażających życie rodzinne, życie wiary i życie narodowości. Więc w grupie drugiéj Zdobycia praw, takaż postać młoda, silna, niosąca w ręku pochodnię światła lub wskazująca cel wyższy, a za nią tłok ludzi z wyrazem energii, kobiety wskazujące dzieciom tenże sam cel wyższy — wszyscy z emblematami pracy rolniczéj, przemysłowéj lub umysłowéj, zapatrzeni w wskazywaną sobie przyszłość. Przypominamy, że pomysł ten, oczywiście zmieniony dla naszych stósunków, potrąca o ową przecudną dekoracyję łuku tryumfalnego w Paryżu, w któréj pod dłutem Rude'go przedstawiono: Le Depart obrońców ojczyzny z allegoryczną postacią Marseillaisy. Komisyi zdaje się téż, że grupy owe przystroiłyby gmach sejmowy

więcéj nawet od powyższych dwóch historycznych, nadałyby wejściu więcéj życia i powinnyby być łatwo rozumianemi a zarazem przyjętemi przez wyobraźnię patrzących.

4. *Dwa posągi w klatce schodowéj.*

Wskazując pod 3) dwa pomysły grup u wejścia do sejmowéj sali, zmuszoną jest Komisyja i tutaj podać po dwie pary posągów, z których piérwsza odpowiada piérwszéj kategoryi grup, druga drugiéj. Odsunąć zaś musi projekt dalszych dwóch alegorycznych posągów: Wolności i jedności, jużto z powodów powyżéj o używaniu alegoryj przytoczonych, już z powodu, że rozbijałyby one konsekwencyję jéj pomysłu, w końcu zaś dla nadzwyczaj trafnéj uwagi p. Rodakowskiego, że jedność w jednéj figurze przedstawić się łatwo nie da. Tak jedność jak i wolność wchodzą wreszcie jako czynniki moralne w dwie dramatyczne grupy: Obrona praw i Zdobycie praw, jedna i drugie wymagają wolności ruchu politycznego i jedności w działaniu. Otóż w razie przyjęcia grup historycznych pod 3) wskazanych, Komisyja proponowałaby w klatce schodowéj, dwa postawione na przeciw siebie kolosalne posągi dwóch założycieli chrześcijańskich społeczeństw: polskiego i ruskiego: Mieczysława z krzyżem łacińskim i Włodzimierza Wgo z krzyżem ruskim. W razie zaś, gdyby grupy dramatyczne: Obrona praw i Zdobycie praw przyjętemi były, należałoby zacząć wprost od postaci, które mają bezpośredni związek z pracą ustawodawczą w Polsce i na Rusi, od inicyjatorów prawa.

5. *Busty w sali sejmowéj.*

W zupełnéj zgodzie na udekorowanie wnętrza sali sejmowéj postaciami historycznemi, Komisyja akademicka

proponowałaby dwie odmiany, jednę artystycznéj natury, drugą tyczącą się wyboru osób.

Nie wątpiąc, że wnętrze sali sejmowéj zachowa charakter odrodzenia, mniema Komitet akademicki, że chociażby sprowadzono ornamentykę do jak największéj oszczędności i prostoty, należałoby nie żałować przecież jako głównéj ozdoby zastąpienia biustów posągami, postawionemi na tle odpowiednich wnęków, posągami, które dobrze wykonane, pozwoliłyby wystąpić z nowemi okazami sztuki rzeźbiarskiéj w Polsce. Biusty, szczególniéj osób historycznych odleglejszych wieków, chociażby bardzo wybitnéj charakterystyki, nie mają przecież ani w części tego bijącego wrażenia, jakie miewają posągi, przy których rzeźbiarz ma na zawołanie ustawienie postaci i ubiór odpowiedni wiekowi.

Odstępując co do wyboru osób od myśli Komitetu lwowskiego, jak zobaczymy poniżéj, Komisyja akademicka postarała się, aby posągi te miały rozmaitość, jakiéj królewskie postaci nigdy mieć nie mogą, przez tę rozmaitość wpadały od razu w oko, uniknęły losu figur dekoracyjnych, o które się nikt nie pyta, a zarazem podały rzeźbiarzom ponętę ostrzejszéj i wybitniejszéj charakterystyki, jakiéj jednostajny strój królewskich postaci mniéj dopuszcza. Zwraca tu Komisyja uwagę na figury dekoracyjne Degli Uffizi we Florencyi, które na bronzowym tle kolumn renesansowych tak uroczyście nastrajają każdego odwiedzającego miasto Medyceuszów.

W wyborze osób wszakże wzgląd ten artystyczny był tylko ubocznym. Komisyja miała inne względy. Wybierając na ośm biustów lub posągów wyłącznie królów, czyni się zapewne zadość miłości dla przeszłości naszéj,

któréj ci królowie są najwybitniejszymi reprezentantami; ale mimowoli naraża się na trudność, a ewentualnie nie sprawiedliwość wyboru, na zarzuty, czemu jest ten, a nie ma owego, usuwając zaś te zarzuty rozumowaniem, że się poszło wedle téj albo owéj myśli i podniosło tych, którzy téj myśli odpowiedzieli, możnaby znaleść niepokonaną trudność w owéj, architektonicznie widać koniecznéj liczbie 8. To zarzuty spotykają i wybór lwowski. P. Szaraniewicz chciał mieć koniecznie Daniłę i Jadwigę zamiast Jagiełły, dlatego, że Jagiełło ruskie uczucia ma obrażać; mybyśmy zapytali, dlaczego w szeregu królów nie ma Władysława Warneńczyka i Zygmunta III, pamiętnych bojami z Turcyją, a ze względu na Ruś uniję florencką i uniję brzeską? Dlaczego nie ma Jana Kazimierza, twórcy unii hadziackiéj? lub Jana III, który przecież jest największą europejską chwałą naszą? Jeżeli chodzi o zasługi prawodawcze, czemu obok Jarosława, Kazimierza Wgo, Zygmunta Augusta twórcy unii, Batorego twórcy trybunałów, nie ma Zygmunta I, który tyle robił dla reformy wojskowéj i skarbowéj i dla kodyfikacyi w Litwie i Polsce? Czemu nie ma króla Stanisława Leszczyńskiego, patryjarchy dążeń reformy w wieku XVIII? Szereg proponowany nie ma téż jednolitości myśli; z początku jest paralellizmem polskich i ruskich dziejów, potém zaś od Kazimierza Wgo zdaje się znaczyć dzieje prawodawczych i politycznych zmian, ale dzieje niedokończone, bo wykreśla dwa po Batorym stólecia.

Komisyja akademicka zbliża się raczéj myślą do seryi C. proponowanéj a odrzuconéj, i mniema, że przedstawienie postaciami historycznemi kolei naszego życia parlamentarnego w epoce naszego politycznego bytu, byłoby dla sali sejmu naszego najwłaściwszém, bo czynność sejmu tego

sądzoną być musi koniecznie jako dalszy objaw politycznéj naszéj myśli w parlamentach przeszłości objawionéj, bo liczyć się ma z jéj dobremi i złemi stronami, korzystać z jéj doświadczeń i wskazówek najmędrszych i najcnotliwszych w życiu publiczném obywateli. Koleje przeto myśli naszéj politycznéj przedstawić w prawdzie dziejowéj, jestto przypomnieć przeszłość w sposób spółcześnie skromniejszy a bardziéj obowiązujący potomność. Usuwa to zarazem wszelką walkę między nami i Rusinami; przeszłość ich i nasza naznaczoną już została wielkiemi posągami w klatce schodowéj; myśl polityczno-parlamentarna, tak polskich jak ruskich spraw się tycząca, znalazłaby obraz w stósownych posągach i napisach.

Proponuje przeto Komisyja szereg posągów i napisów znaczących koleje myśli politycznéj polskiéj od początku jéj objawiania się na widowni parlamentarnéj. Napisy, po dwa między dwoma posągami, obwiedzione ornamentem, umieszczone na tablicach marmurowych białych z obwódkami złotemi, złotem ryte mieściłyby nazwiska osób, które wypełniają chronologicznie myśl w posągach zawartą.

Podajemy tu z umotywowaniem kolejne następstwo posągów i napisów z dodatkiem, że niejedna z postaci może być nieznaną szerokim kołom a znaczenie jéj dopiéro dzięki nowożytnym badaniom, jak to poświadczą fachowi Członkowie Komitetu lwowskiego, należycie podniesioném i zapewnioném zostało.

1. Zbigniew Oleśnicki, kardynał biskup krakowski właściwy patryjarcha parlamentarnéj obrony swobód i przywilejów polskich, za takiego przez cały XVI wiek w wielu pismach i mowach politycznych uważany, reprezentant parlamentaryzmu w jego piérwotnéj senatorskiéj

formie, jak niemniéj hijerarhicznéj polityki wewnętrznéj w piérwszéj połowie wieku XV. człowiek, który stworzył całą szkołę polityczną, wywołującą liczne i bogate w skutki walki w tymże wieku piętnastym.

Dwie tablice: *a.* Paweł Vladimiri, Rektor. Uniw. Jag., dyplomata polski XV wieku i reprezentant polski na soborze konstancyeńskim, autor pism polemicznych w sprawie krzyżackiéj i obrońca tezy prawa międzynarodowego, że nawet w interesie wiary gwałtownych środków przeciw pogańskim narodom używać nie wolno.

b. Jan Długosz, sekretarz Zbigniewa Oleśnickiego, główny obrońca myśli jego w historyi swéj, najznakomitszéj pracy dziejopisarskiéj wieku XV.

2. Jan Ostroróg, wojewoda poznański, dyplomata i statysta, autor dzieła: Monumentum pro ordinanda Republica congestum, reprezentant przeciwnego Oleśnickiemu politycznego kierunku, występujący za umocnieniem stanowiska króla, powściągnięciem zbytniéj przewagi duchowieństwa, zaprowadzeniem powszechnéj służby wojskowéj, ograniczeniem sejmów.

c. Jan Laski, kanclerz kor., późniéj arcybiskup gnieźnieński, wydawca i układacz: Commune Regni Poloniae privilegium, człowiek wybitnéj polityki, dworskiéj polityce Zygmunta I. przeciwnéj.

d. Mikołaj Taszycki, podsędek krakowski, autor kodyfikacyi r. 1524, znacząca postać na sejmach i zgromadzeniach publicznych za Zygmunta I.

3. Mikołaj Sienicki, podkomorzy chełmski, wielokrotny marszałek poselski i mowca szlachty na sejmach

wieku XVI (Zygmunta Augusta) najpiérwszy i najcnotliwszy reprezentant ówczesnego parlamentaryzmu i obrońca programu szlacheckiego tz. egzekucyi praw, różnowierca.

e. Stanisław Orzechowski, kanonik przemyski, reprezentant hierarchicznego systemu politycznego w dziełach Quincunx i Dyjalog około egzekucyi korony polskiéj, czynnik znaczący wielu sejmów za Zygmunta Augusta.

f. Andrzéj Frycz Modrzewski, sekretarz Zygmunta Augusta, różnowierca, autor dzieła: *De emendanda Republica,* przedstawiciel wprost przeciwnego Orzechowskiemu systemu, przenoszącego parlamentaryzm i elekcyjność nawet w dziedzinę kościoła.

4. Jan Zamojski, kanclerz i hetman W. kor. jako najwybitniejszy i najświetniejszemi zdolnościami błyszczący rezultat politycznego ruchu szlachty wieku XVI, Perikles polski zręcznością, wymową i oświeceniem, pozostawiający po sobie równie smutną jak Perikles spuściznę oligarchów, demagogów.

g. Łukasz Górnicki, najznakomitszy pisarz polityczny epoki piérwszych elekcyj, umiarkowany, bystry i oświecony autor: Dyjalogu o elekcyi, Drogi do wolności itd.

h. Lew Sapieha, kanclerz W. lit. jeden z kodyfikatorów statutu Litewskiego.

5. Piotr Skarga Pawęski, kaznodzieja sejmowy, przedstawiciel dążenia do zjednoczonéj religijnie katolickiéj monarchii, znany i słynny prorok podziału Polski, najpotężniejszy mowca duchowny swego czasu.

i. Jerzy Ossoliński, kanclerz W. koronny, przedstawiciel polubownéj drogi wśród zawichrzenia kozackiego.

k. Adam z Brusiłowa Kisiel, wojewoda kijowski, schyzmatyk, gorący miłośnik Polski, pośrednik między Kozaczyzną i Polską.

6. Andrzéj Maksymilijan Fredro, kasztelan lwowski, marszałek wielu sejmów, znany z cnoty i mądrości, autor dzieł politycznych: *Scriptorum toga sagoque inclytorum fragmenta*, *Monita politico-moralia*, *Vir consilii* i. i. najdoskonalszy reprezentant doktryny szlacheckiéj o bezwzględnéj doskonałości instytucyj polskich, a to w czasach najsroższych Jana Kazimierza i Michała. W wieku XVII reprezentuje przeciwległy Piotrowi Skardze biegun myśli politycznéj.

l. Stanisław Karwicki z początku XVIII wieku, autor dzieła *de emendanda Republica.*

m. Stanisław Konarski, pijar; autor dzieła: O skutecznym rad sposobie.

7. Król Stanisław Leszczyński (w ubiorze francuskim z drugiéj połowy życia około 1733) patryjarcha kierunku reformy w dziele: Głos wolny wolność ubezpieczający, ojciec myśli Konarskich, Karwickich, Czartoryskich.

n. Hugo Kołłątaj, podkanclerzy koronny, autor listów do Anonima i przedstawiciel gorętszego kierunku reform z końca XVIII wieku.

o. Ignacy Potocki, marszałek W. lit. jeden z twórców konstytucyi 3 Maja.

8. Andrzéj Zamoyski, kanclerz W. kor. do 1768, w którym z przyczyny porwania Senatorów przez

Moskali pieczęć złożył, słynny mowca reformy od 1764, autor Zbioru praw sądowych *).

Uprzedzamy zarzut, któryby projekt niniejszy mógł spotkać, zarzut, jakoby nazwiska wymienione nie dosyć były ogółowi dostępne — uwagą, że dostępność zależy tu jedynie od stopnia znajomości dziejów naszych, jaka panuje w społeczeństwie. Otóż przyznajemy, że dla stopnia dzisiejszego musielibyśmy inne dobierać nazwiska, lub przynajmniéj wypuścić niejedno z przytoczonych mniéj znanych — ależ budowa gmachu nie na dzisiaj i nie na jutro — a myśli w niéj wyrażone powinny liczyć się z publicznością przyszłości, lepiéj niż dzisiaj z dziejami obeznaną. Ta publiczność, niemniéj jak każdy wyżéj wykształcony z przyjemnością zapewne powita najwyższą możliwą bezstronność, z jaką posągi i nazwiska dobrane zostały i uzna, że dzisiejszym naukowym wyobrażeniom o przeszłości odpowiadają. Podnosimy zaś, że czyto przy wyborze królów, czy wyborze innych gloryj naszych, narazimy się daleko łatwiéj na zarzuty powołanych i niepowołanych, niż chwytając się wskazanego sposobu uzewnętrznienia myśli politycznéj w przeszłości przez ludzi różnych obozów i zapatrywań, do jednego zawsze, do chwały i pomyślności narodu dążących, sposobu, który nieuwzględnienie wszelkich za obrębem téj myśli leżących postaci wytłumaczy.

---

*) Z przykrością tylko poświęcilibyśmy A. Zamojskiego dla Stanisława Małachowskiego marsz. sejmu czteroletniego, zacnego patryjoty, ale nie dorastającego A. Zamojskiego, ani charakterem, ani rozumną inicyjatywą. Przypominamy, że A. Zamojski jeden z piérwszych pomyślał o uwłaszczeniu.

Co do artystycznego oddania wskazanych postaci, przedstawi ono nadzwyczaj malowniczą rozmaitość. Oleśnicki w ubiorze kardynalskim — Ostroróg w zdobnéj zbroi rycerskiéj z końca XV wieku — M. Sienicki w stroju szlachty XVI wieku z obcisłemi spodniami i laską marszałkowską w ręku — Zamojski w ferezyi z węgierska — Piotr Skarga w szacie zakonu — Fredro w malowniczym kontuszu — Leszczyński w stroju Louis XV — Zamojski po francuzku z pieczęcią lub księgą ustaw. Są to wdzięczne dla artystów postaci, a okoliczność, że Ostroroga i Sienickiego przyjdzie z przyczyny braku portretów wzorować z fantazyi, nie powinna tu stać na przeszkodzie, gdy postać może nosić na sobie typ wielu, a do nadania tego typu nie braknie dostatecznych źródeł, a mianowicie do Ostroroga statut Łaskiego, pomniki w poznańskiéj katedrze i kodeksy malowane z końca XV wieku, do Sienickiego rysunki w statutach Sarnickiego zawarte.

Reasumując myśl przewodnią niniejszego projektu, Komisyja akademicka wychodzi z geograficznego pojęcia kraju, któremu na polu ustawodawstwa przyszło z woli przeznaczeń snuć wątek myśli politycznéj, pod opiekuńczemi skrzydłami narodowego genijusza kraju, który na téj drodze obiéra sobie za przewodników: prawdę, wiarę, miłość i sprawiedliwość, konieczne warunki skutecznego działania, a oparty na nich bronić będzie praw przyrodzonych i historycznych, a pracą około moralnego, intellektualnego i materyjalnego podniesienia kraju zdobywać przyszłość. W działaniu swojém wychodzi on z przeszłości prac ustawodawczych i parlamentarnych narodu, przyznaje się do głównych odcieni myśli trafnych i mniéj trafnych, w każdym razie doniosłych w skutkach, jakie sprawiły. Nie chce on dla

siebie emblematów dawnéj politycznéj całości, bo wie, że jest tylko cząstką, poczuwa się wszakże do tego ducha, który całości był życiem i do odpowiedzialności, jaką ten duch nakłada....

d) *W sprawie zbiérania epigrafiki krajowéj.*

Uchwałę w téj mierze Komisyi archeologicznéj z dnia 30 Listopada 1875 czyt. w Rozprawach i Sprawozdaniach z posiedzeń Wydziału hist. fil. t. V, str. IX.

16. Treść Odezwy do Prześw. Konsystorzów dyecezyj tarnowskiéj, krakowskiéj, archidyecezyj lwowskiéj trzech obrządków, dyecezyj przemyślskiéj obu obrządków z dnia 28 Lutego.

(Z. a. L. 37, 42, 70).

Zarząd Akademii uprasza o zbieranie epigrafiki po koniec XVIII wieku, dołączając odezwę objaśniającą bliżéj żądanie i sposób postępowania przy zdejmowaniu epigrafów, w liczbie egzemplarzy zastósowanéj do rozległości dyecezyj. W skutek téj odezwy nadeszły przychylne odpowiedzi od Przewiel. Konsystorzy Archidyecezyi lwowskiéj obu obrządków.

IV.

Stósunki z Zakładami naukowemi.

(Z. a. L. 48).

17. Odezwa Uniwersytetu w Pawii z d. 9 Marca 1878.

Rektor Uniwersytetu A. Corradi zaprasza do współudziału w uroczystości odsłonienia posągu Aleksandra Volty, odbyć się mającéj dnia 28 Kwietnia 1878 r.

Akademija w odpowiedzi 2 Kwietnia tłumaczy niemożność udziału przez delegata w uroczystości, szląc zarazem życzenia najświetniejszego obchodu na cześć europejskiéj sławy badacza umiejętności fizycznych.

18. Pismo Akademii Umiejętności w Wiedniu z d. 12 Października 1878.

(L. 160).

Akademija Umiejętności w Wiedniu składa podziękowanie za adres z przyczyny śmierci Prezesa jéj, Dra Karola Rokitańskiego wystósowany przez Akademiję Umiejętności w Krakowie.

V.

W przedmiocie majątku i funduszów Akademii.

a) *W sprawie funduszu depozytowego na szpital w Krynicy.*

19. Zarząd zdrojowiska w Krynicy do Akademii, w sprawie budowy szpitala w Krynicy.

(Rocz. 1877 s. 22).

Odnośnie do szanownéj odezwy z d. 15 Stycznia 1877 L. 8. ma c. k. Zarząd zakładu zdrojowego zaszczyt, oznajmić niniejszém Wysokiéj Akademii Umiejętności, że wedle oświadczenia JW. Prof. Dra J. Dietla z d. 14 Lutego 1877 Wysokiéj Akademii służy prawo rozporządzania funduszem na wybudowanie szpitala w Krynicy.

Gdy teraźniejsza Komisyja balneologiczna w Towarzystwie lekarskiém w Krakowie istniejąca, wedle odezwy z d. 25 Listopada 1877 nie uważa się za powołaną do za-

łożenia szpitala w Krynicy, a uzasadniona wątpliwość zachodzi, czy i W. Akademija tą sprawą trudnić się zechce; okazuje się rzeczą najwłaściwszą, by c. k. Zarząd zakładu zdrojowego w Krynicy, jako organ miejscowy sprawę założenia szpitala w Krynicy, tak nieodzownego w Krynicy, w ręce swoje ujął, i w jak najkrótszym czasie do pożądanego skutku doprowadził.

W tym celu uprasza się W. Akademiję najuprzejmiéj, by raczyła akt fundacyjny z dnia 19 Grudnia 1870 i wszelkie w tamtejszém przechowaniu znajdujące się fundusze na budowę szpitala w Krynicy uzbierane, do tutejszéj c. k. kasy prowentowéj, za kwitem odwrotną pocztą przedłożyć się mającym, odesłać, lub zachodzące przeszkody tutejszemu c. k. Zarządowi zdrojowemu łaskawie oznajmić. W Krynicy d. 29 Grudnia 1877.

20. Odpowiedź Akademii z d. 31 Grudnia 1877 r.

Fundusz na szpital w Krynicy, według uchwały b. Komisyi balneologiczuéj i późniejszéj deklaracyi jéj ówczesnego przewodniczącego Dra Dietla, rzeczywiście powierzonym został Zarządowi Towarzystwa naukowego, obecnie Akademii.

Słuszną jest uwaga Szan. Zarządu zdrojowego, że trudno, aby ta ostatnia zajmowała się założeniem szpitala, to jéj jednak nie uwalnia od przestrzegania, ażeby powierzony sobie fundusz wtenczas dopiéro z kasy swojéj wydała, gdy widzieć będzie warunki odpowiednie przywiedzeniu tego przedsięwzięcia do skutku.

Otóż fundusz ten z 1700 zł. w obl. indemniz. i 2 zł. w gotówce, mimo corocznie udzielanych wsparć wedle asy-

gnacyi Dra Dietla dla ubogich udających się do Krynicy, zwiększył się odsetkami z początkiem roku bieżącego do 1962 zł.

Ponieważ w obec takiéj kwoty rozpoczęcie budowy słuszną budziłoby obawę niemożności dokończenia téjże, a tém samém zmarnowania uzbiéranego funduszu, z tego powodu Zarząd Akademii w moc przyznanego sobie prawa, a następnie obowiązku ztąd wynikającego, postanowił fundusz ten zatrzymać i zwiększać odsetkami aż dotąd, gdy Szan. Zarząd zdrojowy zechce przedłożyć mu plan i kosztorys budynku, oraz źródło zasiłku, jaki okazałby się potrzebnym dla pokrycia wydatków.

Gdy to nastąpi, kwota deponowana w kasie Akademii wraz z możliwemi przybytkami z największą gotowością wydaną zostanie.

b) *Spłata kwoty 500 zł. ciężącéj na domie Akademii.*

(Zob. Roczn. 1877, s. 23, 24).

21. Rezolucyja Sądu krajowego z d. 25 Stycznia 1878 r.

Rezolucyją tą Sąd krajowy zezwolił wykreślić prawo zastawu dla sumy 500 zł. w. a. na rzecz Tomasza Majewskiego ubezpieczonéj, ze stanu biernego realności w Krakowie p. l. 468 i 441, własnością Akademii będących.

c) *Układ z W. Leonardem Teod. Rychlickim.*

(Zob. Roczn. 1878, str. 107, 135).

22. Spłata ostatniéj raty, należącéj się cd p. L. T. Rychlickiego.

Dnia 29 Czerwca 1878 otrzymała Akademija w myśl ugody z p. L. T. Rychlickim d. 7 Czerwca 1877 za-

wartéj, ostatnią ratę w kwocie 10.000 zł. w. a. poczém zezwolono na ekstabulacyję za przyłączeniem kwitu.

23. Opłata podatku wymierzonego od sumy ugodowéj.

W skutek wezwania c. k. urzędu podatkowego w Samborze zapłaciła Akademija od sumy, ugodą z d. 7 Czerwca 1877 zastrzeżonéj 3062 zł. w. a. wymierzonéj należytości. (Kwit urzędu pod p. l. 135).

d) *Sprawy zapisu ś. p. Szalaya.*

Gdy rokowania między spadkobiercami ś. p. Szalaya a Zarządem Akademii w miesiącu Czerwcu r. 1878 toczone, nie doszły, przedstawił pełnomocnik spadkobierców Dr. Wilkosz projekt nowéj ugody pod warunkami: 1) Akademija wypłaci spadkobiercom tytułem nabycia drugiéj połowy dochodów Zakładu Szczawnickiego, tymże spadkobiercom testamentem ś. p. Szalaya przyznanych 50.000 zł. w. a. 2) Otrzymają oni jeszcze połowę czystego dochodu z r. 1878. 3) Podatek od ugody zawartéj w połowie poniosą spadkobiercy, w połowie Akademija. 4) Realność Horwatówką otrzyma Władysław Szalay w zamian za połowę własności domu zwanego „Pałacem“ w Zakładzie Szczawnickim.

Zarząd Akademii na posiedzeniu d. 26 Października zgodził się na przedstawienie punktów téj ugody zgromadzeniu ogólnemu, pod warunkiem, że Dr. Szlachtowski obniżenie sumy ugodowéj wyjedna.

24. Wyciąg z protokółu posiedzenia Akademii d. 9 Listopada.

Dr. Szlachtowski odczytuje wniosek przedstawiony Zarządowi Akademii na posiedzeniu d. 26 Października

z dalszą komunikacyją p. Wilkosza, że spadkobiercy modyfikują swoje żądanie do sumy 47.000 zł. w. a.

Sumę tę ogólne Zgromadzenie przyjęło, wszakże z zastrzeżeniem następującego brzmienia: Termin wypłaty sumy ugodowéj ustanawia się na dzień 20 Maja 1879 z tym dodatkiem, że gdyby zatwierdzenie sądowe nastąpiło nie piérwéj jak 20 Lutego 1879, termin wypłaty nie może nastąpić, jak w trzy miesiące po tém zatwierdzeniu.

Prezes Dr. J. Majer wnosi, aby sumę 47.000 zł. pokryć z funduszu żelaznego Akademii, a nie z jakiejkolwiek pożyczki. Akademija przyjęła ten wniosek z następujących powodów:

1) Że fundusz żelazny może wystarczyć bez naruszenia tych ofiar, które wedle zastrzeżeń dawców bez ich zezwolenia nie mogą być naruszonemi.
2) Przy spłacie do kapitału żelaznego długu zaciągniętego u Akademii, która oczywiście z dochodów Szczawnickich nastąpić musi, procenta spłacane wyjdą na korzyść Akademii.
3) Uniknie się kosztów sądowych, intabulacyi i ekstabulacyi itp.

e) *Dar ś. p. Seweryna Gałęzowskiego.*

25. Ustęp z listu p. Józefa Gałęzowskiego do Prezesa Akademii d. 14 Maja 1878 r.

W ostatnich już prawie chwilach życia swego Dr. Seweryn Gałęzowski przewidując bliski swój koniec, między innemi poleceniami, jakie mi ustnie udzielił, chciał, abym z funduszów, które po nim pozostaną, wykonywając jego wolę objętą w testamencie u p. Bronisława Zales.

kiego złożonym, jednocześnie wypłacił dwanaście tysięcy franków Akademii Umiejętności w Krakowie.

Przeznaczając powyżéj wskazany fundusz dla Akademii Umiejętności stryj nie określił specyjalnego dlań użytku. Sumę 12.000 fr. w złocie wypłacił p. Józef Gałęzowski za kwitem wystawionym przez Zarząd Akademii dnia 22 Czerwca 1878.

e) *Stypendyja.*

a) Stypendyja Imienia Śniadeckich.

26. Treść listu p. Bronisława Zaleskiego z d. 25 Lutego 1878 r.

Z upoważnienia Dra Sew. Gałęzowskiego omawia p. Bronisław Zaleski myśl fundacyi stypendyjnéj, mającéj na celu pomoc w wykształceniu sił naukowych do ewentualnego objęcia katedr w Uniwersytetach polskich. Wszędzie, gdzie zajmowano się szczérze oświatą, zwracano wyłączną uwagę na kandydatów do stanu nauczycielskiego. Dzisiaj, gdy nauka coraz bardziéj wszechświatową się staje, każdy naród chcący mieć gorejącą jéj pochodnię, musi ją w styczności z ogniskami ogólnéj cywilizacyi utrzymać, ztąd téż koniecznym warunkiem ostatecznego wykształcenia dla przyszłych Profesorów, musi być, zwłaszcza u nas, pobyt przez czas jakiś za granicą, dla obeznania się z wykładami na Zachodzie. Tak to już rozumieli kierownicy b. Uniwersytetu wileńskiego, a w hojném jego uposażeniu znajdując środki wystarczające, wysyłali rokrocznie za granicę, dla kończenia nauk i poznania się z głównemi ich ogniskami, kilku uzdolnionych i wykładem dodatkowych przy katedrach kursów z nauczycielskim zawodem obznajo-

mionych już młodzieńców, którzy tym sposobem przygotowali się do objęcia z czasem katedr uniwersyteckich. Ponieważ zaś fundusze, jakiemi dzisiaj rozrządzają Uniwersytety w Krakowie i Lwowie, na to nie wystarczają, powziął Dr. S. Gałęzowski myśl, aby funduszom w szkole na Batignolles w Paryżu złożonym, za wiedzą i zezwoleniem Rady nadzorczéj rozporządzić w sposób, w części przynajmniéj temu niedostatkowi zaradzający.

Uprasza zatém p. Bronisław Zaleski:

1) O projekt ustawowy stypendyjum 5000 fr. rocznie przeznaczonego na pomoc w ostatecznem wykształceniu kandydata do katedry Uniwersyteckiéj.
2) O podanie kandydata na najbliższe sześć kursów dla takiego stypendyjum. Wedle piérwotnéj ustnéj umowy Dra Gałęzowskiego w Krakowie, Komitet nadawniczy stanowić mają: Prezes Akademii, Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, Sekretarz Akademii i jeden z Dziekanów albo Profesorów Uniwersytetu.

27. Wyciąg z listu ś. p. Dra Gałęzowskiego do Prezesa Akademii dnia 17 Marca 1878 r.

Ocenienie Wasze daje mi otuchę, że powstające w skutek moich skromnych usiłowań piérwsze stypendyjum stanie się użyteczném Ojczyźnie i błogie owoce dla niéj przyniesie. Nadając mu imię braci Śniadeckich pragnąłem, oprócz hołdu osobistéj wdzięczności mojéj, odświéżyć jeszcze w nowém pokoleniu drogą pamięć ich zasług i wybranemu przez Was kandydatowi za wzór wskazać tych wiekopomnych mężów. Doskonale bowiem łączyli oni miłość nauki z miłością ojczyzny, a szérząc światło w kraju, czujnie

stali na straży czystości naszego języka: ich kolebki pod Wawelem a groby w sercu Litwy obejmują i jakby kojarzą różne dzielnice jednéj a dziś rozdartéj ojczyzny. Zbliżając się do tego wzoru, najlepiéj kandydat nasz dowiedzie użyteczności podobnych stypendyj i do mnożenia ich zachęci.

Szerokie rozwinięcie téj myśli było, mogę śmiało powiedzieć z niezapomnianym poetą:

Ostatniém mojém ziemskiém uczuciem na świecie,
Którém lubił, hodował, jak najmilsze dziecię.

Błogo mi teraz, że znajdując szczére téj myśli uznanie, bezpiecznie ją sercom i pieczy Waszéj powierzyć mogę, ufny, że tchnieniem Waszém ją ogrzejecie i ułatwicie jéj przystęp do serc polskich. Historyczne rodziny nasze znajdą tutaj otwarte dla siebie pole do nowéj jeszcze zasługi, a zapewniając środki ostatecznego wykształcenia dla przyszłych nauczycieli we wszystkich gałęziach wiedzy, oddadzą największą wzrastającym pokoleniom usługę i przyczynią się najdzielniéj do odrodzenia ojczyzny.

Dziękuję Bogu, że mi dozwala oglądać piérwszę, choć początkowe urzeczywistnienie długoletnich moich marzeń, bo zaiste, jeżli pełną mozołu i zawodów musi być służba nasza ojczyźnie, póki niedola jéj tak ciężka, to znowu wszelki trud dla niéj podjęty stokrotnie się wynagradza nadzieją jakiegokolwiek ztąd dla niéj pożytku, a wtedy i śmierć sama słodką się staje. (Podpisano bardzo już drżącą ręką:) Dr. Sew. Gałęzowski.

28. Wyciąg z urządzenia fundacyi imienia Śniadeckich.

§. 1. Celem téj fundacyi... jest przyjście w pomoc Polakom zwolennikom nauk, aby ukończywszy nauki w ja-

kimkolwiek Uniwersytecie, otrzymawszy stopień naukowy, a może w charakterze pomocniczym w jednym z nich rzeczywiście pracujący, znaleźli dostateczne środki do dalszego i zupełnego wykształcenia się w obranym zawodzie.

§. 2. Z celem tym łączy się myśl, ażeby przy téj pomocy Uniwersytety krajowe, na teraz krakowski i lwowski, mogły mieć zapewniony zapas sił nauczycielskich, a w każdym razie kraj ludzi, mogących wpływać samodzielnie na postęp umiejętności.

§. 3. Celem uświęcenia pamięci nauczycielskich i naukowych zasług obydwu Śniadeckich, ustanowiona fundacyja będzie nosić imię tych mężów, przyświecać mających dobrym przykładem uczestnikom stypendyjów.

§. 6. Stypendyjum na teraz się ustanawiające wynosić będzie rocznie 5000 fr. i udzielaném będzie kandydatowi na przeciąg czasu od jednego roku do trzech lat, kwartalnie lub półrocznie z góry.

§. 8. Komitet stypendyjny w kraju ustanowiony składać się będzie, pod przewodnictwem Prezesa Akademii Umiejętności w Krakowie, z Sekretarza téjże Akademii i Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego jako Członków stałych, tudzież z profesora tego naukowego zawodu, któremu się kandydat poświęcić zamierza.

§. 9. Komitet orzeka: 1) W jakim przedmiocie naukowym przysposobienie zdolnego kandydata byłoby w danym razie najbardziéj pożądaném. 2) Bada kwalifikacyje kandydatów i przedstawia tychże do zatwierdzenia. 3) Oznacza w każdym szczegółowym razie czas trwania stypendyjum, tudzież wypłatę tegoż kwartalną lub półroczną. 4) Udziela instrukcyi kandydatowi i ocenia ich sprawoz-

dania, a w razie, gdyby na ich zasadzie powziął przekonanie, iż kandydat nie odpowiada położonemu w nim zaufaniu, wstrzymuje dalsze wypłaty.

29. Warunki dla stypendyjów fundacyi imienia Śniadeckich.

§. 1. Kandydat mogący otrzymać to stypendyjum, jeżli już nie jest przy jakimkolwiekbądź krajowym lub zagranicznym Uniwersytecie asystentem lub docentem, winien posiadać wyższy stopień naukowy i być znanym z gorliwéj pracy w zawodzie, któremu pragnie się poświęcić, w każdym zaś razie wymagać się będzie od niego biegłości w języku polskim.

§. 2. Stypendyjum wynoszące rocznie 5000 fr. pobieranem będzie od jednego do trzech lat, według oznaczenia w każdym szczegółowym przypadku.

§. 3. Również zależeć będzie od szczegółowych uchwał właściwego Komitetu, czy fundusz roczny pobiérać będzie kandydat ćwierć czy półrocznie.

§. 4. Kwota przypadająca na każdą ratę wypłacaną będzie z góry: stypendysta otrzyma na nią od Komitetu stypendyjnego asygnacyję, za którą rata żądana nadesłaną zostanie.

§. 5. Stypendysta przed powzięciem piérwszéj raty, winien przedstawić Komitetowi plan studyjów, które w ciągu całego roku przedsiębrać zamierza. Toż samo obowiązuje go z każdym dalszym rokiem, gdyby stypendyjum na czas dłuższy przyznaném mu było.

§. 6. Po upływie każdego półrocza, stypendysta obowiązanym jest złożyć sprawę z prac naukowych, któ-

remi zajmował się przez ten czas i udowodnić usilność swoję w téj mierze poświadczeniem Profesorów, na których wykłady uczęszczał, lub pod których kierunkiem pracował w seminaryjach lub laboratoryjach.

§. 7. Sprawozdania te mają podać treść i metodę wykładów słuchanych w Uniwersytecie, wskazać szczegółowo prace przedsięwzięte w seminaryjach lub laboratoryjach. wreszcie książki i inne środki pomocnicze, których stypendysta używał.

§. 8. Gdyby stypendysta dokonał już opracowania jakiegoś przedmiotu, dołączy to opracowanie w druku lub rękopiśmie do półrocznego sprawozdania. W jednym lub drugim razie praca taka zwróconą mu zostanie.

§. 9. W razie niedopełnienia powyższych warunków, bez udowodnienia, że rzeczywista przeszkoda dokonać tego nie dozwoliła, Komitet ma prawo wstrzymać dalsze wypłaty stypendyjne.

§. 10. Stypendysta złoży Komitetowi na piśmie honorowe przyrzeczenie, że gdyby okoliczności skłoniły go do zajęcia miejsca w Uniwersytecie nie krajowym i nie polskim, z zakładami krajowemi a mianowicie z Akademiją utrzymywać będzie stósunek naukowy i pracami swemi zasilać piśmiennictwo polskie.

30. Wyciąg z protokółów posiedzeń Komitetu stypendyjnego Imienia Śniadeckich.

a) D. 28 Sierpnia. Obecni: Prezes: J. Majer, Rektor Uniw. Dr. L. Teichmann, w zastępstwie Sekretarza gener., Sekr. Wydż. II. Dr. Aleksander Bojarski, członek Dr. Stefan Kuczyński.

Przedstawiono cztery podania: Dra Henryka Kadyjego, asystenta przy Profesorze anatomii w Uniwersytecie Jagiellońskim, tudzież docenta tamże anatomii porównawczéj; Dra Zygmunta Wróblewskiego, asystenta przy katedrze fizyki, tudzież docenta fizyki w Uniwersytecie Strasburskim; Franciszka Szymańskiego, Dra fil. Uniw. Wrocławskiego; Wiktora Wehra, Dra nauk lekarskich, lekarza marynarki austryjackiéj i b. asystenta przy prof. chirurgii w Krakowie.

Podania ostatnich dwóch petentów uchylono z przyczyny:

1) Że Dr. Franciszek Szymański z wyjątkiem dyplomu doktorskiego niczém nie udowadnia swego naukowego badawczego kierunku.

2) Że Dr. Wehr poświęca się chirurgii, który to przedmiot na teraz nie został uznany za naglący.

Wśród dwóch kandydatów Dra Wróblewskiego i Dra Kadyjego, Komitet przychylił się do ostatniego z powodów:

1) Że Dr. Kadyi oddaje się zootomii, a zatém przedmiotowi, którego z polskich badaczy nikt dotąd nie uprawiał i nikt téż w Uniwersytecie zastąpićby nie mógł.

2) Że Dr. Wróblewski nie nadesłał programu, według którego w przedmiocie, któremu się oddaje, mianowicie w fizyce, kształcićby się zamierzał.

W końcu Komitet uchwalił, aby stypendyjum liczone mu było na rok, poczynając od Kwietnia 1879 r. do końca Marca 1880 r.

b) Stypendyjum ś. p. Kaspra Bielechiego.

31. Treść Odezwy Akademii do Arcybractwa Miłosierdzia.

Gdy w skutek kroków uczynionych w r. 1877 (p. Roczn. s. 28) Zarząd żadnego nie doczekał się rezultatu, udał się d. 29 Października 1878 r. do Arcybractwa Miłosierdzia, aby skoro sumy, na których obowiązek stypendyjny ciąży, podniesione zostały, zarządziło wypłatę procentów od 4 Lipca 1870 r.

c) *Ogłoszenie konkursów.*

32. Ogłoszenie i przypomnienie konkursów akademickich.

Gdy nagroda 347 złr. z daru bezimiennego dawcy z Warszawy, przeznaczona *za najlepszy wynalazek lub dzieło ogłoszone drukiem lub w manuskrypcie nadesłane w przedmiocie leczenia chorób epidemicznych lub zaraźliwych u ludzi lub zwierząt*, dotychczas przyznaną nie została, rozpisuje się w skutek uchwały pełnego posiedzenia prywatnego Akademii z dnia 2 Maja 1878 r. konkurs do końca Marca 1880 r., którego wypadek ogłoszony będzie na posiedzeniu pełném publiczném w dniu 3 Maja 1880 r.

Przypomina się nadto konkurs z fundacyi imienia Samuela Bogumiła Lindego, ustanowiony przez p. Ludwikę z Lindów Górecką, rozpisany z terminem do dnia 31 Grudnia 1878 r. za pracę z dziedziny lingwistyki, mogącą w jakikolwiek sposób służyć za uzupełnienie słownika Lindego. Nagroda wynosząca 675 rubli przyznaną będzie piérwszych dni Maja 1879 r. a wypłaconą w dniu 8 Maja 1879 r. Przedmiot konkursu określa się w ten sposób, iż za przyczynki do słownika Lindego uwa-

żane będą: opracowane zbiory prowincyjonalizmów, monografije z zakresu gramatyki, historyi języka i jego związku z innemi słowiańskimi, mianowicie starosławiańskim.

Prace na oba te konkursy nadsyłane być mogą albo już drukowane, albo tylko w manuskrypcie.

W Krakowie dnia 24 Maja 1878 r.

Za sekretarza jeneralnego
Dr. Bojarski.

33. Przysądzenie nagrody 347 złr. za pracę w przedmiocie rolnictwa.

Uchwałą powziętą na posiedzeniu d. 2. Maja 1878 r. przyznaną została nagroda 347 złr. przeznaczona przez niewiadomego dawcę za najlepszą pracę w przedmiocie rolnictwa, p. Zygmuntowi Jaroszewskiemu w Warszawie za dzieło p. t. Gospodarstwo narodowe, uprawa roślin zbożowych i pastewnych, groszkowych, koniczynnych, i traw. Warszawa, 1877.

34. Przysądzenie nagrody 192 zł. za opis jakiéjś części ziemi lub jakiegoś miasta dawnéj Polski.

Uchwałą powziętą na témże posiedzeniu, przyznano nagrodę 192 zł. z funduszu ś. p. Błeszyńskiego pracy p. t. Kudak, twierdza kresowa i jéj okolice, któréj autorem za otwarciem koperty okazał się być Maryjan Dubiecki w Jekaterynosławiu.

35. Ogłoszenie konkursów z fundacyi Imienia Mikołaja Kopernika.

Ponieważ na ogłoszone pod dniem 30 Października 1876 r. zadanie konkursowe z fundacyi imienia Koper-

nika żadna praca nadesłaną nie została, stosownie zatém do uchwały zapadłéj w dniu 9 Listopada b. r. Akademija Umiejętności w Krakowie ponawia naprzód zadanie piérwotne:

Obliczyć tablice biegu planety Juno, oznaczając termin nadsyłania wypracowań po dzień 15 Stycznia 1881 r.

Prócz tego jako zadanie nowe ogłasza:

Wyczerpujące wypracowanie sposobów wyznaczania biegu ciał niebieskich, w którém sposoby te byłyby podane nie tylko teoretycznie, ale i praktycznie, tj. z przykładami liczebnemi. Z rozprawy téj może być wyłączona rzecz o obliczaniu przeszkód biegu (perturbacyi), natomiast kładzie się jako warunek konieczny, ażeby rzecz o drogach gwiazd podwójnych i spadających nie była pominiętą lub pobieżnie traktowaną.

Termin tego zadania ustanawia się po dzień ostatni Lipca 1882 r.

Prace konkursowe powinny być napisane w języku polskim i nadsyłane w rękopiśmie pod adresem Akademii Umiejętności w Krakowie, do biura lub na ręce Sekretarza téjże. Prace nadsyłane mają być zaopatrzone godłem, które autor powtórzy na opieczętowanéj kopercie, zawierającéj w sobie jego nazwisko, imię i dokładny adres.

Wypracowanie każdego z tych zadań za najlepsze uznane, otrzyma nagrodę w ilości 500 złr,

Przyznanie nagród ogłoszone będzie na publicznych posiedzeniach Akademii, a mianowicie: za rozwiązanie piérwszego zadania (tablice biegu planety Juno) w Maju 1881 r., za rozwiązanie zaś drugiego zadania (O sposobie wyznaczania biegu ciał niebieskich (w Maju 1883 r.) Po przyznaniu każdéj z tych nagród wypłata nastąpi niezwłocznie.

Autor pracy uwieńczonéj nagrodą zatrzymuje jéj własność. Gdyby jednak w przeciągu roku od wypłacenia mu nagrody, pracy uwieńczonéj drukiem nie ogłosił, natenczas uczyni to Akademija, bądź przez umieszczenie jéj w swych Pamiętnikach, bądź przez oddzielne ogłoszenie, w skutek czego autor utraci prawo własności swéj pracy na rzecz Akademii. W razie ogłoszenia téj pracy, na jéj tytule wyrażoném być ma, iż została uwieńczona nagrodą z fundacyi imienia Mikołaja Kopernika, utworzonéj przez gminę miasta Krakowa d. 18 Lutego 1878 r. Wydawca ma obowiązek złożenia cztérech egzemplarzy na rzecz gminy miasta Krakowa.

W Krakowie dnia 16 Grudnia 1878 r.

Sekretarz jeneralny:
Dr. J. Szujski.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
w KRAKOWIE.

(W Styczniu roku 1879).

PROTEKTOR

JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ

KAROL LUDWIK.

ZASTĘPCA PROTEKTORA

Jego Exc. hr. ALFRED POTOCKI

C. k. Namiestnik w Galicyi, Kawaler Złotego runa, Tajny Radzca Dworu, Podkomorzy Jego Ces. Mci, b. Prezes Ministerstwa.

ZARZĄD AKADEMII.

Prezes Prof. Dr. **J. Majer.**
Zastępca Prezesa Prof. Dr. **Ludwik Teichmann.**
Sekretarz jeneralny Prof. Dr. **Józef Szujski.**
Dyrektor Wydz. filolog. Dr. **Karol Estreicher.**
„ hist. filoz. Prof. Dr. **U. Heyzmann.**
„ mat. przyr. Prof. Dr. **L. Teichmann.**

POCZET CZŁONKÓW ZWYCZAJNYCH.

A. Czynni.

1. Wydział filologiczny.

a) *Krajowi.*

Estreicher Karol
Klaczko Julijan
Łepkowski Józef
Łuszczkiewicz Władysław
Małecki Antoni
Mecherzyński Karol
Pietruszewicz ks. Antoni
Tarnowski hr. Stanisław
Węclewski Zygmunt.

b) *Zakrajowi* (w obrębie Monarchii austr.).

Jireček Józef
Miklosich Franciszek
Stulč Wacław [1]).

c) *Zagraniczni* (za obrębem Monarchii austr.).

Jagič [2]) Wratosław
Kożmian Stanisław

[1]) Życiorys i prace podane będą w Roczniku następującym.
[2]) Życiorys i prace podane będą w Roczniku następującym.

Kraszewski Józef Ignacy
Malinowski ks. Franciszek.

Miejsc nie zajętych: pod *a*) 5, *b*) i *c*) 3.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) *Krajowi.*

Biliński Leon
Bojarski Aleksander
Burzyński Piotr
Dunajewski Julijan
Heyzmann Udalryk
Kalinka ks. Waleryjan [1])
Liske Franciszek [2])

---

[1]) (Dotąd korespondent, wybrany czynnym dnia 9 Listopada 1878 r.).

[2]) Dotąd korespondent, wybrany czynnym dnia 9 Listopada 1878. Dalszy ciąg prac:

W języku polskim:

21) Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitéj polskiéj. Tom VI i VII. Lwów, 1876—78.
22) Zjazd w Poznaniu w r. 1510. Kraków, 1875.
23) Cudzoziemcy w Polsce: Niemcy. Lwów, 1876.
24) Najnowsze dzieło Ryszarda Roepella. Lwów, 1876.
25) Z podróży Francuza po Polsce 1688—89. Warszawa, 1876.
26) Ulryka Werduma, dyaryjusz wyprawy Sobieskiego z r. 1671. Kraków, 1877.
27) Dwa dyaryjusze kongresu wiedeńskiego z r. 1515. Kraków, 1877.
28) Katalogi arcybiskupów gnieźnieńskich. Lwów, 1877.
29) Elekcyja w rzeszy 1519 r. Warszawa, 1877.

Piekosiński Franciszek [1])

30) Filip Avril i jego pobyt w Polsce. Warszawa, 1877.
31) Król zastępca. Warszawa, 1877.
32) O autentyczności dokumentu zawiérającego najdawniejszą wzmiankę o pieśni Bogarodzica. Warszawa, 1877.
33) Bar. Bruggena „Rozkład Polski". Kraków, 1878.

W języku niemieckim:

11) Der angebliche Niedergang der Universität Lemberg. Offenes Sendschreiben an das Reichsrathsmitglied Herrn Dr. Eduard Suess. Lwów, 1876.
12) Zur Charakteristik Katharina II. Monachium, 1877. (Histor. Zeitschr. Band 37).
13) Der Wiener Congress von 1515 und die Politik Maximilians I. gegenüber Polen und Preussen. Getynga, 1878. (Forsch. z. deutsch. Gesch. Band. 18).
14) Noch ein Beitrag zur Wahlgeschichte Karls V. (ibidem).
15) Zur Geschichte des Augsburger Reichstages (ibidem).

W języku szwedzkim:

Öfversigt af den polska litteraturen med särskildt afseende pa den svenska historien. Stokholm, 1875—78.

W języku duńskim:

1) Af Fyrst Albrecht Stanislaus Radziwills Memoirer. Kopenhaga, 1876 (Historisk Tidsskrift 4 R. VI).
2) Af Ulrich v. Werdums Rejsebeskrivelse 1673. (ibidem),

[1]) Franciszek Ksawery Pakosz Piekosiński wybrany d. 9 Listopada 1878 r. urodzony w Wiercanach obwodzie tarnowskim dnia 3 Lutego 1844 r. otrzymał stopień doktora praw w Uniw. Jagiel. dnia 3 Grudnia 1870 r.

Stadnicki hr. Kazimierz
Supiński Józef
Szaraniewicz Izydor
Szujski Józef
Zielonacki Józefat
Zoll Fryderyk.

Prace naukowe:

1. Kodeks dyplomatyczny katedry krakowskiéj św. Wacława. Część I. od r. 1166 do r. 1366. (Monumenta medii aevi historica, res gestas Poloniae illustrantia. Tomus I). Kraków, 1874.
2) Kodeks dyplomatyczny małopolski od r. 1178—1386, (Monumenta medii aevi etc. Tomus III.). Kraków, 1876.
3) Najstarsze księgi i rachunki m. Krakowa od r. 1300—1400: Liber actorum, resignationum nec non ordinationum civitatis Cracoviae ab a. 1300 ad a. 1375. (Monumenta medii aevi etc. Tomus IV). Kraków, 1877.
4) O monecie i stopie menniczéj w Polsce XIV i XV wieku. (Rozprawy i sprawozdania z posiedzeń Wydz. hist. filozof. Akademii Umiejętności. Tom IX). Kraków, 1878.
5) Wiadomości o wykopalisku krakowskiém monet Kazimiérza Wielkiego. (Dwutygodnik naukowy z d. 15 Sierpnia). Kraków, 1878.
6) Recenzyje krytyczne obszerniejsze dzieł niektórych Maciejowskiego, Hubego, Bobrzyńskiego, tudzież kodeksów dyplomatycznych: tynieckiego i wielkopolskiego w Przeglądzie krytycznym z lat 1874—1877.

b) *Zakrajowi.*

Randa Antoni [1])

---

[1]) Wybrany dnia 9 Listopada 1878 r. Urodzony dnia 8 Lipca 1834 r. w Bystrzycy w Czechach, otrzymał stopień doktora praw w Uniwersytecie praskim dnia 10 Czerwca 1858 r. habilitował się w tymże Uniwersytecie do wykładów prawa cywilnego austr. w r. 1860, następnie mianowany w roku 1862 nadzwyczajnym, a w r. 1868 zwyczajnym profesorem prawa cywilnego, handlowego i wekslowego, członek Towarzystwa dla ustawodawstwa porównawczego (*Societé de legislation comparée*) w Paryżu, zastępca Prezesa Towarzystwa prawniczego „Pravnicka jednota“ w Pradze, członek honorowy kilku Towarzystw naukowych, kawaler orderu korony żelaznéj III. klasy. Publikował oprócz wielu rozpraw w czasopismach prawniczych tak krajowych, jak zagranicznych następujące dzieła:

W języku niemieckim:

1) Der Besitz nach österreichischem Rechte mit Berücksichtigung des gemeinen Rechtes, des preussischen, französischen, sächsischen und Züricher Gesetsbuches. Leipzig, 1876.
2) Der Erwerb der Erbschaft nach österreichischem Rechte auf Grundlage des gemeinen Rechtes, mit Berücksichtigung des preussischen, französischen, sächsischen und Züricher Gesetzbuches. Wien, 1867.
3) Zur Kritik des Gesetzentwurfes betreffend die Aufhebung der Wuchergesetze. Wien, 1868.
4) Ueber die Haftung der Eisenbahnunternehmungen für die durch Eisenbahnunfälle herbeigeführten körperlichen Verletzungen oder Tödtungen von Menschen. Wien, 1869.

Romer Franciszek Floryjan [1]).

5) Zur Lehre von den Zinsen und der Conventionalstrafe. Mit Rücksicht auf das öster. Gesetz vom 14 Juni 1868 und das norddeutsche Bundesgesetz vom 14 November 1867. Wien, 1869.
6) Ueber einige zweifelhafte Fragen des Genossenschaftsgesetzes vom 9 April 1873. Wien, 1874.

W języku czeskim:

7) Přehled vzniku a vývinu desk čili knih veřejných, hlavně v Čechách a na Moravě. V Praze, 1870.
8) Právo vlastnické dle rakouského práva v pořádku systematickém. V Praze, 1874.
9) O závazcich k náhradě škody z činic nedovolených, pak o úrocich dle rakouského práva občanského. V Praze, 1874.
10) Soukromé obchodni právo rakouské. V Praze, 1876.
11) Které změny nastaly v právu občanském novým knihovnim řádem ze dne 25. července 1871, s přidavkem: o hypotece společné a nerozdilne. V Praze, 1872.

[1]) Franciszek Floryjan Romer, wybrany d. 9 Listopada 1878 r.; urodzony w Presburgu dnia 12 Kwietnia 1815 r., opat infułat u św. Jana w Janosi, kanonik dyjecezyi Wielko-Waradyńskiéj obrz. łaciń., Radca cesarski, Dr. filozofii i sztuk wyzwolonych, kawaler orderu korony żelaznéj, członek rzeczywisty Akademii Umiejętności węgierskiéj, prezes Towarzystwa archeologicznego w Gödölle, tudzież członek honorowy wielu innych Towarzystw archeologicznych; członek Komisyi konserwatorskiéj w Węgrzech, członek Towarzystwa przyrodników węgierskich w Presburgu, Sybinie (Hermanstadt), takichże Towarzystw w Wiedniu, Kopenhadze, Palermie, Karyntyi, Kró-

c) *Zagraniczni.*

Cieszkowski hr. August
Morawski Teodor
Roepell Ryszard.
Miejsc niezajętych pod: *b*) i *c*) 5.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) *Krajowi.*

Alth Alojzy
Biesiadecki Alfred
Czerwiakowski Ignacy
Czyrniański Emil
Karliński Franciszek
Kuczyński Stefan
Majer Józef
Nowicki Maksymilijan
Piotrowski Gustaw
Strzelecki Feliks
Teichmann Ludwik
Żebrawski Teofil
Żmurko Wawrzyniec.

b) *Zakrajowy.*

Hyrtl Józef.

---

lewcu, członek Towarzystwa numismatycznego w Wiédniu i Hanowerze, członek korespondent Towarzystwa etnograficzno-archeologicznego w Paryżu, Wenecyi. Prace naukowe podane będą w Roczniku następującym.

c) *Zagraniczny.*

Domeyko Ignacy.

Miejsc niezajętych: pod *a*) 1, *b*) i *c*) 8.

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

a) *Krajowy.*

Wisłocki Władysław [1]).

---

[1]) Władysław Wisłocki, wybrany d. 9 Listopada 1878 r., urodzony w Kniehyniczach pod Rohatynem dnia 31 Lipca 1841 r., doktor filozofii, w latach 1867—1869 nauczyciel w gimnazyjum im. Franciszka Józefa we Lwowie, od 1 Listopada r. 1869 kustosz biblijoteki im. Ossolińskich, od marca zaś r. 1874 kustosz biblijoteki Jagiellońskiéj.

Prace naukowe:

1) Nauka języka polskiego w szkołach polskich przed Kopczyńskim. 1868.
2) Krótka wiadomość o Towarzystwie literatów w wieku XVIII. 1869.
3) Uwagi nad piérwszym zeszytem Biblijografii K. Estreichera. 1871.
4) Rękopisy i ciekawsze druki biblijoteki im. Ossolińskich, nabyte w 1870 r. 1872.
5) Toż, nabyte w 1871 r. 1873.
6) Dwie rzadkości biblijograficzne: Marcina Bielskiego Sen majowy i Rozmowa dwóch baranów. 1873.
7) Niemcewicza Dziennik drugiéj podróży do Ameryki. 1873.
8) Powieść o papiéżu Urbanie z r. 1531 (w księdze zbiorowéj „Wisła“). 1873.
9) Przywiléj Kazimiérza W. dany żydom m. Lwowa i całéj Rusi (w Przewodniku nauk i lit.). 1873.

b) *Zagraniczni.*

Chodźko Aleksander
Essenwein August Otmar

---

10) Wespazyjana z Kochowa Kochowskiego *Rubus incombustus.* 1873.
11) Kodeks pilzneński ortylów magdeburskich. 1874.
12) Pyśma T. Padurry. 1874.
13) Dwa listy Piotra Skargi z 1568 i 1569 r. (w Przeglądzie lwowskim). 1875.
14) Kazania w języku łacińskim i czeskim z początku XV wieku. 1875.
15) Glicznera Książki o wychowaniu dzieci. 1876.
16) Głossa super epistolas per annum dominicales. 1876.
17) Legenda o św. Aleksym. 1876.
18) Warszawa, na początku 1796 r. (w Przewodniku nauk i lit.). 1876.
19) Zimorowicza Hymny. 1876.
20) Hołowczyca Raport wizyty generalnéj z 1782 r. 1877.
21) Katalog rękopisów biblijoteki Jagiellońskiéj. 1877—1878.
22) Poczet chronologiczny prac G. Piramowicza. 1877.
23) Urszula Ochmistrzyni Łabędzianka. 1877.
24) Biblijografija historyi, geografii historycznéj i historyi prawa polskiego z 1877 r. 1878.
25) Toż, z zakresu historyi literatury i oświaty w Polsce w 1877/78 r. 1878.
26) Dzieła i rozprawy wydane przez Akademiję Umiejętności. 1878.
27) Gwalter Burley i Marcin Bielski. 1878.
28) Przewodnik biblijograficzny. Od Lipca 1878.
29) Korespondencyja biskupa Andrzeja Zebrzydowskiego. 1878.

Nehring Władysław
Spasowicz Włodzimierz.

Miejsc nie zajętych 7.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) *Krajowi.*

Bobrzyński Michał [1])
Kętrzyński Wojciech.

---

[1]) Michał Bobrzyński wybrany dnia 9 Listopada 1878 r., ur. 1849 r., uzyskał w r. 1872 stopień doktora praw w Uniw. Jag. habilitował się w tymże Uniwersytecie na docenta prawa polskiego w r. 1873, zaś na docenta historyi prawa niemieckiego w r. 1875, mianowany profesorem obu przedmiotów w r. 1877, od r. 1878 pełni zarazem urząd dyrektora archiwum aktów grodzkich i ziemskich w Krakowie. Ogłosił prace naukowe:

1) O ustawodawstwie nieszawskiém Kazimiérza Jagiellończyka. Kraków, 1873.
2) O dawném prawie polskiém, jego nauce i umiejętném badaniu. Warszawa, 1873.
3) Starodawnych prawa polskiego pomników tom III. zawiérający: *Correctura statutorum et consuetudinum regni Poloniae.* Kraków, 1874.
4) Wiadomość o kodeksie Aleksego Stradomskiego.
5) Wiadomość o kodeksie Mikołaja Lubomirskiego (w Przewodniku liter. nauk we Lwowie 1874).
6) Wiadomość o uchwałach zjazdu piotrkowskiego z r. 1406 i 1407 (w Rozprawach Wydż. hist. fil. Akad. w Krakowie 1874).
7) O założeniu sądów wyższych prawa niemieckiego na zamku krakowskim (w Rozprawach Wydż. hist. fil. Akademii Umiej. Kraków, 1875).

b) *Zakrajowy.*

Zeissberg Henryk.

c) *Zagraniczni.*

Noailles (de) Henryk Margr.
Uwarów hr. Aleksy.
Zaleski Bronisław.

Miejsc nie zajętych 6.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) *Krajowi.*

Franke Jan
Grabowski Julijan .

---

8) Historyja prawa niemieckiego. t. I. Kraków, 1876.
9) O nieznanym układzie prawa polskiego Jana Sierakowskiego (w Rozprawach wydż. hist. fil. Akademii Umiej. Kraków, 1877).
10) O kazaniach sejmowych Skargi. Kraków, 1876.
11) Bunt wójta krakowskiego Alberta z r. 1361 (w Biblijotece warszawskiéj 1877 r.).
12) Sejmy polskie za Jana Olbrachta i Aleksandra (w Ateneum. Warszawa, 1877).
13) Zbiór ortylów magdeburskich. Kornik, 1876.
14) Jan Ostroróg, studyjum z literatury politycznéj XV w.
15) Stanisław Zaborowski, studyjum z literatury politycznéj XV w. (w Przewodniku liter. nauk. Lwów, 1877/8).
16) Starodawnych prawa polskiego pomników tom V. zawiéra: Rerum publicarum scientiae quae in Polonia saeculi XV viguit monumenta litteraria. Kraków, 1878.
17) Dzieje Polski w zarysie. Kraków, 1879.

Janczewski Edward
Kopernicki Izydor [1])

---

[1]) Kopernicki Izydor, (wybr. dnia 31 Października 1877 r., potwierdzony dnia 12 Maja 1878 r.) urodzony w Czyżówce d. 17 Kwietnia 1825 r. w pow. Zwinogrodzkim na Ukrainie, Dr. med., docent antropologii w Uniw. Jag., członek honorowy Tow. antropol. włoskiego we Florencyi i Tow. Lekarzy galicyjskich we Lwowie, „Associé étranger" Tow. antropolog. w Paryżu, Korespondent Instytutu antropologicznego Wielkiéj Brytanii w Londynie, Tow. antropologicznych w Berlinie i Wiédniu, lekarskich w Krakowie i Lublinie. Prace naukowe:

1) Wiadomość tymczasowa o budowie czaszek słowiańskich (w Sprawozdaniach naukowych 1 zjazdu przyrodników rosyjskich w Kijowie r. 1861 (po rosyjsku).
2) Déscription d'un nouveau Crâniographe; etude crâniographique des races (w Bulletins de la Soc. d'Anthropol. de Paris. T. II. 2 Série 1867).
3) Quelques observations céphalométriques sur les Ruthénicns, les Russes et les Finnois (tamże. T. IV. 2 serie, 1869.
4) Congress of Polish Physicians and Naturalists at Cracow. (w Anthropological Review. 1870 January).
5) Anatomiczno-antropologiczne spostrzeżenia nad murzynem (w Roczniku Tow. naukow. krakowskiego. T. XLI. 1870. tłumacz angielsk. w Journal of Anthropolog. fol. I, 1870, a ztamtąd po francuzku w Revue d' Anthropologie. T. I, 1872).
6) O dziełach Jana z Głogowa, mających styczność z Antropologiją (w Roczn. Tow. nauk. krak. T. XLI, 1870).
7) I. Kopernicki and J. B. Davis. On the strange peculiarities observed by a religious sect of the Mos-

covites, called „Scoptsi“ (w Journal of Anthropolog. soc. fol. 8. 1870).

8) „The Kalmucks“ (w Journ. of Anthropolog. Institute. fol. I. 1872).

9) Über den Bau der Zigeunerschädel, vergleichend-kraniologische Untersuchung mit 4 Taff. lithogr. (in Archiv. für Anthropologie. V Bd. 1872) przez Tow. Antropolog. w Paryżu uwieńczone nagrodą „prix Godard“ w r. 1874.

10) Sur une photographie de Lama et trois manuscrits kalmouks du Musée technique de Cracovie. (w Bull. de la Soc. d'Anthrop. de Paris. T. VIII. (2 série). 1872).

11) Sur la Conformation des crânes bulgares. (avec 2 planches), (w Revue d'Anthropologie. T. IV. 1875).

12) Sprawozdanie o starożytnych kościach i czaszkach ludzkich, pochodzących z kurhanów na Pokuciu. (w Rozpraw. i Spraw. Wydziału matem.-przyrodn. Akad. Umiej. w Krakowie. T. II. 1875).

13) The prehistoric Antiquities of the Caucasus. (w Jour. of the Anthropological Society of London. 1875).

14) Spostrzeżenia nad właściwościami językowemi w mowie górali bieskidowych, z dodatkiem słowniczka wyrazów góralskich (w Rozpr. i Sprawozd. Wydż. filolog. Akad. Umiej. T. III. 1875).

15) O czaszkach z kurhanów Pokuckich z 4 tabl. litogr. (w Pamiętniku Akad. Umiej. w Krakowie Wydż. matem.-przyrodn. T. II. 1876.

16) On the Scaphoid Skull of a Pole (w Journal of the Anthropol. Institute. fol. VI. 1876 z 2 tabl. litogr).

17) O wyobrażeniach lekarskich i przyrodniczych oraz o wierzeniach naszego ludu o świecie roślinnym i zwierzęcym. (w Pamiętniku II zjazdu lekarzy i przyrodników polskich we Lwowie. 1876).

Rostafiński Józef [1])

---

18) Kongres międzynarodowy Antropologii i Archeologii przedhistorycznéj w Peszcie w r. 1876. (w Kronice rodzinnéj r. 1876).
19) O grobie nieciałopalnym na cmentarzysku przedhistoryczném w Kwaczale (w Zbiorze wiadomości do antrop. krajowéj, wyd. p. Kom. antrop. Akad. Umiej. w Krakowie. T. I. 1877).
20) O kościach i czaszkach ludzkich z kurhanów w Radziminie na Wołyniu. (tamże).
21) O kościach i czaszkach ludzkich z wykopalisk przedhistorycznych na Podolu galicyjskiém, (tamże z 1 tabl.).
22) Prof. Dr. Majer i Dr. J. K. Charakterystyka fizyczna ludności galicyjskiéj. (tamże).
23) Zagadki i łamigłówki górali bieskidowych. (tamże).
24) Poszukiwania archeologiczne w Horodnicy nad Dniestrem spólnie z p. Wład. Przybysławskim dokonane w r. 1877. (w tymże „Zbiorze wiadomości" T. II. 1878).

[1]) Dr. Józef Rostafiński wybrany 31 Października 1877 r., potwierdzony 12 Maja 1878 r., urodzony w Warszawie d. 14 Sierpnia 1850 r., były asystent katedry botaniki w Strassburgu i docent tegoż Uniwersytetu, Profesor botaniki systematycznéj w Uniwersytecie Jagiellońskim, Członek Towarzystwa nauk ścisłych w Paryżu, nauk przyrodniczych w Cherbourgu, Crittogamologica w Medyjolanie etc.

Prace naukowe:

1) Ueber Paarung der Schwärmsforen in Bot. Zeit. 1871.
2) Florae Polonicae Prodromus. Wiédeń, 1872, str. 128.
3) Versuch eines Systems der Mycetozoen. Strassburg, 1873.
4) Quelques mots sur l' Haematococcus lacustris. Cherbourg, 1875.

Skiba Edward
Tetmajer Józef
Zajączkowski Władysław.

b) *Zagraniczny.*

Strassburger Edward.

Miejsc nie zajętych 2.

†

ZMARŁY.

Rokitansky Karol, dnia 23 Lipca 1878 r.

---

5) Śluzowce (Mycetozoa), monografija. Paryż, 1875, str. 432, tab. XIII, 4.
6) Dodatek I. do monografii śluzowców. Paryż, 1876, str. 43, 4.
7) Beiträge zur Kenntnis der Tange Heft I. Leipzig, 1876, str. 18, tab. XII.
8) Historyja rozwoju wydętki w Pam. Akad. T. II. (1876), str. 134 z 1 tabl.
9) O przeobrażeniu i zmianie pokoleń w świecie roślinnym w Sprawoz. Akad. T. III. p. 135.
10) O podzielności jaja i zapłodnieniu u morszczynów w Sprawozd. Akad. T. IV. p. 190.
11) Rzut oka na rodzinę listownic i piérwsze zasady naukowéj ich klasyfikacyi w Sprawoz. Akad. T. IV. p. 200 z 1 tabl.

Oprócz tego dwie prace z p. E. Janczewskim, jedna z p. M. Woroniczem i kilka bijografij w Botanische Zeitung.

POCZET CZŁONKÓW NADZWYCZAJNYCH.

Baraniecki Adryjan
Blumenstok Leon
Boroński Franciszek
Bratranek Tomasz
Buszczyński Stefan
Chrzanowski Leon
Drożdziewicz ks. Jan
Fierich Edward
Florkiewicz Julijusz
Hoszowski Konstanty
Jakubowski Maciéj Leon
Janikowski Stanisław
Jawornicki Marceli
Kański Mikołaj
Kirkor Adam Honory
Kłobukowski Antoni
Kolberg Oskar
Kopff Wiktor
Kossak Julijusz
Kozubowski Antoni
Krzyżanowski Stanisław
Langie Karol
Lutostański Bolesław
Machalski Maksymilijan
Madurowicz Maurycy
Mieroszowski Sobiesław
Niedzielski Erazm
Nowakowski Franciszek
Oettinger Józef
Paszkowski Franciszek
Pokutyński Filip
Popiel Paweł (sen.)
Rosner Antoni
Rydel Łucyjan
Rydzowski Jędrzéj
Ściborowski Władysław
Schindler ks. Jan Bar. de Schindelheim
Scipio ks. Jan del Campo
Seredyński Władysław
Serwatowski ks. Walery
Steczkowski Jan Kanty
Stopczański Aleksander
Szlachtowski Feliks
Szukiewicz Aleksander
Teliga ks. Karol
Tupy ks. Eugen. (Bol. Jabłoński)
Warschauer Jonatan
Wilczek ks. Józef
Wodzicki hr. Henryk
Zarański Stanisław
Zatorski Maksymilijan
Zieleniewski Michał
Zyblikiewicz Mikołaj

†

ZMARŁY.

Witte Karol, dnia 14 Lipca 1878 r.

BIURO

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI w KRAKOWIE.

(Według §. 25 Statutu Biuro zostaje pod wyższym nadzorem Prezesa, a bezpośrednim zarządem Sekretarza jeneralnego).

Skład.

Kustosz zbiorów i Biblijotekarz Wł. Seredyński.
Podskarbi Prof. Stanisław Janikowski.
Pomocnik kancelaryjny Napoleon Ekielski.
Woźny zarazem Gospodarz domu J. Kałuziński.

Sprzedaż publikacyj Akademii mają powierzoną:

D. E. Friedlein w Krakowie.
Gebethner i Spółka w Warszawie.

BIBLIOTEKA JAGIELLOŃSKA
BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA W KRAKOWIE

STAŁY(

A)

K

Przewodnicz
Estreicher Karol [1])

Dyrektor Wydaw
Nowakowski Franci

Sekretarz.
Wisłocki Władysław.

Członkowie Akademii z
Mecherzyński Karol
Szujski Józef.

Członkowie Akademii zwyczajni.
Bobrzyński Michał
Burzyński Piotr
Piekosiński Franciszek
Wisłocki Władysław
Zaleski Bron. w Paryżu
Żebrawski Teofil.

Członkowie Akad. nadzwyczajni.
Chrzanowski Leon
Hoszowski Konstanty
Kirkor Adam
Popiel Paweł (sen.)
Mieroszewski hr. Sobiesław
Scipio del Campo kan.

Członkowie przybrani.
Boeszermenyi R. w Gdańsku
Bukowski Julijan ks.
Celichowski Zyg. w Kórniku
Chyliński Michał
Ermisch Hubert w Dreznie
Gloger Zygmunt w Jeżowie
Kluczycki Fr. w Krzeszowic.
Kniaziołucki Zbigniew
Lekszycki Józef w Poznaniu
Link Henryk
Łukowski ks. w Gnieźnie
Łuszczyński Bohdan
Maciszewski M. w Brzeżanach
Midowicz Teofil ks.
Mosbach August w Wrocławiu
Perlbach Maks. w Królewcu
Philippi Rudolf w Królewcu
Piwowarski Adam
Popiel Paweł (jun.)
Przeździecki hr. K. w Warszaw.
Puławski Kazimiérz
Reiche R. w Królewcu
Reifenkugel K. w Czerniowcach
Rolle J. w Kamieńcu podols.
Smolka Stanisław
Stoeger Eugenijusz w Bochni
Sokołowski August
Sokołowski Maryjan
Waliszewski Kaz. w Paryżu
Wolański Franc. w Tarnowie
Zakrzewski Ignacy w Poznaniu
Zakrzewski Wincenty
Zarewicz Ludwik.

Grono Komisyi historycznéj we Lwowie.

Członkowie Akademii zwyczajni.
Małecki Antoni (przewodn.)
Kętrzyński Wojciech
Liske Ksawery
Pietruszewicz ks. Antoni
Szaraniewicz Izydor
Węclewski Zygmunt.

Grono Komisyi we Lwowie.

Członkowie Akademii zwyczajni.
Małecki Antoni (przewodn.)
Węclewski Zygmunt.

Członkowie przybrani.
Baranowski Bolesław
Biesiadzki Wojciech
Brückner Aleksander
Ćwikliński Ludwik
Friederer Edward
Kalina Antoni
Łepki Onufry ks.
Ogonowski Emilijan
Pilat Roman
Próchnicki Franciszek
Sawczyński Zygmunt
Sternal Tomasz
Samolewicz Zygmunt
Tretiak Józef
Werchratski Jan.

IV.

Komisyja dla badań w zakresie historyi literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący.
Tarnowski Stanisław.

Sekretarz.
Wisłocki Władysław.

Członkowie zwyczajni.
Estreicher Karol
Szujski Józef.

Członek nadzwyczajny.
Seredyński Władysław.

Członkowie przybrani.
Kulczyński Leon
Morawski Kazimierz
Siedlecki Aleksander
Straszewski Maurycy
Szembek Jerzy
Tomkowicz Stanisław
Zathey Hugo
Ziemba Teofil.

B) W Wydziale historyczno-filozoficznym.

I.

Komisyja historyczna.

Przewodniczący.
Szujski Józef.

Sekretarz.
Seredyński Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.
Bobrzyński Michał
Burzyński Piotr
Piekosiński Franciszek
Wisłocki Władysław
Zaleski Bron. w Paryżu
Żebrawski Teofil.

Członkowie Akad. nadzwyczajni.
Chrzanowski Leon
Hoszowski Konstanty
Kirkor Adam
Popiel Paweł (sen.)
Mieroszewski hr. Sobiesław
Scipio del Campo kan.

Członkowie przybrani.
Boeszermenyi R. w Gdańsku
Bukowski Julijan ks.
Celichowski Zyg. w Kórniku
Chyliński Michał
Ermisch Hubert w Dreznie
Gloger Zygmunt w Jeżowie
Kluczycki Fr. w Krzeszowic.
Kniaziołucki Zbigniew
Lekszycki Józef w Poznaniu
Link Henryk
Łukowski ks. w Gnieźnie
Łuszczyński Bohdan
Maciszewski M. w Brzeżanach
Midowicz Teofil ks.
Mosbach August w Wrocławiu
Perlbach Maks. w Królewcu
Philippi Rudolf w Królewcu
Piwowarski Adam
Popiel Paweł (jun.)
Przeździecki hr. K. w Warszaw.
Puławski Kazimiérz
Reiche R. w Królewcu
Reifenkugel K. w Czerniowcach
Rolle J. w Kamieńcu podols.
Smolka Stanisław
Stoeger Eugenijusz w Bochni
Sokołowski August
Sokołowski Maryjan
Waliszewski Kaz. w Paryżu
Wolański Franc. w Tarnowie
Zakrzewski Ignacy w Poznaniu
Zakrzewski Wincenty
Zarewicz Ludwik.

Grono Komisyi historycznéj we Lwowie.

Członkowie Akademii zwyczajni.
Małecki Antoni (przewodn.)
Kętrzyński Wojciech
Liske Ksawery
Pietruszewicz ks. Antoni
Szaraniewicz Izydor
Węclewski Zygmunt.

Z

Z

zor

z 1

C)

Kuczyńsk

Czerny Fr

Członkowie A

Alth Alojzy

Czerwiakowsk

Czyrniański F

Grabowski Jul

Janczewski Edw

Karliński Franc

Scipio del Campo Jan kan.
Seredyński Władysław
Serwatowski Walery

Członkowie przybrani.

Böhm Ignacy
Dzieduszycki Wojciech hr.
Feldmanowski w Poznaniu
Grzegorzewski Stan. w Zaleszczykach
Koziebrodzki Szcz. hr. w Chlebowie
Malinowski Lucyjan
Mieroszewski Stan. hr.
Morawski Szczęsny
Ossowski Gotfryd w Toruniu
Polkowski Ignacy kan.
Przybysławski W. w Czortowcu
Przeździecki Konst. hr. w Warszawie
Radziminski Zygmunt
Sadowski Jan Nep.
Schneider Antoni
Sokołowski Maryjan
Sołtan Michał hr.
Ziemięcki Teodor.

Komisyja archeologiczna ma Sekcyje: 1) *Wykopalisk*, pod kierunkiem A. H. Kirkora; 2) *Encyklopedyi starożytności polskich*, pod kierunkiem Dra A. Kremera; 3) *Muzealną*, pod kierunkiem Dra W. Seredyńskiego; 4) *Epigrafiki polskiéj*, pod kierunkiem ks. Ignacego Polkowskiego.

III.

Komisyja prawnicza.

Przewodniczący.

Zoll Fryderyk.

Sekretarz.

Bobrzyński Michał.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Aleksander
Burzyński Piotr
Dunajewski Julijan
Heyzmann Udalryk
Piekosiński Franciszek.

Członkowie Akad. nadzwyczajni.

Boroński Franciszek
Fierich Edward
Hoszowski Konstanty
Kański Mikołaj

Syroczyński Leon we Lwowie
Taczanowski Władysł. w Warszawie
Textorys Leopold, ks. w Kołaczycach
Trattnig Karol w Przemyślu
Tyniecki Wład. w Dublanach
Turczyński Emeryk w Drohobyczu
Uznański Adam w Poroninie
Wachtel Fryderyk w Sopotni
Wachtel Henryk
Waga Antoni w Warszawie
Wajgel Leopold w Kołomyi
Walter Henryk
Wałecki Antoni w Warszawie
Werchratski Jan we Lwowie
Wierzbicki Daniel
Wierzejski Antoni
Wodzicki Kaz. hr. w Olejowie
Zaborski Wład. w Tarnopolu
Zaręczny Stanisław.

Prace téj Komisyi są rozdzielone na 5 Sekcyj, pod kierunkiem: 1) *meteorologiczna,* Prof. Karlińskiego: 2) *geologiczno-orograficzna,* Prof. Altha; 3) *botaniczna,* Prof. Rostafińskiego; 4) *zoologiczna,* Prof. Wierzejskiego; 5) *chemiczna,* Prof. Czyrniańskiego.

II.

Komisyja antropologiczna.

Przewodniczący.

Majer Józef.

Sekretarz.

Kopernicki Izydor.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy
Biesiadecki Alfred
Kuczyński Stefan
Lepkowski Józef
Łuszczkiewicz Władysław
Nowicki Maksymilijan
Szujski Józef
Teichmann Ludwik
Żebrawski Teofil.

Członkowie Akad. nadzwyczajni.

Baraniecki Adryjan
Kirkor Adam
Kolberg Oskar
Kremer Aleksander

Lutostański Bolesław
Ściborowski Władysław.

Członkowie przybrani.

Bieńczewski Aleks. w Birczy
Dzieduszycki Włodzimiérz hr. we Lwowie
Glogier Zygmunt w Jeżowie
Gralewski Mateusz
Greim Michał w Kamieńcu Podolskim
Horodyski Tomasz w Krogulcu
Klugier Władysław w Limie
Kołychanowski Józef w Turce
Kosiński Wład. w Wadowicach
Koziebrodzki Szczęsny w Chlebowie
Krziż Alojzy w Złoczowie
Lechowski Wikt. w Drohobyczu
Maryjański Edward w Jarmolińcach
Niesiołowski Władysław w Kolbuszowy
Pilat Tadeusz we Lwowie
Przyborowski Karol w Kamieńcu Podolskim
Przybysławski Wład. w Czortowcu
Rolle Józef w Kamieńcu Podolskim
Sadowski Jan Nep.
Siarkowski Władysław ks. w Kielcach
Sołtan Michał
Stanko Wojciech w Żywcu
Szczaniecki Michał w Nawrze
Umiński Piotr
Werner Wład. w Śniatynie
Witwicki Sofron w Żabiu
Żuliński Tadeusz.

WYKAZ

Stanu i użycia funduszów Akademii

w r. 1878.

I.

Fundusz żelazny.

A) W papierach publicznych:

zł. a. c

1. **Stan z końcem r. 1877:** w listach zastawnych Tow. kred. ziemsk. pozn. 400 tal. czyli 1,200 marek; w obligacyjach drogi żel. Warsz. Bydg. 500 rs.; w obligacyjach długu państwa Austr. 250 zł. a.; w listach zastawnych galic. (stanowych) 4 proc. 1,000 zł. a.; w listach zastawn. galic. (stanowych) 5 proc. 31,000 zł. a.; w obligacyjach indeminiz. galic. 600 zł. a.; w listach zastawn. galic. Zakł. kred. ziemsk. 11,700 zł a.; w listach dłużnych galic. Zakładu kred. ziemsk. 11,000 zł. a.

   Razem w papierach publ. wartości nominalnéj: 1,200 marek, 500 r. s. i . . **56,150 -**

2. Kupiono w r. 1878 listy zastawne galic. (stanowe) 5 proc. wartości nominalnej . **10,500 -**

   Z końcem r. 1878 było zatém ogółem w tym funduszu w papierach publ. wart. nomin.: 1,200 marek, 500 rs. i . . . . **66,650 -**

B) W gotówce:

Dochód.

	zł. a.	ct.
1. Było z r. 1877	4,642	62
2. Z legatu ś. p. Dra Sew. Gałęzowskiego (5,568) i		
3. Ze spłaty Wgo Rychlickiego (10,000) po odłączeniu części na wydatki z funduszu spólnego	14,159	55
Razem dochód .	18,802	17

Wydatki.

1. Kupiono listy zastawne galic. (stanowe) 5 proc., wartości nominalnéj 10,000 zł. a. za	9,065	—
2. Stemple, legalizacyja, podatek i t. d. od daru Wgo Rychlickiego	1,094	55
Razem rozchód .	10,159	55
Pozostało zatem z końcem roku 1878 gotówką (w kasie oszczędnosci krakowskiej i w kasie wkładkowéj Zakł. kred. ziemsk. w Krak.).	8,642	62

II.

Fundusz spólny na wydatki coroczne.

A) Dochody.

	zł. a.	ct.
1. Pozostałość z r 1877 (zob. Rocznik z r. 1877, str. 61) w gotówce 150 r. s. i	3,466	02
2. Odsetki od funduszu żelaznego	3,666	02

3.	Uposażenie ze Skarbu Państwa za r. 1878	12,000	—
4.	Uposażenie ogólne z funduszów krajowych za r. 1878	15,000	—
5.	Zasiłek krajowy na zbadanie kraju co do właściwości przyrodniczych	3,000	—
6.	Uposażenie od m. Krakowa za r. 1878 .	500	—
7.	Dar Niewiadomego na kancelaryję . . .	720	—
8.	Z legatu ś. p. Dra S. Gałęzowskiego i daru Wgo Rychlickiego	1,408	45
9.	Dochód ze sprzedaży dzieł wydanych przez Akademiję	593	66
10	Komorne z kamienicy	1,108	—
	Suma dochodu *w gotówce*: 150 r. s. i	41,462	15

B) Wydatki.

a) Administracyjne.

		zł. a.	ct.
1.	Płace (Prezesa, Sekretarza, Kustosza, Podskarbiego, pomocy kancelaryjnéj i Woźnego)	6,113	76
2.	Dyjety Członków zamiejscowych	615	—
3.	Porto i frachty	180	68
4.	Potrzeby kancelaryjne	100	—
5.	Wydanie Rocznika Zarządu	269	62
6.	Druki biblijoteczne	35	20
7.	Introligator	314	20
8.	Porządki domowe	302	51
9.	Opał i oświetlenie	249	57
10.	Odsetki ciężarów domowych, podatki i t. d.	560	09

11. Wydatki nadzwyczajne (w téj kwocie: koszta wyasfaltowania sieni wynosiły 360 zł. a.; zasiłek do składki na pomnik dla ś. p. Gałęzowskiego 111 zł. a. i t. d.) w ogóle	545	16
Razem . .	9,285	79

b) Naukowe.

α) Spólne.

12. Zbiory biblijoteczne	261	81

β) Wydział Iszy i IIgi.

13. Wydatki ogólne: na Pamiętnik, Rozprawy i Sprawozdania wydziału 1go i 2go . .	2,300	46
14. Wynagrodzenie Sekretarza wydziału 2go za redakcyję Sprawozdań	600	—
15. Druk Monumentów Bielowskiego	553	06
16. Komisyja historyczna	5,423	49
17. Komisyja biblijograficzna	1,299	20
18. Komisyja archeologiczna	675	83
19. Komisyja historyi sztuk pięknych	755	97
20. Komisyja językowa	295	—
21. Komisyja prawnicza	857	—
22. Komisyja literacka	43	50
23. Korektor	300	—

γ) Wydział IIIci.

24. Wydatki ogólne: na Pamiętnik, Rozprawy i Sprawozdania	2,727	05
25. Wynagrodzenie Sekretarza wydziału za redakcyję Sprawozdań	600	—
26. Komisyja fizyjograficzna	5,661	91½

27. Komisyja antropologiczna	1,073	57
28. Zasiłek na wydanie tomu XII dzieła p. O. Kolberga	300	—
29. Korektor	300	—
Razem (wydatki naukowe)	24,327	85½
Suma wydatków funduszu spólnego *(a b)* .	33,613	64½

Nadto zmieniono 150 r. s.

Porównanie dochodu i wydatku z funduszu spólnego na potrzeby coroczne.

Dochód	41,462	15
Wydatki . . .	33,613	64½
Pozostało zatém z końcem r. 1878 w gotówce	7,848	50½

z czego 3,000 wprowadzono do budżetu na r. 1879, reszta ma służyć na pokrycie nakładu na dzieła z upływem roku jeszcze nie skończone.

II. Fundusz imienia Sam. Bogumiła Lindego.

Dochód.

Pozostałość z r. 1877.

a) W papierach publicznych: 5 listów zast. miejskich warszawskich, wartości nomin. 4,500 r. s.		
b) W gotówce: niezmienione kupony już płatne 112 r. s. 50 kop. i w kasie oszczędności	354	34
Odsetki z r. 1878	419	48
Razem . .	773	82

Wydatek.

Zmieniono 112 rs. 50 kop.
Stan tego funduszu z końcem r. 1878:
a) W papierach publ. wartości nominalnéj 4,500 r, s.
b) W kasie oszczędności 773 82

I) Fundusz na wydanie tomu IX Volum. legum.

Dochód.

Pozostałość z r. 1877.
a) W papierach publicznych: 3 listy zastawne miejskie warszawskie, wartości nominalnéj 700 r. s.
b) W gotówce: 3 kupony już płatne niezmienione w kwocie 17 r. s. 50 kop.
Odsetki z r. 1878 . . . . . 81 81

Wydatek.

Zmieniono 17 r. s. 50 kop.
Stan tego funduszu z końcem r. 1878:
a) W papierach publ. wartości nominalnéj 700 r, s.
b) W kasie oszczędności 81 81

K) Fundusz dla zachęty do prac naukowych.

Fundusz ten wynosi w listach zastawnych miejskich warszawskich, wartości nomin. 6,000 r. s. bez kuponów.

L) Fundusz na I tom Akt historycznych.

Dochód.

Pozostałość z r. 1877: Pięć listów zastawnych Tow. kred ziemsk. poznańskiego wartości nomin. 3,000 marek.

Za sprzedane listy zast. poznańskie w r. 1878 1,641 16

Wydatek.

Sprzedano listy zastawn. pozn. wartości nomin. 3,000 marek.

Na wydanie listów Zebrzydowskiego 1,641 16

Przeto fundusz ten został umorzony z naddatkiem prócz tego z funduszu kom. hist. 507 fl. 94. kr.

III.

Fundusz do użycia w pewnych terminach.

A) Fundusz ks. I. R. Lubomirskiego na nagrody i popęd wydawnictw naukowych.

Dochód.

Remanent:

a) W obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich wartości nominalnéj . . . 200 zła.

b) W kasie oszczędności krakowskiéj . . . 399 99

Odsetki w r. 1878 . . . . . 30 55

Stan tego fundnszu z końcem r. 1878:
W obligacyjach indemniz. galic. 200 zła.;
w kasie oszczędności 430 zła. 54 ct.

B) Fundusz Konarskiego.

Dochód.

Remanent:

a)	W listach zastawnych galic. (stanowych) 4-proc., wartości naminalnéj 4,700 zła.		
b)	W kasie oszczędności krakowskiéj . . .	3,054	64
	Odsetki w r. 1878	369	52
	Razem . .	3,424	16

Wydatek.

Na stypendyja dla trzech uczniów . . .	360	—

Stan tego funduszu z końcem r. 1878:
W listach zastawnych galic. (stanowych) wartości nomin. 4,700 zła.
W kasie oszczędności krakowskiéj 3,064 zła. 16 ct.

C) Fundusz Radwańskiego.

Dochód.

Pozostałość z r. 1877	160	89
Odsetki z r. 1877	22	85
Stan tego funduszu z końcem r. 1878 .	183	74

D) Fundusz imienia Kopernika.

Dochód.

Remanent z r. 1877	590	41
Rata za rok 1878	100	—
Odsetki z r. 1878	39	95
Stan tego funduszu z końcem r. 1878 .	730	36

E) Fundusz Niewiadomego na nagrody za dzieła.

Dochód.

Pozostałość z r. 1877	865	63
Odsetki z r. 1878	39	59
Razem . .	906	22

Wydatki.

Wmu Z. Jaroszewskiemu za dzieło: „Gospodarstw wzorowe“	347	—
Stan tego funduszu z końcem r. 1878 .	558	22

F) Fundusz Nieznajomego na nagrody za opis ziem polskich.

Dochód.

Pozostałość z r. 1877	233	25
Odsetki z r. 1878	6	79
Razem . .	240	04

Wydatki.

Wmu Mar. Dobieckiemu za pracę konkursową p. n. „Kudak“	196	—
Stan tego funduszu z końcem r. 1878 .	44	04

G) Fundusz Bezimiennego na nagrody.

Dochód.

Pozostałość z r. 1877:		
a) W papierach publicznych: trzy listy zastawne miejskie warszawskie po 100 rs., razem wartości nominalnéj 300 rs.		
b) W gotówce: nie zmienione trzy kupony już płatne po 2 rs. 50 kop., razem 7 rs. 50 kop.; i w kasie oszczędności	36	30
Za sprzedany list zast. m. Warszawy na rs. 100	115	20
Odsetki z r. 1878	22	21
Razem . .	173	71

Wydatek.

Zasiłek na wydanie tłumaczenia dzieła ks. Bussona: „Rady dla służących“	150	—
Sprzedany list zast. m. Warszawy na rs. 100. Zmieniono gotówkę 7 rs. 50 kop.		
Stan tego funduszu z końcem r. 1878: W papierach publ. wartości nomin. rs. 200; i w gotówce w kasie oszczędności .	23	71

IV.

Kwoty depozytowe.

1) Fundusz na pomnik Bolesława Wstydliwego.

(pod zarządem osobnéj Komisyi z Członków Oddziału sztuk i archeologii b. Tow. nauk. krak).

Dochód.

	Remanent z r. 1877:		
a)	W obligacyjach indemnizacyjnych galic. wartości nomin. 200 zła.		
b)	W kasie oszczędności krakowskiéj . . .	290	82
	Odsetki w r. 1878	27	08
	Razem w gotówce	317	90

Wydatek.

	Rysunek na pomnik Bolesława Wstydliwego	25	—
	Stan tego funduszu z końcem r. 1878:		
a)	W papierach publicznych wart. nom. 200 zła.;		
b)	W kasie oszczędności krakowskiéj . . .	292	90

2) Fundusz na restauracyję grobów królewskich.

(pod zarządem delegowanych z b. Tow. nauk., Rady miejskiéj, obecnie pod przewodnictwem Prezesa Akademii).

Dochód.

Remanent z r. 1877	2,009	59
Odsetki z r. 1878	122	34
Stan tego funduszu z końcem r. 1878 .	2,131	93

3) Fundusz na budowę szpitala w Krynicy.

Dochód.

Pozostałość z r. 1877:

a)	W obligacyjach indemnizac. galic. wartości nomin. 1,700 zła.		
b)	W kasie oszczędności	1,351	55
	Odsetki z r. 1878	164	09

Stan tego funduszu z końcem r. 1878:

a)	W papierach publ. wart. nomin. 1,700 zła.		
b)	W kasie oszczędności krakowskiéj . . .	1,515	64

4) Depozyt J. W. Senatora Franciszka Brzozowskiego.

(pod zarządem Wgo Karola Estreichera, Członka zwycz. Akad. Umiejętności).

Fundusz ten wynosi w obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich wartości nominalnéj 3,000 zła., bez kuponów.

WYKAZ

dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowémi.

(W.) oznacza przesyłanie wszystkich druków **Akademii**; *(1, 2.)* publikacyj Wydziału filologicznego i historyczno-filozoficznego; *(3.)* Wydziału przyrodniczo-matematycznego; *(Kh.)* **Komisyi** historycznéj; *(Kf.)* Komisyi fizyjograficznéj; *(Ka.)* **Komisyi** antropologicznéj.

Belgrad. Serbske uczeno drużstwo. **W.**
Bern. Schweizerische Gesellschaft für **Naturwissenschaft.** 3.
Berno. Matyca Morawska. W.
— Naturhistorischer Verein. 3.
— Mährisch-Schlesische Gesellschaft für **Ackerbau** (historische Abth.). 1, 2.
Bochnia. Biblijoteka c. k. Gimnazyjum. 1, 2.
Bordeaux. Société des sciences physiques et **naturelles.** 3.
Bruksela. Académie royale des lettres de **Belgique.** W.
Brunsberg. Historischer Verein für Ermeland. **Kh.**
Brzeżany. Biblijoteka c. k. Gimnazyjum. W.
Budziszyn. Matyca Serbska. 1, 2.
Cherbourg. Société des sciences **naturelles.** 3. **Kf.**
Christiania. Kr. Uniwersytet. W.

Czernichów. Biblijoteka szkoły rolniczéj. 3. Kf.
Czerniowce. Biblijoteka c. k. Uniwersytetu. W.
Dorpat. Gelehrte Gesellschaft. W.
Drezno. Academia Leopoldino Carolina. 3. Kf.
Florencyja. Societa italiana di antropologia. Ka.
Gdańsk. Naturforschende Gesellschaft. 3.
Getynga. Königl. Gesellschaft der Wissenschaften. W.
Grodziec (Gratz). Historischer Verein für Steuermark. 1, 2.
— Biblijoteka Uniwersytetu.
Hamburg. Verein für naturwissenschaftliche Unterhaltung. Kf.
Jarosław. Biblijoteka szkoły realnéj. 3.
Jasło. Biblijoteka c. k. Gimnazyjum. 1, 2.
Keszmark. Ungarischer Karpaten-Verein. Kf.
Kopenhaga. Société des antiquaires du Nord. 1, 2.
Kórnik. Biblijoteka hr. Działyńskich. W.
Kraków. Biblijoteka Gimnazyjum św. Anny. W.
— Biblijoteka c. k. Gimnazyjum św. Jacka. W.
— Biblijoteka szkoły realnéj 3.
— Towarzystwo lekarskie. 3.
— Zakład kliniczny. 3.
— Seminaryjum prawnicze. 2.
— Czytelnia Akademicka. W.
— Biblijoteka Ks. Czartoryskich. W.
— Towarzystwo Tatrzańskie. Kf.
Królewiec. Physicalisch-Oekonomische Gesellschaft. 3.
Lima. Escuela especial de Ingenieros y de Minas. 3.
Lipsk. Naturforschende Gesellschaft. 3. Kf.
Londyn. Antropological Institute. 3.
— Royal Museum. W.
— Geological Society. Kf.
— Geographical Society. Kf.

Londyn. Zoological Society. Kf.
Lubeka. Hanseatischer Geschichtsverein.
Lwów. Biblijoteka Uniwersytetu. W.
— Biblijoteka Akademii technicznéj. 3.
— Biblijoteka c. k. Gimnazyjum Fr. Józefa. W.
— Biblijoteka c. k. Gimnazyjum akademickiego. W.
— Zakład Narodowy imienia Ossolińskich. W.
— Towarzystwo wzaj. pomocy techników. 3.
Monachium. Akademija Umiejętności. W.
— Komisyja histor. przy Akademii Umiejętności. Kh
Moskwa. Société Impériale des naturalistes. 3.
— Gesellschaft der Naturfreunde. Ka.
Norymberga. Muzeum Germańskie. 1, 2.
Padwa. Societa Veneto-Trentina di scienze naturali. 3.
Paryż. Société botanique de France. 3. Kf.
— Société géologique de France. 3. Kf.
— Société entomologique de France. 3. Kf.
— Institut de France. W.
— Ministerstwo oświecenia. W.
— Towarzystwo nauk ścisłych. 3.
— Towarzystwo historyczne. 1, 2.
Peszt. Akademija Umiejętności. W.
— Ung. kön. Naturwissenschaftliche Gesellschaft. 3.
Petersburg. Ces. Akademija Umiejętności. W.
— Ces. Biblijoteka. W.
— Jardin Impérial de botanique. 3. Kf.
— Archeograficzeskoje Obszczestwo. 1, 2.
Poznań. Towarzystwo Przyjaciół. nauk. W.
Praga. Kral. Česky Archiv zemsky. Kh.
— Ceska společnost nauk. W.

Praga. Museum Kralovsti Cesk. W.
— Towarzystwo „Slavia". 1, 2.
Rapperswyl. Muzeum Narodowe. W.
Rzeszów. Biblijoteka c. k. Gimnazyjum W.
Rzym. Academia reale dei Lincei. W.
Ryga. Gelehrten-Gesellschaft. W.
Santiago. Biblijoteka Uniwersytetu. W.
Szweryn. Verein für meklemburg. Geschichte. 2. Kh.
Stanisławów. Biblijoteka Szkoły realnéj. 3.
Stockholm. Académie r. Suédoise des sciences. W.
Tarnopol. Biblijoteka Seminaryjum nauczycielskiego. W.
Toruń. Towarzystwo Przyjaciół nauk. W.
Tyflis. Obszczestwo ljubitelj kawkaz. archeol. 2.
— Archeograficzeskaja Komisyja. Ka.
Utrecht. Institut royal météorologique des Pays-Bas. Kf.
Wadowice. Biblijoteka c. k. Gimnazyjum. W.
Warszawa. Biblijoteka Uniwersytecka. W.
— Towarzystwo lekarskie. 3.
— Redakcyja Biblijoteki Warsz. W.
— Redakcyja Ateneum. W.
— Redakcyja Niwy. 3.
Washington. Surgeon General Office. 3.
— Smithsonian Institution. W.
Wenecyja. Archivo del Stato. Kh.
— Instituto Veneto delle scienze, lettere et arti. W.
Wiedeń. Akademie der Wissenschaften. W.
— Direction des k. k. Haus- u. Staatsarchives. Kh.
— Institut für Oestr. Geschichtsforschung. Kh.
— Geologische Reichsanstalt. 3. Kf.
— Centralcommission f. Erhalt. der Baudenkmäler 1. 2.
— Militär-Geographisches Institut. Kf.

...für nass...
Wrocław. Verein für
Zagrzeb. Jugoslovenska
Zgorzelec. (Görlitz) Ob
senschaften. 1. 2.

DARY

złożone Akademii w r. 1878

od

Instytucyj publicznych i osób prywatnych.

I. Dary w książkach.

A) Instytucyje publiczne.

Bern. *Naturforschende Gesellschaft:*
Actes de la Société helvetique 1876/7.

Berno. *Matyca Morawska:*
Časopís Matycy Roczník 10ty z r. 1878.

Bordeaux. *Société des sciences physiques et naturelles:*
Memoires. Tom 2gi z r. 1878.

Bruxela. *Academie royale de Belgique:*
1) Annuaire z r. 1877, i 1878 Bruxelles.
2) Memoires couronnés Tom 27 i 28.
3) Bulletins de l'Acad. T. 41 i 42 z r. 1876; T. 43 i 44 z r. 1877; T. 45 z r. 1878.
4) Memoires des sanvants etrangers. Tom 40, 41 i 42.
5) Namur et Mansion: Tables des logarithmes. Bruxelles 1877.

Budziszyn. *Macica Serbska:*
Casopis Macicy Serbskeje z r. 1877.

Bystrzyca. *Szkoła przemysłowa:*
IV r. Jahresbericht. Bistrzitz 1878.

Cherbourg. *Société des sciences naturelles:*
Memoires. Tom XX. z r. 1876—77.
Dorpat. *Estnische Gelehrt. Gesellschaft:*
Sitzungsberichte für d. Jhr. 1877.
Drezno. *Academia Car. Leop. naturae curiosorum:*
Leopoldina. Aemtliches Organ z r. 1878.
Florencyja. *Societa italiana di artropologia:*
Archivo z r. 1877. Firenze.
Gdańsk. *Naturforschende Gesellschaft:*
Schriften. 4r Band. f. d. Jahr. 1877.
Getynga. *Towarzystwo uczonych:*
1) Göttingische gelehrte Anzeige z r. 1877.
2) Nachrichten der Gesellschaft z r. 1877.
3) Abhandlungen der Gesellschaft. 22r. Band. 1877.
Grodziec. *Towarzystwo uczonych:*
1) Beiträge 15r Jhrg. Gratz 1877.
2) Mittheilungen XXVI Heft, 1877.
Keszmark. *Ungarischer Karpathenverein:*
Jahrbuch. 5r. Jhrg. Iglo. 1878.
Kołomeja. *Dyrekcyja Gimnazyjum:*
Sprawozdanie z r. 1878.
Kopenhaga. *Société des antiquaires du Nord:*
1) Memoire de la Soc. z r. 1877.
2) Tillaeg aarang z r. 1876.
Kornik. *Biblijoteka Hr. Działyńskich:*
Kodex dyplomatyczny Wielkopolski Wydan. Zakrzewskiego. Tom I. Poznań 1877.
Kraków. *Towarzystwo Tatrzańskie:*
1) Pamiętnik Towarzystwa. Tom II i III z r. 1878.
2) *Dyrekcyja Gimnazyjum św. Anny:*
3) Sprawozdanie z r. 1878.

Królewiec. *Physikalisch-Oekonomische Gesellschaft:*
Schriften der Gesellschaft. 17 u. 18r Jhrg. z r. 1877.

Lipsk. *Naturforschender Verein:*
Sitzungsberichte 4r Jhrg. z r. 1877.

Londyn. *Geological Society:*
1) The quaterly Journal V. 34 i 35. z r. 1877.
2) List of the Geolog-Society z r. 1877.
Antropological Institut:
Journal T. IV i V z r. 1877.

Lubeka. *Verein für Hansische Geschichte:*
1) Hansische Geschichtsblätter Jhrg. 1876, 2r Band, Leipzig 1878.
2) Hanserecesse bearbgitet v. Ropp 1878.

Lwów. *Wydział Krajowy:*
1) Aktów grodzkich i ziemskich Tom VII Lwów 1878.
2) Sprawozdania sejmowe z r. 1878.
Rada Szkolna Krajowa:
Sprawozdanie o stanie wychowania publicznego w r. 1876 na 7.
Uniwersytet:
1) Program wykładów na r. 1878/9.
2) Skład Uniwersytetu w r. 1878/9.
Zakład narodowy Ossolińskich:
1) Sprawozdanie z czynności Zakładu. Lwów 1877.
2) Katalog broni w Muzeum Lubomirsk. Lwów 1876.
3) Katalog Muzeum Imienia Lubomirskich. Lwów 1877:
4) Dyaryjusz legacyi Jerz. Ossolińskiego na sejm w Ratysbonie r 1636. Lwów 1877.
Biuro statystyczne krajowe:
Wiadomosci statystyczne R. 4ty Lwów 1878.

Towarzystwo pedagogiczne:
Pogląd na działanie dziesięcioletnie towarzystwa. Lwów 1878.
Dyrekcyja Gimnazyjum 2go.
Jahresbericht für d. Schjhr. 1878.
Dyrekcyja Gimnazyjum Franciszka Józefa:
Sprawozoanie za r. 1878.
Czytelnia Akademicka:
Sprawozdanie z czynności wydziału z r. 1877.

Monachium. *Akademija Umiejętności:*
1) Almanach z r. 1878.
2) Abhandlungen der histor. Classe XIII i XIV B.
3) „ „ philos.-philologisch. Classe XIV B.
4) „ „ math.-natur. Classe. XIII B.
5) Sitzungsber. der philosoph. Clas. z r. 1877 i 1878.
6) „ „ mathem. Clas. z r. 1877.
7) Doellinger: Aventin. München 1878.
8) Spengel: Über die lateinische Komödie. 1878.

Moskwa. *Obszczestwo Lubitielej jestestwoznania:*
Izwiestija. Tom II. IV Z. I. VII, XII, XIII XX, XXVII, XXVIII, XXX i XXXI. Tom XXV zesz. 4.
Société de naturalistes:
Bulletin z r. 1877 w 4 zeszytach.
Archeologiczeskije obszczestwo:
Trudy. Tom 7o zeszyt 2 i 3.

Norymberga. *GermanischesNationalmuseum:*
Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit. z r. 1877.

Paryż. *Akademija Francuska:*
1) Memoires de l' Acad. des sciences. Tom 39.
2) Memoires des divers savants. Tom 23, 24, 25.
3) Notices ex extraits des manuscrits. T. 23, 24, 26.

4) Comptes rendus des seances. T. 81, 82, 83, i 84.
5) Passage de Venus sur le soleil T. 1 w 2u Volum.
6) Comptes rendus de l' acad. des inscriptions z r. 1877.

Sociéte entomologique:
Comptes rendus de l' année 1878.

Towarzystwo nauk ścisłych:
Pamiętnika swego T. X, Paryż 1878.

Pavia. *Uniwersytet:*
Onorauze ad Alessandra Volta. Pavia 1878.

Peszt. *Towarzystwo przyrodników węgierskich:*
1) Stahlberger, Die Ebbe und Fluth in der Rhede von Fiume.
2) Krenner, Die Eishöhle von Dobschau.
3) Horvàth. Monographia Lygaeidarum Hungariae.
4) Herman. Ungarns Spinnenfauna I. B.
5) Herman. Ungarns Spinnenfauna II. B.
6) Bartsch. Rotatoria Hungariae.
7) Kerpely. Ungarns Eisenerze (węg.).
8) Kosutàny. Ungarns Tabak (węg.).

Petersburg. *Akademija Umiejętności:*
Bulletin de l'academie. Tom XXIV i XXV.

Cesarski Ogród botaniczny:
Acta horti petropolitani. Tom V 1877.

Poznań. *Towarz. Przyjaciół nauk:*
Rocznik Towarz. Tom X z r. 1878.

Praga. *Česka Společnost nauk:*
Sitzungsberichte z r. 1877.

Towarzystwo literackie Slavia:
Narodni pisne, pohadki i povesti. 3 Zeszyty.

Rzym. *Accademia reale dei Lincei:*
1) Atti della Accademia 1876 — 1877.

2) Memorie de la class. di scienz. morali. Vol. 1.
3) Memorie de la class. di scienz. fisich. e natural. Vol. 1 w 2 częściach.

Ryga. *Gesellschaft für Gesch. u. Altert. der Ostseeprovinzen:*
Sitzungsberichte z r. 1876. Riga 1877.

Santiago. *Uniwersytet:*
1) Anales de la Universidad de Chile. 1875 i 1876.
2) Justicia, culto e instruc. publica de Chile. 1876.
3) Memoria del Interior. 1876.
4) Relaciones esteriores i colonizacion Hacienda. 1876.
5) Guerra i Marina correspondientes. 1876.
6) Sesiones del Congreso national de 1875.
7) Anuario estadistico. T. XVII. Sct. Jago 1876.
8) Anuario hidrografico de la marina de Chile anno II i III.
9) Censo de la Rplca de Chile anno 1875. Valparais. 1876.
10) Memoria del intendente de Valparaiso 1875—1876. Valp. 1876.
11) Ensaye metaliferos de Chile p. Domejko Sct. Jago 1876.
12) Cronica de 1770 T. 1 i 2. Sct. Jago 1876.
13) Historia de Chile durante cuarenta annos 1831 do 1871. T. 1. Snt. Jago 1875.
14) Collection de tratados celebratos por la Rplca de Chile. T. II. Snt. Jago 1875.

Szweryn. *Towarzystwo histor. meklenburskie:*
Jahrbücher, 42 Jrg. Schwerin 1877.

Toruń. *Towarzystwo naukowe:*
Rocznik Tow. Tom. I, Toruń 1878.

Warszawa. *Uniwersytet:*

Warszaw. Uniwersyteckije Izwiestje z r. 1877.

Towąrzystwo osad rolnych:

Rocznik Towarzystwa z r. 1877. Warsz. 1878.

Washington. *Smithsonian Institution:*

Repport z r. 1876.

Wiedeń. *Akademija Umiejętności:*

1) Sitzungsber. der phil.-hist. Classe. Tom 84, 85, 86 i 87.
2) Sitzungsber. mathm. Classe z r. 1877 oba oddziały
3) Denkschrf. d. phil.-histor. Classe. Tom. 26.
4) Denkschrf. d. math. natur. Classe. Tom 37.
5) Archiv Tom 55 i 56.
6) Fontes rerum austriacarum. Tom 40.
7) Almanach z r. 1877.

Zakład Geologiczny:

1) Dr. Stur. Die Culm-Flora. Wien 1877.
2) Abhandlungen. B. VIII.
3) Jahrbuch. B. XXVII i XXVIII.
4) Verhandlungen z r. 1877.

Centralanstalt für Meteorologie u. Erdmag.:

Jahrbücher. Neue Folge XII B. z r. 1875. Wien 1877.

Centralcommission zur Erhaltung der Baudenkmäler:

Mittheilungen z r. 1878.

Technische Hochschule:

Program 1878/9 Wien 1878.

Wiesbaden. *Verein für Naturkunde:*

Jahrbücher des Vereins Ihrg. XXIX i XXX w jednym 1878.

Verein für Nass. Alterthumskunde:
Annalen des Vereins. 5 Bs. 2, 3 u. 4 Heft. i tomy 9 — 14 włącznie.

Wrocław. *Schles. Gesellsch. für vaterländ Cultur:*
1) 50 Jahresbericht. 1877.
2) Verzeichniss der in Schriften d. Ges. enthaltenen Aufsätze. Breslau 1878.

Verein für Geschichte Schlesiens:
1) Scriptores rerum Silesiacarum 11 Band 1877.
2) Grünhagena Regesten. Zeszyt 2 z r. 1877.

Zagrzeb. *Akademija jugoslowiańska:*
1) Lietopis jugoslov. Akad. I. 1876 — 1877.
2) Klekowski. Fauna Kornjašah. Sw. 1 i 2 Zagrzeb. 1877 i 78.
3) Monumenta Slav. Meridion. V. VII i VIII.
4) Gundulića djela. 1877.
5) Rad jugosl. Akad. knjiga 41, 42 i 43.
6) Starine. Knjiga 9ta. 1877.
7) Monumenta historico juridica. T. I, Vol. 1. Zagrz 1878.
8) Rječnik Hrvatskoga jezika. Tom 2gi 1878.

Zgorzelec. *Górnołużyckie Towarz. uczonych:*
Neues Lausitzisches Magazin. 53 u. 54 Band. 1877 i 1878.

B) Redakcyje i nakładcy czasopism.

Kraków. Czas.
Dwutygodnik medycyny publicznéj.
Przegląd lekarski.

Przegląd polski.
Dwutygodnik naukowy.
Lwów. Gazeta lwowska.
Prawnik.
Przewodnik naukowy i literacki.
Przegląd sądowy.
Szkoła.
Poznań. Kuryjer poznański.
Warszawa. Ateneum.
Biblijoteka warszawska.
Gezeta lekarska.
Gazeta polska.
Niwa.
Przegląd techniczny.

C) Osoby prywatne.

Anczyc Władysław:
Ungra kalendarz warszawski na rok 1878.
Bartoszewicz Kazimierz:
Dzieł Julijana Bartoszewicza Tom 3ci Kraków 1878.
Baudouin de Courteney swe prace:
1) Podrabnaja programma lekcij. Kazań 1877.
2) Kriticzeskija i bibliograf. zamietki, dwa zeszyty i dwie broszurki treści lingwistycznéj.
Bierzyński Roman z Warszawy:
Swe publikacyje w 1 tomik ujęte.
Browiczowa Katarzyna:
Nowy testament po francuzku. Paryż 1877.

Chodźko Aleksander z Paryża.

Hoëne Wroński. Prospectus de la philosophie absolu. Paris 1878.

A. v. Cohausen z Wiesbaden swą pracę:

Die Schlösser und Schlüssel der Römer. Wiesbaden. 1874.

Diétla Dr. Spadkobiercy:

1) Vierteljahresschrift für die praktische Heilkunde. Prag 1851—6.
2) Medicinische Jahrbücher. Wien 1832 et seq.
3) Andral - Medicinische Klinik. Quedlinburg 1842.
4) Rudolphi. Grundriss der Physiologie. Berlin 1821.
5) Scanzoni. Lehrbuch der weiblichen sexuterorgane. Wien 1857.
6) Dietl. Anatomische Klinik der Gehirnkrankheiten. Wien 1846.
7) Kölliker. Handbuch der Gewebelehre des Menschen. Leipzig. 1852.
8) Oesterlen. Handbuch der Heilmittellehre. Tübingen 1851.
9) Jörg. Darstellung des nachtheiligen Einfluss d. Tropenklima. Leipzig 1831.
10) Kiwisch. Die Geburtskunde. Erlangen 1851.
11) Luschka. Die anatomie des menschliches Bauches. Tübingen 1863.
12) Skoda. Abhandlungen über Perkussion. Wien 1842.
13) Dietl. Der Aderlass in den Lungenentzündungen. Wien 1848.
14) Vierordt. Die Lehre von Arterienpuls. Braunschweig. 1855.

15) Kiwisch. Klinische Vorträge über Pathologie. Prag 1851—55.
16) Bremser. Lebende Würmer im lebenden Menschen. Wien 1819.
17) Zdzitowski. Rys chemii organicznéj. Warsz. 1840.
18) dto Wykład początkowy chemii. Warszawa 1850.

Dobieszewski Dr. Zygmunt swą pracę:
Przewodnik do klimatycznego leczenia. Warszawa 1878.

Domejko Ignacy z Chili:
1) Ensaye metaliferos de Chile. St. Jago 1876.
2) Las aquas minerales de Chile. St. Jago 1871.
3) Resenna de los trabajor de la Universidad. St. Jago 1872.
4) Tratado de ensayes. St. Jago 1873.
5) Elementos de mineralogia St. Jago 1860.
6) Apendice a los anales de la Universidad St. Jago 1873.
7) Anuario de la off. meteorologica St. Jago 1873.
8) Metalurgia de la amalgamation.
9) Solfatares laterales des volcans. Paris 1876.
10) Terrain tertiaire de Coquimbo. Paris.
11) Composition geologique de Chili. Paris.
12) Ciencias, literatura i bellas artes discurso. St. Jago 1867.
13) Estudios jeograficos sobre Chile St. Jago 1875.
14) Datos recoidos sobre las agitationes del mare 1869.
15) Jntroduction al estudio de las ciencias naturales. St. Jago 1847.
16) Memoria sobre la colonizacion en Chile. 1876.

17) Rapport sur deux memoires relatifs á plusieurs especes minerales du Chile.
18) Babbage. Sur la machine de M. M. Schulz.
19) Corbineau. Paleontologia de Chile 1867.
20) A. Pisses. Geografia fisica de Chile. Paris 1885.
21) Philippi. Viage al desierto de Atacama. Halle 1869.
22) Annuario estatistico de Chile St. Jago 1875.
23) Map krajów i portów Chilijskich sztuk 12.

Donimirska z Benisławskich Eugenia:
Psałterz Dawidowy przekład K. Bujnickiego. Toruń 1878.

Dybowski Władysław z Petersburga swe prace:
1) Die Chaetetiden der Ostbald. Silurform. Petersburg, 1877.
2) Beschreibung einer Prem. Koralle Fistulipora. 1876.
3) Beitrag zur Kenntniss der Cystiphyllum 1875.
4) Ueber die Gattung Stenopora Lonsdale. Petersb. 1876.
5) Beiträge zur Kenntniss der Krebse im Bajkal-See. Gamariden. Petersburg 1874.

Engeström hr. Wawrzyniec swą pracę:
Sprawozdanie z obchodu jubileuszowego założenia wszechnicy Upsalskiéj. Poznań 1877.

Estreicher Karol swą pracę:
1) Zestawienie przedmiotów w 32 tomach Tygodn. Ilustrowa. Warszawa 1878.
2) Jubileusz J. I. Kraszewskiego. Lwów 1878.

Friedlein księgarz w Krakowie:
Illustrowany kalendarz Ungra na r. 1878.

Faleński Felicyjan z Warszawy swą pracę:
Felicyjana. Przekłady obcych poetów 1878.

Feigel Dr. **Longin** ze Lwowa swe prace:
1) Otrucie gazem tlenku węgla. Lwów 1878.

2) Kazuistyka rzadkich wypadków chorobowych Kraków 1878.

Gebethner i Wolff z Warszawy:

Dwadzieścia i cztery dzieł swego nakładu treści beletrystycznéj i historycznéj zapisanych w Inwentarzu bibl. od L. 14489—14512.

Girdwoyn Michał z Warszawy swą pracę:

Nieco o przyrodzie łososia. Warsz. 1878.

Gralewski Mateusz swą pracę:

Kaukaz. Lwów 1887.

Heyzmann Dr. **Udalryk**:

1) Menantes: Die Manier höflich zu leben. Hamburg 1738.
2) Cramer. Briefe über Inquisitionsgerichte 2r Band 1793.
3) Frauberger. Biograf. Lexicon der Wiener - Weltausstellung 1873.
4) Ihering. Der Kampf um's Recht. Wien 1872.
5) Prager Provincial-Concil 1860 Prag 1864.
6) Balusii Nova collectio conciliorum. T. I Par. 1683.

Hoszowski Justyn swą pracę:

Zbigniew. Powieść. Lwów 1888

Jirecek Józef swe prace:

1) O nejnovějších namitkach proti pravosti našich starich pamatek. Praga 1878.
2) Dalimilowa kronika Česka. Praga 1878.
3) Staročeske divadelne hry. Praga 1878.
4) Pawla z Koldina Prawa metska Kral. Čes. Praga 1876.

Kluger Władysław z Limy swą pracę:

Listy z Peru i Boliwii. Kraków 1878.

Kluczycki Władysław z Krzeszowic:

Lenartowicza. Wybór poezyj 4 tomy Kraków. 1876.

Kirkor A. H. z Krakowa swe prace:

1) Skarbiec Katedralny w Wilnie 1877.
2) O znaczeniu i ważności zabytków pierwotnych. Kraków 1878.

Kopernicki dr. Izydor.

Bataillard. Les zlotars tsiganes. Paris 1878.

Kozubowski Dr. swe prace:

1) Jedwabnictwo. Kraków 1872.
2) Różne sposoby szczepienia drzew owocowych. Kraków 1878.
3) Jedwabniki dębowe i bałwianowe Kraków, 1877.

Kotula swą pracę:

Słowiański katalog książek.

Kramstück Izaak z Warszawy swe prace:

1) Talmud. Warszawa 1879.
2) Prawda wieczna czyli zasady rel. Mojżeszowéj Warszawa 1872.
3) Przysłowia Salomona. Warszawa 1878.

Kujot Ks. swą pracę:

Opactwo Pelplińskie. Peplin 1875.

de Legarde Paweł z Getyngi Dwadzieścia i jeden dzieł własnych, treści lingwistycznéj:

1) Armenische Studien Göttingen 1877.
2) Symmilica. Göttingen 1878.
3) Titi Bosterni contra Manicheos. Berlin 1859.
4) Psalmi 1—49 arabice. Göttingen 1875.
5) Psalterii versio memphitica. Göttingen 1875.
6) Psalterii Job. proverb. arabice. Göttingen 1876.
7) Reliquiae juris eccles. antiq. grac. Wien 1856.
8) Reliquiae juris eccles. antiq. siriace. Wien 1856.
9) Die vier Evengelien arabisch. Leipzig 1864.

10) Pentateuch koptisch. Leipzig 1867.
11) Symmilica. Göttingen 1877.
12) Genesis gracce. Lipsiae 1868.
13) Geoponicon in sermonem syriac. Lipsiae 1860.
14) Constitutiones apostolorum. Lipsiae 1862.
15) Beiträge zur Backtrischen Lexikographie.Leipzig 1868.
16) Ueber das Verhältniss des deutschen Staates. Göttingen 1873.
17) Psalterium juxta Hebräos Hyeronymi. Lipsiae 1874.
18) Deutsche Schriften. Göttingen 1878.
19) Prophetae chaldaice. Lipsiae 1882.
20) Hagiographia chaldaica. Lipsiae 1873.
21) Materialien zu Kritik und Geschichte des Pentateuchs. Lipsiae 1867.

Lastarria Aureli inżynier z Limy:
Memoria presentada al empressario constructor. Lima 1876.

Librowicz Zygmunt z Petersburga swą pracę:
Ueber den Kuss u. das Küssen. Hamburg 1877.

Liske Dr. **Ksawery** ze Lwowa swe prace:
1) Af Fyrst Stanislaus Radziwills memoires.
2) Af Ulr. v. Werdums Rejsebeskrivelse.

Louis Wawel Józef swą pracę:
Powszechna ustawa o księgach gruntowych. Lwów 1878.

Lutostański z Krakowa swe prace:
Obraz czynności Komisyi balneologicznéj z r. 1877. Iwonicz. Rok 1876. Kraków 1777.

Maciejowski Wacław swą pracę:
Żydzi w Polsce na Rusi i Litwie. Warszawa 1878.

Madurowicz Dr. **Maurycy** z Krakowa swą pracę:
Wyparcie martwego kawałka męcherza. Kraków 1887.

Martinet I. B. Prof. z Limy swe prace:
1) Thèses presentés à la faculté des sciences de Paris 1871.
2) Enumeracio de los generos y species de plantas. Lima 1873.
3) Revista de agricultura z r. 1875, 76, 77. Lima.

Melsens z Bruxeli swą pracę:
Des paratonnerres à pointes, à conducteurs. Bruxelles 1877

N. N. nadesłał pocztą:
Pogadanki o rzeczach pożytecznych 1878.

N. N. nadesłał z Wieliczki:
Sto dzieł treści medycznéj zapisanych w Inwentarzu biblijoteki od L. 14.517 do 14.617.

Obtułowicz Dr. **Ferdynand** swą pracę:
Uwagi nad najnowszémi środkami przeciwkiłowemi. Kraków 1878.

Osiecimski ks. swe tłumaczenie:
Busson. Rady dla służących. Kraków 1878.

F. P. swą pracę:
Książe Józef Poniatowski. Kraków 1878.

Paszkowski Franciszek z Krakowa:
Dodatek drugi do pamiętnika pomnika Kościuszki. Kraków 1878.

Piekosiński Dr. **Franciszek** swą pracę:
Recenzyja Kodeksu Wielkopolskiego. 1878.

Piętak Dr. **Leonard** ze Lwowa swą pracę:
O istotnych znamionach czynności kredytowych. Lwów 1878.

Plater hr. **Władysław** z Zurychu:
Documents officiels au sujet de la persecution des catholiques en Pologne. 1878.

Przezdziecki Dr. **Hipolit** swą pracę:
Środki lecznicze zdrojowiska Francensbad. Kraków 1878.

Rabbinowicz Dr. **I. M.** z Paryża swą pracę:
Vergleichende Grammatik der poln. Sprache. Paris 1878.

Radliński I. z Warszawy swe prace:
1) Król Assur - Bani - Pol. Warszawa 1877.
2) Napis pamiątkowy króla Meszy. Warszawa 1877.

Radzimiński z Krakowa swe prace:
1) Rzecz o dyjalektach W. Pola rozebrał Drwęca. Kraków 1869.
2) Pietniczany i ich dziedzice p. Drwęcę. Krak. 1878.
3) Naścia Drewlanka.
4) O herbie „krzywasny".

Radziszewski Bronisław ze Lwowa:
Kosmos. Dwa roczniki 1876 i 1877.

Reicke Rudolf z Królewca:
Altpreusische Monatschrift z lat 1867—1878.

Rittner Dr. **Edward** ze Lwowa swe prace:
1) Oesterreichische Eherecht. Leipzig 1876.
2) Prawo kościelne katolickie. T. I. Lwów 1878.

Sapieha ks. **Leon** nadesłał.
K. I. B. P. Czasy Nerona w XIX wieku. Lwów. 1878.

Sciborowski Dr. **Władysław** swe prace:
1) Krzeszowice jako zakład lekarsko-zdrojowy. 1878.
2) Wspomnienie o ś. p. Dr. Dietlu. Kraków 1878.

Serkowski Dr. **Bolesław** z Brzeżan swą pracę:
Teoryja fermentacyjna przeziębienia. Kraków 1888.
Siarkowski ks. **Władysław** z Kielc swą pracę:
Dzwony gubernii Kieleckiéj. Warszawa 1878.
Siemianowski ś. p. **Maxymilijan**:
Dzieł różnéj treści 52.
Sokołowski Dr. **August** z Krakowa swą pracę:
Historyja powszechna. Tom I. Lwów 1878.
Sołtan Lew hr. **Adam** z Poznania swe prace:
1) O projektowanéj kolei między Pińsk. a Grodn. Poznań 1860.
2) Pomysły do ostatecznego uregulowania kwestyi włościańskiéj. Poznań 1860.
3) Sołtanowie herbu Sołtan. Poznań 1877.

Spasowicz z Petersburga:
Wiestnik Europy. Tomów 12 z r. 1878.
Stulc ks. **Wacław** z Pragi swą pracę:
Kniha přehladův basni A. Mićkiewicza. Praga 1878.
Syroczyński Leon swą pracę:
O geologiczno - górniczéj i przemysłowéj mapie kraju. 1878.
Szczepański Alfred z Krakowa swe prace:
1) O powszechnych i krajowych wystawach. Kraków 1876.
2) Instytut techniczno-przemysłowy w Krakowie 1876.

Trejdosiewicz Jan swe prace:
1) Sprawozdanie z badań geolog. w król. Polsk. Warszawa 1876.
2) Ob isklijuczytelnom bogactwie w dewonskich kwarcitach Carstw. Polsk. Warszawa 1877.
3) O formacyjach gór kieleckich. Paryż 1875.

Tomkowicz Stanisław swą pracę:

Barbara Radziwiłłowna w historyi i peozyi. Kraków 1877.

Tmiński K. z Krakowa:

1) Congres international d'antrop. Bruxelles 1872.
2) Centième anniversaire de fondation de l' Academie. Belgique 1872.

Twarow hr. z Moskwy:

Trudy Moskow. archeograf. obszczestwa. Tom VII, z r. 1877.

Wagner Ludwik z Preszburga swą pracę:

Safarik élete és mtivei. Budapest 1878.

Wertheman Artur inżenier z Limy:

Informe de la exploracion de los rios Parenne y Tambo. Lima 1876.

Wilczyński Kazimierz z Paryża:

Herbarz starodawnéj szlachty. Wydanie ozdobne. Paryż.

Wróblewski Zygmunt Dr. z Strasburga swe prace:

1) O prawach podług których rozchodzą się gazy.
2) Dtto po niemiecku. Lipsk 1877.
3) O ilości stałéj rozchodzenia się bezwodnika kwasu węglowego.

W. Zajączkowski Władysław ze Lwowa swą pracę.

Wykład nauki o równaniach różniczkowych. Paryż 1877.

Zakrzewski z Poznania:

Kodeks dyplomatyczny Wielkopolski. Tom 2. Poznań 1878.

Zaleski Bronisław z Paryża:

1) Kojałowicza Dniewnik Lublińskago sejma 1469. Petersburg 1869.
2) Chevalier: Repertoir des sources historiques. Fasc. 2gi Paryż 1878.
3) Martinow: Annus ecclesiasticus graeco-Slavicus. Brux. 1863.
4) Gagarin: La primauté de Saint Pierre. Paris 1863.
5) Gagarin: La Russie sera-t-elle catholique. Paris 1856.
6) La question religieuse en orient. Paris 1854.
7) Ribera: De Statu ecclesiae moscoviticae. Paris 1874.
8) Gagarin. De la reunion de l' eglise orient. avec romaine. Paris 1860.
9) Gagarin. L'eglise russe et immaculée Conception. Paris 1876.
10) D' Archetti. Les Jesuites des Russie (1780 — 86). Paris 1882.
11) Gagarin: Le texte: tu es Petrus. Versailles 1871.
12) Gagarin: Ljubopytnyja swidjetelstwa o zaczatii Bogarodzicy. Le Mans 1858.
13) Sokrowiszcze Christianina. Paryż 1858.

Zieliński Władysław swą pracę:

Monografija Lublina T. I. Lublin 1878.

Ziemięcki Teodor swą pracę:

Rozbiór dzieła Sadowskiego: Drogi handlowe. Warszawa 1878.

II. Rękopismy.

Browiczowa Katarzyna:
Kilka dokumentów do bijografii ks. Szymona Skurzyńskiego.

Ks. **Brykczyński** z Płocka:
Dwadzieścia siedm dyplomów pergaminowych i papiérowych.

Ś. p. **Gałęzowski Seweryn** z Paryża.
Rękopismy rozpraw chirurgicznéj treści tudzież dokumenta do jego bijografii.

Piotrowski z Ztotoryi w Tykocińskiém:
Rękopism słownika wyrazów nieznajdujących się u Lindego, 4 tomy.

Szaraniewicz Dr. **Izydor** ze Lwowa:
Rękopism XVII wieku obejmujący Manifest niewinności Lubomirskiego tudzież mowy z r. 1664 p. t. Ostracismus.

III. Mapy, obrazy, rzeźby, fotografije.

Greim Michał z Kamieńca:
Drzeworyt widoku Kamieńca i dwadzieścia siedm fotografij podolskich.

Kluger Władysław z Limy:
Ośmnaście kart fotograficznych zbioru starożytności Peruwiańskich własności Dra Macedo w Limie.

Ś. p. **Siemianowski Maksymilijan:**

1. Sto ośmdziesiąt i cztery **akwarele własnéj** roboty w szkatule machoniowéj, tudzież **około 100** szkiców i akwareli niewykończonych.
2. Sto dwadzieścia i ośm **sztychów i rycin,** według inwentarza w Aktach pod L. 172 z r. 1878.

Towarz. zachęty sztuk pięknych z Warszawy.

Pięć premij przez Tow. wydanych.

IV. Przedmioty Muzealne.

Bocheńska z Wolańskich Teresa:

Medalik słowiański znaleziony w Mużyłowie.

Browiczowa Katarzyna po wuju ks. Skurzyńskim:

Order virtuti militari.

Cielecki Artur Zaremba z Porchowy w Buczackiém:

Siekieromtot kamienny znaleziony na łanie zwanym Osiańskie w pobliżu szkieletu.

Dzieduszycka hr. **z Ratajskich** z Krakowa:

Dwa brązowe dłuta (z 6 znalezionych) we wsi Korniow nad Dniestrem 1877.

Dzierzyk Edmund:

Relikwijarzyk słowiański w kształcie **krzyża** znaleziony w Wierzchniakowcach.

Gasiński ks. proboszcz z Skalbmierza:

Wielkie dłuto krzemienne wykopane w **Bronocicach.**

Grzegorzewski Stanisław:

Kawałek drutu złotego i paciorkę z **Michałkowa.**

Heyzmann Udalryk:

1) Medal koronacyjny złoty Augusta II.
2) Dukat Stanisława Augusta.
3) Talar Stanisława Augusta.
4) Talar Aleksandra I.
5) Medal cynowy bity królowi na pamiątkę 3gu Maja.
6) Dziesięć srebrnych monet i 1na miedziana.

Horodyska Maryja:

Siekierkę i procę kamienną znalezione w Żabieńcach.

Hryniewicz Wincenty:

Dwie monety rzymskie z okolic wału Trajana.

Jabłoński Adolf z Bobrki pod Krosnem.

Medal brązowy bity dla J. Łukasiewicza.

Klugier Władysław prof. z Limy nadesłał:

Czaszek z grobów peruańskich 5; przedmiotów wojennych, strzał, łuków, chorągwi, grotów 20; przyborów i narzędzi domowych, ozdób, kolczyków, paciorków i blaszek 136; tkanin z łyka i bawełny rozmaitego rodzaju, przeznaczenia i użytku, tudzież przyrządów i przyborów tkackich 168; proc różnéj wielkości i sposobu wykonania 19; figurek drewnianych 3 a nadto wyrobów ceramicznych i naczyń rozmaitego kształtu 53, razem 424 przedmioty, według Inwentarza w aktach p. L. 164 z r. 1878.

Miejski Benedykt inżynier:

Siekierkę kamienną znalezioną w Gródku.

Mikucki Dr. **Ksawery:**

Talar Holsztyński z r. 1576.

Nartów Aleksander z Pieniek gub. wołyńskiéj:

Monet i medali polskich i obcych, srebrnych i miedzianych 635 według spisu L. Dz. 143, z r. 1878.

Sehbal Józef z Krakowa:

Nóż krzemienny znaleziony pod Śniatyniem nad brzegiem Prutu.

Ś. p. **Siemianowski Maksymilijan:**

Dwa pałasze, dwie szpady, dwa pistolety, dwa rogi sycylijskie.

Wasyłowicz nauczyciel:

Monetę rzymską znalezioną w Sapohowie.

Wilczyński Kazimierz:

Monetę litewską z XV wieku wykopaną w Kowieńskiém.

ZAGAJENIE

Posiedzenia publicznego Akademii

w dniu 3 Maja r. 1879

przez

Wice-Protektora Akademii

hr. Alfr. Potockiego.

W imieniu Najdostojniejszego Protektora Akademii, Jego Cesarskiéj Wysokości Arcyksięcia Karola Ludwika, mam zaszczyt zagaić posiedzenie i powitać Was Panowie!

Znowu zamknął się jeden okres znakomitéj i zbawiennéj działalności téj wysokiéj Instytucyi naukowéj, a że był pełny w rzetelne rezultaty, że znaczny postęp na drodze szlachetnéj pracy około wiedzy, zaprzeczyćby mogli chyba ci, co gorączkową niecierpliwość naszego wieku radziby przenieść na pole poważnych prac i badań nauki, która nie znosi skoków, a wolna od płochych porywów, żmudną lecz tém trwalszą, tém szérszą i pewniéjszą toruje sobie drogę. Pracując w tém poważném kole, torujecie taką bezpieczną drogę do nowych zdobyczy nauki i wiedzy. Wskazujecie pole szlachetnych trudów młodzieży, która oby brała z Was przykład, że najdojrzalszy owoc daje tylko praca

spokojna, namaszczona miłością prawdy. Tradycyję takiéj pracy, przykład takich szlachetnych dążeń daje społeczeństwu ta piękna nasza Instytucyja, obyż działalność wasza i nadal tak jak dotąd niosła duchowy pożytek krajowi, spełniając szlachetne intencyje Miłościwego Pana, wspaniałomyślnego Założyciela i Dobroczyńcy téj Akademii.

Odpowiedź Prezesa Akademii.

Pochlebne dla nas wyrazy Waszéj Ekscelencyi, o ile przyczyniać się mogą do utwierdzenia nas w błogiém przekonaniu, że praca nasza nie była daremną, o tyle większego jeszcze przez to nabiérają znaczenia, że rozwijasz je Ekscelencyjo na tle w całéj pełni pojętego zadania prawdziwéj nauki. Tak jest, pragniemy na tym gruncie pracować, pragniemy być drogoskazami w szlachetnym zawodzie rozszérzania wiadomości, skrzepiania ducha pracą w tym kierunku jasno celu swojego świadomą, a więc w dążeniu do niego równie spokojną, jak wytrwałą i niepowstrzymaną. Sądzimy, że tak postępując, odpowiadamy zamiarowi Najdostojniejszego Założyciela téj Instytucyi, i oczekiwaniu kraju, dla którego najbliżéj założoną została.

W uznaniu Twojém Ekscelencyjo, że to nasze dążenie nie zostało bez skutku, śmiemy widzieć zarazem uznanie i Tego, w którego zastępstwie w tém miejscu przemawiasz, i Tego który za Waszém pośrednictwem rozciąga nad nami najwyższą opiekę. Wdzięczni za jéj błogie skutki, pamiętni komu Akademija zawdzięcza swoję istnienie, kto był jéj piérwszym hojnym dobroczyńcą; radośnie przyłączyliśmy się do hołdu, jaki w 25tą rocznicę szczęśliwych zaślubin Ich Cesarskich Mości, ludy Monarchii składały Naj-

dostojniejszéj Parze z swoich serc swéj wierności i z swoich nadziei. Nie był to głos niewolników, którzy z obawy skutków ulegając przemocy, łzawém okiem zadają kłam objawom pozornéj radości; lecz byłto wyraz przekonania, że w składzie austro-węgierskiéj Monarchii, Dom Cesarski jest symbolem jedności, równéj miłości i troski o pomyślność i prawa pojedynczych ludów.

W tymto zgodnym chórze nie zabrakło głosu Akademii, złożonego w dziękczynnym adresie. Skromna, jak na nas przystało, jego powierzchowność jeśli nie nęciła oka, to miejmy nadzieję, że treść jego trafiła do serca, bo z serca wzięła początek, a poparta imionami Najdostojniejszego Protektora i Jego Zastępcy, drogę do tego miała ułatwioną.

Szczęśliwy jestem, że co podówczas wyrażało pismo, dziś mogę żywem słowem objawić publicznie! Szczęśliwszy, że świadkiem tego objawu jest obecny tu właśnie jeden z Członków Najdostojniejszego Domu Cesarskiego, czego wdzięczne wspomnienie Akademija w Rocznikach swoich zachowa.

A teraz dziękujemy Ci Ekscellencyjo za Twoje równie głęboko pomyślane, jak pełne dla nas otuchy wyrazy, upewniając Cię zarazem, że kroki nasze nie zboczą z drogi, jaką rozum i sumienie, miłość nauki i kraju, doświadczenie życia i Twoja życzliwość zgodnie nam wskazują.

GŁOS
Dra JÓZEFA MAJERA
Prezesa Akademii umiejętności w Krakowie,
na posiedzeniu publiczném roku 1879.

Nadeszła chwila, która od roku do roku nastręcza nam pożądaną sposobność wystąpienia z żywém słowem w obec gromadzącéj się w tym przybytku publiczności, pragnącéj być świadkiem losów i usiłowań téj Instytucyi, któréj światli mężowie kraju już zdawna gorąco pragnęli, która téż łaskawą dla nas wolą Najjaśn. Cesarza i króla powołana do życia, stała się w kraju przedmiotem ogólnéj wdzięczności, i jedném więcéj ogniwem, łączącém serca nasze z wysokością tronu.

I nie mogło być inaczéj! bo niewidomy duch, który słowem z téj wysokości wyrzeczoném, wcielił się w tę Instytucyję, jestto duch narodu garnącego się do światła, którego jasność szeroko niegdyś z tego ogniska rzucającą promienie przyćmiły późniejsze koleje; duch pragnący na nowo stanąć w obec świata jak spółczynnik w pracy, prowadzącéj ludzkość drogą postępu moralnego i intelektualnego, i gdyby owo Dekartowskie *cogito ergo sum*, dać świadectwo poczucia się w sobie, żywotności i bytu.

Rozproszone światełka nauki, jak owe błędne ogniki mogą zabłysnąć chwilowo, łatwo jednak znikają niepostrzeżone bez śladu i skutku, jeśli co gorsza, znęcając jak te ostatnie nieświadomego wędrowca, nie pociągną go na manowce i bezdroża. Światło rzucone z spólnego ogniska, trwałość ma pewniejszą, jaśniéj oświéca drogę wiodącą do celu choćby dalekiego, a w dążeniu do niego, dozwalając rozeznawać *Scylle* i *Charybdy*, chroni od zapędów dążeniu temu przeciwnych, chociażby serce nie okiełznane rozumem przedstawiało je inaczéj.

Cóż jest tém światłem? — nauka; ale nauka prawdziwa, uchylająca się przed wiarą, lecz domagająca się niemniéj zupełnéj swobody; nie zarozumiała, bo w obec świadomości jak mozolna droga prowadzi do wykrycia prawdy, nie orzekająca z trójnoga tam, gdzie przez pomrokę która ją zakrywa, zaledwie piérwsze jéj ślady dostrzedz była w stanie; oględna w uogólnianiu wniosków, lecz niepowstrzymana w dążeniu naprzód, nie na skrzydłach fantazyi, lecz za przewodem ścisłego badania.

Ogniskiem tak pojętéj nauki, w pośród innych najwydatniejszém, być powinna Akademija umiejętności. Do niéj należy być ową przystanią, w któréj duchowa praca narodu znalazłaby bezpieczne schronienie, i oparła się gdyby na opoce przeciw chwiejnym i zmiennym kierunkom opinii, przeciw nieprzyjaznym prądom, zkądkolwiek one pochodziéby mogły; w któréj zjednoczone téj pracy objawy zyskałyby na sile, a stawszy się przez to jéj wydatnym wyrazem, zjednywały dla niéj saméj uznanie, dla kraju znaczenie i poszanowanie.

Czyż brakowało u nas na polu nauki sporadycznych objawów? czyż nie dostarczał ich każdy wiek, każdy dzie-

siątek lat, jeśli nie każdy rok w przeszłości i teraźniejszości? Czemuż wszelako, zaledwie kiedykolwiek uznane za czynnik w postępie, ginęły one i giną niedostrzeżone wśród świata? Łatwa na to odpowiedź; brakowało im tego zjednoczenia, tego skupienia we spólném ognisku, któreby czyniło je wydatniejszemi w objawie a trwalszemi w skutku. Byłyto owe rozproszone światełka, które w swém rozosobnieniu zaledwie kiedy przedrzeć się mogły na widownię świata, a gdy przybrane w cudzoziemską szatę, kwapiły się z posługą dla obcych, ginęły w potopie ich własnych produkcyj, zatracając ostatni ślad swego pochodzenia.

Jak dalece rozpierzchnienie to nie mniéj od niedostępności języka utrudnia obcym użytkowanie i przyswajanie sobie owoców pracy naszéj na polu nauki: można mieć na to dowód w ich własném zeznaniu, stwierdzającém stanowczo, iż korzystanie z naszych źródeł utrudnia im to nie pomału, że materyjał nie stoi do użytku zebrany w wydatniejsze organa, jak to bywa w Niemczech, lecz kryje się rozproszony po setnych gazetach, czasopismach, książkach i broszurach *).

Błogo tam, gdzie obok luźnéj pracy samoistnéj, wystarczą jeszcze siły do utrzymania stowarzyszeń naukowych: u nas zaprawdę do tego daleko. Albo więc godziłby się należało z niepoczesném losem, który dotąd był naszym udziałem, lub zjednoczonemi siłami zdobywać sobie w ruchu naukowym wydatniejsze stanowisko.

*) A. Kohn u. Dr. Mehlis: *Materialien zur Vorgeschichte des Menschen* etc. Jena 1870. XII.

Gdy zatém Akademija daje możność skupiania się siły, potęgowania pojedyńczych usiłowań na polu duchowéj pracy narodu, podtrzymywania i skrzepiania téjże, nadawania jéj pewnego kierunku, wprowadzania zjednoczonych objawów na arenę międzynarodową; to nie dziw, że kraj rozumem pojął, a sercem odczuł przeważne jéj znaczenie. Lecz pojąć i odczuć byłoby głuchą abstrakcyją, słowami bez skutku, gdyby pojęciu i poczuciu czyny nie dawały świadectwa.

Dał je kraj uważany zbiorowo przez swą reprezentacyję, udzielając Akademii corocznie zasiłek skromny w stosunku do jéj potrzeb, lecz znakomity w stosunku do własnéj możności. Składa ten dowód Kraków w corocznéj ofierze; złożyli go téż i składają pojedynczo zacni obywatele kraju, już zasilaniem naukowych zbiorów Akademii, już przysparzaniem środków do jéj publikacyj i podtrzymywania w szérszym zakresie ducha badawczego. Daje ten dowód grono pracowników związanych dotąd z Akademiją tylko kierunkiem zawodu, lecz pojmujących jéj cel i znaczenie, wspierających więc jéj usiłowania, bez płonnéj obawy zatracenia w tym udziale dowodu własnéj osobistéj zasługi na polu nauki. Że bez takiego udziału pracowników w kraju cel Akademii nie mógłby być osiągniętym w téj pełni, w jakiéj oczekują tego: życzliwa wola najwyższa, która powołała ją do życia, kraj, miasto i światła publiczność niosące jéj ofiary; łatwo spostrzeże każdy, komu zbytek miłości własnéj oczu nie zasłania, a względy prywatne nie wzbraniają podnieść się do wyżyny publicznéj korzyści.

Ktokolwiek w jakibądź sposób pospieszył dla nas z pomocą w ciągu ubiegłego roku, znajdzie on wdzięczną dla siebie kartę w ogłosić się mającymo Rezniku Zarządu. Były

to po większéj części skutki zobowiązań dawniéjszych, znanych publiczności z poprzednich sprawozdań; o nich więc szczegółowo obecnie mówić nie będę. Tém chętniéj przemilczę o tych wyjątkowych przypadkach, w których zdeptanie woli, jaką stosunki rodu i imienia szanować nakazywały, smutne po sobie zostawia wspomnienie.

Wszakże rzucając na tę ujemną stronę na teraz zasłonę, uchylić jéj muszę tam, gdzie dodatna występuje w całym blasku rozumu i zacności serca. Nie mogę tu pominąć milczeniem nieodżałowanéj pamięci Dra Seweryna Gałęzowskiego, którego zamiar, rychło przed śmiercią na łożu boleści ostatecznie wskazany, dzięki sumienności woli jego wykonawców, obecnie stał się dokonanym czynem.

Pomijam tu już złożoną Akademii znakomitą ofiarę w kwocie 12,000 franków, ale podnieść na nowo winienem płodny w następstwa fakt obmyślenia i oddania pod Zarząd Rady szkoły na Batignolles w Paryżu znaczniejszego funduszu, którego procent w ilości 5000 franków ma służyć za roczne stypendyjum dla tego, kto posiadając już stopień akademicki, a tém bardziéj, już w charakterze pomocniczym przy Uniwersytecie pracujący, dawałby rękojmię, że przy pomocy tak znacznego zasiłku uzupełni wszechstronnie swoje wiadomości, i w swoim czasie dostarczy dla jednego z Uniwersytetów polskich dzielnéj naukowéj siły.

Wyrazy, które nieboszczyk rychło przed śmiercią przesłał do Akademii na ręce Prezesa, serce i rozum jego tak wydatnie cechują, że nie chcąc osłabiać wrażenia, wyręczam się niemi, podając dosłownie niektóre ustępy, aczkolwiek karty Rocznika podadzą je w związku z całym tokiem sprawy.

Oto co pisze Dr. Gałęzowski: „Ocenienie Wasze tak pochlebne i pełne życzliwego uznania od dawna pielęgnowanego w duszy mojéj projektu, daje mi niezawodną otuchę, że stypendyjum powstające w skutek moich skromnych usiłowań, stanie się użytecznem i błogie owoce dla Ojczyzny przyniesie... Nadając mu imię braci Śniadeckich pragnąłem, oprócz hołdu osobistéj wdzięczności, odświéżyć jeszcze w nowém pokoleniu drogą pamięć ich zasług i wybranemu przez Was kandydatowi za wzór wskazać tych mężów. Doskonale bowiem łączyli oni miłość nauki z miłością Ojczyzny, a ich kolebki pod Wawelem, groby w sercu Litwy, obejmują i jakoby kojarzą rozerwane części Ojczyzny".

„Szérokie rozwinięcie téj myśli, było, mogę śmiało powiedzieć z niezapomnianym poetą:

„Ostatniém mojém ziemskiém uczuciem na świecie,
Którem tulił, hodował jak najmilsze dziecię".

„Błogo mi teraz, że znajdując szczére téj myśli uznanie, bezpiecznie ją sercom i pieczy Waszéj powierzyć mogę, ufny, że tchnieniem Waszém ją ogrzejecie i ułatwicie przystęp do serc polskich... Historyczne rodziny nasze znajdą tu otwarte dla siebie pole nowéj zasługi. Fundując stypendyja, jak ich praojcowie zbrojne chorągwie i pułki, dowiodą, że chcą jak oni stać w piérwszym szeregu służby narodowéj".

„Dziękuję Bogu, że mi dozwala oglądać piérwsze, choć początkowe urzeczywistnienie długoletnich moich marzeń, bo zaiste, jeżeli pełną mozołu i zawodów musi być służba nasza Ojczyźnie, to znowu wszelki trud dla niéj podjęty stokrotnie się wynagradza nadzieją jakiegokolwiek ztąd dla niéj pożytku, a wtedy i śmierć sama słodką się staje".

I zaiste słodką musiała być śmierć Gałęzowskiego, gdyż były to już niemal ostatnie wyrazy, którémi ta piękna dusza świat ten pożegnała.

Wybór kandydata porucza urządzenie fundacyjne Komitetowi w Krakowie, stale związanemu z Akademiją przez jéj Prezesa i Sekretarza, dopełnianemu zaś za każdym wyborem przez spółczesnego Rektora Uniwersytetu i jednego z profesorów. Tak złożony Komitet, gdyby nie w ważności samego przedmiotu, to już w pełnych serdeczności i uroku słowach fundatora, dostateczną miałby był pobudkę do dołożenia wszelkiéj usilności, ażeby w wyborze kandydata położonemu w sobie zaufaniu godnie odpowiedział. Spodziewa się też że temu uczynił zadość, przyznając 5000 franków rocznego zasiłku Drowi Kadyjemu, asystentowi przy katedrze Anatomii i docentowi Uniwersytetu, znanemu już w zakresie Anatomii porównawczéj z pracy samodzielnéj, a wybranemu w tym celu, ażeby w tym właśnie kierunku łącznie z Zoologiją rozszerzył i uzupełnił swoje wiadomości.

Świeżo, bo zaledwie przed kilku dniami, złożono w Akademii 5500 rub. sr., od których roczny procent ma służyć na stypendyjum dla ucznia Uniw. krakow. przedewszystkiém z rodziny testatora, a w braku takiego, dla każdego celującego w znajomości języka, historyi i literatury polskiéj. Stypendyjum to, ustanowione w moc legatu zdziałanego na Litwie, ma nadawać Prezes Akademii w porozumieniu z właściwymi Profesorami. Mało zapewne, bo jedynie przez udział Prezesa wiąże się ono z Akademiją, niemniéj wszakże dowodzi, jak daleko sięga do niéj zaufanie, a skoro ostatecznie idzie tu o pomoc w nauce, chętnie więc Akademija podjęła się zarządu funduszu.

Ściśléj z zadaniem Akademii wiąże się myśl powzięta za powodem prof. Rostafińskiego względem takiego rozciągnięcia badań florystycznych, ażeby zebrany materyjał mógł posłużyć do ułożenia ogólnéj flory polskiéj. Potrzebne w tym celu fundusze już w znacznéj części, bo dotąd w kwocie 900 rub. sr., dzięki ofiarności Warszawy zebrane zostały.

Z prawa poddawania powszechnemu ocenieniu udziału, jaki w popiéraniu celów Akademii bierze spółczucie kraju i pomoc pracowników na polu nauki; wynika dla niéj wzajem obowiązek wykazania skutku własnych usiłowań ku spełnieniu swojego zadania. Próbą w téj mierze muszą być przedewszystkiém ogłaszane prace w odpowiednich naukowych kierunkach; plony poszukiwań na ojczystéj niwie, bądź celem rozjaśnienia dziejowych kolei i wydobycia z przeszłości nauki na przyszłość, bądź téż zdobycia zupełniejszych wiadomości o przyrodzonych właściwościach kraju, dla zszeregowania ich z ogólnym w tym zakresie postępem i wykazania dotąd nie poznanych źródeł krajowego bogactwa; próbą działalności Akademii być muszą daléj: zachęta i pomoc udzielane pracownikom z poza własnego jéj grona, szérzenie i obudzanie przez to ducha badawczego; udział naukowy ilekroć kraj przez swoje organa tegoby zażądał; skwapliwość wreszcie, z jaką Akademija prace duchowe narodu stara się wprowadzać do areny międzynarodowéj.

Komu przypadło z zawodu trudnić się poważną nauką, kto okiem znawcy i z pewném zajęciem wglądał w sprawy Akademii, temu wszystko to dostatecznie wiadomém być musi. Gdy jednak obraz całego ruchu, corocznie z tego miejsca przedstawiany publicznie, jest zarazem po-

niekąd obliczaniem się Akademii z własném swém sumieniem; chętnie więc tego dopełnia, składając ten obowiązek na członka, który z urzędu swego niebawem z niego się wywiąże.

Ja w dopełnieniu mojego, winienem jeszcze nadmienić o kilku szczegółach z zakresu administracyjnego.

Należy tu mile przez Akademiję przyjęty fakt poświęcenia jéj starannie dokonanego opisu Inflant przez bar. Manteufla, naprzód w języku niemieckim, późniéj ze znacznem uzupełnieniem po polsku.

Tu również zaliczyć trzeba rozszérzający się zakres stosunków z Akademijami, Towarzystwami i Zakładami naukowemi, do których w roku przeszłym przybyły: Towarzystwo naukowe Toruńskie, literackie *Slavia* w Pradze, fizyczno-ekonomiczne w Królewcu, przyrodnicze Hamburssko-Altońskie, Stowarzyszenie ku badaniu dziejów i starożytności nasauskich w Wiesbadenie, tak, że obecnie 96 krajowych i zagranicznych tego rodzaju zakładów utrzymuje z nami naukowy związek.

Zmiany w składzie naszego grona na szczęście liczniejsze były w roku zeszłym przez przybytek niżeli przez ubytki, jakiemi rok w rok śmierć zastęp nasz przerzedza.

Nie obeszło się bez téj straty i w roku ubiegłym. Z pomiędzy członków zwyczajnych i czynnych śmierć pozbawiła nas, a zarazem naukę, genijalnego badacza w osobie K. Rokitańskiego, prof. Uniw. w Wiédniu, drugiego z kolei aż do końca życia Prezesa tamecznéj Akademii, twórcy nowéj epoki w Anatomii patologicznéj, którego życzliwość w sprawach Wydziałów lekarskich Uniwersytet nasz z wdzięcznością uznawał, którego téż Akademija nasza, z pomiędzy nielicznych członków zakrajowych, przy piérw-

szych zaraz wyborach do grona swego wliczyła. Prace jego zgotowały mu piękny wieniec zasługi, do którego my z rzewném spółczuciem, ten skromny listek dorzucamy.

Z członków nadzwyczajnych zmarł w mieście naszém Karol Witte pedagog, niegdyś rektor gimnazyjum w Kielcach, spółredaktor licznych dzienników w Warszawie, pisarz polityczny pod nazwiskiem Spektatora, autor wdzięcznego opisu szkoły krzemienieckiéj, gorliwy spółpracownik w naszych komisyjach; mianowicie językowéj. Cichą była ta jego zasługa; niechże więc to uznanie stanie się dla niéj publiczném świadectwem.

Zaledwie po tych dwóch wspomnieniach poświęconych zmarłym towarzyszom myśl w toku sprawozdania w inną zwróciła się stronę, gdy znowu na tym żałobnym torze wstrzymała ją bolesna wiadomość o śmierci członka czyn. Akad., Dra praw, prof. Piotra Burzyńskiego. Początek jego publicznego zawodu odnosi się jeszcze do b. Rzpltéj krakowskiéj i do tego téż czasu należą jego piérwsze prace na polu piśmiennictwa. Umiał on znaleść dla nich wolne chwile, choć obowiązki sądowego urzędu nie wiele zostawiać ich mogły. Z tém większym skutkiem mógł im się poświęcić, gdy zyskał sposobność przemawiania z katedry uniwersyteckiéj w przedmiocie historyi prawa polskiego. Długie cierpienie świéżo zakończone śmiercią nie dozwoliło mu wypowiedzieć ostatniego słowa. Pewni jednak jesteśmy, że byłoby ono wyrazem téj saméj miłości kraju, tego samego dążenia do prawdy których śladem postępował w ciągu całego publicznego zawodu. Członek nasz, a kolega nieboszczyka w Wydziale uniwersyteckim, przemawiając nad grobem, pożegnał go, słowami uznania i szczérego żalu; niechże to krótkie wspo-

mnienie stanie się dowodem, że tém samém uczuciem żegna go i Akademija.

Po licznych szczerbach, jakie zwłaszcza w latach poprzednich sprawiła śmierć w składzie Akademii, dzięki łaskawemu przychyleniu się N. Pana do niektórych zmian w przepisach urządzających wybory, jakich, właśnie z powodu licznych przypadków śmierci, okazała się czasowa potrzeba, braki te wyborem nowych członków w znacznéj części zastąpione zostały.

Należą tu, z wyboru jeszcze w roku zaprzeszłym dokonanego, lecz zatwierdzonego dopiéro w ubiegłym: czł. kor. w Wydziale matematyczno - przyrodniczym Dr. Izydor Kopernicki, docent Uniw. i Józef Rostafiński prof. Uniw. w Krakowie; z wyboru w roku przeszłym w Wydz. filologicznym człon. czynni: X. Wacław Sztulc, prałat i infułat na Wyszehradzie w Pradze, Wratosław Jagicz, prof. Uniw. w Berlinie, czł. korespondent Dr. Wład. Wisłocki, kustosz biblijoteki Uniw. w Krakowie; w Wydz. historyczno - filozoficznym, czł. czynni a dotychczasowi korespondenci: Dr. Fr. X. Liske, prof. Uniw. we Lwowie i X. Wal. Kalinka w Jarosławiu; następnie Dr. Fr. Piekosiński w Krakowie, Dr. Fr. Randa, prof. Uniw. w Pradze, X. Dr. Fl. Romer, prałat w Janosi w Węgrzech; korespondent; prof. Dr. Mich. Bobrzyński w Krakowie. Wybór X. Kan. Ign. Polkowskiego i p. Jana Nep. Sadowskiego, obu nateraz w Krakowie, potrzebuje jeszcze Najwyższego zatwierdzenia.

Miejsca opróżnione w Zarządzie Akademii zajęte zostały w roku przeszłym przez powołanych jednomyślnym wyborem: na dyrektora Wydz. matematyczno-przyrodn. Dra prof. L. Teichmanna, w Wydz. hist.-filozof. Dra prof.

Ud. Heyzmanna. Piérwszy z nich przedstawiony zgodnémi głosami Zarządu na Zastępcę Prezesa Akademii oczekuje potwierdzenia najwyższego.

Dochodząc do kresu tego krótkiego zarysu wewnętrznych spraw Akademii, myśl mimo woli wyrywa się poza ścisłe jéj granice, niepewna w pośród jakiego horyzontu działaniu jéj rozwijać się przyjdzie. Cichną pozornie nie zależące od nas polityczne zatargi; ale nieszczęściem nie braknie objawu przeciągających już po naszych łanach innego rodzaju prądów niebezpiecznych. Materyjalizm uważany nie w potocznem znaczeniu jako antyteza wszelkich podniośléjszych uczuć i popędów, lecz w pojęciu czysto naukowém, jako przeciwstawienie skrajnemu idealizmowi, nie wzbudza w nas obawy; bo ile na swobodę badań naukowych nastawać nam nie wolno, tyle znowu uspokaja nas przekonanie, że gdzie sprzeczne opinije szukają dla siebie poparcia w ściśle pojętéj nauce, tam ostatecznie prawda odnieść musi zwycięstwo.

Inna rzecz z teoryjami wynikłemi nie z sumiennych naukowych badań, lecz, jeśli nie z świadoméj siebie przewrotności, to z chorobliwéj fantazyi, dążącéj do wstrząśnienia samą podwaliną życia społecznego. Akademii, jako wydatnéj części w całości społecznego ustroju, sprawy dotyczącéj go blisko nie wolno pomijać milczeniem, obowiązkiem jéj przemówić do sumienia narodu, i to tém bardziéj, że jeśli te objawy grożą zniszczeniem dorobkom cywilizacyi, do jakich doszła ludzkość po tysiącach lat trudu i wysileń, to bliżéj jeszcze grożą one zatratą poczucia téj swoistości w życiu narodowém, która w organizmie ludzkości nadaje mu samoistne znaczenie; zatratą owéj, tylokrotnie głoszonéj, a tak mało przestrzeganéj harmonii społecznych czyn-

ników, która, jeśli gdzie, to u nas przedewszystkiém jest warunkiem bytu, mogącego mieć w świecie jakie takie znaczenie. Napróżno krzewiciele niebezpiecznéj zasady osłaniaćby się chcieli maską patryjotyzmu; nie trudno bowiem przedrzéć się przez tę zasłonę, by na dnie doktryny dostrzedz wypisane złowrogie wyrazy: zguba narodowości!

Wyższe zapewne nad narodowość pojęcie ludzkości, tak jak pojęcie całości organizmu wyższém jest niewątpliwie od składających go części; zapominać tylko nie należy, że harmonijny i energiczny objaw téj całości musiałby szwankować, gdyby każdy z pojedynczych organów nie spełniał bezprzeszkodnie właściwego sobie przeznaczenia. Kto zatém gnębi narodowość, ten zaprawdę nie służy ludzkości. Jest to prawdą tak dalece, że choćby fantazyjny ideał Rzeczypospolitéj świata miał wejść kiedy w wykonanie, to zawsze czynnikami téj całości byłyby grona ściśléj z sobą zespólone pochodzeniem, dziedzicznością usposobień, charakterem, warunkami miejscowémi, a więc przewagą pewnego kierunku w uczuciach, popędach i czynach, tém samém właściwością szczegółowego przeznaczenia w ustroju całości.

Nie lękajmy się, żeby odrębność narodowa miała osłabiać szczytną zasadę miłości bliźniego! Niech tylko duma i chęć przewodzenia nie budzi między narodami niechęci, a nie zabraknie między niémi bratniego uczucia. Fantazyja sprowadzenia do jednego mianownika wszelkich odrębnych czynników w ustroju ludzkości, skutku tego pewno nie odniesie, ale tymczasem przechodząc z teoryi w praktykę, zaznaczy swe ślady posiewem dzikich namiętności.

Taki to posiew naleciały z obczyzny chwytać się u nas zaczynał na mało jeszcze urodzajnéj glebie. Bądźmy więc o nię

staranni, uprawiajmy ją z miłością, z pełną świadomością potrzeb społecznych i szczérą chęcią zaradzenia tymże, bądźmy sami przykładem pracy, moralności i bogobojności; a złe grożném być przestanie, bo, czego środki represyjne dokazać nie mogą, zaufanie ogółu odwróci się od pokus łudzących. Ciemnota i niedoświadczenie otwiérając dla nich na oścież podwoje, idzie w równi z orszakiem błędów i zawodów. Błędy ściągnęły na nas nieszczęścia; nie wyzywajmy więc losu nowémi błędami, bo nie zabraknie takich, którzyby z tego chętnie korzystali. Stawmy przeciw ciemności światło! nie wyziębi ono serca, a drogę do przyszłości zrobi bezpieczniéjszą.

ZDANIE SPRAWY

z ruchu naukowego Akademii Umiejętności

od dnia 3 maja 1878 roku

podane przez

Sekretarza jeneralnego.

Szósty to już raz z kolei zdawać mi przychodzi sprawę z rocznego ruchu Akademii naszéj a doświadczeniem nauczony wiem, że treściwość i lakoniczność, wciśniętemu między przemowę Prezesa i prelekcyję jednego z członków Akademii sprawozdaniu, bywa najpiękniéjszą zaletą i ozdobą. Dążąc do niéj stwierdzę, że rok ubiegły przepędziliśmy w stałém dalszém wykonywaniu przedsięwziętych i nakréślonych już planów naukowych, i że tenże w publikacyje różnych kierunków, jeśli nie był bogatszym, to nie był uboższym od poprzednich.

W Wydziałach przedstawiono następujące prace, następnie do druku w pismach Akademii przeznaczone: *W matematyczno-przyrodniczym:* Z zakresu matematyki czł. I. Tetmajera: Rozwiązanie równań trzechwyrazowych, prof. I. N. Frankego i A. Jakubowskiego: Maciéj

Głoskowski, matematyk polski XVII wieku, p. Gustawa Kramera: Rzecz o dwóch na płaszczyznie leżących krzywych rzędu drugiego. Z zakresu fizyki: Dra Wróblewskiego: O wpływie lepkości cieczy na ilość stałą rozchodzenia się w nich gazu. Z zakresu klimatologii: Dra Wierzbickiego: Ruch dzienny prężności pary i wilgotności powietrza w Krakowie. Z zakresu geografii matematycznéj p. Sabowskiego: Miérniki czyli koła miérnicze, chemii: p. Bandrowskiego: O kwasie acetylenodwukarbolowym, botaniki: p. Nowakowskiego: Do morfologii skoczków, Dra Rehmana: O początku współczesnych okręgów roślinnych. Z zakresu geologii: Czł. Ign. Domejki: Rzut oka na Kordyliery chilijskie i zawarte w ich łonie pokłady metaliczne, Czł. Altha: Wapień niżniowski i jego skamieliny. Z zakresu mineralogii: Dra Krantza: Istota różnopostaciowości i stósunek odmiennych modyfikacyi ciał różnopostaciowych. Z zakresu antropologii: Prez. J. Majera: Zgodność oscylacyi liczby osób przy rozdzielaniu różnéj ludności według wzrostu. Z zakresu anatomii porównawczéj, opisowéj i patologicznéj: Dra Kahanego: Budowa tasiemca nastroszonego, Dra Kadyjego: O oku kreta pospolitego i O gruczołach tarczykowych, Czł. Teichmanna: O użyciu kitu szklarskiego do wystrzykiwania naczyń krwionośnych i tym podobnych przewodów, Dra Browicza: Wypadek badania zmian nérek w zapaleniu ostrém.

W Wydziale historyczno-filozoficznym: Z zakresu historyi: Dra Smolki: Polska w obec wojen hussyckich; Dra Piekosińskiego: O statucie nieszawskim dla ziemi przemyskiéj; Dra Szujskiego: Wojewoda poznański Maćko Borkowicz i piérwsza konfederacyja rycerska r. 1352; Tegoż. O najdawniéjszym kodeksie listów Eneasza Sylviu-

sza dla Zbigniewa Oleśnickiego w r. 1450 sporządzonym; Dra A. Mosbacha: Kilka uwag o rozprawie Dra S. Smolki p. t. Tradycyja o Kazimiérzu mnichu. Z zakresu prawa: Dra U. Heyzmanna: O ustawodawstwie kościelném o asylach; Dra M. Bobrzyńskiego: O egzekucyi wedle statutów Kazimiérza Wgo. Z zakresu archeologii: Dra A. Sierakowskiego: O prastarym posążku kamiennym Potrimposa, znalezionym w Kiszporgu; Dra S. Hoszowskiego: O domu Myszkowskich przy ulicy Kanonnéj.

W Wydziale filologiczno-literackim: Z zakresu filologii starożytnéj: Dra Bronisława Kruczkiewicza: O różnicy, która zachodziła w złotym wieku literatury rzymskiéj między łaciną gminną a klasyczną; Dra Mecherzyńskiego: O poemacie Lukrecyjusza: *De natura rerum*; Dra K. Morawskiego: Studyja nad wymową rzymską. Z zakresu historyi nauk: Dra Oettingera: Przegląd dziejów Wydziału lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego; Dra Żebrawskiego: O imieniu Vitelliona i jego narodowości. Z zakresu lingwistyki łacińskiéj: Dra L. Malinowskiego: Przyczynek do historyi samogłosek nosowych w XVI wieku; X. kan. Polkowskiego: O kodeksie biblii czeskiéj, pisanéj r. 1574 przez Jana Zabłockiego i stosunku téjże do biblii t. z. Szarospatackiéj; Dra Romana Pilata obszérna rozprawa umieszczona w Pamiętniku Akademii: Pieśń Bogarodzica, Restytucyja tekstu jako część piérwsza; Dra Teofila Żebrawskiego: O znaczeniu wyrazu: dana! w pieśniach ludowych. Z zakresu historyi literatury polskiéj; Dra Wł. Wisłockiego: Gualter Burley i Marcin Bielski.

Nie od rzeczy może będzie przy tém wyliczeniu rozpraw Wydziałów historycznego i filologicznego podnieść jednę okoliczność. Pisma obu Wydziałów, pomimo że w Wy-

dziale I drukujemy VII, w II, XIty tom, są przy obszerności rozpraw zbyt szczupłe, aby na brak materyjału narzékać mogły; preliminowane na ten rok tomy są zaległościami zajęte; a z téj właśnie przyczyny braknie nieraz rozpraw na posiedzenia Wydziałów. Dla ożywienia ruchu pod tym względem, dla utrzymania obu ognisk na wysokości naukowego życia chwili, byłoby w wysokim stopniu pożądaném, aby rozprawy do innych pism przeznaczone, w streszczeniach podnoszących zdobycze realne naukowe, z pominięciem szérszego ich roztoczenia, dla większéj przeznaczonego publiczności, zjawiały się naprzód w pismach i na posiedzeniach Wydziałów, przez co owym pismom żadna nie działaby się szkoda, koncentracyja zaś taka życia naukowego nie mało przyczyniała nie tylko naszym pismom pożytku ale sprawie nauki w ogóle. Uczynił szczęśliwy początek pod tym względem Dr Smolka przedstawiając Akademii swoje zdobycze uczynione w rozprawie: O wojnach hussyckich, drukowanéj w Ateneum warszawskiém. Pojmujemy bardzo, że znaczna liczba prenumeratorów, lepsze materyjalne warunki, większa ilość drukowanych egzemplarzy, ściąga prace historyczne i historyczno-literackie do pism po za Akademiją wychodzących, że dla nas pozostają nie mogące liczyć na széroką publiczność: nie mniemamy jednak, aby zgłoszenie się do Akademii z nowémi tezami, z kontrowersyą naukową tych prac, wedle zasad regulaminu w całości wynagrodzone, nie miało wydać się przeważnéj części naszych pracowników rzeczą, którejby dla samego stwierdzenia związku z najwyższą Instytucyją naukową w kraju chętnie podjąć nie chcieli. Krótkie takie streszczenia znalazłyby zawsze miejsce w rozprawach naszych a przyczyniłyby się niepomału do podniesienia ich wartości.

Ruch naukowy z własnéj inicyjatywy Akademii wychodzący, zestrzelał się jak w latach ubiegłych w komisyjach akademickich. Fizyjograficzna pod kierownictwem Czł. S. Kuczyńskiego prowadziła daléj prace około przyrodniczego zbadania kraju we wszystkich kierunkach. Zbierając spostrzeżenia meteorologiczne, wodostanowe, fito i fenologiczne na pomnożonych stacyjach, wysłała prócz tego komisyja Dra Wierzbickiego w celu czynienia spostrzeżeń magnetycznych w Tatry, gdzie tenże w kilku najważniéjszych miejscowościach robił odpowiednie obserwacyje. Rozpoczęto téż uporządkowanie 12-letnich spostrzeżeń, celem ułożenia systematycznéj klimatologii kraju. W celach geologicznych podjął Czł. Alth badanie Tatr, p. Bieniasz Podola galicyjskiego, p. Zaręczny złożył rozprawę: O średnich warstwach krédowych w Krakowskim okręgu. Botanicznie badał prof. Tymiński błota naddniestrzańskie, p. Śledziński Podole galicyjskie w dalszym ciągu, p. Krupa okolicę między Żywcem i Babią górą, pp. Rogalski i Szyszyłowicz wschodni stok Tatr, Dr. Rehman Tatry i Pieniny w sprawie porostów. PP. Kotula, Turczyński, Bąkowski dostarczyli zebranych w poprzednich latach zielników. Faunę badali: Prof. Łomnicki w okolicy Stanisławowa, górach Słotwińskich i Czarnejhorze, p. Bąkowski w okolicy Bóbrki, Chodorowa i Przemyślan, prof. Król na błotach naddniestrzańskich. P. Wł. Kulczyński odstąpił Komisyi zbiór pająków, p. Bąkowski złożył prace o ślimakach i małżach w okolicach Strzyżowa i Kamionki. W kierunku chemii otrzymano od p. Trochanowskiego: Rozbiór wód studziennych Tarnowa i rózbiór wody mineralnéj wysowskiéj. Muzeum Komisyi porządkował p. Wł. Kulczyński z pomocą pp. Bieniasza i Szyszyłowicza.

Prace Komisyi antropologicznéj odbywały się we wszystkich kierunkach wskazanych z góry obmyślonym programem. Objawem ich jest zbiór odpowiednich wiadomości, którego tom 2gi w roku przeszłym ukończony, a 3ci w bieżącym znacznie posunięty. Dzięki chętnym pracownikom Komisyja mogła rozszérzyć badania nawet po za Galicyję. W dziale archeologiczno-antropologicznym, zyskała ona cenne wiadomości z Prus zachodnich, staraniem wysłannika swego znanego z prac dawniéjszych p. Godfr. Ossowskiego, nie mniéj z różnych okolic Wołynia od gorliwego Czł. Komisyi p. Zygm. Radzimińskiego. W obrębie Galicyi przedsiębrali poszukiwania Czł. Kom. pp. Kirkor i Przybysławski, Dr. Kopernicki zbadał cechy rasowe kości i czaszek przedhistorycznych z Horodnicy. Z działu ściśle antropologicznego, ogłosił przewodniczący Dr Majer poszukiwania swoje co do rocznego przyrostu ciała u Rusinów, a przygotował je co do Polaków galicyjskich; nadto porównał on w osobnéj pracy charaktery fizyczne Rusinów galicyjskich, z podaną przez p. Czubińskiego charakterystyką Małorusinów pod rządem rosyjskim. Wreszcie dział etnograficzny zyskał cenne przyczynki od p. Kosińskiego z okolic Wadowic, X. Siarkowskiego z okolic Kielc, p. Kolberga 1szą część monografii etnogr. Pokucia, p. Edw. Rulikowskiego zapiski etnogr. z Ukrainy, p. Andrz. Podbereskiego bogate materyjały do demonologii ludu ukraińskiego. Okazy ze zbioru archeologiczno-antropologicznego i etnograficznego przesłane na wystawę paryską, zyskały wdzięczne uznanie ze strony tamecznego Towarzystwa antropologicznego.

Najbliższa zakresu badań antropologicznych komisyja archeologiczna, pod przewodnictwem Dra Łepkow-

skiego wykazuje w tym roku liczne badania tak z własnéj inicyjatywy podjęte, jak dostarczone przez miłośników nauki, zgłaszających się do niéj z poszukiwaniami swojemi. Do piérwszych należą A. H. Kirkora badania groty Lisionki pod Czerną, Bołdow stryjskich na gruntach Polanicy i Rozhurcza, południowéj części Podola po nad Dniestrem, Prutem, Strypą, Cyganką, Niecławą, Dżurynem i Zbruczem, która to klasyczna co do pamiątek przedhistorycznych ziemia mieści wał Trajana, po raz piérwszy przez pana Kirkora (przy pomocy p. Stanisława Grzegorzewskiego) pomierzony i zbadany a dostarczyła niedawno owego tajemniczego skarbu Michałkowskiego. własności hr. Włodz. Dzieduszyckiego. Z polecenia Komisyi badał p. Umiński wykopalisko w Popówce. Do drugich, za które tu szczególniéjszą wyrażamy wdzięczność, policzyć należy poszukiwania p. Przybysławskiego w Horodnicy, p. Adw. Tymienieckiego w okolicach Kalisza, ks. Brykczyńskiego w okolicach Plocka, ks. Siarkowskiego w Kieleckim. Szczęśliwe porozumienie z panem Gotfrydem Ossowskim przywiodło komisyję do przedsięwzięcia wydawania zbioru: *Monumenta Poloniae praehistorica*. Z badań tych, jak niemniéj poszukiwań wspomnionego już p. Gotfryda Ossowskiego bogate rezultaty pomnożyły nasze muzeum, którego skatalogowania dokonał Czł. Kom. p. T. Ziemięcki. W zakresie epigrafiki pracował X. kan. Polkowski, p. Z. Radzimiński czytał na posiedzeniach Komisyi rozprawę: O herbie Krzywasny, p. Hoszowski: O domu Jana Długosza.

W sąsiedztwie postawić możemy na dzisiaj komisyję historyi sztuki w Polsce pod przewodnictwem Czł. Wł. Łuszczkiewicza, o tyle, że położyła słusznie na pierw-

szym planie rozpatrzenie się w najstarszych budownictwa i sztuki naszéj zabytkach. Czł. Łuszczkiewicz przedsięwziął w tym roku badanie kollegiaty łęczyckiéj, katedry w Wrocławku i kościoła katedralnego w Płocku, przywożąc z sobą pomiary i rysunki tych ciekawych zabytków budownictwa. Piérwszy z nich, kollegiata Łęczycka, niezawodnie 1162 r. założona, a więc świadek pamiętnego synodu Łęczyckiego r. 1180, który się odbył w jéj murach, znamienita rzeźbionym portalem, śladami forteczności, dwoma absydami, charakterem co do użycia miéjscowego materyjału odrębnym, prawdziwa relikwija historyi i sztuki romańskiéj w Polsce, dzisiaj narażona na upadek nieuchronny, zasługiwałaby w wysokim stopniu na pomoc, któréj samo duchowieństwo dać jéj nie może! Akademija spełniła swoją powinność, podnosząc niezmierną wartość i artystyczną cenność tego zabytku. W kierunkach innych Komisyja zbadała przez Czł. M. Sokołowskiego autorstwo obrazów Hansa Suesa v. Kulmbach w kościele N. M. Panny w Krakowie; Czł. Kom. p. Popiel dostarczył jéj wiadomości dalszych, historyi sztuki się tyczących z Rachunków Seweryna Bonera, zdawał téż sprawę z dokonanéj pod jego kierunkiem restauracyi kaplicy św.-Krzyskiéj na Wawelu. Czł. Szujski podał wiadomość o miniaturowym kodeksie Ewangelii z XI wieku, znajdującym się w archiwum kapituły krakowskiéj. Członkowie komisyi z kilkoma innemi specyjalistami zajęli się wypracowaniem opinii zażądanéj przez Wydział krajowy co do wewnętrznéj i zewnętrznéj ornamentacyi gmachu sejmowego rzeźbami i płaskorzeźbami we Lwowie, którą to pracę podjęła Akademija tem skwapliwiéj, im milszem dla niéj było wezwanie do współudziału

w pracy pomnikowéj, najżywiéj kraj nasz i jego stolicę obchodzącéj.

Komisyja dla zadań historyi, literatury i oświaty w Polsce pod przewodnictwem Czł. St. Tarnowskiego, w kierunku dziejów zakładów naukowych w Polsce przygotowała wydanie statutów Uniwersytetu w redakcyjach 1604 i 1724 r. uzupełniając je pojedynczémi statutami poprzedniémi, o ile organizacyi całego Uniwersytetu dotyczą. W kierunku badania literatury średniowiecznéj: celniéjsze kazania Stanisława ze Skarbimierza, dotychczas tylko znane z niedokładnych tłumaczeń; zabytki literackie łacińskie, rzeczy polskich się tyczące z kodeksów Jakóba z Sienna i Piotra z Olkusza, przez wydawcę Statutów *Collegii majoris et minoris*; Dra Wład. Wisłockiego: *Largum sero, seu de septem vulgaribus consuetudinibus in festo Nativitatis Christi* zabytek wieku XV. Z literatury polskiéj późniejszéj wydał Dr. Seredyński z kodeksu udzielonego łaskawie przez ces. bibliotekę uniwersytecką warszawską nie drukowane dotąd poezye Gawińskiego. Dr. Kulczyński przedstawił zasób tłumaczeń języków klasycznych w krytycznym wywodzie.

W kierunku ważnéj pracy bibliograficznéj prowadził daléj Człon. Karol Estreicher prócz kończącego się druku Bibliografii XIX wieku prace przygotowawcze do katalogu chronologicznego i alfabetycznego wieków XVII i XVIII, które wspólnie z wydanym XVI wieku złożą się w dawno pożądaną całość. Dr. Wisłocki wydał IV zeszyt katalogu manuskryptów biblijoteki Jagiellońskiéj; objęcie archiwum i biblijoteki kapitulnéj przez X. kan. Polkowskiego pozwoli na ogłoszenie drukiem katalogu ta-

mocznych, pełnych wagi a w części sędziwéj starości (X, XI wieku) zabytków.

Blisko złączone zadaniami swémi Komisyja prawnicza pod przewodnictwem Czł. F. Zolla i historyczna pod przewodnictwem J. Szujskiego na Kraków, A. Małeckiego na Lwów, nie ustawały w wydawnictwach, które od początku Akademii doszły już do poważnéj cyfry 14 tomów. Dr. Bobrzyński w V tomie Starodawnych prawa polskiego pomników, objął wielkiéj wagi zabytki politycznéj literatury XV wieku, a mianowicie oprócz mozolnego wydania Stanisława Zaborowskiego: *De natura iurium et bonorum Regis* i J. Ostroroga *Monumentum pro ordinanda republica congestum*, znane tylko w małéj części z zbioru Haardta *(Acta Concilii Constantiensis)* pisma Pawła Włodkowica (Paulus Vladimiri) rektora Uniwersytetu Jagiell. i posła na sobor w Konstancyi oraz jego przeciwników Jana z Bambergi i Jana Falkenberga, stanowiące prawdziwą chlubę dyplomacyi i jurysprudencyi naszéj XV wieku. Czł. U. Heyzmann dołączył synodyki nieznane Andrzeja Laskarysa biskupa poznańskiego z biblioteki hr. Szembeka w Porębie. Dodatkowy tom *Voluminum legum*, na który bezimienny dawca z Warszawy fundusz przeznaczył, przygotowany przez Dra M. Zatorskiego niebawem drukować się zacznie. Zbierano w dalszym ciągu materyjały do zwyczajów prawnych ludu naszego. Grono lwowskie Komisyi historycznéj, wydawszy tom III *Monumenta Poloniae historica*, pomnikowego wydawnictwa śp. A. Bielowskiego, przygotowuje tom IV, którego treścią będą: Żywoty i legendy Świętych, Źródła pruskie, Źródła klasztorne, Varia. W dziale dyplomatycznym wydaje oddział krakowski: Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa

w opracowaniu Czł. Dra F. Piekosińskiego, w listopadzie zaś przystąpi do druku: Kodeksu listów W. ks. Witolda w opracowaniu Dra Prochaski. W dziale *Acta historica* wydał Listy Andrzeja Zebrzydowskiego, w opracowaniu Dra Wisłockiego, drukuje pierwszy tom Archiwum spraw zagranicznych Paryskiego do dziejów Jana III, w opracowaniu Dra K. Waliszewskiego i korespondencyję Hozyjusza, wydawnictwo pamiątkowe z przyczyny trzechsetletniéj rocznicy śmierci Kardynała na ten rok przypadającéj, w opracowaniu Dra W. Zakrzewskiego i Hiplera. P. Franciszek Kluczycki przygotował piérwszy tom aktów Jana Sobieskiego, poświęcony jego biografii aż do wstąpienia na tron 1674 r. Nie wspominamy o zasobach oczekujących druku, wolimy podnieść, że piérwszy tom *Acta historica* wyszedł z pomocą łaskawie nam udzieloną z funduszu śp. Norberta Bredkrajcza, jak niemniéj wyrazić wdzięczność naszą Drowi Syblowi i Drowi Philippiemu w Królewcu za uprzejme ułatwienia, jakich doznaliśmy w sprawie poszukiwań i odpisów korespondencyi Hozyuszowéj.

Komisyja językowa pod przewodnictwem Prezesa J. Majera prowadziła daléj prace swoje nad Słownikiem staropolskim. Praca ta znacznie się posunęła, już to przez współudział Członków z Krakowa i Królestwa Polskiego, już to przez zawiązanie grona Komisyi językowéj we Lwowie, pod przewodnictwem A. Małeckiego. Zakres sam zabytków języka staropolskiego rozszérzył się przez udzielenie nieznanych dotąd zabytków i przez odpis kazań XV wieku X. Paterka, własności biblioteki gimnazyalnéj w Toruniu. P. Tuszyński ułożył słownik techniczny wyrazów

kolejowych i telegrafowych. Dostarczono téż w dalszym ciągu zbiorów prowincyjonalizmów z różnych okolic Polski.

Takim jest krótki zarys tegorocznéj pracy akademickiéj poświadczony wyszłémi lub w druku będącémi publikacyjami. Zmierza on niezmienioném korytem do jednego zawsze celu statutem Akademii i myślą fundacyi nakréślonego, aby we wszystkich o ile możności kierunkach naukowych zbadać kraj i społeczeństwo, którego językiem Akademija przemawia. Po siedmiu latach bytu wskazać ona już może pewne donioślejsze i widoczniéjsze rezultaty, powołać się na szereg prac i wydawnictw, którémi tem energiczniéj światu przypominać się przyszło, im większa mogła, u swoich i obcych, co do możności istnienia takiéj Instytucyi u nas, istnienia na jednéj tylko części terytoryjum polskiego, panować wątpliwość.

Jedną z cech, którą pierwsi uczestnicy Akademii przedewszystkiém téj Instytucyi nadać chcieli, jedną z cech, zrazu przez széroką publiczność mało zrozumianych, było uniknięcie wszelkiéj próżnéj pozy na uprzywiléjowane wielkości, był pośpiech ku utworzeniu fachowéj pracowni dla poszczególnych nauk, do utorowania badaniu naukowemu drogi przez terytoryjum Polski. Nie tworzyliśmy popisowéj *Académie des quarante*, o któréj każde krzesło toczyć się zwykły walki politycznéj i religijnéj natury, Akademii, która ma być zbiorem najwybitniéjszych duchowych przedstawicieli kraju i na czczéj chwale téj atakowanéj często reprezentacyi poprzestaje. Ofiarowaną nam z dopustu Opatrzności, z łaski Monarszéj, za staraniem zacnych obywateli Instytucyją nie chcieliśmy mnożyć próżnéj w społeczeństwie walki, ani sobie późniéjszéj jeszcze a wątpliwéj dodawać chluby; jako pracownicy i robotnicy w pojedynczych gałę-

ziach wiedzy zasiedliśmy tutaj, nie w celu odziewania zdań naszych powagą i nimbem akademickiego tytułu, nie w celu wydawania i głoszenia wyroków w wielkich kwestyjach poruszających światem i nauką: indywidualizmem każdego z uczestników pozostaje w całości po za kołem Akademii; ale w tém mocném przeświadczeniu, że im więcéj badania, im więcéj wszechstronnych obserwacyj, im więcéj zebranych aktów do poznania jakiegokolwiekbądź zjawiska w świecie przyrody i człowieczeństwa się znajdzie i zgromadzi, tém wielostronniéj, dokładniéj pozna się zjawisko, tém silniéjsze nałoży się wędzidło aprioryzmowi w pomysłach naukowych, tém skuteczniéj powściągnie oderwane, oparte często na indywidualnych lub społecznych namiętnościach teoryje, tém skuteczniéj pomoże do ugruntowania zdrowych i silnych przekonań. Ta przedmiotowość i neutralność, ten brak pretensyi do zamykania nauki w granicach pewnéj doktryny lub teoryi, ta széroka wolność dana zdaniom i przekonaniom indywidualnym, winna była w naszém właśnie społeczeństwie, hierarchiczności nie lubiącym, zapewnić Akademii szérokie poparcie kół naukowych, uwidocznić wszystkim otwarte dla wszystkich przyjaciół nauki podwoje, wytłumaczyć że jeżeli formalne ramy Akademii już w skutek orzeczeń statutu objąć nie mogły wszystkich naszych specyjalistów naukowych, jeżeli niezależne od nas przeszkody nie dozwoliły sięgnąć tam do współpracowników, gdziebyśmy najgoręcéj tego pragnęli, to przecież unoszący się po nad formalnościami, zindywidualizowany już dzisiaj duch Akademii, garnie wszystkich i zaprasza — nie do honorów i zaszczytów, marnych w obec wielkości zadania, ale do poczciwéj pracy, która ma prowadzić do rzetelnego, zdrowego, organicznego rozwoju narodowości naszéj.

Ale jeżeli pragniemy gorąco, aby naukowe siły całéj Polski uznały w Instytucyi naszéj, nie Parnas bożków z nominacyi, nie areopag sędziów, którzy się wzajemnie na sędziów narzucili, ale domowe ognisko, gdzie płonie miłość rzeczy polskich i gorąca chęć utrzymania czci narodu, jeżeli zamiast spektatorów między nimi, życzylibyśmy sobie, jak najwięcéj uczestników: to w obec saméj powszechności polskiéj ożywia nas inne, niemniéj gorące życzenie, życzenie, aby raczyła przejąć od nas pojęcie o związku, jaki między Instytucyją naszą, między tém, co może się w niéj nowém nazwać w społeczeństwie naszém, a między skarbami naszéj tradycyi narodowéj istnieje. Jest u nas, nie możemy sobie tego taić, pewna lękliwość, która obawia się, aby niemiłosierny skalpel uczonego nie obszedł się zbyt mechanicznie z spuścizną naszą a dochodząc jéj części składowych, nie poprzecinał tych właśnie delikatnych włókien, w których krążyła istota życia. Jest obawa, że pokolenie dzisiejsze bogatsze w wiedzę, jaką daje obfitszy materyjał, w studyjowaniu szczegółów zatraci ducha, który w sposób sobie właściwy, intuicyją raczéj niż badaniem, chwytali poetyczni genijusze. Jest obawa, że między tém, co ci w natchnieniu widzieli, a tém, co tamci obładowani aktami dowodów demonstrować przyjdą, okaże się sprzeczność a ta sprzeczność wpłynie ostatecznie na obniżenie poczucia narodowego, rzutkości i przedsiębiorczości, ba! nawet do pewnego zaprzaństwa doprowadzić może. Chciéjmy tę obawę wyrozumieć, chciéjmy z szlachetnego jéj gruntu wydobyć roślinę przyszłości. Toć jest istotą wielkiéj dziejów tragiczności, że pokolenia synów żyją w pewnéj walce z tradycyją ojców a nie mogą już przejąć w całości, co tych ojców było tradycyją! W tém tajemnica życia

i odrodzenia, w tém przekwitanie i odkwitanie świata. Pokolenie konstytucyjonistów 3 maja nie byłoż taką trzeźwością i miarą rozumową, zagraniczną potroszę, w obec zamaszystości kontuszowéj ostatnich rycerzy barskich, pokolenie to, ustami Prezesa powściągające burzę piersi Kordyjana, nie doczekałoż się wulkanicznego wybuchu téj piersi? Jak wszędzie, tak i u nas być muszą i bywają młodości nie pojmowane przez starość i młodości starsze usposobieniem od pokolenia, z którego wypłynęły: w tajemnicach niezgłębionych prawa generacyjnego szukać należy przyczyn tego wytryskiwania ognia z wody a wody z ognia, spokojniéjszych usposobień z pokoleń przeciągniętych nerwowo a pełnego rozbudzenia cholerycznego temperamentu z pokoleń spokojniéjszych. Przy pełnéj jeszcze indywidualności naszéj, nie obawiać nam się za jednym zamachem zastoju upadających ludów. Obawiać tém mniéj, im pomimo najnieprzyjaźniéjszych okoliczności, w jednéj zaledwie części naszego terytoryjum pełną oddychające piersią, przecież pochlubić się możemy rosnącém a nie upadającém życiem duchowém. W przeszłości zeszłego wieku dopiéro co wspomnionéj żaden dźwięk sympatyczny, żadna wieszcza lutnia poety, nie łączyła epopei Puławskiego i Ojca Marka z pokoleniem rządu i ładu pragnącém, żadne głębsze uczucie religijne i obyczajowe nie wiązało tego, co jędrném jeszcze, krzepkiém i zdrowém było w kontuszowéj Rzeczypospolitéj z reformatorami, studyjącémi Montesquieugo, Mablego, Russa i Voltaira. Pod koniec żywota swego miękko tylko broniło pokolenie to zasady, która mu dała racyję bytu i życia: następcy, owiani dymem i ogniem wielkich Napoleońskich zapasów, po za nie sięgnęli w przeszłość, poślubiając rycerzy barskich, poślubiając niedość krytycznie wszystko,

co nieśli z sobą, wszystko aż do wybujałego indywidualizmu, który bez żelaznéj więzi karności, kochał i zbawiał Ojczyznę na własny rachunek... Czyli grozi nam dzisiaj taki rozbrat i odskoczenie pokoleń od siebie, czyli nie ma stokroć więcéj tych połączeń organicznych między jedném a drugiém, tego pełniéjszego rozkwitu życia i zdań przeciwnych, które ściérając się ze sobą, budząc ruch, neutralizują możliwe wybryki jednostronności? Czyliż do téj pełnéj skali uczuć i wspomnień narodowych, które pozostawiła po sobie wielka epoka poetyczna, nie przybywa z dniem każdym badawcze przeszłości odtworzenie, nie zamknięte w *„noli me tangere“* tradycyjnego wspomnienia ostatniego wieku, ale sięgające tam, gdzie było życie większe, widoki dalsze, siła znaczniéjsza, tradycyje zdrowsze i rozumniéjsze? I nie tradycyje same rządu i polityki, ale wielkich cywilizacyjnych ruchów, wielkiego działania na polu religii, kościoła, obyczaju. Dla jednostki wystarcza może, aby szła w cnotliwe ślady ojca i dziada, dla narodu nie! On jak musi rozpatrzéć się badawczo w ziemi, którą zamieszkał, w charakterze ludu, który ma prowadzić, jak ostro i przenikająco musi poznać sąsiadów i nieprzyjaciół swoich, nie w przysądzającéj sobie lekkomyślnie wyższość chełpliwości, ale w ocenieniu ich zalet a braków własnych, tak ma prawo i obowiązek całą przeszłość uważać niepodzielnie za przodka swojego i nawiązać swoje jutro o te jéj ideje i tradycyje, które za zdrowsze, silniéjsze, szczęśliwsze uważa, ma prawo i obowiązek odciąć się od złego, chociażby je zachwalał i bronił je najbliższy, podjąć dobre, chociażby wątek jego w zamierzchłéj leżał trumnie, a im to z większą znajomością, szérszém rzeczy objęciem, z wyższém istoty swojéj rozumieniem uczyni,

tém lepiéj zasłużył się w obec grzéchów i błędów, pragnących odkupienia, w obec pokoleń przyszłych, wołających życia! Nauka badawcza, sumienna, niczego nie poświęcająca zmiennym teoryjom chwilowym powołaną jest z natury swojéj na wielkiego arbitratora walk między pokoleniami, które wśród złéj doli w przeciwne kierunki szarpie życia i odrodzenia pragnienie: ona obok przysłowiowego *comprendre c'est pardonner*, niesie wielką myśl zjednoczenia na podstawie tych zasad narodowego życia, które wiekami, istnieniem lub brakiem swoim zdobyły sobie prawo lub konieczność bytu w organizmie narodowym: wiary, która była, acz nie zawsze dostateczna i dość czynna i silna, idei rządu, któréj brakowało prawie zawsze, obyczaju, który działał cuda, wiedzy i nauki, która upadała i wznosiła się, związku z niepożytemi skarbami cywilizacyi zachodu, któréj płytsze raczéj, niż głębsze chwytać lubimy rezultata... Nie! żeglujący da Bóg, ku życiu, świadomi, że jest w nas jakieś nieśmiertelne c o ś, czego w świecie brakować zaczyna, że potrzebni być możemy twardemu światu, a przez to samo droga przyszłości nam się ściele tam, gdzie tylko potrzebni mają prawo obywatelstwa — nie lękajmy się tego, co nas potężnie zbroi, co nas raptownie zbliża do chwili świadomego i rozumnego wystąpienia, a tém jest badanie naukowe, tém jest umiejętność! W walkach tych myśli mogą różne odzywać się głosy, w niejedném pojęciu może graniczyć o miedzę prawda z przypuszczeniem, nawet miara z przesadą, zapasy te poprowadzą mimo tego do prawdy, do miary do siły! Groźném i zabijającém byłoby tylko milczenie i zastój, groźném tylko galwanizowanie tego, co żyć przestaje, tłoczenie w poczwarkę, z któréj wylatuje motyl z barwistémi skrzydły, gest,

który zatyka uszy i zakrywa oczy, groźném tylko przeciąganie falsetem nuty, którą w innéj śpiéwano epoce.

Pamiętajmy także o jedném, imponującém, niezaprzeczalném społecznem zjawisku. Jest to garnienie się tysiąców do roli i rządu w społeczeństwie, które prócz tradycyi kościoła i czysto rodzinnéj, niehistorycznéj tradycyi z domu, innéj nie mają. Dla nich nauka musi stać się tradycyją narodową, ona z wyżyn swoich użyźnia ten grunt zdrowy i krzepki, ale czynić to musi po swojemu. W nich dusza narodowa wstępuje złożona z wrażeń, jakie im daje rzeczywistość, z wrażeń jakie im daje szkoła, książka i czasopismo. Cnotą, poświęceniem, przykładem, opieką winno ich wychodować społeczeństwo, na jego odpowiedzialności spocznie, jeżeli trujące jadem przewrotności wpływy codziennie na nich działać będą: nauka, co ich myśleć i pracować nauczy, wśród niedobrych wpływów staje się ich zbawieniem i regulatorem. I oni koniecznie i nieodwołalnie odmienią widok przyszłości, i oni wpłyną, że polskość pokoleń nadchodzących nowe, odmienne przybierze formy, ale w sumie wiedzy, którą im damy, w sumie sposobności poznania dziejów, starożytności, języka, literatury narodu swego, jaką mieć będą, leży rękojmia, że może inaczéj i wśród innych widnokręgów myśli i działania, ale jednakiém sercem kochać będą to, co kochali przodkowie i służyć, czemu oni służyli. Tak w drodze duchowego ojcostwa dokonywać się będzie wielkie zadanie obsadzenia nowémi coraz nowémi rycerzami tego szańca, na którym Opatrzność walczyć nam kazała, szańca obronnego cywilizacyi zachodniéj, który w obec błędów i braków przeszłości, w obec win cudzych i własnych przyjąć powinien ewangeliczne hasło: *Et veritas liberabit vos!*

Prawdziwa wreszcie nauka zna swoje granice i pamięta, że u granic swoich napotykała zawsze fakta, niepoddające się saméj analizie, fakta, które objąć, do których raczéj zbliżyć się tylko można za pomocą najdaléj idącéj, wszechstronnéj syntezy. Uznanie to przekazać adeptom, jest zarówno obowiązkiem, jak najwyższém nauki zadaniem. Czyni ona to i dzisiaj, łącząc się po tradycyi, po wierze ludu i narodu z wspomnieniem wielkiéj walki o cywilizacyję, którą stoczył przed wiekami święty biskup krakowski z dzielnym wyobrazicielem naszéj piérwszéj organizacyi państwa. Wszakże najwyższym Akademii zadaniem wzbudzać do życia znajomość czynników, świadomość bytu narodowego, przechować wiernie i przekazać spuściznę roboty cywilizacyjnéj. Patron narodu jest opiekunem każdéj pracy wiernie i poczciwie dla narodu tego podjętéj, ośmsetletnia rocznica jego męczeństwa od chaty wieśniaka do przybytku nauk w narodzie jest tym samym świętem. Członek Akademii i kapłan przyobiecał nam łaskawie odczyt o znaczeniu kultu wielkiego narodowego świętego, jemu téż przychodzi mi ustąpić głosu.

DZIEŁA

wydane przez Akademiję

po koniec r. 1878.

tudzież

pozostałe w jéj składzie

po

b. Towarz. nauk. krak.

DZIEŁA

WYDANE PRZEZ AKADEMIJĘ

od inauguracyi w r. 1873, po koniec r. 1878.

A) Własném staraniem i nakładem.*)

1. **Dwa piérwsze publiczne posiedzenia Akademii.** (1. Na cześć Kopernika; 2. na inauguracyję Akademii). cena 1 zła. (—87).
2. **Rocznik Zarządu Akademii** za rok 1873. 1 zła. 50 ct., (1.32) za rok 1874 1 zła. 50 ct. (1.32) za rok 1875 1 zła. (—87) za rok 1876 1 zła. 20 ct., (1.04) za rok 1877 1 zła. 50 ct. (1.32) za rok 1878 1 zła. 20 ct. (1.04).
3. **Pamiętnik Akad. um. w Krakowie** (Wydz. histor.-filolog.) Tom I. i II. po 6 zła. (5.22), Tom III 7 zła. 50 ct. (6.52).
4. **Pamiętnik Akad. um. w Krak.** (Wydz: matem.-przyrod.) Tom I. do IV po 7 zła. 50 c. (6.52).
5. **Rozprawy i Sprawozd. z posiedzeń** Wydż. filologicznego. T. I. do VI. po 3 zła. (2.60).
6. **Rozprawy i Sprawozd. z posiedzeń** Wydż. histor.-filoz. I. do X. po 3 zła. (2.60).
7. **Rozprawy i Sprawozd. z posiedzeń** Wydziału matem.-przyrod. Tom I. 3 zła. 50 ct., (3 r.) Tom II. 3 zła. (2.60), Tom III. IV. i V. po 4 zła. (3.48).

*) Liczby w nawiasie oznaczają cenę w rublach i kopiejkach.

(8.70). — Tom
viens. po 10 zła
9. **Scriptores rerur**
mów 1548, 1543
(2.60) Tom II. Cl
sterior opr. Szuj
pamiętnicza Mede
zła. (3.48). — Tor
T. I 4 zła. (3.48
10. **Z. A. Helcla Po**
Correctura statutor
Tom IV Statuta
5 zła. — Tom. V.
Prof. Bobrzyńsk
11. **Z. A. Helcla. Pisn**
tne 1 zła. 80 ct. (
12. **Archiwum do dzie**
sce. T. I. 3 zła. 5(
13. **Niemiecko-polski**
i administr. Wyd.
14. **Sprawozdania Kom**
z r. 1873. 2 zła. (1
zła. (3.18). — Tom
Tom. X z r. 1876.3
1877. 3 zła. 50 ct.

15. **Zbiór wiadomości do antropologii krajowéj.** Tom I. i II. po 4 zła. (3.48).
16. **Acta historica res gestas Poloniae illustrantia.** Tom I. Korespondencyja Andrz. Zebrzydowskiego. 8 zła. (7 r.)
17. **Sprawozdania Komisyi do badania historyi sztuki w Polsce.** Zeszyt 1 do 4 każdy po 2 zła. 50 ct. (2.20)
18. **Wykaz zabytków przedhistorycznych na ziemiach Polskich.** Zeszyt I, Porzecza Warty Sadowskiego. 1 zła. 50 ct. (1.23)
19. **Bibliographische Berichte über die Publicationen der Akademie.** 1. Heft. 1876. 60 ct. (—52).
20. **Biblijografija polska XV i XVI wieku,** przez K. Estreichera 4 zła. (3.48).

B) Całkowitym nakładem Akademii.
(Własność autorów).

21. **Biblijografija polska XIX stulecia** przez K. Estreichera. Tom II, III, IV. (Tom I wydany z udziałem Tow. nauk. krak.
22. **Dzieje bezkrólewia po smierci Jana III.** przez A. Walewskiego.
23. **Jan Śniadecki jego stanowisko w dziejach oświaty** przez Prof. M. Straszewskiego.
24. **Po ucieczce Henryka. Dzieje bezkrólewia** przez Prof. Zakrzewskiego.
25. **Katalog rękopisów Biblijot. Uniwer. Jagiell.** przez Dra Wł. Wisłockiego.

C) Z

28. Lud, jego zwyc
g a. Krakowskie
1, 2, 3.

W składzie A
stępujące dzieła poz
krakowskiém:

l. Pisma zb

1. Miscellanea cracov
1 zła. (—87).
2. Rozmaitości nauko
1 zła (—87).
3. Rocznik Towarzyst
1817 do r. 1833, raze
— Poczet 2gi od

do r. 1872, tomów 21 (XXIV—XLIV); razem 50 zła. (43.50) (Pojedyncze tomy mogą być nabyte oddzielnie).

4. **Rocznik Wydziału lekarskiego w Uniwersytecie Jagiellońskim.** Tom I—VIII. 1839—1846; razem 10 zła. (8.70).
5. **Sprawozdania roczne Komisyi fizyjograficznéj** Towarzystwa naukowego krakowskiego, obejmujące pogląd na czynności i materyjały do fizyjografii Galicyi. Tom II — VI.; razem 10 zła. (8.70).
6. **Przegląd lekarski** wydawany przez oddział nauk przyrodniczych i lekarskich Tow. nauk. krak. pod redakcyją Prof. Janikowskiego, Madurowicza, Majera, Skobla, Drów Oettingera, Rydla i Zieleniewskiego. T. I—X.; zazem 20 zła. (17.40)

2. Zabytki z dziejów oświaty i sztuk pięknych wydawane staraniem Towarz. nauk. krak

7. **Wierne odbicie papieru egipskiego.** znalezionego w mumii, oprawne w zwitek 8mio łokciowy z pismem hieroglifowém. 3 zła. (2.60).
8. **Statuta nec non liber promotionum philosophorum ordinis** in Universitate Jagiellonica ab anno 1402 ad a. 1849, edidit J. Muczkowski. Cracoviae 1849, 8vo. 4 zła. (3.48).
9. **Jakóba Michałowskiego księga pamiętnicza,** z rękopismu hr. L. Morsztyna, wydana przez Tow., pod redakcyją Z. A. Helcla r. 1864, 8vo. 4 zła. (3.48).

Dzieła podręc

12. **Botanika**
Prof. Uniwe
(10.44).
13. **Wykład ma**
skiego, Pro
Planimetryja
i sferyczna, Geo
14. **Wykład farm**
F. K. Skobla.
15. **Prelekcyje o fi**
Prof. A. Malec
16. **Opisanie najuży**
in 4to. z 13 tabl

4. **Wyk**

17. **Zjawiska napowiet**
18. **Zbiór**

5. Dzieła osobne w różnych przedmiotach.

20. **Monografija Opactwa Cystersów we wsi Mogile.** — Dzieło w 2ch częściach z 8 drzeworytami i tabl. autogr., 4to, 1867. 6 zła (5.22).
21. **Dzieje Zakładów Uniwersyteckich w Krakowie.** Przyczynek do dziejów oświaty krajowéj, poświęcony pamięci 500-letniego istnienia Uniwersytetu krakowskiego r. 1864. 3 zła. (2.60).
22. **Mapa zdrojowisk lekarskich w Galicyi i Bukowinie** sporządzona p. Teofila Żebrawskiego, oraz wykaz zdrojowisk abecadłowy. 60 ct. (—52).
23. **Wskazówka poszukiwań i badań starożytności,** wydana przez Oddział archeologii i sztuk. Wydanie 2gie. 30 ct. (26).
24. **Wskazówka do utrzymania kościołów, cerkwi i przechowanych tamże zabytków przeszłości,** opracowana przez Wł. Łuszczkiewicza, z 40 drzeworytami, r. 1869. 1 zła. (—87).
25. **Pamiątka obchodu 50téj rocznicy zawiązania Tow. nauk. krak.** w r. 1868. 1 zła. (—87).

6. Osobne odbitki.

26. **Literatura fizyjografii ziemi polskiéj** p. Prof. Dra J. Majera (Z XXX. tomu Rocznika Towarzystwa naukowego). 1 zła. (—87).
27. **Zbiór dyplomów klasztoru Mogilskiego przy Krakowie.** (Z monografii Mogiły). 4 zła. (3.48).